KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

71

1958

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1961

Paasipaino 1961

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. **Palkkalautakunta** 1

4. **Kiinteistölautakunta**

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 26
2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 31
3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 55
4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat 58
5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 60
6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 64
7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 65
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 84

5. **Hankintatoimisto** 91
6. **Järjestelytoimisto** 94
7. **Koulutustoimikunta** 100
8. **Huoltokassa** 102
9. **Tilastotoimisto** 103
10. **Kaupunginarkisto** 108
11. **Verotusvalmistelu** 111
12. **Leski- ja orpoeläkekassa** 115
13. **Ulosottolaitos** 117
14. **Rakennustarkastustoimisto** 122
15. **Holhouslautakunta** 124
16. **Huoneenvuokralautakunnat** 125
17. **Palotoimi** 127
18. **Huoltotoimi** 138
19. **Lastensuojelu** 161
20. **Työnvälitys** 182
21. **Oikeusaputoimisto** 198
22. **Urheilu- ja retkeilytoiminta** 201
23. **Väestönsuojelu** 210
24. **Asutuslautakunta** 213
25. **Raittiuslautakunta** 217
26. **Nuorisotyö** 220
27. **Ammattioppilaslautakunta** 226
28. **Kotitalouslautakunta** 227
29. **Kaupunginkirjasto** 230
30. **Kaupunginmuseo** 244
31. **Musiikkilautakunta** 248
32. **Konepajatoimikunta** 251
33. **Yleiset työt** 252
34. **Liikennelaitos** 273
35. **Satamahallinto** 292
36. **Teurastamo** 312
37. **Elintarvikekeskus** 321
38. **Puutavara- ja polttoainetoimisto** 325

Hakemisto 328

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1958 varat. Tapani Virkkunen puheenjohtajana sekä jäseninä varat. Georg Ehrnrooth, sivutuotemestari Leo Forsten, taloudenhoitaja Sven Friberg, varat. Jarl Nyman, fil. maist. Victor Procopé, kivityömies Vilho Riipinen, koneasent. Eero Sainio sekä toim.joht. Anni Voipio-Juvas (21. 1. 133 §). Varapuheenjohtajaksi lautakunta valitsi jäsen Procopén (21. 1. 135 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn.joht. Hjalmar Krogius (21. 1. 134 §).

Merkittiin tiedoksi, että lautakunnan jäsen Riipinen oli kuollut 13. 6. (17. 6. 1 176 §).

Palkkalautakunta päätti pitää kokouksensa tiistaisin klo 15.30 ja syyskuusta lähtien klo 16.30 (2. 9. 1 501 §). Pyhä- tai juhlapäivien ja kesälomien vuoksi tehtiin kokousaikoihin eräitä muutoksia (1. 4. 733 §, 10. 6. 1 072 §, 30. 7. 1 371 §, 16. 12. 2 082 §).

Kokouksen pöytäkirja päätettiin pitää yleisön nähtävänä kokousta seuraavan viikon torstaina (21. 1. 138 §).

Neuvotteluvaltuudet, -palkkiot ym. Palkkalautakunta päätti valtuuttaa työläisasiainhoitajan toimimaan neuvottelijana lautakunnan toimialaan kuuluvissa neuvotteluissa (4. 3. 538 §).

Neuvottelupalkkioita päätettiin myöntää 1. 6. 1957 jälkeen käydyistä neuvotteluista seuraavasti: puh.joht. Virkkuselle 120 000 mk, toimistopääll. Ståhlbergille 75 000 mk ja vs. toimistopääll. Kankkuselle 110 000 mk (7. 1. 65 §). Edelleen myönnettiin palkkioita kertomusvuonna käydyistä neuvotteluista: puh.joht. Virkkuselle 45 000 mk, toimistopääll. Salmiolle 24 000 mk, vs. siht. Kankkuselle 44 000 mk ja sair.tarkast. Oksaselle 14 000 mk 1. 1. — 31. 3. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista (22. 4. 816 §) sekä kertomusvuoden 1. 4. — 30. 6. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista: puh.joht. Virkkuselle 24 000 mk, toimistopääll. Salmiolle 61 000 mk ja työläisasiainhoitaja Kankkuselle 34 000 mk (1. 7. 1 207 §); vielä myönnettiin puh.joht. Virkkuselle 15 000 mk ja toimistopääll. Salmiolle 31 000 mk 1. 7. — 30. 9. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista (14. 10. 1 736 §, 21. 10. 1 765 §).

Eräille palkkalautakunnan käytössä oleville tileille anottiin lisämäärärahoja seuraavasti: v:n 1957 tilille Hautausavustukset 293 140 mk, Painatus ja sidonta 70 000 mk sekä Siivoaminen 4 527 mk (7. 1. 43, 66 §, 21. 1. 196 §) ja kertomusvuoden tileille: Muu työvoima 21 500 mk, Uudet ikälisät 6 milj.mk, Kone- ja pikakirjoituslisät 700 000 mk (18. 2. 432 §) sekä Hautausavut 600 000 mk (9. 12. 2 048 §). Palkkalautakunnan vuokratilille siirrettiin 235 235 mk (18. 2. 433 §, 11. 3. 563 §).

Toimisto. Palkkalautakunnan sihteeri Kaattari oikeutettiin hyväksymään laskut toimistopäällikön poissa ollessa (4. 3. 539 §).

Lautakunta päätti hyväksyä toimistossa 1. 10. — 31. 12. 1957 välisenä aikana suoritetusta ylityöstä aiheutuneet laskut, yht. 15 030 mk (7. 1. 41 §) sekä kertomusvuoden 1. 1. — 31. 3. välisenä aikana suoritetusta ylityöstä aiheutuneet laskut, yht. 61 390 mk (15. 4. 755 §), edelleen ylityölaskut ajalta 1. 4. — 30. 6., yht. 84 440 mk (15. 7. 1 279 §) ja ajalla 1. 7. — 30. 9. suoritetusta ylityöstä aiheutuneet laskut, yht. 35 135 mk (7. 10. 1 693 §).

Annettuaan lausuntonsa palkkalautakunnan toimiston toimistopäällikön virkaa hakeneista henkilöistä lautakunta merkitsi tiedoksi, että uusi toimistopäällikkö Erkki Salmio oli astunut virkaansa 1. 3. ja että viransijaisena toimineen toimistopääll. Aimo Kankkusen määräys hoitaa ko. virkaa oli lakannut 28. 2. (4. 2. 304 §, 11. 2. 365 §, 4. 3. 536, 537 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että lautakunnan toimistoon perustettaisiin 34. palkkaluokkaan kuuluva tilapäinen apulaistoimistopäällikön virka, jonka haltijan tehtävänä olisi toimistopäällikön poissa ollessa suorittaa tälle kuuluvat tehtävät. Pätevyysvaatimukseksi viran haltijalle olisivat akateeminen (lainopillinen) loppututkinto ja II kielitaitoluokan kielitaito. Ko. viran perustamisesta aiheutuva palkkalautakunnan alaisten virkojen uudelleen järjestely olisi suoritettava siten, että samalla voitaisiin lakkauttaa yksi tilapäinen sihteerin virka (16. 9. 1 572 §); 34. palkkaluokan apulaistoimistopäällikön virka päätettiin julistaa haettavaksi ja sitä määrättiin viransijaisena hoitamaan 1. 1. 1959 lukien toistaiseksi ja siksi kunnes virka vakinaisesti täytetään hovioik. ausk. Väinö Heinikainen 29. palkkaluokan mukaisella palkalla ikälisineen; 29. palkkaluokan sihteeriksi nimitettiin hovioik.ausk. Juha Keso; 14. palkkaluokan toimistoapulaiseksi rva Gertrud Tammio (leski- ja orpoeläkekassa) ja 12. palkkaluokan toimistoapulaiseksi rva Kirsti Kyytsönen, kaikki 1. 1. 1959 lukien kuitenkin korkeintaan v:n 1959 loppuun saakka (23. 12. 2 136 §).

Palkkalautakunnan toimiston 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan päätettiin nimittää toim.apul. Kaarina Mennander virkaa haettavaksi julistamatta (9. 12. 2 047 §, 23. 12. 2 134 §).

Palkkalautakunnan toimiston työläisasiainhoitaja oli anonut saada eron virastaan 15. 7. lähtien. Palkkalautakunta päätti hyväksyä anomuksen ja oikeuttaa toimistopäällikön ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin ko. viran täyttämiseksi (3. 6. 1 070 §).

Lähetti Marja-Leena Pulkkinen päätettiin edelleen palkata toimistoon 22 720 mk:n kuukausipalkalla tilin Muut palkkamenot määrärahoja käyttäen (23. 12. 2 137 §).

Toimiston eläkekortiston järjestelytyö oli annettu rva Kaarina Halmeelle kotityönä tehtäväksi, mistä hänelle päätettiin maksaa palkkiota 7 mk korttia kohden (17. 6. 1 174 §, 15. 7. 1 325 §).

Virka-asuntojen mittauksia palkkalautakunnan puolesta suorittavan työryhmän mittausapulaiselle päätettiin hyväksyä maksettavaksi 190 mk:n tuntipalkka 24. 2. lukien, mikä palkka oli maksettava palkkalautakunnan muun työvoiman tililtä (11. 2. 362 §, 25. 2. 487 §).

Palkkalautakunta päätti lähettää toim.pääll. Salmion virkamatkalle Tukholmaan ja Osloon enintään neljän päivän ajaksi (4. 11. 1 852 §).

Palkallista virkavapautta myönnettiin eräille toimiston viranhaltijoille yksityisasioiden hoitamista varten sekä reservin kertausharjoituksiin osallistumista varten (4. 3. 531 §, 13. 5. 950 §, 15. 4. 770 §).

Toimistopäällikön vuosilomaa ja palkatonta virkavapautta koskevat toimenpiteet merkittiin tiedoksi (17. 6. 1 175 §).

Eräille palkkalautakunnan viranhaltijoille myönnettiin täysipalkkaista sairauslomaa (28. 1. 255 §, 4. 3. 531 §, 11. 3. 581 §, 15. 4. 792 §).

Viranhaltijain palkkojen indeksikorotus. Palkkalautakunnan jäsenen Nymanin esitettyä, että palkkalautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin työntekijäin palkkoihin myönnetyn 4 %:n indeksikorotusta vastaavan esityksen tekemiseksi viranhaltijain palkkojen osalta palkkalautakunta päätti antaa asian palkkalautakunnan toimiston valmisteltavaksi (25. 3. 684 §).

Palkkalautakunta päätti, merkiten Kaupunkiliiton suosituksen tiedoksi, ehdottaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuustolle edelleen esitettäväksi, että kaupungin viranhaltijain, työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevien sekä niiden muiden työntekijäin, jotka eivät ole voimassaolevien kaupungin työehtosopimusten alaisia, palkkauksen samoin kuin sääntömääräisten ja ylimääräisten eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta päätettäisiin ehdotuksen (mukaisesti 1. 4. 730 §, I osan s. 9, kunn.as.kok. n:o 64).

V:n 1957 loppupuolella oli käyty neuvotteluja kaupungin viranhaltijoita edustavien järjestöjen kanssa viranhaltijain palkkojen järjestelyistä. Tämä päätettiin suorittaa vasta sen jälkeen, kun oli saatu selvyys valtion toimenpiteistä vastaavassa asiassa. Kun oli ilmeistä, että valtion viranhaltijat tulisivat saamaan tasokorotuksen 1. 4. 1958 alkaen, laadittiin kaupungin viranhaltijain palkkoja, eläkkeitä ym. koskeva korotusehdotus.

Neuvotteluissa olivat muut paitsi Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ja Mielisairaanhoitajain Liitto hyväksyneet ehdotuksen, jonka mukaan korotus olisi 2 ½ %:n suuruinen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ilmoitti pitävänsä kiinni markkamääräisestä korotuksesta, joka olisi kaikille viranhaltijoille 1 200 mk/kk. Myöhemmin ko. järjestö tarkisti kantansa siten, että korotus olisi yleensä 2 ½ %, mutta vähintään 1 200 mk/kk. Palkkalautakunta päätti kuitenkin ehdottaa kaupunginhallitukselle valtuustolle edelleen esitettäväksi, että kaupungin viranhaltijain tasokorotus suoritettaisiin ehdotetulla tavalla eli korottamalla palkkoja 2 ½ % 1. 4. lukien (3. 6. 1 067 §, kunn.as.kok. n:o 123).

Viranhaltijain tasokorotusta koskevan päätöksen tarkistusehdotus. Kunnallisvirkamiesyhdistys oli esittänyt, että kaupunginvaltuuston 24. 9. tekemä päätös, jonka mukaisesti palkkoja oli korotettu 2 ½ %, kuitenkin vähintään 1 200 mk, johtaa käytännössä siihen, että ikälisien kokonaisprosenttimäärä eri palkkaluokissa on erilainen jääden 1—14 palkkaluokissa alle 28 %:n, kun se 15. palkkaluokasta ylöspäin säilyy 28 %:na. Vaikka korotus alemmissa palkkaluokissa oli prosentuaalisesti ollut suurempi, oli kuitenkin katsottava, että erilaisten periaatteiden noudattaminen ikälisäjärjestelmässä saman palkkataulukon puitteissa oli sekä asialliselta että muodolliselta kannalta epäonnistunut ja väärä ratkaisu. Sen vuoksi yhdistys esitti, että kaupunginvaltuuston päätöstä muutettaisiin siten, että myös niissä palkkaluokissa, joissa korotus oli markkamääräinen, tämä sellaisenaan sisällytettäisiin peruspalkkioihin ja näin ollen otettaisiin huomioon ikälisiä laskettaessa. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli puolestaan esittänyt, että koska ilmeisesti ei ollut ollut tarkoitus, että ikälisien kokonaisprosentti alenisi, olisi asia korjattava, varsinkin kun ko. päätöksen soveltamistapa oli herättänyt viranhaltijapiireissä katkeruutta. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että palkkalautakunnan enemmistö oli em. korotuksista käydyissä palkkaneuvotteluissa ollut koko ajan puhtaan prosentuaalisen korotuksen kannalla, eivätkä markkamääräisen linjan kannattajat missään vaiheessa olleet tuoneet esiin järjestöjen nyt esittämiä näkökohtia, joten niille ilmeisesti oli sattunut jonkinlainen väärinkäsitys. Jo etukäteen piti nim. olla selvää, että jos kaikki viranhaltijat olisivat saaneet saman markkamääräisen korotuksen, aikaisemmat palkkasuhteet eri palkkaluokkien ja myös ikälisäryhmien välillä olisivat järkkyneet. Jos järjestöjen esityksiin suostuttaisiin, merkitsisi se alemmissa palkkaluokissa oleville viranhaltijoille ylimääräistä palkankorotusta. Näin ollen palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että järjestöjen esitykset eivät antaisi aihetta toimenpiteisiin (4. 11. 1 850 §, 22. 11. 1 918 §).

Viranhaltijain palkkauksen indeksisidonnaisuus. Kaupunkiliiton toimisto oli yleiskirjeessään ilmoittanut, että viranhaltijain palkkojen ja eläkkeiden indeksisidonnaisuus päättyisi kertomusvuoden lopussa, samoin myös työehtosopimuksiin perustuvien työpalkkojen osalta. Tämän johdosta palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että indeksitarkistuspäätöksissä edellytetyt viranhaltijain palkat ja eläkkeet suoritettaisiin toistaiseksi v:n 1959 alusta lukien edelleen elinkustannusindeksin pisteluvun 130 edellyttämällä tavalla tarkistettuina (16. 12. 2 064 §).

Sairaalalääkärien palkkausjärjestelmän uudistaminen. Palkkalautakunta oli käsitellyt kahdessa kokouksessa sairaalalääkärien palkkausjärjestelmän voimassaoloajan jatkamista ja virkalääkärien palkkauksen uudelleen järjestelyä. Sen jälkeen päätettiin kaupunginhallitukselle antaa lausunto, jossa palkkalautakunta eräin muutosehdotuksin yhtyi asiantuntijakomitean mietinnössä esitettyihin ehdotuksiin (18. 2. 420 §, 21. 2. 438 §).

Suomen Lääkäriliitto oli tehnyt esityksen toimenpidepalkkioiden maksamisesta lääketieteenkandidaateille, jotka oli määrätty hoitamaan viransijaisuuksia. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle ilmoittaa, että koska kaupungin ja Suomen Lääkäriliiton kesken parhaillaan oli käynnissä neuvottelut sairaalalääkärien toimenpidepalkkioista, niin kysymyksen ratkaisu olisi jätettävä odottamaan neuvottelujen tuloksia (30. 7. 1 346 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää kaupunginvaltuustolle edelleen esitettäväksi, että valtuuston päätöksellä 26. 3. annettujen sairaalalääkärien palkkausmääräysten voimassaoloaikaa jatkettaisiin toistaiseksi, kunnes kaupunginvaltuusto erikseen tuberkuloosi- ja mielitautilääkärien ja erikseen muiden sairaalalääkärien osalta toisin päättää, enintään kuitenkin v:n 1959 loppuun (2. 12. 2 014 §).

Suomen Hammaslääkäriliiton kanssa aloitettiin 1. 1. 1958 neuvottelut kouluhammaslääkärien palkkauksesta. Kun keväällä pidetyissä neuvottelutilaisuuksissa ei päästy yksi-

mielisyyteen ja neuvottelut olivat toistaiseksi keskeytyneet, julisti Hammaslääkäriliitto kaupungin ao. virat hakusaartoon. Tämä peruutettiin kuitenkin syksyllä, minkä jälkeen neuvottelut kaupungin ja liiton välillä aloitettiin uudelleen. Liitto oli ensimmäisessä neuvottelutilaisuudessa esittänyt 6—7 palkkaluokan korotuksia kouluhammaslääkäreitten, haaraklinikan hoitajien ja esimiesten palkkaukseen. Niin ikään vaadittiin, että 6 tunnin työssä olevien hammaslääkäreitten palkkauksen tuli olla tasan kaksinkertainen 3 tunnin hammaslääkäreitten palkkaukseen verrattuna. Neuvottelujen kuluessa liitto kuitenkin huomattavalta osin luopui aikaisemmista vaatimuksistaan. Lopullinen kiinteä ehdotus esitettiin neuvottelussa 4. 12. Kaupungin neuvottelijain taholta esitettiin vastaehdotus, jossa muiden paitsi klinikan esimiehen palkka oli esitetty yhtä palkkaluokkaa ehdotettua alemmaksi. Palkkalautakunta päätti antaa tämän mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle esittäen samalla, että tarkistus olisi suoritettava samanaikaisesti muiden viranhaltijain ns. kuoppakorotusten kanssa tai mikäli ehdotus käsitellään erillisenä, aikaisintaan 1. 1. 1959 lukien (15. 4. 791 §, 9. 12. 2 040 §).

Suomen Laivanpäällystöliiton ja kaupungin kesken 19. 4. 1950 tehty, kaupungin käytössä olevien alusten henkilöstön palkkausta ja työehtoja koskeva sopimus päätettiin sanoa irti kaupungin puolelta 1. 5. alkaen ja ryhtyä neuvotteluihin Suomen Laivanpäällystöliiton kanssa uuden sopimuksen aikaansaamiseksi (15. 4. 780 §).

Sen jälkeen kun osapuolten kesken oli käyty neuvotteluja, esitettiin kaupungin neuvottelijain ehdotus kaupungin ja Suomen Laivanpäällystöliiton väliseksi sopimukseksi kaupungin omistamien alusten kansipäällystön palkkauksesta ja muista työehdoista palkkalautakunnalle, joka päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että valtuusto hyväksyisi kaupungin neuvottelijain ja Laivanpäällystöliiton hyväksymän sopimusehdotuksen sopimukseksi kaupungin omistamien alusten kansipäällystön palkkaus- ym. työehdoista (3. 6. 1 069 §).

Liikaa maksetun palkan takaisin perimistä koskeva asia. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun rehtorin Inga Strengin opetusvelvollisuus oli esitetty vähennettäväksi 1 viikkotuntiin lukuvuonna 1956/57, mutta ammattiopetuslaitosten johtokunta oli esittänyt samalla, että hänet velvoitettaisiin työskentelemään koulun tehtävissä yhteensä 30 viikkotuntia ja hänelle maksettaisiin palkan ja luokkien lukumäärän mukaisen rehtorin palkkion lisäksi 24 opetustuntia vastaavan kotityökorvauksen mukainen lisäpalkkio. Rehtorille kuului silloin 8 viikkotunnin opetusvelvollisuus. Ko. koulun huoneistonkorjaus valmistui mainittuna ajankohtana, mitä seurasi opetustoiminnan laajenemisen suunnittelu. Tämä oli pääosaltaan suoritettava tavallisen työajan kuluessa samoin kuin muut rehtorille kuuluvat johtamistehtävät. Esityksen käsittely kuitenkin viivästyi niin, että palkkalautakunta vasta 16. 4. 1957 antoi lausunnon kaupunginhallitukselle, jossa esitettiin, ettei mainitun ammattiopetuslaitosten johtokunnan esityksen tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin. Kun rehtori Streng ei kuitenkaan todellisuudessa voinut täyttää koko opetusvelvollisuuttaan, vaan oli pakotettu supistamaan opetuksensa mainittuun yhteen viikkotuntiin ja kun hän siitä huolimatta oli saanut nostaa virkaansa kuuluvaa opetusvelvollisuutta vastaavan palkan ja palkkion, joutuisi hän, ellei em. johtokunnan esitystä hyväksyttäisi, maksamaan kaupungille takaisin 102 970 mk. Koska rehtori kuitenkin oli opetustyön sijasta suorittanut koulun hyväksi vastaavan tuntimäärän suunnittelu- ja järjestelytyötä, katsoi johtokunta kohtuulliseksi, ettei häneltä perittäisi takaisin liikaa nostettua määrää. Lisäksi oli huomattava, ettei liikamäärän vastaanottajana ollut ollut rehtori Streng, vaan hänen sijaisensa, joten hän ei itse ollut hyötynyt asiasta. Näin ollen palkkalautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, ettei asia enää jälkikäteen antaisi aihetta toimenpiteisiin (4. 3. 518 §).

Teurastajille liikaa maksetun palkan takaisin periminen. Teurastamo oli ilmoittanut, että teurastajien urakkapalkkauksia laskettaessa kahden viikon väliajoin vähennettiin kokonaispalkasta heidän saamaansa peruspalkkaa vastaava osa, jolloin jäännös muodosti heille maksettavan urakkakorvauksen. Teurastajat olivat saaneet 1. 1. 1957 lukien peruspalkkaansa 3.88 %:n korotuksen, mutta 1. 1.—9. 3. 1957 maksetuista palkoista oli vähennetty vain korottamatonta palkkaa vastaava osa. Näin ollen he olivat käytännössä saaneet sopimukseen perustuvan peruspalkkansa 1 430 mk/kk kahdesti, minkä vuoksi palkkauslaskelma olisi oikaistava. Teurastamo pyysi ohjeita siitä, oliko ja miten liikamaksu teurastajilta perittävä takaisin. Teurastuspalkkioiden tarkistuksesta oli v:n 1957 aikana käyty neuvotteluja, joiden tuloksena Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön taholta oli

peruutettu korotusesitys. Sittemmin asia lähetettiin järjestelytoimistolle koko ko. palkkausjärjestelmän tutkimista varten. Näin ollen palkkalautakunta päätti ilmoittaa teurastamolle, että koska teurastajien palkkausperusteissa ei ollut tapahtunut muutoksia, lautakunta katsoi, että teurastajille liikaa maksettu palkka olisi perittävä takaisin (14. 1. 95 §, ks. v:n 1957 kert. s. 6). Myöhemmin teurastamolautakunta oli tehnyt asian johdosta uuden esityksen mainiten mm., että v:n 1957 alusta voimaan tullut viranhaltijain palkankorotus oli ilmoitettu teurastamolle tiedoksi vasta ko. vuoden maaliskuun alussa, jolloin teurastajille oli tammi-helmikuun palkkana maksettu pienemmästä peruspalkasta johtuvat suuremmat urakkapalkat. Kun takaisin perittävä summa kaupungin kannalta oli vähäinen, esitti teurastamolautakunta, että se vapautettaisiin perimästä takaisin ko. liikaa maksettuja palkkoja. Koska teurastajien palkka laskettiin siten, että teurastetuista eläimistä saadusta kokonaisansiosta vähennettiin peruspalkkaa vastaava osa, joka suoritettiin kappalepalkkana, aiheutui tästä, palkan laskemisen tapahtuessa päivittäin, että aina milloin taannehtivia palkankorotuksia tapahtui, myöhemmin vahvistettuja peruspalkkoja ei ko. kappalepalkkaa laskettaessa ollut voitu ottaa huomioon. Tästä syystä palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa teurastamolautakunnan esitystä (18. 2. 395 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen *teurastuspalkkioiden indeksikorotuksesta*. Palkkalautakunta päätti suostua neuvottelupyyntöön korotuksen määräämiseksi neuvottelujen avulla (20. 5. 973 §).

Liikennelaitos oli tiedustellut *viranhaltijain irtisanomis- ja eläkkeellesiirtämisoikeutta* sen johdosta, että liikennelaitoksen palveluksessa oli useita sellaisia henkilöitä, jotka laitoksen lääkäri oli katsonut kyvyttömiksi hoitamaan aikaisempaa kuljettajan tai rahastajan virkaansa. Heidän toiseen tehtävään siirtämisensä, johon he olivat suostuneet, oli johtunut siitä, että liikennelaitoksessa oli usein ilmaantunut työmuotoja, joita heidän oli katsottu voivan suorittaa helpommin kuin entistä virkatehtäväänsä. Myöskin sosiaaliset näkökohdat olivat vaikuttamassa toimenpiteeseen, koska osa ko. henkilöistä oli sellaisia, jotka eivät olleet eläkkeeseen oikeutettuja. Uusiin tehtäviin siirretyt oli jatkuvasti pysytetty entisellä virkanimikkeellään ja olivat he saaneet mm. tämän mukaisen palkan ja ikälisät. Nyttemmin oli kuitenkin ilmennyt aihetta tarkistaa ko. tehtävissä olevien jatkuvan käytön edellytyksiä, koska tehtävät voitaisiin hoitaa muulla tavalla vähemmin kustannuksin. Näin ollen liikennelaitos pyysi selvitystä siitä, oliko ko. henkilöiden jatkuva tila katsottava sellaiseksi sairaudeksi, joka oikeuttaisi heidät virkasäännön 39 §:n mukaiseen sairausaikaan palkanmaksuineen ennen kuin heidät voitaisiin irtisanoa tehtävistään tai osoittaa heidät hakemaan eläkettä, vai voitiinko heidän irtisanomiseensa välittömästi pyytää liikennelaitoksen lautakunnan lupa tai osoittaa heidät hakemaan eläkettä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitokselle, että ko. henkilöt voidaan irtisanoa viroistaan ja osoittaa hakemaan eläkettä johon he ovat oikeutettuja joutuessaan ilman omaa syytään luopumaan viroistaan (27. 5. 1 003 §, 3. 6. 1 053 §).

Palkkajärjestelyjen soveltaminen henkilökohtaisiin lisiin. Kaupungin palveluksessa oleville viranhaltijoille oli useista eri syistä jouduttu maksamaan erityisiä henkilökohtaisia lisiä. Kun toimeenpantujen palkkajärjestelyjen tai tarkistusten yhteydessä oli ollut epävarmuutta eri korotusten soveltamisesta henkilökohtaisiin lisiin, oli palkkalautakunta saanut tehtäväkseen selvittää, millaisia yhtenäisiä periaatteita henkilökohtaisia palkanlisiä maksettaessa olisi vastaisuudessa noudatettava. Tässä selvityksessä tarkasteltiin erikseen 1) ikälisien, 2) indeksikorotuksen, 3) tasokorotuksen ja 4) kuoppakorotuksen soveltamisen edellytyksiä. Selvityksen perusteella laadittiin seuraava ehdotus: 1). Niissä tapauksissa, joissa viranhaltija eri syistä on virkasäännön 11 §:n 2. kohdan perusteella siirretty hoitamaan toista virkaa, jonka palkkaus on hänen entisen virkansa palkkausta alempi, on viranhaltijalle maksettava ikälisät sekä indeksi- ja tasokorotukset entisen viran palkkauksen perusteella. Kuoppakorotukset määräytyvät uuden viran perusteella ja eläke, ellei erityistä edellytystä ole olemassa, myöskin uuden viran perusteella. 2). Tapauksissa, joissa viranhaltijalle on hänen palkkavaatimuksensa perusteella maksettu korkeampi palkka kuin mitä virkasäännön mukainen palkkaus edellyttäisi, maksetaan, ellei sopimuksesta muuta ilmene, indeksi- ja tasokorotukset ensiksi mainitulle palkalle. Ko. virkaa koskeva kuoppakorotus sitä vastoin otetaan huomioon henkilökohtaisen lisän vähennyksenä. Ikälisien maksaminen tulee kysymykseen ainoastaan sikäli kuin varsinainen viran palkkaus virkasäännön mukaisine ikälisineen nousee sovittua palkkaa korkeammaksi. 3). Tapauksissa, joissa viranhaltijalle on hänen palkkavaatimuksensa perusteella myönnetty

palvelusajasta riippumatta yksi tai useampia ikälisiä, maksetaan hänelle indeksi- ja tasokorotukset sekä mahdolliset kuoppakorotukset. Ikälisien maksaminen tulee kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että virkasäännön perusteella myönnettävien ikälisien määrä nousee suuremmaksi kuin sovittujen ikälisien lukumäärä. 4). Niissä tapauksissa, joissa eräiden virkojen haltijat on palkattu ns. markkamääräisellä sopimuspalkalla, maksetaan kaupunginhallituksen erikseen tehtävän päätöksen perusteella indeksi- ja tasokorotukset sopimuspalkoille. Kuoppakorotukset sitä vastoin eivät vaikuta ko. palkkoihin. 5). Henkilökohtaisina lisinä maksettaville markkamääräisille erikoislisille, kuten konekirjoitus-, konekirjanpito- ja pikakirjoituslisä, maksetaan sekä indeksi- että tasokorotukset. Ko. erikoislisiin oikeutettujen viranhaltijain ikälisät lasketaan kuitenkin asianomaisen varsinaisesta peruspalkasta. 6). Niissä tapauksissa, joissa eläkkeellä oleva viranhaltija hoitaa viransijaisena tai toistaiseksi kaupungin virkaa tai tointa, päättää palkkalautakunta eläkesäännön 13 §:n 2. mom:n mukaisesti, kuinka suuri osa virkaan tai toimeen kuuluvasta perus- tai loppupalkasta tai palkkiosta on eläkkeen saajalle eläkkeen lisäksi suoritettava. Mikäli eläkettä saavan hoidettavana olevan viran palkkausta tarkistetaan kuoppakorotusten yhteydessä, on eläkkeen saaja oikeutettu myös täten muodostuvaan palkankorotukseen. Ko. henkilökohtaiselle palkanlisälle maksetaan myös indeksi- ja tasokorotukset. Käsiteltyään edellä selostettua ehdotusta palkkalautakunta päätti panna asian pöydälle neuvotteluja varten (22. 11. 1 927 §).

Virkasuhteen päättyminen. Kaupunginviskaali oli maininnut antaneensa toim.apul. Birgitta Fahlerille 1. 11. 1957 alkaen virkavapautta tämän matkustettua miehensä luo Yhdysvaltoihin. Virkavapautta ei kuitenkaan ollut sidottu päättymään määrättynä päivänä. Kaupunginviskaali oli olettanut Fahlerin itse anovan tarpeellisen virkavapauden palkkalautakunnalta. Kun kuitenkaan mitään anomusta ei ollut esitetty sille yhtä vähän kuin kaupunginviskaalillekaan, tiedusteli viimeksimainittu, oliko Fahlerin katsottava luopuneen virastaan ja oliko mahdollista ryhtyä toimenpiteisiin ko. viran täyttämiseksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaupunginviskaalille, että virkasäännön 9 §:n mukaan, jos viranhaltija luvattomasti tai estettä ilmoittamatta on ollut virantoimituksesta poissa kahta kuukautta kauemmin, katsotaan virkasuhde itsestään päättyneeksi. Näin ollen ja koska kaupunginviskaalilla oli oikeus virkasäännön 43 §:n 1 mom:n mukaan myöntää palkatonta virkavapautta jatkuvasti enintään kahden viikon ajaksi eli 15. 11. 1957 saakka ja kun Fahler ei ko. ajankohdan jälkeen ollut anonut uutta virkavapautta tai ilmoittanut muuta estettä, oli hänen virkasuhteensa katsottava katkenneeksi 15. 1. lukien (15. 4. 772 §).

Virka-ajan lyhentämistä kesällä koskeva esitys. Kunnallisvirkamiesyhdistys oli tehnyt esityksen, että kaupungin virastoissa otettaisiin käytäntöön erityinen kesätyöaika, joka 1. 6. — 31. 8. välisenä aikana olisi kaikkina muina päivinä 5 ½ t, paitsi lauantaisin, jolloin se jäisi entiselleen. Myöskin esitettiin vaihtoehtoisesti harkittavaksi sellaista järjestelyä, että virastot ja laitokset, joiden toiminta sen sallii, pidettäisiin suljettuina kesälauantaisin. Tämä merkitsisi, että työaika kesäisin lyhenisi n. 54 tunnilla, kun sen sijaan päivittäisen työajan supistaminen merkitsisi yhteensä n. 60 t:n työajan lyhennystä. Palkkalautakunnan taholta todettiin em. kirjelmän johdosta, että kaupungin palkkataso on vastaavaan valtion palkkatasoon verrattuna jonkin verran korkeampi. Tätä eroa on nimenomaan perusteltu sillä, että kaupungin virka-aika on vuodessa n. 100 t pitempi valtion virastojen vastaavaa työaikaa, mikä merkitsee n. 5.2 %:n eroa palkkauksessa. Näin ollen ei kummankaan esitetyn vaihtoehdon käytäntöönottamista voida pitää perusteltuna, mikäli palkkatason eroa halutaan motivoida mainitulla näkökohdalla. Näin ollen esitettiin lausunnossa kaupunginhallitukselle, että ko. kirjelmän ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (30. 7. 1 345 §).

Veroviraston eräät viranhaltijat olivat anoneet kaupunginhallitukselta, että heille olisi myönnetty *korvausta ylemmän palkkaluokan viran tehtävien hoitamisesta.* Mm. verovalmistelija Kauko Mutanen oli hoitanut apul. toimistopäällikön tehtäviä aikana 1. 4. — 30. 9. 1957 ja anoi, että hänelle maksettaisiin ko. viran 23. palkkaluokan ja oman 20. palkkaluokan virkansa palkkojen välinen erotus. Samoin oli apul. toimistopäälliköt Reino Jokela ym. jättäneet kaupunginhallitukselle anomuksen, missä pyydettiin, että heille maksettaisiin apulaistoimistopäällikön viran palkkauksen ja ao. verovalmistelijan palkkauksen välinen erotus. Veroviraston taholta huomautettiin, ettei ko. henkilöitä ollut määrätty hoitamaan yksinomaan apulaistoimistopäällikön virkaa, mikä olisi edellytyksenä ylemmän vi-

ran palkkauksen maksamiseen. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan esittää anomukset hylättäviksi sillä perusteella, että mainittuja viranhaltijoita ei ollut nimenomaan määrätty hoitamaan yksinomaan korkeampaa virkaa, mikä virkasäännön 33 §:n 2 mom:n mukaan olisi ollut edellytyksenä tämän palkan saamiseen. Tosin ei ao. kohdasta selvästi ilmene, että viranhoitomääräys olisi annettava kirjallisesti, mutta järjestyksen vuoksi oli kuitenkin pidettävä kiinni kirjallisessa muodossa annetusta määräyksestä (29. 4. 839—842 §).

Rahatoimisto oli tehnyt esityksen, jonka mukaan tilapäisesti kassanhoitajan tehtäviä suorittavalle toimistoapulaiselle saataisiin maksaa palkkio myöskin sellaisissa tapauksissa, joissa asianomainen toimii varakassanhoitajana vain muutaman tunnin päivässä. Palkkiona ehdotettiin maksettavaksi hänen oman palkkansa ja sen palkan ero, jonka hän saisi, jos olisi kassanhoitajan virassa. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin ehdotuksen johdosta, että voimassaolevien määräysten mukaan voitiin ko. korvaus suorittaa sillä edellytyksellä, että varakassanhoitaja toimi tässä tehtävässä vähintään yhden päivän ajan. Kuitenkin kaupungin virastoissa ja laitoksissa viranhaltijat joutuvat jatkuvasti hoitamaan korkeammin palkattuja virkoja esim. aamiais- ym. aikoina saamatta tästä mitään erikoiskorvausta, mikä olikin luonnollista tehtävien täydellisen tilapäisluonteen huomioon ottaen. Näin ollen ei palkkalautakunnan mielestä ollut mitään syytä tämän käytännön muuttamiseen siten, että jo tunnin parin kestävältä vaativamman viran tehtävien hoidolta maksettaisiin erikseen korvaus. Tämä päätettiin ilmoittaa lausuntona kaupunginhallitukselle (17. 6. 1 148 §).

Ylityökorvaukset. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että niille satamalaitoksen nosturinhoitajille, jotka olivat ylityönään joutuneet suorittamaan ylityövalvontaa, olisi ylityökorvaus maksettava nosturiesimiehen palkan mukaan. Palkkalautakunta oli tällöin hylännyt anomuksen sillä perusteella, että virkasäännön 33 §:n 1 mom:n mukaan viranhaltijalle, joka määrätään oman virkansa ohella hoitamaan toistakin virkaa, ei mahdollisen ylityökorvauksen lisäksi suoriteta eri palkkiota. Keskusjärjestö oli valittanut em. palkkalautakunnan päätöksestä huomauttaen, että ko. nosturinhoitajat joutuvat lisäksi valvomaan työturvallisuutta ja puuttumaan käyttöhäiriöihin, mitkä tehtävät edellyttävät samaa vastuuta kuin nosturiesimiehilläkin on. Aikaisempiin perusteluihin nojaten palkkalautakunta päätti esittää valituksen hylättäväksi (11. 3. 565 §, 10. 6. 1 110 §).

Palkkiot, erikoiskorvaukset ym. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana useita lausuntoja palkkioiden korottamisesta, palkkioiden laskemisperusteiden muuttamisesta ym. Näistä mainittakoon mm. seuraavat asiat: Nikkilän sairaalan sivukirjaston kirjakuljetuksia hoitavien potilaiden palkkion korottamista 1 000 mk:sta 4 000 mk:aan päätettiin puoltaa (14. 1. 103 §). Kaupungin sairaaloissa toimivien talousharjoittelijoiden palkkiot puollettiin korotettaviksi 10 000 mk:sta 10 800 mk:aan kuukaudessa (18. 2. 436 §). Makkaranmyyntipaikkojen tarkastuksista suoritettava palkkio ehdotettiin korotettavaksi 210 mk:aan vaunua kohti 1. 3. lukien (25. 2. 473 §).

Ammattikoulujen rehtoreiden palkkioiden ja opetusvelvollisuuden vahvistamista puollettiin ammattiopetuslaitosten johtokunnan esittämässä muodossa (15. 4. 778 §).

Suomenkielisten kansakoulujen elokuvatoiminnan johtajan ja kansakoulujen kirjastosihteerin palkkioiden korottamista 21 320 mk:aan kuukaudessa 1. 10. lukien päätettiin puoltaa (28. 10. 1 815, 1 816 §).

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli esittänyt kansakoulujen nuorisokerhotoiminnan johtajan palkkion korottamista. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle peruspalkkion korottamista 3 420 mk:ksi ja kerhoa kohden tulevan palkkion 170 mk:ksi (2. 12. 2 003 §).

Eräiden kansakoulunjohtajien anomuksesta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää myönnettäväksi korvauksia siitä ylimääräisestä suunnittelutyöstä, jota asianomaiset olivat suorittaneet kansakoulujen rakennus- ja korjaustöiden yhteydessä seuraavasti: Töölön kansakoulun johtajalle Hilkka Lukkarille 40 000 mk, Tolarin koulun johtajalle Aarne Manniselle 55 000 mk, Maunulan koulun johtajalle Eelis Aurolalle 50 000 mk ja Snellmanin koulun johtajalle Evert Salakarille 40 000 mk (28. 1. 223 §, 4. 2. 298 §, 1. 7. 1 213 §).

Kansakoulujen ruoanjakajien palkkausperusteet. Helsingin kunnallisten koulujen henkilökunta -yhdistys oli esittänyt, että yhtä ruoanjakajaa kohden tulevaa ruokailijamäärää

alennettaisiin, niin että 350 oppilaan määrästä maksettaisiin peruskorvaus ja sen yli menevästä ruokailijamäärästä erikoiskorvaus. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa asiasta lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että esityksen ei tulisi antaa aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että kansakouluja kehotettaisiin osapäiväisiä ruoanjakajia palvelukseen otettaessa maksamaan näille palkka päätoimisten ruoanjakajien palkkaluokan mukaisesti kuitenkin huomioon ottaen sen, että osapäiväisten ruoanjakajien palkka on samassa suhteessa pienempi kuin heidän työaikansa on vakinaisten ruoanjakajien työaikaa lyhempi (10. 6. 1 093 §).

M/s Korkeasaaren konemestari N. Sundberg oli tiedustellut ko. aluksen *konemestareiden etuja ja oikeuksia*. Palkkalautakunta päätti vastaukseksi tiedusteluun ilmoittaa, 1) että hänellä oli mahdollisuus saada selville palkka- ja työehtonsa kaupunginvaltuuston 19. 4. 1950 antamasta päätöksestä ja palkkalautakunnan siitä 30. 4. 56 antamasta tulkintapäätöksestä; 2) että vuosiloma oli oikein määrätty asiasta voimassa olevien sopimusten mukaan; 3) että vuosilomaan nähden voimassaolevien sopimusten ja päätösten nojalla olisi konemestareille yleensä annettava neljä vapaapäivää kuukaudessa, mutta mikäli näitä ei voida järjestää, kuten nyt ko. liikenteessä oli asian laita, ne korvattaisiin valtioneuvoston 29. 5. 1946 antaman päätöksen perusteella maksamalla vapaapäiväraha neljältä päivältä kuukaudessa; 4) että yleinen työaikalaki ei tullut kysymykseen viikottaisen vapaa-ajan suhteen, vaan asiassa oli sovellettava 26. 4. 1924 merimiesten työajasta annetun lain määräyksiä, mutta että kun tässä laissa ei ollut ko. vapaa-ajasta selviä määräyksiä, voitiin viikottainen vapaa-aika järjestää, kuten edellisessä kohdassa on ilmoitettu (17. 6. 1 152 §).

Nummelan sairaalan puutarhuri Aksel Lundberg oli anonut palkkaa ajalta 1. 6. — 30. 6. eli siltä ajalta, joka kului Nummelan parantolan siirtymiseen Tuberkuloosiyhdistykseltä kaupungin hallintaan. Lundberg oli maininnut, että kun kasvihuoneissa ja lavoissa olivat viljelykset alullaan ja ne juuri alkukesästä vaativat jatkuvaa huolenpitoa, ei hän voinut jättää niitä hoitamatta, koska tällainen laiminlyönti olisi aiheuttanut suuren taloudellisen vahingon. Ko. viljelmien tuotteita käytettiin sitten jatkuvasti sairaalan keittiössä, joten hänen hoitotyöstään oli ilmeisesti ollut kaupungille hyötyä. Anottu palkkamäärä oli 40 000 mk. Sairaalalautakunta oli ilmoittanut, että Lundberg oli saanut palkan edelliseltä omistajalta 15. 6. asti. Kun kaupunki oli ottanut parantolan omistukseensa vasta 3. 7. lähtien, ei Lundberg sitä ennen ollut voinut olla virka- tai työsuhteessa kaupunkiin, joten palkan maksaminen puutarhurille em. ajalta ei voinut tulla kysymykseen. Sen sijaan katsottiin, että kohtuussyistä voitiin puoltaa hänelle maksettavaksi 15 000 mk:n korvaus (11. 11. 1 956 §, 9. 12. 2 042 §).

Päivärahaa ja matkakulujen korvausta koskeva asia. Mielisairaanhoitaja Helga Wasarainen oli maininnut olleensa neljä päivää kertomusvuoden heinäkuussa työssä Nummelan sairaalassa, jonne hänet oli määrätty vakinaisesta toimipaikastaan Kivelän sairaalasta. Hän maksoi matkoistaan 380 mk ja Nummelan sairaalassa aterioistaan 200 mk päivässä. Perheellisenä hän ei ruokaile Kivelän sairaalassa eikä myöskään asu virka-asunnossa. Ko. henkilö oli pyytänyt matkakulunsa korvattaviksi sekä samalla tiedustellut, oliko hän oikeutettu päivärahaan mainitulta ajalta. Palkkalautakunta päätti vastaukseksi tiedusteluun sairaalalautakunnalle ja asianomaiselle ilmoittaa, että ko. mielisairaanhoitajattarella oli oikeus saada linja-automaksu, 380 mk, korvatuksi kaupungin varoista sekä oikeus vapaaseen muonitukseen ja majoitukseen mainitulta komennusajalta, mutta ei oikeutta päivärahoihin eikä, ottaen huomioon komennusajan lyhyyden ja hänelle myönnetyt em. edut, matkakustannusten korvaukseen vapaa-aikoina tehdyistä matkoista Nummelasta Helsinkiin ja takaisin. Lisäksi palkkalautakunta päätti kehottaa sairaalalautakuntaa antamaan eo. lausuntonsa mukaiset ohjeet ao. taloudenhoitajalle (16. 9. 1 565 §).

Vesi- ja kaasulaitoksen päivystyksen yhdenmukaistaminen. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää, että 1) vesilaitoksen insinööripäivystys ja autonkuljettajapäivystys vahvistettaisiin ympärivuotiseksi, että 2) kaasulaitoksen jakeluosaston putkenasentajapäivystys vahvistettaisiin kesäisin 1. 5. — 30. 9. väliseksi ajaksi 1b-luokan mukaisena sekä 3) esittäisi, ettei palkkalautakunnan käsityksen mukaan ollut aihetta suostua kaasulaitoksessa ehdotettuihin päivystysluokkien muutoksiin, koska ne käytännössä tietäisivät päivystyskorvausten suurenemista (25. 2. 481 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että kun teollisuuslaitoksissa makse-

taan *päivystysmääräysten mukaista varallaolokorvausta,* perustaksi otetaan ohjetuntipalkka ilman niitä lisiä, joihin ao. työntekijä on oikeutettu suorittaessaan aikatyötä. Keskusjärjestön käsityksen mukaan tämä ei ollut oikein, vaan perustana korvaukselle olisi käytettävä tuntipalkkaa. Koska kysymys aikatyölisän huomioon ottamisesta päivystyskorvauksia laskettaessa oli tulkinnanvarainen, palkkalautakunta päätti kaupunginhallituksen ja sosiaaliministeriön välityksellä pyytää työneuvoston lausunnon asiasta. Työneuvosto oli vastauksessaan maininnut, että varallaoloaikaa, jonka työntekijä joutuu työtä suorittamatta olemaan asunnossaan valmiina saapumaan työhön, ei yleensä lueta hänen työajakseen, vaikka siitä olisikin sovittu suoritettavaksi korvausta. Työntekijälle tällöin maksettavasta korvauksen määrästä on työaikalain 8 §:n 3 mom:ssa säädetty, että vähintään puolesta varallaoloajasta on maksettava korvaus siinä tapauksessa, että sanottua varallaoloaikaa sopimuksen mukaan ei lueta työajaksi. Milloin jostakin työstä on sovittu maksettavaksi varsinaisen palkan lisäksi erityistä aikatyölisää, sanottu lisä kuuluu osana siihen kokonaispalkkaan, joka työntekijälle on suoritettava hänen tekemästään työstä. Näin ollen on työntekijälle maksettava em. varallaolosta sen palkan mukaan laskettu korvaus, minkä hän olisi oikeutettu saamaan, jos hän silloin olisi työssä. Työneuvoston lausunto päätettiin lähettää teollisuuslaitosten palkkakonttorille tiedoksi (29. 4. 870 §).

Teollisuuslaitosten ja rakennusviraston uusien työsääntöjen vahvistaminen. Kaupunginhallitus oli 8. 11. 1951 asettanut komitean laatimaan ao. laitoksille työsäännöt, koska entiset olivat suuresti vanhentuneet niiden ollessa peräisin 1920-luvulta. Mainittu komitea oli kuitenkin lakkautettu syksyllä 1957, jolloin palkkalautakunta sai tehtäväkseen ko. työn loppuunsaattamisen. Komitean laatimat työsääntömallit oli lähetetty ao. laitoksille tarkistettaviksi laitosten työolosuhteita vastaaviksi ja sitten palkkalautakunnan toimistossa tarkistettu voimassaolevan lainsäädännön ja Työnantajain Keskusliiton suosittelemman mallin mukaisiksi. Työsääntölain mukaan oli ao. laitosten työntekijöille annettava tilaisuus lausua mielipiteensä työsääntöehdotuksesta, joka sitä varten oli pidettävä työpaikalla nähtävänä 14 päivän ajan. Sen jälkeen työnantajan tuli toimittaa sosiaaliministeriölle säännöt vahvistamista varten ja työntekijäin lausunto niistä tai, ellei lausuntoa ollut em. ajan kuluessa työnantajalle annettu, selvitys siitä, että työntekijöille oli säädetyllä tavalla varattu tilaisuus mielipiteensä lausumiseen. Sen jälkeen kun ko. työsäännöt olivat olleet laitoksissa nähtävänä, käsitteli palkkalautakunta kokouksissaan asiaa, jolloin sääntöihin tehtiin eräitä muutosehdotuksia. Nämä tarkoittivat lähinnä eräiden työehtosopimuksen määräysten ottamista työsääntöön, mutta tällaista menettelyä ei pidetty aiheellisena, koska viimeksi mainitut ovat yleensä muuttuvia, kun sen sijaan työsäännöt ovat tarkoitetut noudatettaviksi pidemmän ajan. Palkkalautakunta päätti hyväksyä työsääntöehdotuksen (30. 9. 1 652 §, 14. 10. 1 711 §, 11. 11. 1 878 §, 18. 11. 1 910 §).

Työehtosopimukset. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli viitaten työehtosopimuksen 18 §:ään irtisanonut ko. sopimuksen päättyväksi 1. 5. 1958. Samalla Keskusjärjestö oli jättänyt ehdotuksensa uudeksi työehtosopimukseksi sekä esittänyt, että siitä käytävissä neuvotteluissa otettaisiin esille vuorotyötä tekevien työaika ja työehtosopimuksen 12 §:n 3 mom:n tulkinta. Kun työehtosopimuksen 18 §:n mukaisesti työehtosopimus on irtisanottava viimeistään 3 kk ennen sen päättymiseksi määrättyä aikaa, oli irtisanominen suoritettu työehtosopimuksen mukaisesti sen tapahtuessa 31. 1. 1958. Samalla oli todettu, että irtisanominen ei koskenut työehtosopimukseen liittyvää palkkasopimusta, joka siis jäi edelleen voimaan. Palkkalautakunta päätti ryhtyä neuvotteluihin uuden työehtosopimuksen aikaansaamiseksi (11. 2. 352 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt ilmoituksen voimassaolevan palkkahinnoittelun irtisanomisesta 31. 5. 1958 alkaen. Palkkalautakunta päätti merkitä irtisanomisen tiedoksi sekä että asian johdosta oli ryhdyttävä neuvotteluihin (1. 4. 732 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä kaupungin neuvottelijoiden ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön edustajien kesken 18. 4. 1958 tehdyn sopimuksen irtisanottujen työehtosopimuksen ja palkkasopimuksen voimassaoloajan jatkamisesta toistaiseksi, kunnes jompikumpi osapuoli katsoo niiden voimassaolon päättyneeksi (22. 4. 820 §).

Palkkalautakunta päätti merkittyään asiasta käytyjen neuvottelujen tuloksen tiedoksi ilmoittaa virastoille ja laitoksille seuraavaa: Elinkustannusindeksin noustua helmikuussa 1958 pistelukuun 130 suoritetaan kaupungin sekä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen 15 §:n ja kaupungin sekä Maataloustyönteki-

jäin ammattiosaston välisen työehtosopimuksen 11 §:n mukainen palkkojen tarkistus siten, että 4 %:n suuruinen palkkojen tarkistus maksetaan erillisenä, työntekijäin loppuansioon tulevana korotuksena. Rakennusviraston osalta noudatetaan laitoksen palkanlaskennassa esiintyvien erinäisten teknillisten vaikeuksien vuoksi sellaista poikkeuksellista menettelyä, että em. indeksikorotus lasketaan — aikatyössä korottamalla lopputuntipalkkaa 4 % ja — urakkatyössä urakka-ansioon erillisenä lisänä tulevana korotuksena — jos työntekijä on saman tilikauden aikana suorittanut sekä aika- että urakkatyötä, lasketaan korotus erikseen aika- ja urakkatyön osalta kuten edellä on mainittu ja näin korotetut ansiot lasketaan yhteen. Henkilökohtaista lisää saavien henkilökohtaiset palkat maksetaan toistaiseksi, kunnes palkkalautakunta on asian käsitellyt, entisen suuruisena ellei ao. työntekijän varsinainen palkkahinnoittelun mukainen tuntipalkka korotettuna 4 %:lla nouse entistä henkilökohtaista tuntipalkkaa suuremmaksi (25. 3. 683 §).

Indeksikorotusten myöntäminen ns. henkilökohtaisille lisille. Palkkalautakunta päätti merkittyään asiasta käytyjen neuvottelujen tuloksen tiedoksi ilmoittaa virastoille ja laitoksille seuraavaa: Elinkustannusindeksin noustua helmikuussa 1958 pistelukuun 130 suoritetaan kaupungin sekä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen 15 §:n ja kaupungin sekä Maataloustyöntekijäin ammattiosaston välisen työehtosopimuksen 11 §:n mukainen palkkojen tarkistus siten, että 4 %:n suuruinen palkkojen tarkistus maksetaan erillisenä, työntekijäin loppuansioon tulevana korotuksena. Rakennusviraston osalta noudatetaan laitoksen palkanlaskennassa esiintyvien erinäisten teknillisten vaikeuksien vuoksi sellaista poikkeuksellista menettelyä, että em. indeksikorotus lasketaan — aikatyössä korottamalla lopputuntipalkkaan 4 % ja — urakkatyössä urakka-ansioon erillisenä lisänä tulevana korotuksena — jos työntekijä on saman tilikauden aikana suorittanut sekä aika- että urakkatyötä, lasketaan korotus erikseen aika- ja urakkatyön osalta kuten edella on mainittu ja näin korotetut ansiot lasketaan yhteen. Henkilökohtaista lisää saavien henkilökohtaiset palkat maksetaan toistaiseksi, kunnes palkkalautakunta on asian käsitellyt, entisen suuruisena ellei ao. työntekijän varsinainen palkkahinnoittelun mukainen tuntipalkka korotettuna 4 %:lla nouse entistä henkilökohtaista tuntipalkkaa suuremmaksi (25. 3. 683 §).

Käsiteltyään asiaa uudelleen palkkalautakunta päätti ilmoittaa virastoille ja laitoksille, että palkkahinnoittelun 15 §:n mukaista 4 %:n indeksikorotusta ei suoriteta henkilökohtaisille lisille, vaan ko. korotus lasketaan ao. työntekijän palkkahinnoittelun mukaiselle varsinaiselle tuntipalkalle. Jos näin laskettu palkka saavuttaa tai ylittää työntekijän v:n 1951 sopimuksen mukaan lasketun henkilökohtaisen tuntipalkan, henkilökohtaisen lisän maksaminen lakkaa. Muussa tapauksessa henkilökohtainen lisä pienenee varsinaisesta tuntipalkasta laskettua indeksikorotusta vastaavalla määrällä (1. 4. 729 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli pannut vireille työtuomioistuimessa kanteen kaupunkia vastaan 4 %:n indeksikorotuksen soveltamisesta ns. henkilökohtaisiin lisiin. Työtuomioistuin oli pyytänyt selvitystä asian johdosta. Palkkalautakunta päätti annettavassa lausunnossaan esittää, että työtuomioistuimelle annettaisiin selvitykseksi palkkalautakunnan esityslistassa 3. 6. 1958 ko. asian kohdalla olevat tiedot lisättynä huomautuksin, että v. 1951 henkilökohtaisista lisistä tehty sopimus oikeudelliselta luonteeltaan on työehtosopimus, joka sitoo asianosaisia sillä tavoin, että jos siitä olisi haluttu poiketa päätettäessä 4 %:n palkkojen korotuksesta, poikkeuksesta olisi tullut erikseen sopia. Lisäksi päätettiin, että työtuomioistuimelle oli lähetettävä kokouksissa 5. 4. 1951 ja 5. 10. 1957 tehtyjen pöytäkirjojen jäljennökset sekä todistajiksi nimettävä palkkalautakunnan puh.joht. Virkkunen ja johtava kaupunginvouti Ståhlberg (3. 6. 1 068 §).

Työtuomioistuin oli ratkaissut em. asian ja hyväksyen Keskusjärjestön kanteen vahvistanut, että palkkoja ko. sopimuskohdan mukaan tarkistettaessa oli tarkistus ulotettava myös henkilökohtaisiin palkanlisiin. Työtuomioistuimen päätös merkittiin tiedoksi ja lähetettiin kaupungin virastoille ja laitoksille toimenpiteitä varten (15. 7. 1 284 §).

Sukellusalan uuden työehtosopimuksen soveltaminen. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. virastoille ja laitoksille toimenpiteitä varten, että Suomen Rakennusteollisuusliitto ja Suomen Sukeltajain Liitto olivat 10. 7. 1958 allekirjoittaneet uuden sukellusalan työehtosopimuksen, joka astuisi voimaan 15. 7. Kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen 4 §:n A. kohdassa oli määritelty eräiden sukellustyössä työskentelevien työntekijöiden ohjetuntipalkat. Saman pykälän B. kohdassa oli määräys, jonka mukaan muut kaupungin töissä sukellusalalla noudatettavat palkat määräytyvät

Sukeltajain Liiton ja työnantajain välisten sopimusten mukaan. Uuden työehtosopimuksen 10 §:n perusteella muuttuvat kaupungin palkkasopimuksen 4 §:n B. kohdassa tarkoitetut työpalkkoja koskevat määräykset siten, että täyden ammattitaidon omaava sukeltaja saa tuntipalkkaa 388—453 mk riippuen palkan suuruus ammattitaidosta, työn laadusta ja työpaikan sijainnista. Lyhytaikaisissa töissä, joissa työsuhde kaikkiaan kestää korkeintaan 4 viikkoa, maksetaan sukeltajalle lisäpalkkaa työajan pituuden mukaan 5 000—1 250 mk viikolta. Palkkalautakunta päätti vahvistaa B. kohdassa tarkoitetuissa töissä noudatettavat palkat astumaan voimaan sen tilikauden alusta lukien, joka ensiksi alkaisi 15. 7. 1958 jälkeen (13. 8. 1 385 §).

Palkankorotuksen soveltaminen työtupien ompelijoihin. Huoltolautakunnan työtupien johtokunta oli tiedustellut, oliko kaupunginvaltuuston 25. 9. tekemää palkankorotuspäätöstä sovellettava työtupien ompelijoihin. Nämä muodostivat erikoisen työntekijäryhmän siinä mielessä, että työhön pääsyn ehtona oli ollut huonon toimeentulon lisäksi jokin sosiaalinen syy, esim. invaliditeetti tai vapaaseen teollisuuteen nähden liian korkea ikä. Ompelijoita oli yhteensä 15 ja heidän keski-ikänsä oli 57 v. Mikäli ko. palkankorotusta sovellettaisiin heihin, merkitsisi se n. 5 %:n korotusta palkkoihin ja n. 8 ½ %:n korotusta työryhmässä valmistettavien tekstiilien hintoihin. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että palkankorotusta ei olisi sovellettava ko. työntekijäryhmään, koska on ilmeistä, että tämän kohdalla on kysymys eräänlaisesta huoltomuodosta ja koska olisi todennäköistä, että mikäli palkkojen korotus aiheuttaisi tuotteiden hintojen nousun yleisiä markkinahintoja korkeammiksi, kaupungin laitokset lakkaisivat käyttämästä työtupia tekstiilihankinnoissaan. Tällöin taas jouduttaisiin työtupien toimintaa supistamaan ja työntekijöitä irtisanomaan (18. 11. 1 893 §).

Siivoojien palkkojen tarkistaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön taholta oli tehty esitys suursiivouksesta maksettavien tuntipalkkojen tarkistamisesta vastaavasti siinä suhteessa kuin muiden tuntityötä tekevien palkka oli noussut. Talo-osasto oli maininnut asian johdosta, että virastosiivoojat eivät sisältyneet siihen palkkasopimukseen, jolla tuntipalkalla työskentelevien aikatyölisä päätettiin korottaa 10 %:sta 15 %:iin. Koska virastosiivoojien tuntipalkkojen määräämisessä kuitenkin oli noudatettu samoja periaatteita kuin palkkasopimukseen sisältyvien muidenkin työntekijäin palkkojen suhteen, katsoi talo-osasto, että myös siivoojien tuntipalkka olisi korotettava 5 %. Palkkalautakunta päätti kuitenkin ilmoittaa lausuntonaan kiinteistölautakunnalle, että koska saatujen selvitysten mukaan suursiivoustuntipalkkaa määrättäessä perusteena oli käytetty viranhaltijain palkoissa tapahtuneita muutoksia, ei palkkalautakunnan mielestä ollut perusteltua aihetta muuttaa palkan määräytymisessä aikaisemmin noudatettuja perusteita kytkemällä ne nyt työntekijäin palkoissa tapahtuneisiin muutoksiin (21. 1. 193 §).

Hankintatoimiston työsopimussuhteessa olevan henkilöstön ylityökorvauksia ym. koskeva asia. Apulaisreviisori Toini Kekkonen oli tehnyt tilimuistutuksen, missä huomautettiin mm. siitä, että eräille hankintatoimiston henkilökuntaan kuuluville, jotka olivat työsopimussuhteessa, oli ylityökorvauksia laskettaessa kuukausipalkka jaettu luvulla 180 ja työpäivän pituudeksi merkitty 7 ½ t, lauantaisin 4 ½ t, vaikka työpäivän olisi pitänyt olla 8 t ja kuukausipalkka jakaa luvulla 200. Kaupunginhallitus oli 5. 12. 1956 määrännyt, että hankintatoimiston palveluksessa työsopimussuhteessa olevan konekorjaamon henkilökunnan tehokas työaika oli arkisin oleva 7 t ja lauantaisin 5 t, ylityökorvauksia laskettaessa oli jakajana käytettävä lukua 180. Toimiston palveluksessa oli kuitenkin muitakin työsopimussuhteessa olevia toimenhaltijoita, joiden tehtävät eräissä tapauksissa olivat samat kuin viranhaltijain ja näiden työaika taas oli virkasäännön mukainen 6 ½ t. Myöskin kuului henkilökuntaan varastomies-autonkuljettaja, jonka työaika oli ollut sovitettava lähinnä konekorjaamon työajan mukaan. Kun näin ollen toimiston työsuhteisen henkilökunnan kesken oli olemassa erilainen työaika, oli palkkalautakunnalta tiedusteltu, oliko mahdollista saada yhtenäistä järjestelyä tässä suhteessa, jotta henkilökunnan toimintaa voitaisiin valvoa sekä työajan noudattamisen että tehokkaan työskentelyn kannalta. Palkkalautakunta puolsi hankintatoimiston työsuhteisten jakeluapulaisten ja monistajien työajan vahvistamista 6 ½ t:ksi arkipäivisin ja 4 ½ t:ksi lauantaisin sekä muun työsopi, mussuhteisen henkilökunnan 7 t:ksi arkipäivisin ja 5 t:ksi lauantaisin ja ylityökorvausjakajan vahvistamista kaikille em. työntekijöille luvuksi 180 (21. 1. 195 §, 28. 1. 253 §-13. 5. 948 §).

Sähkölaitos oli tehnyt esityksen *erikoisammattityöntekijäin lisän* maksamisesta eräille laitoksen työntekijöille, minkä johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa sähkölaitokselle, että sen esityksessä mainituille erikoisammattityöntekijöille voitiin maksaa palkkasopimuksen 12 §:n 7 kohdassa mainittua erikoisammattityöntekijän lisää enintään 45 % ohjetuntipalkasta laskettuna. Lisän lopullinen suuruus oli kuitenkin määrättävä laitoksessa kunkin miehen kohdalla erikseen suoritettavan harkinnan mukaan (28. 1. 222 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen *hinaajien lämmittäjien ylityökorvauksesta,* jonka johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa satamalaitokselle ja em. järjestölle, että satamarakennusosaston hinaajien lämmittäjien työ alkaa purjehduskautena klo 6, jolloin heidän säännöllinen työaikansa on ruokatunti huomioon ottaen klo 6—15 välinen aika, joten ko. lämmittäjillä on oikeus työehtosopimuksen 7 §:n 1 kohdan ja työaikalain 17 §:n 1 mom:n nojalla saada em. ajan ylittävältä osalta ylityökorvauksena kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 % korotettu palkka (14. 1. 132 §, 28. 1. 251 §).

Työehtosopimuksen 11 §:n tulkinta. Teollisuuslaitosten palkkakonttori oli tiedustellut työehtosopimuksen 11 §:n 1 kohdan 2 mom:n tulkintaa sellaisissa tapauksissa, joissa ao. työntekijä joutui kulkemaan asunnostaan työpaikalle esim. Maunulasta Konalaan Ruskeasuon kautta tai Vallilasta Messuhallin luo ja sieltä vaihtaen Pitäjänmäelle. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa vastaukseksi ko. tiedusteluun, että 12. 11. 1957 annetun yleiskirjeen työehtosopimuksen mainitun kohdan tulkintaohje kuului seuraavasti: »Jos työntekijä asuu liikennelaitoksen 1. vyöhykkeen ulkopuolella ja joutuu sieltä matkustamaan työmaalle 1. vyöhykkeen kautta toisille vyöhykkeille, maksetaan liikennemaksu matkaosuudelta Rautatientorilta työmaalle.» Ko. tapauksissa esitettyjen solmukohtien, Ruskeasuo ja Messuhalli, oli katsottava vastaavan yleiskirjeessä mainittua Rautatientorin käännekohtaa, jonka kautta ao. esimerkeissä työntekijä ei lainkaan matkustanut. Edelleen ilmoitettiin, että korvaus oli suoritettava sarjalippujen hinnan mukaisesti, koska työmaasta oli etukäteen ilmoitettu ja se tuli jatkumaan enemmän kuin 6 päivää (11. 3. 584 §).

Työttömyystyöt. Kaupunginvaltuutetut Enne, A. Saarinen ym. olivat tehneet aloitteita, missä tehtiin ehdotuksia työttömyystöissä noudatettavasta tuntipalkasta sekä voimassaolevan työehtosopimuksen noudattamisesta työttömyystöissä. Yleisten töiden lautakunta oli asian johdosta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että rakennusviraston järjestämillä kaupungin työttömyystyömailla noudatetaan työehtosopimukseen liittyvää palkkahinnoittelua sen määräämine ohjepalkkoineen ja lisineen, eli samoja palkkausperusteita kuin kaupungin varsinaisissa töissä. Em. aloitteissa mainitut 125—130 mk:n tuntipalkat olivat juuri ko. palkkahinnoittelun mukaisia aputyöntekijän palkkoja ja voivat niihin tulla lisäksi vain ns. hyvänmiehenlisä ja aikatyölisä, viimeksi mainittu vain niille, jotka ennen työn suoritusta ovat olleet vähintään 3 kk kaupungin palveluksessa. Työllisyysasetuksen soveltamispäätöksen 15 §:ssä määrätään, että ko. töissä on mikäli mahdollista käytettävä urakkatyöjärjestelmää, mutta tämän määräyksen noudattaminen tuottaa vaikeuksia siksi, että työntekijöiden joukossa on henkilöitä, jotka eivät kykene urakkatyöhön ollen ammattiin ja yleensä ulkotyöhön tottumattomia. Tiliviikolla 29. 12. 1957—4. 1. 1958 tehtiin tuntityötä 15 077 t ja urakkatyötä 21 253 t. Urakkatyöprosentti oli siis n. 67. Tämä osoitti, että työttömyystyömaiden palkkauksessa oli täysin noudatettu voimassaolevan palkkahinnoittelun määräyksiä. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että työllisyyslain 6 §:n 2 kohdassa mainitaan, »että näissä töissä noudatetaan samoja palkkausperusteita kuin vastaavanlaisissa kunnan muissa töissä, jollei työehtosopimuksissa ole toisin sovittu.» Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle lausunnossaan esittää yleisten töiden lautakunnan selvitykseen viitaten, ettei aloitteiden tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (4. 3. 532, 533, 534 §, ks. v:n 1957 kert. s. 17).

Sairausajan korvaus kaupungin varatyömailla. Luottamusmiesten kokouksen puolesta olivat Uuno Kuutti ja K. O. Ahlroos esittäneet, että koska kaupungin varatyömailla ei maksettu sairausajan korvausta, vaarannettiin työntekijäin muutenkin vaikea taloudellinen tilanne heidän mahdollisesti joutuessaan sairauden takia olemaan pitemmän aikaa työhön kykenemättömiä. Kokouksen taholta oli esitetty, että ko. epäkohta poistettaisiin. Em. valtuustoalotteiden käsittelyn yhteydessä palkkalautakunnassa oli todettu, että kaupungin työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 1 §:n mukaan »— sääntöä ei sovelleta, sikäli kuin sillä lisätään työntekijäin työsopimuslain mukaisia etuja, muualta kuin kau-

pungin varsinaisilta työmailta työttömyystöihin siirrettyihin työntekijöihin —.» Näin ollen sairausapusääntöä ei voitu soveltaa varatyömaiden työntekijöihin. Sen sijaan näillä oli oikeus sairauden sattuessa saada palkkansa ajalta, joka on yhtä pitkä kuin työsuhteessa noudatettava irtisanomisaika, kuitenkin enintään 14 päivältä. Edelleen todettiin, että kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kesken tehdyssä, voimassa olevassa työehtosopimuksessa ei ollut sovittu ko. sopimusta sovellettavaksi työllisyystyöntekijöihin, joten he jäivät sairaus- ja hautausapusäännön soveltamisalan ulkopuolelle siinäkin tapauksessa, että asiaa tarkasteltiin työllisyyslain kannalta. Näin ollen päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että esityksen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (4. 11. 1 843 §).

Vapunpäivän palkan maksaminen työttömyystöissä työskenteleville. Varatyömaiden luottamusmiestoimikunnan puolesta oli anottu, että myöskin työttömyyskortiston kautta kaupungin töihin otetuille maksettaisiin palkka vapunpäivältä, kuten työehtosopimus edellyttää. Valtioneuvoston 12. 2. 1954 antamien työttömyysohjeiden 22 §:n 2 kohdan mukaan on kunnan järjestämissä työttömyystöissä noudatettava samoja palkkaehtoja kuin vastaavanlaisissa muissa kunnan töissä, ellei toisin ole sovittu. Valtion järjestämien työttömyystöiden osalta taas mainitaan saman pykälän 1 kohdassa, että niissä on noudatettava samoja palkka- ym. työehtoja kuin vastaavanlaisissa, menoarvioon otetuilla varoilla suoritettavissa valtion töissä. Jättämällä pois kunnan töiden osalta maininta »ym. työehtoja» on haluttu tuoda esiin se, ettei työttömyystöissä työskenteleville tule niitä erinäisiä sosiaalisia etuja, joita kunnat antavat vakinaisille työntekijöilleen yli sen, mitä heille lain mukaan kuuluu. Vapunpäivän järjestämisestä työntekijöiden vapaapäiväksi eräissä tapauksissa 27. 4. 1944 annetun lain mukaan vapunpäivä on palkaton vapaapäivä. Sen sijaan on kaupungin voimassa olevan työehtosopimuksen mukaan vapunpäivältä suoritettava palkka samojen perusteiden mukaan kuin itsenäisyyspäivältä. Yleinen laki ei siten myönnä työntekijöille oikeutta saada palkkaa vapunpäivältä, joten työehtosopimuksen kaupungin työntekijöille suomaa oikeutta on pidettävä erityisenä sosiaalisena etuna. Kun työttömyysohjeiden mukaan kunnan järjestämissä työttömyystöissä on noudatettava vain samoja palkkaehtoja kuin muissa vastaavanlaisissa töissä, ei työttömyystöissä työskentelevillä ole oikeutta saada vapunpäivältä palkkaa. Näin ollen palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen (20. 5. 972 §, ks. v:n 1954 kert. s. 7).

Huoltolaitosten johtokunnan tiedusteluun, joka koski *työttömyystöissä maksettavia palkkoja,* palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa saatiin suorittaa työttömyystöihin otetuille siivoustöissä oleville naishenkilöille 132: 50 mk:n tuntipalkka (15. 4. 782 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen uuden *kuorma- ja pakettiautojen liikennetaksan* voimaanottamisesta kaupungin töissä. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja ilmoittaa ao. laitoksille 1), että työsopimussuhteen ulkopuolella olevien, laskutusta käyttävien kuorma-autonkuljettajien esittämät uuden taksan mukaiset laskutukset voitiin hyväksyä maksettaviksi 1. 4. 1958 jälkeen suoritettujen ajojen osalta, 2) että kaupunkiin työsopimussuhteessa olevien, omaa autoaan ajavien kuorma-autonkuljettajien osalta otetaan 1. 4. 1958 alkaen käyttöön jatkuvan työsuhteen perusteella maistraatin vahvistamasta taksasta poikkeava seuraava tuntiajotaksa:

Maksuluokka	mk/t	Maksuluokka	mk/t
I	554	III	734
II	639	IV	814
		V	884

3) että edellä 2) kohdassa mainittua taksaa ja voimaanastumispäivää noudatetaan myös urakka-ajoihin nähden, kuitenkin niin, että 1. 4. ja tämän päätöksen voimaanastumispäivän välillä maksetaan takautuva korvaus siten, että uusien taksojen ja vanhojen taksojen välinen erotus kerrotaan todellisilla urakkatyöhön käytetyillä tunneilla; päätöksen voimaanastumispäivän jälkeen tehtävistä urakoista sovitaan erikseen työnjohdon kanssa sekä 4) että taksan korotuksesta aiheutuvat lisäykset eivät koske miehen palkkaa, vaan tulevat kokonaisuudessaan auton osalle (22. 4. 819 §).

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin 9 viranhaltijalle. Eräitä ko. oikeutta koskevia anomuksia hylättiin.

Raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoituskansliassa palveleva toimistoapulainen Paulina Mehtonen oli anonut oikeutta saada jäädä virkaansa edelleen vuoden ajaksi sen jälkeen kun hän 4. 3. 1959 täyttäisi 67 v. Raastuvanoikeus oli kohtuussyistä puoltanut anomusta, koska Mehtonen oli toiminut 15 v ennen kaupungin palvelukseen tuloaan eri tuomiokuntien arkistoissa samanlaisissa tehtävissä, mutta ei saanut lukea hyväkseen näitä vuosia, sillä tuomiokuntien arkistojen henkilökunta oli ao. kihlakunnantuomarien yksityisesti palkkaama. Palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen, koska mainituilla perusteilla ei yleensä pidennystä virassapysymiseen ollut myönnetty (9. 12. 2 030 §).

Virkojen perustaminen, järjestely ym. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, virkojen uudelleenjärjestelyä, vakinaistamista, virkanimikkeiden muuttamista jne. Uusien virkojen perustamisen ollessa kyseessä palkkalautakunta esitti vain käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivuudesta puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arvioimiseen. Edelleen annettiin useita lausuntoja palkankorotusasioissa ym.

Virkojen täyttäminen. Palkkalautakunnalle esitettiin useita anomuksia, jotka koskivat virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta. Hylättyään eräitä näistä anomuksista lautakunta oikeutti useissa tapauksissa täyttämään virat ao. esityksen mukaisesti haettavaksi julistamatta, jolloin tavallisesti ehdoksi asetettiin, että virkaan oli valittava se henkilö, joka oli hoitanut virkaa tilapäisenä (22. 4. 810 §, 25. 11. 1 962, 1 963 §, 16. 12. 2 059 §, 23. 12. 2 132 §).

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 94 viranhaltijalle.

Oikeus asua kaupungin hallinnollisen alueen ulkopuolella myönnettiin 86 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuonna 25 viranhaltijalle, *konekirjanpitolisiä* 22:lle ja *pikakirjoituslisiä* 11 viranhaltijalle.

Konekirjoitus- ym. lisien tarkistaminen. Kunnallisvirkamiesyhdistys oli tehnyt esityksen konekirjoitus- ym. lisien tarkistamisesta kaupunginvaltuuston 21. 1. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti. Kun valtuusto oli kertomusvuonna 23. 4. päättänyt, että viranhaltijain palkat sidotaan osittain indeksiin ja korotetaan 1. 4. 1958 alkaen 4 %, esitti Kunnallisvirkamiesyhdistys, että em. lisät tarkistettaisiin vastaavalla tavalla. Palkkalautakunnan taholla todettiin, että esitys perustui kaupunginvaltuuston voimassa oleviin päätöksiin. Näin ollen olisi ko. lisien osalta otettava huomioon sekä v. 1957 myönnetty korotus, joka alkupalkkojen kohdalla oli keskim. 3.5 % ja loppupalkkojen keskim. 5.5 %, että kertomusvuonna myönnetty 4 %:n indeksikorotus. Mainitut korotukset mukaan lukien muodostuisivat ko. lisät seuraaviksi: konekirjoituslisät 1 650 mk, 3 290 mk ja 4 940 mk; pikakirjoituslisät 2 190 mk ja 4 390 mk ja konekirjanpitolisät 1 560 mk ja 3 120 mk. Edellä olevan mukaista ehdotusta päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle (13. 5. 947 §).

Konekirjoituslisän ym. lisien maksamisesta ylityökorvauksen ja lomapalkan yhteydessä. Rahatoimisto oli tiedustellut, miten oli meneteltävä konekirjoitus-, konekirjanpito- ja pikakirjoituslisän maksamiseen nähden ylityökorvausta, sairauslomapalkkaa ja vuosilomapalkkaa laskettaessa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja laitoksille, että em. lisät oli otettava huomioon laskettaessa niihin oikeutetun viranhaltijan ylityökorvausta, vuosiloma-ajan palkkaa sekä kahden kuukauden sairausloma-ajalta maksettavaa täyttää palkkaa (17. 6. 1 151 §).

Konekirjanpitolisän maksaminen sijaiselle. Teurastamo oli esittänyt, että 2.—16. 2. välisenä aikana sijaisena toimineelle toimistoapulaiselle Anna Varhalalle maksettaisiin päätyönä hoidetun viransijaisuuden ajalta ao. konekirjanpitolisän haltijalle, Elsa Vaaralle myönnetystä 3 000 mk:n konekirjanpitolisästä 1 500 mk. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että konekirjanpitolisää on pidettävä ao. viranhaltijalle myönnettynä henkilökohtaisena lisänä. Se seikka, että hänen virkavapautensa aikana sijainen mahdollisesti myöskin pystyy hoitamaan ko. konekirjanpitotyön ei siten oikeuta vielä sijaista osallistumaan virkavapautta nauttivan konekirjanpitolisään. Täten on käytännössä menetelty myöskin konekirjoitus- ja pikakirjoituslisien suhteen. Näin ollen esitys päätettiin hylätä (25. 3. 675 §). Tämän jälkeen teurastamo teki uuden esityksen asiasta mainiten mm., että teurastamo piti ko. lisän maksamista tarpeellisena, sillä jotta muunlaisissa toimistotehtävissä toimivat viranhaltijat olisivat halukkaat siirtymään konekirjanpitotehtäviin, olisi heidän saatava siitä myöskin taloudellista etua ottaen huomioon, että tämä työ, vaikka onkin rutiiniluontoista, on erityistä tarkkuutta vaativaa ja rasittavampaa kuin useimmat

muut toimistossa esiintyvät työt. Järjestelytoimiston käsityksen mukaan oli varsinaisten konekirjanpitotyössä olevien toimistoapulaisten lisäksi vuosi- ja sairauslomien takia näihin tehtäviin koulutettava myös muita viranhaltijoita. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että konekirjanpitolisän maksaminen sairauslomasijaisten kohdalla tulee yleensä kysymykseen melko lyhyinä ajanjaksoina, joten sillä ei ole sanottavaa merkitystä viranhaltijan kannalta. Mikäli tämä kuitenkin katsottaisiin tarpeelliseksi, olisi sen tapahduttava sillä ehdolla, että ao. sijainen on saanut koulutuksen konekirjanpitotehtäviin. Kun toim.apul. Varhalalla ei ollut koulutusta kirjanpitokoneen käyttämiseen, palkkalautakunta päätti hylätä teurastamon esityksen (17. 6. 1154 §).

Teurastamolautakunta oli kääntynyt em. asiassa kaupunginhallituksen puoleen huomauttaen, että nimenomaisten ohjeiden puuttuessa palkkalautakunta oli omaksunut sellaisen periaatteellisen kannan, että konekirjanpitolisä on määrätyn viranhaltijan henkilökohtainen lisä, jota ei voida maksaa sijaiselle. Tämä oli kuitenkin epäoikeudenmukaista niissä tapauksissa, jolloin sijainen oli yhtä pätevä kuin viran vakinainen haltija. Tämän työtoveri ei mainitusta syystä tunne kiinnostusta oppia hoitamaan virkaa, mikä voi johtaa siihen, että sijaiseksi pitää palkata ulkopuolinen, jonka opettaminen puolestaan aiheuttaa haittaa. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan esiintuoda asiassa seuraavaa: päätöksessään 17. 6. lautakunta oli hyväksynyt periaatteen, että konekirjanpito-, konekirjoitus- ja pikakirjoituslisä ovat luonteeltaan samanlaatuisia, henkilökohtaisen erikoispätevyyden perusteella maksettavia lisiä, jotka nimenomaan ovat määrätylle henkilölle myönnettyjä, hänelle henkilökohtaisesti kuuluvia palkkaetuja. Tästä johtuen hyväksyttiin myös periaate, että nämä lisät kuuluvat vuosiloma-ajalta sekä kahden kuukauden sairausloma-ajalta ao. viranhaltijalle maksettaviin täysiin palkkaetuihin. Tästä seuraa myös, että mikäli sijaiselle halutaan tällainen lisä sijaisuusajalta myöntää, on se anottava palkkalautakunnalta vahvistetussa järjestyksessä. Mikään ei siis estä pätevyytensä puolesta oikeutetun näitä lisiä anomasta, mutta lyhytaikaisten sijaisuuksien ajoilta niiden merkitys on varsin mitätön. Näin ollen palkkalautakunta katsoi, ettei ollut aihetta muuttaa konekirjanpitolisän maksamisesta annettuja määräyksiä (23. 12. 2 107 §).

Uuden luontoisetusäännön voimaanastuminen. Kaupunginvaltuusto oli 20. 3. 1957 vahvistanut luontoisetusäännön ja kaupunginhallitus oli sen jälkeen kehottanut palkkalautakuntaa tekemään esityksen säännön voimaanastumispäivän määräämiseksi. Lokakuun alussa 1957 oli ao. laitoksille ja lautakunnille lähetetty tiedustelu, joka koski virka-asuntojen määräämistä eräiden laitosten viranhaltijain käyttöön. Mainittuihin tiedusteluihin olivat viimeiset vastaukset saapuneet vasta 10. 12. 1957. Vaikka tarvittavia tietoja keskivuokrista ym. seikoista asunnosta perittävän kuukausikorvauksen määräämiseksi ei vielä ollut saatu, palkkalautakunnan tarkoituksena oli kuitenkin heti kertomusvuoden alussa päättää, mitkä asunnot jäisivät luontoisetusäännön 5 §:n mukaisiksi virka-asunnoiksi. Laitosten ja lautakuntien luetteloista oli poistettu ne virat, joiden haltijoilla ei ennestään ollut virka-asuntoa ja jotka palkkalautakunta oli vapauttanut virka-asunnossa asumisvelvollisuudesta sekä kaikki työsuhteessa olevat henkilöt. Luontoisetusäännön voimaanastumispäiväksi oli ensin ehdotettu 1. 3. 1958, mutta koska täytäntöönpanosta oli ilmoitettava viranhaltijoille kuukautta aikaisemmin, oli tapahtuneiden viivytysten vuoksi kaupunginhallitukselle ehdotettava, että täytäntöönpanopäiväksi vahvistettaisiin 1. 4. 1958 (7. 1. 50 §, 14. 1. 131 §, kunn. as. kok. n:o 1).

Palkkalautakunnan toimisto oli laatinut *selvityksen* siitä, kuinka moni viranhaltija oli saanut virka-asunnon 1. 4. voimaanastuneen luontoisetusäännön perusteella. Edelleen oli laskettu laitoksissa luontoisetusäännön mukaiseen ruokailuun osallistuvien viranhaltijain lukumäärä. Vielä oli selvitetty, kuinka monella viranhaltijalla ja työntekijällä oli joko virkapuhelin tai kaupungin kokonaan tai osittain korvaama puhelin sekä kuinka monella viranhaltijalla oli ilmainen kaasu tai sähkö. Palkkalautakunta merkitsi selvityksen tiedoksi (30. 9. 1 625 §).

Viranhaltijain luontoisetukorvaukset. Virka-asuntoon liittyvät luontoisetusäännön mukaiset luontoisetukorvaukset päätettiin vahvistaa seuraaviksi: virka-asunto 125 mk/m²/kk lämmityksestä, keskuslämmitys 35 mk, uunilämmitys 30 mk/m²/kk ja keittopuut 400 mk/kk, lämmin vesi 200—430 mk riippuen jakelupäivien lukumäärästä (2—7). Edelleen määrättiin sähkövalosta, -liedestä ja -levystä sekä jääkaapista, pesukoneesta, kalustosta ja vuode- sekä liinavaatteista maksettavat korvaukset (18. 2. 644 §, 22. 4. 818 §).

Palkkalautakunta päätti vahvistaa viranhaltijain erinäisistä etuisuuksista perittävät

korvaukset, mm. sairaalain, huolto- ja lastensuojelulaitosten sekä elintarvikekeskuksen ja lastentarhain viranhaltijain ateriakorvaukset, yksityispyykistä laitosten pesulassa sekä pesutuvan, saunan ja autosuojan käytöstä maksettavat korvaukset ja vuokrat (1. 4. 726 §).

Palkkalautakunta päätti muuttaen eo. päätöstään vahvistaa ilman lämmitystä olevien autosuojien kuukausivuokran 500—4 000 mk:ksi kuukaudessa (10. 6. 1 100 §).

Teurastamo oli esittänyt, että palkkalautakunta määräisi autotilojen vuokrat, joita asiakkaiden ja henkilökunnan autoja varten oli luovutettu käyttämättä olevista navettatiloista. Palkkalautakunta päätti oikeuttaa teurastamon perimään kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille vuokraamistaan lämpimistä autosuojista saman vuokran kuin yksityisiltä. Ilman lämmitystä olevien autosuojien kuukausivuokraa määrättäessä oli sovellettava palkkalautakunnan 10. 6. autosuojien vuokrista tekemää päätöstä (15. 7. 1 295 §).

Samaten päätettiin sairaalalautakunnalle ilmoittaa, että Nikkilän sairaalan eräiden viranhaltijain autosuojista perittäviä korvauksia määrättäessä oli sovellettava palkkalautakunnan em. päätöstä (15. 7. 1 294 §).

1. 4. oli vahvistettu pesutuvan ja mankelin käytöstä perittävä yhteiskorvaus 300 mk:ksi käyttökerralta. Mutta kun kaikissa laitoksissa ei ollut tilaisuutta mankelin käyttöön, päätettiin kertamaksu pelkän pesutuvan käytöstä määrätä 150 mk:ksi (15. 7. 1 296 §).

Päättäen muuttaa 18. 2. tekemäänsä päätöstä palkkalautakunta vahvisti virka-asuntojen neliömetrikorvauksen 140 mk:ksi kuukaudessa 1. 1. 1959 lukien sekä lämminvesikorvauksen samasta ajankohdasta lukien henkeä kohti kuukaudessa 170—360 mk:ksi riippuen jakelupäivien määrästä (23. 12. 2 121 §).

Edelleen palkkalautakunta vahvisti kertomusvuonna lukuisissa tapauksissa yksityisiltä viranhaltijoilta luontoisetukorvauksina perittävät summat.

Satamajäänmurtajien henkilöstön ruoankorvauksen korottamista koskeva esitys. Merimies-Unioni oli satamalautakunnalle osoittamassaan kirjelmässä ehdottanut, että ko. henkilöstön ilmaisen ruoan korvaus korotettaisiin 280 mk:sta 350—450 mk:aan päivää ja henkeä kohti, tai vähintään merimiesten vuosilomalain mukaiseksi. Palkkalautakunta päätti, ettei kaupungin taholta ole syytä ryhtyä muuttamaan voimassa olevaa työehtosopimusta, joten esityksen ei katsottu antavan aihetta toimenpiteisiin (14. 1. 108 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että *palolaitoksen korjauspajan työntekijät* olivat vakiintuneen käytännön mukaan saaneet käyttää palokunnan saunaa ja anoi, että ko. etuisuus, joka oli palopäällikön toimintaohjeessa kielletty, uudelleen palautettaisiin. Palkkalautakunta päätti, että työehtosopimuksen 12 §:n 4. kohdan mukaan ko. työntekijöillä olisi edelleen oikeus ilmaiseen saunaan (7. 10. 1 675 §).

Virka-asunnot. Tuberkuloosiparantolan konemestarin virka-asunnon kertoimien määrittelyssä oli syntynyt epäselvyyttä siitä, miten oli määrättävä huoneiston sijaintia ja mukavuuksia koskevat kertoimet. Asunto sijaitsi potilaspaviljongin pohjakerroksessa, joten sen kohdalla tuli kysymykseen vaihtoehdot: kohta 2) asunto on laitosrakennuksessa, mutta ei suoraan osastojen välittömässä yhteydessä 0.90, kohta 3) osastojen suoranaisessa yhteydessä 0.80 tai kohta 5) kellarikerroksessa tai siihen verrattavassa pohjakerroksessa 0.70. Ko. asunto sijaitsi tosin rakennuksen pohjakerroksessa, mutta oli maanpäällinen normaalisuuruisine ikkunoineen, joten se ei kuulunut kohtaan 5). Edelleen se sijaitsi laitosrakennuksessa, mutta sitä ei kuitenkaan voitu pitää kohtaan 3) kuuluvana, koska potilaspaviljongin käytävän ja asuinhuoneistojen käytävän välissä oli lukittava väliovi, jota potilailla ei ollut lupa käyttää ja jota vain kerrossiivooja käytti hyväkseen. Näin ollen oikeaksi sijaintikertoimeksi oli katsottava 0.90 eli B 2. Mukavuuksien osalta oli huomattava, että konemestarin käytettävänä oli laitoksen yhteiskäyttöinen kylpyhuone, mutta se sijaitsi kokonaan toisessa rakennuksessa. Kohtuullisena kertoimena tässä tapauksessa voitiin pitää 0.85 eli C 5. Sairaalalautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että ko. virka-asunnon sijaintia koskevaksi kertoimeksi oli vahvistettu 0.90 = B 2 ja mukavuuksia koskevaksi kertoimeksi 0.85 = C 5 (25. 2. 484 §, 4. 3. 516 §).

Suomenkielisten kansakoulujen sekä kaasulaitoksen jakelusäiliön hoitajan virka-asunnon sijaintikertoimen määräämisessä oli myöskin syntynyt epäselvyyttä siitä, kuuluivatko ko. asunnot sijaintinsa puolesta kohtaan 1) asuinrakennuksessa, 2) laitosrakennuksessa, mutta ei suoraan osastojen välittömässä yhteydessä vai 3) osastojen suoranaisessa yhteydessä. Ns. luontoisetukomitean sihteerin ilmoituksen mukaan tarkoittivat kohdat 2) ja 3) lähinnä sairaaloiden, huolto- ja lastensuojelulaitosten niitä rakennuksia, joissa on hoidok-

keja ympäri vuorokauden. Näin ollen oli kansakoulurakennuksissa ja muissa kuin em. laitosrakennuksissa sijaitsevat virka-asunnot katsottava sijaintinsa puolesta olevan asuinrakennuksissa sekä käytettävä niiden osalta kerrointa 1.0 = B 1 sekä tämän lisäksi otettava huomioon muut epäkohdat, esim. kellarikerros, jolloin sijaintikerroin on 0.7; likainen tai nokinen teollisuuskortteli, jolloin kerroin on 0.8. Palkkalautakunta päätti, että suomenkielisten kansakoulujen viranhaltijain virka-asunnot sekä kaasulaitoksen jakelusäiliön hoitajan virka-asunto kuuluvat sijaintinsa puolesta ryhmään 1) = asuinrakennus, kerroin 1.0, jonka lisäksi otetaan huomioon mahdollisesti kysymykseen tulevat, varjopuolia koskevat kertoimet (4. 3. 517 §).

Vesilaitos oli esittänyt, että yliputkimestari määrättäisiin asumaan talossa Kivelänk. 5—7. Palkkalautakunta päätti suostua vesilaitoksen esitykseen yliputkimestarin oikeuttamisesta asumaan väliaikaisesti luontoisetuvuokraa vastaan ko. huoneistossa. Samalla huomautettiin siitä, että vesilaitoksen oli maksettava kaasulaitokselle ao. huoneistosta maksettavan käyvän vuokran ja luontoisetuvuokran välinen erotus (10. 6. 1 098 §).

Perheeseen kuulumattoman asuminen virka-asunnossa. Koskelan sairaskodin johtaja Arvo Paasivuori oli anonut, että hän saisi pitää luonaan virka-asunnossa asumassa sukulaistaan Aino Taulua, joka toimi sairaskodin apulaiskäsityönohjaajana, sekä tämän pikku poikaa. Ko. johtajalle oli aikaisemmin kuulunut 5 huonetta käsittävä asunto, mutta vuokrasäännöstelyn päätyttyä hän sai haltuunsa koko 7 huonen asunnon, joka käsitti 220 m². Palkkalautakunnan taholta esitettiin, että koska ko. asunnosta oli ennenkin voitu luovuttaa vieraille kaksi huonetta, olisi virka-asunnoksi vahvistettava ainoastaan 5 huoneen huoneisto, jolloin loppuosa asunnosta jäisi laitoksen määräämällä tavalla käytettäväksi. Mikäli johtaja halusi pitää näin vahvistetussa virka-asunnossa luonaan omaisensa, myönnettiin hänelle siihen lupa sillä ehdolla, ettei Paasivuori saa tästä taloudellista hyötyä sekä ettei Taulu asuntoedun lisäksi saa kaupungilta muita etuja (15. 4. 758 §, 29. 4. 836 §).

Vastaavanlainen oikeus samoilla ehdoilla myönnettiin Seurasaaren kansanpuiston kaitsijalle Einar Öhmanille tyttärensä perheen asumiseen nähden hänen virka-asunnossaan (10. 6. 1 119 §).

Ammattikoulujen opettajien oikeus ilmaiseen ateriointiin eräissä tapauksissa. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli esittänyt luontoisetusäännön 20 §:ään viitaten, että ko. pykälää saataisiin tulkita siten, että valmistavassa poikien ja vastaavasti tyttöjen ammattikoulussa opettajat valvoessaan oppilaiden ateriointia syömällä yhdessä heidän kanssaan saisivat oikeuden yhteen ilmaiseen ateriaan päivässä. Koska aterioinnin valvonta opettajien itse ruokailematta samanaikaisesti oppilaiden kanssa yhteisen pöydän ääressä vaikuttaisi jonkinlaiselta järjestysvallan edustajana toimimiselta, pidettiin em. järjestelyä suotavana. Palkkalautakunnan taholta päätettiin esitystä puoltaa, vaikka uuden luontoisetusäännön ao. kohdassa ei nimenomaan ollut mainittu ammattikoulujen opettajia. Heidät voitiin kuitenkin rinnastaa kansakoulujen opettajiin mm. oppilasaineksen samankaltaisuuden nojalla (15. 4. 785 §).

Kansakoulujen johtokunta oli esittänyt, että kansakoulujen johtajille, koululääkäreille ja -hoitajille, jotka tarpeen mukaan valvovat kouluruokailua, saataisiin korvauksetta antaa ateria oppilaille tarjottavaa ruokaa. Palkkalautakunnan taholta katsottiin, että oikeus korvauksetta tapahtuvaan ruokailuun voitaisiin ko. viranhaltijoille myöntää ainoastaan samoilla edellytyksillä, jotka vaaditaan ruokailun valvontaan osallistuvilta opettajilta. Näin ollen palkkalautakunta varauksin päätti puoltaa kansakoulujen johtokunnan esitystä (15. 4. 784 §).

Puhelimet. Kaupunginvaltuusto oli 5. 11. päättänyt tehdä palkkalautakunnan ohjesääntöön muutoksen, jonka perusteella palkkalautakunnalle myönnettiin oikeus päättää työntekijäin oikeudesta kaupungin puhelimen saantiin. Päätös merkittiin tiedoksi (22. 11. 1 936 §, ks. I osan s. 6).

Palkkalautakunta päätti vahvistaa päivystys- tai käytönvalvontaan osallistuvien viranhaltijoiden oman tai vuokrapuhelimen käytöstä maksettavat korvaukset siten, että kaupunki maksaa neljännesvuosimaksut ja puhelumaksut palkkalautakunnan vahvistamasta määrästä puheluja ja niin, että neljännesvuosimaksua vastaava korvaus on yhtä suuri kuin Helsingin Puhelinyhdistyksen omasta puhelimesta kulloinkin perimä neljännesmaksu. Korvausperuste on sama silloin, kun viranhaltija on hankkinut itselleen vuokrapuhelimen. Edelleen palkkalautakunta päätti määrätä, että korvaukset maksetaan palkkalautakunnan päätöstä lähinnä seuraavan laskutuskauden alusta alkaen niissä ta-

pauksissa, jolloin puhelimeen oikeutetulla jo oli puhelin sekä myöhemmin hankittavien puhelinten osalta hankkimista seuraavan laskutuskauden alusta lukien (16. 9. 1 573 §).

Lisäksi palkkalautakunta teki päätöksen määräajoista, jolloin luontoisetusäännön voimaanastumisen yhteydessä poistettaviksi määrätyt virka- yms. puhelimet olisi luovutettava kaupungille (16. 9. 1 574 §).

Palkkalautakunta päätti 1) vahvistaa uuden luontoisetusäännön perusteella viranhaltijoille ja työntekijöille myönnettävät virkapuhelimet sekä niistä aiheutuvien kustannusten korvaukset toimiston laatiman ehdotuksen mukaisesti, 2) esittää kaupunginhallitukselle, että työntekijöille päivystys- yms. toimintaa varten myönnettävät puhelimet ja niistä aiheutuvien kustannusten korvaukset vahvistettaisiin ehdotuksen mukaisiksi sekä että kaupunginhallitus siirtäisi palkkalautakunnalle oikeuden vastaisuudessa ratkaista myös ko. työntekijöitä koskevat asiat viranhaltijain kohdalla omaksuttuja periaatteita soveltuvin osin noudattaen, 3) että milloin puhelujen määrä ylittää päivystys- tai käyttövelvollisuutta varten vahvistetun määrän, kaupunki perii tämän määrän ylittävistä puheluista 15 mk puhelulta, 4) että mikäli kaupungin myöntämän puhelimen haltija siirtyy toiseen virkaan, on hänen, ellei uuteen virkaan liity palkkalautakunnan päätökseen perustuvaa oikeutta virkapuhelimeen, luovutettava puhelin takaisin kaupungin käyttöön, tätä menettelyä on noudatettava myös työntekijöihin nähden, 5) että kaupunki ei osallistu ylimääräisistä koskettimista ja erivärisistä puhelinkoneista perittäviin korvauksiin, 6) että em. korvaukset suoritetaan takautuvasti 1. 4. 1958 lukien sekä 7) että kysymys oman puhelinosakkeen omistajille mahdollisesti maksettavista hankinta- ja kuoletuskuluista otetaan erikseen käsiteltäväksi (13. 8. 1 390 §, 19. 8. 1 425 §).

Sähkölaitoksen eräille työsopimussuhteessa oleville insinööreille päätettiin myöntää luontoisetusäännön mukaiset päivystyspuhelimet, joista kaupunki suorittaa neljännesvuosimaksut sekä päivystyksen perusteella enintään 200 puhelun maksut neljänneksessä kunkin osalta sekä päätettiin, että eräille muille työsopimussuhteessa oleville insinööreille korvataan oman puhelimen käytöstä päivystyksen johdosta neljännesvuosimaksut ja enintään 200 puhelun maksut neljänneksessä kullekin (2. 12. 1 995 §).

Palkkalautakunta teki kertomusvuoden aikana useita päätöksiä, jotka koskivat virkapuhelimen myöntämistä, puhelumaksujen ym. kustannusten korvaamista viranhaltijoille ja työntekijöille (18. 2. 410, 411 §, 4. 3. 510, 511 §, 23. 9. 1 607, 1 608 §, 14. 10. 1 724 §, 4. 11. 1 832, 1 845, 1 846 §, 22. 11. 1 934, 1 935 §, 2. 12. 1 995 §, 9. 12. 2 036 §, 16. 12. 2 065 §, 23. 12. 2 125—2 127 §).

Vuosilomakorvausten maksaminen työsuhteeseen siirtyvälle viranhaltijalle. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikkille lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja laitoksille, että virkasuhteesta työsuhteeseen siirtyvälle viranhaltijalle oli virkasuhteen päättyessä virkasäännön mukaisesti maksettava vuosilomakorvaus ja työsuhteessa olevalle vastaavasti hänen siirtyessään virkasuhteeseen silloinkin, kun palvelussuhde kaupunkiin jatkui. Estettä ei kuitenkaan ollut sellaiselle menettelylle, että asianomaiselle virka- tai työsuhteeseen siirtyvälle myönnetään ensiksi tulevana lomanantokautena sellainen palkaton loma, joka pituudeltaan vastaa sitä tai niitä lomia, johon tai joihin asianomainen on oikeutettu lomanantokautta edeltäneen huhtikuun loppuun mennessä virka- tai työntekijäin lomasäännön mukaan tai molempien sääntöjen mukaan, milloin asianomainen on ennen 30. 4. ollut kummankin säännön alainen ja jolta ajalta hän saa em. rahakorvauksen (25. 2. 486 §).

Kaupunginkirjasto oli tiedustellut, oliko sellaisille viranhaltijoille, jotka virkasuhteesta siirtyvät välittömästi työsopimussuhteessa oleviksi tuntipalkkaisiksi kirjastoapulaisiksi, maksettava virkasuhteen päättyessä vuosilomakorvausta ja miten oli meneteltävä loman antamiseen nähden. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että virkasäännön 38 §:n mukaan virkasuhteen päättyessä suoritetaan viranhaltijalle loman korvausta huomioon ottaen työntekijäin vuosilomalain säännökset, kuitenkin siten, että korvattavien työpäivien lukumäärä määräytyy virkasäännön 36 §:n määräysten mukaisesti. Yleisen vuosilomalain periaatteiden mukaisesti on voimassa, että vuosiloma on yleensä myönnettävä luonnossa työntekijän ollessa saman työnantajan palveluksessa. Näin ollen oli katsottava, että tiedustelussa esitetyssä tapauksessa ei ollut olemassa sellaista virkasuhteen päättymistä, jonka perusteella ehdottomasti vuosilomakorvaus olisi maksettava. Päinvastoin yleisen vuosilomalain hengen mukaista oli, että ko. tapauksessa työsuhteeseen siirtynyt sai lomansa luonnossa. Edelleen oli loman pituutta ja loma-ajan palkkaa arvosteltava

sinä ajankohtana, jolloin loma annetaan. Palkkalautakunta päätti siis ilmoittaa kaupunginkirjastolle, että virkasuhteesta työsuhteeseen siirtyvälle viranhaltijalle oli hänen ollessaan työsuhteessa lomanantoaikana annettava vuosilomasäännön mukaan laskettu vuosiloma. Sama koski myöskin harjoittelijoita, joiden lomaoikeutta mainitussa tiedustelussa niin ikään oli kysytty (18. 2. 393 §, 25. 2. 486 §).

Veroviraston viranhaltijain vuosiloma-oikeus. Ennen vuotta 1957 sovellettiin viraston valtion palkkaamaan henkilökuntaan kaupungin virkasäännön määräyksiä, mutta ko. vuodesta alkaen ryhdyttiin soveltamaan valtion palkkaamaan henkilökuntaan valtion säännöksiä. Näiden mukaan lasketaan vuosiloma kalenterivuosittain, kun taas virkasäännön mukaan loman pituuden määrää ennen lomavuoden huhtikuun loppua palveltu aika, kuitenkin 6 kk:n rajoituksin. Siten esim. kolme apulaistoimistonhoitajaa, jotka nimitettiin kaupungin viranhaltijoiksi 1. 2. lukien, saisivat vuosilomaa vain kolme päivää oltuaan ennen nimitystä valtion palkkaamia. Valtion säännösten mukaan olisi yksi heistä ollut oikeutettu kuuden viikon ja kaksi yhden kuukauden pituiseen kesälomaan. Kun virastossa useimmiten joudutaan kaupungin virkaan nimittämään henkilö, joka omaa verotuskokemusta ja on toiminut virastossa valtion palkkaamana samankaltaisissa tehtävissä, ehdotti virasto, että ko. henkilöt oikeutettaisiin lukemaan vuosilomaan oikeuttavat vuodet hyväkseen samalla tavoin kuin ikälisiin oikeuttavasta palvelusajasta oli määrätty. Palkkalautakunta oli tullut siihen tulokseen, että koska valtio oli käytännössä palkkaamiensa tilapäisten viranhaltijain palkoissa ottanut huomioon kaupungin palveluksessa verovirastossa palvellun ajan, tulisi kaupungin kohtuussyistä menetellä samoin näiden viranhaltijain siihen palvelusaikaan nähden, jolta valtio oli maksanut palkan. Valtion palvelu oli siten ikälisiä myönnettäessä täysin rinnastettu kaupungin omaan palveluun. Näin ollen päätettiin myöskin vuosilomiin nähden puoltaa vastaavanlaista menettelyä (4. 3. 508 §).

Rahakorvauksen suorittaminen pitämättä jääneestä vuosilomasta. Kiinteistölautakunta oli ilmoittanut, että eräiden sairaustapausten ja kiireellisten töiden takia ei kiinteistöviraston metsäosastossa ollut voitu sijoittaa kaikkien viranhaltijain vuosilomia tavalliseen lomakauteen kesällä 1957. Näin ollen 36 lomapäivään oikeutetut metsäteknikko Onni Töyry ja metsänvartija Mikko Touru olivat voineet pitää vain vastaavasti 26 ja 25 päivää lomaa. Em. syiden jatkuessa edelleen eivät ko. viranhaltijat olleet voineet pitää lomiaan vielä maaliskuuhun mennessä ja niiden antaminen luonnossa ennen 15. 5. 1958 tuottaisi edelleen huomattavia vaikeuksia. Kiinteistölautakunta oli mainituista syistä ehdottanut, että vuosilomien pitämättä jääneet osat saataisiin korvata rahassa. Palkkalautakunta päätti esitettyjen perustelujen nojalla puoltaa kiinteistölautakunnan esitystä kaupunginhallitukselle (4. 3. 519 §).

Poikkeuksellisen vuosilomasijaispalkkion hyväksyminen eräille ulosottovirastossa toimiville sijaisille. Ulosottovirastoon oli palkattu avustaviksi kaupunginvoudeiksi 3 varatuomaria kesälomasijaisiksi 22. 5.—31. 8. välisenä aikana, jotta toiminta virastossa sujuisi laillisten määräaikojen puitteissa. Kun kuitenkin virkasivutulot myöskin vuosiloman ajalta johtosäännön mukaisesti kuuluvat vakinaiselle viranhaltijalle, jäisi sijaisten palkkaus täten 22 palkkaluokan tasolle. Tämä oli kuitenkin koulutetulle lakimiehelle niin kohtuuttoman alhainen palkkaus, ettei sillä voitaisi saada päteviä sijaisia. Tästä syystä palkkalautakunta päätti maistraatin esitykseen suostuen oikeuttaa sen määräämään ko. sijaisten palkkiot 26. palkkaluokan peruspalkan mukaisiksi (27. 5. 1 019 §).

Terveydenhoitolautakunta oli esittänyt *palkkion maksamista* terveydenhoitoviraston taloudenhoitajalle lautakunnan sihteerin tehtävien hoitamisesta asiamiehen vuosiloman aikana. Palkkalautakunta päätti suostua siihen, että palkkiona maksetaan 25 000 mk (28. 10. 1 807 §).

Vuosiloman ajalta liikaa maksettujen palkkaetujen takaisinperiminen. Marian sairaalan neljälle hoitajalle oli myönnetty virkavapautta, opintoja varten 3. 9. 1956—25. 5. 1957 väliseksi ajaksi, jolloin heille maksettiin ¼ osa palkasta. Virkavapauden jälkeen he saivat erehdyksen johdosta kuukauden pituisen palkallisen vuosiloman, vaikka virkasäännön mukaan olisi kuulunut loma vain touko—elokuun osalta v:lta 1956. Sen jälkeen kun liikaa maksettua palkkaa oli alettu periä takaisin, olivat sairaanhoitajain yhdistykset sairaalalautakunnalta anoneet asianomaisten puolesta, että ko. vuosilomapalkkaa ei perittäisi takaisin, koska mainitut sairaanhoitajat olivat vuosiloman myöntämisen yhteydessä huomauttaneet käsityksestään, että heille ei vuosilomaa kuuluisi ja tämä kuitenkin heille myönnettiin. Kukaan ao. hoitajista ei olisi pitänyt lomaansa palkattomana. Virkasään-

nön 47 § 2 mom:n mukaan voidaan erehdyksessä liikaa maksettu palkkaetuus periä takaisin ja vaikka anojien mielestä ei tällaiseen ollut perustetta, päätti palkkalautakunta kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, ettei anomuksen tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin, vaan sairaalalautakunnan toimenpide liikaa maksetun määrän takaisin perimiseksi olisi saatettava loppuun (4. 3. 535 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 161 tapauksessa.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 105 tapauksessa ja *osapalkkaista* 49 tapauksessa. Eräässä tapauksessa palkattomana myönnetty virkavapaus peruutettiin.

Palkkaetujen myöntäminen virkavapauden tai loman ajalta. Palkkalautakuntaa oli 26. 10. 1957 pyydetty tekemään kaupunginhallitukselle ehdotus yleisohjeiksi palkkaetujen myöntämisestä viranhaltijoille tai työntekijöille sellaisen virkavapauden tai loman ajalta, joka heille oli myönnetty osallistumista varten erilaisten järjestöjen ja yhdistysten edustajina konferensseihin ja muihin vastaavanlaisiin tilaisuuksiin. Käsiteltyään ko. asiaa kokouksessaan 3. 12. 1957 palkkalautakunta päätti asettaa keskuudestaan jaoston valmistelemaan asiaa edelleen. Palkkalautakunnan jäsenten esittämien toivomusten mukaisesti jaosto otti käsiteltäväkseen myös eräitä muita virkavapaustapauksia ja lomia, joiden ajalta palkkaetujen myöntäminen saattoi tulla kysymykseen. Jaosto selvitti eräitä palkkalautakunnan ja kaupunginhallituksen aikaisempia kannanottoja virkavapaus- ja lomatapauksissa. Kun palkkalautakunta oli käsitellyt kahdessa kokouksessaan ko. asiaa, päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että tämä antaisi kaikille virastoille ja laitoksille yleisohjeet palkkaetujen anomisesta ja myöntämisestä eräissä virkavapaus- ja lomatapauksissa (jaosto 7. 1. 67 §, 14. 1. 129 §, 21. 1. 191 §, ks. I osan s. 126).

Palkkalautakunta päätti kertomusvuonna jo myönnettyjen apurahojen suhteen, että niitä saaneille mahdollisesti myönnetyn virkavapauden ajalta ei palkkaetuja yleensä myönnetä, ellei voida esittää erittäin painavia syitä siitä, että apurahaa ei voida käyttää hyväksi vuosiloman yhteydessä. Edelleen palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että tämä myöntäessään uusia apurahoja samalla ilmoittaisi, onko apurahan edellyttämä opintomatka suoritettava vuosiloman tai mahdollisesti myönnettävän palkattoman virkavapauden yhteydessä, taikka onko apurahan saajalla oikeus saada mahdollisesti myönnettävältä virkavapauden ajalta palkkalautakunnan vahvistamien maksuperusteiden mukaan lasketut palkkaedut (17. 6. 1 155 §).

Vastaukseksi kaupunginhallituksen lähetteeseen, jossa pyydettiin lausuntoa Pohjola-Norden -yhdistyksen anomuksesta, että kaupungin apul. nuorisoasiamies Kurt Forsman oikeutettaisiin saamaan palkallista virkavapautta yhdistyksen järjestämän kurssin johtamista varten aikana 29. 6.—5. 7. palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Forsmanin tulisi käyttää ko. tehtävään vuosilomaansa (17. 6. 1 173 §).

Sähkölaitoksen vahtimestari Kauko Salmela oli anonut täysiä palkkaetuja terveystarkastajien peruskursseihin osallistumisensa ajalta. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että aikaisemmin oli hylätty vastaavanlainen anomus erään kansakoulun vahtimestarin osalta ja periaatteessa oli katsottava, että jos kaupungin palveluksessa oleva henkilö halusi vaihtaa kokonaan toimialaa päästäkseen parempaan asemaan kaupungin palveluksessa ja sitä varten ryhtyy opintoihin, joihin hän tarvitsee virkavapautta, tulisi hänen olla varautunut joko omin tai lainavaroin rahoittamaan opintonsa eikä edellyttää, että kaupunki kustantaisi tämänkaltaiset opinnot. Palkkalautakunta päätti kuitenkin myöntää anotut palkkaedut tavanomaisilla ehdoilla (22. 11. 1 922 §, 2. 12. 1 998 §, 16. 12. 2 061 §).

Palkkalautakunta päätti hylätä Malmin sairaalan apumiehen Olavi Helinin anomuksen palkkaetujen myöntämisestä hänelle 8.—12. 4. ja 21.—25. 4. välisiksi ajoiksi keskuslämmittäjien peruskurssin ja öljylämmityskurssin suorittamista varten myönnetyn virkavapauden ajalta (1. 4. 712 §).

Virkavapausajan palkkaetujen takaisinperiminen. Kasvatusneuvolan psykologi Liisa Mantila oli saanut osapalkkaista virkavapautta 1. 3. — 31. 12. 1957 väliseksi ajaksi sillä ehdolla, että hän virkavapauden päätyttyä jäisi kaupungin palvelukseen vähintään 5 v:n ajaksi. Kun hän kuitenkin oli eronnut ennen ko. ajan umpeen kulumista anoi hän, että kaupungin taholta ei perittäisi takaisin opintomatkan ajalta maksettua palkkaa, koska hän oli ko. aikana suorittanut ne tehtävät, joita varten opintomatka oli myönnetty ja joiden tulokset koituivat kaupungin hyväksi. Terveydenhoitolautakunta oli maininnut, ettei maist. Mantilan selvittämää, Rorschach-testien tulkintaan liittyvää tutkimustyötä ollut häneltä tilattu, vaan hän oli ryhtynyt siihen oma-alotteisesti täydentääkseen samalla

pätevyyttään. Näin ollen palkkalautakunta yhtyen terveydenhoitolautakunnan kantaan, päätti esittää kaupunginhallitukselle, että anomus palkkaetujen jättämisestä takaisin perimättä hylättäisiin (4. 2. 290 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen myönnettiin määräraha 50 tapauksessa. Jatkettua sairauslomaa myönnettiin 54 viranhaltijalle.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetty määräraha, yht. 4 028 432 mk, jakaantui eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	mk		mk
Holhouslautakunta	33 300	Kaupunginkirjasto	2 381 992
Oikeusaputoimisto	110 240	Kaupunginorkesteri	909 915
Nuorisotyölautakunta	171 740	Satamalaitos	288 635
Kotitalouslautakunta	119 075	Teurastamo	13 535

Kunnallishallinnollisen päätäntävallan uudelleen järjestelyä varten oli 10. 11. 1955 asetettu komitea. Sen saatua mietintönsä valmiiksi kaupunginvaltuusto käsitteli asian ja useiden lautakuntien ym. ohje- ja johtosääntöjen muutoksen kautta siirrettiin lukuisissa tapauksissa päätäntävalta hallinnolliselta viranomaiselta toiselle. Mm. sairauslomasijaisten määrääminen ja tarvittavan määrärahan myöntäminen tarkoitukseen, mikä aikaisemmin oli kuulunut yksinomaan palkkalautakunnan tehtäviin, siirrettiin nyt ao. virastopäälliköille ja lautakunnille, niin että ainoastaan kolmea kuukautta pitemmät sairauslomatapaukset joutuivat palkkalautakunnan käsiteltäviksi. Tästä syystä ko. tapausten määrä väheni v. 1957 käsitellystä 712 asiasta 50:een kertomusvuonna käsiteltyyn tapaukseen (kvsto 26. 3. 289 §, khn mtö n:o 7, kunn. as. kok. n:o 45).

Sairausloma-oikeudet. Rakennusviraston taholta oli tiedusteltu aputyöntekijän Kauko Purontaan oikeutta palkalliseen sairauslomaan, koska oli ilmennyt eriäviä mielipiteitä työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön tulkinnasta. Ko. henkilö oli tullut rakennusviraston palvelukseen 20. 1. 1958 sekä saanut palkatonta sairauslomaa aikana 15. 2.—22. 3. Hän oli työssä sen jälkeen 24. 3.—27. 3. ja 29. 3.—1. 4. eli yhteensä 6 työpäivää. Yhtäjaksoinen poissaolo alkoi 2. 4. 1958. Rakennusviraston käsityksen mukaan työsuhde sairausapusäännön kannalta katsoen oli katkennut, joten virasto ei ollut katsonut voivansa myöntää anottua kahden viikon palkallista sairauslomaa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa rakennusvirastolle, että Purontaan 15. 2.—22. 3. sattunut sairausloma, jolta ajalta hän ei ollut saanut palkkaetuja, oli keskeyttänyt hänen työsuhteensa sairausapusäännön kannalta ja hän oli näin ollen oikeutettu palkalliseen sairauslomaan vasta sen jälkeen, kun hän oli ollut keskeytymättä työssä vähintään kuukauden (29. 4. 882 §).

Äitiysloma-ajan palkkaedut. Nikkilän sairaalan mielisairaanhoitajatar May Sundberg oli anonut, että hänelle myönnettäisiin neljän viikon lomanpidennys synnytyksen jälkeen, koska ko. loman osa oli jäänyt käyttämättä ennen synnytystä. Asianomainen oli ollut työssä vielä 8. 12. 1957 synnytyksen tapahtuessa 9. 12. 1957. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että ko. asiassa oli omaksuttu periaate, että äidillä on oikeus saada 4 viikon käyttämättä jääneestä ajasta vastaava pidennys synnytyksen jälkeen ainoastaan siinä tapauksessa, että synnytys tapahtuu laskettua aikaa aikaisemmin. Kun nyt ko. tapauksessa ei näin ollut asian laita, vaan oli Sundberg tietoisesti ollut työssä sen päivämäärän yli, jolloin hänen olisi tullut jäädä lomalle ennen synnytystä, ei anottuja palkkaetuja voitu myöntää laajemmalti kuin 8 viikon ajalta synnytyksen jälkeen. Virkasäännön ko. määräys perustuu odottavan äidin terveyden suojelua tähtääviin periaatteisiin ja poikkeuksen tekeminen niistä olisi haitallinen ennakkotapaus. Näin ollen ei sitä aikaa, minkä anoja oli ollut työssä ennen lomalle jäämistään voitu siirtää synnytyksen jälkeen nautittavaksi, joten anomus päätettiin hylätä (8. 2. 398 §, 4. 3. 523 §).

Terveydenhuoltolääkäri oli tiedustellut äitiys- ja lastenneuvolan siivoojan Irja Haanpellon äitiysloma-ajan palkkaetuja. Palkkalautakunta päätti tiedusteluun vastaukseksi ilmoittaa, että neuvolatoimiston myöntämä loma oli tosin sattunut päällekkäin mainitulle siivoojalle kuuluvan äitiysloman kanssa, mutta koska vuosiloma jo oli pidetty, ei enää ollut mahdollista myöntää äitiyslomaa neljän viikon ajaksi ennen laskettua synnytyspäivää. Haanpellon oikeus äitiyslomaan määräytyi kaupunginhallituksen 25. 4. 1951 vahvistaman työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 2 §:n 6 mom:n perusteella. Tässä sanottiin: »Työntekijällä on raskauden ja synnytyksen vuoksi oikeus saada vapautus työstään

enintään 12 viikoksi. Tästä ajasta oli neljä viikkoa otettava lomaa ennen laskettua synnytystä. Jos synnytys tapahtui ennen laskettua aikaa, oli äidillä oikeus saada vastaava lomanpidennys synnytyksen jälkeen. Sanotulta ajalta oli työntekijälle, joka välittömästi ennen työstään vapautumista oli ollut kaupungin palveluksessa vähintään 9 kk, suoritettava täysi palkka kahden kuukauden ajalta sekä muulta ajalta 2/3 palkasta. Tällaisen loman myöntäminen ei vähennä työntekijän oikeutta saada muita tähän sääntöön ja Helsingin kaupungin työntekijäin vuosilomasääntöön perustuvia etuja.» Haanpelto olisi siis ollut oikeutettu paitsi vuosilomaan myös 12 viikon pituiseen äitiyslomaan, josta 4 viikkoa ennen laskettua synnytyspäivää. Koska synnytys oli tapahtunut 19. 6. oli laskettu päivämäärä 26. 6. lähempänä oikeata aikaa, joten äitiysloma olisi ollut vahvistettava ajaksi 4 viikkoa ennen 26. 6. ja 8 viikkoa tämän jälkeen. Kun työntekijän tulee saada sekä äitiysloma että vuosiloma täysimääräisinä toisistaan riippumatta ja koska Haanpelto oli ennen synnytystä ollut vuosilomalla eikä ollut nauttinut äitiyslomaa, oli hän oikeutettu synnytyksen jälkeen saamaan koko 12 viikon pituisen äitiysloman siitä päivästä lukien, jolloin hänet oli määrätty lomalle (1. 7. 1 236 §, 15. 7. 1 309 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta virastoille, laitoksille ym. seuraavasti:

	mk		mk
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	222 930	Tuberkuloosihuolto	94 590
Äitiys- ja lastenneuvolat	1 033 680	Tuberkuloosiparantola	39 225
Marian sairaala	723 360	Malmin sairaala	94 820
Auroran sairaala	1 491 975	Koskelan sairaskoti	24 260
Kivelän sairaala	177 930	Lastenhuoltolaitokset	5 485
Helsingin keskusmielisairaalan Kivelän ja Kammion osastot	194 900	Kähertäjäkoulu	13 510
Nikkilän sairaala	124 735	Lastentarhat laitoksineen	30 760

Hautausavustuksia myönnettiin 75 kuolinpesälle yhteensä 10 504 295 mk.

Ikälisät. Palkkalautakunta oli aikaisemmin vuosittain myöntänyt viranhaltijoille useita tuhansia ikälisiä. Päätäntävallan uudelleenjärjestelyn johdosta siirtyi kuitenkin ikälisien myöntäminen kertomusvuoden huhtikuusta alkaen palkkalautakunnan toimistopäällikölle (ks. s. 21). Sen sijaan lautakunta antoi eräissä tapauksissa lausuntoja kaupunginhallitukselle ikälisien myöntämistä koskevissa asioissa. Näiden lausuntojen määrä oli kertomusvuonna 23.

Virkavuosien laskemiseksi ikälisiä varten palkkalautakunta oikeutti useissa tapauksissa viranhaltijat lukemaan hyväkseen muualla palveltuja aikoja, nim. toisten kuntain, valtion ym. palveluksesta joko kaiken, puolet tai muun määräosan ko. palvelusajasta.

Ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntäminen. Tilastotoimisto oli tiedustellut toimiston reikäkorttiosastolla työsuhteisena palvelevan hra Veijo Korhosen oikeutta ikälisää vastaavaan palkankorotukseen ottaen huomioon hänen Tilastollisessa päätoimistossa palvelemansa viiden vuoden ajan. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa tilastotoimistolle tiedustelun johdosta seuraavaa: Korhosella ei työsuhteessa olevana ole mitään subjektiivista oikeutta ikälisää vastaaviin palkankorotuksiin. Kun kaupungin puolelta ei ole voitu hyväksyä ikälisäjärjestelmän käytäntöön ottamista työsuhteessa olevien kuukausipalkkalaisten kohdalla, ei palkkalautakunta voi puoltaa ehdotetunlaista menettelyä, koska se tosiasiallisesti merkitsisi ikälisiä vastaavien korotusten käytäntöönottamista. Sitä vastoin ei ole estettä sille, että toimisto ko. laatuisissa tapauksissa erikseen harkitsee, minkälainen henkilökohtainen korotus asianomaiselle voidaan myöntää hänen osoittamansa kyvyn tai taidon perusteella. Pelkästään palvelusvuosien perusteella ei tällaista korotusta voida myöntää (1. 7. 1 216 §).

Kunnallisvirkamiesyhdistys ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö olivat tehneet esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä *viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttamiseksi.* Palkkalautakunta päätti suostua mainittujen järjestöjen neuvottelupyyntöön (14. 1. 102 §).

Eläkkeitä myönnettiin kertomusvuoden aikana 388. Eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 55 tapauksessa. Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin eläkkeitä koskevissa asioissa 21. Leskieläkkeitä myönnettiin 120 ja kasvatusapua alaikäisille lapsille 35 tapauksessa.

Palkankorotuksen soveltaminen ylimääräisiin eläkkeisiin. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että ylimääräiset eläkkeet tarkistettaisiin kaupunginvaltuuston 24. 9. tekemän, viranhaltijain palkankorotusta koskevan päätöksen mukaisesti 2½ %, vähintään kuitenkin 300 mk:lla kuukaudessa, jolloin em. markkamääräinen korotus maksettaisin taannehtivasti 1. 4.—30. 9. 1958 väliseltä ajalta, sekä että leski- ja orpoeläkekassan eläkkeennauttijoille maksettaisiin kassan sääntöjen mukaisiin peruseläkkeisiin sen suuruiset lisäeläkkeet, että eläkkeet kokonaisuudessaan ovat kulloinkin kaupungin omien vastaavien ylimääräisten peruseläkkeiden korotettujen määrien suuruiset (30. 9. 1 658 §).

Eläkkeellä olevien palkkaedut viransijaisuuksia hoidettaessa. Eräissä tapauksissa otettiin eläkkeellä olevia henkilöitä hoitamaan virkaa ao. viranhaltijan sairausloman tms. aikana, jolloin yleensä palkkiona maksettiin viran loppupalkan ja ao. eläkkeen välinen erotus.

Eläkettä nauttivan terveyssisaren Kristina Hirstiön toimiessa lastenneuvolan terveyssisarena viran vakinaisen haltijan vuosiloman aikana palkkalautakunta päätti oikeuttaa Hirstiön saamaan sijaisuusajaltaan 5. 3.—14. 3. hoitamansa viran loppupalkan mukaisen viransijaisuuspalkkion vähennettynä sillä määrällä, millä kaupungin eläke ylittää valtion maksaman eläkkeen (11. 3. 575 §).

Maistraatti oli esittänyt viransijaisuuspalkkion määräämistä ulosottoapulaiselle Ville Pusalle viran hoitamisesta eläkettä nauttivana. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa maistraatille, että Pusalle saatiin maksaa hänen hoitaessaan viransijaisena avoinna olevaa ulosottoapulaisen virkaa hänen hoitamansa viran pohjapalkan ja nauttimansa eläkkeen välinen erotus (7. 1. 64 §).

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosasto oli tiedustellut eläkkeellä olevan toimisto-osaston esimiehen Georg Ekströmin palkkaetuja hänen hoitaessaan eräitä tehtäviä eläkkeelle siirtymisensä jälkeen. Osasto oikeutettiin maksamaan Ekströmille hänen varsinaisen ja ylimääräisen eläkkeensä lisäksi 16. palkkaluokan mukaisen loppupalkan ja varsinaisen eläkkeen välisen erotuksen (29. 4. 880 §).

Elinkoron pidättäminen eläkkeestä. Rahatoimisto oli maininnut, että palkkalautakunta oli 9. 7. 1957 myöntänyt raitiovaununkuljettaja Sjögrenille 1. 6. 1957 lukien 32 360 mk:n suuruisen täyden eläkkeen, mistä kuitenkin oli vähennettävä vakuutusyhtiö Fennian maksama elinkorko. Edelleen rahatoimisto oli pyytänyt uutta täytäntöönpanomääräystä ent. raitiovaununkuljettajan elinkoron pidättämiseksi eläkkeestä. V:n 1957 aikana oli elinkorkoa suoritettu yhteensä 50 000 mk, mikä määrä myös oli vähennetty eläkkeestä. Ko. henkilölle oli myönnetty täysi eläke työtapaturman aiheuttaman pysyväisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka johdosta vakuutusyhtiö Fennia oli myöntänyt hänelle elinkoron. Kun kysymyksessä oli täysi eläke, oli siitä eläkesäännön määräysten mukaan vähennettävä kaupungin kustantama elinkorko. Jo aikaisemmin palkkalautakunta oli omaksunut kannan, että elinkoron vähennys on suoritettava kolmen vuoden aikana. Nyt ko. tapauksessa päätettiin, että olisi meneteltävä samalla tavoin 1. 3. alkaen. Vähennys tulisi olemaan 8 142 mk/kk (25. 2. 462 §).

Eläkkeen maksaminen rikoksesta tuomitulle viranhaltijalle. Kaupunginhallituksen asiamiestoimisto oli lähettänyt palkkalautakunnalle tiedoksi raastuvanoikeuden 21. 10. antaman päätöksen ent. ulosottoapulaisen Sven Räsänen jutussa, missä Räsänen oli tuomittu jatketusta virkamiehenä tehdystä kavaltamisesta ym. pidettäväksi 2 v 2 kk kuristushuoneessa. Palkkalautakunta oli 17. 6. päättänyt myöntää Räsäselle, joka oli sairauden vuoksi eronnut kaupungin palveluksesta 19. 5., hänen anomansa täyden eläkkeen 1. 6. alkaen. Eläkettä myönnettäessä ei ollut tietoa Räsäsen rikollisesta toiminnasta. Viranhaltijain eläkesäännön mukaan oikeus eläkkeeseen lakkaa, jollei palkkalautakunta erityisten syitten nojalla toisin päätä, jos eläkkeen saaja ennen kuin hän sai virkaeron, on syyllistynyt sellaiseen tekoon, josta hänet olisi ollut tuomittava viraltapantavaksi tai kurinpitotoimin erotettava. Edelleen säädetään eläkesäännön 16 §:ssä: »Eläkkeen saajalle, joka on tuomittu rangaistuslaitokseen kärsimään vapausrangaistusta, ei tällaisessa laitoksessa olon ajalta, mikäli se on kestänyt vähintään kuukauden, makseta eläkettä.» Rahatoimiston ilmoituksen mukaan ei Räsäselle ollut eläkettä maksettu lainkaan, vaan oli koko määrä pidätetty 1. 6. alkaen. Kaupunginlakimiehen kannan mukaisesti palkkalautakunta päätti todeta, että Räsäsen oikeus eläkkeen saamiseen oli lakannut 1. 6. 1958 alkaen (9. 12. 2 039 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin, kuten edellä on mainittu, määrärahojen myöntämiseksi palkkalautakunnan käytössä oleville tileille, palkkalautakunnan toimiston virkojen järjestelystä sekä lisäksi tavanomaiset, kuten talousarvioesitys v:lle 1959 ym.

Lausunnot. Edellä eri yhteyksissä mainittujen lausuntojen lisäksi palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat lausunnnot: päivystyskorvauksen suorittaminen eräille Kivelän sairaalan lämmittäjille v:lta 1956 (7. 1. 55 §); huoltotarkastaja Lyyli Räisäsen anomus 8.—31. 3. 1956 pidetyn sairausloman toteamiseksi virantoimituksesta aiheutuneeksi (14. 1. 120 §); kouluttajan palkkaaminen väestönsuojelutoimiston sairaanhoidollisen ensiavun kouluttajan tehtäviin (18. 2. 418 §); työsäännön soveltamista työttömyystöissä koskeva aloite (11. 3. 570 §); sairaaloiden röntgenosastojen henkilökunnan pakollista talvilomaa koskevan päätöksen voimaan saattaminen (18. 2. 426 §); lastentarhojen keittäjien ym. sekä työsopimussuhteessa olevien työntekijöiden aterioista perittävä korvaus (25. 3. 673 §, 4. 3. 522 §); nuorisotoimiston työsuhteessa olevien kerhokeskuksen hoitajien sunnuntaityökorvauksen määrääminen ym. (1. 4. 716 §); vuosipalkkaa vastaavan korvauksen suorittaminen tulipalossa tapaturmaisesti kuolleen palomiehen omaisille (4. 3. 509 §, 22. 11. 1 920 §); Kunnallisten koulujen henkilökunta -yhdistyksen anomus luontoisetusäännön 20 §:n täydentämisestä (1. 4. 728 §); palolautakunnan sisäpalvelusäännön vahvistaminen ja laitoksen johtosäännön muuttaminen ym. (29. 4. 874 §); asuntotuotantokomitean esitys 4 000 mk:n pikakirjoituslisän sisällyttämisestä kahden työsopimussuhteessa olevan toimihenkilön palkkaan (20. 5. 970 §); kiinteistöviraston taloosaston sekä asuntoasiain hoidon uudelleen järjestely (3. 6. 1 050—1 052 §, 10. 6. 1 090 §); eläkettä vastaavan määrän takaisin periminen Kustaankartanon sijaisena toimineelta sairaanhoitajalta (10. 6. 1 101 §); kiinteistöviraston tp. isännöitsijälle erheellisesti maksetun ylityökorvauksen jättäminen takaisin perimättä (1. 7. 1 230 §); ehdotukset lääkärintodistuslomakkeiden uudistamiseksi (22. 4. 808 §, 15. 7. 1 323 §); aloite kiinteistötuomareiden toiminnan uudelleenjärjestämiseksi (15. 7. 1 324 §); Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitys viranhaltijain bruttopalkkajärjestelmän toteuttamisesta (30. 7. 1 348 §); esitys erityisen korvauksen suorittamisesta ruumiinavauksissa mukana oleville obduktioapulaisille (19. 8. 1 411 §); kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen opettajien palkkauksen ja eläkkeiden osalta sekä eräiden virkojen muuttaminen (14. 10. 1 740, 1 741 §); konekirjoituskokeiden vastaanoton siirtäminen koulutustoimikunnalle (21. 10. 1 756 §); rahatoimiston esitys huoltokassaosaston virka- ja asioimisajan muuttamisesta (28. 10. 1 806 §); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys ateriakorvauksen suorittamisesta puolipäivätyössä toimiville kunnallisille kodinhoitajille (28. 10. 1 819 §); eräiden kansakoulunopettajien siirtäminen uuden kansakoululainsäädännön mukaisiin erikoisopettajan virkoihin (25. 11. 1 964 §); terveydenhoitolautakunnan esitys Maitopisara-yhdistyksen ylläpitämän neuvolatoiminnan ottamisesta kaupungin haltuun (2. 12. 1 996 §)ja lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten johtajien anomus sunnuntaityökorvauksen maksamisesta (3. 12. 2 120 §).

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemina toimivat v. 1958 kiinteistölautakunnan puheenjohtajana dipl.ins. Kaarlo Pettinen sekä jäseninä pankinjoht. Lennart Ahva, kirvesmies Vilho Aittomäki, peltiseppä Yrjö Kivilinna, piirisiht. Ragnar Lönnqvist, kauppias Leo Mattila, fil.maist. Victor Procopé, joht. Toivo Salmio sekä pankinjoht. Carl Öhman (20. 1. 105 §). Varapuheenjohtajakseen valitsi lautakunta joht. Salmion (20. 1. 106 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup.joht. Juho Kivistö.

Kiinteistölautakunta määräsi jaostojensa kokoonpanon kertomusvuonna seuraavaksi: tonttijaoston puheenjohtaja pankinjoht. Ahva, varapuheenjohtaja fil.maist. Procopé, jäsen piirisiht. Lönnqvist sekä varajäsenet dipl.ins. Pettinen, pankinjoht. Öhman ja joht. Salmio; maatalous- ja metsäjaoston puheenjohtaja joht. Salmio, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsen dipl.ins. Pettinen sekä varajäsenet pankinjoht. Öhman, kirvesmies Aittomäki ja pankinjoht. Ahva; liikennejaoston puheenjohtaja kauppias Mattila, varapuheenjohtaja piirisiht. Lönnqvist, jäsen fil.maist. Procopé sekä varajäsenet pankinjohtajat Ahva ja Öhman ja joht. Salmio; asemakaavajaoston puheenjohtaja dipl.ins. Pettinen, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsenet pankinjoht. Öhman ja joht. Salmio, varajäsenet kauppias Mattila, kirvesmies Aittomäki, fil.maist. Procopé ja piirisiht. Lönnqvist; talojaoston puheenjohtaja pankinjoht. Öhman, varapuheenjohtaja kirvesmies Aittomäki, jäsen kauppias Mattila, varajäsenet fil.maist. Procopé, peltiseppä Kivilinna sekä pankinjoht. Ahva (20. 1. 107 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Lautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 54 kokousta, tonttijaostolla 28, maatalous- ja metsäjaostolla 14, asemakaavajaostolla 4, liikennejaostolla 27 sekä talojaostolla 21. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 500 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 1 512. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 323, maatalous- ja metsäjaoston 80, asemakaavajaoston 10, liikennejaoston 153 ja talojaoston 113. Kiinteistöviraston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 3 804, joista virastopäällikölle kuuluvia asioita oli 520, kansliaosastolle kuuluvia 114, tonttiosastolle kuuluvia 1 639, maatalousosastolle kuuluvia 84, metsäosastolle kuuluvia 35, asemakaavaosastolle kuuluvia 495, kaupunkimittausosastolle kuuluvia 178 ja talo-osastolle kuuluvia 739.

Lisäksi oli lautakunnalla kertomusvuoden aikana neljä tilapäistä jaostoa, jotka käsittelivät asuntoasiain hoidon ja talo-osaston organisaation uudelleenjärjestelyä, kiinteistöviraston sisäisten henkilökuljetusten järjestämistä, Kaisantalo Oy:n vuokrauskysymystä sekä Kulosaaren rakennussuunnitelma-alueen nimistöä (ks. ss. 31, 33, 41, 66).

Lautakunnan varsinaiset kokoukset päätettiin pitää maanantaisin klo 15 ja ylimääräiset kokoukset tarvittaessa; jos maanantai oli pyhä- tai juhlapäivä, kokous pidettiin, ellei toisin päätetty, seuraavana arkipäivänä.

Jaostot saivat päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan ja asemakaavajaoston pöytäkirjojen tarkastajiksi määrättiin kaksi kussakin kokouksessa valittua jäsentä sekä muiden jaostojen pöytäkirjojen tarkastajiksi molemmat saapuvilla olleet jaoston jäsenet.

Lautakunnan kokouksissa kulloinkin laadittu pöytäkirja päätettiin pitää kokousta seuranneen viikon tiistaina ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistöviraston kansliaosastossa (20. 1. 108 §).

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Viranhaltijat. Kiinteistöviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana mm. seuraavia muutoksia: kansliaosastoon 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin Hilkka Virtanen (10. 11. 2 073 §); tonttiosastoon 30. palkkaluokan tp. insinöörin virkaan valittiin dipl.ins. Tauno Talvio (5. 5. 899 §, 4. 8. 1 473 §); metsäosastoon valittiin 15. palkkaluokan metsänvartijan virkaan Mikko Touru (3. 3. 502 §, 17. 3. 596 §) sekä 13. palkkaluokan tp. metsänvartijan virkaan Tapio Pirilä (28. 4. 860 §, 21. 7. 1 409 §); asemakaavaosastoon valittiin kahteen 29. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehdit Airi-Maria Fröjdman ja Margaretha Stigzelius (10. 3. 552 §, 17. 3. 605 §), kahteen 28. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehdit Osmo Aro ja Heikki Ravila (5. 5. 905 §, 19. 5. 1 012 §, 8. 12. 2 352 §), kahteen 29. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.insinöörit Erkki Ryynänen ja Yrjö Särkkinen (10. 3. 550 §, 17. 3. 606 §), 28. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.ins. Jaakko Ahvenainen (10. 3. 551 §, 31. 3. 707 §), 20. palkkaluokan piirtäjän virkaan Hedvig Nyberg (6. 10. 1 858 §) sekä 13. palkkaluokan piirtäjän virkaan Armi Huhti (1. 12. 2 292 §); kaupunkimittausosastoon valittiin 34. palkkaluokan apulaiskaupungingeodeetin virkaan dipl.ins. Erkki Heikkinen (10. 2. 305 §, 17. 2. 374 §), 33. palkkaluokan piiri-insinöörin virkaan dipl.ins. Olavi Siikaniemi (14. 4. 780 §), toista avoinna ollutta samaan palkkaluokkaan kuuluvaa piiri-insinöörin virkaa määrättiin viransijaisena hoitamaan dipl.ins. Niilo Luoma tehtävänään kartastoasioiden hoito, siksi kunnes ehdotus osaston uudeksi organisaatioksi olisi hyväksytty (9. 6. 1 198 §), 16. palkkaluokan tp. kanslistin virkaan valittiin Hellin Salonen sekä 15. palkkaluokan tp. kirjanpitäjän virkaan Riitta Orttenvuori (27. 1. 214, 215 §, 3. 2. 287 §), kahteen 13. palkkaluokan piirtäjän virkaan Berit Borg (14. 4. 782 §) ja Anna-Liisa Pihlajamaa (12. 5. 966 §), 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Taina Suominen (10. 3. 554 §, 17. 3. 607 §), 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Irma Sundström (24. 3. 656 §, 31. 3. 709 §) sekä 13. palkkaluokan vahtimestarin virkaan Antti Rantanen (3. 3. 509 §, 10. 3. 557 §); talo-osaston osastosihteerin avoinna olevaa virkaa määrättiin hoitamaan 1. 1. 1959 lukien toistaiseksi lainop. kand. Olavi Makkonen (22. 12. 2 418 §), teknillisen toimiston 29. palkkaluokan insinöörin virkaan valittiin ins. Kaj Lindholm (29. 12. 2 490 §), 1. 4. lukien perustettuun 22. palkkaluokan tp. asuntoasiain tarkastajan virkaan valittiin Gustav Fredriksson (24. 3. 621 §, 31. 3. 675 §), osaston uudelleenjärjestelyn yhteydessä päätettiin seuraaviin virkoihin, niitä haettaviksi julistamatta, nimittää samojen palkkaluokkien mukaisia vastaavia tilapäisiä virkoja hoitaneet henkilöt: 24. palkkaluokan apulaisrakennusmestarin virkaan Tuukka Liippola, kahteen 22. palkkaluokan apulaisinsännöitsijän virkaan Karl Nyberg ja Lauri Taskinen sekä 12. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan Elina Sainio (31. 3. 714 §, 20. 10. 1 934 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston palkkaamaan työsuhteeseen 155 mk:n tuntipalkalla piirtäjä Taisto Laineen osaston apul. rak.mest. Reino Hahlin avuksi suorittamaan luontoisetusäännön edellyttämiä virka-asuntojen mittauksia ja arviointeja. Tarvittavia varoja anottiin kaupunginhallitukselta (3. 2. 296 §).

Määrättiin ne kiinteistöviraston eri osastoissa kertomusvuonna palvelleet tilapäiset viranhaltijat, jotka palkattiin edelleen v:ksi 1959 hoitamaan näitä virkojaan (22. 12. 2 417 §).

Talo-osaston eräiden viranhaltijoiden, jotka kertomusvuonna hoitivat osaston tilapäisiä virkoja ja joille sen johdosta oli myönnetty virkavapautta vakinaisista viroistaan, viransijaiset määrättiin (20. 1. 168 §, 10. 2. 365 §, 22. 12. 2 482 §).

Virastopääll. Alpo Lipan virkamatkan ajaksi 30. 8. — 12. 9. päätti lautakunta määrätä hänen viransijaisekseen siht. Eero Ruudun (1. 9. 1 594 §).

Tonttiosaston päällikölle Kalevi Korhoselle myönsi lautakunta palkatonta virkavapautta 15. 12. lukien kolmen kuukauden ajaksi. Hänen viransijaisekseen sanotuksi ajaksi määrättiin osaston apulaispääll. Esko Lehtonen sekä apulaispäällikön viransijaiseksi osaston ins. Kurt Schreiber (15. 12. 2 374 §).

Kertomusvuoden aikana erosivat seuraavat viranhaltijat: kansliaosastosta toim.apul. Liisa Laurio 1. 12. (13. 10. 1 877 §); metsäosastosta metsänvartija Otto Skogman 1. 2. (27. 1. 207 §); asemakaavaosastosta piirtäjä Paavo Haataja 30. 9. (11. 8. 1 520 §); kaupunkimittausosastosta vahtimest. Martti Ylimäki 1. 3. (20. 1. 152 §) sekä piirtäjä Raija Hänninen 9. 5. (14. 4. 778 §) ja talo-osastosta toim. apul. Aino-Kyllikki Kättö 16. 1. (13. 1. 97 §). Talo-osaston osastosiht. Väinö Harmaselle myönnettiin ero tästä virasta 31. 12. lukien hänen siirtyessään osaston uudelleenjärjestelyn yhteydessä hoitamaan asuntoasiain sihteerin virkaa (22. 12. 2 418 §).

Virastopäällikön vuosiloman aikana 31. 5. — 14. 6. ja 1. — 31. 8. määrättiin hänen sijaisikseen siht. Eero Ruutu ensin mainittuna aikana ja vm. aikana asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen.

Samalla merkittiin viraston osastopäälliköiden vuosilomat ja heidän sijaisensa (19. 5. 989 §).

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle esitettiin oikeuden myöntämistä kiinteistöviraston neljälle viranhaltijalle tilapäisen sivutoimen hoitamiseen (10. 2. 307 §, 8. 9. 1 641 §, 29. 9. 1 771 §, 10. 11. 2 071 §).

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönsi lautakunta oikeuden v:n 1959 loppuun saakka eräille viraston viranhaltijoille sekä työsopimussuhteessa oleville. Kaupunkimittausosasto oikeutettiin ottamaan tilapäisesti palvelukseen maanmittausalan harjoittelijoita, joiden asuinpaikkana ei ollut Helsinki (12. 5. 929 §, 19. 5. 1 020 §, 11. 8. 1 521 §).

Ansiomerkit. Kaupunginhallitukselle esitettiin Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntämistä eräille viraston viranhaltijoille ja työntekijöille (10. 3. 526 §, 21. 4. 799 §).

Lautakunta määräsi *kursseille, luento- ja neuvottelupäiville ym. osallistuvat* viraston viranhaltijat (6. 10. 1 859 §, 20. 10. 1 963 §, 17. 11. 2 120 §, 24. 11. 2 188 §).

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunta päätti, että sen ilmoitukset ja kuulutukset julkaistaan seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Uusi Suomi ja Kansan Uutiset (20. 1. 109 §).

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta oikeutti kaupungingeodeetin tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupungingeodeetin hyväksymään Matkailija-, osoite-, virasto- ja punavärikartan painattaminen -tiliin kohdistuvat laskut ja maksumääräykset (7. 7. 1 334 §). Ko. tili oli siirretty yleisen kunnallishallinnon pääluokasta kiinteistöviraston käyttöön ja annettu sille tunnus 11. I. 25.

Samoin määrättiin ne viranhaltijat, jotka hyväksyivät kiinteistöhallinnon eri määrärahoja koskevat laskut ja maksumääräykset (22. 12. 2 416 §).

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakennusvelvollisuutta koskevat velkakirjat tarkastettiin (29. 12. 2 492 §).

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien määrääminen. Määrättiin katumaan arvon korvaamisesta ja kadun ja viemärin rakentamiskustannusten suorittamisesta tontinomistajilta vaadittavien vakuuksien määrä ja laatu.

Talo-osaston organisaation ja asuntoasiain hoidon uudelleenjärjestely. Järjestelytoimiston talo-osaston organisaation uudelleenjärjestelystä laatima ehdotus, johon sisältyi myös asuntoasiain hoidon järjestäminen, oli käsiteltävänä lautakunnan kokouksissa 27. 1. (181, 182 §) sekä 7. 2. (300, 301 §). Lautakunta päätti 10. 2. (311 §) pitämässään kokouksessa siirtää asian jatkokäsittelyn asettamalleen tilapäiselle jaostolle, johon puheenjohtajaksi tuli lautakunnan puheenjohtaja Pettinen sekä jäseniksi lautakunnan jäsenet Öhman ja Lönnqvist.

Jaosto kokoontui seitsemän kertaa, nimittäin 1., 4., 5., 15. ja 19. 3. sekä 12. ja 19. 4. Kolmannen kokouksen jälkeen pyydettiin sen toiminnan jatkamiseen tarvittava lupa kaupunginhallitukselta (10. 3. 518 §). Jaoston ensimmäisessä kokouksessa käsiteltiin asian kiireellisyydestä johtuen ensisijaisesti asuntoasiain hoidon järjestelyä ja esitettiin talo-osastoon perustettavaksi 1. 4. lukien 22. palkkaluokkaan kuuluva tp. asuntoasiain tarkastajan virka. Lautakunta teki tästä esityksen 3. 3. (487 §) ja kaupunginhallitus päätti 20. 3. viran perustamisesta. Seuraavissa kokouksissaan käsitteli jaosto em. järjestelytoimiston ehdotusta, samoin talo-osaston toimistotöiden uudistuskysymyksiä, virkojen pätevyysvaatimuksia, niiden sijoittamista palkkaluokkiin ym. Luonnoksen lautakunnalle annettaviksi lausunnoiksi hyväksyi jaosto kokouksessaan 19. 4.

Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa lautakunta puolsi järjestelytoimiston talo-osaston uudelleenjärjestämiseksi laatimaa ehdotusta, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Lautakunta esitti, että kiinteistöviraston johtosäännön 34—39 §:n tilalle vahvistettaisiin uudet 34—45 §:t sekä että johtosäännön 40 ja 41 §:n järjestysnumerot muutettaisiin 46:ksi ja 47:ksi. Tämän mukaan tulisi mm. talo-osastoon perustettavaksi isännöitsijätoimisto, teknillinen toimisto ja taloustoimisto. Lisäksi ehdotettiin eräiden uusien virkojen perustamista osastoon, eräiden entisten virkojen muuttamista, tilapäisten virkojen vakinaistamista sekä toimentajan ja siivoustarkkailijan viran lakkauttamista ym. (28. 4. 841, 843 §).

Kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan 8. 10. viraston johtosäännön muutoksen eo. esityksen mukaisesti. Talo-osastoon päätettiin perustaa 1. 1. 1959 lukien 29. palkkaluokkaan kuuluva insinöörin, 28. palkkaluokkaan kuuluva konttoripäällikön sekä 25. palkkaluokkaan kuuluva toimistorakennusmestarin virka, kaksi 24. palkkaluokkaan kuuluvaa apulaisrakennusmestarin ja kaksi 22. palkkaluokkaan kuuluvaa apulaisisännöitsijän virkaa sekä 12. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka. Seuraavien virkojen nimikkeet ja palkkaluokat päätettiin muuttaa samoin 1. 1. 1959 lukien jäljempänä mainituiksi: 25. palkkaluokan isännöitsijän virka 26. palkkaluokan alueisännöitsijän viraksi, 25. palkkaluokan puistotalojen isännöitsijän virka 26. palkkaluokan alueisännöitsijän viraksi, 18. palkkaluokan toimistonhoitajan virka saman palkkaluokan toimentajan viraksi, 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virka 13. palkkaluokan apulaiskirjanpitäjän viraksi, 32. palkkaluokan osaston päällikön virka 34. palkkaluokan osastopäällikön viraksi sekä 28. palkkaluokan apulaispäällikön virka 30. palkkaluokan apulaisosastopäällikön viraksi. Halli- ja torikaupan valvojan virka siirrettiin 23:sta 24. palkkaluokkaan. 17. palkkaluokkaan kuuluva toimentajan virka päätettiin lakkauttaa. Talo-osaston virkojen vakinaiset haltijat oikeutettiin pysymään näissä viroissaan samoin kuin uudelleenjärjestelyn johdosta muutetuissa viroissa, siitä huolimatta etteivät he ehkä täyttäneet muutetussa johtosäännössä vahvistettuja pätevyysvaatimuksia (ks. myös I osan s. 55 sekä kunn. as. kok. n:o 128).

Kaupunginvaltuuston asiasta tekemä päätös merkittiin tiedoksi. Sen mukaiset perustettujen ja uudelleenjärjestettyjen virkojen täyttämistoimenpiteet päätettiin suorittaa. Virastopäällikköä kehotettiin tekemään aikanaan esitys kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän viran ja siivoustöiden tarkkailijan viran lakkauttamisesta. Isännöitsijäalueiden, joita oli kaksi, rajat päätettiin vahvistaa (20. 10. 1 934 §).

Asuntoasiain hoidon uudelleenjärjestelyä koskevassa kirjelmässään päätti lautakunta puoltaa eräin poikkeuksin järjestelytoimiston asiasta tekemää ehdotusta sekä esittää, että talo-osastoon perustettaisiin tilapäinen asuntoasiain toimisto asuntojen jakoa ja osoitusta, aravaosakkeiden lunastusta sekä perheasuntoavustusasioiden valmistelua ja käsittelyä varten. Asuntoasiain toimistoon ehdotettiin määrättäviksi seuraavat talo-osaston tilapäiset virat: 28. palkkaluokan mukainen asuntoasiain sihteerin, 22. palkkaluokan mukainen asuntoasiain tarkastajan sekä 14. palkkaluokan mukainen toimistoapulaisen virka ja 11. palkkaluokan mukainen toimistoapulaisen virka, joka samalla korotettaisiin 12. palkkaluokan mukaiseksi. Samalla esitettiin vahvistettaviksi asuntoasiain sihteerille kuuluvat tehtävät (28. 4. 842 §).

Kaupunginhallituksen pöytäkirjan ote 23. 10. (2 772 §), joka koski asuntoasiain hoidon järjestämistä, merkittiin tiedoksi. Päätöksen mukaan asuntoasiain sihteerin virka korotettiin 29. palkkaluokan mukaiseksi sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virka 12. palkkaluokan mukaiseksi 1. 11. lukien (10. 11. 2 072 §, ks. I osan s. 261).

Esitys asuntotuotantokomitean toimiston työn uudelleenjärjestämisestä sekä kiinteistöviraston apulaispäällikön viran perustamisesta. Kaupunginhallitukselle lähettämässään kirjelmässä ehdotti lautakunta, että asuntotuotantokomitean toimisto esitetyssä kokoonpanossaan liitettäisiin tilapäisenä toimistona kiinteistövirastoon 1. 7. 1959 lähtien. Lisäksi ehdotettiin, että kiinteistövirastoon samasta ajankohdasta lukien perustettaisiin viraston apulaispäällikön 36. palkkaluokkaan kuuluva tp. virka (6. 10. 1 822 §).

Esitys kiinteistölautakunnan johtosäännön eräiden kohtien muuttamisesta. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että kiinteistölautakunnan johtosäännön 2 §:n 7., 8. ja 23. kohdat muutettaisiin esityksessä lähemmin selostetulla tavalla sekä että tähän §:ään lisättäisiin uudet kohdat 23 a ja 23 b. Lisäksi ehdotettiin, että urheilu- ja retkeilylauta-

kunnan johtosääntöön otettaisiin tarpeelliset määräykset ko. lautakunnan oikeudesta myöntää lupia kaupan sekä muun elinkeinon harjoittamiseen (22. 12. 2 420 §).

Kysymystä kiinteistöviraston sisäisten henkilökuljetusten järjestämisestä v. 1959 valmistelemaan päätettiin asettaa tilapäinen jaosto, johon valittiin lautakunnan jäsenet Mattila, Procopé ja Kivilinna (15. 9. 1 684 §). Jaosto päätti esittää tehdyn ehdotuksen hyväksymistä muilta osilta, paitsi että talo-osastolle myönnettäisiin vain entisessä määrässä lupia oman auton käyttöön, että kaupunkimittausosastolle ehdotettua määrärahaa vähennettäisiin sekä että ajokirjojen asianmukaiseen täyttämiseen kiinnitettäisiin entistä enemmän huomiota. Korvaus ehdotettiin maksettavaksi vain niiden matkojen osalta, jolloin ajokirja oli moitteettomasti täytetty.

Kaupunginhallituksen yleisjaostolle teki lautakunta ehdotuksen niistä viranhaltijoista, joille olisi v:ksi 1959 myönnettävä oikeus: a) vuokra-autojen käyttöön virantoimituksessa, b) viraston autojen käyttöön tai c) oman auton tai moottoripyörän käyttöön virka-ajoissa. Vuokra-autojen käyttöä varten esitettiin kiinteistöjen pääluokan Kiinteistölautakunta ja kiinteistövirasto-luvun tilille Matkakulut lisäyksenä merkittäväksi 60 000 mk. (6. 10. 1824§).

Lauttasaaren katu- ja puistoalueiden kaupungille luovuttamista koskeva sopimus. J. Tallbergin perikunnan kanssa aikanaan tehtävään luovutuskirjaan päätettiin ottaa eräitä ehtoja. Tämä koski niitä Lauttasaaren katu- ja puistoalueita, jotka perikunnan 15. 6. 1945 tehdyn sopimuksen nojalla sekä 8. 7. 1950 ja 9. 1. 1951 vahvistettujen asemakaavojen mukaisesti tulisi luovuttaa kaupungille (6. 10. 1 826 §, 1. 12. 2 249 §).

Kauppaneuvos J. Tallbergin perikunta luovutti 18. 12. tehdyllä luovutuskirjalla Lauttasaaren puisto- ja katualueet kaupungin omistukseen. Puistoalueista oli metsää n. 40 ha ja aukeita alueita, mm. entisiä peltoja, n. 20 ha. Alueista jäi kuitenkin osa, n. 4.8 ha, perikunnan hallintaan vielä n. 11—12 vuodeksi (22. 12. 2 422 §).

Helsingin yliopistolliselle keskussairaalaliitolle voimakeskusta varten luovutettavan alueen luovutusehdot. Lautakunta päätti ilmoittaa ne ehdot, jotka luovutussopimukseen olisi otettava kaupunginvaltuuston 27. 11. 1957 tekemässä päätöksessä olevien, pääasiassa 15. kaupunginosan korttelin n:o 643 käsittävää aluetta (n. 5 500 m²) koskevien ehtojen lisäksi. Samalla annettiin kaupunginhallitukselle lausunto keskussairaalan rakennustoimikunnan kirjelmästä, jossa anottiin lupaa voimakeskuksen louhintatöiden aloittamiseen (24. 2. 438 §). Rakennustoimikunta oikeutettiin rakentamaan tilapäinen tie Seurasaarentieltä voimakeskustontille 10 000 mk:n kuukausikorvauksesta (tonttij. 20. 1. 11) §.

Sopimuksen tekeminen Vanhat-Old-Boys-Automiehet -nimisen yhdistyksen kanssa aluepoliklinikkahuoneiston rakentamisesta. Kaupunginvaltuusto oli 12. 2. päättänyt kokeiluluontoisen aluepoliklinikan perustamisesta ja kehottanut kiinteistölautakuntaa ostamaan em. yhdistykseltä Vanhojen Automiesten Asunto-osakeyhtiön rakenteilla olevasta talosta, joka sijaitsi Aleksis Kiven katu 10 b:ssä, II kerrokseen tulevan 332 m²:n suuruisen huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet. Näiden osakkeiden myynnistä ja luovutuksesta tehtyyn sopimukseen liittyvä ja sen 11. kohdassa edellytetty sopimus, joka koski mm. mainitun huoneiston rakentamista poliklinikkatarkoitukseen sopivaksi, tehtiin em. kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla myyjän ja kiinteistölautakunnan kesken (3. 1. 7 §, 10. 3. 524 §, ks. I osan s. 60). Aluepoliklinikkahuoneiston lisä- ja muutostöitä varten esitettiin 340 000 mk:n suuruisen määrärahan myöntämistä (12. 5. 931 §).

Helsingin—Vihdin maantiejatkoa varten pakkolunastetut alueet. Merkittiin tiedoksi, että kaupungin omistamista tiloista oli valtiolle pakkolunastettu alueita seuraavasti: Munkkiniemi-nimisestä tilasta RN:o 1^{1172} 9 750 m²; Lassas RN:o 1^{95}, 18 070 m²; Martis 2^{27}, 24 820 m² sekä Reimars Övergård 3^{1}, 15 070 m². Korvausmäärä näistä oli yhteensä 10 747 100 mk sekä 6 %:n vuotuinen korko 23. 12. 1957 lukien (16. 6. 1 221 §).

Katumelututkimuksen hyväksikäyttö. Lautakunta päätti antaa ääneneristysnormitoimikunnalle oikeuden käyttää hyväkseen kiinteistöviraston v. 1956 Työterveyslaitoksella suorituttaman katumelututkimuksen tuloksia (22. 9. 1 721 §).

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Lautakunnan diaariin ennen 1. 11. 1957 merkittyjen asioiden luettelo tarkastettiin. Ne asiat, jotka olivat rauenneet tai eivät enää olleet ajankohtaisia tai joiden järjestely jo lautakunnan osalta oli suoritettu, päätettiin poistaa diaarista (24. 2. 435 §). Kaupunginhallitukselle annettiin sen pyytämä selitys, joka koski eräistä kaupunginhallituksen diaariin ennen 1. 1. 1957 merkityistä ja 1. 12. 1957 ratkaisematta olleista asioista annettavien lautakunnan lausuntojen viipymisen syitä (24. 2. 436 §).

Kiinteistölautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1959 päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle (9. 6. 1 160 §). Ilmoitus rakennuksien ja pääomakaluston poistoista tehtiin saman vuoden talousarviota varten (29. 9. 1 765 §).

Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen. Lautakunta teki päätöksen niistä sanoma- ja aikakauslehdistä, jotka saatiin tilata v:ksi 1959 viraston eri osastoille (20. 10. 1 929 §).

Käyttövarat. Eri käyttövaroista myönnettiin kertomusvuoden aikana: 24 000 mk tiepäällystystekniikan täydennyskursseille määrätyn kolmen viraston insinöörin kurssimaksuiksi (3. 2. 244 §); 83 900 mk varastoalueiden vuokrasopimusten irtisanomisesta aiheutuneiden palkkioiden maksamiseen (17. 2. 372 §); 20 000 mk Antti Vatkan perillisille Niittaajakadun rakentamisesta näiden vuokra-alueelle aiheutuneen vahingon korvaukseksi sekä 54 820 mk Turussa pidettyihin muovipiirustuskursseihin osallistuneen neljän viranhaltijan kurssi- ja matkakustannuksiin (17. 3. 583 §); 15 000 mk kiinteistöhallinnon teknillistä puolta käsittelevän esityksen käännöspalkkion suorittamiseen (28. 7. 1 436 §); 7 560 mk lautakunnan jäsenille jaettujen osoitekarttojen maksamiseen karttapalvelulle (8. 9. 1 640 §) sekä 50 000 mk fil.maist. Leo Pesoselle kadunnimistön selitysteoksen kirjoituspalkkioksi (22. 12. 2 426 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: katujen puhtaanapitoa koskevien määräysten laajentamista (3. 1. 6 §); Pitkäsaaren ja Varissaaren siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (13. 1. 44 §); eräiden tilien ylittämisoikeuden myöntämistä (27. 1. 183 §); kaupunginvaltuuston eräiden alueiden ostamista ym. koskevien päätösten peruuttamista (10. 2. 312, 313 §, 21. 4. 805 §); viraston viranhaltijoiden virkamatkoja ym. (24. 3. 618 §, 19. 5. 990 §, 9. 6. 1 158 §, 16. 6. 1 220 §); alustavan tutkimuksen suorittamista savukaasujen aiheuttamista haitoista kaupungin alueella ja määrärahan saamista tarkoitukseen (31. 3. 670 §); Kuusisaaren—Munkkiniemen välisen rengastieosan pengerrystöiden aloittamista (14. 4. 739 §); eräiden Malmilla olevien palstatilojen ostamista (14. 4. 740 §); palkkion suorittamista kadunnimikomitean sihteerille (30. 6. 1 277 §, 22. 12. 2 427 §); viraston ylivahtimestarin käteiskassan suuruutta (30. 6. 1 278 §); eräiden Salon B-mielisairaalan alueeseen rajoittuvien alueiden hankkimista kaupungin omistukseen (8. 9. 1 643 §); poliisilaitoksen liikennetoimiston moottoriajoneuvorekisterin sijoittamisesta Unioninkatu 27:ään aiheutuvien kustannusten ja vuokrien perimistä koskevan kaupunginhallituksen päätöksen muuttamista (13. 10. 1 875 §) sekä talo-osaston osastopäällikön viran täyttämistä (22. 12. 2 425 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Lapinlahden sairaala-alueen käyttöoikeuden luovutusta Helsingin yliopistollisen keskussairaalaliiton liittohallitukselle (27. 1. 184 §); järjestelytoimiston tutkimusta kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon järjestämisestä (7. 2. 299 §); väestönsuojien rakentamiskysymyksiä (10. 2. 303 §, 21. 7. 1 380 §); eräiden tontinomistajien velvollisuutta osallistua Kuusisaarentien rakentamiskustannuksiin (3. 3. 483 §); viraston eräiden viranhaltijoiden osallistumista luentopäiville Turussa (17. 3. 577 §); viemäri- ja vesijohtokysymyksiä (17. 3. 579 §, 24. 3. 615 §, 13. 10. 1 873 §, 1. 12. 2 245 §); tehdaskiinteistön ostoa Toukolasta (31. 3. 673 §); sopimuksen tekemistä seurakuntien kanssa Vanhankirkon korttelin n:o 65 omistus- ja käyttöoikeudesta (21. 4. 798 §); Suomenlinnan varsinaisten historiallisten kohteiden hoidon ja entisöimistöiden suunnittelun vaatimia toimenpiteitä (5. 5. 881 §); Helsingin yliopistollisen keskussairaalan tonttikysymystä (12. 5. 928 §); Aabio Oy:n anomusta lainan saamiseksi elokuvateattereiden rakentamista varten (12. 5. 932 §, 16. 6. 1 222 §); kaupungin osallistumista Rajakylän halki kulkevan ojan perkaushankkeeseen (27. 5. 1 042 §); kaupungin tuotteiden käyttöä omissa tai sen rahoittamissa kiinteistöissä (30. 6. 1 269 §); Salon mielisairaalakiinteistön siirtämistä sairaalalautakunnan hallintoon (30. 6. 1 273 §); kaupungin laitosten ym. työpiirijakojen tarkistamista (7. 7. 1 331 §); selvitystä aikanaan tapahtuneesta Kaivohuoneen korjausmäärärahojen ylittämisestä (7. 7. 1 332 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien, vuositilintarkastajien ja revisioviraston v:n 1957 kertomuksia (21. 7. 1 377, 1 379 §); Vattuniemenkujan rakentamista (18. 8. 1 528 §); 1. kaupunginosan korttelin n:o 31 tontin n:o 9 ostamista rakennuksineen (25. 8. 1 568 §); hiihtokeskuksen aikaansaamista Kasavuoren alueelle Kauniaisissa (1. 9. 1 597 §); Tuomarinkylän kartanon päärakennuksen ja puistoalueen säilyttämistä ja korjaustöitä (22. 9. 1 725 §); Katariinankatu 1—3:ssa sekä Aleksanterinkatu 16:ssa olevien talojen korjauskysymystä (29. 9. 1 772 §); Kumpulan sairaalan tontin ja rakennusten vaihtamista asuntolarakennuksen tontteihin (13. 10. 1 876 §);

katumaan luovuttamismääräajan pidentämistä Oy. Sinebrychoffin alueella Hietalahdessa sekä asemakaavapäällikön valitsemista alueen suunnittelukilpailun palkintolautakuntaan (20. 10. 1 933 §); aloitetta asuntotuotannon lisäämiseksi (24. 11. 2 186 §); työttömyystöiden laajentamista (1. 12. 2 247 §); Pajalahden laiturin kunnostamista (8. 12. 2 314 §); tiesuunnitelmaa, joka koski Helsingin ohikulkutien rakentamista Vantaan ja Håkansbölen välillä (15. 12. 2 370 §); ns. Villatehtaan isännöitsijän huvilan ja sen piha-alueen luovutusta lastensuojelulautakunnan käyttöön (15. 12. 2 375 §) sekä Lahden tien kaupungin alueelle tulevan osan rakentamista (22. 12. 2 424 §).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja seuraavien toimikuntien ym. mietinnöistä: erikoisammattikoulutoimikunnan (3. 1. 4 §), kiinteistökirjanpitotoimikunnan (20. 1. 115 §, 3. 2. 238 §), hankintakomitean (3. 3. 484 §), esikaupunkiliikennetoimikunnan (10. 3. 522 §), Lauttasaaren siltatoimikunnan (27. 5. 1 039 §), mielisairaalatoimikunnan (28. 7. 1 433 §), teatteritalokomitean (27. 10. 1 974 §) ja oikeus- ja poliisitalokomitean (8. 12. 2 313 §) sekä mietinnöstä, joka koski suurten ikäluokkien johdosta kaupungille mahdollisesti tarpeellisia toimenpiteitä (17. 11. 2 119 §); liikennesääntökomitean ehdotuksesta liikennesäännöksi ja raitiovaunusäännöksi (27. 1. 185 §); palavan nesteen paloturvallisuuskomitean ehdotuksesta (10. 2. 304 §) sekä asuntotuotantokomitean ehdotuksesta kaupungin tukeman asuntotuotannon uudelleenjärjestelyksi (29. 5. 1 096 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunnot talo-osaston ent. päällikön eläkeanomuksen johdosta (19. 5. 988 §, 2. 6. 1 101 §).

2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna tekemät päätökset, jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, aluevaihtoja, kiinteistöjen myyntiä ja vuokrausta, pantiin täytäntöön (ks. I osan ss. 55-77). Joissakin tapauksissa toimeenpano siirtyi siksi, kunnes asemakaavan tai tonttijaon muutos oli vahvistettu.

Korvauksetta vastaanotetut katumaaksi merkityt alueet. Lautakunta päätti vastaanottaa rasituksista vapaana Asunto Oy. Kirme -nimiseltä yhtiöltä kaupunkimittausosaston karttapiirroksesta n:o 2618/722 ilmenevän, asemakaavan mukaiselle Dosentintielle jäävän Tomt 12 kv. 95 -nimisen tilan RN:o 1^{299} (22 m²) Munkkiniemessä, sillä ehdolla että tämä otetaan huomioon korttelin n:o 30095 tontin n:o 12 osalle tulevaa asemakaavalain mukaista katumaakorvausta määrättäessä sekä että yhtiö saa viideksi vuodeksi korvauksetta oikeuden pitää soratietä karttapiirroksen osoittamassa paikassa, jonka tien sekä sen pohjoispuolisen puistokolmion yhtiö pitää kunnossa ja sallii tarvittaessa kaupungin viemäri-, vesi- yms. johtojen asentamisen ko. alueille. Mainitun määräajan jälkeen luvan irtisanomisaika olisi 3 kk (15. 12. 2 384 §).

Lautakunta päätti vastaanottaa korvauksetta seuraavat Haagassa sijaitsevat alueet:

varat. Tuike Keravuorelta rasituksista vapaana n. 122 m²:n määräalan Klippan I-nimisestä tilasta RN:o 1^{757} kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 2232/722 mukaisesti (19. 5. 1 008 §);

rak.mest. Kauko Hotarilta rasituksista vapaana 386 m²:n suuruisen, katumaaksi merkityn osan Metsola-nimisestä tilasta RN:o 2^{23} tonttijakokartan n:o 767 mukaisesti (13. 10. 1 884 §) sekä

Helsingin Osakepankilta rasituksista vapaana 60.3 m²:n suuruisen, katumaaksi merkityn osan Solfläck-nimisestä tilasta RN:o 2^{85} tonttijakokartan n:o 1396 mukaisesti (6. 10. 1 843 §).

Ostetut katu- ja tiealueet. Lautakunta päätti ostaa seuraavat määräalat:

Oulunkylästä rva Matilda Lindroosilta Haga-nimisestä tilasta RN:o 4^{210} rasituksista vapaana kaupunkimittausosaston karttapiirroksen n:o 2615/723 mukaisen määräalan käteisellä suoritettavasta 120 000 mk:n suuruisesta kauppahinnasta (8. 12. 2 330 §);

Lauttasaaresta Aksel Kalervon perikunnalta rasituksista vapaana C 4-nimisen tilan RN:o 1^{360} käteisestä, 299 200 mk:n kauppahinnasta (13. 1. 61 §) sekä ekon. Erkki Kuulalta ja hänen vaimoltaan Maria Kuulalta rasituksista vapaana Sorearanta-nimisestä tilasta RN:o 1^{243} katumaaksi merkityn osan tonttijakokartan n:o 669 mukaisesti 36 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (7. 7. 1 348 §);

Tapanilasta autonkulj. Yrjö Kalliolta ja hänen vaimoltaan Anna Kalliolta rasituksista

vapaana n. 180 m² Santala-nimisestä tilasta RN:o 6⁴⁹⁵, n. 200 m² Kiila-nimisestä tilasta RN:o 6⁴⁹⁶ ja n. 1 480 m² Us. 44-nimisestä tilasta RN:o 6⁴⁹⁷ kaupunkimittausosaston karttapiirroksen n:o 2197/722 mukaisesti 300 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (30. 6. 1 292 §) sekä Vanhan Tapanilantien leventämistä varten määräalat seuraavista tiloista jäljempänä mainituista kauppahinnoista: K 24 a RN:o 7³⁴⁹, pinta-ala n. 47 m², hinta 8 000 mk; Raimola RN:o 12³⁴⁶, n. 121 m², 18 000 mk; Alanko RN:o 12³³⁵, n. 56 m², 9 000 mk; Kulmala RN:o 12³³⁴, n. 69 m², 10 500 mk; P 31 RN:o 9⁴, 121 m², 20 000 mk; Kalliola RN:o 9²¹³ ja P 33 RN:o 9⁶, 71 ja 45 m², yht. 19 000 mk; N:o 1 RN:o 1¹⁵⁰, 355 m², 55 000 mk; Ilmola RN:o 9²⁹³, 204 m², 30 000 mk; Us 41 RN:o 6⁹¹ ja Us 41 a RN:o 6⁹², 690 ja 340 m², yht. 155 000 mk; Dal RN:o 12³⁰², 105 m², 20 000 mk; Tammisto RN:o 6²⁶³, 250 m², 125 000 mk sekä alueella oleva ulkorakennus 48 000 mk; P 43 RN:o 9⁷⁶, 140 m², 71 000 mk; P 43 a RN:o 9⁷⁷, 160 m², 29 000 mk sekä P 46 RN:o 9¹⁴, 130 m², 24 000 mk. Nämä määräalat ostettiin 14 eri myyjältä. Ostoihin sisältyi eräitä ehtoja (1. 12. 2 271 §).

Pakilasta Muurimestarintien rakentamista varten Soma I-nimisen tilan RN:o 3²⁷⁶ ja n. 595 m²:n suuruisen määräalan Soma-nimisestä tilasta RN:o 3²⁴⁸ ostamista koskevien, kaupunginvaltuuston 26. 3. päättämien ehtojen lisäksi hyväksyttiin seuraavat lisäehdot: kaupunki sitoutuu olemaan myymättä sille luovutettavaa ulkorakennusta toisen henkilön käytettäväksi, mutta sen sijaan kaupungilla on oikeus käyttää rakennusta omiin tarkoituksiinsa tai myydä se toiselle purkamista varten; myyjät oikeutetaan pitämään luovutettavaa, suoja-alueeksi merkittyä aluetta hallinnassaan korvauksetta 1. 1. 1960 saakka (27. 5. 1 047 §, ks. I osan s. 56).

Aluevaihdot. Lautakunta päätti myydä toim.joht. Valter Kalervolle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun 29. kaupunginosan korttelin n:o 29085 tonttiin n:o 8 kuuluvan 83.3 m²:n suuruisen määräalan Backas-nimisestä tilasta RN:o 2⁸⁰⁵ Haagassa tonttijakokartan n:o 734 mukaisesti 365 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta sekä

vastaanottaa toim.joht. Kalervolta korvauksetta katumaaksi merkityn 37.6 m²:n suuruisen osan Lillstuga-nimisestä tilasta RN:o 2²⁰⁶ Haagassa em. tonttijakokartan mukaisesti (22. 9. 1 731 §).

Rak.mest. Allan Mannerhovin kanssa perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun päätettiin suorittaa aluevaihto, jonka mukaan rak.mest. Mannerhovi luovutti kaupungille rasituksista vapaana 72 m²:n suuruisen määräalan Tomt 10 Kv 86 -nimisestä tilasta RN:o 2⁴⁸⁷, sekä kaupunki luovutti rak.mest. Mannerhoville Haagan Backas-nimisestä tilasta RN:o 2⁸⁰⁵ saman suuruisen saman korttelin tonttiin n:o 3 kuuluvan määräalan tonttijakokartan n:o 983 mukaisesti. Rak.mest. Mannerhovi suoritti kaupungille välirahana käteisellä 110 000 mk (10. 11. 2 079 §).

Osuusliike Elannon kanssa päätettiin suorittaa aluevaihto, jonka mukaan osuusliike luovutti kaupungille rasituksista vapaana 37.1 m²:n suuruisen, asemakaavassa katumaaksi merkityn määräalan Hofsta -nimisestä tilasta RN:o 2⁶² Haagassa tonttijakokartan n:o 980 mukaisesti korvauksetta, ja kaupunki luovutti osuusliikkeelle kaksi korttelin n:o 29025 tonttiin n:o 1 kuuluvaa, yhteensä 13.1 m²:n suuruista määräalaa Backas-nimisestä tilasta RN:o 2⁸⁰⁵ käteisestä, 59 000 mk:n kauppahinnasta (1. 12. 2 267 §).

Em. aluevaihtoihin sisältyi eräitä asemakaavalain mukaisia korvauksia koskevia ehtoja.

Kaupunginvaltuuston 6. 3. 1957 hyväksymää merenkulkuneuvos Antti Wihurin ja kaupungin välistä aluevaihtoa koskeviin luovutusehtoihin päätti lautakunta lisätä seuraavat lisäehdot: 1) kaupunki vastaa merenkulkuneuvos Wihurille luovutettavan tilan luovutuksesta menevästä leimaverosta ja muista lainhuudatuskuluista sekä tilan luovutuksesta mahdollisesti menevästä muusta verosta sekä 2) kaupungilla on oikeus periä sille luovutettavasta asuinrakennuksesta saatavat vuokramaksut 1. 11. 1958 alkaen (6. 10. 1 839 §, ks. v:n 1957 kert. I osan s. 70).

Kaupunginvaltuuston 21. 5. päättämää aluevaihtoa koskevan sopimuksen B 1) kohdan mukaiset oikeudet myönnettiin Mellunkylässä sijaitsevan Pillerimäen tilan RN:o 1⁴⁵³ omistajalle (10. 11. 2 093 §, ks. I osan s. 67).

Seurakuntien ja kaupungin välinen aluevaihtosopimus. Lautakunta päätti, että kaupungin ja seurakuntien välillä tehtävää aluevaihtoa, josta lautakunta oli tehnyt esityksen, koskeva sopimus allekirjoitetaan esitetyn luonnoksen mukaisena. Tarkistettu sopimusluonnos noudatti kaupunginvaltuuston 4. 6. tekemää päätöstä, eräitä pienehköjä, muodol-

lista laatua olevia muutoksia lukuun ottamatta (12. 5. 930 §, 17. 11. 2 121 §, ks. I osan s. 61).

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten huutokaupalla seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta mk	Tontin myyntihinta mk
30058	1	Rakennusliike Vasa [1]	11 340 000	20 700 000
»	3	U. H. Salojuuri [1]	9 540 000	23 600 000
»	5	Palkki Oy. [1]	9 540 000	24 000 000
»	7	Toim.joht. Paavo Tukiainen [2]	8 640 000	18 000 000
»	9	Palkki Oy. [2]	8 820 000	18 800 000
»	11	» [2]	10 980 000	22 200 000
30116	1	Vilamo Oy. [2]	7 350 000	15 800 000
33119	1	Lauri Reunala [3]	25 610 000	28 000 000
33120	3	Toim.joht. Aarnio [4]	25 610 000	25 610 000
33127	3	V. Juthas ja B. Inberg perust. yhtiötä varten [4]	19 630 000	19 630 000
33129	1	Eero Liesvirta [3]	53 430 000	55 100 000
33133	6	Sato Oy. [5]	27 690 000	27 690 000

Edellä olevassa luettelossa mainittujen 30. kaupunginosan tonttien yleisten luovutusehtojen lisäksi määrättiin, ettei ostajilla ollut oikeutta vaatia kadun ja viemärin rakentamista tonttien kohdalla, ennen kuin se kaupungin toimesta voitiin suorittaa. Tontille 30116/1 tulevaan rakennukseen saatiin sijoittaa maitomyymälä, muihin rakennuksiin ei tullut liikehuoneistoja. Tontille 30058/7 rakennettavaan taloon oli varattava sähkölaitoksen muuntamoa varten vuokrattava tila, jonka suuruus oli määrätty ja joka oli rakennettava sähkölaitoksen ohjeita noudattaen.

Etelä-Kaarelan tonteille 33119/1, 33127/3 sekä 33133/6 rakennettaviin rakennuksiin saatiin sijoittaa elintarvikemyymälöitä.

Myydyt tontinosat. Kertomusvuoden aikana myytiin seuraavat määräalat:

Haagassa sijaitsevasta Backas-nimisestä tilasta RN:o 2^{805} tonttijakokartan n:o 1395 mukaisesti korttelin n:o 29058 tonttiin n:o 5 kuuluva 17.8 m²:n määräala rva Marina Wilanderille 47 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (5. 5. 892 §), tonttiin n:o 6 kuuluva 71.4 m²:n määräala hra Eemeli Palotielle 203 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (16. 6. 1 228 §) sekä 5. 11. 1957 vahvistetun tonttijaon mukaisesti korttelin n:o 29002 tonttiin n:o 6 kuuluva 61.9 m²:n suuruinen määräala Asunto Oy. Kauppalantie 33:lle 185 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (16. 6. 1 240 §);

kaupungin omistamasta pakkolunastetusta alueesta RN:o 2^{303} tonttijakokartan n:o 1026 mukaisesti korttelin n:o 29099 tonttiin n:o 2 kuuluva 149.3 m²:n määräala Asunto Oy. Halla-nimiselle yhtiölle 460 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (30. 6. 1 296 §) sekä tonttiin n:o 4 kuuluva 113.9 m²:n suuruinen määräala Helsingin Säästöpankin toimesta perustettavalle asunto-osakeyhtiölle 320 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (30. 6. 1 297 §);

Backas-nimisestä tilasta RN:o 2^{791} tonttijakokartan n:o 775 mukaisesti korttelin n:o 29062 tonttiin n:o 2 kuuluva 52.2 m²:n suuruinen määräala Vakuutusyhtiö Pohjolalle 146 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (17. 11. 2 137 §).

Kaikkiin edellä oleviin myynteihin sisältyi eräitä katumaan arvon sekä kadun ja viemärin rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia koskevia ehtoja.

Lautakunta päätti myydä nti Aino Forsströmille n. 250 m²:n suuruisen, 28. kaupunginosan korttelin n:o 28105 tontteihin n:o 13 ja 14 kuuluvan määräalan Taipale-nimisestä tilasta RN:o 45 Pakilassa tonttijakokartan n:o 929 mukaisesti 52 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta. Ehdoista mainittakoon, ettei määräalan hallintaoikeutta luovutettu ostajalle ennen kuin asemakaavan mukainen Solakalliontie oli ko. alueiden kohdalla rakennettu valmiiksi, minkä vakuudeksi kaupunki oikeutettiin anomaan maistraatilta luovutettavien alueiden merkitsemistä rasitetieksi tonttirekisteriin mainituksi määräajaksi. Ostaja sitoutui suorittamaan asemakaavalain mukaiset korvaukset (24. 2. 441 §).

[1] Kiint. ltk. 9. 6. 1 185 §. — [2] S:n 27. 5. 1 060 §. — [3] S:n 30. 6. 1 286 §. — [4] S:n 21. 7. 1 384 §. — [5] S:n 25. 8. 1 570 §).

Tontin myynti Hirvihaarasta. Hirvihaaran tontti n:o 24 päätettiin myydä Elli ja Johan Grönbergille 105 000 mk:n kauppahinnasta ja muuten kaupunginvaltuuston 10. 3. 1954 vahvistamilla ehdoilla sekä lautakunnan Hirvihaaran tonttien myynneissä noudattamilla ehdoilla. Kauppa alistettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi (28. 7. 1 446 §, 15. 9. 1 687 §). Lautakunnan 13. 9. 1954 tekemä päätös em. Hirvihaaran tontin myynnistä sähkötekn. Sulo Kankkuselle päätettiin peruuttaa (10. 2. 316 §).

Tonttien kauppakirjojen tai vuokrasopimusten allekirjoittamisaikaan myönnettiin lykkäystä (3. 2. 245 §, 10. 2. 327, 331 §, 24. 3. 626 §, 28. 4. 850 §, 2. 6. 1 110, 1 111 §, 7. 7. 1 346 §, 11. 8. 1 505 §, 1. 9. 1 609 §, 22. 9. 1 728 §, 6. 10. 1 841, 1 842 §, 13. 10. 1 881 §, 20. 10. 1 937 §, 1. 12. 2 256 §).

Rakentamisvelvollisuus. Lautakunta myönsi anomuksesta pidennystä tontteja koskevan rakentamisvelvollisuuden täyttämiselle asetettuun määräaikaan. Samoin myönnettiin lykkäystä määräajaksi asuntojen rakennusvelvollisuuden täyttämiseen.

Näistä asioista kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat rakentamisajan jatkamista (24. 3. 633 §, 17. 11. 2 127 §) sekä lausunnot anomuksia lykkäyksen myöntämisestä rakentamisvelvollisuuden täyttämiseen (20. 1. 128 §, 24. 11. 2 193 §, 22. 12. 2 446 §) ja anomusta laiminlyönnistä perityn korvauksen takaisin maksamisesta (29. 9. 1 787 §).

Rakentamisvelvollisuuden tultua täytetyksi sekä siinä tapauksessa, että todettiin, ettei asuntojen rakentamisvelvollisuutta ollut syntynyt, palautettiin vakuudeksi annetut velkakirjat.

Vuokrasopimuksessa olevan ns. purkavan ehdon poistamiskysymys. Lautakunta päätti, että vastaisissa aravavuokrauksissa sovelletaan 9 §:n lisämomenttia sekä että sitä sovelletaan myöskin aikaisempiin ko. vuokrauksiin nähden. Tämän momentin määräykset eivät ole voimassa siinä tapauksessa, että tontille rakennettavan rakennuksen rakentamiseksi on myönnetty ja on voimassa valtion asuntolaina (24. 2. 456 §).

Maksunlykkäykset. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että myytyjen tonttien kauppahinnan lyhennyserille maksunlykkäystä ensimmäisen kerran myönnettäessä perittäisiin korkoa 10 % sekä jatketun tai 6 kk pitemmän lykkäyksen ollessa kysymyksessä, mikäli niiden myöntämistä pidettäisiin aiheellisena, korkoa 11 % (17. 2. 382 §).

Vuoden kuluessa käsiteltiin erilaisia maksunlykkäysanomuksia ja myönnettiin määräajaksi lykkäystä tontin kauppahinnan (29. 9. 1 792 §, 20. 10. 1 938 §, 17. 11. 2 131 §), vuokramaksun (30. 6. 1 300 §, 27. 10. 1 977 §, 10. 11. 2 078 §, 1. 12. 2 276 §) tai katumaakorvauksen langenneen osan (27. 10. 1 979 §, 3. 11. 2 034 §) suorittamiseen, sillä ehdolla että viivästyskorko suoritettiin. Lisäksi tehtiin esityksiä ja annettiin lausuntoja ko. asioista kaupunginhallitukselle (3. 1. 11, 16 §, 3. 2. 268 §, 17. 2. 389 §, 10. 3. 537 §, 31. 3. 685 §, 14. 4. 750 §, 10. 11. 2 081 §).

Rakennuslainat. Aravan päätökset ja ilmoitukset, jotka koskivat lainavarauksia, lainojen myöntämistä ym. merkittiin tiedoksi toimenpiteitä varten. Lautakunta käsitteli lukuisia asuntorakennustoimintaa koskevia laina-asioita sekä antoi niistä lausuntoja.

Tonttien varaaminen. Kertomusvuonna varatuista tonteista mainittakoon mm.: korttelin n:o 28220 tontti n:o 1, joka varattiin asutustoimistolle (19. 5. 995 §); asuntotuotantokomitealle varattu, korttelin n:o 553 pohjoisosasta myöhemmin tarkemmin määriteltävä alue, jolle saatiin rakentaa n. 18 000 m³:n suuruinen asuinrakennus (25. 8. 1 571 §) sekä elintarvikekeskuksen uutta juurikasvarastoa varten varattu Herttoniemen pienteollisuustontti n:o 1/43062 (3. 1. 20 §).

Teknillisen alan pienyrittäjät -nimisen yhdistyksen ja Helsingin käsi- ja pienteollisuusyhdistyksen anomuksesta jatkettiin korttelin n:o 386 tontin n:o 2 osan varausaikaa 31. 12. 1958 saakka, kuitenkin ottamalla huomioon ne mahdolliset järjestelyt, jotka suunniteltu esikaupunkirata ehkä saattaa aiheuttaa (10. 3. 533 §).

Eräitä muita tontteja varattiin asunto-, teollisuus- ym. tarkoituksiin sekä jatkettiin joidenkin tonttien varausaikaa. Suuri osa lautakunnalle esitetyistä asuntotonttianomuksista jouduttiin jatkuvasti hylkäämään, sillä luovutuskelpoisia tontteja ei ollut riittävästi; varasto- ja pienteollisuustonteista oli myös puute.

Lausunnoissaan tai esityksissään kaupunginhallitukselle lautakunta puolsi mm. seuraavien tonttien tai alueiden varaamista: korttelin n:o 29095 tontin n:o 1 Haagan VPK:lle 31. 12. 1959 saakka Haagan paloasemaa varten (27. 1. 189 §); korttelin n:o 872 tontin n:o 7 Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitolle kuntouttamislaitoksen lisärakennusta varten (3. 2. 255 §, 28. 7. 1 437 §); korttelin n:o 38121 tontin n:o 7 Malmin

sairaalan henkilökunnan asuinrakennusta varten (19. 5. 996 §); korttelin n:o 30114 tontin n:o 2 Munkkivuoren yhteiskoulua varten (19. 5. 1 004 §); 6 000 m²:n suuruisen osan korttelin n:o 30113 tontista n:o 3 Huopalahden seurakunnalle työkeskuksen rakentamista varten (19. 5. 1 009 §); Ruskeasuon korttelin n:o 728 tontin n:o 40 Raajarikkojen koulusäätiölle (3. 11. 2 041 §) sekä korttelin n:o 29106 tontin n:o 1 lastentarharakennusta varten (1. 12. 2 277 §).

Meilahdentien ja Pikku-Huopalahden välistä esitettiin n. 6 ha:n suuruisen alueen varaamista koulupuutarha- ja arboretumalueeksi sekä sen määräämistä rakennusviraston puisto-osaston hoitoon 1. 1. 1959 alkaen (24. 2. 447 §). Korttelin n:o 29124 tontti n:o 1 esitettiin varattavaksi Huopalahden seurakuntataloa varten, jolloin aikaisempi varaus korttelin n:o 29134 tonttiin n:o 3 peruutettaisiin (17. 2. 386 §).

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle seuraavat asuntotontit (Ks. myös I osan ss. 70—77, 274):

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Vuosivuokra mk
Kortt. n:o 33120, tontti n:o 1	Asuntosäästäjät [1]	31. 12. 1959	1 326 000
		31. 12. 2020	1 020 000 [2]
» » 33121, » » 1	Asuntotuotantokomitea [3]	31. 12. 1959	2 171 000
		31. 12. 2020	1 670 000 [2]
» » 33121, » » 2	Helsingin Rintamamiesten Maanhankintayhdistys [1]	31. 12. 1959	2 080 000
		31. 12. 2020	1 600 000 [2]
» » 33126, » » 4	Asunto Oy. Kanneltie 9 [4]	31. 12. 1959	279 500
		31. 12. 2020	215 000 [2]
» » 33126, » » 5	Bostads Ab. Sparböle [5]	31. 12. 1959	374 000
		31. 12. 2020	287 500 [2]
» » 33127, » » 1	Bostads Ab. Bölegård [5]	31. 12. 1959	1 137 500
		31. 12. 2020	875 000 [2]
» » 33127, » » 2	Asuntosäästäjät [6]	31. 12. 1959	975 000
		31. 12. 2020	750 000 [2]
» » 33128, » » 7	Helsingin Liike- ja virkanaistenyhdistys [7]	31. 12. 1959	481 000
		31. 12. 2020	370 000 [2]
» » 43220, » » 2	Asunto Oy. Prinssintie 6 [8]	31. 12. 1959	380 000
		31. 12. 2020	292 000 [2]
» » 46041, » » 1	Asunto Oy. Pajamäentie 9 [9]	31. 12. 1959	824 000
		31. 12. 2020	634 000 [2]
» » 46041, » » 2	Stiftelsen Otium [10]	31. 12. 1959	655 000
		31. 12. 2020	504 000 [2]
» » 46041, » » 3	Asunto Oy. Poutamäentie 11 [11]	31. 12. 1959	676 000
		31. 12. 2020	520 000 [2]
» » 46041, » » 4	Asunto Oy. Pajanväki [12]	31. 12. 1959	2 782 000
		31. 12. 2020	2 140 000 [2]
» » 46041, » » 5	Asunto Oy. Poutamäentie 15 [13]	31. 12. 1959	1 387 000
		31. 12. 2020	1 067 000 [2]
» » 46045, » » 6	Asunto Oy. Poutamäentie 3 [14]	31. 12. 1959	367 000
		31. 12. 2020	282 000 [2]
» » 46045, » » 7	Asunto Oy. Poutamäentie 5 [15]	31. 12. 1959	367 000
		31. 12. 2020	282 000 [2]
» » 46046, » » 1	Asunto Oy. Pajamäentie 2 [16]	31. 12. 1959	373 000
		31. 12. 2020	287 000 [2]
» » 46046, » » 3	Asunto Oy. Poutamäentie 6 [17]	31. 12. 1959	276 000
		31. 12. 2020	212 000 [2]
» » 46046, » » 4	Asunto Oy. Poutamäentie 8 [18]	31. 12. 1959	268 000
		31. 12. 2020	206 000 [2]

Luettelossa mainitut Etelä-Kaarelan tontit vuokrattiin kaupunginvaltuuston 20. 3. ja 9. 10. 1957 vahvistamilla ehdoilla sekä Pajamäen tontit kaupunginvaltuuston 20. 2. ja 9. 10. 1957 vahvistamilla ehdoilla. Lisäksi määräsi lautakunta eräitä lisäehtoja, jotka

[1]) Kiint. ltk. 3. 11. 2 046 §. — [2]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [3]) Kiint. ltk. 7 .7. 1 342 §. — [4]) S:n 22. 12. 2 445 §. — [5]) S:n 4. 8. 1 476 §. — [6]) S:n 14. 4. 752 §, 3. 11. 2 045 §. — [7]) S:n 30. 6. 1 301 §. — [8]) S:n 4. 8. 1 469 §. — [9]) S:n 22. 9. 1 737 §. — [10]) S:n 6. 10. 1 833 §. — [11]) S:n 6. 10. 1 835 §. — [12]) S:n 29. 9. 1 783 §. — [13]) S:n 13. 10 1 897 §. — [14]) S:n 22. 9. 1 741 §. — [15]) S:n 5. 5. 883 §. — [16]) S:n 6. 10. 1 832 §. — [17]) S:n 14. 4. 751 §, 1. 9. 1 613 §. — [18]) S:n 29. 9. 1 785 §.

koskivat tarvittavien paikoitustilojen järjestämistä talojen asukkaille, liikehuoneistojen tai myymälöiden sijoitusta rakennuksiin ym. Tonttien n:o 1/33120 ja 2/33121 vuokraajien oli vaadittaessa maksettava tonttiensa rakentamiseksi tehdyistä piirustuksista ja suunnitelmista kaupungille aiheutuneet kustannukset asuntotuotantokomitean laskutuksen mukaan. Tontin n:o 4/33126 rakennustyössä oli käytettävä helsinkiläistä työvoimaa vähintään 95 % kulloinkin työssä olevasta työntekijäin määrästä.

Itä-Herttoniemen tontti n:o 2/43220 vuokrattiin kaupunginvaltuuston 11. 4. 1956 päättämillä ehdoilla; perusvuosivuokrana perittiin kuitenkin 5 % tontin myyntiarviohinnasta. Rakennuksen huoneistoihin oli asennettava kaasuliedet.

Eräiden vuokrauspäätösten toimeenpano. Toukolan korttelin n:o 914 tontti n:o 23 vuokrattiin 1. 5. 1958—31. 12. 2020 väliseksi ajaksi Asunto Oy. Kongontie 23 -nimiselle yhtiölle. Vuokrauksen yhteydessä suoritettiin eräitä alueen vanhoja vuokraoikeuksia koskevia järjestelyitä. Vuokrauksesta oli kaupunginvaltuusto päättänyt 12. 2. (5. 5. 902 §, ks. I osan s. 73).

Toukolan korttelin n:o 906 tontti n:o 1 vuokrattiin Kiinteistö Oy. Hämeentie 122 -nimiselle yhtiölle sekä korttelin n:o 907 tontti n:o 1 Kiinteistö Oy. Hämeentie 128 -nimiselle yhtiölle kaupunginvaltuuston 12. 3. ja 18. 6. tekemien päätösten mukaisesti. Tonttien vuokra-aika alkoi 1. 5. Korttelin n:o 907 tonttia n:o 1 koskevaan vuokrasopimukseen otettiin lisäehto, joka koski eräiden viemäreiden johtamista tontin kautta (30. 6. 1 279 §, ks. I osan ss. 73, 77).

Ruskeasuon korttelin n:o 726 tontti n:o 13, jonka vuokraamisesta kaupunginvaltuusto oli päättänyt 7. 5., annettiin vuokralle Asunto Oy. Koroistentie 13 -nimiselle yhtiölle. Samalla merkittiin päättyneiksi 15. 7. Heikki Eklundin perikunnan sekä Viktor Vennolan perikunnan vuokraoikeudet näiden hallitsemiin Ruskeasuon huvila-alueisiin (28. 7. 1 447 §, ks. I osan s. 72).

Hermannista oli Asunto Oy. Vellamonkatu 15 -nimiselle yhtiölle v. 1955 vuokrattu korttelin n:o 658 tontti n:o 15 ja v. 1957 saman korttelin tontti n:o 11. Nämä tontit oli yhdistetty tontiksi n:o 1, josta lautakunta päätti tehdä vuokrasopimuksen muuten aikaisempiin sopimuksiin sisältyneillä ehdoilla, paitsi että vuokra-aika alkoi 1. 6. 1958 ja päättyi 31. 12. 2020. Vuosivuokra oli 31. 12. 1959 saakka 266 000 mk ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin. Aikaisemmat tonteista n:o 15 ja 11 tehdyt vuokrasopimukset purettiin 31. 5. lukien (12. 5. 933 §).

Kaartinhallin purkaminen ja alueen vuokraaminen. Kysymys hallialueen vuokraamisesta yksityisen kauppa- ja näyttelyhallin rakentamista varten oli lautakunnan käsiteltävänä jo v. 1957. Talo-osaston tutkittavana oli ollut, miten Kaartinhallissa toimivien kauppiaiden huomioiminen muita hallipaikkoja vuokrattaessa olisi parhaiten toteutettavissa, niin ettei näille hallin purkamisesta aiheutuisi kohtuuttomia taloudellisia rasituksia (20. 1. 113 §).

Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa ilmoitti lautakunta pysyvänsä aikaisemmassa kannassaan, jonka mukaan uutta kauppa- ja näyttelyhallia varten olisi luovutettava alue Kasarmitorilta. Samalla esitettiin, ettei Kaartinhallissa toimivien kauppiaiden esitys siitä, ettei ko. hallia purettaisi, antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin (3. 2. 241, 242 §).

Kaupunginhallitus oli kehottanut lautakuntaa laadituttamaan ehdotuksen tarvittavasta asemakaavan muutoksesta, jolla muodostettiin korttelin n:o 210 tontti n:o 1 (ks. I osan s. 274) sekä tekemään esityksen alueen vuokraamiseksi varat. Martti Pekkosen toimesta perustettavalle yhtiölle kauppa- ja näyttelyhallirakennusta varten. Lautakunta teki asiasta esityksen ehdottaen vuokrauksen toimeenpantavaksi em. asemakaavan muutoksen tultua vahvistetuksi (14. 4. 749 §).

Kaupunginvaltuuston 4. 6. tekemän päätöksen mukaisesti lautakunta päätti vuokrata 3. kaupunginosan korttelin n:o 210 tontin n:o 1 Kasarmintorin Näyttelyhalli Oy. -nimiselle yhtiölle 1. 12. 1958—31. 12. 1987 väliseksi ajaksi em. kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisilla ehdoilla. Lisäksi kuului sopimukseen mm., että vuokraaja sitoutui korvauksetta purkamaan entisen hallirakennuksen ja siihen liittyvän mukavuuslaitoksen ja saa rakennusjätteet omikseen, lukuun ottamatta niitä osia, joiden omistusoikeuden kaupunki haluaa säilyttää ja joista oli toimitettava luettelo vuokraajalle ennen hallin purkamista. Vuokraaja sitoutui myös antamaan entisen hallin kauppiaille etuoikeuden rakennettavan

hallin myymälöiden vuokraamiseen samoilla ehdoilla, joilla ne muillekin vuokrataan (8. 9. 1 653 §).

Talo-osaston tehtäväksi annettiin ilmoituksen tekeminen vuokraajalle niistä laitteista ym., jotka kaupunki halusi purettavasta Kaartinhallista pidättää. Sanotun omaisuuden irroittamisen valvonnasta, pakkaamisesta ja varastoon kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset saatiin suorittaa kiinteistöjen pääluokan Talo-osasto luvun kauppahallien korjausmäärärahoista (3. 11. 2 069 §).

Kasarmintorin Näyttelyhalli Oy:n eräiden vuokrasopimusehtojen muuttamista koskevan anomuksen johdosta päätti lautakunta ilmoittaa, että hallirakennukseen saataisiin sijoittaa n. 100 paikkaa käsittävä teatteri, mikäli se tehtäisiin kaupungin viranomaisten ohjeita ja määräyksiä noudattaen sekä että autonhuoltoaseman rakentamista tontin rajojen sisäpuolelle voidaan periaatteessa pitää hyväksyttävänä, edellyttäen että liiketoiminta tapahtuu tontilla ja että huoltoaseman osalta peritään vahvistettujen perusteiden mukainen pylväsvuokra tontin vuokran lisäksi (24. 11. 2 218 §).

Asuntotonttien tai -alueiden vuokraoikeuden siirto. Kertomusvuonna merkittiin anomuksesta eräiden asuntotonttien tai -alueiden vuokraoikeuden siirrot (21. 7. 1 395 §, 28. 7. 1 445 §, tonttij. 3. 1. 5 §, 3. 3. 47 §, 17. 3. 59 §, 31. 3. 70 §, 19. 5. 118, 119 §, 8. 12. 309 §, 22. 12. 320 §).

Asuntotonttien ja -alueiden vuokrasopimusten pidentäminen. Kertomusvuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja ja -alueita koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai alue	Vuokraaja	Vuokrakauden pidennyksen alkaminen	Vuokrakauden pidennyksen päättyminen	Vuosivuokra mk
Haaga, kortteli n:o 29088, tontti n:o 4	Rva Signe Airaksinen [1]	1. 1. 1958 1. 7. 1958	30. 6. 1958 3 kk. irtis. jälk.	9 800 S:n
Herttoniemi, huvilapalsta n:o 70	Hra Johan Löfstedt ja rva Kornelia Tidström [2]	1. 7. 1958	6 kk. irtis. jälk.	7 500
Iso-Huopalahti, Suotorppa (1 000 m²)	Rva Ida Korhonen [3]	1. 1. 1958	S:n	3 000
Kumpula, kortteli n:o 903 tontti n:o 6 (ent. n:o 2)	Nti Ellen Åhman [4]	1. 1. 1959	31. 12. 1961	33 300
Leppävaara, kortteli n:o 71, tontti n:o 10 (osa)	Nti Ingrid Flinck [5]	1. 7. 1958	6 kk. irtis. jälk.	6 000

Vapaa siirto-oikeus poistettiin Herttoniemen huvilapalstaa n:o 70 sekä korttelin n:o 903 tonttia n:o 6 koskevista vuokrasopimuksista.

Eräitä Hermannin alueita koskevien vuokrasopimusten jatkaminen. Lautakunta päätti, että eräitä 21. kaupunginosan alueita koskevia entisiä vuokraoikeuksia, jotka päättyivät 31. 12. 1957, jatketaan kertomusvuoden alusta lukien, irtisanomisaikana 2 kk, ja muuten entisillä ehdoilla. Nämä vuokra-alueet olivat: korttelin n:o 650 tontit n:o 6 ja 8, korttelin n:o 652 tontti n:o 24, korttelin n:o 653 tontti n:o 9, korttelin n:o 654 tontit n:o 9, 11 ja 15 sekä samassa korttelissa oleva alue, joka vastasi vahvistetun asemakaavan mukaista tonttia n:o 5, korttelin n:o 658 tontit n:o 1 ja 3 ja korttelin n:o VII b tontti n:o 17 (24. 2. 450 §).

Kaisantalo Oy:n vuokraoikeuden jatkaminen. Kaisantalo Oy., jolle v. 1955 oli vuokrattu 20 m:n levyinen osa korttelin n:o 37 tontista n:o 14 ajaksi 1. 8. 1955—31. 7. 1960 sekä sen jälkeen 6 kk:n irtisanomisen varassa, anoi vuokraoikeutensa jatkamista 3 vuodeksi. Vuokrasopimuksen mukaan saisi kaupunki alueella olevan liikerakennuksen ja mainoslaitteet omistukseensa vuokrakauden päätyttyä.

Lautakunta päätti siirtää asian valmistelun tilapäiselle jaostolleen, jonka puheenjohtajaksi tuli lautakunnan puheenjohtaja Pettinen sekä jäseniksi lautakunnan jäsenet Procopé ja Lönnqvist (17. 2. 387 §).

Jaosto katsoi, että vuokra-ajan pidennys olisi myönnettävä, jolloin vuokrasopimuksesta olisi poistettava 6 kk:n irtisanomisaika. Lisäksi olisi toimeenpantava vuokrankoro-

[1] Kiint. ltk. 20. 1. 129 §, 7. 7. 1 338 §. — [2] S:n 21. 7. 1 388 §. — [3] S:n 20. 1. 122 §. — [4] S:n 13. 10. 1 892 §. — [5] S:n 27. 5. 1 054 §.

tus kesken vuokrakauden, kuten vastaavanlaisissa tapauksissa aikaisemmin oli menetelty (21. 2.). Jaoston ehdotuksen (26., 28. 2.) mukaisesti päätti lautakunta jatkaa Kaisantalo Oy:n vuokraoikeutta em. alueeseen ilman irtisanomista 1. 3. 1963 saakka liikerakennuksen ja mainoslaitteiden pitoa varten muuten entisillä ehdoilla, paitsi että perusvuosivuokraksi liikerakennuksen paikan osalta tuli 1. 7. 1958 alkaen 6 mmk. Indeksin vaihtelut huomioitiin siten, että vuokra korotetaan tai alennetaan niin monella täydellä 10 %:lla kuin edellisen kalenterivuoden keskimääräinen elinkustannusindeksi on (täysissä 10 %:eissa) perusindeksiä korkeampi tai alempi ja että vuokran tarkistus tapahtuu, mikäli indeksin vuotuinen keskimäärä edellisenä vuonna on pysynyt 10 % ylempänä tai alempana kuin perusindeksi. Lisäksi otettiin vuokrasopimuksen 12. kohtaan määräys, jonka mukaan rakennus vuokra-ajan päätyttyä siirtyi kaupungin omistukseen kaikista rasituksista vapaana.

Vuokraajan oli ennen vuokraoikeuden jatkamista esitettävä KHT tilintarkastajan todistus siitä, että talon vuokralaisten vuokria oli alennettu määrällä, joka vastasi ainakin 4.5 mmk vuodessa (3. 3. 485 §).

Kahvila-alueen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Oy. Ursulan vuokraoikeutta Kahvila Mississipin alueeseen Humallahden kaupunginosassa 1. 1.1959 lukien 3 vuoden ajaksi. Ehtona oli, että vuokraaja sitoutui luovuttamaan vuokra-alueesta liikennealuetta varten mahdollisesti tarvittavan osan kaupungin hallintaan vastaavasta vuokrahyvityksestä 3 kk:n kuluessa irtisanomisesta (21. 7. 1 398 §).

Myymäläalueen vuokraoikeuden jatkaminen. Osuusliike Elannon vuokraoikeutta 400 m²:n suuruiseen myymäläalueeseen Toukolassa ns. pikatalojen alueella päätettiin jatkaa 1. 1. 1959 — 31. 12. 1963 väliseksi ajaksi 35 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten entisillä ehdoilla (22. 12. 2 442§).

Asuntotontteja ja -alueita koskevien vuokrasopimusten päättyminen. Lautakunta päätti anomuksesta merkitä päättyväksi Käpylän Liiketalo Oy:n vuokrasopimuksen, joka koski 25. kaupunginosan korttelin n:o 848 tonttia n:o 1 päättyneeksi 31. 12. 1957 (2. 6. 1 113 §); Föreningen Betel -nimisen yhdistyksen vuokraoikeuden Etelä-Haagan Tomt 17 Kv 85 -nimiseen tilaan RN:o 2^{442} päättyväksi 31. 12. 1958 (22. 12. 2436 §) sekä rva Siiri Notkolan vuokraoikeuden Vallilan korttelin n:o 545 tonttiin n:o 29 päättyväksi 30. 9. 1958. Tontilla sijaitsevan rakennuksen purkaminen ja poiskuljetus annettiin tonttiosaston tehtäväksi (29. 9. 1 790 §).

Lautakunta päätti purkaa Suomen Kukkasrahasto -nimiselle yhdistykselle 9. 9. 1939 lähtien vuokrattua korttelin n:o 895 tonttia n:o 7 koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 12. 1957 (27. 1. 197 §).

Joht. Bruno Honkaselle ja Isidor Anderssonin perikunnalle vuokrattuja Lauttasaaren huvila-alueita n:o 8 ja 10 koskevat vuokrasopimukset sanottiin irti päättyviksi 31. 7. 1958 (14. 4. 764 §).

Rva Elvira Lindbergin oikeus pitää omistamaansa rakennusta Lauttasaaressa Melkintie 21:ssä (vuokra-alue n:o 6 b) sanottiin irti päättyväksi 31. 7. kertomusvuonna. Rakennus sijaitsi osittain pientelakkatontilla n:o 4/VK 31129 (28. 4. 852 §).

Ab. Helsingfors Aktiebostäder Oy:n vuokrasopimuksen n:o 1 686 mukainen vuokraoikeus Leppäsuon vuokra-alueeseen n:o 68 d sanottiin irti päättyväksi 31. 10. (28. 4. 859 §). Saman alueen järjestelyn johdosta sanottiin irti Granit Ab:n oikeus näyttelyrakennuksen pitoon Lapinlahdenkadun varrella päättyväksi kertomusvuoden lopussa (21. 4. 810 §, 19. 5. 1 010 §, 8. 9. 1 658 §). Yhtiötä oli veloitettu rakennuksensa pitämisestä kaupungin maalla 1. 7. — 31. 12. 1957 väliseltä ajalta 6 000 mk ja kertomusvuoden tammi- ja helmikuulta 6 000 mk (tonttij. 17. 2. 37 §).

Merkittiin tiedoksi, että Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien ja kaupungin välillä suoritettavassa aluevaihdossa tuli seurakunnille hautausmaan laajennusta varten luovutettavaksi n. 176 900 m²:n suuruinen maa-alue Pehrs-nimisestä tilasta RN:o 1^{34} Malmilla ja että tätä aluetta rasittavat rakennusten pito- tai vuokraoikeudet, joita oli viisi, olivat päättyneet. Tästä päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle. Kiinteistöviraston eri osastoja kehotettiin vapauttamaan hallinnossaan olevat mainitun alueen osat 1. 1. 1959 mennessä (12. 5. 950 §).

Asuntotonttien ja -alueiden vuokrat. Roomalaiskatoliselle seurakunnalle korttelista

n:o 136 vuokratun tontin n:o 5 vuosivuokran suuruudeksi päätettiin 1. 1. lukien määrätä 3 000 mk ja sitoa tämä indeksiin v:n 1960 alusta (13. 1. 51 §).

Niiden Herttoniemen tonttien, joiden vuokrista vuokrasopimuksen mukaan kannettiin vain 80 % alueen puhdistuslaitoksen valmistumiseen saakka, lopulliset vuosivuokrat, Porolahden puhdistuslaitoksen valmistuttua, päätettiin kantaa täysimääräisinä 1. 1. 1959 lukien. Näitä tontteja oli kaikkiaan 101 kpl (13. 10. 1 895 §).

Käpylän korttelin n:o 814 tontin n:o 38 vuosivuokra päätettiin 1. 1. 1959 alkaen periä täysimääräisenä (27. 10. 1 978 §).

Seuraavien alueiden, joiden vuokrasuhteita oli v. 1957 päätetty jatkaa, korotetut vuosivuokrat päätettiin periä 1. 12. 1957 lähtien: Läntisen Kaivopuiston huvila-alueet n:o 1 a ja 2, Uudenpellon huvila-alue n:o 46 sekä Kokkosaaressa ja Ryssänsaaressa olevat vuokra-alueet (20. 1. 119 §).

Irtisanomisen varassa olevien asuntotonttien ja -alueiden vuokraajilta oli lautakunta päättänyt perittäväksi vuosivuokrana 2 000 mk kustakin lämmitettävästä huoneesta sekä maapohjan osalta 2 mk/m², vm. vuokra kuitenkin siten, että korvaus 500 m²:n osalta katsotaan sisältyvän mainituista asuinhuoneista perittävään vuokraan (21. 4. 807 §). Tonttiosaston suorittamassa vuokrien tarkistuksessa havaittiin korotusten joissakin tapauksissa muodostuvan suhteettoman suuriksi. Tämän johdosta päätettiin vuokrat korotettaviksi tonttiosaston laatiman uuden ehdotuksen mukaisesti, siten että korotus em. tapauksissa harkittiin erikseen lautakunnan 21. 4. hyväksymien perusteiden pohjalta, ottamalla samalla huomioon korotuksen suhteellisuus rakennusten kuntoon, huonelukuun ym. seikkoihin (2. 6. 1 115 §).

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä eräiden asuntotonttien vuosivuokrien tarkistamisesta (27. 1. 203 §, 2. 6. 1 116 §, 9. 6. 1 165 §, 3. 11. 2 037 §).

Viljelysmaiden vuokralleanto. Hra Eino Viljakaiselle vuokrattiin Malmin Alppikylän Bj. 218 -nimisestä tilasta n. 1 000 m²:n alue v:n 1959 kesäkaudeksi 5 000 mk:n vuokrasta. Samalla veloitettiin vuokraajaa tämän alueen käytöstä kertomusvuoden kesäkautena 5 000 mk:lla (15. 9. 1 692 §).

Rva Aune Sainiolle vuokrattiin Laajalahden korttelista n:o 8 n. 9 a:n määräala 1 500 mk:n vuosivuokrasta 1. 1. — 31. 12. väliseksi ajaksi (tonttij. 5. 5. 100 §, 16. 6. 147 §).

Hra Yrjö Korpiolalle vuokrattiin Tammisalon korttelin n:o 45001 tontin n:o 3 ja korttelin n:o 45002 tontin n:o 2 välissä sijaitseva n. 300 m²:n suuruinen puistoalueeksi merkitty alue, irtisanomisaika 2 viikkoa, 1 000 mk:n vuosivuokrasta yksinomaan viljelystarkoitukseen käytettäväksi. Alueelle ei saanut pystyttää rakennuksia eikä rakennelmia (tonttij. 24. 4. 82 §).

Puutarhuri Esko Kukkamäen vuokraoikeutta Laajalahden korttelin n:o 132 tonttiin n:o 1 päätettiin jatkaa 1. 1. 1959—31. 12. 1961 väliseksi ajaksi. Aluetta saatiin käyttää ainoastaan viljelystarkoituksiin. Vuokraaja vapautettiin kertomusvuoden vuokran suorittamisesta, koska alue Tarvon tietöiden vuoksi oli ollut viljelemättä (21. 7. 1 392 §).

Lautakunta päätti sanoa irti 1. 7. päättyväksi Tuki- ja Työ -nimisen yhdistyksen, jonka nimi oli muutettu Työkeskus Toimelan Tukiyhdistykseksi, vuokraoikeuden siihen n. 2 200 m²:n suuruiseen viljelysalueeseen, joka sijaitsi korttelin n:o 30058 tonteilla n:o 1, 3 ja 5 (5. 5. 894 §).

Helsingin Kaupunkilähetykselle Sonabyn tilasta RN:o 5^{117} Malmilla kerhopalstaviljelyä varten vuokrattu alue päätettiin supistaa 2.7 ha:sta 2 500 m²:iin 1. 10. lähtien sekä alentaa samalla vuosivuokra 2 500 mk:ksi. Vuokraoikeuden irtisanomisajaksi määrättiin 6 kk. Vuokraaja velvoitettiin kaivauttamaan piirioja alueen lounaisrajalle maatalousosaston ohjeiden mukaan (15. 9. 1 693 §).

Lautakunta päätti sanoa irti Oy. Rekola Ab:n vuokraoikeuden Reijolan viljelysalueisiin siltä n. 270 m²:n suuruiselta osalta, mikä tarvittiin Lapinmäen vesijohdon rakentamista varten, päättyväksi 30. 4. Vuokraajan oli poistettava tällä alueella osittain sijaitseva rakennus. Jäljelle jäävän vuokra-alueen uudeksi vuosivuokraksi kertomusvuodelta määrättiin 112 300 mk (27. 1. 194 §).

Lisäksi sanottiin irti talonmies Kaarlo Viimalahden vuokraoikeus 0.17 ha:n suuruiseen peltoalueeseen Haagan korttelissa n:o 19 päättyväksi 31. 12. (29. 9. 1 782 §). Kaksi Oy. C. T. Wardin vuokrasopimusta, jotka koskivat 2.34 ja 1.28 ha:n suuruisia alueita ja joiden irtisanomisaika oli 6 kk, merkittiin vuokraajan pyynnöstä päättyviksi 31. 5. 1959 (tonttij. 17. 11. 292 §).

Nummelan parantolaa varten vuokrattu alue. Parantolan kiinteistön ostamisesta kaupungille oli kaupunginvaltuusto päättänyt 18. 6. Kaupunginhallitus oli kehottanut kiinteistölautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin sairaalatoiminnalle tarpeellisen alueen vuokraamiseksi metsähallitukselta kaupunginvaltuuston päätöksessä mainituilla ehdoilla (21. 4. 801 §, 27. 5. 1 044 §, ks. I osan ss. 60, 200). Lautakunta päätti:

1) tehdä metsähallituksen kanssa n. 30 ha:n suuruista aluetta koskevan vuokrasopimuksen, jonka sisällöstä mainittakoon mm.: aluetta oli käytettävä sairaalatarkoitukseen lääkintöhallituksen vaatimukset täyttävää sairaalaa varten; vuokra-aika oli 1. 7. 1958—31. 12. 2008, jonka jälkeen kaupungin oli, ellei toisin sovittu, luovutettava alue valtion vapaaseen käyttöön ja poistettava sieltä omistamansa rakennukset ym.; perusvuokra, joka sidottiin kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksin v:n 1958 toukokuun lukuun, peruslukuun 2133, oli koko vuokratusta alueesta ensimmäisen 5 vuoden eli 1. 7. 1958—30. 6. 1963 välisenä aikana 250 000 mk kalenterivuodelta ja nousi sen jälkeen 500 000 mk:ksi; indeksin tarkistus suoritettiin sovitulla tavalla; kertomusvuoden jäljellä olevalta osalta maksettiin vuokrana 125 000 mk; kaupungin oli kustannettava alueen aitaus; vuokra-alueella kasvava puusto kuului valtiolle; mikäli kaupunki joutuisi rakennusten tieltä tai muusta syystä kaatamaan puita, oli sen tapahduttava vain aluehallinnon osoituksen mukaan; kaadetuista puista oli suoritettava käypä hinta, samoin oli korvattava kasvavalle puustolle aiheutuneet vahingot;

2) suorittaa Nummelan parantolan kauppahinnasta käteisellä 26.4 mmk ja loput sitten kun tilaan Kaitala RN:o 15^2 kiinnitetyt 20 mmk:n määräiset haltijavelkakirjat oli luovutettu kaupungille;

3) ottaa kauppakirjan liitteeksi sairaalalautakunnan hyväksymän irtaimistoluettelon (30. 6. 1 276 §).

Liikennelaitoksen vaunuhallialue Ruskeasuolla. Liikennelaitokselle Ruskeasuolta Lapinmäentien eteläpuolelta varatun vaunuhallialueen (9.4 ha) eräiden osien vapauttamiseksi rakennustöitä varten päätti lautakunta sanoa irti Armas Valleniukselle vuokrattua n. 2 800 m^2:n viljelyspalstaa koskevan vuokrasopimuksen sekä olla perimättä alueesta kertomusvuoden vuokraa. Samoin päätettiin sanoa irti Svenska Kvinnoförbundet i Helsingfors ja Fylgias Koloniträdgård-Andelslaget i Helsingfors nimisten yhdistysten siirtolapuutarha-alueita koskevat sopimukset n:o 849 ja 850 alueiden pienentämistä varten 1. 10. lukien.

Samalla päätettiin lähettää liikennelaitokselle karttapiirros alueesta em. vuokraoikeuksia osoittavine merkintöineen ja ilmoituksineen alueen vapauttamismahdollisuuksista sekä oikeuttaa liikennelaitos ryhtymään tarpeellisiksi katsomiinsa alustaviin töihin alueen vapailla osilla, sillä ehdolla että kaupunginmetsänhoitajan kanssa sovitaan puuston kaatamisesta, tonttiosaston kanssa mullan ottamisesta talteen sekä valtion kanssa pääsytien varaamisesta tarpeen vaatimaksi ajaksi valtion omistamalle kalliosuoja-alueelle (13. 1. 58 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään sopimukset Reijola n:o 13, 14 ja 14 A nimisten vuokra-alueiden vuokraajien kanssa rakennustöitä varten tarvittavien alueiden vapauttamiseksi (17. 2. 393 §).

Lisäksi esitettiin, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään Svenska Kvinnoförbundet i Helsingfors -nimisen yhdistyksen kanssa sopimus, jonka mukaan yhdistys luopuisi vuokraoikeudestaan siihen siirtolapuutarha-alueensa osaan, joka oli varattu liikennelaitoksen tarvetta varten, joko 1. 5. tai 16. 5. lukien eräillä tarkemmin määrätyillä ehdoilla(31. 3. 689 §, ks. I osan s. 287).

Oulunkylän seurakunnan kellotapulialueen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Oulunkylän seurakunnan kirkkohallintokunnan vuokraoikeutta 225 m^2:n suuruiseen kellotapulialueeseen, joka sijaitsee seurakunnan kirkkotontin vieressä, 1.4. 1957 alkaen 5 vuoden ajaksi. Kertakaikkiseksi korvaukseksi 1. 1. 1958 lähtien määrättiin 5 000 mk, muut ehdot olivat samat kuin aikaisemmin (24. 2. 439 §).

Kokkosaaren vuokra-alueen litt. B. vuokraoikeuden siirto. Kalastaja Runar Westerlund hyväksyttiin alueen vuokraajaksi 1. 1. lukien. Vuosivuokra korotettiin 6 000 mk:ksi, muut vuokraehdot jäivät ennalleen (tonttij. 20. 1. 21 §).

Puolustusministeriölle Taivaskalliolta vuokratun alueen vuokrasopimuksen päättyminen. Puolustusministeriön vuokraoikeus n. 450 m^2:n määräalaan Taivaskalliolla merkittiin päättyväksi 31. 12. (tonttij. 16. 6. 146 §).

Eräät urheilu- yms. tarkoituksiin vuokratut alueet. Lautakunta päätti merkitä Voimistelu- ja urheiluseura Puodinkylän Valtti -nimisen yhdistyksen vuokraoikeuden n. 500 m²:n suuruiseen hiihtomaja-alueeseen Mellunkylässä Bredbackan tilalla RN:o 4^{70} päättyväksi 31. 8. ja vuokrata yhdistykselle samaan tarkoitukseen 1. 9. lukien, irtisanomisaikana 6 kk, 1 000 mk:n vuosivuokrasta uuden paikan samalta alueelta. Paikalle rakennettavassa hiihtomajassa ei saanut olla muuta asuintilaa kuin enintään 30 m²:n suuruinen vahtimestarin asunto. Samalla päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että maatalousosastolle tarpeeton Kastellin lato luovutettaisiin seuralle hiihtomajan rakennusaineeksi korvauksetta, sillä ehdolla että entisen majan sekä ladon paikka ympäristöineen kunnostetaan (25. 8. 1 578 §).

Yksityisen tenniskentän pitämistä varten vuokrattiin pienehköt määräalat Pakilasta (16. 6. 1 232 §) ja Laajasalosta (28. 4. 849 §).

Lautakunta päätti anomuksesta merkitä Laajalahden Viri -nimisen urheiluseuran vuokraoikeuden n. 3 200 m²:n suuruiseen maa-alueeseen Laajalahden asuntoalueen kortteleiden n:o 66 ja 69 välisellä puistoalueella päättyneeksi 31. 12. 1957. Aluetta oli käytetty urheilukenttänä (20. 1. 123 §).

Munksnäs-nimisestä tilasta RN:o 1^{1098} retkeily- ja kesänviettopaikaksi vuokrattua n. 2 000 m²:n aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti 31. 12. päättyväksi, koska aluetta tarvittiin Tarvon tietöitä varten (3. 11. 2 030 §).

Vuokrien periminen eräiden viikonloppumajojen pitämisestä kaupungin maalla. Kahden viikonloppumajan pitämisestä Herttoniemen huvila-alueella n:o 43 päätettiin ao. henkilöitä veloittaa 5 000 mk:lla kertomusvuoden ajalta. Rakennukset määrättiin poistettaviksi 1. 1. 1959 mennessä (22. 9. 1 729 §).

Vanhankaupunginlahden koillisrannalla sijaitsevalla ns. Mölylän alueella olevien viikonloppumajojen paikallapito-oikeudesta oli päätetty ryhtyä perimään korvausta kertomusvuonna. Asia oli annettu tonttiosaston hoidettavaksi (17. 2. 397 §). Omistajia kehotettiin poistamaan majansa ko. paikalta kertomusvuoden loppuun mennessä. Maan käytöstä 30. 6. jälkeiseltä ajalta oli päätetty periä 5 000 mk:n korvaus majaa kohden (3. 3. 501 §). Myöhemmin lautakunta päätti, että majat saadaan pitää paikoillaan eräillä ehdoilla 31. 12. 1959 saakka, johon mennessä ne oli purettava ja paikka siistittävä (2. 6. 1 120 §).

Määräalan vuokraaminen tierakennustyömaata varten. Tie- ja vesirakennushallinnon Uudenmaan piirille vuokrattiin 1. 11. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, 950 m²:n suuruinen alue Espoon kunnan Leppävaaran kylästä 950 mk:n kuukausivuokrasta. Alue vuokrattiin Tarvo-Gumbölen tierakennustyömaata varten samoilla vuokraehdoilla kuin aikaisemmissakin tämäntapaisissa vuokrauksissa (27. 10. 1 984 §).

Öljynpuristamo Oy:lle Herttoniemestä vuokrattu alue. Herttoniemen teollisuusalueen korttelin n:o 43010 eteläpuolelta vuokrattiin Öljynpuristamo Oy:lle 2.4 ha:n suuruinen alue 1. 1. 1959—31. 12. 1998 väliseksi ajaksi kaupunginvaltuuston 5. 11. 1958 määräämillä ehdoilla (ks. I osan s. 75). Vuokrasopimukseen otettiin seuraavat lisäehdot: tontille rakennettavien siilojen korkeus sai olla enintään 48 m merenpinnasta (NN) lukien; vuokraaja oli velvollinen käyttämään tehdasrakennustyömaalla työntekijöitä, joista ainakin 90 % olisi helsinkiläisiä; tontilla kasvavien puiden kaatamiseen tarvittiin kaupunginmetsänhoitajan lupa.

Samalla ehdotettiin kaupunginhallitukselle, että yhtiölle myönnettäisiin tilapäinen lupa, jonka irtisanomisaika olisi 6 kk, teollisuuslaitosta varten tarvittavien rakenteiden sijoittamiseen kaupungin maalle esityksessä selostetuilla ehdoilla (8. 12. 2 342 §).

Anomuksesta oikeutettiin yhtiö aloittamaan louhintatyöt alueella ennen vuokrasopimuksen allekirjoittamista (22. 12. 2 443 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueet:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi alkaa	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi,				
kortt. n:o VK 43071, tontti n:o 3, 1 755.5 m²	Vaneri ja Kimpi Oy. [1]	1.11.1958 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1962	159 750 122 900[2]
» » VK 43071, » : 5, 1 080.9 »	Oy. Mineralplast Ab. [3]	1.11.1958 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1962	98 400 75 700[2]
» » VK 43073, » » 3, 763.8 »	Oy. Fermeca Ab. [4]	1. 3.1958 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1962	66 875 53 500[2]
Kyläsaari, kortt. n:o IV, 1 000 m²	Rakennuskivi Oy. [5]	1. 8.1958	3 kk. irtis. jälk.	120 000
Malmi,				
kortt. n:o VK 39123, tontti n:o 2, 5 956.4 m²	Rakennus- ja Insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy. [6]	1.11.1958 1. 4.1959	31. 3.1959 15. 9.1963	386 750 297 500[2]
» » VK 39123, » » 3, 2 155.0 »	Liikem. Väinö Lindgren [7]	16.9.1958 1.4.1959	31. 3.1959 15. 9.1963	166 400 97 000[2]
» » VK 39124, » » 4, 1 682.7 »	Kelopuro & Tuuli Oy. [8]	16.6.1958	31. 5.1959	106 000
Niittylä,				
kortt. n:o TK 28296, tontti n:o 2, 1 504.2 m²	Rautavalmiste Oy. [9]	16.6.1958 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1962	117 400 90 300[2]
» » TK 28296 » » 4, 1 500.0 »	Koneteollisuus Oy. [10]	1. 9.1958 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1962	117 000 90 000[2]
Oulunkylä, Käpyläntie 68, 3 450 m²	Puunvälitys Oy. [11]	1. 7.1958	3 kk. irtis. jälk.	414 000
Pitäjänmäki,				
kortt. n:o TK 46024, tontti n:o 3, 2 509.2 m²	Siemens Sähkö Oy. [12]	1. 1.1959 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1985	260 000 200 000[2]
» » TK 46024, » » 8, 1 872.0 »	Oy. Lundström & Lindblad [13]	1. 1.1959 1. 4.1959	31. 3.1959 31.12.1985	195 000 150 000[2]

Herttoniemen öljysatama-alue. Polttoaineosuuskunnalle vuokrattiin Kaivolahdenkadun ja rautatien länsipuolelta n. 5 500 m²:n määräala 1. 7. 1958—30. 6. 1963 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen 6 kk:n irtisanomisajan varassa. Viralliseen elinkustannusindeksiin sidottu perusvuosivuokra oli 550 000 mk. Alkuvuokra, 715 000 mk, oli kiinteä 31. 12. 1960 saakka (30. 6. 1 298 §).

Lisäksi päätettiin samalle yhtiölle vuokrata em. alueen itäpuolelta Kaivolahdenkadun koillispuolella oleva, 2 400 m²:n määräala 1. 10. 1958 — 30. 6. 1963 väliseksi ajaksi, irtisanomisaika 6 kk. Elinkustannusindeksiin sidottu perusvuosivuokra oli 240 000 mk. Alkuvuokra, 312 000 mk, oli kiinteä 31. 12. 1960 saakka. Vuokraajan oli noudatettava tulenaran nesteen varastointia ja Herttoniemen öljysatama-aluetta koskevia vuokraehtoja (29. 9. 1 786 §).

Oy. Skanoil Ab:n vuokraoikeus kahteen samalla alueella sijaitsevaan määräalaan merkittiin päättyneeksi 31. 12. 1957. Nämä määräalat, yht. 4 270 m², vuokrattiin Oy. Kamex Ab:lle 1. 1. 1958 lukien entisiä vuokria vastaavasta alkuvuokrasta 30. 6. 1958 saakka, josta lähtien vuokra sidottiin indeksiin, alkuvuokrana 555 100 mk ja indeksiä 100 vastaavana perusvuosivuokrana 427 000 mk, irtisanomisaika sama kuin edellä (5. 5. 901 §). Oy. Skanoil Ab:n oikeus bitumin vastaanottolaitteen pitoon merkittiin vastaavasti päättyneeksi ja siirrettiin entisillä ehdoilla uudelle vuokraajalle (27. 5. 1 058 §).

Rakennusvirastolle vuokratut alueet. Lautakunta päätti merkitä katurakennusosaston Haagan piirin kunnossapitokeskusta varten Pitäjänmäeltä luovutetun alueen KK-107/17 käyttöoikeuden päättyneeksi sekä luovuttaa samaan käyttöön korttelin n:o 46033 tontin n:o 4 itäosasta Atomitien varrelta 5 000 m²:n suuruisen, tontiksi muodostettavan määräalan 500 000 mk:n tilitysvuokrasta 1. 7. lukien toistaiseksi (5. 5. 891 §).

Talorakennusosaston vuokraoikeus Malmin pienteollisuustonttiin n:o 2/VK39124 merkittiin päättyväksi 30.9. Osaston käyttöön luovutettiin n. 6 750 m²:n määräala Malmin

[1]) Kiint. ltk. 14. 4. 765 §, 27. 10. 1 982 §. — [2]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [3]) Kiint. ltk. 20. 10. 1 945 §. — [4]) S:n 3. 2. 262 §. — [5]) Tonttij. 16. 6. 156 §. — [6]) Kiint. ltk. 3. 11. 2 039 §. — [7]) S:n 15. 9. 1 700 §. — [8]) Tonttij. 16. 6. 158 §, 24. 6. 168 §. — [9]) Kiint. ltk. 16. 6. 1 236 §. — [10]) S:n 1. 9. 1 611 §. — [11]) S:n 7. 7. 1 340 §. — [12]) S:n 27. 10. 1 994 §. — [13]) S:n 13. 10. 1 889 §, 27 10. 1 993 §.

hautausmaan pohjoispuolelta välittömästi katurakennusosaston varastoalueen pohjoispuolelta. Vuosivuokra kertomusvuoden loppuun oli 200 000 mk ja 1. 1. 1959 lukien 270 000 mk (8. 9. 1 656 §).

Puhtaanapito-osaston käyttöön päätettiin luovuttaa n. 200 m²:n määräala Topeliuksenkadun varrelta korttelista n:o 520 Töölön asemapaikkaa varten 1. 7.—31. 12. väliseksi ajaksi 6 600 mk:n vuosivuokrasta sekä v:n 1959 alusta toistaiseksi 48 000 mk:n vuosivuokrasta. Osaston käyttöoikeus ent. Humaliston 220 m²:n määräalaan merkittiin samalla päättyneeksi (tonttij. 3. 11. 272 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirrot. Lautakunta päätti hyväksyä Uudenpellon varastoalueen n:o 21 vuokraajaksi 1. 1. 1956 lukien Kattohuopayhdistyksen sekä 3. 6. 1958 lukien T:mi E. K. Hurmalaisen ja Metalliyhtymä Oy:n. Lisäksi päätettiin mainittu vuokra-alue jakaa kahdeksi eri varastoalueeksi, n:o 21 a ja 21 b, sekä vuokrata nämä 1. 1. 1959 lukien, irtisanomisaika 3 kk, edellinen T:mi E. K. Hurmalaiselle 144 000 mk:n ja jälkimmäinen Metalliyhtymä Oy:lle 101 000 mk:n vuosivuokrasta sekä muutoin tavanmukaisilla ehdoilla (10. 11. 2 094 §).

Eräitä muita varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirtoja merkittiin kertomusvuoden aikana (5. 5. 886 §, tonttij. 5. 5. 98 §, 16. 6. 155 §, 28. 7. 189 §, 8. 9. 214 §, 6. 10. 230 §, 13. 10. 247 §, 22. 12. 316, 317 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokrasopimusten jatkaminen. Suomen Väri- ja Vernissatehdas Oy:n vuokraoikeutta korttelin n:o 788 varastotonttiin Lauttasaarenkadun varrella jatkettiin 1. 1. 1958—31. 12. 1967 väliseksi ajaksi. Vuokraehdot jäivät ennalleen, paitsi vuokramaksun osalta, joka ensimmäiseltä 5-vuotiskaudelta oli 99 820 mk ja toiselta 119 350 mk (24. 2. 440 §).

Lautakunta päätti jatkaa Kyläsaaren pienteollisuuskorttelin n:o 665 seuraavia tontteja koskevia vuokrasopimuksia: tontti n:o 8, vuokraaja Asfaltti Oy. Lemminkäinen, vuosivuokra 206 000 mk; tontti n:o 10, Paperinkäyttö Oy., 206 000 mk ja tontti n:o 12, Tynnyrikeskus Oy., 112 000 mk sekä saman alueen varastokorttelin n:o 660 seuraavia tontteja koskevia vuokrasopimuksia: tontti n:o 8, vuokraaja Romukauppias K. W. Koskinen, vuosivuokra 84 900 mk; tontti n:o 11, Vallilan Uusi Romukauppa, 128 500 mk; tontti n:o 14, Helsingin Puhelinyhdistys, 183 200 mk sekä tontti n:o 15, Paraisten Kalkkivuori Oy., 72 500 mk. Kaikki nämä vuokrasopimukset pidennettiin 31. 3. 1959 saakka (17. 11. 2 134 , 2 135 §).

Holopainen Oy:n vuokraoikeutta Herttoniemen pienteollisuustonttiin n:o 10/VK43072 sekä automaalari Erkki Jalon vuokraoikeutta pienteollisuustonttiin n:o 9/VK43072 pidennettiin eräillä ehdoilla päättyväksi 31. 12. 1986 (1. 9. 1 606 §, 3. 11. 2 040 §).

Oy. Helsingin Kyllästyslaitos Ab:n, jolle oli 1. 5. 1948—31. 12. 1958 väliseksi ajaksi vuokrattu n. 34 000 m²:n suuruinen alue Herttoniemestä Mäkelä-nimisestä tilasta RN:o 4³ viralliseen elinkustannusindeksiin (v. 1933=1 000) sidotusta vuokrasta, vuokraoikeutta päätettiin jatkaa 10 vuodeksi muuten entisillä ehdoilla, paitsi että kaupunki tarvitessaan osaa alueesta teitä, johtoja ym. varten, sai sen haltuunsa vuokrakautena suhteellista vuokranalennusta vastaan (13. 10. 1 891 §, 10. 11. 2 085 §).

Hakaniemen Kumi Salmi & Kumpp. -nimisen toiminimen vuokraoikeutta Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 1/TK28296 sekä maalarimestari Paavo Kaireksen vuokraoikeutta pienteollisuustonttiin n:o 3/VK28295 pidennettiin 31. 12. 1985 saakka. Perusvuosivuokraa saatiin korottaa 1. 1. 1965 lukien enintään 20 % (17. 3. 587 §, 27. 5. 1 055 §).

Vallilan Puutavara Oy:n vuokraoikeutta korttelin n:o 534 tontteihin n:o 1—3 pidennettiin 1. 7. lukien kertomusvuoden loppuun, jolloin alue oli tyhjennettävä. Vuokra alennettiin 25 000 mk:aan (27. 5. 1 056 §).

Viikin varastoalueen vuokraoikeuksia, jotka päättyivät kertomusvuoden lopussa, päätettiin jatkaa 1. 1. 1959—31. 12. 1963 väliseksi ajaksi muuten entisillä vuokraehdoilla, paitsi että vuokra sidotaan viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100». Vuokraajia oli kaikkiaan 19. Vuokrasopimuksen 7) kohta päätettiin 12 vuokraajan sopimuksessa muuttaa seuraavaksi: »Vuokramiehellä ei ole oikeutta ilman kiinteistölautakunnan lupaa siirtää vuokraoikeutta kolmannelle henkilölle, eikä luovuttaa aluetta, sillä olevaa rakennustilaa tai osaa näistä muiden käytettäväksi» (24. 3. 634 §).

Rakennusviraston katurakennusosaston käyttöoikeutta Mäkelän varastoalueeseen n:o VI päätettiin jatkaa kertomusvuodeksi 225 000 mk:n vuosivuokrasta ja 1. 1. 1959 lukien toistaiseksi, vuosivuokrana 451 800 mk (tonttij. 3. 11. 273 §).

Alueella suoritettujen viemäritöiden takia oli Oy. Konela Ab:n vuokraoikeus Vattuniemen pohjoispuolella olevaan, 10 000 m²:n suuruiseen varastoalueeseen sanottu irti päättyväksi 30. 4. Yhtiö oli vapauttanut 1 000 m²:n suuruisen osan alueesta työmaata varten. Vuokraoikeutta päätettiin jatkaa sekä periä 1. 5.—21. 7. väliseltä ajalta vuosivuokrana 1.08 mmk sekä 22. 7. lukien 1.2 mmk (tonttij. 20. 1. 16 §, 16. 6. 148 §). Myöhemmin pienennettiin varastoalue yhtiön anomuksesta 7 000 m²:iin ja merkittiin vastaavasti vuokra 840 000 mk:ksi (tonttij. 22. 12. 315 §).

Viikinmäen pienteollisuusalueen tonttien vuokra-ajat päättyivät 31. 5. Lautakunta oli v. 1957 esittänyt niiden pidentämistä 25 vuodella sekä vuokraehtojen tarkistamista sen johdosta, että alueelle oli rakennettu vesi- ja viemärijohdot. Kaupunginvaltuuston 7. 5. tekemän päätöksen mukaisesti päätti lautakunta jatkaa 1. 6. 1958—31. 5. 1983 väliseksi ajaksi seuraavien vuokraajien vuokraoikeutta jäljempänä mainittuihin tontteihin:

Kuljetusliike Liitto Oy., tontti n:o 1—2/I, perusvuokra 206 000 mk, alkuvuokra 236 900 mk; Uuskruunu Konditoria, tontti n:o 1/II, 140 400 mk, 161 460 mk; Viikinmäen Autokorjaamo ja maalaamo Oy., tontti n:o 2/II, 132 600 mk, 152 490 mk; Kuljetusliike L. Grundström, tontti n:o 3/II, 176 800 mk, 203 320 mk; Viikinmäen Metallityöpaja Oy., tontti n:o 4/II, 171 600 mk, 197 340 mk; T. Nieminen Automaalaamo, tontti n:o 5/II, 214 520 mk, 246 698 mk; Metallityöpaja P. Tuomela, tontti n:o 1/III, 102 780 mk, 118 197 mk; Maalimiehet Oy., tontti n:o 2/III, 51 980 mk, 59 777 mk; puuseppä Villiam Virtanen, tontti n:o 3/III, 48 940 mk, 56 281 mk; ammattiop. O. Hietala, tontti n:o 4/III, 79 730 mk, 91 690 mk.

Sopimuksia jatkettiin vapaalla siirto-oikeudella ja muuten entisillä ehdoilla, paitsi että vuosivuokra 31. 3. 1959 saakka oli alkuvuokran suuruinen ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100». Lisäksi oli em. Viikinmäen Metallityöpaja Oy:n vuokraoikeuden pidennysehtona, että yhtiö sai käyttää tontistaan, jonka pinta-ala oli 1 716 m², vain 500 m²:n suuruista osaa vastaavassa suhteessa lasketusta vuosivuokrasta toistaiseksi siihen saakka, kunnes tontilla sijaitseva ent. Viks Svenska Småbarnsskola -nimisen koulun rakennus saataisiin puretuksi, jonka jälkeen vuokra maksettaisiin koko tontista. Yhtiötä veloitettiin samalla alueen käytöstä 1. 1.—31. 5. väliseltä ajalta 10 417 mk.

Färbe Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 5/III päätettiin jatkaa 1. 6. lukien, irtisanomisaika 6 kk, entisillä vuokraehdoilla.

Lautakunnan tekemät väliaikaiset vuokra-ajan pidennyssopimukset, jotka koskivat Viikinmäen tontteja n:o 1/II, 4/III, 1 ja 2/I sekä 2/II (10. 2. 323 §, 14. 4. 759 §, 21. 4. 814 §, 12. 5. 943 §) päätettiin samalla peruuttaa (16. 6. 1 237 §).

Ruokalan paikaksi samalta alueelta liikkeenharjoittaja Eino Ahoselle tilasta RN:o 2[11] vuokratun 700 m²:n määräalan vuokra-aikaa päätettiin pidentää 1. 6. 1958—31. 5. 1963 väliseksi ajaksi (20. 10. 1 949 §).

Varastoalueen pinta-alan muutos. Soinne & Kumpp. Oy:lle korttelin n:o 789 koillispuolelta vuokratun alueen suuruudeksi päätettiin 1. 3. lukien merkitä 600 m² entisen 1 200 m²:n sijasta. Vuosivuokraksi määrättiin 144 000 mk (tonttij. 17. 2. 42 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokrasopimusten irtisanominen tai päättyminen. Kertomusvuonna merkittiin päättyväksi tai sanottiin irti mm. seuraavat vuokraoikeudet: 31. 3. päättyväksi Rakennus Oy. Sa-Va -nimisen yhtiön vuokraoikeus Malmin pienteollisuustonttiin n:o 1/VK39124 (5. 5. 885 §), 28. 2. päättyneeksi Oy. Orsi Ab:n tonttiin n:o 3 (3. 2. 264 §) sekä 31. 12. 1957 päättyneeksi Laine & Vuoriston tonttiin n:o 4 (24. 3. 625 §), 30. 6. päättyväksi Oy. Concrete Ab:n vuokraoikeus pienteollisuustonttiin n:o 2/VK39123 (9. 6. 1 176 §) sekä 31. 3. päättyneeksi rak.mest. Eino Alankomaan tonttiin n:o 3 (5. 5. 886 §);

15. 6. päättyväksi Tilaus Oy:n vuokraoikeus Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 2/TK28296 (16. 6. 1 236 §) sekä 31. 8. päättyväksi A. Veijalainen Pelti- ja vaskisepänliike Oy:n tonttiin n:o 4 (1. 9. 1 611 §);

31. 7. päättyväksi Pelastusarmeijan vuokraoikeus Kyläsaaren varastoalueeseen n:o 5—6/IV (tonttij. 2. 6. 128 §) sekä Anton Stenholmin vuokraoikeus alueeseen n:o 7/IV, Kotelokulma Oy:n alueeseen n:o 8/IV ja Tynnyrikeskus Oy:n alueeseen n:o 4/IV, kaikki kolme 31. 1. 1959 päättyviksi (20. 10. 1 942 §);

31. 12. 1957 päättyneeksi T:mi Terho Tengströmin vuokraoikeus Vattuniemen pientelakkatonttiin n:o 3/VK31130 (3. 1. 18 §);

31. 3. päättyväksi Oy. Suomen Bofors Ab:n vuokrasopimus, joka koski Pitäjänmäen pienteollisuustonttia n:o 8/TK46024 (24. 3. 638 §);

16. 5. päättyväksi Rakennus Oy. Eino Antikaisen vuokraoikeus Herttoniemen pienteollisuustonttiin n:o 2/VK43071 (27. 5. 1 052 §), 31. 3. päättyväksi Suomen Tehdas- ja asuinrakennus Oy:n tonttiin n:o 3 (24. 3. 624 §) sekä 30. 6. päättyväksi Tuontiliike Tähkä & Kni Oy:n tonttiin n:o 5 (9. 6. 1 175 §).

Kaupunginhallitus oli päättänyt sähkö- ja kaasulaitoksen hallintoon luovutettaviksi 1. 1. 1958 lukien alueet Sörnäisistä. Kaasulaitoksen vuokraoikeus 50 200 m²:n alueeseen sekä sähkölaitoksen vuokraoikeus 1 600, 6 555 ja 700 m²:n Sörnäisissä sijaitseviin alueisiin merkittiin päättyneiksi 31. 12. 1957 (tonttij. 14. 4. 78 §).

Teollisuustontin myyntipäätöksen peruuttaminen. Kaupunginhallitukselle päätettiin ilmoittaa, että Oy. Termon ostoanomus, joka koski teollisuustonttia korttelista n:o 43068, oli rauennut. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt tontin myynnistä yhtiölle 11. 12. 1957 (10. 3. 536 §).

Teollisuustontin vuokrauspäätöksen peruuttaminen. Lautakunta päätti merkitä Herttoniemen teollisuusalueen korttelin n:o 43058 tonttia n:o 3 koskevan vuokraoikeuden, joka oli 5. 11. 1956 myönnetty Rakennus Oy:lle, päättyneeksi 31. 1. kertomusvuonna (10. 2. 315 §).

Wärtsilä-yhtymän Arabian tehtaat -nimisen yhtiön ranta-alueen vuokran alentaminen. Lautakunta päätti muuttaa tonttiosaston päällikön päätösluettelolla 11. 1. tarkistettua, mainitulle yhtiölle tehdaskorttelin n:o 669 itäpuolelta vuokratun 16 000 m²:n suuruisen ranta-alueen vuosivuokraa siten, että se 1. 8. lukien oli 1.44 mmk 1.92 mmk:n asemesta (12. 5. 942 §).

Sepelinmurskaamoalueet. J. Järvisen Kiviveistämö Oy:lle vuokrattiin Huopalahdentien itäpuolelta 6 000 m²:n suuruinen alue 1. 9. lukien, irtisanomisaika 3 kk, 360 000 mk:n vuosivuokrasta eräillä ehdoilla (1. 9. 1 608 §).

Merkittiin, että liikennelaitos oli sanonut irti Vallilan metsästä vuokraamaansa n. 4 000 m²:n suuruista sepelinmurskaamoaluetta koskevan sopimuksen 31. 12. päättyväksi (8. 12. 2 333 §).

Oy. Laatusepeliä veloitettiin 100 000 mk:lla Huopalahdentien varrella olevan sepelinmurskaamoalueen käytöstä ajalta 22. 10. 1957—31. 1. 1958 (tonttij. 3. 2. 27 §).

Eräitä Taivalsaaresta vuokrattuja alueita koskevat vuokrasopimukset. Lautakunnan 28. 10. 1957 päättämä betonitehtaan paikan vuokraus Oy. Rudus Ab:lle Taivalsaaresta päätettiin panna täytäntöön siten muutettuna, että vuokrakausi alkoi 1. 1. 1958 (13. 1. 46 §).

Ovila Oy:lle Taivalsaaresta vuokratun alueen vuokra-aikaa päätettiin pidentää 1. 1. 1959 alkaen 1. 1. 1960 saakka, jolloin se päättyisi ilman irtisanomista (4. 8. 1 475 §).

Tilapäiset varastoalueet. Tonttiosaston päällikkö päätettiin oikeuttaa tarkistamaan irtisanomisen varassa jatkuvien varastoalueiden vuokrat esikaupunkialueilla, siten että ne vastaavat 10 mk/m²:n kuukausivuokraa keskeisillä paikoilla ja muualla 5 mk/m² kuukaudessa (20. 1. 131 §).

Alueiden käytöstä rakennusaineiden yms. varastointiin veloitettiin tilapäisten varastoalueiden vahvistetun vuokrataksan mukaisesti.

Alivuokralaisen pitoon varasto- tai pienteollisuusalueella myönnettiin vuoden aikana joitakin lupia (28. 4. 853 §, tonttij. 20. 1. 19 §, 20. 10. 255 §).

Eräiden rakennusten pitäminen kaupungin maalla. Lautakunta päätti periä Ester Ollikaiselta korvausta 5 000 mk kaupungin alueen käytöstä v. 1957 sekä kehottaa häntä poistamaan 1. 6. mennessä asuinrakennuksensa Herttoniemen huvila-alueelta n:o 43 (10. 2. 319 §).

Mekaanikko Esko Oksasta päätettiin veloittaa 18 000 mk asuinrakennuksen pidosta kaupungin maalla Ensi ja Toisen linjan välissä aikana 1. 9. 1957—31. 5. 1958 (19. 5. 1 002 §).

Helsingin Verkkopalloseuralle myönsi lautakunta luvan uuden pukusuojarakennuksen rakentamiseen vuokra-alueelle Etel. Hesperiankadun varrelle. Rakennuksen kuoletusaikana saatiin käyttää 10 vuotta (6. 10. 1 820 §, 22. 12. 2 423 §).

Prof. Olli Ant-Wuoriselle myönnettiin edelleen autovajan pito-oikeus Laajasalossa 6 000 mk:n korvauksesta (1. 9. 1 601 §).

Vartiokylässä myönnettiin Avilax Oy:lle oikeus pitää ostamansa rakennus n:o 23 pai-

koillaan 1. 4. 1957 lukien, sillä ehdolla ettei rakennuksen ulkopuolelle varastoida, sekä Oy. Linjamuovi Ab:lle oikeus prarakkirakennuksen n:o 10 paikalla pitämiseen. Irtisanomisaika oli 3 kk sekä vuosikorvaus 30 000 mk. Sen sijaan ei lautakunta myöntänyt vm. yhtiölle lupaa rakennuksen laajentamiseen (27. 10. 1 983 §, tonttij. 20. 1. 15 §, 13. 10. 244 §).

Imatran Voima Oy. oikeutettiin pitämään edelleen parakkiaan Viikinmäki RN:o 2^2 -nimiseen tilaan kuuluvalla vuokra-alueellaan kauintaan kertomusvuoden loppuun. Parakkia käytettiin yhtiön henkilökuntaan kuuluvien tilapäismajoitukseen. Alueen vuosivuokraksi määrättiin 168 000 mk 1. 4. lukien (tonttij. 31. 3. 63 §).

Moottoriajoneuvojen huoltoasemat, jakelulaitteet ym. Nuijamiesten ja Eliel Saarisen tien risteyksestä oli 21. 2. 1957 toimitetussa huutokaupassa Oy. Shell Ab:lle vuokrattu alue I luokan moottoriajoneuvojen huoltoaseman rakentamista varten. Yhtiölle myönnettiin pidennystä huoltoaseman rakentamiseen 30. 6. 1959 saakka. Alueella saatiin pitää tilapäistä siirrettävää myyntikioskia, siksi kunnes asemarakennus valmistuisi (27. 10. 1 995 §). Lautakunta hyväksyi yhtiön esittämät huoltoaseman piirustukset. Vuokrasopimuksen mukaan tuli vuokra-alueeksi 3 650 m^2:n suuruinen määräala mainitusta risteyksestä. Vuokra-aika oli 10 vuotta 1. 3. 1957 lukien. Vuosivuokra, jonka suuruus 1. 3.—30. 11. 1957 välisenä aikana oli 400 000 mk, 1. 12. 1957—31. 12. 1958 välisenä aikana 600 000 mk sekä 1. 1. 1959 alkaen 1 212 900 mk, sidottiin vm. ajankohdasta indeksiin »lokakuu 1951 = 100», perusvuosivuokrana 933 000 mk. Asemalle oli rakennettava 1-kerroksinen rakennus, joka käsitti vähintään kaksi huoltopaikkaa tarpeellisine lisätiloineen, jotka saivat olla yhteensä enintään 276 m^2. Asemalle oli asennettava vähintään kaksi peruspylvästä ja enintään yksi lisäjakelulaite. Huoltoasema peruspylväineen ja ainakin yksi lämmitettävä huoltopaikka oli saatettava käyttökuntoon 30. 6. 1959 mennessä. Vuokraukseen sisältyi lisäksi eräitä muita ehtoja (15. 12. 2 393 §).

Oy. Shell Ab:lle vuokrattiin Töölönkadun varrelta korttelista n:o 469 I luokan huoltoasemaa varten n. 1 250 m^2:n suuruinen alue viideksi vuodeksi 1. 6. 1958 lukien. Indeksiin sidottu perusvuokra, huomioon ottaen, että alueelle sijoitettaisiin 3 jakelulaitetta ja rakennettaisiin huoltotiloja 84 m^2, oli 600 224 mk 1. 4. 1959 lukien. Siihen saakka kannettiin vuosivuokrana 260 000 mk kummastakin peruspylväästä sekä huoltotiloista 1 086 mk/m^2, eli yhteensä 780 224 mk. Vuokraehdot oli kaupunginvaltuusto vahvistanut 23. 4. Yhtiön vuokraoikeus Töölöntorin moottoripolttoaineen jakeluasemaan lakkasi 31. 5. mennessä. Samalla päätettiin hyväksyä huoltoaseman rakennuspiirustukset (19. 5. 1 011 §).

Lautakunta päätti vuokrata Oy. Shell Ab:lle 1. 3. lukien, irtisanomisaika 3 kk, 18 000 mk:n vuosivuokrasta ns. Tullinpuomin huoltoaseman läntisen ajoradan leventämistä varten n. 180 cm:n levyisen kaistan Topeliuksen- ja Tukholmankadun kulmauksen jalkakäytävästä. Yhtiön esittämät piirustukset huoltoaseman kadunpuoleisen jakelulaiteryhmän siirtämisestä hyväksyttiin (10. 2. 328 §).

Oy. Esso Ab:lle päätti lautakunta vuokrata Pakilasta Tuusulan- ja Alkutien risteyksestä n. 1 600 m^2:n suuruisen alueen I luokan moottoriajoneuvojen huoltoaseman rakentamista varten. Kaupunginvaltuusto oli 11. 12. 1957 määrännyt noudatettavat vuokraehdot. Alueelle saatiin rakentaa 138 m^2:n suuruinen huoltoasemarakennus. Lisäperusvuokra huoltotiloista oli 77 000 mk vuodessa (17. 3. 590 §).

Oy. Union-Öljy Ab:lle vuokrattiin Nordenskiöldin- ja Pasilankadun kulmasta n. 5 150 m^2:n suuruinen alue 1. 4. lukien I luokan moottoriajoneuvojen huoltoasemaa varten 1 033 771 mk:n vuosivuokrasta, perusvuokran ollessa 861 476 mk, sekä muutoin kaupunginvaltuuston 11. 12. 1957 vahvistamilla ehdoilla. Samalla päätettiin hyväksyä huoltorakennuksen piirustukset (14. 4. 770 §).

Lautakunta päätti hyväksyä Oy. Gulf Oil Ab:lle Torpparinmäen läheisyydestä 7. 7. 1957 vuokratulle alueelle rakennettavan moottoriajoneuvojen huoltoaseman piirustukset. Aseman perusvuosivuokraksi määrättiin 1. 1. 1958 lukien 343 500 mk, josta huoltotilojen osuus oli 103 500 mk ja jakelulaitteiden 240 000 mk (3. 1. 25 §, 5. 5. 896 §).

Lautakunta päätti myöntyä Oy. Union-Öljy Ab:n anomukseen, että yhtiö oikeutettaisiin pitämään Puutarhakadun varrella olevaa jakeluasemaansa edelleen paikoillaan 31. 12. saakka. Asema oli poistettava ja alue tasattava mainittuun ajankohtaan mennessä (27. 10. 1 990 §).

Oy. Shell Ab:n vuokraoikeutta Salomonkadun varrella olevaan huoltoasema-alueeseen päätettiin jatkaa 31. 12. saakka, vuosivuokrana 1. 4. lukien 1.25 mmk (3. 2. 266 §) sekä

edelleen 1. 1. 1959 lukien, jolloin vuokra sidottiin indeksiin, perusvuokrana em. 1.25 mmk ja vuosivuokrana 1.625 mmk. Asemalla sai olla 7 jakelulaitetta (17. 11. 2 145 §).

Lautakunta oli sanonut irti vuokraehtojen tarkistamista varten yhteensä 23 jäljempänä mainittua jakeluasemaa koskevat vuokrasopimukset (21. 7. 1 393 §). Näitä päätettiin myöhemmin väliaikaisesti jatkaa siten, että irtisanomisaika oli 3 kk.

Seuraavien yhtiöiden vuokraoikeuksia päätettiin jatkaa 1. 1. 1959 lukien, josta ajankohdasta myös perusvuosivuokra oli riippuvainen indeksistä »lokakuu 1951 = 100»:

Oy. Esso Ab., huoltoasema Kulosaaressa, perusvuosivuokra 528 500 mk, kahden peruspylvään lisäksi saatiin asemalla pitää kolme lisäjakelulaitetta, kahdesta lisäjakelulaitteesta veloitettiin 562 250 mk ajalta 1. 1. 1955—31. 12. 1958 (3. 11. 2 043 §); jakeluasema Merikadun ja Neitsytpolun risteyksessä, perusvuosivuokra 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk, lisäjakelulaitteen pidosta veloitettiin 570 000 mk 1. 2. 1954—31. 12. 1958 väliseltä ajalta (10. 11. 2 091 §); jakeluasema-alue Toukolassa Hämeentien varrella, perusvuosivuokra 120 000 mk, vuosivuokra 156 000 mk, alueella sai olla yksi jakelulaite (24. 11. 2 209 §);

Oy. Shell Ab., Kampintorin jakeluasema, perusvuosivuokra 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk, lisäjakelulaitteesta veloitettiin 20 000 mk 1. 11.—31. 12. väliseltä ajalta, asemalla sai olla kaksi jakelulaitetta (17. 11. 2 143 §); Et. Makasiinikadun jalkakäytävällä olevat kaksi jakelulaitetta, perusvuosivuokra 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk (17. 11. 2 147 §); huoltoasema Länsi-Brahenkadulla korttelissa n:o 364, perusvuosivuokra 510 500 mk, vuosivuokra 663 659 mk, alueella sai olla neljä jakelulaitetta (24. 11. 2 210 §); Vaasankadun varrella oleva jakeluasema, perusvuosivuokra 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk, asemalla sai olla kaksi jakelulaitetta (24. 11. 2 212 §); Liisantorin jakeluasema, perusvuosivuokra 120 000 mk, vuosivuokra 156 000 mk, yksi jakelulaite (22. 12. 2 447 §);

Oy. Trustivapaa Bensiini, jakeluasema Pakilassa Hyryläntien varrella, perusvuosivuokra 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk, alueella sai olla kaksi jakelulaitetta (24. 11. 2 213 §);

Oy. Union-Öljy Ab., jakeluasema Kivelänkadun ja Mannerheimintien risteyksessä, perusvuosivuokra 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk, alueella sai olla kaksi jakelulaitetta (1. 12. 2 266 §).

Seuraavien yhtiöiden vuokraoikeuksia jatkettiin 1. 2. 1959 lukien, jolloin myös perusvuosivuokra sidottaisiin indeksiin:

Oy. Esso Ab., Hakaniementorin huoltoasema, perusvuosivuokra 504 000 mk, vuosivuokra 635 200 mk, asemalla sai olla kaikkiaan 4 jakelulaitetta, kahdesta lisäjakelulaitteesta veloitettiin 135 500 mk 7. 5. 1957—31. 1. 1959 väliseltä ajalta (10. 11. 2 090 §); huoltoasema Olavinkadun varrella korttelissa n:o 215 c, perusvuosivuokra 1 mmk, vuosivuokra 1.3 mmk, asemalla sai olla 5 jakelulaitetta (17. 11. 2 144 §);

Wärtsilä-yhtymä Oy:n Hietalahden Telakka, maanalainen jakelusäiliö, perusvuosivuokra 36 000 mk, vuosivuokra 46 800 mk (1. 12. 2 265 §);

Osuusliike Elanto, maanalainen säiliö Neljännen linjan varrella omaa käyttöä varten korttelissa n:o 318, perusvuosivuokra 10 000 mk, vuosivuokra 13 000 mk (1. 12. 2 273 §);

Asfaltti Oy. Lemminkäinen, farmarisäiliö jakelulaitteineen Vallilan metsässä omaa käyttöä varten, perusvuosivuokra 18 000 mk, vuosivuokra 23 400 mk (1. 12. 2 274 §);

Oy. Auto-Via Ab., jakelulaite Lemuntie 9:n kohdalla, vuokra sama kuin aikaisemmin (1. 12. 2 272 §).

Seuraavien yhtiöiden vuokraoikeuksia jatkettiin 1. 11. 1958 lukien, jolloin myös perusvuokra sidottaisiin indeksiin:

Oy. Höyläämöntie Ab., kolme jakelulaitetta maanalaisine säiliöineen Pitäjänmäen tehdaskorttelissa n:o 46027 tontin n:o 1 lounaisrajalla, perusvuosivuokra 318 000 mk, vuosivuokra 413 400 mk (17. 11. 2 148 §);

Kone Oy., jakelulaite maanalaisine säiliöineen Haapaniemenkadun varrella, perusvuosivuokra 36 000 mk, vuosivuokra 46 800 mk, jakelulaite oli vain omaan käyttöön (17. 11. 2 155 §);

Karjakunta-niminen osuusliike, jakelulaite omaa tarvetta varten korttelin n:o TK282 tontilla n:o 11 Työpajankadun varrella, perusvuosivuokra 72 000 mk, vuosivuokra 93 600 mk (17. 11. 2 156 §);

Oy. Esso Ab., huoltoasema Mannerheimintien varrella korttelin n:o 518 tontilla n:o 52, perusvuosivuokra 739 500 mk, vuosivuokra 961 350 mk, asemalla sai olla enintään kuusi

jakelulaitetta, huoltorakennuksesta oli varattava 4 m²:n suuruinen tila yleistä vedenheittopaikkaa varten (24. 11. 2 208 §);

Helsingin Kaukokiito Oy., kaksi jakelulaitetta Meilahden täytemaalla Paciuksenkadun varrella, perusvuosivuokra 120 000 mk, vuosivuokra 156 000 mk (1. 12. 2 263 §).

1. 11. 1958 lukien päätettiin jatkaa Oy. Auto-Ala Ab:n vuokraoikeutta jakelulaitteen paikkaan Uudenpellon varastoalueilla n:o 17 ja 18. Perusvuosivuokra oli 60 000 mk ja vuosivuokra 78 000 mk, irtisanomisaika 3 kk (1. 12. 2 264 §).

15. 8. 1958 lukien jatkettiin Oy. Trustivapaa Bensiini -nimisen yhtiön vuokraoikeutta Haagassa Turuntien varrella sijaitsevaan jakeluasemaan. Perusvuokra oli 240 000 mk, vuosivuokra 312 000 mk, irtisanomisaika 3 kk. Alueella sai olla 2 jakelulaitetta (24. 11. 2 211 §).

Vanhat-Old-Boys-Automiehet -niminen yhdistys oikeutettiin asentamaan yksi bensiinin ja yksi kaasuöljyn jakelulaite Aleksis Kiven kadun jalkakäytävän reunaan tontin n:o 10 b kohdalle 1. 6. alkaen toistaiseksi. irtisanomisaika 3 kk, 78 000 mk:n vuosivuokrasta jakelulaitteelta. Vuokra sidottiin indeksiin 1. 4. 1959 lukien, jakelulaitteen perusvuosivuokrana 60 000 mk (31. 3. 692 §), Vuokra korotettiin 1. 11. alkaen 240 000 mk:ksi, joka sidottiin indeksiin, siten että vuosivuokraksi tuli 312 000 mk. Rajoitettua asiakaspiiriä koskeva määräys päätettiin poistaa sopimuksesta (17. 11. 2 149 §).

Oy. Gulf Ab. oikeutettiin asentamaan Munkkiniemen Pikkuniemen valkaman laiturille tai sen läheisyyteen satamalaitoksen osoittamalle paikalle ja sen määräämillä ehdoilla kaksi jakelulaitetta toistaiseksi. Oikeus oli voimassa purjehduskauden kerrallaan, ellei sitä sanottu irti viimeistään maaliskuun kuluessa. Kertomusvuoden purjehduskaudelta oli vuokra 78 000 mk, sen jälkeen oli indeksiin sidottu perusvuokra 60 000 mk laitteelta (18. 8. 1 544 §).

Sama yhtiö oikeutettiin pitämään Rata-, Yrjön- ja Merimiehenkadun risteyksessä olevalla jakeluasemallaan yhtä lisäjakelulaitetta 1. 1. 1959 lukien, irtisanomisaika kuukausi. Aseman perusvuosivuokra korotettiin mainitusta ajankohdasta lukien 1.040 mmk:sta 1.378 mmk:aan. Lisäjakelulaitteesta veloitettiin 253 500 mk ajalta 1. 3.—31. 12. (3. 11. 2 044 §).

Oy. Trustivapaa Bensiini -niminen yhtiö oikeutettiin pitämään Koskelan- ja Käpyläntien risteyksessä olevalla huoltoasemallaan entisten kolmen jakelulaitteen lisäksi yhtä jakelulaitetta, irtisanomisaika 3 kk. Perusvuosivuokra päätettiin 1. 1. 1959 alkaen korottaa 601 375 mk:sta 710 250 mk:aan. Lisäksi päätettiin yhtiötä tämän uuden jakelulaitteen käytöstä 16. 1. 1957—31. 12. 1958 välisenä aikana veloittaa 209 200 mk:lla (27. 10. 1 991 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Oy. Esso Ab:n pitämään korttelin n:o 29036 tontin n:o 7 pohjoisosasta vuokraamallaan alueella olevalla huoltoasemalla yhden lisäjakelulaitteen säiliöineen. Perusvuosivuokra päätettiin 1. 1. 1959 lukien korottaa 395 000 mk:sta 473 000 mk:aan. Laitteen pidosta 16. 9.—31. 12. välisenä aikana veloitettiin yhtiötä lisäksi 22 750 mk (27. 10. 1 992 §).

Samalle yhtiölle myönnettiin oikeus lisäjakelulaitteen pitoon Sofianlehdonkadun, Mäkelänkadun ja Koskelantien risteyksestä vuokraamallaan huoltoasemalla 1. 1. 1959 lukien 185 250 mk:n perusvuosivuokrasta. Aseman perusvuosivuokra nousi mainitusta päivästä 980 250 mk:aan. Lisäjakelulaitteen käytöstä aikana 6. 9. 1956—31. 12. 1958 veloitettiin 429 000 mk. Kummassakin em. pito-oikeudessa oli irtisanomisaikana 3 kk (10. 11. 2 092 §).

Oy. Shell Ab. oikeutettiin asentamaan Meritullintorille tonttiosaston lähemmin osoittamalle paikalle 3 000 l:n vetoinen ns. farmarisäiliö korvauksesta, joka oli 78 000 mk vuodessa, sillä ehdolla että säiliö poistetaan, mikäli se osoittautuisi liikenteelle haitalliseksi (4. 8. 1 481 §).

Em. yhtiön sopimus, joka koski Oy. Metro Ab:n säiliön ja siihen liittyvän jakelulaitteen pitoa Kuortaneenkadulla tontin n:o 11 kohdalla, merkittiin anomuksesta irtisanotuksi 31. 3. 1959 (10. 11. 2 089 §).

Lautakunta päätti merkitä Kuljetusliike Liitto Oy:lle v. 1956 myönnetyn oikeuden säiliön ja jakelulaitteiden asentamiseen Viikinmäen korttelin n:o 1 tonteille n:o 1 ja 2 päättyneeksi 31. 12. 1957 (20. 1. 137 §).

Oy. Sanitol Ab:lle v. 1953 myönnetty oikeus säiliön ja pumpun pitämiseen korttelin n:o 726 tontilla n:o 6 merkittiin päättyväksi 1. 8. (7. 7. 1 345 §).

Muuntamot. Sähkölaitoksen toimesta laaditut 13 muuntamorakennuksen piirustukset hyväksyttiin. Muuntamot sijoitettaisiin kaupungin omistamalle tonttimaalle Lauttasaaressa sekä asemakaavan mukaisille puistoalueille Pohj.-Munkkiniemessä, Et.-Kaarelassa, Tapanilassa, Herttoniemessä, Pajamäessä, Lassaksen alueella ja Lauttasaaressa (tonttij. 3. 3. 46 §, 17. 3. 61 §).

Kaasupainesäätäjän sijoituslupa. Lautakunta päätti oikeuttaa kaasulaitoksen sijoittamaan säätäjärakennuksen korttelin n:o 43013 itäpuolella olevalle puistoalueelle Hitsaajankadun ja Linnanrakentajantien kulmassa rakennusviraston puisto-osaston ohjeiden mukaan (20. 1. 125 §).

Malmin Sähkölaitokselle vuokratut muuntoasema- ym. alueet. Malmin Sähkölaitos Oy:lle päätettiin vuokrata muuntoaseman rakentamista varten tarvittava alue Laajalahdesta Mankkaantien ja Kivennavantien risteyksen länsipuolelta 1. 7. lukien 3 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk. Muuntoasema oli sijoitettava enintään 10 m:n päähän asemakaavaluonnoksen mukaisen tontin n:o 1/46 itärajasta (12. 5. 941 §).

Lautakunta myönsi samalle yhtiölle luvan 20 kV:n suurjännitejohdon rakentamiseen ja paikallapitoon, irtisanomisaika 3 kk, sekä kivenmurskaamoa varten tarvittavan tilapäisen muuntamon rakentamiseen ja pitämiseen 31. 12. 1959 saakka 2 000 mk:n korvauksesta. Suurjännitejohto ja muuntamo tulivat rakennettaviksi kaupungin omistamalle maalle Espoossa (8. 12. 2 325 §).

Siirtolapuutarhat. Tonttiosaston suunnitelma siirtolapuutarhatoiminnan vastaisesta järjestelystä merkittiin tiedoksi. Osaston käsityksen mukaan olisi siirtolapuutarhojen kulujen ja tuottojen suhde muutettava siten, että kaupunki saisi pääomasijoituksilleen tyydyttävän koron, kuitenkin huomioon ottaen myös siirtolapuutarhojen merkitys sosiaalisena tekijänä. Koska vuokrausperusteiden muutoksia ei entisten vuokrasopimusten voimassa ollessa voitu panna täytäntöön ja koska olisi sopivinta suorittaa nämä muutokset kaikkien puutarhojen osalta samanaikaisesti, esitti tonttiosasto, että vuokrasopimuksia nykyisten vuokrakausien päätyttyä jatkettaisiin siten, että palstojen vuosivuokrat sidotaan elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100», indeksilukua 100 vastaavana perusvuosivuokrana 15 mk palstaneliömetriltä, sekä että kaikkia puutarhoja koskevat sopimukset päättyisivät 31. 12. 1967, jolloin voimassa olevista sopimuksista kauimmin jatkuva päättyy. Tonttiosasto laatisi siihen mennessä ehdotuksen 1. 1. 1968 noudatettavista kaikkien siirtolapuutarhojen yhtenäisistä vuokrausperusteista (3. 3. 491 §, 17. 3. 592 §).

Kivikon siirtolapuutarhan perustamisesta Malmille oli kaupunginvaltuusto tehnyt 10. 4. 1957 periaatepäätöksen. Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle mainittua puutarhaa varten laaditun suunnitelman toteuttamista mm. sillä edellytyksellä, että se suoritettaisiin työttömyystyönä (6. 10. 1 844 §). Suunnitelman mukaan puutarhan koko alue olisi 17 ha, josta 12.5 ha käytettäisiin 315 palstaan. Kustannusarvio oli 53.2 mmk.

Pakilan siirtolapuutarhan alueelle muodostettiin kertomusvuonna uusia n. 400 m²:n suuruisia palstoja, jotka annettiin vuokralle samoilla ehdoilla kuin muutkin ko. alueen palstat eräille viljelijöille, jotka joutuivat Ruskeasuolla liikennelaitoksen uuden vaunuhallin rakentamisen vuoksi menettämään siellä olevat puutarhapalstansa (31. 3. 690 §, 8. 9. 1 651 §).

Oulunkylän siirtolapuutarhan majojen tonttiosastossa laaditut laajennuspiirustukset hyväksyttiin (tonttij. 3. 1. 2 §).

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuuston v. 1951 tekemä päätös siirtolapuutarhan perustamisesta Reimarlaan peruutettaisiin. Alueen käyttö puutarhaviljelyyn oli osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi. Samalla päätettiin, että osa suunnitellun siirtolapuutarhan alueesta muutetaan pienteollisuus- ja varastoalueeksi ja osa puistoksi (22. 12. 2 459 §).

Lausunnossaan kaupunginhallitukselle puolsi lautakunta Marjaniemen Siirtolapuutarhayhdistyksen anomusta avustuksen myöntämisestä puutarha-alueen sähkötöiden suorittamiseen (27. 1. 193 §). Lisäksi esitettiin, että kiinteistöjen pääluokan Siirtolapuutarhat-luvun korjaus- ja kunnossapitotililtä säästynyt 81 457 mk saataisiin käyttää puutarhan salaojituksen korjaukseen (1. 12. 2 281 §).

Vallilan Siirtolapuutarhayhdistykselle ehdotettiin myönnettäväksi 620 000 mk:n suuruinen avustus, joka vastasi n. 50 %:a kustannuksista, sähköverkon korjaamista varten (3. 3. 491 §, 9. 6. 1 174 §).

Tanssilava-alueet. Lautakunta päätti sanoa irti Suomen Kommunistisen Puolueen

Helsingin Piirijärjestön vuokraoikeuden Alppilan tanssilava-alueeseen, Suomi-Neuvostoliitto-Seuran Pitäjänmäen osaston vuokraoikeuden Pitäjänmäen tanssilava-alueeseen ja saman seuran Haagan osaston vuokraoikeuden Haagan tanssilava-alueeseen 31. 12. päättyviksi. Alueet oli tyhjennettävä ja kunnostettava 30. 6. 1959 mennessä (9. 6. 1 166 §). Lausunnoissaan kaupunginhallitukselle lautakunta esitti, etteivät näiden vuokraoikeuksien jatkamista koskevat kirjelmät ym. antaisi aihetta toimenpiteisiin (11. 8. 1 497 §, 22. 9. 1 742 §).

Pienoisgolfkentät. Kertomusvuoden kesäkaudeksi vuokrattiin paikkoja pienoisgolfkenttien pitämistä varten 28 eri yhdistykselle, joista suurin osa oli anonut vuokralle entistä aluettaan (28. 4. 858 §, 12. 5. 940 §, 27. 5. 1 051 §).

Katajanokan pienoisgolfkentän vuokraajaksi merkittiin Katajanokka-seura (aikaisemmin Skatan Kaverit). Yhdistykselle myönnettiin lykkäystä vuokrakorvauksen suorittamiseen 1. 8. saakka, sakkokorkona 11 % (21. 7. 1 385 §).

Helsingin Verkkopalloseura oikeutettiin pitämään toistaiseksi verkkopallokenttäalueellaan Et.-Hesperiankadun varrella pienoisgolfrataa samoilla ehdoilla kuin edellisenäkin vuonna (21. 4. 809 §).

Ulkotarjoilualueet. Liikkeenharjoittaja Liisa Helakkeelle myönnettiin oikeus ulkotarjoiluun omistamansa kahvilaliikkeen yhteydessä Agricolankatu 13:n jalkakäytävällä (16. 6. 1 241 §).

Oy. Tit Bit Ab:lle myönnettiin samoin oikeus ulkotarjoilun harjoittamiseen talon Toivonkatu 1—3:n jalkakäytävällä (tonttij. 3. 3. 49 §).

Molemmat luvat myönnettiin kertomusvuoden kesäkaudeksi ja korvaukseksi niistä määrättiin 10 000 mk kummastakin.

Ulkonäyttelyalueet. Työtehoseuralle suurnäyttelyä varten luovutettiin 4.—28. 11. väliseksi ajaksi Messukenttä 350 000 mk:n korvauksesta (24. 3. 632 §). Samalle seuralle näyttelyn lisäalueeksi vuokrattiin Messukolmio 4. 11.—5. 12. väliseksi ajaksi. Korvaus oli 48 000 mk (tonttij. 13. 10. 249 §).

Suomen Messut Osuuskunnalle luovutettiin Ranskan teollisuusnäyttelyä varten Messukolmio 5. 8.—3. 11. väliseksi ajaksi sekä Messukentästä 3 675 m²:n suuruinen osa 20. 9.—3. 11. väliseksi ajaksi, yhteensä 315 700 mk:n korvauksesta. Lautakunnan aikaisemmat päätökset alueiden vuokrauksista em. teollisuusnäyttelyä varten peruutettiin (30. 6. 1 302 §, 21. 7. 1 387 §, 4. 8. 1 471 §). Edelleen vuokrattiin em. osuuskunnalle 3.—26. 3. väliseksi ajaksi Messukolmio kevätmessujen ulkonäyttelyalueeksi tavanmukaisilla ehdoilla (tonttij. 20. 1. 12 §).

Lisäksi myönnettiin joillekin toiminimille lupia päivän tai parin ajaksi autojen, moottoripyörien, puutarhakoneiden tms. näytteillä pitoon ja esittelyyn ulkosalla eräillä kaupungin kentillä tai puistoalueilla. Luvista perittiin korvaus (19. 5. 1 005 §, 29. 5. 1 097 §, 2. 6. 1 125 §, 9. 6. 1 171, 1 183 §, 16. 6. 1 238 §, 18. 8. 1 539, 1 545 §, 25. 8. 1 575 §, 15. 9. 1 696 §).

Sirkusalueet. Kaisaniemen täytemaa-alue päätettiin luovuttaa A. Kangasniemelle 23. 5.—8. 6. väliseksi ajaksi sirkusta varten 70 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta tavanmukaisilla ehdoilla (24. 2. 452 §).

Sama alue luovutettiin Suomen Punaiselle Ristille sirkuksen paikaksi 9. 6.—6. 7. väliseksi ajaksi 114 000 mk:n korvauksesta (21. 4. 818 §, 16. 6. 1 243 §, 30. 6. 1 305 §).

Tonttiosaston hoitoon määrättiin: 14. kaupunginosan tontti n:o 494 (3. 1. 2 §); Ainola RN:o 3^{718} -niminen tila Pakilassa, tilat Ny 232 RN:o 3^{68} ja Å 182a RN:o 5^{129} Tapanilassa ja »C 4» RN:o 1^{360} -niminen tila Lauttasaaressa (31. 3. 671 §); Tapanilasta tilat Ny 181 RN:o 3^{246} ja R 9 RN:o 8^{635} (14. 4. 737 §), tilan Bj⁴ 13 RN:o 4^{14} maat, kahta asuntotonttia lukuun ottamatta (5. 5. 880 §) sekä tilat Niittylä RN:o 9^{215}, Vägen RN:o 1^{80}, B 112 RN:o 12^{356} ja B 354ª RN:o 12^{375} (9. 6. 1 159 §); Konalasta 4 350 m²:n suuruinen alue Toivola RN:o 2^{3} -nimisestä tilasta, Haagasta Tarha I RN:o 2^{699} ja Tarha II RN:o 2^{701} -nimiset tilat, 4 130 m²:n suuruinen alue R 150 RN:o 8^{164} -nimisestä tilasta Tapanilassa sekä Mellunkylästä Sarkala RN:o 3^{21} -niminen tila (1. 9. 1 595 §); Annalan kartanon alueella olevat viljelysmaat (27. 10. 2 018 §); Tomt 27 Kv 87 -niminen tila RN:o 2^{380} Haagassa (17. 11. 2 117 §); Malmin hautausmaan rata-alue, n. 32 490 m², sekä Tapanilassa olevat seuraavat alueet, niillä sijaitseviin rakennuksiin liittyviä tonttialueita lukuun ottamatta: Högkulla RN:o 8^{3} -nimisestä tilasta 2 511 + 223 m², Granhagen RN:o 8^{5} -nimisestä tilasta 2 548 + 1 175 m², Granhagen RN:o 8^{7} -nimisestä

tilasta 111 m², Fredskulla RN:o 8^{615} -nimisestä tilasta 2 572 m² ja 7 022 m²:n suuruinen tila 3.113 RN:o 12^{373} (22. 12. 2 421 §).

Vuokra-alueiden katselmukset. Kertomusvuoden kevätkatselmukset päätettiin pitää aikana 22. 4.—4. 6. ja syyskatselmukset aikana 2. 9.—23. 10. Lautakunnan edustajat niiden toimittamista varten valittiin (24. 3. 627 §, 28. 7. 1 439 §).

Vuokraajille, jotka eivät määräaikana olleet noudattaneet katselmuksissa annettuja määräyksiä, ilmoitettiin, että niitä oli noudatettava vuokrasopimusten edellyttämän sopimussakon uhalla (28. 7. 1 440 §). Eräät vuokraajat velvoitettiin suorittamaan kaupungille 5 000 mk:n sopimussakko (8. 9. 1 652 §, 29. 9. 1 789 §).

Anomuksesta myönnettiin lykkäystä määräajaksi eräiden katselmusten perusteella määrättyjen toimenpiteiden suorittamiseen (13. 1. 48, 57 §, 30. 6. 1 303 §, 7. 7. 1 339 §, 21. 7. 1 407 §, 15. 9. 1 695 §, 22. 9. 1 735 §, 13. 10. 1 886 §, 17. 11. 2 128, 2 129 §).

Poikkeuksen myöntäminen omakotitalossa asumiseen. Omakotitalon kokonaan tai osittain vuokralle antamiseen myönnettiin lupa seitsemässä tapauksessa (tonttij. 20. 1. 9, 17 §, 17. 2. 39 §, 3. 3. 45 §, 24. 4. 87, 91 §, 1. 12. 294 §).

Tonttiosaston suorittaman, *maansaantiin oikeutettujen kerrostaloja koskevan tutkimuksen* tulokset merkittiin tiedoksi. Tutkimuksen valmistuessa oli v. 1950—1956 rakennettujen ko. talojen huoneistoluku 1 623. Huoneistojen haltijoista yhtiöitä perustettaessa oli 1 599 eli 98.5 % Helsingissä maansaantiin oikeutettuja sekä muita 24 eli 1.5 % ja 31. 12. 1957 vastaavasti 1 557 eli 95.9 % sekä 66 eli 4.1 % (3. 2. 250 §).

Omakotitalojen tyyppipiirustukset. Lautakunta hyväksyi tonttiosaston laatiman uuden seitsemän tyypin omakotipiirustussarjan sekä vahvisti piirustuksille seuraavat luovutushinnat: pienimmät, kahden huoneen ja keittiön käsittävän rakennuksen, 7 500 mk; keskikokoiset 10 000 mk ja suurimmat, kahdelle perheelle tarkoitetun talon, 12 500 mk (8. 12. 2 327 §, tonttij. 1. 12. 295 §).

Rakennustaito-nimiselle aikakauslehdelle myönnettiin korvauksetta lupa näiden viimeisimpien omakotityyppien piirustusten julkaisemiseen, sillä ehdolla että tämä supistui vain esittelyyn mainitussa lehdessä (15. 12. 2 382 §).

Rakennus- ja muutospiirustusten hyväksyminen. Lautakunnan hyväksymistä piirustuksista mainittakoon mm.: Vartiokylään rakennettavan seurakunnallisen työkeskuksen (3. 2. 260 §) sekä Helsingin Käsityönopettajaopiston uudisrakennuksen (21. 7. 1 396 §) muutospiirustukset ja Taivalsaareen rakennettavan Oy. Rudus Ab:n betonitehtaan piirustukset (24. 3. 640 §). Lisäksi hyväksyttiin useita muita asuin-, tehdas- ym. rakennusten rakennus- ja muutospiirustuksia.

Esityksissään ja lausunnoissaan kaupunginhallitukselle lautakunta puolsi mm. seuraavien piirustusten hyväksymistä: roomalaiskatoliselle seurakunnalle korttelista n:o 136 vuokratulle tontille n:o 5 rakennettavan lisärakennuksen (13. 1. 51 §), 18. kaupunginosan korttelin n:o 625 tontille n:o 3 rakennettavan Rudolf Steiner-koulun rakennuksen (24. 3. 623 §), Oulunkylän ruotsalaisen yhteiskoulun lisärakennuksen (30. 6. 1 288 §), Oulunkylän Yhteiskoulun lisärakennuksen (1. 12. 2 275 §) ja Munkkivuoren Yhteiskoulun rakennuksen (15. 12. 2 378 §). Samoin puollettiin Käpylän Yhteiskoulun rakennuksen muutospiirustusten sekä rakennettavan lisärakennuksen piirustusten (10. 3. 538 §) sekä korttelissa n:o 454 olevan krematoriorakennuksen laajentamista koskevien piirustusten hyväksymistä (3. 11. 2 038 §).

Urheilukilpailut, ulkoilmajuhlat ja -kokoukset ym. Eläintarhanajojen järjestelytoimikunnalle luovutettiin 15. 5. pidettyjä kilpailuja varten sama alue kuin edellisinäkin vuosina 800 000 mk:n korvauksesta. Laitteiden ja rakennelmien pystyttäminen alueelle saatiin aloittaa 8. 4. ja katsomon rakennustyöt Helsinginkadun jatkeen kohdalla 2. 5. Kilpailujen järjestelyä, harjoitusajoja ym. koskevat lautakunnan määräämät ehdot olivat samat kuin aikaisemminkin (17. 3. 593 §, 31. 3. 691 §).

Helsingin Moottorimieskerholle myönnettiin lupa moottoripyöräkilpailujen ja harjoitusajojen pitämiseen Malmin Arnikanmäellä kertomusvuoden kesäkaudeksi samoilla ehdoilla kuin aikaisemmin. Korvaus oli 5 000 mk (tonttij. 14. 4. 74 §).

Muita lupia urheilukilpailujen yms. järjestämiseen kiinteistölautakunnan hallinnossa olevilla alueilla myönnettiin myös vuoden aikana.

Samoin myönnettiin lupia ulkoilmajuhlien ja -kokousten, yhteislaulutilaisuuksien ja elokuvanäytäntöjen järjestämiseen kaupungin puistoissa, kentillä ym. alueilla.

Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin myöntämään myös kertomusvuodeksi luvat ju-

hannuskokkojen polttamiseen ja ilotulitusten järjestämiseen samoilla ehdoilla kuin ennenkin (27. 5. 1 063 §).

Koiravaljakkoajojen järjestämiseen kaupungin puistoissa ja kentillä myönnettiin lupia eräille yhdistyksille ym. kertomusvuoden talvikaudeksi. Luvista perittiin 1 000 mk:n kertakaikkinen korvaus paikkaa kohden (27. 1. 191 §, 8. 12. 2 334 §, tonttij. 3. 1. 4 §, 3. 2. 28, 29 §, 17. 3. 58 §, 22. 12. 319 §).

Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnettiin *lupa puhelinpylväslinjan pystyttämiseen* Malmille uuden Lahden pikatien varteen hautausmaan ja ampumaradan välille (27. 1. 192 §).

Lupia vesijohdon tai viemärin pitämiseen kaupungin omistamalla maalla myönnettiin eräillä ehdoilla (1. 9. 1 605 §, 22. 12. 2 440 §).

Yksityisen tasoristeyksen pito-oikeus. Lautakunta oikeutti Hermannin Laatikkotehdas Oy:n rakentamaan Kyläsaaren kolmen raideparin ylitse enintään yhden metrin levyisen käytävän varastoalueidensa yhdystieksi satamalautakunnan ja Valtionrautateiden määräämillä eräillä ehdoilla. Korvaus oli 4 000 mk vuodessa (24. 2. 454 §).

Sivuraiteen aitaamislupa. Lautakunta oikeutti Jätekeskus Oy:n eristämään Kyläsaaren varastoalueensa sivuraiteen panssariverkkoaidalla satamarakennusosaston ohjeiden mukaisesti ja pitämään aitaa paikoillaan, irtisanomisaika 3 kk, 102 000 mk:n vuosivuokrasta 1. 9. lukien eräillä ehdoilla (20. 1. 139 §, 14. 4. 760 §).

Aidan, salaojakaivojen ym. sijoittaminen tontinrajan ulkopuolelle. Tilapäisen aidan rakentamiseen tontinrajan ulkopuolelle Pitäjänmäellä myönnettiin lupa Sanoma Oy:lle korvauksetta sekä eräillä ehdoilla (18. 8. 1 537 §). Oikeus salaojakaivojen sijoittamiseen korttelin n:o 299 tonteille n:o 10 ja 12 rakennettavien liiketalojen jalkakäytävien kohdalle tontinrajan ulkopuolelle myönnettiin ao. yhtiöille. Samoin myönnettiin lupa uudisrakennustöitä varten tarvittavan tilapäisen tukiseinän rakentamiseen samassa korttelissa. Korvaus kummastakin oli 50 000 mk (10. 3. 529 §, 15. 9. 1 702 §).

Katu- ja viemärirakennustyöt v. 1959. Lautakunta päätti hyväksyä esitetyn rakennusohjelman ja tehdä kaupunginhallitukselle esityksen toimenpiteistä sen toteuttamiseksi (31. 3. 683 §).

Käyttövaroistaan päätti lautakunta myöntää 10 000 mk tonttiosaston eräiden huonekalujen kuljetuksesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen (11. 8. 1 514 §) sekä 3 000 mk moottorivenekuljetusta Käärmesaareen koskevan satamalaitoksen laskun maksamista varten (17. 11. 2 133 §). Lautakunnan tarverahoista päätettiin tilata Kauppalehti tontti- ja talo-osastolle (27. 1. 205 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Virkamiesasunto Oy. Sampsantie 50:n tontin takautuvan vuosivuokran suorittamistapaa (13. 1. 47 §); tonttien ja alueiden myyntiä asuntotarkoituksiin Ruskeasuolta (13. 1. 49 §), Laajasalosta (16. 6. 1 233 §), Haagasta (21. 7. 1 401 §, 6. 10 . 1 843 §, 13. 10. 1 884 §, 22. 12. 2 444 §), Pajamäestä (3. 11. 2 028 §) ja Laajalahdesta (1. 12. 2 270 §) sekä teollisuustarkoituksiin Vallilasta (29. 9. 1 793 §) ja Pitäjänmäeltä (24. 11. 2 207 §); luvan myöntämistä Kiinteistö Oy. Siilitie 11—13:lle tien rakentamiseen puistoalueelle (13. 1. 52 §); tonttien ja alueiden vuokralleantoa asuntotarkoituksiin Toukolasta (13. 1. 53 §, 17. 2. 378 §), Ruskeasuolta (14. 4. 761 §), Hermannista (14. 4. 767 §, 5. 5. 897 §, 13. 10. 1 893 §), Kaarelasta (2. 6. 1 114 §), Herttoniemestä (13. 10. 1 883 §, 24. 11. 2 195 §, 1. 12. 2 279 §) sekä Haagasta (20. 10. 1 941 §, 24. 11. 2 215 §, 15. 12. 2 386 §), myymälärakennusta varten Kaarelasta (24. 2. 451 §) ja Herttoniemestä (6. 10. 1 847 §), oppikoulurakennusta varten Laakson (18.) kaupunginosasta (24. 3. 623 §) sekä varastotarkoitukseen Kyläsaaresta (20. 10. 1 942 §); luvan myöntämistä Espoon kunnalle tietöiden suorittamiseen kaupungin omistamalla maalla kunnan alueella (20. 1. 140 §, 31. 3. 679 §); tilapäisen vapautuksen myöntämistä Asunto Oy. Nuijamiestentie 30:lle katu- ja tieosuuden puhtaana- ja kunnossapitovelvollisuudesta (27. 1. 201 §); aluevaihtojen suorittamista (3. 2. 251 §, 10. 2. 318, 324 §, 3. 3. 493 §, 19. 5. 1 003 §, 21. 7. 1 404 §, 20. 10. 1 946 §, 27. 10. 1 976 §); tonttien ja alueiden ostamista Tapanilasta (10. 2. 322 §, 3. 3. 496 §, 9. 6. 1 173 §, 22. 9. 1 733 §), Malmilta (17. 2. 383 §, 28. 4. 857 §, 2. 6. 1 117 §, 16. 6. 1 229 §, 10. 11. 2 077 §) Mellunkylästä (17. 2. 384 §, 2. 6. 1 121 §, 21. 7. 1 402, 1 403 §, 25. 8. 1 574 §, 6. 10. 1 840 §, 24. 11. 2 191 §), Pakilasta (24. 2. 444 §, 1. 9. 1 603 §), Konalasta (5. 5. 895 §, 24. 11. 2 205 §), Kuusisaaresta (27. 5. 1 046 §), Espoosta (2. 6. 1 122, 1 129 §), Pukinmäeltä (1. 9. 1 602 §), Haagasta (8. 9. 1 655 §, 1. 12. 2 268 §) ja Laajasalosta (6. 10. 1 848 §) sekä teollisuustontin

n:o 2/43060 takaisin ostamista (10. 2. 329 §); kaupungin vuokrauksien indeksikorotuksen laskutavan muuttamista (10. 2. 325 §); oppikoulujen tai -laitosten rakennuslainojen takauksia (17. 2. 388 §, 24. 3. 623, 641 §, 12. 5. 951 §, 2. 6. 1 118 §, 30. 6. 1 288 §, 1. 12. 2 275 §, 22. 12. 2 448 §); korvauksen suorittamista vuokraajalle Niittaajankadun rakentamiseen tarvittavan alueen luovuttamisesta (24. 2. 442 §); tien käyttöoikeuden korvaamisvelvollisuuden poistamista eräiltä Pakilan ja Pirkkolan tonttien omistajilta tai haltijoilta (24. 2. 445 §); pakkolunastustoimenpiteisiin ryhtymistä kokoojajohdon rakentamista varten Vartiokylään (17. 3. 591 §); Asunto Oy. Vellamonkatu 15:n vuokramaksun ja kadun kunnossapitokorvauksen kiinnitysvakuuksien järjestelyä (17. 3. 594 §); yksityisten oppikoulujen anomuksia lainan myöntämiseksi uusien opetustilojen rakentamista varten varatusta määrärahasta (24. 3. 635 §); korttelin n:o 217 tontilla n:o 4 olevan vanhan tiilirakennuksen myyntiä purettavaksi (14. 4. 758 §); Sanoma Oy:n pistoraiteen rakentamislupaa (14. 4. 762 §); viranhaltijan oikeuttamista käyttämään omaa henkilöautoaan virka-ajoihin (14. 4. 771 §); luvan myöntämistä palokaivon rakentamiseen kaupungin omistamalle maalle (21. 4. 812 §); Oy. Alkoholiliike Ab:n Reposalmessa olevan moottorivenelaiturin uusimislupaa sekä laiturin pito-oikeutta (28. 4. 856 §); Kampin vuokra-alueella olevien vanhojen rakennusten ostamista Ab. Helsingfors Aktiebostäder Oy:ltä (5. 5. 898 §); vuokraoikeuden siirron yhteydessä suoritettavan leimaveron määräämis- ja perimismenettelyn muuttamista (2. 6. 1 119 §); tontin n:o 4/30115 länsipuolella olevan jyrkänteen aitaamista (9. 6. 1 163 §); sadevesiviemärin rakentamista kortteliin n:o 914 (9. 6. 1 172 §); korttelin n:o TK672 tontin n:o 1 siirtämistä rakennuksineen sähkölaitoksen hallintoon sekä eräiden tontinvarausten peruuttamista (16. 6. 1 230 §); vuokraoikeuden ja rakennusten luovutussopimuksen tekemistä Herttoniemen huvila-alueiden n:o 38 ja 54 vuokraajien kanssa (16. 6. 1 234 §, 10. 11. 2 086 §); sopimuksen tekemistä eräiden Ruskeasuon vuokra-alueiden lunastamiseen oikeutettujen kanssa (30. 6. 1 291 §, 18. 8. 1 541 §, 1. 12. 2 278 §, 22. 12. 2 435 §); eräiden lastenhuoltolaitosten viranhaltijoilta viljelyspalstoista perittävän korvauksen vahvistamista (30. 6. 1 293 §); kaupungin vesi- ja viemärijohdon rakentamisesta aiheutuneen vahingon korvaamista (30. 6. 1 295 §, 13. 10. 1 885 §); korttelista n:o 553 purettavan asuinrakennuksen asukkaiden sijoittamista (25. 8. 1 571 §); vesi- ja viemärijohdon rakentamista kaupungin toimesta Huopalahden seurakunnan omistamalle tontille (22. 9. 1 740 §); Vanhan Puotinkyläntien 20:ssä olevia rakennuksia koskevan luovutussopimuksen tekemistä (29. 9. 1 779 §); Salmisaaren Veneveistämö Oy:n vapauttamista vuokran maksusta 1. 1.—30. 6. väliseksi ajaksi (29. 9. 1 784 §); erään Oulunkylän huvila-alueen vuokra-ajan pidentämistä ym. (6. 10. 1 836 §); Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuustonttien vuokrien korottamista (20. 10. 1 942 §); Polttoaine Osuuskunnan putkitunnelin rakentamista Herttoniemen öljysatama-alueelle (3. 11. 2 033 §); erään Oulunkylän vuokra-alueen rakennusten ostamista ja asuntotontin myymistä vuokra-alueensa lunastukseen oikeutetulle (10. 11. 2 080 §); Etelä-Kaarelan korttelin n:o 33123 tonttien n:o 1—4 luovutusmuodon muuttamista vuokraukseksi (17. 11. 2 140 §); kaupungin osallistumista Tapanilassa olevan viemärin perkauskustannuksiin (24. 11. 2 202 §); luvan myöntämistä väestönsuojan varauloskäytävän rakentamiseen korttelin n:o 690 tontilla n:o 1 (24. 11. 2 206 §); lainan ottamista valtiolta omakotirakennustoimintaa varten (1. 12. 2 260 §); Laajasalon kanavan suun eteläpuolella olevan vanhan laiturin purkamista (8. 12. 2 337 §); kiinteistöjen ostoa, vaihtoa ja myyntiä koskevien asioiden siirtämistä kiinteistölautakunnan ratkaistaviksi myös niissä tapauksissa, jolloin kysymyksessä on asemakaavan ulkopuolisen pääkadun alueen hankkiminen kaupungille (8. 12. 2 343 §); erään Malmin tilan pakkolunastusta ns. rengastien rakentamista varten (15. 12. 2 379 §) sekä luvan myöntämistä Yleisradiolle maakaapelin laskemiseen Pasilassa (15. 12. 2 381 §). Kaupunginhallituksen asiamiestoimistoa pyydettiin ryhtymään toimenpiteisiin Herttoniemen huvila-aluetta n:o 81 koskevan vuokraoikeuden lakkauttamiseksi (15. 12. 2 387 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: eräiden alueiden pakkolunastusta (3. 1. 15 §, 29. 9. 1 795, 1 797 §, 27. 10. 1 986 §); yksityisten oppikoulujen ja -laitosten yms. rakennuslainojen takauskysymyksiä (3. 1. 23 §, 3. 2. 259 §, 24. 3. 629 §, 21. 4. 819 §, 2. 6. 1 128 §, 11. 8. 1 501, 1 506 §, 10. 11. 2 088 §, 15. 12. 2 378, 2 383 §); eräiden henkilöiden laina-anomuksia (13. 1. 59, 60 §, 18. 8. 1 543 §, 24. 11. 2 217 §); Karhusuontien kylätien hoitokunnan anomusta tierummun uusimisesta (20. 1. 126 §); vesijohdon tai viemärin rakentamista, yhdistämistä yleiseen viemäriin ym. koskevia anomuksia (20. 1. 130 §, 10. 3. 535 §, 18. 8. 1 536 §, 24. 11. 2 194, 2 199 §); ulko-

maalaisen oikeutta hallita kiinteää omaisuutta kaupungin alueella (20. 1. 134—136 §, 27. 1. 202 §, 17. 2. 391 §, 3. 3. 500 §, 5. 5. 900 §, 12. 5. 946 §, 20. 10. 1 947 §, 27. 10. 1 989 § 8. 12. 2 335 §); kahden nostamatta jääneen pienasuntolainan erän poistamista tileistä (3. 2. 267 §); korttelin n:o 386 tontille n:o 2 rakennettavan pienteollisuustalon rakennuslainojen takaamista (10. 2. 317 §); Suomalaisen Pursiseuran anomusta uuden majan paikan saamiseksi (10. 2. 320 §); seuraavien vuokraoikeuksien jatkamista: Osuusliike Elannon Sompasaarta koskevan (17. 2. 380 §), Sokeain ystävät-yhdistyksen Eläintarhan huvila-aluetta n:o 7 koskevan (24. 3. 636 §), Lasten Päivän Säätiön Linnanmäen huvipuistoaluetta koskevan (25. 8. 1 572 §), eräiden kalansavustamoiden Verkkosaaren alueita koskevien (15. 9. 1 699 §) sekä Käpylän yhteiskoulun tontin vuokraoikeuden jatkamista (29. 9. 1 791 §); merenkulkuhallituksen anomusta saada rakentaa johtoloisto Koirasaarinimiselle luodolle (17. 2. 381 §); kiinteistöjen ostamista Helsingin maalaiskunnasta (24. 2. 443 §), Malmilta (14. 4. 763 §, 29. 9. 1 788 §), Espoosta (18. 8. 1 535 §) sekä Tapanilasta (21. 4. 811 §, 1. 9. 1 612 §); eräiden yhdistysten avustus- tai laina-anomuksia (3. 3. 488 §, 9. 6. 1 177 §); Suomen Pankin putkijohtotunnelin rakentamislupaa (3. 3. 489 §); korttelin n:o 29139 tonttien n:o 6 ja 7 myyntiä (3. 3. 492 §); Pakilan eräiden teiden kunnossapitomaksuja ja teiden käyttämisestä suoritettavia korvauksia (3. 3. 498 §); Tapanilan teiden leventämistä varten tarvittavien maa-alueiden lunastamista (3. 3. 499 §); Helsingin Käsityönopettajaopiston rakennussuunnitelman toteuttamista (10. 3. 528 §); Ruskeasuon vuokra-alueiden järjestelyyn liittyvien katu- ja viemärirakennuskustannusten korvausten suorittamista kaupungille (17. 3. 586 §); lupaa hajoituskaivon sijoittamiseksi korttelin n:o 45 tontin n:o 12 ulkopuolelle jalkakäytävän alle (17. 3. 588 §); tonttien ja alueiden vuokralleantoa: autonhuoltoasemaa varten Töölönkadun varrelta korttelista n:o 469 (17. 3. 595 §), asuntotontin Taka-Töölöstä (7. 7. 1 343 §), liikennealueen ja teollisuustontin Herttoniemestä (28. 7. 1 444 §, 29. 9. 1 796 §) sekä oppikoulutontin vuokralleantoa Munkkiniemestä (15. 12. 2 378 §); sauna- ja pesulaitoksen rakentamista Oulunkylään (24. 3. 628 §); Imatran Voima Oy:n tekemää voimansiirtojohtoa koskevaa pakkolunastusanomusta (24. 3. 630 §); Rudolf Steiner-koulun rakennusavustusanomusta (24. 3. 642 §); suoja-aidan rakentamista Köydenpunojankadun päähän (31. 3. 680 §); yksityisen raiteen tai rullavaunuradan rakentamislupaa (31. 3. 681 §, 18. 8. 1 538 §, 22. 9. 1 732 §); Tuberkuloosiliiton anomusta kaupungin omavelkaisen takauksen saamisesta (14. 4. 756 §); ehdotusta erään Malmilla sijaitsevan kiinteistön osan luovuttamisesta kaupungille (14. 4. 757 §); Hanasaaren sähköaseman ja Herttoniemen kytkinlaitoksen raidesuunnitelmia (21. 4. 806 §); aluevaihtoja (28. 4. 854 §, 21. 7. 1 399 §, 24. 11. 2 192, 2 200 §); maaston kunnostamista tehdastontin 1/43074 ympäristössä (5. 5. 884 §); yliopistolliselta keskussairaalalta perittävää korvausta tunnelin rakentamisesta kadun alitse (16. 6. 1 226 §); Käsityönopettajaopiston rakennuslainaa koskevien kiinnitysten etuoikeusjärjestyksen muuttamista (21. 7. 1 386 §); Suomen Punaisen Ristin taloa ja tonttia n:o 5 Topeliuksenkadun varrella koskevien lainojen vakuuksia (21. 7. 1 405 §); aloitetta Kampin alueen järjestelyksi (4. 8. 1 474 §); Asunto Oy. Ritokalliontie 8—16:n tontin kauppahinnan sakkokoron perimistä (11. 8. 1 504 §); Itämerenkadun ja Lauttasaarenkadun välisen alueen paloturvallisuuden tehostamista (15. 9. 1 701 §); asutuslautakunnan toimesta rakennettaviin kerrostaloihin sijoitettavien asukkaiden hyväksymisen edellytyksiä (6. 10. 1 846 §); Asunto Oy. Hauhon yhtiöjärjestyksen muuttamista (20. 10. 1 948 §); Munkkiniemen Tammitien osittaista rakentamista (3. 11. 2 047 §); korttelin n:o 96 tontin n:o 9 lisätystä rakentamisoikeudesta johtuvan korvauksen maksun järjestelyä (17. 11. 2 136 §); valtion omistaman alueen liittämistä kaasulaitoksen tonttiin Sörnäisissä (17. 11. 2 154 §); lämpöjohtokanavan rakentamista Kantelettarentien alitse (1. 12. 2 261 §); ajotien rakentamista puistoalueen kautta (1. 12. 2 262 §); Malminkatu 5:ssä olevien autotallien purkamiskysymystä (8. 12. 2 332 §); katumaan rakentamista korttelin n:o 30031 tonttien n:o 34—36 edustalla sekä Ritolahden puistikon kunnostamista (8. 12. 2 336 §); Lauttasaaren puistoalueiden hoitoa (15. 12. 2 385 §); vanhan venelaiturin purkamista Vattuniemessä (15. 12. 2 389 §) sekä Hirvihaaran vanhainkodin teiden kunnossapitokysymyksiä (22. 12. 2 432 §).

3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kertomusvuoden viljelyssuunnitelma hyväksyttiin toteutettavaksi maatalousosaston ehdotuksen mukaisena. Suunnitelma oli laadittu pääasiassa entisin perustein ja pääpaino tuotannossa kohdistettu siemen- ja leipäviljan tuotantoon (maat.- ja metsäj. 16. 4. 27 §).

Inventoimishinnat. Vuoden vaihteessa suoritettavaa inventointia varten vahvistettiin tärkeimpien vilja- ym. tuotteiden hinnat (maat.- ja metsäj. 11. 12. 77 §).

Selvitys maatalousosaston taloudellisesta tuloksesta v. 1957 merkittiin tiedoksi (24. 3. 646 §).

Ns. isännättömien valtaojien kunnossapitokysymykset. Lautakunta päätti tilata Teknillis-Yhteiskunnalliselta Tutkimussäätiöltä perkaussuunnitelmat Puistolan ja Itä-Pakilan valtaojille sivuojineen säätiön tarjouksen mukaisesti sekä antaa kaupunkimittausosaston tehtäväksi tarvittavien karttojen, linjakeppien ja paalujen hankinnan ja luovutuksen em. säätiön käyttöön (24. 3. 645 §, maat.- ja metsäj. 19. 3. 16 §).

Asemakaavaosaston tehtäväksi yhteistoiminnassa rakennusviraston kanssa päätettiin antaa Itä-Pakilan valtaojan perkaussuunnitelman tarkistaminen alueen valmistuvan asemakaavan pohjalla sekä sen mahdollisesti aiheuttamien muutoksien huomioiminen laaditussa kustannusarviossa. Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että eräissä tapauksissa kaupunki ryhtyisi rahoittamaan ko. perkausyrityksiä myös yksityisten osalta myöntämällä näille perkaussuunnitelman kustannuksia vastaavan lainan, josta heti työn loputtua perittäisiin käypä korko ja että laina olisi kuoletettava 10 vuoden kuluessa (29. 9. 1 798 §, maat.- ja metsäj. 11. 9. 44 §).

Maatilojen ym. tarkastukset. Maatalous- ja metsäjaosto suoritti retkeilyn Fallkullassa, Puistolassa ja Tuomarinkylässä. Fallkullassa suoritettiin mm. sikalan rakennustöiden tarkastus.

Avo-ojien tarkastuksessa todettiin Puistolan alueella Långin puron alkuhaarojen ja Puistolan ojaston perkaamisen olevan tarpeen vaatima (maat.- ja metsäj. 29. 5. 37 §).

Jaosto suoritti lisäksi Tuomarinkylän ja Haltialan tilojen viljelmien ym. tarkastuksen (maat.- ja metsäj. 11. 9. 45 §).

Kertomusvuoden satoarvio ym. Maatalousosaston tärkeimpien tuotteiden satoarvio kertomusvuonna sekä selvitys suoritetuista syyskylvöistä merkittiin tiedoksi (maat.- ja metsäj. 27. 11. 60, 61 §). Samoin merkittiin tiedoksi selvitys karjan tuotannosta ja ruokinnasta tarkkailuvuonna 1957—1958 (maat.- ja metsäj. 27. 11. 62 §).

Käytetyn maatalouskaluston myynti. Maatalousosasto oikeutettiin järjestämään huutokauppa tiloille kertyneiden vanhojen maatalouskoneiden myymiseksi (maat.- ja metsäj. 2. 4. 18 §). Huutokauppa pidettiin Pukinmäen kartanossa 26. 4. ja myydyistä esineistä saatuja hintoja voitiin pitää tyydyttävinä (maat.- ja metsäj. 29. 5. 36 §).

Salaojitustyöt kertomusvuonna. Maatalousosasto oikeutettiin suorittamaan salaojitustyöt kertomusvuonna Fallkullan, Haltialan ja Tuomarinkylän kartanoiden mailla Pellonraivaus Oy:n 1.82 mmk:n suuruisen tarjouksen pohjalla sekä tekemään tarvittava sopimus mainitun yhtiön kanssa (maat.- ja metsäj. 19. 3. 17 §).

Talin kartanon hoidon järjestely. Jaosto päätti periaatteessa, että Talin kartanon maat pidetään toistaiseksi omassa viljelyksessä sekä että sikalarakennus ehdotetaan purettavaksi, samoin tallirakennus sen jälkeen kun kaupunki ei sitä enää tarvitsisi omaan käyttöönsä (maat.- ja metsäj. 11. 12. 74 §).

Fallkullan navettarakennuksen muuttaminen sikalaksi. Työtehoseuran laatimat piirustukset päätettiin hyväksyä (maat.- ja metsäj. 28. 2. 7 §).

Maanvuokrat. Päätettiin vahvistaa 1. 4.—31. 12. väliseksi ajaksi niiden maanvuokrasopimusten edellyttämät vuokrat, jotka olivat sidotut elinkustannusindeksiin »elokuu 1938—heinäkuu 1939 = 100» (maat.- ja metsäj. 2. 4. 20 §). Samoin vahvistettiin v:ksi 1959 ne maanvuokrat, joiden suuruus riippui elinkustannusindeksistä »lokakuu 1951 = 100». Vuokrat määräytyivät kertomusvuoden syyskuun indeksiluvun perusteella (maat.- ja metsäj. 23. 10. 55 §).

Eräiden pienehköjen alueiden vuokrat, jotka eivät olleet indeksiin sidottuja, päätettiin vuokraajien siihen suostuttua määrätä elinkustannusindeksistä »lokakuu 1951 = 100» riippuviksi. Sen mukaisesti vahvistettiin vuokrat ja perusvuokrat v:ksi 1959. Sopimusten muut vuokraehdot jäivät ennalleen. Tämä tarkistus koski neljää vuokra-aluetta Malmilla sekä kahta kalastusvajan paikkaa Viikinmäessä (maat.- ja metsäj. 27. 11. 63 §).

Puutarhuri Onni Ripatin, jolle oli v. 1954 vuokrattu Bredvikin tilan puutarha rakennuksineen vuosittain etukäteen maksettavasta vuokrasta, vuokran maksuaika muutettiin siten, että kertomusvuonna siitä maksettiin puolet 15. 8. ja toinen puoli 31. 10. mennessä. V:n 1959 vuokra oli maksettava neljännesvuosittain etukäteen (10. 3. 539 §, maat.- ja metsäj. 28. 2. 8 §).

Lautakunta myönsi anomuksesta lykkäystä maanvuokran suorittamiseen määräajaksi, korko 10 % (7. 7. 1 351 §). Vuokran alennusanomukseen suostuttiin eräässä tapauksessa (maat.- ja metsäj. 28. 2. 10 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin lykkäyksen myöntämistä maanvuokran suorittamiseen (27. 1. 206 §, 10. 3. 541 §, maat.- ja metsäj. 28. 2. 10 §) sekä erään pienen vuokrasaatavan v:lta 1954 poistamista tileistä (maat.- ja metsäj. 13. 5. 29 §).

Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Haaga, tiloista Backas RN:o 2 ja Munkkiniemi RN:o 1, yht. 14 ha	Esko Saarisalmi [3]	31.12.1958 [1]	52 000 40 000 [2]
Herttoniemi, Mäkelän tila RN:o 4^{3}, n. 4.65 ha	Ester Johansson [4]	S:n [1]	21 500 18 000 [2]
Kaarela, tilasta RN:o 8, yht. 3.2 ha	Sulo Hanhinen [5]	»	11 000 8 600 [2]
Malmi, tilasta Påls RN:o 1^{4} n. 0.9 ha ja Stensböle RN:o 1^{7} n. 0.7 ha	Sulo Jaakkola [6]	» [1]	3 000 2 300 [2]
» Örskiksen tilasta RN:o 3^{249} peltoalue	Juho Lehtinen [7]	» [1]	500 400 [2]
Mellunkylä, tilat Blåbärskärr RN:o 1^{5}, 11.15 ha, Stängslan RN:o 1^{427} ja Rödslan RN:o 1^{429}, yht. 6.4 ha	Onni Narinen [8]	31.12.1958 31.12.1962	105 000 80 000 [2]
Oulunkylän kartano RN:o 6, 0.2 ha	Toivo Rytkönen [9]	31.12.1958 [1]	1 500 1 200 [2]
» » » 6, n. 4.15 ha	Keijo Lindström [10]	S:n [1]	20 000 15 400 [2]
» » » 6, 0.55 ha	Koskisen Puutarha Oy. [11]	» [1]	3 850 2 960 [2]
Tapanila, tilasta U 295 RN:o 6^{377} 0.4 ha	Alpo Aho [12]	31.12.1959 [1]	7 000 5 400 [2]

Luettelossa mainittuun O. Narisen vuokraukseen kuului viljelysmaiden lisäksi 3-huoneinen asuinrakennus, hellahuonerakennus, karja- ja talousrakennus, kellari sekä kaksi latoa, toinen Blåbärskärr- ja toinen Skogsland nimisellä tilalla. E. Saarisalmen vuokraukseen sisältyi oikeus ns. Pikkusuon ladon käyttämiseen.

Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle vuokratut viljelysmaat. Säätiölle vuokrattujen Vartiokylän ja Bredbackan viljelysmaiden yhteispinta-alaksi päätettiin merkitä 125.19 ha. Vuokramaksun suuruudeksi kertomusvuonna määrättiin 684 750 mk. Käyttöoikeus ns. Bredbackan latoon merkittiin päättyneeksi 30. 6. (6. 10. 1 850 §).

Viikin opetus- ja koetilan vuokra-alueet. Viikin opetus- ja koetilan vuokrasopimus, joka perustui maatalous- ja metsäjaoston v. 1953 tekemään päätökseen, sanottiin irti päättyväksi 31. 12.

Opetus- ja koetilalle päätettiin vuokrata 1. 1. 1959 alkaen vuodeksi kerrallaan tavanmukaisilla vuokraehdoilla n. 0.72 ha:n ja 0.4 ha:n suuruiset maa-alueet Viikinmäki-nimisestä tilasta RN:o 2^{11} Viikin latokartanon kylässä yhteensä 10 000 mk:n (perusvuokra 7 700 mk) vuosittain etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta (maat.- ja metsäj. 27. 11. 65 §).

Maanvilj. V. G. Lindströmin vuokramaiden järjestely. Maanvilj. V. G. Lindströmin vuokrasopimukset, jotka koskivat yhteensä 15.34 ha:n alueita Oulunkylässä ja Vartio-

[1]) Vuokrakausi jatkuu vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk. — [2]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [3]) 21. 7. 1 408 §. — [4]) Maat-. ja metsäj. 29. 5. 38 §. — [5]) S:n 29. 5. 31 §. — [6]) S:n 2. 4. 21 §. — [7]) S:n 29. 5. 33 §. — [8]) Kiint. ltk. 21. 4. 820 §, maat.- ja metsäj. 16. 4. 26 §. — [9]) Maat.- ja metsäj. 29. 5. 32 §. — [10]) S:n 18. 6. 41 §. — [11]) S:n 18. 6. 43 §. — [12]) S:n 27. 11. 67 §.

kylässä, merkittiin päättyneiksi 31. 12. 1957. Alueet päätettiin antaa kertomusvuodeksi vuokralle hänen pojalleen maanvilj. Keijo Lindströmille, jolle lisäksi vuokrattiin Oulunkylän kartanoon kuuluvalta lohkolta n. 2.05 ha laidunmaata. Vuokra-alueeksi tuli siten Oulunkylän kartanosta RN:o 6 n. 6.7 ha ja Vartiokylästä Vestergård-nimisestä tilasta RN:o 2^{290} n. 7.49 ha sekä Johannesdal-nimisestä tilasta RN:o 2^{289} 3.2 ha, yhteensä 17.39 ha viljelysmaata, jonka vuokra oli 99 000 mk (perusvuosivuokra 76 000 mk). Irtisanomisaika 2 kk (maat.- ja metsäj. 29. 5. 34 §).

Vuokrasopimuksen muutos. Lautakunta päätti anomuksesta hyväksyä Blåbärskärr-nimisen tilan RN:o 1^{5} vuokraajaksi liikemies Kalle Hagertin yhdessä työmies Onni Narisen kanssa 1. 1. 1959 lukien aikaisemman, Narisen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen ehdoilla sekä lisäksi sillä ehdolla, että mikäli tästä vuokrauksesta aiheutuisi ympäristölle häiriötä, voidaan tilan vuokraoikeus julistaa heti menetetyksi (22. 12. 2 449 §, maat.- ja metsäj. 11. 12. 75 §).

Vuokra-alueiden pinta-alojen muutokset. Maanvilj. Viktor Boströmille vuokrattujen maiden viljelyspinta-alaksi päätettiin merkitä 1. 1. lukien n. 2.9 ha eli n. 0.4 ha vähemmän kuin aikaisemmin. Kertomusvuoden vuokra alennettiin 19 000 mk:aan (maat.- ja metsäj. 2. 4. 22 §).

Puutarhuri Ester Johanssonille Vartiokylästä Vestergård -nimisestä tilasta RN:o 2^{290} vuokratun peltoalueen pinta-ala merkittiin samoin 1. 1. lukien 0.14 ha pienemmäksi eli n. 1.2 ha:ksi ja kertomusvuoden vuokra alennettiin 12 000 mk:aan (maat.- ja metsäj. 2. 4. 23 §).

Vahtimestari Vilho Airaksen nimissä olevan huoltoviraston henkilökunnan viljelyspalstoja koskevan vuokrasopimuksen mukaiseksi vuokra-alueeksi päätettiin 1. 1. 1959 alkaen merkitä 1.25 ha Oulunkylän kartanon maista. Vuosivuokraksi vahvistettiin 16 000 mk (maat.- ja metsäj. 27. 11. 72 §).

Maanvilj. Richard Eklundin vuokrasopimuksen mukaiseksi viljelysalaksi päätettiin 1. 1. 1959 alkaen merkitä n. 13.54 ha Tullisaaren tilasta RN:o 1^{24} ja n. 2.8 ha Stansvikin tilasta RN:o 1^{253}, yhteensä n. 16.34 ha entisen 18.15 ha:n asemesta. Vuosivuokra alennettiin 70 000 mk:ksi. Vuokra-alueen pienennys aiheutui kaupungin ja seurakuntien aluevaihdosta (maat.- ja metsäj. 27. 11. 71 §).

Muut vuokraehdot jäivät kaikissa eo. sopimuksissa ennalleen.

Oy. Rekola Ab:n vuokraoikeuden jatkaminen. Oy. Rekola Ab:n vuokraoikeutta n. 1.4 ha:n suuruiseen alueeseen Korpaksen tilasta RN:o 1^{36} jatkettiin entisillä ehdoilla 1. 1. alkaen. Vuokraksi vahvistettiin entinen perusvuokra, 15 700 mk, korotettuna 20 % eli 18 800 mk:aan. Sopimus oli vesijohtotöiden ajaksi sanottu irti v:n 1957 syksyllä (maat.- ja metsäj. 29. 5. 35 §).

Vuokrasopimusten päättyminen. Merkittiin tiedoksi, että maanvilj. Ossian Gauffin oli sanonut irti 31. 12. päättyväksi Vartiokylässä olevaa Torsängin tilaa koskevan vuokrasopimuksensa. Vuokraus käsitti peltoa ja laidunmaata yhteensä n. 32 ha, kaksi asuinrakennusta, kotieläinrakennuksen ym. Samalla kehotettiin vuokraajaa kääntymään kaupunginagronomin puoleen ko. vuokrauksen järjestämiseksi v. 1959 (maat.- ja metsäj. 11. 12. 78 §, ks. v:n 1958 I osan s. 278).

Kertomusvuonna jouduttiin sanomaan irti päättyviksi 31. 12. joukko maanvuokrasopimuksia, jotka koskivat eräitä järjestelyn alaisiksi joutuvia alueita; mm. oli vapautettava alueita perustettavaa Kivikon siirtolapuutarhaa varten, Malmilla, Tapanilassa ja Pajamäen asuntoalueella suoritettavien viemäri- ja vesijohtotöiden johdosta, Tuusulantien levennyssuunnitelman toteuttamiseksi sekä Pirkkolan urheilupuiston alueella aloitettavia perustöitä varten (maat.- ja metsäj. 23. 10. 57 §, 27. 11. 64, 66, 68 §).

Lisäksi merkittiin eräitä muita maanvuokrasopimuksia vuokraajan anomuksesta päättyviksi 31. 12. (maat.- ja metsäj. 30. 1. 2 §, 23. 10. 57 §, 27. 11. 69 §).

Jään nostoluvat. Maatalousosasto oikeutettiin entiseen tapaan myöntämään lupia jään nostamiseen Vantaasta. Hinta perittiin vesialueen vuokrana, joka oli 15 mk/m^2 (maat.- ja metsäj. 28. 2. 13 §).

Mullan luovutus. Sauna-Seuralle päätettiin luovuttaa korvauksetta n. 50 m^3 multaa seuralle vuokratun alueen nurmikoiden ja istutusten kunnostamiseksi (maat.- ja metsäj. 18. 6. 42 §).

Tapaturmat ja sairauslomat maatalousosastossa v. 1957. Merkittiin tiedoksi, että eri maatiloilla sattuneiden tapaturmien lukumäärä v. 1957 oli 15, joiden johdosta työpäiviä

menetettiin 428. Sairaustapauksista aiheutui 674 työpäivän menetys (maat.- ja metsäj. 28. 2. 15 §).

Maataloustyöntekijöille myytävien polttopuiden hinnat päätettiin vahvistaa seuraaviksi 1. 12. lukien: koivuhalot 1 650 mk/m³, havuhalot 1 450 mk/m² ja sekahalot 1 250 mk/m³ (maat.- ja metsäj. 27. 11. 73 §).

Maatalousosaston hallinnossa olevien asuinhuoneistojen vuokrat. Osaston hallinnossa olevista rakennuksista oli kaikkiaan 25 huoneistoa vuokrattu muille kuin tilojen työntekijöille. Vuokrien yleisesti noustua kertomusvuoden alusta lähtien oli näidenkin huoneistojen vuokria korotettu vastaavasti 10 %.

Osaston palveluksessa olevien työntekijöiden asunnoista perittävät vuokrat sen sijaan jäivät samoiksi kuin ne 1. 7. 1956 voimaan tulleen työehtosopimuksen mukaan oli sovittu (maat.- ja metsäj. 28. 2. 14 §).

Maakunnallisten kyntökilpailujen järjestäminen. Uudenmaan läänin Maanviljelysseuralle myönnettiin lupa maakunnallisten kyntökilpailujen järjestämiseen 16. 10. Tuomarinkylän kartanon alueella. Kilpailujen yhteydessä järjestettiin kahvitarjoilu, jonka kustannukset, n. 7 500 mk, suoritettiin lautakunnan käyttövaroista (13. 10. 1 900 §, maat.- ja metsäj. 10. 10. 47 §).

Käyttövaroista päätettiin lisäksi suorittaa ns. maatalousmiljardin jakoa koskevat ilmoituskustannukset, yhteensä 7 626 mk (9. 6. 1 189 §, 16. 6. 1 247 §) sekä 1 900 mk Tuomarinkylän kartanon kuorma-autonkuljettajan Erik Laineen hautaustilaisuudessa osaston puolesta lasketusta seppeleestä (20. 10. 1 951 §, maat.- ja metsäj. 10. 10. 48 §).

Maatalousosaston hallintoon määrättiin: Mellunkylästä Skogsland II RN:o 1^{428} ja Rödslan RN:o 1^{429} nimisten tilojen viljelysmaat sekä kolmen yhteensä 1.8 ha:n suuruisen Stängslan RN:o 1^{427} -nimiseen tilaan kuuluvan määräalan viljelysmaat, kaikki rakennuksineen ja Borgs RN:o 1^{521} -nimiseen tilaan kuuluvan 13 ha:n suuruisen määräalan peltoalueet (21. 4. 803 §, 8. 12. 2 312 §); Tapanilasta Alkärr RN:o 13^{12} -niminen tila (1.9. 1 595 §); Sonabyn tilasta RN:o 5^{117} Malmilla Helsingin Kaupunkilähetyksen vuokraalueesta vähennetty osa (15. 9. 1 693 §); tila Storåkern N:o 4 RN:o 1^{12} Pukinmäen yksinäistaloa (20. 10. 1 928 §); n. 2.6 ha:n suuruinen alue Björckbacka -nimisestä tilasta RN:o 13^{7} Tapanilassa (17. 11. 2 117 §) sekä Ryttylän ja Toivoniemen tilojen viljelysmaat (29. 12. 2 487 §).

Lautakunta päätti merkitä, että urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöoikeus tiloihin RN:o 2^{265} ja 2^{114} Malmilla päättyi 31. 12. (8. 12. 2 341 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: Pitäjänmäeltä Talin kartanoon johtavan tien määräämistä rakennusviraston hoitoon (13. 1. 62 §); kahden maa-alueen vuokraamista Suutarilasta omakotitonteiksi puutarhatilojen vuokralleannon yhteydessä (30. 6. 1 306 §, 25. 8. 1 576 §, maat.- ja metsäj. 18. 6. 40 §); eräiden kertomusvuoden määrärahojen ylittämistä (30. 6. 1 307 §, 18. 8. 1 546 §, 10. 11. 2 095 §); vanhojen tai rappeutuneiden rakennusten purkamista (20. 10. 1 952, 1 953 §, maat.- ja metsäj. 10. 10. 49, 50 §); Pukinmäen navettarakennuksen liittämistä kaupungin vesijohtoverkostoon (20. 10. 1 954 §, maat.- ja metsäj. 10. 10. 51 §); Fallkullan navettarakennuksen muutostöihin varatun määrärahan ylittämistä (27. 10. 1 996 §, maat.- ja metsäj. 23. 10. 58 §) sekä kaupungin maatilojen puhelimien määräämistä toimistopuhelimiksi (3. 11. 2 050 §, maat.- ja metsäj. 23. 10. 54 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat: Kaarelan tilan vuokraajan anomusta viljelysalan vähennyksestä aiheutuneen satomenetyksen korvaamisesta (10. 2. 334 §, maat.- ja metsäj. 30. 1. 3 §); osaston traktorinkuljettajan liikennevaurion johdosta maksettavaksi tuomittujen kulujen korvaamista (6. 10. 1 849 §) sekä ojien ja avoviemärien perkauskysymyksiä ym. (9. 6. 1 188 §, 16. 6. 1 246 §, maat.- ja metsäj. 30. 1. 1 §, 29. 5. 37 §).

4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tarvon tietyömaata varten tarvittavan maankaatopaikan luovuttaminen. Tie- ja vesirakennushallinnon Uudenmaan piirille päätettiin myöntää lupa maan ajamiseen Tarvon tietyömaalta kaupungin omistamalle Ison Huopalahden vesijättömaalle. Kaatopaikka oli tarkemmin määrätty, suuruudeltaan n. 1 ha ja sen käyttöoikeudesta perittiin 50 000 mk:n

korvaus. Lupa myönnettiin eräillä ehdoilla ja oli voimassa v:n 1959 loppuun (12. 5. 953 §).

Parakkialueen vuokrasopimuksen päättyminen. Tie- ja vesirakennushallinnon Uudenmaan piirille v. 1953 vuokrattua n. 1 ha:n suuruista tierakennustyömaan parakkialuetta koskeva vuokrasopimus katsottiin päättyneeksi 31. 10., joten kertomusvuoden vuokraksi tuli 15 000 mk (17. 11. 2 158 §).

Selvitys metsäosaston toiminnasta ja taloudellisista tuloksista v. 1957. Merkittiin tiedoksi selvitys v:n 1957 aikana suoritetuista kaupungin metsä- ja puistoalueiden kunnostustöistä, hoito- ja harvennushakkuista sekä osaston myyntitoiminnasta.

Hakkuita ja niihin liittyviä hoitotöitä suoritettiin mm. Laajasalossa, Rastilassa, Uutelassa, Pakilan ja Paloheinän länsipuolella ja Viikinmäen koillispuolella olevilla metsäalueilla sekä Tervalammen, Hirvihaaran ja Bengtsårin tiloilla. Lisäksi avattiin katu- ja tiealueita sekä harvennettiin tontti- ja puistoalueita rakennussuunnitelmien mukaisesti.

Metsänistutustöistä mainittakoon, että Tervalammen tilalla istutettiin 2 400 kuusentainta, Bengtsårissa 1 000 kuusentainta ja Hirvihaarassa 7 500 männyn- ja 600 kuusentainta, Laajasalon metsissä 10 500 ja Uutelassa 6 500 männyntainta sekä Haltialan alueella 4 500 männyn- ja 2 000 kuusentainta, kaikkiaan n. 35 000 tainta. Istutetut taimet oli kasvatettu omassa taimitarhassa.

V. 1957 luovutettujen tärkeimpien eri puutavaralajien määrät olivat: havupuutukkeja 81 000 j³, koivutukkeja 3 250 j³, paaluja ym. 990 kpl, peitepölkkyjä 2 960 kpl, paperipuuta 360 pm³ sekä halkoja 16 060 pm³.

Puutavaran myynti eri ostajille jakaantui markkamääräisesti seuraavasti: puutavara- ja polttoainetoimisto 17.249 mmk, rakennusvirasto 2.538 mmk, maatalousosasto 2.149 mmk, muut kaupungin laitokset 1.554 mmk sekä yksityiset ostajat 13.936 mmk, yhteensä 37.426 mmk (3. 2. 269 §, maat.- ja metsäj. 30. 1. 5 §).

Metsien ym. tarkastus. Maatalous- ja metsäjaosto tutustui Malmin lentokentän itäpuolella olevaan metsäalueeseen, siellä suoritettuihin harvennushakkuihin sekä tällä alueella sijaitsevan Alppikylän hiekkakuopan liepeillä olevaan mustalaisleiriin (maat.- ja metsäj. 29. 5. 39 §).

Metsäosaston työtilanne. Kertomusvuotta edeltäneenä vuonna olivat osaston työt, lähinnä työllisyystilanteesta johtuen, lisääntyneet odotettua enemmän, joten työpalkkoja varten talousarvioon varattua määrärahaa oli ylitettävä. Käsitellessään kysymystä osaston töiden suorittamisesta kertomusvuonna päätti lautakunta puolestaan, että töitä jatkettaisiin suunnilleen samassa laajuudessa kuin edellisenäkin vuonna, vaikka siten jouduttaisiinkin anomaan työpalkkoja varten varatun määrärahan (17 mmk) ylittämisoikeutta (3. 2. 270 §, maat.- ja metsäj. 30. 1. 6 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että em. kertomusvuoden palkkamäärärahoja saataisiin ylittää 8.5 mmk:lla. Samoin anottiin, että kaluston kunnossapitoon ja tarveaineiden hankintaa varten varattuja määrärahoja saataisiin ylittää 200 000 mk:lla (18. 8. 1 547 §).

Louhintaluvat. Graniittikalliota myytiin louhittavaksi Leppävaaran louhinta-alueella Paavo Heimlanderille 70 m³ sekä Antti Törröselle 50 m³. Hinta oli 500 mk/m³ (17. 2. 398 §, 22. 12. 2 453 §).

Laajalahden alueelta entisestä louhintapaikasta myytiin B. Moringille graniittikalliota 45 m³ hintaan 450 mk/m³ (8. 9. 1 662 §).

Metsästysluvat kaupungin maalla. Kaupunginmetsänhoitaja oikeutettiin harkintansa mukaan myöntämään lupia kettujen ja rusakkojänisten ampumiseen talvikautena 1958/59. Lupia myönnettäessä noudatettiin samoja perusteita kuin edellisenäkin vuonna, samoin olivat niistä perityt korvaukset entisen suuruiset.

Talvikaudeksi 1957/58 oli kettujen ampumiseen myönnetty 15 lupaa, joiden perusteella ammuttiin 13 kettua. Rusakkojen ampumiseen oli myönnetty 7 lupaa ja ammuttiin 34 rusakkoa (13. 10. 1 902 §).

Eräitä rauhoituskohteita koskevat esitykset. Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että tämä päättäisi rauhoittaa seuraavat puut: käärmekuusen Tuomarikylän kartanon pihapuistossa, männyn Herttoniemen siirtolapuutarhan eteläpuolella olevan niemen kärjessä, koivun Munkkiniemen Kaartintorpan lastentarhan pihassa sekä tammen Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 27 tontilla n:o 2.

Samalla ehdotettiin Uudenmaan lääninhallitukselle esitettäväksi Talin kartanon puistossa kasvavan tammen, ympärysmitta 440 cm, sekä Käpylässä hiihtomäen luoteis-

puolella sijaitsevan hiidenkirnun, läpimitaltaan 140 × 170 cm, julistamista rauhoitetuiksi luonnonsuojelumuistomerkeiksi luonnonsuojelulain 9, 11 ja 12 §:n nojalla (24. 2. 457 §).

Sorsien rengastaminen ym. kaupungin alueella. Lautakunta päätti myöntää Suomen Riistanhoito-Säätiön Riistantutkimuslaitokselle oikeuden kaupungin alueilla olevien sorsien kiinniottamiseen ja rengastamiseen tutkimustarkoituksessa 30. 4. mennessä. Asiasta oli lähemmin sovittava metsäosaston kanssa (24. 2. 458 §).

Riistantutkimuslaitokselle myönnettiin lisäksi lupa sorsanpoikasten pyydystämiseen tutkimustyötä varten kertomusvuoden aikana metsäosaston kanssa sovitulla tavalla (24. 2. 459 §). Tutkimuksen tarkoituksena oli mm. selvittää sorsakannan liikkumista Helsingin ympäristössä eri vuodenaikoina.

Samoin antoi lautakunta suostumuksensa siihen, että eräs yksityishenkilö sai pyydystää 10 talvehtivaa sorsaparia kaupungin alueilta Kirkkonummella suoritettavia istutuskokeiluja varten. Korvaukseksi määrättiin 1 000 mk sorsaparilta (3. 3. 503 §).

Metsäosaston hallintoon päätettiin määrätä Mellunkylästä Skogsland II RN:o 1^{428} ja Rödslan RN:o 1^{429} nimisten tilojen metsät sekä kolmen yhteensä 1.8 ha:n suuruisen Stångslan RN:o 1^{427} -nimiseen tilaan kuuluvan määräalan metsät, tilat Granskog RN:o 4^{180} ja Kullen RN:o 4^{176} sekä Borgs RN:o 1^{521} -nimiseen tilaan kuuluvan n. 13 ha:n suuruisen määräalan metsäalueet (21. 4. 803 §, 6. 10. 1 821 §, 10. 11. 2 096 §, 8. 12. 2 312 §); Malmilla oleva Sorakuoppa RN:o 7^{347} -niminen tila (16. 6. 1 219 §); Myllypuron alue, kooltaan n. 49.8 ha (22. 12. 2 421 §); Lauttasaaren puisto- ja katualueet, rakennettuja katuja ja J. Tallbergin perikunnan hallintoon jääviä puistoalueita lukuun ottamatta (22. 12. 2 422§) sekä Ryttylän ja Toivoniemen tilojen metsät (29. 12. 2 487 §).

Sanomalehtien tilaaminen. Metsäosasto oikeutettiin tilaamaan metsäkämpälleen ajaksi 1. 1. — 30. 4. ja 1. 9. — 31. 12. kolme sanomalehteä (13. 1. 63 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: kahden osaston viranhaltijan loman korvaamista rahassa (17. 2. 396 §); osaston käytetyn henkilö-pakettiauton myyntiä (8. 9. 1 661 §) sekä osaston metsäteknikon, metsätyönjohtajan ja piirimetsänvartijoiden käytössä olevien puhelimien määräämistä toimistopuhelimiksi (3. 11. 2 051 §).

Lausunnot. Luonnonsuojelulain vastaisista, maisemaa rumentavista liikeilmoituksista kaupungin alueella annettiin kaupunginhallitukselle lausunto, jossa mm. esitettiin ryhtymistä toimenpiteisiin tämäntapaisen mainonnan estämiseksi sekä pyydettiin kaupunginhallitusta kiinnittämään maistraatin huomiota ko. asiaan (13. 10. 1 901 §).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle lausunto Tammisalossa suoritettujen hakkuiden eräälle yksityishenkilölle aiheuttamien vahinkojen korvaamiskysymyksestä (6. 10. 1 851 §, 1. 12. 2 282 §).

5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1958 n:o 188 ja 189 sekä v. 1959).

Kasarmitorille rakennettavaa halli- ja näyttelyrakennusta varten tarvittavaa asemakaavanmuutosta koskeva ehdotus n:o 4406 päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle. Ko. rakennusala oli muodostettu uudeksi kortteliksi n:o 210, johon sai rakentaa ainoastaan liikehuoneistoja (31. 3. 703 §, ks. s. 40).

Helsingin yliopistolliselle keskussairaalaliitolle voimakeskusta varten luovutettavaa aluetta koskevat järjestelyt. Lautakunta päätti lähettää asemakaavan muutoksen n:o 4390, joka koski 15. kaupunginosan kortteleita n:o 642 ja 643, sekä tonttijakokartan n:o 1473 puoltolauseineen kaupunginhallitukselle. Samalla lautakunta päätti, sen jälkeen kun em. muutokset olisi vahvistettu, suorittaa keskussairaalaliiton kanssa aluevaihdon, jossa liitto luovuttaa kaupungille korttelin n:o 642 tontista n:o 2 n. 22 m^2:n suuruisen alueen liitettäväksi puistoon ja kaupunki luovuttaa liitolle mainittuun tonttiin liitettäväksi samansuuruisen alueen puistosta (10. 3. 546 §).

Asemakaavaehdotukset. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle täydennettyä Maunulan asemakaavaa ja siihen liittyvää täydennettyä viemäröimiskarttaa (13. 1. 68 §), Kulosaaren keskiosan asemakaavaa selityksineen sekä siihen liittyvää viemäröimissuunnitelmaa (25. 8. 1 581 §, asemakaavaj. 17. 1. 3 §), asemakaavaa, joka käsitti osan

26. kaupunginosasta (Kunnalliskodintien pohjoispuolella oleva alue) ja siihen liittyvää tonttijakokarttaa (21. 7. 1 416 §) sekä asemakaavaa, joka käsitti 45. kaupunginosan (Marjaniemen) eteläosan viemäröimissuunnitelmineen (1. 12. 2 283 §). Asemakaavaehdotus, joka koski 29. kaupunginosan eteläisen alueen luoteisosaa sekä siihen liittyvä selitys ja viemäröimissuunnitelma lähetettiin puoltolausein kaupunginhallitukselle (24. 11. 2 225§)

Lautakunta päätti hyväksyä myöhemmin laadittavan asemakaavan pohjaksi asemakaavaosaston ehdotuksen, joka koski Tattarisuon (Puistola) pienteollisuus- ja varastoaluetta (3. 3. 507 §).

Lisäksi hyväksyttiin tai puollettiin piirustuksia, jotka koskivat eräiden alueiden palstoitusta ym. otettaviksi huomioon lopullisia asemakaavoja laadittaessa (4. 8. 1 485 §, 10. 11. 2 097 §, 22. 12. 2 459 §).

Roihuvuoren ja Marjaniemen välisen yhdystien suunnan vahvistaminen. Kulutusosuuskuntien Keskusliiton esittämä suunnitelma Strömsin alueen läpi johtavan tien paikaksi hyväksyttiin asemakaavaosaston esittämin muutoksin otettavaksi huomioon Marjaniemen asemakaavassa.

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto sitoutui luovuttamaan kaupungille korvauksetta 14 m:n levyisen tiealueen Strömsin alueella sekä Marjaniemen puolella sen osan tiestä, joka sijaitsi liiton omistamalla maalla, yhteensä n. 1 ha. Lisäksi oli ehtona, että myöhemmin laadittavassa asemakaavassa Strömsin tilan rakennusoikeus hyväksyttäisiin ainakin niin suureksi, että kokonaiskerrosala olisi vähintään yhtä suuri kuin luovutettava tieala (13. 10. 1 903 §).

Kaupunginhallitukselle ehdotettiin, että tiealueen luovuttamisesta saataisiin tehdä Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kanssa sopimus lautakunnan esittämillä ehdoilla (1. 12. 2 248 §).

Siltoja, katuja ym. koskevat piirustukset. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Pitkänsillan rinnakkaissillan alikulkuaukot tehtäisiin asemakaavaosaston piirustuksen n:o 4384/A mukaisesti; että silta suunniteltaisiin siten, että tarvittaessa voitaisiin toteuttaa piirustuksessa n:o 4384/B esitetyt järjestelyt Siltavuorenrannassa; että silta rakennettaisiin siten, että sen ajorata tarvittaessa voitaisiin levittää 6-kaistaiseksi sekä että sillan rakennekorkeus pyrittäisiin saamaan mahdollisimman pieneksi (24. 2. 463 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettavaksi poikkileikkausehdotus Tarvontien yli Munkkiniemessä rakennettavaa Professorintien siltaa varten (10. 2. 337 §) sekä Hopeasalmen siltaa varten Kulosaaressa (10. 2. 348 §).

Samoin esitettiin hyväksyttäväksi suunnitelma Lapinmäentien rakentamiseksi Mannerheimintien ja Pasilan välillä asemakaavaosaston laatiman piirustuksen n:o 4508 mukaisesti (22. 12. 2 464 §) sekä suunnitelma yleiskaavan mukaista sisempää rengastietä varten Pukinmäen—Malmin välillä piirustusten n:o 4511 ja 4512 mukaan (22. 12. 2 467 §).

Leppäsuon alueen väliaikainen käyttö. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että hyväksyttäisiin piirustuksen n:o 4411 mukainen järjestelysuunnitelma Leppäsuon alueen väliaikaisesta käyttämisestä linja-autoaseman autonhuolto- ja pysäköimistiloina sekä lasten leikkikenttänä. Huoltoasema sijoitettaisiin alueen keskelle ja pysäköintikentille tulisi tilaa yli 100 linja-autolle. Leikkikenttä sijoitettaisiin Mechelininkadun puoleiseen osaan ja liittyisi lastentarhan pihalla olevaan leikkialueeseen (12. 5. 964 §).

Siltojen nimiehdotukset. Kaupunginhallitukselle esitettiin, että Lauttasaaren sillalle vahvistettaisiin sen jo yleistynyt käyttönimi Lauttasaaren silta—Drumsö bro sekä että Lauttasaaren uuden sillan nimeksi vahvistettaisiin Lapinlahden silta—Lappviksbron (3. 11. 2 054 §, 8. 12. 2 348 §).

Samoin esitettiin, että 20. kaupunginosaan satamaradan yli rakennettavan ja Lauttasaarenkatuun yhtyvän sillan nimeksi vahvistettaisiin Ruoholahden silta—Gräsviksbron (8. 12. 2 347 §).

Pitkänsillan rinnakkaissillan nimeksi ehdotettiin Näkinsilta—Näckens bro (2. 6. 1 133 §).

Kadun- ja paikannimikysymykset. Kaupunginhallitukselle tehdyissä esityksissä ehdotettiin hyväksyttäväksi eräiden kadunnimien muutoksia kadunnimikomitean ehdotuksen mukaisesti Munkkiniemen alueella (10. 2. 343 §, 17. 11. 2 163 §) sekä kadunnimistön täydentämistä saman komitean ehdottamalla tavalla Vartiokylässä ja Mellunkylässä (9. 6. 1 191 §), Laajasalossa (21. 7. 1 411 §, 24. 11. 2 224 §) sekä Kulosaaren keskiosassa (25. 8. 1 580 §).

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto, joka koski aloitetta sopivien nimien antamiseksi uusille asuntoalueille ja rakennettaville kaduille (3. 2. 273 §).

Kulosaaren rakennussuunnitelma-alueelle, joka käsitti Kulosaaren jo rakennetun eteläosan, oli kaupunginhallitus 30. 9. 1948 hyväksynyt nimistön. Kadunnimikomitea oli suorittanut uudelleen sen tarkistuksen ja ehdottanut siihen eräitä muutoksia ja lisäyksiä. Lautakunta päätti antaa komitean ehdotuksen tilapäisen jaostonsa valmisteltavaksi. Jaoston puheenjohtajaksi valittiin lautakunnan varapuheenjohtaja Salmio sekä jäseniksi lautakunnan jäsenet Kivilinna ja Procopé (20. 10. 1 957 §).

Jaosto kokoontui kaksi kertaa. Kadunnimikomitealta pyydettiin 29. 10. lausunto, jonka saatuaan jaosto teki lautakunnalle oman ehdotuksensa 13. 11. Kaupunginhallitukselle lähetetyssä kirjelmässä esitti lautakunta hyväksyttäväksi uudet nimiehdotukset sekä muutokset aikaisempiin hyväksyttyihin nimiin. Nimet ehdotettiin otettaviksi käyttöön ennen asemakaavan vahvistamista (24. 11. 2 223 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettavaksi asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti useita korttelien korkeustasojen muutoksia, jotka on selostettu tämän kertomuksen I osan sivulla 281.

Rakennuspiirustusten hyväksyminen. Kaupunginhallitukselle antamissaan lausunnoissa puolsi lautakunta rakennusviraston Kasarmikatu 21:een rakennettavan virastotalon luonnospiirustusten (13. 1. 73 §) sekä Lauttasaaren vesitornin pääpiirustusten (10. 3. 544 §) hyväksymistä.

Eräitä lupia yksityisen ajo- tai jalankulkutien rakentamiseen puistoalueelle myönnettiin korvauksetta (16. 6. 1 249 §, 8. 9. 1 663 §).

Lupia osoiteviittojen yms. pystyttämiseen ulkosalle myönnettiin eräissä tapauksissa (2. 6. 1 135 §, 20. 10. 1 959 §, liikennej. 24. 2. 29 §).

Käyttövaroistaan lautakunta myönsi 16 000 mk liikenneteknillisille luentopäiville ilmoitettujen viranhaltijain osanottomaksuna (6. 10. 1 859 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: Päijänteentien ja Vääksynkujan risteyksen liikenneolosuhteiden parantamista (10. 3. 542 §); kävelytien rakentamista Mäkelänkadulta Sofianlehdonkadulle (9. 6. 1 190 §); Urheilukadun osan sulkemista tilapäisesti liikenteeltä näyttelyn ajaksi (22. 9. 1 747 §); rakennuskiellon jatkamista eräillä esikaupunkialueilla (27. 10. 1 997 §); Pohjolanaukion liikenteen järjestelyä (24. 11. 2 226 §) sekä yleiskaavajulkaisun painatusta varten varatun määrärahan käytön siirtämistä v:een 1959 (15. 12. 2 403 §).

Liikennejaosto teki lisäksi esityksiä, jotka koskivat: ryhmittymistä, pakollista pysähtymistä yms. osoittavien liikennemerkkien asettamista katujen risteyksiin ym. (liikennej. 3. 1. 2 §, 13. 1. 5 §, 27. 1. 20 §, 13. 10. 110 §); pysäköimiskysymyksiä (liikennej. 13. 1. 10 §, 10. 3. 37 §, 24. 11. 135 §); kääntymisrajoituksia eräiden katujen risteyksissä (liikennej. 1. 9. 98 §, 13. 10. 111 §); liikenteen yksisuuntaistamista eräillä kaduilla (liikennej. 10. 11. 124 §) sekä Lemun- ja Pälkäneentien kulman pyöristämistä (liikennej. 24. 11. 136 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: koulutonttien varaamista esikaupunkialueella (27. 1. 210, 211 §); kantelua Mellunkylää koskevan rakennuskiellon johdosta (3. 2. 272 §); Laajasalon tonttien osoitenumerointia (3. 2. 278 §); korvauksen suorittamista niille katujen kunnossapitovelvollisille, joiden katuosuuksilla on linja-autopysäkkejä tai vuokra-autoasemia (3. 2. 282 §); aloitetta pesulauttojen parantamiseksi (10. 2. 335 §); eräiden Lauttasaaressa sijaitsevien historiallisten muistomerkkien hoitoa (10. 2. 346 §); jäteveden puhdistamon, pumppuaseman, kokoojajohtojen tai -viemärien piirustusten ja suunnitelmien hyväksymistä, rakentamista ym. (24. 2. 460 §, 24. 3. 648 §, 30. 6. 1 310 §, 28. 7. 1 451 §, 11. 8. 1 519 §, 6. 10. 1 860 §, 13. 10. 1 907, 1 911 §, 27. 10. 2 002 §); kuorma- ja pakettiautojen taksakysymyksiä (24. 2. 462 §, 3. 3. 508 §); Ratsastushallin tallirakennusten takana olevan alueen luovuttamista urheiluja retkeilylautakunnan käyttöön (24. 2. 465 §); erään Mellunkylän tilan rakentamis- ja käyttöoikeutta (10. 3. 545 §); Tiilimäki-nimisellä kadulla olevan kiviröykkiön poistamista (10. 3. 547 §); luistinradan järjestämistä Pohjois-Haagaan (10. 3. 548 §); määrärahan varaamista v. 1959 Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailua varten (17. 3. 600 §); liikenneturvallisuustyön avustamista (17. 3. 601 §, 11. 8. 1 515 §); asemakaavaa koskevia kanteluita ja huomautuksia (14. 4. 772, 776 §, 27. 5. 1 072 §, 3. 11. 2 055 §); Kulosaaren seurakunnan tonttitarpeen ym. huomioon ottamista asemakaavassa (14. 4. 775 §); Taivallahden lumenkaatopaikkaa koskevaa valitusta (21. 4. 821 §); katutöiden aloittamista

Malmi-Tapanilassa (21. 4. 823 §); eräiden esikaupunkialueen teiden kunnossapidon järjestelyä sekä tästä aiheutuvaa paikallisten rakennusjärjestysten tai niiden yksityisten pykälien kumoamista (21. 4. 825 §); luvan myöntämistä Oy. Esso Ab:lle tienviitan pystyttämiseen Laajasalossa (21. 4. 826 §); Humallahden laiturin rakentamista (5. 5. 906 §); Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätien hoitokunnan avustamista (12. 5. 957 §); Oppilaskoti Toivolan tien siirtoa (12. 5. 962 §); Mannerheimin ratsastajapatsaan sijaintipaikkaa (19. 5. 1 013 §); Munkkiniemen sankarihauta-alueen kunnostamista (27. 5. 1 068 §); presidentti Ståhlbergin sekä Juhani Ahon patsaiden pystyttämistä (27. 5. 1 073 §, 20. 10. 1 958 §); leikkikenttärakennuksen sijoittamista Sepänpuistoon (2. 6. 1 134 §); puistoarkkitehdin viran perustamista asemakaavaosastoon (16. 6. 1 252 §); avo-ojan putkittamista Haagassa (30. 6. 1 313 §); eräiden Tapanilan kadunnimikilpien asettamista paikoilleen (7. 7. 1 352 §); Hietaniemen uurnalehdon laajentamiskysymystä (7. 7. 1 353 §, 27. 10. 2 001 §); osaston viranhaltijan lähettämistä liikenneteknillisille kursseille Kööpenhaminaan (21. 7. 1 418 §); Pienkiinteistöyhdistyksen kirjelmää, joka koski asemakaavoihin otettavia kiinteistöjä koskevia määräyksiä (4. 8. 1 487 §); valomainoskellon pystyttämislupaa (29. 9. 1 803 §); Erottajan kalliosuojan sisään- ja uloskäyntiteiden laajentamista (13. 10. 1 909 §); tavaralinjaliikenteen asemapaikkojen varaamista asemakaavasuunnitelmissa (20. 10. 1 960 §); korttelin n:o 169 tontin n:o 5 järjestelyä (3. 11. 2 056 §); hyppyrimäen paikan varaamista Alppilasta (10. 11. 2 099 §); kaupungin vanhojen rakennusten ja alueiden säilyttämistä rakennustaiteellisina muistoina (8. 12. 2 345 §); lasten liikenneleikkikentän aitaamista Laakson kentän eteläosassa (15. 12. 2 399 §); sekä sisäampumaradan sijoittamista Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan kiinteistön kellaritilaan (15. 12. 2 404 §).

Edellisten lisäksi antoivat lautakunta ja liikennejaosto kaupunginhallitukselle lausuntoja, jotka koskivat erilaisia liikennekysymyksiä, kuten eräiden katujen liikenteen yksisuuntaistamista (liikennej. 3. 1. 4 §, 10. 2. 22 §, 24. 2. 27 §); yksityisen linja-autoliikenteen: aikataulujen hyväksymistä tai muutoksia (13. 1. 74 §, 10. 2. 347 §, 14. 4. 777 §, 16. 6. 1 254 §, 18. 8. 1 549 §, 17. 11. 2 160 §), liikennöimis- tai kuljetuslupia (3. 2. 279, 280 §, 31. 3. 696, 700 §, 22. 12. 2 460 §); reitin jatkamista tai muuttamista (31. 3. 701 §, 1. 9. 1 616 §, 24. 11. 2 220 §, 1. 12. 2 285 §), ajovuorojen lisäämistä (5. 5. 908 §, 17. 11. 2 167 §), pysäkkien järjestelyä (5. 5. 909 §, 17. 11. 2 166 §, liikennej. 27. 1. 17 §, 10. 3. 33 §, 14. 4. 46 §, 28. 4. 52 §, 9. 6. 71 §, 21. 7. 84 §, 13. 10. 105, 108 §, 10. 11. 126 §, 1. 12. 139 §) sekä kuljetusmaksuja (16. 6. 1 253 §, 11. 8. 1 517 §); liikennesääntökomitean ehdotusta liikennesäännöksi ja raitiovaunusäännöksi (liikennej. 18. 1. 12 §); liikennejärjestelykomitean aloitetta, joka koski pysäköimis- ja pysähtymiskieltojen tarkistusta (liikennej. 18. 1. 15 §); Tukholmankadun ajoradalla olevan puun poistamista (27. 1. 212 §, liikennej. 13. 1. 9 §); eräiden katujen tai teiden risteysten liikennejärjestelyitä (3. 2. 283 §, 17. 2. 400 §, 21. 4. 822 §, 12. 5. 963 §, 15. 9. 1 704 §, 24. 11. 2 221 §, 1. 12. 2 291 §, liikennej. 28. 4. 51 §, 18. 8. 88 §, 1. 12. 138 §); esikaupunkialueen eräiden katujen kunnostusta, tieverkon lisäämistä ym. (3. 2. 284 §, 5. 5. 907 §, 27. 5. 1 065 , 1 069 §, 16. 6. 1 248 §, 30. 6. 1 311 §, 18. 8. 1 552 §, 29. 9. 1 801 §, 3. 11. 2 057 §); Lääkärinkadun leventämiskysymystä (24. 2. 464 §); henkilövuokra-autoliikenteen: liikennelupien enimmäismäärän alentamista (3. 3. 504 §), ajomaksujen korottamista (3. 3. 505 §) sekä autoasemien järjestelyä (19. 5. 1 014 §, liikennej. 9. 6. 69 §); raitiokorokkeiden järjestelyä (10. 3. 543 §, 21. 7. 1 415 §); Hopeasalmentien sillan suunnitelman hyväksymistä katurakennusosaston piirustuksen mukaisesti (17. 3. 604 §); katujen tilapäistä sulkemista tai niiden liikenteen järjestelyä rakennustyön johdosta (24. 3. 651 §, 15. 9. 1 706 §, liikennej. 24. 3. 39 §, 12. 5. 60 §, 21. 7. 78 §); kaupungin linja-autoliikennettä, linjojen perustamista tai järjestelyä ym. (24. 3. 652 §, 31. 3. 698 §, 21. 4. 827, 828 §, 19. 5. 1 015 §, 6. 10. 1 857 §, 13. 10. 1 906 §, liikennej. 14. 4. 43 §); eräitä liikennejärjestelyjä (24. 3. 653 §, 31. 3. 705 §, liikennej. 21. 7. 82 §); valitusta linja-autopysäkkien sijoittamisesta Vanhan kirkon puiston kohdalle (31. 3. 706 §); kaukoliikenteen linja-autopysäkkien järjestelyä Vanhalla Porvoontiellä (liikennej. 14. 4. 47 §); liikennesääntökomitean ehdotusta uusiksi taksiliikenteen järjestysohjeiksi (12. 5. 956 §, liikennej. 5. 5. 54 §); Jaakonkadun liikenteen järjestelyä (liikennej. 9. 6. 68 §); kuorma-autojen nopeusrajoituksen muuttamista (30. 6. 1 315 §); kahden liikennepeilin hankkimista kokeiltavaksi (liikennej. 30. 6. 77 §); ajonopeuden rajoittamista Marjaniemessä (21. 7. 1 414 §); autokatsastuskonttorin siirtämistä pois Töölönkatu 55:stä (liikennej. 21. 7. 85 §); liikennelaitoksen liikennesuunnitelmia (4. 8. 1 486 §); liikennemerkkipylväiden

väriä (4. 8. 1 489 §); Helsingin—Turun valtatien päätekohdan määräämistä kaupungin alueella (1. 9. 1 619 §); ehdotusta paikoituskatoksen järjestämisestä katualueelle (15. 9. 1 705 §); Oulunkylän ja Puistolan asemien välillä olevien rautatien ylikulkupaikkojen liikenneturvallisuutta (29. 9. 1 802 §); Oy. Union-Öljy Ab:n Sofianlehdon huoltoaseman liikenteen järjestelyä (3. 11. 2 052 §); valaistuslaitteilla varustettujen pylväiden pystyttämistä eräille suoja- ym. korokkeille (liikennej. 10. 11. 123 §); Sörnäisten rantatien liikenteen järjestelyä (liikennej. 10. 11. 125 §); suojatie- ja linja-autopysäkkijärjestelyjä Huopalahdentien eteläosassa (liikennej. 24. 11. 127 §); Mannerheimintiellä olevan satamaradan tasoristeyksen sulkemista yön ajaksi (8. 12. 2 349 §); alikulkusillan rakentamista Herttoniemen pikatielle (15. 12. 2 396 §); Hämeentien jalkakäytävän kaventamista Haapaniemen kentän kohdalla (22. 12. 2 454 §) sekä eräitä liikenneturvallisuustoimenpiteitä Matkamiehentiellä (22. 12. 2 455 §).

Lisäksi annettiin joukko lausuntoja, jotka koskivat pysähtymis- ja pysäköintikysymyksiä, erilaisten liikenne- ja varoitusmerkkien asettamista, jalkakäytävän kulman pyöristämistä sekä suojateiden merkitsemistä ym.

6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1958 ja 1959).

Viemärien rakentamiskustannusten jakoehdotukset. Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle puoltavat lausunnot katurakennusosaston tekemistä 29. kaupunginosaa (Etelä-Haaga) koskevasta viemäröimissuunnitelmasta n:o 8761/20. 12. 1957 sekä 46. kaupunginosan Pitäjänkujan aluetta koskevasta viemäröimissuunnitelmasta n:o 8922/12.7. 1958 sekä esittää näiden alueiden viemäreiden rakentamiskustannusten osittelun hyväksyttäväksi kaupunkimittausosaston ehdotusten mukaisesti (20. 1. 154 §, 11. 8. 1 522 §, asemakaavaj. 17. 1. 2 §).

Karttapalvelu. Kaupungin toimesta painettavien karttojen valmistuksen, jakelun ja myynnin siirryttyä kertomusvuoden alusta lukien kaupunkimittausosaston tehtäväksi anottiin kaupunginhallitukselta lautakunnan käytettäväksi 360 000 mk:n suuruinen määräraha tarvittavan arkistotilan ja hyllyjen rakennuskustannuksia varten (24. 3. 663 §).

Lautakunta oikeutti kaupungingeodeetin antamaan korvauksetta lainaksi eräitä karttanäytteitä kansainväliseen geodeettien kongressiin Hollannissa (2. 6. 1 137 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että kaupungin osoitekarttaa myytäessä saataisiin tukkualennus myöntää paitsi vähittäismyyjille myöskin yhteisöille (9. 6. 1 199 §). Samoin esitettiin alakassan perustamista osastoon karttapalvelun karttojen myynnistä saamien tulojen vastaanottamista varten (16. 6. 1 255 §).

Lehtisaaren asemakaavan laatimista varten tarvittavien pohjakarttojen luovuttaminen ym. Lautakunta oikeutti kaupunkimittausosaston suorittamaan ao. maanomistajien kustannuksella Lehtisaaren asemakaavaluonnoksen laatimista varten tarvittavat maastoon merkitsemistyöt sekä luovuttamaan korvauksetta samaan tarkoitukseen osastossa laaditut pohjakartat (19. 5. 1 018 §).

Käyttövaroistaan lautakunta myönsi 15 000 mk kahden kassakaapin siirtämislaskun maksamiseen (27. 1. 217 §) sekä 6 500 mk valaistustekniikan täydennyskoulutuskursseille osallistuneen viranhaltijan ja 24 000 mk kolmen kartografikursseille osallistuneen viranhaltijan kurssimaksuiksi (20. 10. 1 963 §, 15. 12. 2 406 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: osaston viranhaltijoiden lähettämistä kursseille sekä matkalaskujen hyväksymistä (24. 2. 468 §); viranhaltijan matkakertomuksen hyväksymistä (21. 4. 830 §); osaston käteiskassan hoitoa (9. 6. 1 197 §); viranhaltijan oman auton käyttöä virkatehtävissä (19. 5. 1 019 §, 7. 7. 1 356 §, 8. 12. 2 358 §) sekä Ryttylän koulukodin piha-alueen läpi johtavan tien siirtämistä (24. 11. 2 227 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: kaupungin kartan painattamisoikeutta julkaisujen ym. liitteenä (3. 3. 510 §, 14. 4. 781 §, 27. 5. 1 075 §, 7. 7. 1 357 §, 22. 9. 1 748 §, 17. 11. 2 171 §); tonttijakoa tai tontinmittausta koskevia muistutuksia ja valituksia (28. 4. 863 §, 7. 7. 1 355 §, 3. 11. 2 058 §, 8. 12. 2 355 §); poikkeuksellisen rakennusluvan saamista (28. 4. 864 §, 13. 10. 1 913 §, 8. 12. 2 354 §); luvan myöntämistä kolmen määräalan lohkomiseen eräällä Konalan tilalla (5. 5. 910 §); Pukinmäen

aseman läheisyydessä olevan tien kunnossapitoa (28. 7. 1 452 §); kadun, viemärin ja vesijohdon rakentamista kaupungin toimesta Lauttasaaressa (17. 11. 2 169 §) sekä Oulunkylässä (1. 12. 2 294 §).

7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Ulosottoviraston Munkkiniemen vastaanottopaikkaa varten päätettiin Asunto Oy. Puistotie 21 -nimiseltä yhtiöltä vuokrata 45 m²:n suuruinen huoneisto 1. 11. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 3 945 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen (10. 11. 2 102 §, 17. 11. 2 175 §).

Lautakunta päätti todeta, että Mikonkatu 9:stä vuokratusta huoneistosta oli poliisilääkärin vastaanottohuoneistona 79 m² ja huoltokassan käytössä 203 m². Tämän mukaan olivat vuokraosuudet vastaavasti 44 823 mk/kk ja 115 117 mk/kk ja päätettiin oikaista em. tavalla 1. 2. lukien (27. 1. 226 §).

Huoneenvuokralautakuntia ja -toimistoa varten päätti lautakunta vuokrata Asunto Oy. Aiolos -nimiseltä yhtiöltä talon Satamakatu 5 II kerroksesta 350 m²:n suuruisen huoneiston n:o 14—15 ajaksi 1. 3. 1958—28. 2. 1959 ja sen jälkeen vuosittain, irtisanomisaika 3 kk, 175 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta eräillä ehdoilla. Kaupunginhallitukselta anottiin 503 000 mk:n määrärahaa huoneistoon kuuluvien kiinteiden rakennelmien ja kalusteiden sekä 147 000 mk:n määrärahaa irtaimiston ostamiseksi John Nurminen Oy:ltä.

Lisäksi päätettiin samasta ajankohdasta vuokrata isännöitsijä Kaarlo Soiniolta hänen em. yhtiöltä samasta kerroksesta vuokraamastaan huoneistosta n:o 13 yksi 24 m²:n suuruinen huone, joka tilapäisesti oli yhdistetty em.huoneistoon n:o 14—15, ja jonka kuukausivuokra oli 12 000 mk. Tätä huonetta koskeva vuokrasopimus merkittiin sanotuksi irti päättyväksi 28. 2. 1959 (27. 1. 224 §, 1. 12. 2 295 §).

Käpylän lastenneuvolalle päätettiin Helsingin Perheasunnot Oy:ltä vuokrata Käpyläntie 12:sta 67.4 m²:n huoneisto 30 330 mk:n kuukausivuokrasta 17. 1. 1958—30. 6. 1961 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuosittain, irtisanomisaika 3 kk. Samalla päätettiin sanoa irti Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kanssa Pellervontie 37:ssä olevasta neuvolahuoneistosta v. 1951 tehty sopimus päättyväksi 31. 1. kertomusvuonna (13. 1. 96 §).

Pohjois-Munkkiniemeen perustettavaa äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin Asunto Oy. Ulvilantie 29:n rakenteilla olevan uudistalon C 1 pohjakerroksesta vuokrata n. 150 m² huonetilaa sekä rakennuksen ulkoseinustalta katettu seisontapaikka lastenvaunuja varten. Vuokrakausi alkaisi siitä ajankohdasta, jolloin huonetilat sopimuksen mukaisesti valmiiksi rakennettuina ja asianmukaisesti hyväksyttyinä oli luovutettu kaupungin käyttöön ja kestäisi kolme vuotta jatkuen sen jälkeen 3 kk:n irtisanomisen varassa. Kuukausivuokra, 540 mk/m², oli huonetilojen luovuttamispäivään saakka riippuvainen rakennuskustannusindeksin alaryhmän »rakentajan indeksin» vaihtelusta. Tällä tavoin määräytyvä perusvuokra sidottiin virallisen elinkustannusindeksin »lokakuu 1951 = 100» siihen viimeksi laskettuun, perusindeksinä pidettävään pistelukuun, joka oli tiedossa vuokraajan ottaessa huonetilat käyttöönsä. Lastenvaunujen seisontapaikasta ei peritty vuokraa (27. 5. 1 087 §).

Pukinmäen äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin rak.mest. U. Walleniukselta vuokrata Karhusuontie 16:sta kertomusvuoden syksyllä valmistuva, n. 150 m²:n suuruinen huoneisto sen luovutuspäivän ja 31. 5. 1963 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuosittain. Perusvuokra kuukaudessa oli 350 mk/m², joka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin. Vuokraukseen kuuluva lastenvaunujen seisontapaikka oli vuokraton (30. 6. 1 325 §).

Itä-Pakilan äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin muurari Viljo Salolta talosta Koulumestarintie 4 vuokrata 70 m²:n suuruinen huoneisto siitä alkaen, kun nämä tilat valmistuttuaan luovutettaisiin vuokraajan hallintaan, 30. 6. 1960 saakka sekä sen jälkeen vuosittain. Kuukausivuokra lämpöineen oli 26 250 mk. Ko. tilojen oli täytettävä vuokrasopimuksessa lähemmin selostetut ehdot. Vuokranantaja sitoutui luovuttamaan tilat viimeistään 1. 1. 1959 täysin valmiina.

Samalta vuokranantajalta em. talosta v. 1950 vuokrattua neuvolahuoneistoa koskeva vuokrasopimus tulisi päättymään ilman eri irtisanomista uuden huoneiston luovutuspäivänä (13. 10. 1 925 §).

Lastentarhakäyttöön päätettiin vuokrata rakenteilla olevasta talosta Asunto Oy. Ida Aalbergintie 4 -nimiseltä yhtiöltä huonetilaa A-talon siipirakennuksen I kerroksesta n.

308 m² ja pohjakerroksesta n. 84 m² sekä aidattua piha-aluetta n. 420 m². Vuokrakausi alkaisi huonetilojen tultua sopimuksen mukaisina luovutetuiksi vuokraajan hallintaan ja päättyisi 30. 6. 1964 jatkuen sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella. Kuukausiperusvuokra, 450 mk/m², johon sisältyi korvaus myös piha-alueen yksinkäyttöoikeudesta, oli rakennuskustannusindeksin (lokakuu 1951 = 100) alaryhmän »rakentajan indeksistä» riippuva huonetilojen valmistumiseen saakka, jonka jälkeen se sidottiin viralliseen elinkustannus indeksiin (22. 12. 2 479 §)

Marian sairaalan hoitohenkilökunnan asuntolan lisätilaksi päätti lautakunta vuokrata Asunto Oy. Nuoranpunojankatu 7 -nimiseltä yhtiöltä talosta Kalevankatu 54 C portaan II kerroksessa kaupungin hallitseman huoneiston oven edessä olevan 2.4 m²:n suuruisen porraskäytäväsyvennyksen liitettäväksi ko. huoneistoon 16. 1. lukien kolmen vuoden ajaksi eräillä ehdoilla (13. 1. 83 §, 17. 2. 413 §). Sairaalan taloushenkilökunnan asuntolaksi päätti lautakunta vuokrata rva Elin Kovaselta Pikku Roobertinkatu 10:stä n. 210 m²:n suuruisen huoneiston 1. 5. 1958—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain 80 000 mk:n kuukausivuokrasta, joka sidottiin virallisen elinkustannusindeksin »lokakuu 1951 = 100» ryhmäindeksiin »asunto» sekä eräillä muilla ehdoilla (31. 3. 728 §).

Saman sairaalan vuosilomasijaisia varten päätettiin vuokrata Domus Academicasta 9 kahden hengen huonetta 1. 6.—31. 8. väliseksi ajaksi. Huoneiden vuokra, johon sisältyi korvaus valosta, lämmöstä, lämpimästä vedestä sekä kalustosta, tältä ajalta oli yhteensä 324 000 mk (19. 5. 1 025 §).

Lautakunta päätti osoittaa Siltasaarenkatu 3:sta vuokratuista huonetiloista IV kerroksen huoneistot, pinta-alaltaan 365.73 m², sairaalalautakunnan käyttöön sielullisesti sairaiden huoltotoimistoa ja sielullisesti sairaiden huoltolaitosten taloustoimistoa varten.

Unioninkatu 45:ssä jäivät ne 137.5 m²:n suuruiset tilat, jotka vapautuivat sielullisesti sairaiden huoltotoimistolta, edelleen sairaalalautakunnan käyttöön Nikkilän sairaalan Helsingissä tarvitsemia toimistotiloja varten (15. 12. 2 413 §).

Huoltolautakunnan käyttöön lisätilaksi työttömille naisille järjestettyjä kursseja varten (ks. s. 74), siinä tapauksessa, että kursseille otettaisiin yhdellä kertaa yli 40 henkilöä, osoitettiin Siltasaarenkatu 3—5:stä V kerroksesta n. 128 m²:n suuruinen huoneisto 1. 1. 1959 lukien. Tilitysvuokra oli 400 mk/m² kuukaudessa (29. 12. 2 497 §).

Huoltoviraston käyttöön sen kodinhoito- ja väestöasiaintoimiston sekä III apulaisjohtajan tarvitsemia tiloja varten päätettiin vuokrata Helsingin Työväen Säästöpankilta Siltasaarenkatu 12:sta B portaan III kerroksesta n. 162—170 m²:n suuruinen huoneisto mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkoi huoneiden tultua luovutetuiksi kaupungin käyttöön ja jatkui 1. 9. alkaen aina vuoden kerrallaan, tavanmukainen irtisanomisaika 3 kk. Kuukausivuokran suuruus oli 920 mk/m², se sisälsi korvauksen lämmöstä, lämpimästä vedestä sekä oikeudesta käyttää huoneistoon liittyviä, vuokranantajan toimesta puhtaana ja valaistuina pidettäviä käytävä- ym. tiloja. Vuokra oli sidottu virallisen elinkustannusindeksin elokuun 1958 pistelukuun (18. 8. 1 564 §).

Eräiden Siltasaarenkatu 12:sta vuokrattujen huonetilojen järjestelystä päätti lautakunta seuraavaa: ulosottotoimen siirryttyä Meritullinkadun virastotaloon osoitettaisiin koulutustoimikunnan käyttöön VIII kerroksen huone n:o 839 a, jonka pinta-ala oli 15 m² ja joka kuului urheilu- ja retkeilytoimiston huoneistoon sekä oli ollut tilapäisesti luovutettuna ammattioppilaslautakunnan käyttöön. Koulutustoimikunnan huoneiston pinta-alaksi tulisi tämän jälkeen 206 m². VIII kerroksen huone n:o 839 b jäisi edelleen toistaiseksi ammattioppilaslautakunnan käyttöön, jonka oli suoritettava siitä vuokra urheilu- ja retkeilytoimistolle. Mainittu huone kuului nimittäin jatkuvasti ko. toimiston 346 m²:n suuruiseen vuokrapinta-alaan. VII kerroksen huoneet n:o 739 ja 740, yhteispinta-alaltaan 37 m², palautettiin lastensuojeluviraston käyttöön, jonka vuokrapinta-alaksi 1. 1. 1959 lukien siten tuli 1 787 m². Samalla päätettiin, että näistä järjestelyistä johtuvat pinta-alojen muutokset oli otettava huomioon Siltasaarenkatu 12:n huonetiloista maksetuissa vuokrissa muutosten jälkeisen kuukauden alusta lukien (28. 4. 870 §, 20. 10. 1 965 §, 15. 12. 2 410 §).

Lastenkotia varten päätettiin Herttoniemestä Kiinteistö Oy. Siilitie 7:n omistamasta rakennuksesta A 2 vuokrata 169.9 m²:n suuruinen huoneisto 11. 3. 1958—31. 5. 1959 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain, irtisanomisaika 3 kk, 76 455 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokraehtoihin kuului lisäksi, että kaupungin tämän huoneiston kylpyhuoneeseen asennuttamat kaksi kylpyammetta kalusteineen olivat vuokrasuhteen päättyessä kau-

pungin omaisuutta. Kaupunginhallitukselta anottiin 124 000 mk:n määrärahaa ammeiden hankkimista ja asentamista varten.

Samalla päätettiin vuokrata lastenkodin asuntoloiksi samassa portaassa sijaitsevat, yhteensä 113.6 m²:n suuruiset huoneistot n:o 36 ja 38. Vuokrakausi oli sama kuin lastenkotihuoneiston. Vuokran suuruuden, joka kertomusvuonna oli 300 mk/m² eli 34 080 mk kuukaudessa, oli vuokranantaja oikeutettu tarkistamaan Aravan kulloinkin tekemän vuokranvahvistuspäätöksen mukaiseksi (3. 3. 514 §).

Työnvälitystoimistolle meripäällystö-, insinööri- ja teknikko- yms. työnvälitystä varten päätettiin Suomen Laivapäällystöliitolta vuokrata talon Hietalahdenranta 15 II kerroksesta n. 26 m²:n suuruinen huone sekä käyttöoikeus yhteisiin odotushuone- ym. tiloihin 25. 4. 1958—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain. Viralliseen elinkustannusindeksiin sidottu kuukausivuokra oli 7 000 mk. Samalla oikeutettiin talo-osasto antamaan vuokralle valtiolle Helsingin työvoimapiirin kolmen virkailijan käyttöön Unioninkatu 20:n VII kerroksesta työnvälitystoimistoa varten vuokratuista huonetiloista työnvälitystoimiston kanssa lähemmin sovittavat huonetilat vuokrasta, joka korvasi näiden tilojen vuokra-, valaistus-, siivous- ja kunnossapitokulut (21. 4. 838 §).

Lautakunta päätti hyväksyä talo-osaston toimenpiteen, jonka mukaan Unioninkatu 20:n VI kerroksessa järjestelytoimiston poismuuton johdosta vapautuneiden huonetilojen käyttö oli ratkaistu osoittamalla näistä tiloista kaksi huonetta työnvälitystoimistolle sekä kaksi huonetta leski- ja orpoeläkekassalle (20. 1. 161 §).

Nuorisotoimistoa varten päätettiin Kiinteistö Oy. Siilitie 9 -nimiseltä yhtiöltä vuokrata 128 m²:n suuruinen kerhohuoneisto 1. 9. alkaen 31. 5. 1959 saakka 38 400 mk:n kuukausivuokrasta. 1. 6. 1959 alkaen vuokrasuhde jatkui vuosittain, irtisanomisaika 3 kk (1. 9. 1 631 §).

Nuorisotoimiston hoitoon päätettiin luovuttaa toistaiseksi Töölönkatu 55:n voimistelusali vuokratta, sillä ehdolla, että toimisto vuokrasi salia toimialansa edellyttämiin tarkoituksiin ja huolehti siivous-, valvonta- ja valaistuskulujen saannista ao. vuokraajilta (22. 9. 1 758 §).

Lisätilaksi suomenkielisten kansakoulujen kansliaa varten päätettiin Fastighetsab. Alf -nimiseltä yhtiöltä talosta Yrjönkatu 8—10 vuokrata huoneisto, pinta-alaltaan 73.8 m², 47 970 mk:n kuukausivuokrasta, joka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin. Vuokranantaja suoritutti kustannuksellaan ennen vuokran maksun alkamista huoneiston täydellisen peruskorjauksen ja kohtuulliset muutostyöt sekä vastasi vuokrakautena huoneiston kunnossapitokustannuksista. Vuokrakausi alkoi 1. 7. 1958 ja päättyi 30. 6. 1961 jatkuen sen jälkeen vuoden kerrallaan (16. 6. 1 258 §).

Lautakunta päätti tehdä lisäyksen kaupunkimittausosastolle aikaisemmin vuokratuista lisätiloista Teollisuuskeskus Oy:n kanssa v. 1954 solmittuun vuokrasopimukseen ja vuokrata yhtiöltä ko. sopimuksen jäljellä olevaksi voimassaoloajaksi virastokäyttöön talon Eteläranta 10 Unioninkadun puoleisesta I kerroksesta n. 120 m²:n suuruisen tilan, jonka pinta-ala tarkistettaisiin huoneiston valmistuttua. Vuokrakausi alkaisi siitä lukien, kun huoneisto valmiina oli luovutettu kaupungin käyttöön, 630 mk:n mukaan m²:ltä lasketusta indeksiin sidotusta kuukausivuokrasta ja muutenkin sopimuksen mukaisilla ehdoilla (10. 3. 561 §).

Lisätilaksi liikennelaitoksen pääkonttoria varten päätti lautakunta vuokrata Kiinteistöoy. Etel. Esplanaadikatu 22:lta B portaan IV kerroksesta 226 m²:n suuruisen toimistohuoneiston n:o 27 kuukausivuokrasta, joka oli 169 500 mk sekä III kerroksesta 110 m²:n suuruisen toimistohuoneiston n:o 25 b 82 500 mk:n kuukausivuokrasta. Molemmat vuokrattiin 1. 3. lukien, irtisanomisaika 6 kk (24. 2. 477, 479 §).

Virastoja ja laitoksia varten vuokrattujen huoneistojen vuokrasopimusten jatkaminen, muutokset, irtisanominen ym. Äitiys- ja lastenneuvolaa varten Maitopisarayhdistykseltä Iso-Roobertinkatu 35:stä vuokrattua huoneistoa koskevaa sopimusta, joka oli sanottu irti päättyväksi 31. 5., päätettiin jatkaa 1. 6. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika yksi kuukausi (3. 3. 512 §, 2. 6. 1 142 §).

Suomenlinnan äitiys- ja lastenneuvolaa varten v. 1954 puolustusministeriöltä rakennuksesta C 71 vuokrattuja huonetiloja koskevaan sopimukseen päätettiin hyväksyä muutos, jonka mukaan vuokra-aika jatkui 1. 6. 1958 lukien 10 vuotta eli 31. 5. 1968 saakka ja sen jälkeenkin aina vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk (24. 3. 660 §).

Lautakunta päätti tehdä Kiinteistö Oy. Kirstinkatu 12:n kanssa v. 1957 lastentarha- ja

päiväkotihuoneistosta tekemänsä päätöksen mukaisen vuokrasopimuksen siten muutettuna, että vuokran indeksisidonnaisuutta sovelletaan vasta 31. 12. 1958 jälkeen ja yhtiö sitoutuu olemaan esittämättä indeksikorotusvaatimuksia ko. huoneistoista aikaisemmin voimassa olleiden, v. 1951 tehtyjen vuokrasopimusten perusteella (8. 12. 2 364 §).

Solhälla-nimiselle lastentarhalle Oy. Kalliolinnan Ab:n talosta Hämeentie 2 b vuokrattuja huoneistoja koskeva v. 1956 uusittu vuokrasopimus hyväksyttiin 30. 4. kertomusvuonna päättyväksi. Huoneistoista tehtiin uusi vuokrasopimus mm. seuraavilla ehdoilla: kuukausivuokra korotettiin 120 000 mk:ksi (400 mk/m²) sekä sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin; vuokra-aika oli 1. 5. 1958—31. 8. 1959, jonka jälkeen sopimus jatkui vuosittain (14. 4. 784 §).

Kallion lastentarhaa ja huoltoviraston piiritoimistoa varten Siltasaarenkatu 11:sta Keskinäiseltä Henkivakuutusyhtiöltä Suomelta vuokrattujen huoneistojen vuokriksi hyväksyttiin 1. 5. lukien 120 700 mk ja 66 100 mk. Vuokrat sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin. Vuokrasopimus jatkui 1. 6. lukien aina vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk (14. 4. 785 §).

Fastighet Ab. Mariegatan 5 -nimisen yhtiön kanssa v. 1956 tehty vuokrasopimus katsottiin päättyväksi 31. 12. 1958. Yhtiöltä päätettiin vuokrata 1. 1. 1959 alkaen 31. 5. 1959 saakka ja sen jälkeen vuodeksi kerrallaan Mariankatu 5:n III kerroksesta 251 m²:n suuruinen huoneisto siihen kuuluvine ullakkotiloineen sekä kellarikerroksesta pesutupa ja ne arkistotilat, jotka oli kaupungin toimesta kunnostettu, 73 000 mk:n kuukausivuokrasta. Huoneistoissa oli asuntojen- ja ammattientarkastustoimisto (22. 12. 2 478 §).

Kotitalouslautakunnan ja raittiuslautakunnan käytössä olevaa Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankilta Aleksanterinkatu 46:sta vuokrattua 200 m²:n suuruista huoneistoa koskeva vuokrasopimus päätettiin uusia 1. 1. 1959 alkaen. Viralliseen elinkustannusindeksiin sidottu kuukausivuokra oli 110 000 mk (1. 12. 2 299 §).

Suomenkielisten kansakoulujen kansliaa varten vuokrattiin Fastighetsab. Alf -nimiseltä yhtiöltä talosta Yrjönkatu 8—10 toimistokäyttöön huoneistot n:o 10 ja 22, pinta-ala yhteensä 265 m², ja arkistoa varten huoneisto n:o 45, joka käsitti 20 m² kellarivarastotilaa, 1. 1. 1959—30. 6. 1961 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella, tavanmukaisena irtisanomisaikana 3 kk. Toimistotilojen kuukausivuokra oli 198 750 mk ja arkistotilan 6 000 mk (29. 9. 1 809 §, 22. 12. 2 477 §).

Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa ehdotettiin eräitä muutoksia Karjalan Yhteiskoulu Oy:n kanssa (kaupunginhallituksen päätös 4. 8. 1955) tehtyyn vuokrasopimukseen, jolla suomenkielisten kansakoulujen käyttöön oli vuokrattu talosta Paraistentie 3 a huonetilaa 780 m². Muutosten johdosta vuokrapinta-ala pienenisi 1. 8. lukien 240 m² ja perusvuokra vastaavasti alenisi 270 000 mk:aan kuukaudessa (30. 6. 1 327 §, ks. I osan s. 246).

Ruotsinkielisiä kansakouluja varten Stiftelsen Pro Juventute Nostra -nimiseltä säätiöltä Apollonkatu 10—12:sta vuokrattua huoneistoa koskevaa vuokrasopimusta päätettiin 1. 6. 1957 lukien muuttaa siten, että huoneistoon kuuluva 51 m²:n suuruinen huone luovutettiin vuokranantajan käyttöön, joten vuokrapinta-alaksi tuli 141 m², eli kaksi luokkahuonetta ja eteinen, joiden kuukausivuokra oli 32 275 mk (24. 2. 473 §).

Myöhemmin lautakunta hyväksyi talo-osaston toimenpiteen, joka koski eo. huoneiston irtisanomista 31. 5., päättyväksi (3. 3. 511 §). Säätiön kanssa päätettiin tehdä uusi vuokrasopimus, jonka mukaan em. talosta vuokrattiin 1. 6. 1958—31. 5. 1959 väliseksi ajaksi yksi luokkahuone eteisineen, yhteinen pinta-ala 90 m², käyttöoikeuksin samassa talossa olevaan ruokasaliin kalustoineen ym. Kuukausivuokra oli 27 000 mk. Koulutalon juhla- ja voimistelusalin käytön korvaamisesta oli sovittava erikseen (28. 4. 876 §).

Ab. Helsingfors Saluhallar -nimiseltä yhtiöltä Unioninkatu 15:stä vuokrattua 122.5 m²:n suuruista huoneistoa koskevaa vuokrasopimusta päätettiin muuttaa siten, että vuokra-aika jatkui 31. 5. 1959 asti ja sen jälkeen vuosittain, irtisanomisaikana 3 kk. Vuokranantajan vaatima 25 %:n vuokrankorotus hyväksyttiin, joten kuukausivuokraksi 1. 2. alkaen tuli 57 425 mk (3. 2. 289 §). Huoneisto oli metsäosaston käytössä.

Sähkölaitoksen käyttöön Malmin Sähkölaitokselta Pitäjänmäeltä Kolkkapojantie 7:stä vuokrattua kiinteistöä koskevaa vuokrasopimusta päätti lautakunta jatkaa 1. 1. 1959—31. 12. 1964 väliseksi ajaksi 40 000 mk:n suuruisesta, kuukausittain etukäteen maksettavasta perusvuokrasta, joka sidottiin kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin (6. 10. 1 867 §).

Lastenneuvolaa varten Svenska Olaus Petri-församlingen i Helsingfors -nimiseltä seurakunnalta Apollonkatu 14—16 vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus sanottiin irti 31. 8. päättyväksi, kuitenkin sillä varauksella, että vuokrasuhde jatkuisi kunnes neuvola voi siirtyä ruotsinkielisen työväenopiston uudistaloon Dagmarinkadun varrelle (27. 5. 1 076 §).

Asunto Oy. Perustie 24 -nimiseltä yhtiöltä äitiys- ja lastenneuvolaa varten v. 1952 vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti päättyväksi kertomusvuoden lopussa (22. 9. 1 753 §).

Pukinmäen äitiys- ja lastenneuvolaa varten Paarmatie 8:sta vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus hyväksyttiin päättyväksi 31. 8., kuitenkin sillä varauksella, että kaupunki saa käyttää huoneistoa, kunnes uusi Karhusuontie 16:sta vuokrattava neuvolahuoneisto valmistuisi (30. 6. 1 325 §).

Asunto Oy. Raisiontie 11:ltä äitiys- ja lastenneuvolaa varten v. 1955 yhteiskäyttöön Vajaaliikkeisten Kunto -nimisen yhdistyksen kanssa vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus sanottiin kaupungin osalta irti päättyväksi 31. 12. (29. 9. 1 812 §).

Äitiys- ja lastenneuvoloita varten Vartiokylästä Asunto Oy. Puodinkylän Kulmalta sekä Kontulasta rva Laura Rajalalta Kypäräpolun varrelta vuokrattuja huoneistoja koskevat vuokrasopimukset sanottiin irti päättyviksi 28. 2. 1959 (27. 10. 2 008, 2 011 §).

Lastentarha Hemgårdia varten Hämeentie 67:stä vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus päättyi vuokranantajan irtisanomana 30. 6. (9. 6. 1 212 §).

Aluelääkärin vastaanottohuoneistoksi Kauppalantie 42:sta Haagasta vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus sanottiin irti päättyväksi 30. 9. (1. 9. 1 638 §).

Marian sairaalan hoitohenkilökunnan asuntoloita varten Annankatu 14:stä Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kiinteistötoimistolta vuokrattuja huoneistoja koskevat sopimukset sanoi vuokranantaja irti päättyviksi seuraavasti: huoneiston n:o 14 sopimus 30. 4., huoneiston n:o 6 31. 8. sekä huoneiston n:o 9 31. 10. (28. 4. 868 §).

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön Th. Wegeliuksen kuolinpesältä Länsi-Kaivopuisto 2:sta vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus sanottiin irti 31. 5. päättyväksi (5. 5. 922 §). Puolustusministeriöltä Vallisaaren kansakoulua varten vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus päättyi vuokranantajan irtisanomana 31. 7. (30. 6. 1 324 §). Meilahden yhteiskoululta Kuusitie 12:sta kansakoulujen käyttöön vuokrattuja huonetiloja koskeva vuokrasopimus päätettiin vuokranantajan suostumuksella sanoa irti 31. 7. päättyväksi (17. 2. 415 §). Lautakunta päätti sanoa irti Kalliolan kristillisyhteiskunnalliselta työkeskukselta kansakoulujen tarvetta varten v. 1952 allekirjoitetuilla vuokrasopimuksilla vuokraamiaan huonetiloja koskevat vuokrasuhteet päättyviksi 31. 5. Samalla kehotettiin talo-osastoa jatkamaan neuvotteluja ko. huonetilojen vuokraamiseksi 1. 6. alkaen muuhun kaupungin käyttöön (17. 2. 411 §). Ruotsinkielisten kansakoulujen käytössä ollutta, Pellervonkatu 15:stä vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus päätettiin sanoa irti 31. 7. päättyväksi (7. 7. 1 375 §).

Ruotsinkielisen työväenopiston käyttöön Victoriastiftelsen-nimiseltä säätiöltä Ritarikatu 5:stä vuokrattuja huonetiloja koskeva sopimus sanottiin irti 31. 5. päättyväksi (10. 3. 570 §).

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Terveydenhoitolautakunnan käyttöön päätettiin luovuttaa Aleksis Kivenkatu 10 b:hen valmistuva 332 m²:n suuruinen aluepoliklinikkahuoneisto (ks. s. 33). Huoneistosta päätettiin varata kodinhoitotoimiston väliaikaiseen käyttöön 2 huonetta. Samalla kehotettiin terveydenhoitolautakuntaa viipymättä vapauttamaan Anjalantie 1 C 24:ssä olevat sairaanhoitoaseman huonetilat sekä huoltolautakuntaa vapauttamaan samassa paikassa olevat kodinhoitotoimiston huonetilat siirtämällä toimisto väliaikaisesti Aleksis Kivenkatu 10 b:stä varattuun huonetilaan. Anjalantie 1 C:stä huoneistosta n:o 24 em. tavalla vapautuvat 111 m²:n huonetilat päätettiin luovuttaa 1. 9. mennessä kunnostettuina lastentarhain lautakunnan käyttöön Hemgård-nimisen lastentarhan osastoa varten. Samassa portaassa oleva kodinhoitajan asunto määrättiin sen vapauduttua myös lastentarhan lisätilaksi.

Loviisankatu 6—8:ssa oleva 42 m²:n suuruinen huoneisto määrättiin sen vapauduttua alueläkärin vastaanottokäytöstä sairaalalautakunnan käyttöön asuntolana sekä yksi huone ko. huoneistosta tilapäisesti talo-osaston käyttöön (21. 7. 1 427 §, 18. 8. 1 564 §, 27. 10. 2 012 §).

Terveydenhoitolautakunnan käyttöön päätettiin 1. 7. lukien osoittaa Puistolassa

Valtatie 75 sijaitseva talo aluelääkärin vastaanottohuoneistona ja asuntona käytettäväksi 27 500 mk:n tilitysvuokrasta ilman lämpöä ja valoa (21. 7. 1 426 §).

Marian sairaalan henkilökunnan asuntolatarkoituksiin päätettiin osoittaa: Lapinlahdenkatu 4:stä huoneisto n:o 1, pinta-ala 104 m², 1. 2. lukien 20 800 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (3. 2. 293 §); talosta Laajalahdentie 10 vapautuva huoneisto (31. 3. 729 §); Lapinlahdenkatu 27 A-portaasta vapautunut n. 74 m²:n huoneisto 1. 9. lukien (28. 7. 1 456 §) sekä samasta portaasta 104 m²:n suuruinen huoneisto 1. 10. lukien. Talo-osastoa kehotettiin laatimaan suunnitelma vm. huoneistojen yhdistämiseksi yhdeksi asuntolahuoneistoksi (8. 9. 1 677 §). Talo-osaston kustannusarvio oli 1.71 mmk (29. 9. 1 811 §).

Munkkiniemen äitiys- ja lastenneuvolalle päätettiin talosta Laajalahdentie 7—Riihitie 20 osoittaa poliisiaseman käytöstä vapautunut 180 m²:n suuruinen huoneisto 1. 1. 1959 lukien. Kaupunginhallitukselta anottiin 1.87 mmk:n määrärahaa huoneiston kunnostamiseksi mainittuun tarkoitukseen (22. 9. 1 753 §).

Karhulinnan äitiys- ja lastenneuvola, joka oli määrätty siirrettäväksi pois talon kellarikerroksesta, päätettiin väliaikaisesti sjoittaa saman talon huoneistoon n:o 3 (18. 8. 1 565 §, 8. 9. 1 676 §). Kaupunginhallitukselta anottiin lautakunnan käytettäväksi 2.52 mmk:n määrärahaa em. huoneiston ja siihen liitettävän n. 27 m²:n suuruisen tilan muuttamiseksi sellaiseksi neuvolahuoneistoksi, joka tarvittavan asemakaavan tultua vahvistetuksi voitaisiin hyväksyä ko. tarkoitukseen (3. 11. 2 060 §).

Huoltoviraston V a huoltotoimiston käyttöön päätettiin luovuttaa Malmilla Kirkonkyläntie 25:ssä sijaitsevasta talosta katurakennusosaston Malmin piirin konttorilta vapautunut kahden huoneen huoneisto (20. 1. 162 §).

Huoltolautakunnan kaupunginhallituksen 11. 12. tekemässä päätöksessä tarkoitetuksi työttömien naisten kurssihuoneistoksi päätti lautakunta osoittaa n. 60 naisen työskentelyä varten riittävät, yhteistoiminnassa työtupien johtajan kanssa lähemmin määrättävät huonetilat Alppikatu 1:n niistä rakennuksista, jotka olivat vapautuneet poikien valmistavan ammattikoulun käytöstä ja joita ei vielä ollut kunnostettu erikoisammattikouluja varten. Tilitysvuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä sekä valaistukseen ym. tarvittavasta sähkövirrasta, oli 265 mk/m²/kk (22. 12. 2 476 §).

Työnvälitystoimistolle ja vesilaitokselle päätettiin Fredrikinkatu 54:stä luovuttaa kaasulaitoksen käytöstä vapautuneet huonetilat. Lisäksi päätettiin, mikäli muuta huonetilaa ei ollut tarkoitukseen saatavissa, luovuttaa tilaa huoltovirastolle häädettyjen perheiden huonekalujen säilyttämistä varten (14. 4. 796 §).

Pasilan sivukirjastolle päätettiin osoittaa I kerros ent. ruotsinkielisten kansakoulujen talosta Kyllikinkatu 10, pinta-ala 116 m², 1. 6. lukien 27 840 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Samalla hyväksyttiin kirjaston entinen, Hertankatu 5:ssä sijaitsevaa huoneistoa koskeva vuokrasopimus päättyväksi 31. 5. (21. 4. 834 §).

Rakennusviraston katurakennusosaston käyttöön päätettiin osoittaa Haagan työpiirin piiri-insinööritoimistoa varten Haagan uudesta poliisitalosta Vihdintie 19:stä n. 92 m²:n suuruinen huoneisto 1. 9. alkaen. Samalla sanottiin irti toimistolle v. 1946 Kauppalantie 38:sta vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus (28. 7. 1 458 §).

Talorakennusosastolle rakennusmestaripiirin toimistolle päätettiin luovuttaa Mäkelänkatu 37—43:sta ent. kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän konttorihuoneisto 8 400 mk:n tilitysvuokrasta (28. 4. 873 §).

Alppikatu 1:ssä olevan ammattikoulutalon huonetilojen käyttö. Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa esitti lautakunta, että kaupunginhallitus muuttaisi Alppikatu 1:stä valmistavan poikien ammattikoululta vapautuvien huonetilojen käytöstä 4. 12. 1957 tekemäänsä päätöstä mm. siten, että Wallininkadun ja Ensi linjan kulmauksessa olevasta 2-kerroksisesta rakennuksesta varattaisiin tarvittavat huonetilat kansakoulujen apuluokkien metallityöpajalle (16. 6. 1 264 §).

Poliisihuoneistot. Vallilan uudesta poliisitalosta oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan Liikkuvan poliisin Uudenmaan lääninosaston Helsingin komennuskunnan käyttöön 3 toimistohuonetta, 52 m², käsittävä huoneisto 31 200 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaika yksi kuukausi (5. 5. 916 §).

Eiran vartiopiirin käyttöön päätettiin 1. 10. lukien luovuttaa Ratakatu 10:stä huoneisto n:o 2 (6. 10. 1 866 §).

Kertomusvuonna sanottiin irti: Haagan poliisiasemaa varten Kauppalantie 9:stä vuokrattuja huonetiloja koskeva vuokrasopimus 30. 9. päättyväksi (18. 8. 1 555 §); Valli-

lan vartiopiirin asemaa varten Eurantie 8—10:stä vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus vuokranantajan suostumuksella päättyväksi 28. 2. (24. 2. 478 §) sekä Jaavantie 4:stä Toukolan poliisivartiokonttoria varten vuokrattuja huonetiloja koskeva sopimus päättyväksi 31. 5. (14. 4. 787 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin eräiden huoneistojärjestelyiden suorittamista talossa Hietaniemenkatu 4 (3. 2. 294 §).

Varastotilan vuokraaminen häädettyjen perheiden omaisuuden säilytykseen. Häädettäviksi joutuvien perheiden omaisuuden säilyttämistä varten lautakunta päätti vuokrata huoltoviraston käyttöön vesilaitokselta Alppilan mäellä sijaitsevan vanhan vesitornirakennuksen II kerroksesta n. 700 m²:n suuruisen huonetilan. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään sen tilitysvuokran maksamiseksi 1. 2.—31. 12. väliseltä ajalta arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä 672 000 mk huoltoviraston vuokratilille (20. 1. 169 §).

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijältä virka-asuntokäytöstä vapautuva huoneisto. Lautakunta päätti varata talossa Kangasalantie 11 olevan ko. huoneiston II isännöitsijänalueen isännöitsijätoimistoksi ja kehottaa talo-osastoa 1. 4. lukien siirtämään huoneistoon kunnallisten työväenasuntojen ja puistotalojen isännöitsijöiden toimistot. Osastoa kehotettiin tekemään lautakunnalle esitys muun huoneiston osan vuokraamisesta asuintarkoitukseen lähinnä ko. isännöitsijätoimistojen tehtävissä toimiville (24. 3. 662 §, taloj. 17. 3. 40 §).

Liikehuoneiston vuokralleanto Susitie 2—6:sta. Lautakunta kehotti talo-osastoa vuokraamaan ns. Karhulinnassa sijaitsevan 78 m²:n suuruisen liikehuoneiston Oy. Unholanimiselle toiminimelle vuosivuokrasopimuksella, irtisanomisaika 3 kk, 30 000 mk:n kuukausivuokrasta (taloj. 13. 1. 15 §).

Lasipalatsin huoneistot. Suomen Turistiauto Oy:lle oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan toimistotarkoitukseen 16. 1. lukien, irtisanomisaika 14 vrk, PYP:ltä vapautuva 157.85 m²:n suuruinen huoneisto 158 000 mk:n kuukausivuokrasta (13. 1. 101 §). Yhtiö oikeutettiin kustannuksellaan suorittamaan eräitä muutostöitä huoneistossa esittämiensä piirustusten mukaisesti (27. 1. 227 §).

Paita-Baari Oy:n anomuksesta päätettiin yhtiön liikehuoneiston vuokra alentaa 20 000 mk:sta 15 000 mk:aan 1. 6. lukien (12. 5. 972 §).

Tennistalon huoneistot. Lautakunta päätti varata 224 m²:n suuruisen Lauri Vuoriolle ravintolaksi vuokratun huoneiston kaasulaitoksen myymälä-, näyttely- ja opetuskeittiöhuoneistoksi. Talo-osastoa kehotettiin sanomaan irti huoneistoa koskeva vuokrasopimus päättyväksi 31. 5.

Tennistalosta Veho Oy:lle vuokrattujen huonetilojen vuokra päätettiin korottaa 1 000 mk:ksi/m² kuukaudessa (14. 4. 791 §).

Kansakouluhuoneiston väliaikainen vuokralleanto. Brändöntie 4:ssä olevan kansakouluhuoneiston oikeutti lautakunta talo-osaston vuokraamaan Helsingin Osakepankille 16. 6. —15. 8. väliseksi ajaksi 80 000 mk:n kertakaikkisesta vuokrasta (16. 6. 1 266 §).

Mäkelänkatu 86—96:sta Talous-Osakekaupalle vuokrattujen liikehuoneistojen järjestely. Lautakunta päätti sen ja Talous-Osakekaupan välillä Mäkelänkatu 86—96:ssa olevista liikehuoneistoista v. 1952 tehdyn vuokrasopimuksen päättyväksi yhtiön anomuksen mukaisesti 31. 12. sekä oikeuttaa talo-osaston antamaan 1. 1. 1959 lukien, irtisanomisaika 3 kk, vuokralle nämä huoneistot seuraavasti: myymälä n:o 1, 59 m², ja 17 m²:n suuruinen varastokellari Helsingin Talouskauppa Oy:lle, kuukausivuokra 52 300 mk; myymälä n:o 2, 51 m² ja 10.5 m²:n varastokellari kaupp. Heikki Railiolle 43 950 mk:n kuukausivuokrasta; myymälä n:o 3, 29.5 m², Oy. K. A. Wickström Ab:lle 23 750 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokriin, jotka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin, sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä (1. 12. 2 298 §).

Oy. Uusi Kaivohuone Ab:n vuokrasopimuksen jatkaminen. Yhtiön ja kaupungin välinen vuokrasopimus päättyisi kertomusvuoden lopussa. Yhtiö oli anonut sopimuksen jatkamista ajaksi 1. 1. 1959—31. 12. 1963 entisellä vuokralla. Lautakunta päätti, että ravintola vuokrataan yhtiölle ja antoi tärkeimpien vuokraehtojen valmistelun talojaoston tehtäväksi (17. 2. 431 §). Talojaoston laatiman vuokrasopimusluonnoksen ehdoista mainittakoon mm., että vuokra-aika oli sama kuin yhtiön anoma ja päättyi ilman irtisanomista. Vuokraajalla oli kuitenkin oikeus sopimuksen irtisanomiseen viimeistään 30. 9. 1960 saman vuoden lopussa päättyväksi. Ravintolarakennuksen vuokra, 4.5 mmk, oli maksettava etukäteen vuosineljänneksittäin; vuokra oli virallisesta elinkustannusindeksistä riip-

puva. Vuokraajan oli pidettävä rakennus vuokra-aikana lautakunnan kulloinkin määräämästä arvosta kaupungin hyväksi palovakuutettuna. Sopimukseen sisältyi lisäksi eräitä kunnostustöitä, hankintoja ym. koskevia ehtoja (3. 3. 515 §, taloj. 28. 2. 36 §).

Toinen linja 21:ssä olevaa rakennusta koskevan vuokrasopimuksen päättyminen. Lautakunta päätti hyväksyä Toinen linja 21:ssä olevasta puurakennuksesta lääkintöhallituksen kanssa v. 1957 tehdyn vuokrasopimuksen päättyneeksi 31. 12. 1957 irtisanomisaikaa noudattamatta, koska talosta naapuritontin rakennustöiden vuoksi oli katkaistu mm. vesi- ja viemärijohdot (13. 1. 91 §).

Suomi-Filmi Oy:lle vuokratun varastorakennuksen korjaustyöt ja vuokrasopimuksen jatkaminen. Suomi-Filmi Oy. oikeutettiin teettämään Mannerheimintie 46—50:stä vuokraamansa varastorakennuksen korjaustyöt esityksensä sekä siihen liittyvän tarjouksen mukaisesti, sillä ehdolla että rakennukseen tehdyt parannukset jäävät vuokrasuhteen päättyessä korvauksetta kaupungin hyödyksi. Yhtiön kanssa v. 1955 tehtyyn vuokrasopimukseen lisättiin määräys, jonka mukaan vuokrasuhde jatkui, jos em. korjaustyöt suoritetaan, 31. 12. 1963 saakka, ellei kaupunki tarvitse rakennuksen maapohjaa omaan käyttöönsä (20. 10. 1 968 §).

Leppäsuon alue. Lautakunta oli kehottanut talo-osastoa vapauttamaan alueella suoritettavia töitä koskevien suunnitelmien esteenä olevat vuokraukset mahdollisimman pian (21. 4. 810 §). O. Steniuksen vuokrasopimuksen, joka koski Leppäsuon alueen osaa, oli talo-osasto sanonut irti päättyväksi 13. 11. Anomuksesta päätettiin kauppapuutarhuri Steniukselle antaa edelleen vuokralle osa mainitusta alueesta sillä olevine kasvihonerakennuksineen toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, neljännesvuosittain etukäteen maksettavasta 50 000 mk:n vuokrasta. Ehtona oli, että vuokra-alueesta muu osa luovutetaan kaupungin vapaaseen hallintaan (27. 5. 1 089 §). Tällä vapautuvalla alueella olevan, Leppäsuon alueen järjestelyn vuoksi purettavan talon Lapinlahdenkatu 33:n asukkaiden anomuksesta päätti lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että asunnonjakotoimikunnan tehtäväksi annettaisiin asuntojen osoittaminen kiireellisesti talon päävuokralaisille (27. 5. 1 090 §).

Annalan kartanon alueiden ja rakennusten käyttö. Vuokraajan irtisanomana merkittiin kauppapuutarhuri Väinö Liemolan alueita ja rakennuksia koskeva vuokraoikeus päättyväksi 31. 12. (taloj. 22. 9. 86 §). Lautakunta päätti määrätä alueella olevat viljelysmaat penkereineen tonttiosaston hoitoon vihannesviljelyspalstatoimintaan käytettäväksi sekä määrätä, että rakennuksissa olevia asuinhuoneistoja oli edelleen käytettävä asuntotarkoituksiin sekä työhuone- ja varastotilat luovutettava ensi sijassa kaupungin omiin tarpeisiin (27. 10. 2 018 §).

Hernesaarenkatu 14:ssä olevan autokorjaamorakennuksen vapauttaminen kaupungin käyttöön. Lautakunta päätti hyväksyä talo-osaston toimenpiteet Suomen Auto Oy:n hallitseman rakennuksen vapauttamiseksi 1. 9. mennessä. Yhtiön anomus muiden vastaavien tilojen saamisesta käyttöönsä hylättiin, koska tarkoitukseen ei ollut osoitettavissa sopivaa tilaa (25. 8. 1 591 §).

Kiinteistölautakunnan hallinnossa olevat kesähuvilat. Lautakunta päätti vuokrata hallinnossaan olevat kesähuvilat sekä Degerön kartanon alueelta kesähuvilakäyttöön siirretyn parakkirakennuksen siten, että huvilat luovutettiin kaupungin laitoksille ja vuokraajina oleville yhdistyksille 1. 5. 1958—30. 9. 1962 väliseksi ajaksi, mikäli vuokraajat eivät halua niistä aikaisemmin luopua. Ehtona oli, että vuokrasuhteet päättyvät ilman irtisanomista ja että lautakunnalla on oikeus tarkistaa vuokrien suuruus vuosittain. Yksityisille henkilöille vuokrattiin huvilat ajaksi 1. 5. — 30. 9. 1958, jolloin vuokrasuhteet samoin päättyivät ilman irtisanomista (31. 3. 712 §).

Helsingin Kristillisen Työväenyhdistyksen anomuksen, että sen vuokraoikeutta Herttoniemen ns. Keltaiseen huvilaan jatkettaisiin, lautakunta päätti hylätä (24. 3. 666 §).

Autotallit. Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiöltä talosta Helsinginkatu 34 vuokrattiin n. 875 m²:n suuruinen autotallitila 16. 7. 1958—1. 6. 1959 ja sen jälkeen aina vuodeksi kerrallaan, ellei kaupunki sanonut irti sopimusta viimeistään edellisen vuoden marraskuussa. Säätiöllä ei ollut oikeutta sopimuksen irtisanomiseen niin kauan kuin sille kaupunginvaltuuston näiden tilojen rakentamiseksi myöntämää lainaa oli maksamatta. Kuukausivuokra oli 317 mk/m²; se aleni vuosittain 4 mk:lla 1. 1. 1960 lukien, ei kuitenkaan alle 200 mk/m². Vuokra sidottiin kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin lähemmin sovitulla tavalla. Kylmästä vedestä maksettiin kaupungin tariffin mukaan, lämpimästä

vedestä suoritettiin mittarin mukaisesti talo-osaston hyväksymä käypä hinta. Sisäkorjauksista huolehti kaupunki kustannuksellaan.

Tallitilat osoitettiin rakennusviraston puhtaanapito-osaston käyttöön, lukuun ottamatta elintarvikekeskuksen 3 autolle varattavaa tilaa (25. 8. 1 590 §).

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että sen käyttöön myönnettäisiin 1.37 mmk:n määräraha em. tallitiloissa suoritettavia muutostöitä varten. Mikäli tämä määräraha myönnetään päätettiin lisäksi vuokrata puhtaanapito-osastoa varten em. talon I kerroksesta n. 20 m²:n suuruinen toimistohuone, kuukausivuokra 550 mk/m², ja II kerroksesta n. 50 m²:n suuruinen asuinhuoneisto, kuukausivuokra 500 mk/m², autotallitiloihin kuuluviksi. Vuokra-aika sovittiin alkavaksi huonetilojen tultua täysin valmiina luovutetuiksi kaupungin käyttöön; se jatkui valmistusvuoden kesäkuun 1 p:stä 5 vuotta ja sen jälkeen aina vuoden kerrallaan, molemminpuolisena irtisanomisaikana 5 kk. Kaupungilla oli kuitenkin oikeus sanoa vuokrasuhde irti kesken vuokrakaudenkin päättyväksi 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta (22. 12. 2 484 §).

Lautakunta päätti tehdä Asunto Oy. Euralta Hämeentie 92:sta 1. 6. 1956—31. 5. 1958 väliseksi ajaksi vuokrattua autotallia koskevaan sopimukseen lisäyksen, jonka mukaan talli vuokrataan myös puhtaanapito-osaston tarvetta varten. Edelleen päätettiin tehdä uusi vuokrasopimus autotallista 1. 6. 1958—31. 5. 1959 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen aina vuosittain, irtisanomisaika 3 kk, 234 000 mk:n kuukausivuokrasta. Lautakunta määräsi, että puhtaanapito-osaston oli vapautettava Sturenkatu 18:n ammattikoulutalon autotallissa hallitsemistaan tiloista 31. 1. mennessä talo-osaston lähemmin osoittama, vähintään 250 m²:n ja enintään 500 m²:n suuruinen tila ajotiloineen valmistavan poikien ammattikoulun käyttöön siirtämällä sieltä pääasiassa kuorma-autoja Hämeentie 92:sta vuokrattuun autotalliin, joka kokonaisuudessaan osoitetaan puhtaanapito-osaston käyttöön. Osastoa kehotettiin samalla siirtämään tähän talliin myös Tennistalosta pääasiassa kasteluautoja sekä mahdollisuuksien mukaan muualtakin moottoriajoneuvojaan, jotta koko säilytystila tulisi tehokkaasti käytetyksi. Lisäksi päätettiin osoittaa valmistavan poikien ammattikoulun käyttöön ammattikoulun autotallista puhtaanapito-osastolta vapautunut tila ajoteineen 1. 2. alkaen tilitysvuokrasta, jonka suuruus oli 279 mk/m² kuukaudessa (20. 1. 172 §).

Oy. Laatu-Service Ab:lta kaupunkimittausosastoa varten vuokratun kahden auton säilytyspaikan vuokraksi hyväksyttiin 1. 1. lukien 6 750 mk/kk (13. 1. 88 §).

Trustivapaa Bensiini Oy:ltä Hämeentie 39:stä autonhuoltoasemalta vuokrattua auton säilytyspaikkaa koskeva vuokrasopimus sanottiin irti päättyväksi 31. 3. (14. 4. 788 §).

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto teollisuuslaitosten lautakunnan esityksestä, joka koski kaasulaitoksen tehtaan alueella olevien autotallitilojen vuokraamista laitoksen viranhaltijoille ja työntekijöille sekä kaupungin muille laitoksille (10. 3. 566 §).

Saunat. Hämeentie 63:n saunan vuokraajan anomuksesta esitettiin kaupunginhallitukselle, että vuokraaja vapautettaisiin suorittamasta sopimuksen mukaisia vuokran indeksikorotuksia kertomusvuodelta.

Talo-osastoa kehotettiin tekemään sanottuun vuokrasopimukseen sellainen muutos, että se 1. 1. 1959 lukien olisi voimassa toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, vuokrana entinen 120 000 mk ilman indeksiehtoa (8. 12. 2 359 §).

Kesäteatterit. Lautakunta ehdotti kaupunginhallitukselle Alppilan ulkoilmateatterin vuokraamista Komediateatteri Oy:lle näytäntökausiksi 1. 6. — 15. 9. 1958 ja 1. 6. — 15. 9. 1959 (31. 3. 722 §).

Lautakunta myönsi Komediateatteri Oy:lle luvan julkisivujen katselmusmiesten hyväksymien mainostaulujen asettamiseen ajaksi 10. 6. 1958—15. 9. 1959 eräillä ehdoilla teatterialueelle (9. 6. 1 216 §) sekä suoja-aitauksien rakentamiseen samalle alueelle. Mainostaulujen rakennetta koskeva piirustus hyväksyttiin (7. 7. 1 372 §).

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottohuoneistot. V:n 1959 henkikirjoitusilmoitusten vastaanottoa varten oikeutettiin talo-osasto varaamaan esikaupunkialueelta 13 tilapäishuoneistoa, joiden vuokrat, lämpö, valaistus-, siivous- ym. kulut olivat yhteensä 38 700 mk (15. 12. 2 409 §).

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnettiin tavanmukaisilla ehdoilla 1. 11. alkaen lupa yleisöpuhelinkioskien pystyttämiseen seuraaville paikoille: Meilahti, Seurasaarentie—Tamminiementie; Oulunkylä, Käskynhaltijantie—Mestarintie sekä Herttoniemi, Siilitie—Kettutie—Näätätie (4. 8. 1 492 §).

Puhelinyhdistykselle myönnettiin lisäksi lupa Siltasaarenkatu 16:n kohdalla olleen kaksiosaisen puhelinkioskin siirtämiseen Hakaniementorin eteläosaan (8. 9. 1 672 §) sekä Töölöntorilta liikennejärjestelyiden takia poistetun kioskin siirtämiseen toiseen paikkaan torilla olevaan puistikkoon (taloj. 29. 9. 88 §).

Istutusten ja nurmikentän järjestäminen Esplanaadikappelin alueelle. Lautakunta päätti hyväksyä Lomaliitto -nimisen yhdistyksen esittämän suunnitelman 1.5 m:n levyisen nurmikentän sekä siihen kuuluvien istutusten järjestämisestä ravintolan alueelle. Kaupunginhallitukselta anottiin 70 000 mk:n määrärahaa tarkoitukseen (10. 3. 572 §).

Rakennusten muutos- ja korjaustyöt. Lautakunta oikeutti talo-osaston käyttämään kiinteistöjen pääluokkaan Talo-osasto lukuun kuuluvia kaupungin talojen korjausmäärärahoja mm.: enintään 795 000 mk Puistolan alueelääkärin asunnoksi Valtatie 75:stä hankitun talon eräiden korjaustöiden suorittamiseen (24. 3. 664 §), 1.6 mmk Maunulantie 1—19:n asuntojen korjauksiin (28. 4. 874 §), 28 535 mk Siilitie 7:ssä olevan lastenkotihuoneiston parvekkeen kaiteen muutostöihin (30. 6. 1 316 §) ja 550 000 mk kaukolämmityskanavan louhimistyötä ja talojohdon asentamista varten taloon Kansakoulukatu 3 sekä tilaamaan työt sähkölaitoksen kaukolämmitystoimistolta (7. 7. 1 366 §).

Hätäasuntojen järjestämisestä häädetyille talo-osastolle muutos- ja korjaustöistä aiheutuneita kustannuksia varten anottiin kaupunginhallitukselta tarvittavia määrärahoja kaupungin talojen korjaustilille (13. 1. 86 §, 3. 3. 516 §).

Erilaisista huoneistojen muutos- ja korjaustöistä tehtiin esityksiä ja annettiin lausuntoja kaupunginhallitukselle.

Talo-osaston huoneenvuokrasopimuskaavakkeiden uusiminen. Lautakunta päätti hyväksyä talo-osaston laatimien ehdotusten mukaiset uudet vuokrasopimuskaavakkeet. Osastoa kehotettiin kiireellisesti painattamaan niitä tarvittava määrä.

Lisäksi päätettiin, että kaavakkeet oli varustettava juoksevalla numeroinnilla siten, että aina kolme kaavaketta merkitään samalla numerolla ja että niistä on pidettävä revisioviraston antamien ohjeiden mukaista luetteloa. Kaavakkeet määrättiin heti valmistuttuaan otettaviksi yksinomaiseen käyttöön talo-osaston antaessa vuokralle hallitsemiaan huoneistoja.

Sopimuskaavakkeita oli kaksi. A-kaavake oli tarkoitettu käytettäväksi tavallisissa vuokrauksissa. Siihen painatettiin myös järjestyssäännöt, joita laadittaessa oli otettu huomioon uuden poliisijärjestyksen määräykset. B-kaavaketta käytettiin vuokrauksen tapahtuessa tavallisista poikkeavilla ehdoilla (15. 12. 2 411 §).

Perimispalkkiota, joka sakkokoron lisäksi oli suoritettava viivästyneistä huoneenvuokrista, koskeva määräys otettaisiin osaston vuokralle antamien huoneistojen vuokrasopimuksiin 1. 7. 1959 lukien. Lautakunta oli asiasta tehnyt esityksen kaupunginhallitukselle (14. 4. 783 §).

Huoneistojen vuokrat. Eräiden vuokrien alentaminen. Talo-osasto oikeutettiin alentamaan Töölönkatu 55:stä autokatsastuskonttorille vuokrattujen tilojen kuukausivuokraa 1. 12. lukien 100 mk /m²:ltä. Samasta päivästä lukien päätettiin v. 1957 tehtyyn vuokrasopimukseen, jolla Korkeavuorenkatu 21:stä oli Uudenmaan läänin rakennustoimistolta vuokrattu huoneisto väestönsuojelutoimistoa varten, tehdä sellainen muutos, että kuukausivuokra oli 54 600 mk eli 400 mk/m² (24. 11. 2 234 §, taloj. 17. 11. 103 §).

Talo-osaston v. 1957 perimät käteisvuokrat. Merkittiin tiedoksi, että talo-osasto oli v. 1957 perinyt kaupungin talojen ym. käteisvuokria 181 910 631 mk. Perimättömiä vuokrajäämiä oli vuoden aikana 118 702 mk (27. 1. 230 §).

Asuinhuoneistojen vuokrien korotukset. Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa kertomusvuoden alusta lukien korottamaan hallinnossaan olevien säännöstelyn alaisten asuinhuoneistojen vuokria sosiaaliministeriön näiden huoneistojen vuokrakustannusten noususta 30. 12. 1957 antaman päätöksen mukaisesti. Talojaostolla oli kuitenkin oikeus, milloin erikoiset syyt niin vaativat, jättää vuokra korottamatta tai tyytyä päätöksen edellyttämää pienempään korotukseen (3. 1. 33 §, 27. 1. 229 §, taloj. 13. 1. 5, 6 §).

Erillisten vuokrien korotusten lisäksi oli käsiteltävänä kysymys säännöstelyn alaisten, talo-osaston hallinnossa olevien asuinhuoneistojen yleisestä tarkistuksesta. Talo-osasto oli laatinut asiasta ehdotuksensa, jonka johdosta lautakunta päätti kehottaa osastoa toimeenpanemaan siinä mainitut markkamääräiset korotukset, mikäli mahdollista sopimusteitse. Niiden huoneistojen vuokrien määrääminen, jotka ehdotuksen mukaan olisi koro-

tettava, mutta joiden korotusmäärää ei ollut merkitty, esitettiin jätettäväksi suoraan huoneenvuokralautakunnan tehtäväksi, jonka päätöksiin ei haettu muutosta. Talo-osastoa kehotettiin perimään niiden mukaiset vuokrat, päätösten saatua lainvoiman, 1. 11. lukien. Lisäksi oikeutettiin talo-osasto jättämään toimeenpanematta vahvistettu korotus sellaisen vuokralaisen osalta, joka oli muuttanut hallitsemastaan huoneistosta korotuksen voimaantulopäivän jälkeen, mutta ennen kuin korotusasia oli ao. viranomaisen lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai talo-osasto oli ryhtynyt toimenpiteisiin päätöksen soveltamiseksi (10. 11. 2 112 §, 17. 11. 2 182 §, 1. 12. 2 309 §, 8. 12. 2 361, 2 362, 2 368 §, 15. 12. 2 414 §, 22. 12. 2 480 §, 29. 12. 2 498, 2 499 §).

Säännöstelystä vapaiden asuntojen vuokria päätettiin korottaa ottamalla huomioon vuokratason yleinen kehitys (3. 1. 34 §, 24. 2. 475 §).

Talo-osasto oikeutettiin lisäksi toimeenpanemaan eräiden muiden hallinnossaan olevien asuinhuoneistojen vuokrien korotuksia. Huoneenvuokralautakunnan päätökset sille vahvistettaviksi esitetyistä vuokrista merkittiin tiedoksi (28. 4. 868 §, 7. 7. 1 365 §, 4. 8. 1 493 §, 11. 8. 1 524 §, 15. 9. 1 715, 1 716 §, 29. 9. 1 816, 1 818 §, 6. 10. 1 868 §, 3. 11. 2 062 §, 10. 11. 2 109 §).

N s. h ä t ä a s u n t o j e n v u o k r a t. Talo-osaston toimesta oli ao. luvalla kunnostettu eräitä kaupungin omasta käytöstä tai muuten vapautuneita huoneistoja lähinnä häädettyjen lapsiperheiden hätäasunnoiksi. Näiden asuntojen kuukausivuokriksi, jotka olivat olleet epäyhtenäisiä, päätti lautakunta vahvistaa 130 mk/m² sekä kuukausikorvaukseksi lämmöstä 40 mk/m². Samalla lautakunta määräsi valaistuksesta, erilaisten sähkökojeiden ym. käytöstä perittävän korvauksen suuruuden (3. 2. 295 §).

Haltialassa ja Myllyhaka 21:ssä sijaitsevien hätäasuntoloiden vuokrat päätettiin toistaiseksi pysyttää ennallaan. Kaupunginhallitukselle esitettiin, että näiden asukkaat kiireellisesti sijoitettaisiin muualle, jotta näistä epätyydyttävistä ja tappiota tuottavista asuntoloista voitaisiin luopua (13. 10. 1 922 §, taloj. 6. 10. 97 §).

Vallilan sekä Haagan u u s i e n p o l i i s i t a l o j e n huonetiloista perittävät v u o k r a t vahvistettiin (28. 4. 875 §, 15. 9. 1 712 §).

K u n n a l l i s t e n t y ö v ä e n a s u n t o j e n vuokralaisilta päätettiin p e s u t u v a n k ä y t ö s t ä periä 1. 7. lukien 100 mk päivältä tai sen osalta (2. 6. 1 141 §).

L i i k e h u o n e i s t o j e n v u o k r a t. Talo-osastoa kehotettiin korottamaan hallinnossaan olevien liikehuoneistojen vuokria 1. 1. 1959 lukien, lukuun ottamatta talojen Aleksanterikatu 16—18 ja Helenankatu 2 kellareita, joiden vuokrien korotukset tulisivat voimaan 1. 7. 1959. Samalla kehotettiin talo-osastoa, mikäli joku vuokralaisista ei suostuisi korotuksiin ja huoneistoon olisi sovellettava v. 1959 mahdollisesti voimassa olevaa huoneistojen vuokrasäännöstelyä, saattamaan asian ao. säännöstelyviranomaisen käsiteltäväksi (15. 12. 2 412 §).

K a u p u n g i n virastojaan ja laitoksiaan varten v u o k r a l l e o t t a m i e n h u o n e i s t o j e n v u o k r i e n k o r o t u k s e t hyväksyttiin samoin vuokrasopimusten mukaiset indeksikorotukset. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään niihin tarvittavat varat talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset ao. laitoksen tai viraston vuokratilille.

Kaupunginhallitukselle e s i t e t t i i n mm.: liikaa maksetun vuokran palauttamista eräille entisille vuokraajille (12. 5. 981 §, 18. 8. 1 554 §, 6. 10. 1 864 §) sekä oikeuden myöntämistä arvaamattomia vuokria ja vuokrankorotuksia varten varatun määrärahan ylittämiseen 6 mmk:lla (22. 9. 1 751 §).

Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: vuokranmaksun lykkäystä (12. 5. 980 §), vapautusta vuokravelan maksusta (2. 6. 1 144 §) sekä ulkopuolisilta kansakoulujen huonetilojen käytöstä perittävien maksujen korottamista (8. 9. 1 678 §).

Eräiden rakennusten vastaanotto. Merkittiin tiedoksi, että talo-osasto oli kauppaehtojen mukaisena luovutuspäivänä vastaanottanut Yhdistyneet Villatehtaat Oy:ltä kaupunginvaltuuston 23. 4. tekemän päätöksen perusteella ostetut, 23. kaupunginosassa sijaitsevat rakennukset ja kiinteät laitteet sovitussa kunnossa (17. 11. 2 177 §).

Meritullinkatu 12 b:ssä valmistunut virastotalo merkittiin vastaanotetuksi 8. 11. urakkasopimuksen mukaisesti rakennettuna ja mainitun sopimuksen edellyttämässä kunnossa (17. 11. 2 180 §).

Talo-osaston hallintoon siirrettiin kertomusvuonna: tilat T 189 a K. 35 RN:o 1[490], Tomten 189 c i Kvarteret 35 RN:o 1[591] ja T 191 b K. 35 RN:o 1[731] Kulosaaren yksinäis-

taloa tiloilla olevine rakennuksineen, Kulosaaren tila T 11 K 4 a RN:o 1^{737} sekä tilat Tomten 189 i Kvart. 35 RN:o 1^{592} ja T 191 f K. 35 RN:o 1^{735} Kulosaaren yksinäistaloa rakennuksineen (20. 1. 110 §, 14. 4. 737 §, 20. 10. 1 928 §); Kulosaaren kartanon kertomusvuonna valmistunut saunarakennus ja likavedenpuhdistamo (27. 1. 233 §); ns. Keltainen huvila Herttoniemessä (24. 3. 666 §); Reijolan vuokra-alueilla n:o 13 ja 14 olevat rakennukset (31. 3. 671 §, 9. 6. 1 159 §); Tapanilassa tiloilla Bj^{4} 13 RN:o 4^{14}, Högkulla RN:o 8^{3}, Granhagen RN:o 8^{7}, Granhagen RN:o 8^{5}, Fredskulla RN:o 8^{615} sekä 3.113 RN:o 12^{373} olevat rakennukset niihin kuuluvine tonttialueineen (5. 5. 880 §, 22. 12. 2 421 §); Ruskeasuon ent. vuokra-alueilla n:o 10 ja 10 a olevat rakennukset (2. 6. 1 102 §); Pakilasta Soma I RN:o 3^{276} -niminen tila ja tilaan Soma RN:o 3^{248} kuuluva 595 m^2:n suuruinen määräala sekä tiloilla olevat rakennukset, Malmilla oleva n:o 8-niminen tila RN:o 6^{123} rakennuksineen sekä Kampin vuokra-alueella n:o 68 d olevat ostetut rakennukset (16. 6. 1 219 §); Malmilta n:o 50 RN:o 3^{63} -niminen tila rakennuksineen (1. 9. 1 595 §); Herttoniemen vuokra-alueella n:o 38 b sijaitsevat rakennukset, jotka oli luovutettu kaupungille kaupunginhallituksen 3. 7. tekemän päätöksen nojalla (29. 9. 1 770 §); Käpylän korttelin n:o 884 tontilla n:o 1 oleva lastentarharakennus sekä korttelissa n:o 31 oleva tontti n:o 9 (27. 10. 1 975 §); Etelä-Kaarelassa sijaitseva K. 33073 T 20 -niminen tila RN:o 7^{174} (24. 11. 2 187 §); Päivärinne RN:o 1^{53} -niminen tila rakennuksineen Tullisaaressa (8. 12. 2 312 §); elintarvikekeskuksen entinen juurikasvi- ja vihannesvarasto (22. 12. 2 483 §) sekä Ryttylän ja Toivoniemen tilojen rakennukset tonttialueineen (29. 12. 2 487 §).

Yhdistyneet Villatehtaat Oy:ltä Arabiasta lunastetun vuokra-alueen puistoksi merkityssä osassa sijaitsevat rakennukset päätti lautakunta merkitä talo-osaston hoitoon sekä kehottaa osastoa luovutuspäivänä vastaanottamaan myös muut ko. vuokra-alueella olevat rakennukset ja huolehtimaan niiden hoidosta, siksi kunnes ne kertomusvuoden lopussa siirtyisivät sähkölaitoksen hallintoon (15. 9. 1 686 §).

Vanhojen, rappeutuneiden ym. rakennusten purkaminen. Toukolan kortteleissa n:o 906 ja 907 sijaitsevat rakennukset luovutettiin niiden vapauduttua asukkaista asuntotuotantokomitealle purettaviksi (10. 2. 358 §). Korttelin n:o 29008 tontilla n:o 4 sijaitseva puinen asuinrakennus luovutettiin Katrinayhdistys-Katrineförening -nimiselle yhdistykselle, jonka vanhainkotihanketta varten em. tontti oli varattu, korvauksetta purettavaksi ja paikalta poistettavaksi (17. 3. 611 §). Aluevaihdossa Asunto Oy. Askel -nimiselle yhtiölle luovutetulle alueelle jäänyt osa Toinen linja 21:ssä olevan talon päädystä myytiin 20 000 mk:n hinnasta Oy. Teoralle (2. 6. 1 148 §).

Lauttasaaren huvila-alueella n:o 10 sijaitseva asuinrakennus päätettiin ottaa vastaan korvauksetta. Talo-osaston tehtäväksi annettiin rakennuksen purkauttaminen (11. 8. 1 508 §).

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä ja annettiin lausuntoja rakennusten purkamisesta ja pois siirtämisestä (13. 1. 91 §, 10. 2. 361, 362 §, 31. 3. 733 §, 21. 4. 839 §, 28. 4. 877 §, 12. 5. 979 §, 2. 6. 1 146 §, 9. 6. 1 204 1 214 §, 16. 6. 1 264 §, 7. 7. 1 374 §, 11. 8. 1 526 §, 25. 8. 1 587, 1 589 §, 8. 9. 1 673 §, 13. 10. 1 921 §, 17. 11. 2 172 §, 24. 11. 2 233 §).

Ns. Agroksen alueen käyttösuunnitelma. Teurastamoalueen käyttösuunnittelukomitea oli ehdottanut mm., että teurastamon pohjoispuolella sijaitseva ns. Agroksen alue suuruudeltaan n. 3.5 ha, varattaisiin kokonaisuudessaan lopullista vihannestukkutoria varten ja että teurastamon alueen koillispuolella sijaitseva, syväjäädyttämön rautatieraiteen ja keskusvankilan alueen välinen n. 1.1 ha:n määräala varattaisiin teurastamon, syväjäädyttämön ja vihannestukkutorin vastaisia tarpeita varten. Väliaikaisen vihannestukkutorin siirtäminen korttelista n:o TK 274, johon se kaupunginvaltuuston 22. 5. 1957 tekemän päätöksen mukaisesti oli sijoitettu, tulisi kuitenkin ajankohtaiseksi vasta teurastamon ja syväjäädyttämön laajennussuunnitelmia toteutettaessa. Kiinteistölautakunta oli 29. 7. suorittanut tutustumiskäynnin alueella (1 461 §) sekä päätti antaa kaupunginhallitukselle em. mietinnöstä puoltavan lausunnon (4. 8. 1 464 §). Samoin puolsi lautakunta teurastamolautakunnan esitystä alueen louhimistöiden suorittamisesta työttömyystöinä. Agroksen alue ehdotettiin siirrettäväksi 1. 1. 1959 lukien teurastamolautakunnan hallintoon. Alueella olevat rakennukset, joita oli 12, jäisivät kuitenkin kiinteistölautakunnan hoitoon, kunnes ne voitaisiin vapauttaa asukkaista ja purkaa (25. 8. 1 592 §, 13. 10. 1 872 §, 17. 11. 2 181 §).

Torikauppa. Kaupunginhallitus oli 13. 3. hyväksynyt vihannestukkutorin järjestysmääräykset sekä kehottanut kiinteistölautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin torin käyt-

töön ottamiseksi. Lautakunta päätti kieltää kasvituotteiden tukkumyynnin muilla kaupungin omistamilla alueilla siitä päivästä lähtien, jolloin vihannestukkutori avataan edellyttäen, että torille järjestetään maksuttomia myyntipaikkoja maalaisia varten. Poikkeuksena sallittiin kuitenkin Kauppatorilla ns. koririvissä toimivien pientuottajien harjoittama tukkumyynti ja ulkomaisten hedelmien tukkumyynti (27. 5. 1 091 §).

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle terveydenhoitojärjestyksen 53 §:n ensimmäisen lauseen, kiinteistölautakunnan johtosäännön 2 §:n 23. kohdan sekä kiinteistöviraston johtosäännön 38 §:n 3. kohdan muuttamista sekä ilmoitti puoltavansa ehdotusta teurastamolautakunnan johtosäännön 2 §:n 4. kohdan muutokseksi (2. 6. 1 104 §).

Myöhemmin lautakunta päätti, muuttaen 27. 5. (1 091 §) tekemäänsä päätöstä, kieltää v:n 1959 alusta tukkumyynnin harjoittamisen myös Kauppatorin maalaisrivien koririveissä toimivilta pientuottajilta; todeta tarkoittavansa kieltämällään tukkumyynnillä tukkukauppaa, joka tapahtuu tuottajalta tai hänen edustajaltaan tukku- tai vähittäiskauppiaalle tai suurkuluttajalle taikka näiden edustajalle; määrätä, että myytäväksi tilattujen tavaralähetysten tuominen kaupungin kauppatoreilla toimiville kauppiaille on, heidän omia tuotteitaan lukuun ottamatta, v:n 1959 alusta sallittu vasta klo 8.30 jälkeen aamulla.

Kaupunginhallitukselle päätti lautakunta ilmoittaa katsovansa, että myyntiaika Kauppatorilta maalaisia varten varatuilla muilla kuin perunanmyyntipaikoilla olisi määrättävä alkavaksi vasta klo 8.30, kauppiaiden päästessä torille kuitenkin jo klo 8. Tämän järjestelyn mahdollistamiseksi ehdotettiin kaupungin yleisen järjestyssäännön 25 §:n 1 momentin muuttamista lautakunnan esittämällä tavalla (29. 12. 2 496 §, taloj. 18. 12. 108 §).

Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle Kauppatorin, Hakaniementorin ja Töölöntorin perunanmyyntipaikat v:ksi 1959 samoille vuokraajille kuin kertomusvuonnakin 8 000 mk:n korotetusta kuukausivuokrasta sekä muuten entisillä ehdoilla (22. 12. 2 472 §).

Kauppatorin C- ja D-korttelissa olevat puutarhatuotteiden vähittäismyyntipaikat saatiin v:ksi 1959 vuokrata niiden entisille vuokraajille. Vuokraehtoihin otettiin varaus, jonka mukaan kaupungilla oli oikeus kesken vuotta rajoittaa vuorokautista myyntiaikaa (29. 12. 2 496 §, taloj. 18. 12. 108 §).

Kysymys helsinkiläisten oikeudesta myydä toreilla kotiteollisuustuotteitaan oli käsiteltävänä lautakunnan kokouksessa 17. 2., koska kaupunkilaisten taholta oli useasti tiedusteltu mainittuja myyntimahdollisuuksia. Lautakunta päätti, ettei ollut aihetta ehdottaa niitä myönnettäviksi (17. 2. 425 §).

Kauppahallit. Kauppatorinhallista vuokrattiin kertomusvuonna 9 myymälää (15. 12. 2 407 §, taloj. 13. 1. 7 §, 30. 6. 79 §, 21. 7. 83 §, 17. 11. 100 §). Yksi lihamyymälä muutettiin leikkelemyymäläksi (24. 11. 2 241 §). Hakaniemen kauppahallista annettiin vuokralle 14 myymälää (1. 9. 1 634 §, taloj. 3. 2. 19 §, 30. 6. 77 §, 21. 7. 84 §, 18. 12. 110 §) sekä Hietalahden kauppahallista 11 myymälää (8. 9. 1 679 §, taloj. 3. 2. 18 §, 28. 2. 34 §, 21. 4. 65 §, 29. 5. 72 §, 29. 9. 91 §, 18. 12. 111 §) ja muutettiin yksi kukkamyymälä laukkumyymäläksi (10. 11. 2 106 §).

Lupa kylmämyyntipöydän asentamiseen lihamyymälässä myönnettiin eräälle Hakaniemen kauppahallin kauppiaalle. Asennus oli suoritettava talo-osaston määräysten mukaisesti ja myyntipöytä vuokrasuhteen päättyessä palautettava ennalleen, mikäli sitä ei myytäisi uudelle vuokraajalle. Talo-osasto oikeutettiin antamaan eo. ehdoilla lupia kylmämyyntipöytien asentamiseen myös muille hallikauppiaille (11. 8. 1 525 §).

Kaupunginvaltuusto oli 7. 5. hyväksynyt asemakaavan muutoksen Kasarmitorin hallialueelle rakennettavaksi suunniteltua kauppa- ja näyttelyhallia varten. Koska Kaartinhalli suhteellisen lyhyen ajan kuluessa tultaisiin purkamaan, päätettiin, ettei hallin vapaita eikä mahdollisesti vapautuvia myymälöitä enää annettaisi vuokralle (27. 5. 1 086 §).

Korttelin n:o 210 tontin n:o 1, jolla Kaartinhalli sijaitsi, oli kaupunginvaltuusto 4. 6. oikeuttanut kiinteistölautakunnan antamaan vuokralle mainittuun tarkoitukseen (ks. s. 40). Vuokrauspäätöksen 5. kohdan mukaan oli hallin purkamisessa otettava huomioon, että hallikauppiaille jäi kohtuullinen muuttoaika. Kaartinhallin myymälöitä koskevat vuokrasopimukset päättyivät 15. 11. ja myymälöiden tyhjentämiseen varattiin 16. — 19. 11. välinen aika (28. 7. 1 457 §, 4. 8. 1 494 §).

Virvoitusjuomakioskit. Talo-osasto oikeutettiin antamaan lautakunnan hallinnossa

olevat virvoitusjuomakioskit vuokralle kertomusvuodeksi. Kulosaaren ja Naurissaaren kioskeja ei tietöiden johdosta voitu vuokrata, samoin jätettiin vuokraamatta Pitäjänmäen kioski, joka samasta syystä jouduttaisiin purkamaan.

Kioskit saatiin vuokrata samoille vuokraajille ja samoilla vuokraehdoilla kuin v. 1957. Poikkeuksena oli kuitenkin Kapteenin- ja Vuorimiehenkadun kulman kioski, jonka sai Kulosaaren kioskin entinen vuokraaja sekä v. 1957 vuokraamatta jätetty Ruoholahden kioski, joka annettiin Naurissaaren kioskin entiselle vuokraajalle 50 000 mk:n vuokrasta. Muutoin sovellettiin kahden vm. kioskin vuokralleannossa myös v:n 1957 vuokraehtoja (24. 3. 659 §, taloj. 17. 3. 43 §).

Ne kioskit, jotka olivat jääneet vuokraamatta, vuokrasi talo-osasto tehtyjen tarjousten perusteella myöhemmin kertomusvuoden myyntikaudeksi seuraavista vuokrista: Liisankadun—Pohjoisrannan kioski, 115 000 mk; Hämeentien—Kaikukadun kioski, 210 000 mk; Hämeentien—Helsinginkadun kioski, 500 000 mk; Agricolan—Fleminginkadun kioski, 350 000 mk; Helsingin—Kaarlenkadun kioski, 260 000 mk; Helsingin—Fleminginkadun kioski, 380 000 mk; Pohjolan—Kullervonkadun kioski, 261 000 mk sekä Haagan kioski, 140 000 mk (taloj. 14. 4. 56—61, 63, 64 §).

Töölöntorin kioski vuokrattiin kertomusvuoden myyntikaudeksi 22. 4. lukien 50 000 mk:n kuukausivuokrasta. Koska paikalla suoritettiin katutöitä, mm. raitiotiesilmukan rakentaminen, päätettiin, mikäli näiden töiden todettaisiin häiritsevän kioskin toimintaa, alentaa vuokra 10 000 mk:ksi niin kauan kuin mainittu häiriö kestää (21. 4. 836 §).

Kulosaaren kioski päätettiin siirtää entisestä paikastaan bensiiniaseman läheisyydestä uudeksi sijoituspaikaksi hyväksyttyyn kohtaan Brändöntien urheilukentän puoleiseen varteen (22. 9. 1 754 §).

Pakilan- ja Paloheinäntien risteyksessä oleva kioski päätettiin vuokrata Eeva Aallolle kertomusvuodeksi 50 000 mk:n vuosivuokrasta. Vuokraajan oli 31. 8. mennessä suoritettava kioskin ulkomaalaus öljyvärillä talo-osaston hyväksymällä tavalla (17. 2. 424 §).

Rva Martta Michelssonille myönnettiin lupa kertomusvuodeksi virvoitusjuomakioskinsa pitämiseen kaupungin maalla Pakilassa Tuusulan- ja Lepolantien kulmauksessa 50 000 mk:n vuokrasta, josta puolet suoritettiin ennen myyntikauden alkua ja loput 1. 6. Muissa suhteissa noudatettiin määräyksiä, jotka olivat voimassa kaupungin omistamia kioskeja vuokrattaessa (31. 3. 725 §).

Lautakunta päätti, ettei lupia virvoitusjuomakioskien rakentamiseen kaupungin maalle toistaiseksi myönnetä. Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että rakennusviraston talorakennusosaston tehtäväksi annettaisiin yhteistyössä talo-osaston ja terveydenhoitoviranomaisten kanssa uuden, käytännössä olevaa paremman kioskityypin suunnitteleminen (17. 2. 422 §). Useita anomuksia, joissa pyydettiin lupaa virvoitusjuomakioskin rakentamiseen kaupungin maalle, päätettiin hylätä (17. 2. 423 §).

Kioskikauppiaiden myyntikauden jatkamista koskevan anomuksen johdosta päätti lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupungin maalla olevissa virvoitusjuomakioskeissa saataisiin vahvistetuista määräyksistä poiketen harjoittaa kauppaa 16.—31. 10. välisenä aikana kertomusvuonna (22. 9. 1 752 §).

Makkaranmyyntipaikat. Hämeentien ja Haapaniemenkujan kulmassa vapautunut ja vuokrattavaksi kuulutettu makkaroiden yömyyntipaikka annettiin vuokralle kauppias Severi Virtapurolle 1. 3.—31. 12. väliseksi ajaksi 41 000 mk:n kuukausivuokrasta (24. 2. 480 §).

Kampintorilla oleva yömyyntipaikka, joka 1. 7. lukien vapautui Virvokepalvelu Oy:ltä, annettiin tarjousten perusteella vuokralle em. ajankohdasta vuoden loppuun kauppias Osmo Norhalle 32 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä muutoin 9. 12. 1957 vahvistetuilla ehdoilla (9. 6. 1 201 §, taloj. 30. 6. 78 §).

Seuraavat uudet yömyyntipaikat vuokrattiin jäljempänä mainituille vuokraajille: Käpylästä Mäkelän- ja Pohjolankadun kulmauksesta kauppias Aarne Lindholmille 1. 4.—31. 12. väliseksi ajaksi (24. 3. 657 §, taloj. 17. 3. 41 §), Munkkiniemen Puistotien ja Solnantien kulmasta kauppias Gunnar Holmströmille (12. 5. 968 §), Lauttasaaren- ja Meripuistontien kulmasta kauppias Voldi Kivikannalle (12. 5. 969 §) sekä Metsäpuron- ja Männikkötien kulmasta Virvokepalvelu Oy:lle (12. 5. 970 §), vm. kolme myyntipaikkaa 1. 6.—31. 12. väliseksi ajaksi. Uudet paikat vuokrattiin 9. 12. 1957 vahvistetuilla vuokraehdoilla ja niiden kuukausivuokra oli 5 000 mk.

Kaupunginhallitukselle esitettiin Töölöntorilla olevan makkaroiden yömyyntipaikan

vuokra 1. 9.—31. 10. väliseltä ajalta alennettavaksi 12 500 mk:sta 5 000 mk:aan kuukaudessa, koska torin liikenteen järjestelytyöt olivat tänä aikana haitanneet myyntipaikan toimintaa (24. 11. 2 235 §).

Yömakkarakauppiaiden anomusta myyntiajan aloittamisesta jo klo 19 entisen klo 21:n asemesta päätti lautakunta puoltaa. Kaupunginhallitukselle esitettiin, että kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa sekä ulkosalla kaupungin alueella harjoitettavaa kauppaa ja muuta sen tapaista ansiotoimintaa koskevien määräysten 4 §:n 1 momentin 1. kohtaa, sellaisena kuin se on kaupunginvaltuuston 27. 10. 1937 tekemällä päätöksellä muutettuna, muutettaisiin siten, että myynti sallittaisiin vuoden ympäri klo 19—3 sekä vapunpäivän ja uudenvuoden vastaisina öinä kiinteistölautakunnan harkinnan mukaan enintään klo 19—5 (30. 6. 1 323 §, 18. 8. 1 553 §). Eo. esityksen mukaiset uudet myyntiajat, joista kaupunginvaltuusto oli päättänyt 24. 9., päätti lautakunta ottaa käytäntöön 15. 10. alkaen, ellei päätöksestä määräaikana valitettu (6. 10. 1 863 §).

Terveydenhoitoviraston toimesta suoritetuissa makkaranmyyntivaunujen tarkastuksissa oli mm. todettu, että yli 70 % oli uusimisen tai perusteellisen korjauksen tarpeessa. Terveydenhoitolautakunta oli sen johdosta päättänyt, että näitä uusittavia myyntivaunuja saatiin käyttää kauintaan 31. 5. saakka ja että muut vaunut oli poistettava käytöstä sitä mukaa kuin ne tarkastuksissa havaittaisiin kelpaamattomiksi. Uusille myyntivaunuille asetettavista vaatimuksista oli mainittu lautakunta tehnyt esityksen kaupunginhallitukselle. Asia oli lausunnon antamista varten käsiteltävänä kiinteistölautakunnan kokouksessa 10. 3. (573 §), jolloin se päätettiin siirtää talojaoston valmisteltavaksi. Talojaosto ehdotti lautakunnalle, että tämä lausuntonaan ilmoittaisi kaupunginhallitukselle pitävänsä terveydenhoitolautakunnan ehdottamia vaatimuksia asianmukaisina sekä myyntihygieniaa ja myyjien työoloja parantavina, lukuun ottamatta 4. kohdassa määrättyä velvollisuutta varustaa vaunut varastokaapilla. Mainittu kohta esitettiin muutettavaksi seuraavasti: »mikäli myyntivaunusta tullaan myymään muitakin kuin kunakin alkavana myyntipäivänä myyntipaikalle tuotuja makkaroita, on niiden varastointi järjestettävä terveydenhoitolautakunnan ohjeiden mukaan, ellei myyntivaunuun ole järjestetty hyväksyttävää varastokaappia makkaroiden sopivassa lämpötilassa säilyttämistä varten», sekä että lautakunta tulisi vaatimaan myyntivaunuille vahvistettavien vaatimusten huomioimista uusittaessa myyntikalustoa, joka kaupunginvaltuuston 27. 3. 1935 vahvistamien määräysten mukaan oli rakennettava kiinteistölautakunnan vahvistamien piirustusten mukaan. Näistä oli ennen vahvistamista hankittava maistraatin lausunto (taloj. 24. 3. 45 §). Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle talojaoston ehdotuksen mukaisen lausunnon. Sellaisen pyörillä varustetun kioskimallin, joka voitiin hyväksyä kaupungin vuokraamilla makkaranmyyntipaikoilla käytettäväksi, suunnittelu yhteistyössä ao. viranomaisten ja myyntipaikkojen vuokraajien kanssa annettiin talo-osaston tehtäväksi (27. 5. 1 085 §).

Lautakunta päätti: puolestaan hyväksyä laaditut piirustukset ja esittää terveydenhoitolautakunnalle, että niiden mukaan valmistettu makkaranmyyntikioski hyväksyttäisiin terveydellisessä suhteessa kaupungin myyntipaikoilla käytettäväksi;

määrätä myyntipaikkojen vuokraehtoihin 1. 1. 1959 lukien otettavaksi määräyksen, että vuokraajan, joka ei ennen v. 1959 ole hankkinut myyntipaikalleen alumiini- tai ikilevypäällysteistä kioskia, on vuokraoikeutensa peruutuksen uhalla hankittava em. piirustusten mukainen kioski 4 kk:n kuluessa talo-osastolta siihen määräyksen saatuaan; oikeuttaa vuokraajat hankkimaan ja käyttämään mainitunlaisia kioskeja, kunnes niiden kunnon huonontumisen vuoksi toisin määrätään;

määrätä, että myyntipaikat vuokrataan v:ksi 1959 entisillä ehdoilla 31. 1. saakka kertomusvuoden vuokraajille, mikäli nämä määräaikana ilmoittavat haluavansa ne edelleen vuokrata, sekä oikeuttaa talo-osaston huutotarjousten perusteella antamaan myyntipaikat vuokralle 1. 2. 1959—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi siten, että alimmaksi hyväksyttäväksi tarjoukseksi määrätään kunkin paikan osalta 90 % talo-osaston sille ehdottamasta v:n 1959 vuokrasta; että muilta osin noudatetaan entisiä ehtoja, lukuun ottamatta vuokraehdoista poistettavaa määräystä vuokraajan velvoittamisesta hankkimaan maistraatin lupa myyntikalustonsa säilyttämiseen myyntipaikalla kautta vuorokauden;

ettei v. 1959 perusteta uusia makkaroiden yömyyntipaikkoja kaupungin alueelle, lukuun ottamatta uusia asuntoalueita (22. 12. 2 469 §, taloj. 15. 12. 105 §).

Kertomusvuonna käytössä olleet kolme makkaroiden päivämyyntipaikkaa oikeutettiin

talo-osasto antamaan vuokralle v:ksi 1959 entisille vuokraajille. Vuokraehdot olivat muuten entiset, paitsi että vuokrasopimuksiin oli tehtävä samat kioskimallia ja myyntikaluston säilytyslupaa koskevat muutokset, jotka sisältyivät yömyyntipaikkojen vuokrauksessa v. 1959 sovellettaviin ehtoihin (22. 12. 2 470 §, taloj. 15. 12. 106 §).

Jäätelönmyyntipaikat. Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan v. 1957 käytössä olleet 94 myyntipaikkaa kertomusvuodeksi näiden paikkojen entisille vuokraajille sekä 15 perustettavaa myyntipaikkaa seuraavasti: Jäätelötehdas Suomen Eskimo 1 paikka, Kaleva Jäätelötehdas Oy. 2 paikkaa, Pohjolan Jäätelö Oy. 3 paikkaa, Valio 1 paikka, Maanviljelijäin Maitokeskus Oy. 1 paikka, Helsingin Invalidien yhdistys ja Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin piiri yhteisesti 1 paikka, Helsingin Jäätelötehdas Prima 3 paikkaa, Kahvi Oy. 1 paikka, Helsingin Jäätelötehdas B. Magi 1 paikka, Oy. Gustav Paulig Ab. 1 paikka. Entiset paikat vuokrattiin v:n 1957 vuokrista, uusien paikkojen vuokrien yhteissumma oli 416 250 mk. Muut vuokraehdot olivat samat kuin aikaisemmin, vuokria ei kuitenkaan sidottu indeksiin eikä uusien myyntipaikkojen vuokraajille määrätty sähköistämisvelvollisuutta (31. 3. 710 §, taloj. 24. 3. 48 §).

Myyntipaikoille oli todettu rakennetun sellaisia myyntikojuja, jotka eivät olleet vuokrasopimusten määräysten mukaisia. Tämän johdosta kehotettiin talo-osaston päällikköä peruuttamaan viipymättä määräyksiä rikkoneiden vuokraoikeudet, mikäli kojuja ei heti poistettaisi (28. 4. 878 §). Tämän päätöksensä lautakunta vuokraajien anomuksesta kuitenkin myöhemmin peruutti päättäen sallia jäätelönmyynnin joko myyntivaunusta tai myyntipöydältä kertomusvuoden aikana. Samalla annettiin sellaisten kioski- ja myyntipöytämallien, jotka voitaisiin hyväksyä kaupungin vuokraamilla myyntipaikoilla käytettäviksi, suunnittelu talojaoston tehtäväksi yhteistyössä kaupunginarkkitehdin ja vuokraajien kanssa (5. 5. 919 §, taloj. 22. 12. 113 §).

Kukanmyyntipaikat. Lautakunta päätti hyväksyä myyntipaikoiksi samat kuin edellisenäkin vuonna, lukuun ottamatta Yrjön- ja Ratakadun kulman myyntipaikkaa, joka siirrettiin Koulupuistoon. Myyntipaikkoja oli yhteensä 18. Myyntipaikat Bulevardin ja Yrjönkadun kulmassa sekä Ruskeasuon kioskin luona, joista aikaisemmat vuokraajat ilmoittivat luopuvansa, saatiin kuuluttaa vuokrattaviksi; muut paikat talo-osasto oikeutettiin antamaan v:n 1957 vuokraajille mainitun vuoden vuokra- ym. ehdoilla (24. 3. 658 §, taloj. 17. 3. 42 §).

Eräiden myyntipaikkojen vuokraajien anottua kertomusvuoden myyntikauden jatkamista 31. 10. saakka teki lautakunta kaupunginhallitukselle asiasta esityksen (29. 9. 1 814 §).

Makeis- ja savukeautomaatit. Mannerheimin Lastensuojeluliitto anoi yleisillä paikoilla olevien automaattien kiinnittämislupaa uudistettavaksi kertomusvuodeksi. Lautakunta päätti lähettää anomuksen maistraatin käsiteltäväksi puoltaen sitä kaupungin omistamalle tai hallitsemalle alueelle sijoitettujen automaattien osalta. Edellytyksenä oli, että niissä pidettiin kaupan vain makeisia ja tupakkaa sekä että liitto suorittaa korvauksena näiden 44 automaatin pitämisestä 2 000 mk/kpl (17. 2. 428 §). Liiton anomuksesta, että se vapautettaisiin maksamasta lautakunnan määräämää korvausta v:lta 1957 ja 1958 automaattiensa pidosta ja että liiton jo suorittama määrä palautettaisiin sille, päätti lautakunta antaa kaupunginhallitukselle kielteisen lausunnon (17. 2. 427 §, 19. 5. 1 022 §).

Kengänkiilloituspaikkojen luovutus. Pikatoimisto Mars oikeutettiin kertomusvuonna korvauksetta sekä muutenkin samoilla ehdoilla kuin ennen käyttämään tarkemmin määrättyjä kengänkiilloituspaikkoja, joita oli 25 (10. 3. 564 §).

Sanomalehtien myyntipaikat luovutettiin samoin Pikatoimisto Marsille kertomusvuodeksi. Talo-osaston suorittaman tarkistuksen jälkeen jäi paikkojen lukumääräksi 98 (10. 3. 565 §).

Kioskimallisen lehtienmyyntivaunun, jonka käyttö yleisillä paikoilla voitaisiin hyväksyä, suunnitteleminen päätettiin antaa talo-osaston tehtäväksi yhteistyössä kaupunginarkkitehdin ja rakennustarkastajan kanssa.

Samalla kehotettiin asemakaavaosastoa yhteistyössä talo-osaston kanssa tutkimaan olisiko asianmukaista rakentaa sopiville paikoille, esim. puistoalueille, sellaisia kiinteitä kioskeja, joita voitaisiin käyttää useampaan eri myyntitarkoitukseen (1. 12. 2 305 §, taloj. 15. 12. 107 §).

Arpojen myyntiluvat. Arpajaisyhdistykselle myönnettiin kertomusvuodeksi lupa arpojen myyntiin entisessä paikassa Linja-autoasemalla sekä Suurarpa-nimiselle yhdis-

tykselle myyntioikeus v:ksi 1959 Mannerheimintien ja Simonkadun kulmauksessa, molemmat 5 000 mk:n kuukausikorvauksesta (20. 1. 166 §, 22. 12. 2 473 §).

Valokuvauspaikkojen vuokraus. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle kaksi valokuvauspaikkaa Kaisaniemestä 22 000 ja 41 000 mk:n vuokrista sekä yksi paikka Kaivopuistosta 5 000 mk:n vuokrasta. Samalla päätettiin, ettei kertomusvuodeksi vuokrata useampia paikkoja (10. 3. 575 §). Myöhemmin ehdotettiin kaupunginhallitukselle, että ao. vuokraajan kuolinpesä vapautettaisiin Kaivopuistosta vuokratun valokuvauspaikan 1 000 mk:n suuruisen vuokranosan suorittamisesta ja että jo maksettu vuokraerä saataisiin palauttaa. Mikäli ehdotus hyväksyttäisiin, katsottaisiin sopimus kaupunginhallituksen päätöspäivästä puretuksi (7. 7. 1 364 §).

Joulukuusien myyntipaikat. Myyntipaikoiksi määrättiin kertomusvuonna samat paikat kuin edellisenäkin vuonna. Korvaus yhteismyyntipaikoista oli 500 mk/vrk ja joulukuusenjalkojen myyntiluvasta 400 mk koko myyntiajalta. Yksinmyyntipaikat saatiin vuokrata edellisen vuoden vuokraajille samoilla vuokrilla kuin silloinkin tai muille halukkaille joko em. vuokrista tai tarjousten perusteella. Samalla oikeutettiin talo-osasto, hankittuaan kussakin tapauksessa poliisilaitoksen lausunnon, sijoittamaan tarvittaessa uusia yhteismyyntipaikkoja esikaupunkialueelle. Muuten noudatettiin entisiä ehtoja.

Mainittakoon, että v. 1957 kertyi vuokria yksinmyyntipaikoista 545 500 mk ja yhteismyyntipaikoista 616 300 mk eli yhteensä 1 161 800 mk (8. 12. 2 367 §).

Katujen joulukoristeluluvat. Aleksanterinkatu-yhdistykselle myönnettiin lupa mainitun kadun koristeluun 29. 11.—31. 12. väliseksi ajaksi 150 000 mk:n suuruisesta korvauksesta samoilla ehdoilla kuin tämä lupa oli aikaisemminkin myönnetty (10. 11. 2 107 §).

Lisäksi myönnettiin eräitä lupia joulukoristelurakennelmien ym. asettamiseen myymälän edustalle, kadun tai jalkakäytävän yläpuolelle ym. (10. 11. 2 104, 2 108 §, 1. 12. 2 308 §, 8. 12. 2 365 §).

Joulukoristeiden ym. myyntiluvat. Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa ravintola Royalin terassilla pidettävien myyjäisten yhteydessä joulukoristeiden, käsitöiden ym. myyntiin myös terassin ulkopuolelle puistoon asetettavilta pöydiltä 13. 12. korvauksetta sekä eräillä ehdoilla (24. 11. 2 230 §).

Joulupöydän koristeiden myyntiin myönnettiin lupa rva Lydia Wallinille 20 000 mk:n korvauksesta. Myynti sai tapahtua kahdessa kohdassa Kolmen sepän patsaan luona samana aikana kuin kukkien myyntiä saatiin harjoittaa (8. 12. 2 366 §).

Tekokukkien ja ilmapallojen myyntiluvat. Tekokukkien myyntilupia myönnettiin kertomusvuoden vapunaatoksi ja -päiväksi kumpanakin 437. Myyntipaikoista perittiin molemmilta päiviltä yhteensä 600 mk. Lupia ilmapallojen myyntiin myönnettiin aatoksi 487 ja vapunpäiväksi 596, korvaus päivältä oli 1 000 mk. Maksuina kertyi kaikkiaan 1 345 200 mk eli 153 400 mk enemmän kuin edellisenä vuonna (5. 5. 918 §).

Tinanvalantapaikat. Eräkärpät-nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa maksullisten tinanvalantapaikkojen järjestämiseen uudenvuodenyöksi viiteen kohtaan ulkosalla kaupungin alueella. Korvaus paikkaa kohden oli 1 000 mk (24. 11. 2 231 §).

Varojen keräyspaikkojen järjestämiseen kaupungin alueella myönnettiin lupa korvauksetta Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle eräillä ehdoilla (6. 10. 1 869 §).

Pelastusarmeijan joulukeräystä varten myönnettiin korvauksetta lupa keräyspatojen asettamiseen ulkosalle määräajaksi (17. 11. 2 178 §).

Mainontaa koskevat asiat. Oy. Ulkomainos Ab:lle myönnettiin lupa mainoksien kiinnittämiseen 50:een sähkölaitoksen valaisinpylvääseen 1. 9. alkaen sen 9. 7. 1956 tehdyn sopimuksen mukaisesti, jolla lautakunta oli myöntänyt yhtiölle oikeuden mainosten asettamiseen 250 samanlaiseen pylvääseen. Lisäehtona oli, ettei mainoksia kiinnitetty puisiin pylväisiin teollisuuslautakunnan luvatta (2. 6. 1 138 §).

Oy. Ulkomainos Ab:n ja Oy. Liikennemainoksen anomuksiin poliittisen mainonnan kiellon sekä vuokrien indeksiehdon poistamiseksi mainospaikkojen vuokrasopimuksista ei lautakunta suostunut (10. 3. 567 §, 16. 6. 1 256 §).

Oy. Liikennemainokselta, joka oli ottanut mainoskäyttöön Paloheinäntiellä, Mäkelänkatu 33:n kohdalla sekä Mäkelänkadun ja Koskelantien risteyksessä sijaitsevat sadekatokset ja anoi siihen tarvittavaa lupaa, päätti lautakunta periä 15. 5. saakka kaksinkertaisen korvauksen asetetuista mainoslaitteista (28. 4. 866 §). Mainitut sadekatokset päätettiin

luovuttaa yhtiön kanssa 27. 6. 1957 tehdyn sopimuksen mukaiseen mainoskäyttöön 16. 5. 1958 lukien, joten yhtiön käytössä olleiden sadekatosten lukumäärä nousi 16:sta 19:ään (27. 5.1 082 §). Merkittiin tiedoksi, että yhtiö oli asettanut pankkitakauksen vuokramaksujensa suorittamisesta ja että sen kanssa v. 1957 tehdyt mainossopimukset olivat edelleen voimassa (8. 9. 1 680 §, 15. 9. 1 718 §, 22. 9. 1 760 §, 6. 10. 1 825 §).

Joitakin lupia yksityisen valomainoksen kiinnittämiseen kaupungin omistamaan rakennukseen myönnettiin kertomusvuoden aikana (31. 3. 715, 716 §, 8. 12. 2 360 §).

Lupia tilapäiseen mainostamiseen ulkosalla myönnettiin kuten aikaisempinakin vuosina. Suurin osa näistä luvista myönnettiin erilaisten urheilukilpailujen tai -tilaisuuksien mainontaan, muulloin oli kysymyksessä etupäässä aatteellisen toiminnan, kuten poliittisten tai uskonnollisten yhteisöjen järjestämien kokousten, taide- ym. kulttuuritilaisuuksien, lastensuojelun, tapaturman torjunnan yms. mainostaminen. Varsinaiseen kaupalliseen mainontaan myönnettiin lupia yleensä vain poikkeustapauksissa. Näistä tilapäisistä mainosluvista oli usean vuoden aikana peritty korvauksena 2 000 mk viikolta tai sen osalta paikkaa kohden. Korvaus oli jätetty määräämättä joissakin tapauksissa, jolloin mainostettavan toiminnan katsottiin olleen yleishyödyllistä. Lautakunta päätti, että 31. 10. jälkeen näistä luvista peritään, elleivät erikoiset syyt vaadi poikkeusta, 3 000 mk viikkoa tai sen osaa kohti paikalta. Korvausta ei kuitenkaan peritä lupa-aikaan sisältyvät täydet viikot enintään yhdellä päivällä ylittävältä ajalta. Samalla päätettiin, että lupia edelleen voidaan myöntää korvauksettakin, milloin erittäin painavat syyt puoltavat tällaista menettelyä (20. 10. 1 967 §).

Talo-osaston tehtäväksi oli annettu ehdotuksen tekeminen vaalimainonnan järjestämiseksi kansanedustajain vaalia silmällä pitäen, muuten niiden periaatteiden mukaisesti, joita sovellettiin v:n 1956 kunnallisvaalien mainonnassa, paitsi että esikaupunkialueiltakin varattaisiin määrätyt mainospaikat, joiden mainostilat jaettaisiin arpomalla vaaliliittojen kesken (5. 5. 926 §).

Lautakunta hyväksyi esikaupunkialueelle järjestettävät vaalimainontapaikat sekä kehotti talo-osastoa yhteisesti asemakaavaosaston kanssa valmistamaan niistä asemapiirrokset. Helsinginkatu 3—5:n kohdalla oleva mainospaikka päätettiin siirrettäväksi kadun vastakkaiselle puolelle Harjutorin puistoalueelle. Vaalitaulujen suhteen päätettiin noudattaa aikaisempaa päätöstä, huomioon ottaen, että niiden tuli olla enintään 170 cm korkeita, sekä ettei mainostorneja enää saanut käyttää. Taulut saatiin asettaa paikoilleen 26. 6. klo 18 alkaen (29. 5. 1 099 §).

Lautakunta päätti, että vaaliliittojen oli sitovasti ilmoitettava vaalimainospaikkojen arvontatilaisuudessa mitä paikkoja ne haluaisivat käyttää ja että ne paikat, joista ne luopuisivat, jäisivät käyttämättä (9. 6. 1 217 §). Lisäksi päätettiin, ettei kapunki osallistu mihinkään vaalimainosten kiinnittämistä koskeviin järjestelyihin mainospaikoilla (16. 6. 1 267 §). Mainostilojen arvonta vaaliliittojen kesken suoritettiin 18. 6. (30. 6. 1 329 §).

Työ- ja virkasuhteeseen sidottujen asuntojen vuokrat. Lautakunta päätti merkitä tiedoksi, että talo-osasto tulee vahvistaessaan kaupunginhallituksen 23. 1. tekemän päätöksen perusteella viranhaltijoille ja työntekijöille virka- ja työsuhteeseen sidottuina käyvästä vuokrasta luovutettavien asuntojen vuokria noudattamaan viranhaltijain luontoisetusäännön mukaisia periaatteita, kuitenkaan alentamatta mainitun säännön 8 §:ssä sanotulla tavalla tällöin sovellettavaa tilastotoimiston ilmoittamaa keskivuokraa (154 mk/m²/kk) ennen peruskorvauksen määräämistä ja soveltamatta em. säännön 16 §:n 2 momentissa olevaa rajoitusta vuokran määrään. Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että näitä uusia vuokria saataisiin periä vasta 1. 5. alkaen (31. 3. 735 §). Kaupunginhallituksen palautettua eo. lautakunnan tekemän ilmoituksen sen selvittämiseksi, vastaavatko ilmoitetut perusteet käypää vuokratasoa, annettiin kaupunginhallitukselle asiasta lausunto. Samalla päätettiin velvoittaa talo-osasto tarkistamaan vuokrat, heti kun laskelmat vuokratason suuruudesta olivat käytettävissä (21. 4. 833 §). Lausunnossaan kaupunginhallitukselle esitti lautakunta, että ko. uudet vuokrat määrättäisiin perittäviksi vasta 1. 8. lukien (16. 6. 1 261 §).

Lautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että talonmiehiltä ja lämmittäjiltä heidän työ- ja virkasuhteeseen sidotuista vuokra-asunnoistaan määrättäisiin 1. 4. lukien perittäväksi samojen perusteiden mukaan laskettu vuokra, joilla virka-asuntojen kuukausikorvaus määrätään (24. 3. 667 §). Myöhemmin päätettiin eo. esitystä muuttaa

siten, että v. 1949 tai sen jälkeen valmistuneissa taloissa olevien mainitunlaisten asuntojen vuokra, johon sisältyy korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, saataisiin kuten kaupungin uusissa kiinteistöyhtiöissäkin määrätä Suomen Kiinteistötyönantajainliiton ja Suomen Kiinteistötyöntekijäin Liiton välillä kiinteistötyöntekijäin työehdoista 30. 8. 1957 tehdyn työehtosopimuksen 7 §:n 5. kohdan edellyttämällä tavalla (28. 4. 867 §, 20. 10. 1 972 §).

Piirustusten hyväksyminen. Lausunnoissaan kaupunginhallitukselle lautakunta puolsi Toukolan lastenseimen huoneiston piirustusten (14. 4. 789 §) sekä Stansvikin kartanon lisärakennuksen luonnospiirustusten (1. 9. 1 629 §) hyväksymistä.

Osakehuoneistojen myyntitarjousten käsittely. Selvitys talo-osaston menettelystä osakehuoneistojen myyntitarjouksia käsiteltäessä merkittiin tiedoksi (17. 2. 403 §).

Käyttövarat. Lautakunta päätti myöntää käyttövaroistaan 4 000 mk Suomen Kiinteistöliiton isännöitsijäkursseille osallistuvan osaston viranhaltijan kurssimaksuksi (3. 1. 38 §) sekä 7 500 mk haastemiehelle Kaartinhallin myymälöiden vuokrasopimusten irtisanomisesta maksettavan palkkion suorittamiseksi (25. 8. 1 584 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: Töölönkatu 55:ssä sijaitsevan voimistelusalin käyttöä (3. 2. 297 §); Gamla-Alberga -nimisen tilan rakennuksista erheellisesti perityn vuokran palauttamista Espoon kunnalle (17. 3. 610 §); kaupunginhallituksen v. 1956 tekemän, talon Katariinankatu 1—3 käyttöä koskevan päätöksen muuttamista (24. 3. 661 §); kaupungin kalliosuojissa aikoinaan olleiden sänkyjen ym. irtaimiston myyntiä Koulumatkailutoimistolle (31. 3. 730 §); oikeuden myöntämistä viranhaltijalle oman henkilöauton käyttämiseen virka-ajoissa (14. 4. 794 §); eräiden kaupungin talojen vapauttamista vieraista vuokralaisista (28. 4. 868 §); huoneistojen ostamista virastoja ja laitoksia varten (12. 5. 976 §, 9. 6. 1 206 §); Lapinlahdenkatu 27:ssä olevan huoneiston n:o 2 käyttöä ja korjauskustannuksia (19. 5. 1 035 §); eräiden kaupungin omistamien talojen liittämistä kaukolämmitysverkkoon (2. 6. 1 152 §, 1. 9. 1 632 §); lisätilan järjestämistä raastuvanoikeudelle (16. 6. 1 260 §, taloj. 9. 6. 73 §); Unioninkatu 27:ssä olevan virastotalon käyttösuunnitelmaa sekä muutos- ja korjaustöitä (16. 6. 1 263 §, 18. 8. 1 558 §); Kammion sairaalakiinteistön ja Sipoossa sijaitsevan Ängslott-nimisen tilan siirtämistä sairaalalautakunnan hallintoon (7. 7. 1 367 §); määrärahan saamista eräiden vuokrajäämien poistamiseksi tileistä (7. 7. 1 369 §); Haagan virvoitusjuomakioskin vuokran alentamista (25. 8. 1 585 §); Kammion sairaalan viemärin siirtokustannusten maksamista (22. 9. 1 757 §); Työpajankatu 2:ssa olevan maidontarkastamon pihan osittaista kestopäällystämistä (20. 10. 1 969 §); Suomen Metsästysyhdistyksen Huopalahden ampumaradan alueella olevien rakennusten hankkimista kaupungille (24. 11. 2 240 §); Aleksanterinkatu 16—18:n ruokalahuoneiston vapauttamista kaupungin käyttöön (1. 12. 2 297 §); sopimuksen tekemistä Punainen Tupa -nimiseen lepokotiin liittyvän rakennuksen saamiseksi hoitokodin käyttöön (1. 12. 2 304 §) sekä osakehuoneistojen ostamista ja lunastamista varten kertomusvuodeksi varatun määrärahan käyttämättömän osan siirtämistä v. 1959 käytettäväksi (22. 12. 2 475 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: kotitalouslautakunnan esitystä eräiden pesukoneiden hankkimisesta (3. 1. 36 §); huoneistojen hankkimista virastoille ja laitoksille, huonetilojen järjestelyä ym. (3. 1. 39 §, 20. 1. 157 §, 10. 2. 363, 367 §, 17. 2. 411, 416, 421 §, 10. 3. 574 §, 30. 6. 1 328 §, 21. 7. 1 425 §, 29. 9. 1 810 §, 10. 11. 2 110 §); viranhaltijoilta perittävän autosuojan vuokran suuruutta ym. (13. 1. 79—82 §); Työkeskus Toimelan Tukiyhdistyksen lainan takaamista (20. 1. 165 §); ruotsinkielisen työväenopiston uudisrakennuksesta vuokralle annettavien huonetilojen vuokramaksua (20. 1. 171 §); rakennusviraston talorakennusosaston työmaakonttorin ja työpajan sijaintipaikkaa (27. 1. 223 §); virka-asuntokysymyksiä (24. 2. 469—471 §, taloj. 21. 2. 31 §); ehdotusta vuokran perimiseksi Kauppatorin maalaisrivin myyntipaikoista (31. 3. 721 §); Punainen Tupa -nimisen lepokodin vuokraamista toipilaskodiksi kaupungin sairaaloiden potilaita varten (14. 4. 790 §); poikien ammattikoulun elokuvasalin vuokraamista ulkopuolisille (21. 4. 831 §, 28. 7. 1 454 §); Malmin raitti 38:n saostuskaivojen kunnostamiskysymystä (21. 4. 835 §); osakehuoneiston ostoa Kodittomien Tuki -nimiseltä yhdistykseltä (28. 4. 869 §); Käpylän lastentarharakennuksen ostamista Suomen Punaiselta Ristiltä (12. 5. 975 §); jalkakäytävän rakentamista Tennistalon Jaakonkadun puoleiselle katuosuudelle (12. 5. 977 §); häädettyjen varastoidun omaisuuden säilytystä koskevan kaupunginhallituksen päätöksen tulkintaa (27. 5. 1 088 §); dena-

turoitujen valmisteiden myyntiä linja-autoaseman odotushuoneen kioskissa (2. 6. 1 140 §); selvitystä eräiden kaupunginhallituksen pyytämien lausuntojen viipymisen syistä (16. 6. 1 265 §); määrärahan myöntämistä Tullisaaren kansanpuiston tulipalossa tuhoutuneen lepokotirakennuksen raunioiden purkamiseen (28. 7. 1 455 §); kalatukkukaupan järjestämistä (1. 9. 1 625 §); Ilmalan vesisäiliön välitilojen vuokraamista (1. 9. 1 635 §); maalausalan työntekijäin palkkasaatavien turvaamiskysymystä kaupungin muille antamissa urakkatöissä (8. 9. 1 666 §); Ryttylän koulukodin eräiden huonetilojen vuokralleantoa sekä tulipalossa vaurioituneen karjarakennuksen osan purkamista (29. 9. 1 813, 1 815 §); Kalliolan Kannatusyhdistyksen laina-anomusta ja huonetilojen vuokraamista yhdistykseltä nuorisotoimintaa varten (13. 10. 1 923 §); Vallilan ulkoilmanäyttämön eräiden valaistuslaitteiden siirtoa työväenopiston käyttöön talvikaudeksi (27. 10. 2 013 §); yöpymispaikkojen järjestämistä eräiden linja-autojen kuljettajille ja rahastajille sekä järjestyksen valvonnan tehostamista linja-autoasemalla (10. 11. 2 105 §); kaluston säilytystilojen hankkimista Karjalaisten Vapaaehtoiselle Palokunnalle ja asuntojen osoittamista eräille palolaitoksen viranhaltijoille (17. 11. 2 174 §); huoneiston luovuttamista Kotikerhonimiselle yhdistykselle kaupungin Siltasaarenkatu 3—5:stä käyttöönsä vuokraamista tiloista (24. 11. 2 237 §); palolaitoksen erään virka-asunnon muuttamista toimistotiloiksi (1. 12. 2 303 §) sekä Drumsö Svenska Skolförening -nimisen yhdistyksen anomusta lisätilojen saamisesta Pajalahden kansakoulusta sekä oppikoulutontin varaamisesta Lauttasaaresta (1. 12. 2 307 §).

Huoltovirastolle arvioitiin eräitä kiinteistöjä (20. 1. 176 §, 31. 3. 723 §, 30. 6. 1 321 §, 27. 10. 2 017 §, 3. 11. 2 066, 2 067 §, taloj. 17. 2. 26 §, 24. 3. 47 §, 21. 4. 69 §, 9. 6. 74, 75 §). Arvioiden toimittaminen huoltovirastolle päätettiin vastedes antaa virastopäällikön huolehdittavaksi (3. 11. 2 066 §).

8. Eräiden kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Selostus kiinteistöviraston maatalousosaston toiminnasta

Osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginagronomi, apulaiskaupunginagronomi ja toimistonhoitaja. Maatiloilla oli 5 työnjohtajaa, 2 apulaistyönjohtajaa ja maataloustyöntekijöitä, joiden lukumäärä vuoden lopussa oli 62. Maatiloilla suoritettiin vuoden aikana 23 654 työpäivää.

Omassa viljelyksessä olivat seuraavat viisi maatilaa: Fallkulla, Haltiala, Pukinmäki, Tali ja Tuomarinkylä. Niiden yhteispinta-ala oli 904 ha viljeltyä maata. Vuokralle annettuna oli 662 ha peltoa. Omassa viljelyksessä olleilla tiloilla päätuotantosuunta oli viljanviljelys ja huomattava osa sadosta myytiin siemeneksi. Peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 51 ha, rukiilla 38 ha, rypsillä 19 ha, vehnällä 238 ha, ohralla 110 ha, kauralla 137 ha, perunalla 23 ha, lantulla, rehukaalilla ja vihantarehulla 7 ha, porkkanalla, punajuurella ym. 6 ha, heinällä 215 ha ja laidunalueena 50 ha. Lannoitukseen käytettiin kotieläinlannan ja puhtaanapito-osaston ajaman ns. kaupunkilannan lisäksi erilaisia väkilannoitteita yhteensä 365 tn ja maanv.kalkkia 280 tn.

Tärkeimmistä viljelyskasveista saadut sadot olivat seuraavat:

	Kokonaissato, tn	Hehtaarisato, kg		Kokonaissato, tn	Hehtaarisato, kg
Syysrypsi	35.6	1 911	Ohra	261.1	2 373
Ruis	76.7	1 997	Kaura	334.5	2 445
Syysvehnä	123.9	2 501	Peruna	370.5	16 156
Kevätvehnä	331.2	1 761	Heinä	828.1	4 471

Kertomusvuoden kalustonhankinnoista mainittakoon yhden leikkuupuimurin ja kahden traktorin osto. Pääomakaluston hankintakustannukset olivat 3 542 086 mk. Viisi petrolikäyttöistä vanhaa traktoria sekä muuta käytöstä poistettua maatalouskalustoa myytiin vuoden aikana. Irtaimistosta kuului pääomakalustoon 4 kuorma-autoa, 7 leikkuupuimuria, 17 traktoria, 2 lypsykonetta ym., yhteisarvoltaan 11 364 086 mk. Nautakarjaa pidettiin kahdella maatilalla ja sikoja yhdellä. Eläinmäärä vuoden lopussa oli

yhteensä 96 ny ja 170 sikaa. Maitoa tuotettiin kaikkiaan 298 269 kg. Hevosia oli kaikilla tiloilla ja niiden lukumäärä oli vuoden lopussa 26.

Kertomusvuonna suoritettiin uudisrakennustyönä Fallkullan kartanon navettarakennuksen muuttaminen sikalaksi, kustannus 5 705 057 mk ja perusparannustöinä n. 30 ha Haltialan ja Tuomarinkylän peltoja käsittävän alueen salaojittaminen, mistä aiheutuvat menot olivat 2 998 308 mk. Lisäksi hoidettiin esikaupunkialueiden isännättömien valtaojien kunnossapitotöitä ja niitä varten suoritettuja valmistelutöitä. Käytettävissä ollut 6 mmk:n määräraha käytettiin kokonaan. Kaupungin tiloilla olevien yleisten teiden kunnossapitoon käytettiin 299 450 mk.

Kertomusvuoden varsinaiset menot olivat 78 548 278 mk ja kokonaistulot 99 612 811 mk, joten kameraalista ylijäämää jäi 21 064 533 mk. Puhdas tuotto muodostui kaupallisen kirjanpidon mukaan seuraavaksi: maataloudesta 14 481 283 mk, maanvuokrauksesta 2 946 072 mk ja rakennusten vuokrauksesta 1 596 019 mk eli yhteensä 19 023 374 mk.

Omassa viljelyksessä olleiden tilojen keskimääräinen puhdas tuotto hehtaaria kohden oli 16 019 mk ja vuokralle annettujen viljelysmaiden 4 450 mk.

Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta v. 1958

Henkilökunta. Kaupunkimittausosaston henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopussa 102 henkilöä, nimittäin kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetti, neljä piiriinsinööriä, seitsemän insinööriä, kartanpiirustuspäällikkö, kiinteistöluettelonhoitaja, yhdeksän mittausteknikkoa, geologi, kolme kairausteknikkoa, karttavalokuvausteknikko, seitsemän laskijaa, kahdeksan kartoittajaa, karttapalvelunhoitaja, tonttikirjanhoitaja, toimistonhoitaja, kanslisti, kirjanpitäjä, kaksi toimistoapulaista, 45 piirtäjää tai piirtäjäharjoittelijaa, muovikopisti, valokopisti, haastemies, vahtimestari ja kaksi lähettiä. Lisäys henkilökunnan määrään vuoden aikana oli: kaksi insinööriä, kaksi kairausteknikkoa, karttapalvelunhoitaja, kanslisti, kirjanpitäjä ja muovikopisti, yhteensä kahdeksan henkilöä.

Lisäksi oli osastossa työsuhteessa olevia mittausetumiehiä, kairaustyönjohtajia ja -miehiä, autonkuljettajia sekä mittausmiehiä. Näiden lukumäärä vaihteli vuoden ajoista ja töiden määrästä riippuen 50—70 välillä, joista n. 25 tuli maaperätutkimusjaoksen osalle.

Huonetilat. Osasto toimi edelleen ns. Teollisuustalossa, minkä lisäksi osaston mittausvälinevarasto sijaitsi Kaupungintalon kellarikerroksessa ja maaperätutkimusjaoksen varasto Merikatu 33:ssa olevan talon kellarissa. Suunnitelma toimiston huonetilojen laajentamiseksi tehtiin kertomusvuonna ja työt aloitettiin vuoden loppupuolella.

Karttapalvelun siirryttyä 1. 7. lukien hankintatoimistosta kaupunkimittausosastoon järjestettiin sen tarvitsemat tilat Teollisuustalon neljännen kerroksen hissiaulaan. Lisäksi saatiin karttojen päävarastoksi yksi huone Katariinankadun varrella olevasta talo-osaston varastotilasta.

Kalusto. Kertomusvuoden aikana hankittiin yksi Land Rover -merkkinen farmariauto, joten käytössä olleiden kaupungin autojen lukumäärä oli kuusi. Lisäksi oli hyväksytty virka-ajoissa käytettäväksi neljä henkilökunnalle kuuluvaa henkilöautoa ja kaksi moottoripyörää.

Vuoden aikana jouduttiin tavalliseen tapaan hankkimaan pienehköjä kenttämittausvälineitä loppuunkäytettyjen tilalle. Kalustoa lisättiin hankkimalla Kern DKM 2 -merkkinen teodoliitti ja Zeissin peilistereoskooppi.

Kartanvalmistamoon hankittiin karttatekstien laatimista varten IBM-merkkinen sähkökirjoituskone, jossa oli erikoiskirjasimet sekä valolatomakoje kirjasinsarjoineen. Painovedosten ottamista varten hankittiin silkkipaino-menetelmälaitteet.

Karttapalveluun hankittiin tarvittavia kaappeja ja myyntipöytärakenteet.

Maaperätutkimusjaoksen tutkimuskaluston ja välineistön täydentämiseen ja kehittämiseen käytettiin esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean määrärahoja yhteensä n. 2.2 mmk. Kiinteistöviraston määrärahoja käytettiin koetinkairaus- ja näytteenottovälineistön täydennykseen ja korjaukseen sekä työmaakojujen rakentamiseen n. 2.3 mmk. Rikkoutunutta kairausvälineistöä poistettiin n. 1.8 mmk:n arvosta.

Toiminta. Tärkeimmistä työaloista mainittakoon seuraavaa: täydennysmittauksia lähinnä asemakaavakarttojen valmistamista varten suoritettiin Pakilassa, Konalassa,

Malmilla, Tapanilassa, Pukinmäellä, Herttoniemessä ja Laajasalossa. V. 1957 aloitetun kuvakartoituksen (1:500) pohjalla laadittuja karttoja, jotka valmistuivat stereotyön osalta kertomusvuonna, täydennettiin maastossa mm. rakennusten osalta Kulosaaren alueella, Laajasalon länsiosassa ja Ala-Tikkurilan kylän itäosassa. Uusien asemakaava-alueiden monikulmioverkkoa uusittiin Pakilassa, Konalassa, Vartiokylässä ja Myllypuron alueella.

Rajamerkkejä mitattiin em. alueilla samoin kuin muuallakin kaupungin alueella karttojen täydentämistä ja asemakaavojen toteuttamista varten. Samoin suoritettiin kiinteistörajojen tutkimuksia ja lähinnä työllisyystöiden laajenemisen johdosta valmistettiin entistä runsaammin katusuunnittelukarttoja sekä suoritettiin katujen paalutuksia.

Tarkkavaakitusmittauksia suoritettiin eri puolilla kaupungin aluetta ja rakennettiin yhteensä 149 uutta korkeuskiintopistettä, joista vaakittiin 83.

Harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta saatiin kertomusvuonna ja sitä ennen anotut tonttijaot lasketuiksi vuoden loppuun mennessä. Sitä mukaa kuin tonttijakojen laskutyöt valmistuivat, tehtiin ehdotukset tonttijaoiksi. Eräissä tapauksissa, jolloin tonttijaon aikaansaaminen tulevaa rakennustoimintaa silmälläpitäen näytti tarpeelliselta, laadittiin tonttijakoehdotuksia vaikkei niitä koskevia anomuksia ollut tehty. Myös suoritettiin kertomusvuonna anotut tontinmittaukset muutamia seuraavaan vuoteen siirtyneitä toimituksia lukuun ottamatta, samoin kuin tilatut rakennuspaikkojen paalutukset ja kivijalkojen katselmuksetkin. Lisäksi suoritettiin rajojen näyttämistä, aitojen, katujen ja sähkölinjojen paalutusta ym. säännölliseen osaston toimintaan liittyviä tehtäviä.

Eräät yleisimmät kaupunkimittausalaan kuuluvat työsaavutukset käyvät ilmi seuraavasta taulukosta, johon vertauksen vuoksi on otettu vastaavat luvut v. 1956 ja 1957.

		Mittauspiiri					Yhteensä vuonna		
		Kanta-kaupunki	Haaga	Pakila	Malmi	Herttoniemi	1958	1957	1956
Kartoitusta (etupäässä täydennysmittausta)	ha	63.5	14.6	400	530	1 260	2 268.1	1 219	298
Katu-, sähkö- ym. linjojen paalutusta	km	5.6	14.9	3.6	25.5	15.2	64.8	64.7	50.9
Kivijalankatselmuksia	kpl	89	301	199	287	269	1 145	624	594
Maanmittaustoimituksia suoritettu	»	—	1	3	5	1	10	27	30
näissä erotettu tiloja	»	—	1	3	5	1	10	29	30
yhteiseltä pinta-alaltaan	ha	—	0.1	0.4	6.1	1.8	8.4	3.5	8
käyty rajoja	km	4.5	0.1	0.3	1.0	1.2	7.1	9.5	—
rakennettu pyykkejä	kpl	3	3	4	16	2	28	211	—
Mittakirjan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	346	328	398
Monikulmiopisteitä rakennettu	»	147	101	236	11	118	613	652	305
» laskettu	»	181	126	224	40	310	881	708	423
Monikulmiosivuja mitattu	km	23.4	14	26.3	1.5	35.6	100.8	98.1	59.9
Monikulmiokulmia havaittu	kpl	220	184	413	19	315	1 151	947	585
Piirroksia eri tarkoituksiin	»	—	—	—	—	—	1 136	1 125	1 131
Pintavaakitusta suoritettu	ha	74.6	—	—	2	31	107.6	100.1	68
Rakennuspaikan paalutuksia	kpl	90	194	60	91	123	558	632	680
Todistuksia ja otteita	»	—	—	—	—	—	876	903	954
Tontinmittauksia suoritettu	»	102	92	50	31	13	288	411	492
Tonttijakoehdotuksia	»	29	20	9	19	3	80	112	173
Tonttikartan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	195	193	229
Rajan näyttöjä	»	23	16	3	—	10	52	37	—
Korkeuskiintopisteitä rakennettu	»	32	10	—	68	39	149	100	—
» vaakittu	»	32	—	—	12	39	83	100	—

Kaupungingeodeetin toimesta pidettävään tonttikirjaan ja tonttirekisterikarttaan tehtiin asemakaavojen ja tonttijakojen vahvistamisesta sekä tontinmittauksista johtuvat merkinnät. Tonttien rekisteröimisestä ja muista kiinteistöjaoituksen muutoksista tehtiin merkinnät myös muihin osastossa laadittaviin karttoihin.

Tonttikirjaa varten laadittiin yleisten alueiden luetteloa Ruskeasuon, Haagan, Munkkiniemen, Lauttasaaren, Herttoniemen ja Tammisalon osalta. Osia näistä alueista merkittiin myös yleisten alueiden rekisteriin.

Asemakaavalain tarkoittamia katumaakorvauslausuntoja annettiin kansliaosastolle

rakennuslupien myöntämisen yhteydessä otettavien vakuuksien määräämistä varten. Vastaavia lausuntoja annettiin tonttiosastolle tonttien hinnan määräämiseksi. Edelleen annettiin lausuntoja katujen ja teiden kunnossapito-osuuksia sekä katujen ja viemäreiden rakentamiskustannuksia koskevista asioista.

Haagan ja Munkkiniemen alueilta valmistui luettelo tonttien osalle tulevien kadun- ja viemärin rakentamiskustannusten määräämisperusteista. Erään Haagan ja erään Pitäjänmäen alueen viemärien rakentamiskustannukset ositeltiin tontinomistajien kesken.

Osasto edusti kaupunkia maistraatin suorittamissa katselmuksissa katuja yleiseen käyttöön luovutettaessa.

Erilaisia karttoja laadittiin mm. uutta kaupunginosajaoitusta varten ja niitä toimenpiteitä varten, joita uuden tielain kaupungin alueella olevia maanteitä koskeva kohta aiheutti.

Kaupungin alueella suoritetuissa maanjakotoimituksissa oli kaupunkimittausosastosta edustaja saapuvilla. Maanmittaustoimituksista käytiin neuvotteluja sekä asianosaisten että maanmittausinsinöörien kanssa. Kaupungin hankkimien määräalojen lohkomisia suoritettiin tavalliseen tapaan.

Maanmittauskonttorissa suoritettiin maanmittaustoimitusten karttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä seikkoja koskevia tutkimuksia ja mittauksia. Tutkimusten perusteella laadittiin mm. rekisterikarttoja ja tilaluetteloita asemakaavoitettavista alueista.

Kaupungin kiinteistökauppoja ja -vaihtoja varten laadittiin karttapiirroksia ja suoritettiin arkistotutkimuksia.

Kantakarttoja mittakaavassa 1:500 (Ka 0.5) uusittiin muovipohjalle piirtäen 230 karttalehden pohjapiirrosta, mikä vastaa n. 2 800 ha:n suuruista aluetta (ed. v. 318 lehteä ja n. 3 800 ha) sekä 249 karttalehden käyrät. Täydennysmittauksia suorittamalla täydennettiin muovisia Ka 0.5 karttalehtiä jatkuvasti ja pidettiin ajan tasalla.

Kantakarttoja mittakaavassa 1:2000 (Ka 2/0.5) valmistettiin 20 karttalehteä, vastaten n. 3 800 ha:n pinta-alaa, valokuvaamalla Ka 0.5:sta Ka 2:een ja »montteerattiin».

Asemakaavan pohjakarttoja valmistettiin Ka:sta (2/0.5) yhdistelemällä 5 kpl yhteensä vastaten n. 1 000 ha:n alaa ja suurin osa näistä tehtiin muoville.

Virastokartan mittakaavassa 1:4000 (Vi 4) 5 lehdestä otettiin uusi täydennetty painos. Kaikista Vi 4:n lehdistä eli 40 kpl:sta valokuvattiin mittakaavaan 1:10000 ja painettiin uudet pohjakartat virastokartan Vi 10 väliaikaiseksi painokseksi. Uuden virastokartan Vi 4 ja Vi 10 suunnittelua jatkettiin.

Kiinteistökartan mittakaavassa 1:10000 (Ki 10) kiinteistöelementtejä tehtiin 14 lehdestä (Vi 10:n pohjalle). Kiinteistökartta Ki 30 painettiin karttalehden Y 30 päälle.

Osoitekartta (Os 10) painettiin kokonaisuudessaan kertomusvuoden keväällä. Kaksipuolisia karttalehtiä oli 23 kpl ja painos kustakin 10 000 kpl sekä samat yksipuolisina 46 kpl ja painos 1 000 kpl. Kaksipuolisista karttalehdistä tehtiin karttakirjoja nimistöluetteloineen 5 000 kpl sekä erikoisia muovikantisia karttakirjoja 100 kpl.

Matkailijakartasta (Ma 10/Y 30) otettiin yksi 15 000 kpl:n suuruinen uusintapainos.

Kertomusvuoden aikana laadittiin lisäksi useille kaupungin virastoille ja laitoksille eri mittakaavaisia karttoja ja kartogrammeja.

Muovijäljennöksiä valmistettiin osaston omaan käyttöön 186 kpl sekä kaupungin muille virastoille ja laitoksille 507 kpl. Vastaavasti suoritettiin kartta- ym. valokuvauksia omaa tarvetta varten 1 330 kpl ja muille 791 kpl. Edelleen otettiin tavallisia valojäljennöksiä n. 13 500 kpl, joista osaston omaa tarvetta varten n. 9 000 kpl.

Kaikkien karttojen myynti siirtyi hankintatoimistosta kaupunkimittausosaston karttapalvelulle 1. 7. Kertomusvuoden aikana myytiin mm. matkailijakarttaa n. 19 500 kpl ja osoitekarttaa karttakirjana n. 2 700 kpl. Bruttomyynti, johon sisältyy myös painatusoikeuksista saadut korvaukset nousi n. 7 mmk:aan.

Maaperätutkimusjaoksen suorittamat tutkimustyöt jakaantuivat eri toimeksiantajien kesken määrärahojen käytön mukaan seuraavassa suhteessa: esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitea n. 50 %, kiinteistövirasto n. 30 % sekä rakennusvirasto, kaupungin liike- ja teollisuuslaitokset, asuntotuotantokomitea ja Lauttasaaren siltatoimikunta n. 20%.

Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean toimeksiannosta suoritettiin kertomusvuoden aikana pääasiassa Kantakaupungin alueella maaputki- ja timanttikairauksia sekä koe-

tinkairauksia komitean osoittamilla alustavilla, vaihtoehtoisilla linjasuunnilla rakentamismahdollisuuksien ja -edellytysten selvittämiseksi pääpiirteittäin. Kairausten yhteydessä otettiin maanäytteitä, jotka luokiteltiin yleensä silmävaraisen tarkastelun perusteella tai erityistapauksissa tutkitettiin ulkopuolisissa maalaboratorioissa.

Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimeksiannosta suoritettiin asemakaavoitusta varten maaperätutkimuksia 7 tutkimuskohteessa Vartiokylässä, Ruskeasuolla, Malmilla ja Tattarisuolla, yhteensä n. 360 ha:n alalla. Lisäksi suoritettiin kiinteistöviraston päällikön ja eri osastojen toimeksiannosta 12 alueellisesti pienempää tutkimusta.

Rakennusvirastolle suoritettiin 14, kaupungin liike- ja teollisuuslaitoksille 7 sekä asuntotuotantokomitealle 5 tutkimusta ja Lauttasaaren siltatoimikunnalle 1 tutkimus.

Varsinaisten maaperä- ja pohjatutkimusten lisäksi avustettiin edelleen neuvottelemalla ja suullisilla lausunnoilla kaupungin suunnittelevia ja rakentavia viranomaisia maarakennus- ja pohjarakennuskysymyksissä.

Kertomusvuoden aikana jatkettiin jo v. 1956 muista syistä aloitettua kaupungin alueen kallioperän geologista kartoitusta. Erityisesti pyrittiin kiinnittämään huomiota kallioperän rakennusteknillisiin ominaisuuksiin. Vuoden loppuun mennessä saatiin kenttätyöt suoritetuksi Vantaan länsipuolisessa osassa kaupungin aluetta.

Kiinteistöluetteloon merkittiin kertomusvuoden aikana oston tai vaihdon kautta hankittuina 75 tilaa tai tilanosaa, 3 tonttia tai tontinosaa sekä 89 rakennusta ja poistettiin vastaavasti myytyinä tai vaihdettuina 10 tilaa tai määräalaa, 60 tonttia tai tontinosaa sekä purettuina 99 rakennusta. Uudisrakennuksia ja rakennusten peruskorjauksia merkittiin kiinteistöluetteloon 62 ja vuotuiset poistot suoritettiin n. 2 600 rakennuksen osalta.

Tonttien tai määräalojen vuokrauksia kirjattiin 89. Diaariin merkittyjä kirjelmiä tai ilmoituksia saapui kiinteistöluetteloon 462.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden aikana olivat menot kaupunkimittausosaston vastattavilta tileiltä 63 485 516 mk ja tulot 33 744 922 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komitean kokoonpano. Asuntotuotantokomiteaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana apul.kaup.joht. Juho Kivistö, varapuheenjohtajana asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen sekä jäseninä prof. Hilding Ekelund, dipl.ins. Kalevi Korhonen, kiint.virast.pääll. Alpo Lippa, dipl.ins. Kaarlo Pettinen, rak.tarkast. Aulis Salo sekä ent. kiint.johtaja Väinö Salovaara, jonka kaupunginhallitus 18. 12. vapautti komitean jäsenyydestä hänen omasta pyynnöstään.

Komitean sihteerinä ja vt. toimistopäällikkönä toimi dipl.ins. Kalevi Laine.

Toimihenkilöt. Asuntotuotantokomitean toimiston palveluksessa oli kertomusvuoden päättyessä 12 työsopimussuhteessa olevaa henkilöä. Eri rakennusohjelmien työmaavalvojina oli 6 henkilöä.

Kertomusvuoden aikana erosi 3 toimiston palveluksessa olevaa henkilöä. Rakennusohjelmien työmaavalvojiksi palkattiin 2 henkilöä.

Kokoukset ja tarkastukset. Asuntotuotantokomitealla oli 62 kokousta ja teknillisellä jaostolla 44. Eri rakennusohjelmien työmaatoimikunnilla oli yhteensä 140 kokousta. Lisäksi osallistuivat komitean nimeämät edustajat valmistuneiden rakennusten vastaanotto- ja vuositarkastuksiin samoin kuin jälkitarkastuksiin, joista kaikista tilaisuuksista laadittiin asianmukaiset pöytäkirjat.

Rakennustoiminta. Kertomusvuonna jäljempänä mainittuina aikoina sai asuntotuotantokomitea päätökseen rakennusohjelmaansa kuuluvat Kiinteistö Oy. Siilitie 7:n (15. 2.), Kiinteistö Oy. Siilitie 9:n (30. 6.) ja Kiinteistö Oy. Siilitie 11—13 a:n (31.10.) rakennustyöt sekä samoin kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustetun Asunto-oy. Vellamonkatu 15:n (31. 1.) rakennustyön.

Kertomusvuonna ryhtyi asuntotuotantokomitea toteuttamaan seuraavia kaupungin

toimesta perustettujen kiinteistöyhtiöiden rakennusohjelmia sekä kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennusohjelmia:

1. Kaupungin toimesta perustetut kiinteistöyhtiöt:

Rakennusohjelma	Rakennusten lukumäärä	Tilavuus m³	Asuinhuoneistojen määrä	Asuinhuoneistojen pinta-ala m²	Aravan alustavasti vahvistamat rakennuskustannukset, mk	Rakennustöiden alkamispäivä
Kiinteistö Oy. Hämeentie 128	1	17 400	96	4 208.0	152 935	16. 5.
Kiinteistö Oy. Hämeentie 122	3	38 253	187	8 892.6	397 360	29. 8.
Kiinteistö Oy. Ruusulankatu 7	1	13 180	51	2 647.8	130 430	25. 6.
Kiinteistö Oy. Kanneltie 8	5	42 570	171	8 604.0	428 200	21. 8.
Yhteensä	10	111 403	505	24 352.4	1 108 925	—

2. Kaupungin viranhaltijoiden toimesta perustettu asunto-osakeyhtiö:

Asunto Oy. Koroistentie 13	1	7 485	30	1 570.4	81 750	16. 7.
Kaikkiaan	11	118 888	535	25 922.9	1 190 675	

Kaikki em. rakennusohjelmat sisältyivät kertomusvuoden rakennusohjelmaan. Kaupungin toimesta perustettujen kiinteistöyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitus toteutettiin tuloa tuottavien pääomamenojen ao. määrärahojen sekä Aravan ja rahalaitosten myöntämien lainojen turvin. Riidattomat, komitean hyväksymiin urakkasopimuksiin ja työtilaisuuksiin perustuvat laskut toimisto oikeutettiin maksattamaan asianomaisille rahatoimiston välityksellä ja merkittiin näin maksetut laskut komitean kokouspöytäkirjaan. Kaikki muut laskut maksettiin vasta sen jälkeen, kun komitea oli ne kokouksessaan hyväksynyt. Rakennustyöt teetettiin helsinkiläisillä urakoitsijaliikkeillä ja ne annettiin halvimman tarjouksen tehneelle. Sivu-urakat alistettiin kaikissa muissa suhteissa pääurakoitsijan valvontaan paitsi maksusuorituksia, jotka asuntotuotantokomitea maksoi suoraan sivu-urakoitsijoille urakkasopimusten mukaisesti.

Kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustetun Asunto-oy. Koroistentie 13:n rakennus- ja rahoitusasioista huolehti yhtiökokouksen valitsema 5-jäseninen hallitus, johon kuului 3 kaupunginhallituksen nimeämää jäsentä.

Kaupunginhallituksen asuntotuotantokomitean käyttöön myöntämät määrärahat. Kertomusvuoden aikana myönsi kaupunginhallitus asuntotuotantokomitean käyttöön asuntorakennustoiminnan tukemiseen varattuja määrärahoja yhteensä 984 947 980 mk, joista 949 612 980 mk asuntotuotantokomitean toimesta perustettujen kiinteistöyhtiöiden omien osuuksien ja I ja II primäärilainan rahoitukseen ja 35 335 000 mk kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustetuille asuntoyhtiöille myönnettyjen I ja II primäärilainan rahoitukseen. Lisäksi oli asuntotuotantokomitealla edelleen oikeus rahatoimistossa olevien 1 mrd:n mk:n kassareservivarojen käyttämiseen niiden rakennusaikaisten kustannusten rahoitukseen, jotka komitea joutui maksattamaan, ennen kuin yhtiön perustamistoimenpiteet oli saatu niin pitkälle, että komitea oli voinut nostaa rahalaitoksilta ja Valtiokonttorilta lainat.

Asuntotuotantokomitean yleiskustannukset. Yleiskustannuksia maksettiin kertomusvuoden aikana 19 093 901 mk. Kun tästä summasta vähennetään palo- ja tapaturmavakuutusten asiamiespalkkiot, yhteensä 729 992 mk, jää lopullisiksi yleiskustannuksiksi 18 363 609 mk, joka jaettiin kaupungin toimesta perustettujen rakennusohjelmien kesken ao. tililtä jakokauden aikana maksettujen menojen markkamääräsuhteessa.

Seuraavaan vuoteen siirtyneet keskeneräiset tehtävät. Kertomusvuoden päättyessä siirtyivät Hämeentie 128, Hämeentie 122, Ruusulankatu 7, Kanneltie 8 ja Siilitie 11—13 a—c

nimisten kiinteistöosakeyhtiöiden rakennustöiden loppuun saattaminen, aravalainojen loppuselvitykset sekä yhtiöiden ja kaupungin väliset tiliselvitykset v:een 1959. Samoin siirtyivät seuraavaan vuoteen Kiinteistö Oy. Siilitie 7:n ja Holvi Oy:n konkurssipesän välimiesasia, Kiinteistö Oy. Siilitie 9:n ja Yleisrakentajat Oy:n välinen välimiesasia, Kiinteistö Oy. Siilitie 11—13 b:n rakennusohjelman pääurakoitsijan Tasorakenne Oy:n konkurssiasia sekä vm. rakennusohjelman keskeneräisten rakennustöiden jatkaminen. Asuntotuotantokomitea oli, purettuaan rakennustöistä tekemänsä urakkasopimukset, päättänyt 3. 12. ryhtyä itse jatkamaan ko. kiinteistöosakeyhtiön rakennustöitä jäljellä olevien maksamattomien erämaksujen ja rakennusaikaisten vakuuksien turvin.

5. Hankintatoimisto

Henkilökunta. Toimistossa oli v:n 1958 alussa 20 vakinaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa sekä 24 työsopimussuhteessa olevaa henkilöä. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 19 (1 avoinna), 3 ja 27. Henkilökunnan kokoonpanon muutoksista mainittakoon: 15. palkkaluokan toimentajan virkoihin valittiin Taimi Karstinen 1. 3. lukien ja Sylvia Holmström 1. 7. lukien; 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin Irja Ojala 1. 10. lukien; vuoden alusta vakinaistettuun 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan nimitettiin Sisko Rissanen; 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin Anna-Liisa Kajanen.

Lisäksi tapahtui eräitä työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan muutoksia.

Toimistopäällikkö Arvo Aalto ja hankinta-asiamies Leo Molander tutustuivat tekemällään virkamatkalla Tukholman, Göteborgin ja Kööpenhaminan uusimpien sairaaloiden kalustonhankintaan ym. Apul. hankinta-asiamies Toivo Kivismäki teki opintomatkan Hannoveriin.

Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämiin eri kursseihin osallistui hankintatoimistosta 10 viranhaltijaa. Informaatioluontoiseen koneellisen kirjanpidon kurssiin osallistuivat hankinta-asiamies ja apul. hankinta-asiamies. Oy. Rastor Ab:n järjestämään kaupan ostoteknilliseen kurssiin osallistui apul. hankinta-asiamies. Mekaanikko Aulis Saksi suoritti Suomen Punaisen Ristin ja väestönsuojelutoimiston ensiavun peruskurssin.

Huonetilat, tekniset välineet. Toimiston laskutus muutti tammikuussa väliaikaisesta sijoituspaikastaan takaisin entiseen huoneistoonsa Sofiankatu 1:een. Kirjavarastolle ja arkistolle saatiin tilaa Unioninkatu 27:n kellarikerroksesta.

Kertomusvuonna hankittiin toimistoon toinen rotaprint-offsetpainokone. Rotaprinttöiden konekirjoitusta varten hankittiin IBM-sähkökirjoituskone, joka korvasi neljä aikaisemmin käytössä ollutta konetta. Sofiankatu 4:ssä olevaan uuteen kirjavarastoon ja arkistoon saatiin varastohyllyt. Uudishankintojen arvo oli yhteensä 3 413 893 mk, josta painokoneen osuus oli 2 050 000 mk.

Toimiston töiden rationalisointi. Toimiston laskutuksen uudistusta koskeva järjestelytoimiston suorittama tutkimusselostus valmistui 2. 4. Toimenpiteet uudistuksen toteuttamiseksi v:n 1959 alusta aloitettiin kertomusvuonna.

Toimiston sisäisessä työjärjestyksessä kiinnitettiin edelleen huomiota hankinta-asiamiesten rutiiniluontoisten tehtävien siirtämiseksi toimentajille, siten että toiselle toimentajalle jakelun valvonnan lisäksi siirtyi toimistotarvikkeiden laadun, määrän ja varastoinnin valvonta. Toisen toimentajan tehtäväksi tuli varastolaatujen tilaaminen, tarvikkeiden vastaanottotarkastus, osallistuminen jakeluun sekä jakelun ja varaston hoito.

Hankintojen valmistelu ym. Toimistopäällikkö oli edelleen jäsenenä hankintaohjekomiteassa, joka jätti lopullisen lausuntonsa kaupunginhallitukselle sen jälkeen, kun virastoilta ja laitoksilta oli pyydetty lausunnot komitean mietinnön johdosta. Uutena tehtävänä sai komitea selvitettäväkseen poistetun tai käyttöä vailla olevan irtaimiston käsittelyohjeiden laatimisen. Sairaalalautakunnan asettamassa hankintatoimikunnassa oli toimisto edelleen edustettuna. Lisäksi oli toimistopäällikkö asiantuntijana Helsingin yliopistollisen keskussairaalaliiton taloustoimiston huonetilojen suuruutta käsiteltäessä.

Tarjouspyyntöjä osoitettiin vuoden aikana kaikkiaan 160 tuottajalle. Tarjouksia v:ksi 1959 pyydettiin seuraavista tarvikkeista: vakiovalmisteiset kalusteet, koulutarvikkeet, astiat, harjavalmisteet, pesu- ja puhdistusaineet, lattiavaha, lehtiöt, leimasimet ym. Lisäksi pyydettiin tarjouksia toimistokoneiden huollon ja valokuvajäljennöstöiden suorituksesta.

Talousarvioehdotusten käsittelyvaiheessa antoi hankintatoimisto kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot eri laitosten ehdotuksista kaluston hankintamäärärahoiksi v:n 1959 talousarvioon.

Hankintatoimiston käytettävissä olleista yleisen kunnallishallinnon pääluokan erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista kaluston hankintamäärärahoista suoritettiin niiden laitosten kalustonhankinnat, joita varten ei ollut osoitettu erillistä kaluston hankintamäärärahaa. Tästä 45 mmk:n suuruisesta määrärahasta olivat hankintatoimiston suorittamat kuukausihankinnat n. 16.4 % eli 7 378 136 mk.

Kertomusvuoden talousarvioon varsinaisiin menoihin merkittyjen kaluston hankintamäärärahojen loppusumma, josta puuttuvat edellisten vuosien kaluston hankintamäärärahojen säästöt sekä myönnetyt lisämäärärahat, oli 436 479 695 mk. Tämä summa antaa tietyn kuvan kaupungin kalustonhankintojen laajuudesta. Suurin osa hankintatoimiston antamasta hankinta-avusta oli opastavaa laatua ja tapahtui puhelimitse sekä neuvotteluissa. Hankintatoimisto osallistui eri laitosten erikoiskalusteiden ja kojeiden hankintoihin, osoitti laitoksille vakiovalmisteisten toimisto- ja asuntolakalusteiden edullisimmat ostopaikat ja avusti tilausvaiheessa. Eri sairaaloiden hankintakysymysten valmisteluun osallistuttiin antamalla lausuntoja sairaalalautakunnalle. Mainittakoon, että toimiston käsittelemät sairaalahankinnat markkamäärältään olivat 60 891 821 mk. Kirurgisten sairaaloiden kipsisidehankinnat ohjattiin suoraan tuottajalle, joten sairaalat tilasivat ne itse. Samoin tilattiin erääät muut sidetarvikkeet tehtailta suoraan sairaaloihin. Sairaaloiden instrumenttien, kojeiden, röntgenfilmien, ruiskujen ja kirurgisten neulojen ostoista ja korjauskustannuksista suoritettiin tutkimuksia ja selvityksiä. Tämä selvitys ei kuitenkaan valmistunut kertomusvuoden kuluessa.

Lastentarhojen tarvikkeista, joita hankintatoimiston varasto oli vuosikausia välittänyt, suoritettu selvitys osoitti, ettei hankintatoimiston kannattanut pitää varastossaan lastentarhojen tarvitsemaa laajaa lajitelmaa. Kertomusvuoden aikana siirryttiinkin uuteen järjestelyyn ja ohjattiin lastentarhojen askartelu- ym. välinehankinnat suoraan tukkuliikkeeseen.

Hankintatiedotuksiin liitettiin toimiston jakeluvaraston tavarahinnasto, joka lähetettiin kaikille virastoille ja laitoksille. Tiedotuksien kaikki lehdet uusittiin kertomusvuoden aikana.

Toimistokoneiden hankinta, huolto ym. Uusia toimistokoneita hankittiin seuraavasti: kirjoituskoneita 114, kirjanpitokoneita 7 sekä erilaisia laskukoneita 118, yhteensä 239 konetta. Niiden arvo oli yhteensä 27 244 761 mk. Kaupungin toimistokonekanta lisääntyi vuoden aikana n. 10 %:lla, poistot huomioon ottaen. Koulukoneita ei kertomusvuonna hankittu.

Laitosten käytöstä poistettuja toimistokoneita vastaanotettiin seuraavasti: kirjoituskoneita 40, laskukoneita 42 sekä muita toimistokoneita 19, yhteensä 101, joista saatiin sijoitetuksi uudelleen 27 kirjoituskonetta ja 22 laskukonetta. Kesäkuussa pidettiin useamman vuoden aikana varastoon kertyneiden poistettujen koneiden huutokauppa, jolloin myytiin 118 käyttökelvotonta konetta ja saatiin tuloja yhteensä 228 050 mk.

Lainakonevarastossa oli kertomusvuoden lopussa käytettävissä 23 kirjoituskonetta, 28 laskukonetta, magnetofoni, sanelukone, ääniprojektori sekä epidiaskooppi. Kirjoituskoneita lainattiin 58 ja laskukoneita 101 kertaa. Laina-aika oli keskimäärin 2 kk.

Kaupungin omistamista toimistokoneista huollettiin hankintatoimiston omassa korjaamossa n. 85 %. Liikennelaitoksen lippupihtien huolto ja korjaus oli vuoden aikana kokonaisuudessaan toimiston korjaamon tehtävänä.

Hankintatoimiston konekorjaamon saatua edellisen vuoden joulukuussa konttorikoneiden pesukoneen lisääntyi korjaamon työteho tuntuvasti. Lähinnä pesukoneen ansiosta saatiin toimistokoneiden kiertävä huolto hoidetuksi viivytyksittä kaupungin konekannan lisääntymisestä huolimatta.

Poistetun ja tarpeettomaksi käyneen kaluston käsittely. Muuttojen yhteydessä tarpeettomaksi käynyttä virastojen kalustoa sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan muihin laitoksiin.

Käytettyä kalustoa myös kunnostettiin ja korjattiin. Tätä työtä suoritti hankintatoimiston toimeksiannosta laskutyönä yksityinen puuseppä.

Puhelinasiat. Kertomusvuoden aikana suoritettiin loppuun kolmen uuden puhelinvaihteen hankinnat, nim. rakennusvirastoon Fredrikinkatu 65, huoltolautakunnan VI huoltotoimistoon Unioninkatu 43 sekä aluepoliklinikkaan Aleksis Kiven katu 10. Kertomusvuoden aikana ostettiin kaupungille 82 puhelinosuutta ja maksettiin niistä 7 590 200 mk. Puhelinasiain hoidon tehostamiseksi suoritettiin puhelinosuuksien tarkastus laitoksittain ja vertailu Puhelinyhdistyksen kortistoon ja rahatoimiston luetteloihin. Valkoisten puhelinkoneiden käyttö kiellettiin toimiston taholta niiden aiheuttaman ylimääräisen menoerän johdosta. Virkapuhelimen haltijoille lähetettiin tiedotus puhelujen laskutusperusteista.

Painatus ja sidonta. Painatustilausten lukumäärä oli vuoden aikana 2 798 ja kulut niistä 133 607 599 mk. Näihin tilauksiin kuuluivat yksinomaan kirjapainoissa ja sitomoissa tehdyt työt sekä julkaisuissa tarvitut kuvalaatat.

Rotaprint-veloitus oli vuoden aikana 10 652 733 mk ja laitosten saama suoranainen hyöty 4 681 850 mk. Veloituksesta jäi, kun kaikki kustannukset oli vähennetty, puhtaaksi tuloksi n. 800 000 mk.

Monistamon veloittama määrä oli 2 994 293 mk. Vahoja käytettiin vuoden aikana 25 233 kpl. Monisteiden luku oli yhteensä 4 248 630. Monistustöistä muodostivat suurimman osan erilaatuiset lomakkeet. Elektrorex-menetelmän avulla voidaan aikaisemmin painetut lomakkeet siirtää suoraan vahoille, jolloin saadaan melkoisia menosäästöjä.

Valojäljentämön veloitusmäärä oli 1 734 171 mk. Ulkopuolisilla suoritutettiin näitä töitä 8 948 717 mk:n arvosta. Developin veloittama rahamäärä oli 356 856 mk, josta huomattavimman osan muodosti kaupunginorkesterille suoritetut nuottien jäljennöstyöt.

Kulut sanomalehti-ilmoituksista nousivat 21 765 047 mk:aan. Sanoma- ja aikakauslehtien tilausmaksut olivat 3 509 067 mk.

Menot ja tulot. Hankintatoimiston menot olivat: Vakinaiset viranhaltijat 13 187 685 mk, Tilapäiset viranhaltijat 1 246 830 mk, Viranhaltijain vuosilomakustannukset 126 935 mk, Viranhaltijain sairauslomasijaiset 206 345 mk, Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityösekä päivystyskorvaukset 145 908 mk, Muut palkkamenot 11 357 697 mk, Vuokra 2 176 800 mk, Siivoustarvikkeet 77 697 mk, Painatus ja sidonta 240 161 mk, Tarverahat 589 846 mk, yhteensä 29 355 904 mk.

Hankintatoimiston ylijäämä kertomusvuonna oli tilien mukaan 13 887 063 mk.

Karttojen myynti siirtyi kertomusvuoden kesäkuussa kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston yhteyteen perustetun karttapalvelun hoidettavaksi.

6. Järjestelytoimisto

V:n 1958 aikana suoritettiin eräitä laajoja organisaatio- ja yleistutkimuksia, joita on selostettu tarkemmin jäljempänä. Useimmat näistä tutkimuksista olivat vuoden vaihtuessa vielä keskeneräisinä. Toisaalta oli kertomusvuodelle luonteenomaista edellisenä vuonna valmistuneiden laajojen menetelmätutkimusten edelleenkehittäminen ja hyväksyttyjen uudistusten toimeenpanon avustaminen.

Toimisto ei enää antanut lausuntoja perustettaviksi ehdotetuista uusista tp. viroista, vaan toimiston henkilökuntaan kuuluvat tutkijat antoivat niistä selvityksiä suoraan rahatoimenjohtajalle. Mikäli nämäkin otetaan huomioon, lisääntyi lausuntojen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin aloitetoiminnassa on aloitteiden määrä edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt yli 20 %. Tiedotuslehteä »Tehoviestiä» ilmestyi 3 numeroa. Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien viranhaltijain sijoitustoiminta aiheutti toimistolle jatkuvasti työtä.

Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna. Neuvottelukunta piti neljä kokousta, joissa käsiteltiin seuraavia asioita: järjestelytoimiston v:n 1957 toimintakertomus; kaupungin sisäisten henkilökuljetusten järjestämiskysymys; aloite, joka koski komitean asettamista harkitsemaan lautakunnan perustamista järjestelytoimistoa varten; vuositilintarkastajien ja revisioviraston v:n 1957 kertomukset; uusien virkojen tarpeellisuutta koskevat kysymykset.

Jaosto, joka v. 1957 asetettiin tutkimaan kaupungin sisäisten henkilökuljetusten järjestämistä, piti kertomusvuoden aikana yhden kokouksen.

Henkilökunta ja huoneisto. Kaupunginvaltuuston päätöksellä 7. 5. muutettiin yksi työntutkimusinsinöörin virkanimike järjestelyinsinöörin ja kaksi toimistotyöntutkijan virkanimikettä virastotutkijan virkanimikkeiksi. Uuteen tp. reikäkorttiasiantuntijan 33. palkkaluokan virkaan valittiin 16. 4. alkaen valtiot. maist. Otto Karttunen. Seuraavat viranhaltijat olivat virkavapaina: järjestelyins. Tuure Lehto 1. 3. — 31. 12., toimistotyöntutkija Eero Kostamo 16. 8. — 31. 12. sekä työntutkimusins. Unto Valtanen 1. — 31. 12. Toimistossa oli puolipäivätyössä toimistoapulainen 5 kk:n ajan sekä työsuhteessa oleva reikäkorttisuunnittelija. Sairaalain työntutkija oli sijoitettuna järjestelytoimistoon 1. 1. — 28. 2. välisen ajan erästä sairaaloissa suoritettavaa tutkimusta varten. Uuteen huoneistoon Snellmaninkatu 13:ssa toimisto muutti 14. 1.

Ennen v. 1958 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva tutkimus saatiin suoritetuksi vuoden loppuun mennessä. Koska virastossa oli suoritettu työntutkimuksia jo v. 1951—1954, kiinnitettiin nyt huomiota pääasiassa elatusaputoimiston kassa- ja kirjanpitotoiminnan järjestelyyn, huoltotarkastajien työmääriin ja työajan käyttöön sekä lastenhuoltolaitosten henkilökunnan palkkakirjanpitoon ja palkkojen maksuun. Kaupungin sekä eräiden muiden kuntien ja yksityisten omistamien lastenhuoltolaitosten välillä suoritettiin kustannusvertailu. Lisäksi suoritettiin yksityiskohtaisia tutkimuksia eräissä lastenhuoltolaitoksissa. Tutkimusselostuksesta valmistui kertomusvuonna lastensuojeluvirastoa koskeva osa.

Teurastamon toimiston organisaatiosta suoritettiin jatkotutkimuksia, jotka liittyvät laskutuksen, kirjanpidon ja kassatoiminnan uudistuksiin. Esitysten tekeminen lykkäytyi seuraavaan vuoteen.

Rakennusviraston tilitoimen ja laskentatehtävien uudelleen järjestelyä koskeneen v. 1957 valmistuneen tutkimuksen jatkotoimenpiteenä tutkittiin yhteistoiminnassa rakennusviraston kanssa eri koneellistamismenetelmien soveltamismahdollisuutta viraston laskentatehtäviin. Tämä kysymys liittyi suurelta osalta ETK-koneiden mahdollista käytäntöönottoa tarkoittaviin tutkimuksiin. Kun viraston *konttoriorganisaatio* riippuu siitä, minkälainen koneellinen menetelmä laskentatehtävissä otetaan käytäntöön, on ko. organisaationkin uudistaminen vastaavasti lykkäytynyt.

Urheilu- ja retkeilytoiminnan organisaatiota, urheilulaitosten ja -laitteiden suunnittelua ja rakentamista sekä korjausta ja kunnossapitoa koskeva tutkimus valmistui 10. 12. Siinä selvitettiin mm., miten organisatoorisilla muutoksilla ja muilla järjestelyillä olisi mahdollista kehittää ko. toimintaan liittyvien tehtävien suoritusta. Rakennusviraston sekä urheilu- ja retkeilytoimiston keskinäistä tehtävä- ja vastuunjakoa ehdotettiin muutettavaksi mm. siten, että korjaus- ja kunnossapitomäärärahat sekä jatkuvaluontoiset ylläpitotehtävät siirrettäisiin rakennusvirastolta urheilu- ja retkeilytoimistolle. Urheilu- ja retkeilytoimiston sisäiseen organisaatioon ehdotettiin eräitä täsmennyksiä. Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistotöistä v. 1957 valmistunut tutkimus johti esitettyjen uudistusten toimeenpanoon välittömästi. Ne aloitettiin pääsylippujen myynnin ja tilityksen sekä kassatoiminnan uudistamisella ja myöhemmin koneellistettiin kirjanpito. Kertomusvuoden lopulla ryhdyttiin valmisteluihin myös palkkakirjanpidon koneellistamiseksi.

Satamalaitoksen laskutuksen uudistamista koskeva, v. 1957 valmistunut tutkimusselostus oli kertomusvuoden aikana satamalautakunnan ja kaupunginhallituksen käsiteltävänä. Järjestelytoimisto sai tehtäväkseen reikäkorttijärjestelmään perustuvan yksityiskohtaisen laskutusmenetelmän suunnittelun.

Kiinteistöviraston ja talo-osaston organisaation tutkimusselostus valmistui 16. 1. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 8. 10. ehdotuksen sekä kiinteistöviraston ja järjestelytoimiston yhteistyönä laaditun uuden johtosäännön. Kiinteistöviraston talo-osaston toimistotöiden uudistus saatettiin kertomusvuoden aikana loppuun, kun hallinnollinen kirjanpito ja palkkakirjanpito koneellistettiin. Tutkimusselostuksessa, joka valmistui 21. 2., esitettiin myös toimistohenkilökunnan työnjako uudistettavaksi sekä kirjanpitoa kehitettäväksi kustannuslaskennallisella pohjalla.

Suomenkielisten kansakoulujen kanslian kirjanpitotehtävien koneellistamisesta v. 1957 valmistunut tutkimus johti kertomusvuoden aikana palkkakirjanpidon uudistamiseen sekä hallinnollisen kirjanpidon uudistuksen valmisteluun. Kertomusvuonna voimaan tullut uusi kansakoululaki muutti kirjanpidolle ja palkkakirjanpidolle asetettavia vaatimuksia siinä määrin, että kaupunginhallitus määräsi järjestelytoimiston avustamaan suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajia kirjanpidon ja palkkakirjanpidon järjestämisessä. Nämä tehtävät jatkuivat kertomusvuoden päättyessä.

Kansakoulujen alemman henkilökunnan tehtäviä koskevaa tutkimusta varten suoritettiin kertomusvuoden aikana perusaineiston keräystä. Edelliseen liittyi tutkimus *kansakoulujen veistokalusto- sekä metalli- ja luonnonopin työpajojen kaluston hoidosta*. Tutkimus osoitti mm., että kansakouluissa opetustoiminta ja kalustonhoitotoiminta tulisi erottaa toisistaan ja että kouluihin olisi palkattava erityisiä kalustonhoitajia. Tutkimuksen lopullinen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Sairaaloiden miespuolisen aputyövoiman tarvetta koskevaa tutkimusta jatkettiin. Tutkimuksen valmistuminen siirtyi myöhemmäksi.

Puutavara- ja polttoainetoimistoa koskevassa tutkimusselostuksessa esitettiin kustannusten ja toiminnan supistamismahdollisuuksia, jotka yhteensä merkitsivät n. 6—10 miljoonan kustannussäästöjä vuodessa. Lisäksi tehtiin ehdotuksia kaupungin laitosten ostoissa käytettävien puutavaran myyntihintojen perusteista, puutavara- ja polttoainetoimiston ja sahan kustannuksiin vaikuttavista perustekijöistä sekä toiminnan kannattavuuden lisäämisestä. Kaupunginhallitus päätti 18. 12., että osa ehdotuksista toteutettaisiin sellaisinaan ja osan toteuttamista harkitaan myöhemmin saatavien kokemusten perusteella.

Ulosottoviraston toimistotöiden järjestelyä koskeva tutkimusselostus valmistui 28. 6. Siinä esitettiin viraston hoitamien saatavien kirjaamis-, perimis-, tilitys- ja kirjanpito-

järjestelmä täydellisesti uudistettavaksi ja kirjaamismenetelmät suureksi osaksi koneellistettaviksi samalla kun viraston lomakekanta täydellisesti uudistetaan. Toimistotyöntutkija Kurt Nordman määrättiin avustamaan johtavaa kaupunginvoutia toimistotöiden uudelleenjärjestelyssä kertomusvuoden loppuun saakka.

Tyttöjen ammattikoulun harjoittelijatoimintaa koskeva tutkimusselostus valmistui 29. 12. Siinä selvitettiin harjoittelijatoimintaa, sen laajuutta, kustannuksia, tuottoja ja muita siihen vaikuttavia näkökohtia. Koska harjoittelijatoiminta on tavallaan koulun puitteissa tapahtuvaa jatko-opetusta, jossa kannattavaisuus ei ole pääasia, ei selostukseen liittynyt varsinaisia ehdotuksia järjestelytoimiston taholta.

Kaupungin hankintatoimiston laskutuksen uudistamista koskeva tutkimusselostus valmistui 2. 4. Siinä esitettiin velallisreskontran käytäntöönottoa ja koneellistamista ja samalla myös alitilittäjäkirjanpito koneellistettavaksi. Toimenpiteet uudistuksen toteuttamiseksi v:n 1959 alusta aloitettiin kertomusvuonna.

Uudet tutkimukset

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosaston organisaatiosta suoritettiin tutkimus erityisesti silmälläpitäen teollisuuslaitosten sijaintia. Tutkimuksessa pyrittiin selventämään toisaalta laitosten sekä toisaalta kassa- ja tiliosaston toiminnalliset rajat ja esitettiin kassa- ja tiliosastolle uutta organisaatiota, jonka mukaan osasto jakaantuisi viiteen toimistoon, jotka puolestaan jakaantuvat jaoksiin ja nämä taas ryhmiin. Kertomusvuoden päättyessä oli alustava esitys asianomaisten virastopäälliköiden harkittavana.

Rahatoimiston veronkanto-osaston töiden järjestelystä ja organisaatiosta suoritettiin tutkimuksia yhteistoiminnassa apul. reviisori Ilma Ilvosen kanssa. Niinikään tutkittiin mm. rahatoimiston reikäkorttitoimiston organisaatiota sekä rahatoimiston ja veroviraston välistä yhteistoimintaa ja kehitettiin reikäkorttisovellutuksia. Tutkimusten tuloksena ennakkoverojen valmistelu siirtyisi v:n 1959 alusta rahatoimiston reikäkorttitoimistosta verovirastoon ja rahatoimistoon jäävät veronkantoon liittyvät reikäkorttityöt uudistettiin. Eläkkeiden maksun uudistus siirtyi myös seuraavaan vuoteen.

Tutkimus kaupungin laskentatehtävien teknillisen suorituksen kehittämisestä reikäkortti- ja ETK-koneita hyväksikäyttäen aloitettiin huhtikuussa. Alustava selvitys entisistä laskentamenetelmistä valmistui heinäkuussa ja alustava tutkimus laskentamenetelmien koneellistamismahdollisuuksista joulukuussa. Siinä esitettiin mm., että laadittaisiin yksityiskohtainen suunnitelma rakennusviraston, satamalaitoksen, liikennelaitoksen ja rahatoimiston, mahdollisesti myös teollisuuslaitosten laskentatehtävien suorittamisesta pienen elektronisen tietojenkäsittelykoneen (IBM 305 Ramac) avulla sekä asetettaisiin työtehoneuvottelukunnan jaosto käsittelemään mainittua suunnitelmaa.

Kaasu- ja sähkölaskujen maksutarkkailun uudelleenjärjestelyä reikäkorttimenetelmän avulla koskeva tutkimus aloitettiin kertomusvuoden aikana.

Sairaalaviraston organisaation uudelleenjärjestelystä laadittiin 17. 12. selvitys, jossa käsiteltiin mm. sairaaloiden kehittämistoiminnan organisaatiota ja sairaalaviraston hallinnollis-taloudellisten asiantuntijoiden lisäämisen keskinäistä tärkeysjärjestystä.

Oikeusaputoimistossa suoritettiin tutkimus toimistotyöstä. Tehdyt ehdotukset kortistojen uusimisesta, diaarioinnin ja kirjanpidon yksinkertaistamisesta sekä toimistoapulaisten työnjaon uusimisesta toteutettiin.

Kaupunginkirjastossa pantiin alulle rationalisoimistutkimus ja tutustuttiin alustavasti kaupungin kirjastojen, eräiden tieteellisten kirjastojen sekä muutamien Tanskan ja Ruotsin kaupunginkirjastojen toimintaan. Varsinainen tutkimus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Tilastollinen tutkimus liikennelaitoksen Töölön konepajassa suoritettiin aikana 22. — 29. 11. Tutkimus koski työajan hyväksi käyttöä konepajan yhteensä 12 työpisteessä, jolloin havaintoja tehtiin kaikkiaan noin 2 700. Kertynyt aineisto luovutettiin liikennelaitoksen käyttöön.

Sairaalain hoitohenkilökunnan tarvittavia vahvuuksia koskeva tutkimus aloitettiin sairaalaviraston ja järjestelytoimiston yhteistoimin keräämällä tietoja sairaalain osastojen toiminnasta. Tämän inventoinnin pohjalla on tarkoitus tehdä vertailuja eri sairaalain kesken ja löytää suuntaviivoja osastojen henkilökuntanormitukselle.

Sosiaalivirastotaloon muuttavien virastojen konekirjoitus- ja monistustöiden keskittä-

mismahdollisuuksia, vahtimestaritilojen yhteiskäyttöä, arkistoimismenetelmien ja -välineiden yhdenmukaistamismahdollisuuksia, asiakastilojen käyttöä sekä muitakin ko. talon suunnitteluun liittyviä selvittelytutkimuksia aloitettiin kertomusvuoden lopulla.

Rakennusviraston talorakennusosastoa avustettiin materiaalin käyttötarkkailun kehittämistutkimuksissa, samoin rakennusvirastoa kustannuslaskennan ja tuottavuustarkkailun järjestelyä koskevissa kysymyksissä, *asuntotuotantokomiteaa* toimiston työn uudelleen järjestämisessä, *Auroran sairaalaa* ja *tuberkuloositoimistoa* avustettiin aikaisemmin suoritettujen rationalisoimisehdotusten täytäntöönpanossa.

Konttoritöiden koneellistamisessa avustettiin mm. sairaalavirastoa, huoltovirastoa ja Nikkilän sairaalaa, jotka kaikki kertomusvuoden aikana koneellistivat hallinnollisen kirjanpitonsa. Huoltoviraston asiamiesosaston eläketoimistossa suoritettava kansaneläkkeiden jako niihin laitoksiin, joissa oli kansaneläkettä saavia hoidokkjea, suunniteltiin reikäkorttimenetelmän avulla suoritettavaksi.

Lomakerationalisointitoiminta liittyi kiinteästi yleisiin rationalisoimistutkimuksiin. Toimistotyöntutkimusten yhteydessä virastoille jouduttiin laatimaan täydelliset lomakekäsikirjoitukset. Laajimman työn muodosti vuoden aikana ulosottoviraston uudelleenjärjestely, jolloin koko lomakekanta käytiin yksityiskohtaisesti läpi ja virastoa varten kehitettiin lomakehuoltojärjestelmä. Suomenkielisten kansakoulujen kansliassa, huoltovirastossa, urheilu- ja retkeilytoimistossa sekä Nikkilän sairaalassa suoritetun kirjanpidon koneellistamisen yhteydessä ao. lomakkeet uusittiin täydellisesti. Sen lisäksi avustettiin lomakesuunnittelussa 19 eri virastoa tai laitosta, joista oikeusaputoimistossa ja Auroran sairaalassa suoritetut työt olivat laajimmat. Kaupungin lääkärintodistuslomakkeiden uudistamisesta tehtiin esitys, joka hyväksyttiin ja toteutettiin. Lomakesuunnittelijan toimesta käsiteltiin kaikkiaan 218 lomaketta, joista 47 voitiin poistaa käytöstä tarpeettomina.

Lausunnot. Toimisto antoi kertomusvuonna 190 lausuntoa, minkä lisäksi järjestelyinsinööri ja virastotutkijat antoivat suoraan rahatointa johtavalle apulaiskaupunginjohtajalle 40 selvitystä ehdotetuista uusista tp. viroista.

Pääosa toimiston lausunnoista, 74, käsitteli uusien virkojen perustamista tai virkojen vakinaistamista. Muut lausunnot koskivat työnluokitusta ym. palkkauksen perustana olevia tietoja, vapautuvan työvoiman sijoittamista, muita työvoimakysymyksiä, organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia ym., sisäisiä henkilökuljetuksia, virastohuoneistoja ym.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta kokoontui 5 kertaa. Virastoissa ja laitoksissa toimi 46 työturvallisuuselintä, joissa oli 120 varsinaista ja 120 varajäsentä. Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja, valistustilaisuuksia sekä luento- ja neuvottelupäiviä, joiden ohjelmat vaihtelivat 1—12 tuntiin, järjestettiin n. 2 600 henkilölle. Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimien jäsenille jaettiin mm. 150 vuosikertaa Varokeino- ja 158 vuosikertaa Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti -nimistä aikakauslehteä. Työpaikoille jaettiin lisäksi julisteita, varoitustauluja, lentolehtisiä ja opaskirjasia.

Työturvallisuustarkastuksia ja niihin liittyvää neuvontaa suoritettiin mm. rakennusviraston, satamalaitoksen, sähkö-, kaasu- ja vesilaitoksen, palolaitoksen ja teurastamon työpaikoilla sekä koulujen oppilastyöpajoissa. Näissä kohteissa sattui kertomusvuoden aikana 68.5 % työtapaturmien kokonaismäärästä.

Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimille jaettiin neljännesvuosittain osastoittain laadittu yhteenvetotilasto tapaturmien ja sairauspäivien lukumääristä sekä tapaturmakustannuksista. Virastojen ja laitosten käyttöä varten suunniteltu työtapaturma- ja ammattitautikortisto otettiin käyttöön kertomusvuoden alusta lukien. Siten kerätään tietoja mm. tapaturmien syistä ja käyttökelpoisista torjuntakeinoista.

Kaupungin työpaikoilla, työttömyystyöt mukaan luettuna, sattui kertomusvuonna 3 556 (ed. v. 2 943) työtapaturmaa. Näistä aiheutuneiden sairauspäivien määrä oli 52 474 (49 969), invaliditeettiprosenttien summa 670 (320), minkä lisäksi 5 (6) tapaturmaa päättyi kuolemaan. Tapaturmavakuutuslain perusteella suoritetut korvaukset jakautuivat seuraavasti: korvaukset ohimenevistä tapaturmista 50.0 (43.7) mmk, invalidien huolto- eläkepääomat ja kertakaikkiset korvaukset 11.2 (2.7) mmk sekä tapaturmaisesti kuolleiden

hautausavut ja omaisten huoltoeläkepääomat 10.4 (15.6) mmk eli yhteensä 71.7 (62.0) mmk.

Aloitetoiminta

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon 137 (110), minkä lisäksi 20 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi v:lta 1957. Aloitetoimikunnassa käsiteltiin loppuun 140 (101) aloitetta, joten 17 aloitteen käsittely siirtyi v:een 1959. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 52 (41) eli n. 37 (41) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 415 500 (442 900) mk ja niiden suuruus vaihteli 50 000 (75 000) mk:sta 2 000 (800) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 8 000 (10 800) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 61 (76) päivää.

1. 10. 1957—30. 4. 1958 välisenä aikana käsiteltyjen ja palkituiksi tulleiden aloitteiden tekijäin kesken arvottiin neljä ylimääräistä palkintoa.

Loppuun asti käsiteltyjen aloitteiden lukumäärä jakautui aiheittain:

	Tehtyjä aloitteita	%	Palkittuja aloitteita	%
Teknillisiä	112	80	48	43
Konttoriteknillisiä	14	10	4	29
Hallinnollisia	8	6	—	—
Sosiaalisia	6	4	—	—
Yhteensä	140	100	52	37

Aloitetoimikunnan puheenjohtajana on toiminut kaup. ins. Walter Starck ja sihteerinä virastotutkija Friedrich Kaltamo. Toimikunta kokoontui 17 kertaa.

Muu toiminta

Pohjoismaiden pääkaupunkien yhteistyö rationalisointikysymyksissä jatkui suhteellisen vilkkaana. Tukholmassa 20.—22. 8. pidettyyn rationalisoimiskonferenssiin osallistuivat Helsingin edustajina kaup. siht. Lars Johanson, toimistopääll. Alpo Salo ja virastotutkija Aatu Vuoristo. Erinäisiä tutkimuksia koskevista asioista käytiin kirjeenvaihtoa ja sekä saatiin että lähetettiin pyydettyä aineistoa.

Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien viranhaltijain sijoitustoiminnassa saatiin kertomusvuonna 24 huoneenvuokratoimiston viranhaltijaa sijoitetuiksi kaupungin muihin virastoihin ja laitoksiin. Lisäksi sijoitettiin eräiden muidenkin laitosten viranhaltijoita ja työntekijöitä toisiin kaupungin laitoksiin.

Huoneistotutkimukset. Toimisto osallistui ulosottoviraston huoneistotilojen käyttösuunnitelman sekä oikeus- ja poliisitalon huoneohjelman tarkistamistöihin.

Tehoviesti, rationalisointialan tiedotuslehti jaettiin n. 1 000 kappaleena esimiesasemassa oleville viranhaltijoille.

Osallistuminen komiteain työhön. Eräät toimiston viranhaltijat osallistuivat komiteoiden työhön. Lisäksi toimisto avusti eräitä komiteoita suorittamalla niiden pyytämiä selvityksiä.

Konekirjoituskokeiden valvonta. Konekirjoituskokeita valvottiin vuoden aikana 21. Hyväksytyissä kokeissa saavutti 8 000 nettolyönnin nopeuden puolessa tunnissa 6 henkilöä sekä 9 000 nopeuden 8 henkilöä. Konekirjoituskokeiden valvonta siirtyi vuoden lopulla toimistolta koulutustoimikunnalle.

Valtiovarainministeriön järjestelyosaston laatimaa virastojen ja koulujen *siivousta käsittelevää ohjekirjasta* hankittiin toimiston esityksestä myös kaupungin virastojen ja laitosten käyttöön.

Toimiston henkilökunnan omasta koulutuksesta mainittakoon, että eräät viranhaltijoista osallistuivat alan kysymyksiä käsitteleviin neuvottelupäiviin ja kursseihin. Ulkomaisia opintomatkoja tekivät toimiston työturvallisuustarkastaja, reikäkerttiasiantuntija sekä neljä työntutkijaa.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli erilliset rationalisoimiselimet rakennusvirastossa, sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, sairaalavirastossa, verovirastossa sekä liikennelaitoksessa. Järjestelytoimisto piti yhteyttä näihin neuvottelemalla yhteisistä rationalisoimiskysymyksistä.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	mk
Palkkiot	90 000
Vakinaiset viranhaltijat	7 394 865
Tilapäiset viranhaltijat	7 515 220
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	48 400
Muut palkkamenot	1 225 788
Vuokra	3 513 811
Valaistus	36 517
Siivoustarvikkeet	16 054
Painatus ja sidonta	177 312
Tarverahat	548 287
Aloitetoiminnan kustannukset	760 834
Työturvallisuustoiminnan kustannukset	359 758
Ulkopuolisten rationalisoimisasiantuntijain palkkiot	98 500
Yhteensä	21 785 346

7. Koulutustoimikunta

Koulutustoimikunta ja sen organisaatio. Koulutustoimikunnan kokoonpano v. 1958 oli sama kuin edellisenä vuonna. Kokouksia oli viisi.

Koulutustoimikunta päätti kokouksessaan 22. 9. eräiden uusien järjestelyjen suorittamisesta. Lauta- ja johtokuntien sekä virastojen ja laitosten huomiota päätettiin kiinnittää koulutuskysymysten hoitamiseen sekä sen järjestelyssä esiintyviin puutteellisuuksiin ja epäkohtiin. Virastoja ja laitoksia kehotettiin nimeämään ennen vuoden loppua määrätty viranhaltija toimikunnan esittämiin virastoihin, laitoksiin, osastoihin ja toimistoihin koulutusasiamieheksi, jonka tehtävänä tuli olemaan mm.: 1) huolehtia koulutustoimikunnan kurssien ja koulutustilaisuuksien tiedottamisesta niille viranhaltijoille, joita koulutus lähinnä koski; 2) valita yhteistoiminnassa viraston, laitoksen tai osaston johdon kanssa kursseille lähetettävät viranhaltijat, ottamalla huomioon näiden soveltuvuus ja virkatehtävät sekä ao. yksikön koulutukselliset kokonaistarpeet; 3) tehdä em. johdolle esitykset kursseille lähetettävistä viranhaltijoista; 4) tarkkailla koulutustarvetta ao. yksikössä; 5) tarkkailla kurssien soveltuvuutta yksikön viranhaltijoille ja tehdä koulutustoimikunnalle esityksiä kurssiohjelmien mahdollisista muutoksista ja tarvittavasta koulutuksesta; 6) pitää koulutuskysymyksissä yhteyttä koulutuspäällikköön, mikä tapahtuisi mm. koulutusasiamiesten vähintään kerran lukukaudessa tapahtuvien kokoontumisten muodossa.

Toimeenpannut kurssit ja muut koulutustilaisuudet. Toimintavuonna pidettiin kolmet kunnallishallinnolliset kurssit, joilla osanottajia oli yhteensä 105. Kunkin kurssin tuntimäärä oli n. 32—33. Kurssin loppukuulustelusta suoriutuneet saivat todistuksen.

Johtamistaidollisen kurssin I jaksoon, joka toimeenpantiin kahdesti, osallistui 63 esimiesasemassa olevaa viranhaltijaa. Kurssit olivat n. 40 tunnin pituisia ja lopuksi oli kirjallinen koe.

Johtamistaidollisen kurssin II jakso, jossa edellisen jakson suorittaneille jonkin erikoisalan esimiehille pyrittiin antamaan omaan työkenttään liittyvää erikoisopetusta, pidettiin 26:lle teknillisen puolen esimiesasemassa olevalle viranhaltijalle. Tuntimäärä oli suunnilleen sama kuin I jakson. Kurssiin liittyi koesuoritus.

Toimistoteknillinen kurssi, n. 30 tuntia, järjestettiin toimistonhoitajille ja erilaisia toimistotehtäviä suorittaville toimistoapulaisille. Siihen osallistui 28 viranhaltijaa. Kurssiin liittyi koesuoritus.

Sokkolaskennan kurssi, 25 harjoitus- ja oppituntia, järjestettiin jälleen yhteistyössä erään konttoriliikkeen kanssa 16 toimistoapulaiselle.

Kirjaajien täydennyskurssi, n. 10 oppituntia, johon osallistui 26 kirjaajaa sekä muita arkistointikysymyksiä hoitavia viranhaltijoita, oli aloitettu v. 1957 ja päättyi kertomusvuonna.

Toimentajien kurssilla, n. 30 tuntia, pyrittiin parantamaan toimistoteknillistä suorituspuolta ja opastamaan kurssin osanottajia yleisönpalveluun liittyvissä kysymyksissä. Kurssiin osallistui 25 viranhaltijaa ja siihen liittyi koesuoritus.

Virka- ja työsuhdetta selvittelevällä erikoiskurssilla kokeiltiin uusia opetusmenetelmiä aiheiden käsittelyssä. Osanottajia oli 29. Kurssin pituus oli n. 25 tuntia, joista viimeisillä suoritettiin yhteenvedot ryhmäkeskusteluista.

Rahatoimiopin kurssille osallistui 18 virkailijaa, lähinnä aikaisemmin hallinnollisen talouslaskennan kurssin suorittaneita.

Hallinnollisen talouslaskennan kurssiin syyskaudella osallistui 23 lähinnä tilinpito- ja laskentatehtävissä toimivaa viranhaltijaa.

Koneellisen kirjanpidon kurssi, 15 tuntia, järjestettiin sellaisille viranhaltijoille, jotka toimivat tilinpito- tai laskentatehtävien kehittämistyössä tai olivat siitä vastuussa.

Reikäkorttialan kurssi oli tarkoitettu myös em. toimissa työskenteleville virkailijoille.

Tulokaskursseja, 10 tuntia, järjestettiin kaksi 69:lle äskettäin kaupungin palvelukseen astuneelle osanottajalle.

Puhelunvälittäjien koulutusta jatkettiin järjestämällä näille täydennyskurssi.

Eri virastojen ja laitosten siivoojille järjestettiin useita n. 6 tuntia kestäviä lattioiden hoitoa koskevia koulutustilaisuuksia, joihin osallistui yhteensä n. 125 työntekijää.

Virastopäälliköiden neuvottelupäivät 32 virasto- ja osastopäällikölle järjestettiin lokakuussa Lepolammella. Ohjelmassa oli useita ajankohtaisia kysymyksiä. Samalla todettiin ko. päivien jatkuva tarpeellisuus.

Kursseilla toimi tuntiopettajina 54 henkilöä, jotka pääasiassa olivat kaupungin omia asiantuntijoita, mutta myös ulkopuolista opettajavoimaa jouduttiin käyttämään. Suurin osa kursseista pidettiin virka-aikana, joskin jonkin verran jouduttiin järjestämään opetustunteja myös muuna aikana. Vain pari kurssia pidettiin kokonaan muulloin kuin virka-aikana. Koulutustoimikunnan saatua käyttöönsä oman huoneiston pidettiin kurssitilaisuudet siellä, mutta myös kansakoulujen ja Kaupungintalon huonetiloja käytettiin eräiden opetustilaisuuksien järjestämispaikkoina.

Muut koulutustoimintaan liittyvät kysymykset. Kaupungin viranhaltijain osallistuminen muihin kuin koulutustoimikunnan järjestämiin kursseihin oli sangen vilkasta ja katsottiin, että virastojen olisi vuosittain tehtävä tästä ilmoitus koulutustoimikunnalle siinäkin tapauksessa, ettei kustannuksiin ollut käytetty kaupungin varoja. Koulutustoimikunnan mielestä olisi opiskelua kirjekurssien avulla tuettava kaupungin varoilla. Toiminnan yhtenäistämiseksi ja kontrolloimiseksi laadittiin ja jaettiin virastoille ja laitoksille luettelot kirjekursseista ja sellaisista viranhaltijoista, joille ao. kurssit soveltuisivat.

Kaupunginhallitus päätti 6. 11. siirtää konekirjoituskokeiden toimeenpanon järjestelytoimistolta koulutustoimikunnalle. Koetilaisuuksia ei kertomusvuonna enää sen jälkeen järjestetty.

8. Huoltokassa

Huoltokassan neuvottelukuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana kaup. kamr. Osmo Lehtosuo, kaupunginhallituksen valitsemina jäseninä valtiot. kand. Veikko Järvinen ja kaup. ins. Walter Starck sekä jäsenistön valitsemina työnjoht. Aarne Lipasti ja osastopääll. Veli Molander. Kaupunginhallituksen valitsemana varajäsenenä oli apul. kaup. siht. Sulo Hellevaara ja jäsenistön valitsemina hankinta-asiamies Leo Molander sekä kirvesmies Aarne Vesanen.

Jäsenten talletusten määrä oli kertomusvuoden lopussa 66 054 946 mk, mikä merkitsi 14 326 727 mk:n lisäystä v:een 1957 verraten. Talletuksille maksettiin korkoa 3 445 940 mk ja perittiin korkoa 576 255 mk. Jäsenten tililleppanojen määrä kertomusvuonna oli 402 966 723 mk ja tililtäotot yhteensä 391 500 503 mk, joten tililleppanojen määrä oli 1 466 220 mk suurempi kuin tililtäottojen määrä.

Huoltokassan tilien lukumäärä oli vuoden lopussa 9 167, joista käytössä oli 5 510.

Tiliveloitukset lisääntyivät markkamääräisesti edellisestä vuodesta 61 302 502 mk eli 18.53 % ja tilihyvitykset 78 738 265 mk eli 24.03 %.

9. Tilastotoimisto

Tilastoneuvottelukunta. Kaupunginreviisori oli aikanaan tehnyt esityksen neuvottelukunnan asettamisesta tilastotoimiston erikoisselvitysten ja työn suuntauksen ohjaamista varten. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29. 1. tilastotoimiston johtosääntöön uudet 9 ja 10 §:t, joiden mukaan toimiston neuvonantajana tilastotyön suuntauksen ohjaamisessa on tilastoneuvottelukunta, jolla myös on oikeus tehdä aloitteita tilastotyön suunnitelmallisesta ja tasapuolisesta kehittämisestä. Tilastoneuvottelukunnan puheenjohtajana on kaupunginjohtaja ja jäseninä neljä kaupunginhallituksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joista kahden tulee edustaa tilaston käyttäjiä kaupungin viranomaisten piiristä ja yhden sen ulkopuolelta sekä yhden tilastotoimiston ulkopuolella olevaa käytännöllistä tilastotuntemusta. Neuvottelukunnassa käsiteltävät asiat valmistelee ja sen sihteerinä toimii tilastotoimiston toimistopäällikkö.

Neuvottelukunnan ensimmäisiksi vuosijäseniksi valitsi kaupunginhallitus Helsingin kauppakamarin apulaisasiamiehen Rauno Larsion, sosiaalisen tutkimustoimiston päällikön Gunnar Modeenin, kiinteistöviraston yleiskaava-arkkitehdin Olof Steniuksen sekä sairaalaviraston sairaalatyöntutkijan Inkeri Vaurasteen.

Tilastoneuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 21.

Neuvottelukunta käsitteli mm. seuraavat asiat: tehtiin päätös kaupunginhallituksen hyväksymien lyhenteiden käyttämisestä tilastotoimiston julkaisuissa ja puollettiin toimiston kaupunginhallitukselle tekemiä esityksiä tp. toimistoapulaisen viran vakinaistamisesta, suppean huoneenvuokralaskennan suorittamisesta sekä reikäkorttien lajittelukoneen tilaamisesta. Sitä paitsi puollettiin toimiston esitystä siitä, että velvollisuus tilastotietojen antamiseen olisi sisällytettävä yksityisten liikkeenharjoittajien kanssa vastedes tehtäviin sopimuksiin. Edelleen neuvottelukunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupungin reikäkorttitoiminnan kehitystä suunniteltaessa kiinnitettäisiin huomiota tilinpäätöstilastoa haittaaviin seikkoihin ja tulot ja menot ryhmitettäisiin kansantaloudellisen perusteen ja laadun mukaan.

Johtosäännön muuttaminen. Ratkaisuvallan siirtämiskomitean ensimmäisen mietinnön mukaisesti muutettiin tilastotoimiston johtosääntöä siten, että apulaisaktuaarien sekä kirjasto- ja arkistoamanuenssin vaali siirtyi kaupunginhallitukselta sen yleisjaostolle sekä alemman tilapäisen henkilökunnan vaali yleisjaostolta toimistopäällikölle.

Henkilökunta. 1. 1. 1959 alkaen vakinaistettuun 11. palkkaluokkaan kuuluvan tp. toimistoapulaisen virkaan valittiin virkaa tilapäisenä hoitanut hra Per-Olof Forsius.

Toimistoon otettiin työllisyystöihin kaksi toimistotöihin pystyvää henkilöä n. 4 kk:n ajaksi. Heille annettiin tehtäväksi aviollisen hedelmällisyystutkimuksen aineiston hankkiminen.

Aktuaari Osmo Viitaila lähetettiin 26.—27. 9. virkamatkalle Tukholmaan IBM:n järjestämään elektronisen tietojenkäsittelykoneen Ramacin esittelyyn tutustumista varten sekä neuvottelemaan mahdollisuuksista käyttää hyväksi Tukholmassa olevia elektronikoneita v:n 1960 väestönlaskennan aineiston käsittelyssä.

Osallistuminen kursseihin. Toimistopäällikkö osallistui kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämiin virastopäälliköiden neuvottelupäiviin 24.—25. 10. Kolmirannassa.

Koulutustoimikunnan toimeenpaneman kunnallishallinnon B-kurssin suoritti kaksi viranhaltijaa ja A-kurssin 10 viranhaltijaa, toimistoteknillisen kurssin kolme viranhaltijaa sekä sokkolaskentakurssin yksi viranhaltija, IBM:n järjestämän operatöörikurssin suoritti yksi viranhaltija. Sitä paitsi osallistui neljä viranhaltijaa Suomen Punaisen Ristin järjestämän ensiavun alkeiskurssiin ja yksi näistä vielä jatkokurssiinkin.

Kansainvälinen yhteistyö. Kansainvälisen tilastoinstituutin päätettyä perustaa kaupunkien tilastomiesten kansainvälisen yhdistyksen (International Association of Municipal Statisticians) kutsuttiin toimistopäällikkö mainitun yhdistyksen perustajajäseneksi.

Reikäkorttikoneet. Kertomusvuonna saapui aikaisemmin tilatuista uusista reikäkorttikoneista 2 lävistyskonetta (m/024) ja 1 tarkistuslävistyskone (m/056).

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisut:

Tammikuun	23	p:nä	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 41.1956. Edellinen osa. IV + 241 s.
»	24	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 68. 1955. Edellinen osa III + 311 s.
»	27	»	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. 47. 1957. XII + 357 s. + 2 karttaa.
Huhtikuun	30	»	Helsingin asunto- ja väestölaskenta 1955. Bostads- och folkräkningen i Helsingfors 1955. I. Eripainos. Särtryck. 68 + IV s.
Toukokuun	8	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 18. 1956. 21 + 45 + 127 s.
»	16	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 30. 1958. XVI + 504 s. + kaav.
»	16	»	Helsingfors stads kommunalkalender. 30. 1958. XVI + 503 s. + schema.
Kesäkuun	19	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 23. 1954/55. VIII + 118 + 40 s.
Heinäkuun	9	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 24. 1955/56. 124 + 28 s.
Elokuun	25	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 39—41. 1954—56. Jälkimmäinen osa. IV + 52 + 108 s.
Syyskuun	29	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 68. 1955. Jälkimmäinen osa. III + 348 s.
Lokakuun	7	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 24. 1955/56. 123 + 28 s.
»	30	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. Tavaranimikkeistö. 131 s.
Marraskuun	5	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 35. 1957. XVI + 463 s.
»	7	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 35. 1957. XVI + 473 s.
Joulukuun	23	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 19. 1957. 23 + 45 s.
»	23	»	Helsingin asunto- ja väestölaskenta 1955. Bostads- och folkräkningen i Helsingfors 1955. II. Eripainos. Särtryck. 58 + VI s.

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» ilmestyi 12 vihkoa; yhteinen sivumäärä oli 288 (ed. v. 296).

Eripainoksina myöhemmin julkaistavista teoksista ilmestyivät mm. kansakoulujen kertomukset lukuvuodelta 1956/57 suomeksi ja ruotsiksi.

Helsingin väestökirjanpito. Helsingin väestökirjakomitean mietinnöstä antamassaan lausunnossa toimisto osoitti, että komitean ehdotusten hyväksyminen olisi monella tavalla kaupungille hyödyllistä ja välttämätöntä. Toimisto näin ollen esitti, että 1) kaupunginhallitus sisäasiainministeriölle ilmoittaisi olevansa valmis allekirjoittamaan sopimuksen valtion ja Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien kanssa komitean tekemien ehdotusten pohjalla sekä 2) katsovansa, että ehdotukset oli toteutettava kiireellisesti mietin-

nössä ehdotettua aikataulua noudattaen, ja että 3) kiinteistölautakuntaa kehotettaisiin varautumaan viimeistään 1. 3. luovuttamaan uudelle virastolle noin 1 600 m²:n suuruinen huoneisto.

Ennen kuin kaupungin vastaus oli annettu valmistui myös koko maan väestökirjanpitoa käsittelevä Väestökirjanpitokomitean mietintö. Lisälausunnossa tilastotoimisto esitti, että mainittu komitea ei ollut ottanut kantaa kysymykseen, mikä teknillinen järjestelmä olisi otettava käytäntöön. Eräänä vaihtoehtona oli Helsingin väestökirjakomitean ehdotusten hyväksyminen. Lausunnossaan toimisto edelleen viittasi siihen, että asetusehdotukseen ei sisältynyt määräyksiä, jotka turvaisivat kaupungin oikeudet ilmaisten luettelojen ja tilastotietojen saantiin. Koska uudistuksen vaatimia kustannuksia ei olisi uhrattu turhaan siinäkään tapauksessa, että uudistus koko maassa tapahtuisi ehdotetun aikataulun mukaan ja noudattaisi kaupungille epäedullisempaa linjaa, toimisto esitti, että Helsingin väestökirjakomitean tekemien ehdotusten toteuttaminen olisi katsottava kiireelliseksi. Sittemmin antamassaan lausunnossa kaupunginhallitus osaksi yhtyi tilastotoimiston kannanottoihin, mutta ei katsonut asiaa kiireelliseksi, vaan järjestelytoimiston lausuntoon yhtyen korosti koko maassa käytäntöön otettavan yhdenmukaisen järjestelmän merkitystä.

Henkikirjoitustietojen saanti. Sisäasiainministeriön toimesta oli henkikirjojen kirjoittamisessa siirrytty reikäkorttimenetelmään. Tällöin henkilökorttiin ei ollut merkitty kaupunginosaa eikä korttelia, mistä syystä väkilukutietojen saaminen kaupunginosittain ja kortteleittain vaikeutui. Sen jälkeen, kun tilastotoimisto oli ilmoittanut, että henkikirjoittajalta saadut väkilukutiedot olivat myöhästyneet, päätti neuvottelukunta kehottaa toimistoa ilmoittamaan asiasta toimenpiteitä varten kaupunginhallitukselle siinä tapauksessa, ettei tietoja väestön jakautumisesta kaupunginosittain ja kortteleittain saada ilmaiseksi.

Aikaisemmat asunto- ja väestönlaskennat. V:n 1950 täydellisen laskennan viimeiset taulukot valmistuivat vuoden aikana ja julkaistiin tilastollisessa vuosikirjassa. V:n 1955 otantaväestönlaskennan yhdistelmien valmistaminen jatkui. Toimiston kuukausijulkaisussa käsiteltiin tätä laskentaa kolmessa kirjoituksessa, ja kuukausijulkaisusta julkaistiin eripainoksena kaksi laskentaa valaisevaa nidettä.

V:n 1960 väestönlaskennan valmistelut. Toimistopäällikkö osallistui tilastollisen neuvottelukunnan väestönlaskentajaoston jäsenenä seuraavan väestönlaskennan valmisteluihin. Kun oli päätetty, että vuodenvaihteessa 1958/59 suoritettaisiin koelaskenta, missä oli tutkittava tietojen keräämistä henkikirjoitusilmoituksien yhteydessä, sovittiin, että tällainen kokeilu pienissä puitteissa suoritettaisiin myös Helsingissä. Ei katsottu välttämättömäksi perustaa eri laskentatoimikuntaa, vaan tilastotoimisto suostui suorittamaan toimikunnan tehtävät. Aineiston käsittelyn nopeuttamiseksi toimisto tutki mahdollisuuksia elektronisen tietojenkäsittelykoneen käyttämiseen. Tilastolliselle päätoimistolle lähetettiin sitä paitsi virallinen esitys asiasta.

Helsingin seudun väestöennuste. Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean pyynnöstä toimisto laati Helsingin seudun väestöennusteen.

Huoneenvuokralaskenta. Yhteistoiminnassa Sosiaalisen tutkimustoimiston kanssa suoritettiin syyskuussa suppea huoneenvuokralaskenta. Otos oli poimittu aikaisempien vuosien otoksesta. Laskenta suoritettiin postitse ja ainoastaan poikkeustapauksessa puhelimitse tai haastattelijan avulla. Kokemukset tästä tietojen keräämistavasta olivat myönteiset. Laskennan tulokset ilmoitettiin palkkalautakunnalle otettavaksi huomioon virka-asuntojen vuokria vahvistettaessa sekä kiinteistölautakunnalle.

Viranhaltijoiden henkilökuljetustilasto. Työtehoneuvottelukunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti antaa toimiston tehtäväksi virastojen ja laitosten pitämien autojen kanta- ja kustannuskorttien sekä ajokirjojen ja taksikuittivihkojen sisältämien tietojen perusteella laatia vuosittain kaupungin omaa autokantaa sekä virka-ajoihin käytettävien vuokra-autojen ja viranhaltijoiden omistamien autojen käyttöä ja kustannuksia osoittavat tilastot.

Helsingin yliopistollisen keskussairaalan potilastilasto. Koska mainittu sairaala muodostaa huomattavan osan sairaalatoimesta Helsingissä, toimisto katsoi välttämättömäksi hankkia sen toiminnasta mahdollisimman hyvät tilastotiedot. Toimistolle lähetettyjen potilaskorttien perusteella lävistettiin kullekin potilaalle reikäkortti, mihin merkittiin sairaalaantulokuukausi, sukupuoli ja syntymäaika.

Hotelleihin ja matkustajakoteihin saapuneet matkustajat. Poliisilaitoksen matkustajakortistoon perustuva tutkimus valmistui ja tulokset julkaistiin tilastollisessa kuukausijulkaisussa.

Kunnallisvaalitilasto. V:n 1956 kunnallisvaalien aineiston perusteella suoritettu tutkimus valmistui ja julkaistiin samoin kuukausijulkaisussa. Tutkimuksessa selvitettiin toiselta puolen osanotto vaaleihin eri ikä- ja sosiaaliryhmissä alueittain, toiselta puolen tutkittiin eri puolueiden saaman kannatuksen keskittymistä ja eri ehdokkaitten saamaa alueittaista kannatusta.

Asuntohakemukset kaupungin huoneistoihin. Samoin kuin useina edellisinä vuosina tutkittiin kaupungin asuinhuoneistojen saantia varten v. 1956 jätetyt hakemukset.

Määrärahojen ylitykset. Koska kaupungin talousarvion määrärahojen ylitykset olivat herättäneet huomiota julkisuudessa, tutkittiin ylitysten luonne ja niiden syntymiseen vaikuttaneet syyt.

Menestys keskikoulussa. Eri tahoilta tehtyjen toivomusten johdosta ja jatkona aikaisemmin suoritetun oppikoulun probleeman ensimmäiseen tutkimukseen (oppikoulun päästytutkinto) aloitettiin tutkimus oppilaiden menestyksestä oppikoulussa. Tutkimus ei valmistunut kertomusvuoden aikana.

Tärkeimmät lausunnot. Paitsi em. asioista toimisto antoi lausunnot kaupunginhallitukselle prof. Aarno Niinin laatimasta selvityksestä, joka koski ns. suurten ikäluokkien takia Helsingin kaupungille mahdollisesti aiheutuvia toimenpiteitä; järjestelytoimistolle konekirjoitus- ja monistustöiden keskittämismahdollisuuksista sekä arkistoimismenetelmistä uudessa sosiaalivirastotalossa; palkkalautakunnalle virkasäännössä ilmenevistä epäkohdista sekä Finlands svenska folkskollärarförbund'ille opettajatarpeesta.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin ja valtion eri virastoille sekä kotimaisille ja ulkomaisille virastoille ja laitoksille sopimuksen mukaisesti säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin tietoja ja selvityksiä mm.: kaupunginkanslialle selvitys asuntorakennustoiminnan tukemisesta kaupungin varoilla sekä Pohjoismaiden pääkaupunkien velkataakasta, kiinteistövirastolle tiedot kaupungin pääomamenoista, rakennusvirastolle tiedot miespuolisten työntekijöiden palkkojen kehityksestä v. 1956—1958, lastentarhain lautakunnalle ennustetiedot ruotsinkielisten lastentarhaiässä olevien lasten lukumäärän kehityksestä Hakaniemen, Kallion, Hermannin ja Vallilan alueella, lastensuojeluvirastolle tiedot lasten eräiden ikäryhmien lukumäärästä ja ennusteesta, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle kaupungin taloutta koskevia tietoja, kirkkohallintokunnalle tiedot eri seurakuntien väestön ikäryhmityksestä, Lauttasaaren ruotsalaista oppikoulua suunnittelevalle toimikunnalle ennuste Lauttasaaren ruotsinkielisten lasten lukumäärän kehityksestä, Suomen Matkailijayhdistykselle tietoja Helsingin matkustajaliikenteestä, Nordisk transportforskningskommitté'lle tietoja kuljetusalan kirjallisuudesta sekä Göteborgin yliopiston preseptorille Hannes Hyreniukselle selostus toimiston tekemistä väestöennusteista.

Kalustonhankinnat. Kertomusvuonna hankittiin 3 laskukonetta, arvoltaan yhteensä 323 370 mk sekä kalustoa 86 022 mk:lla. Uudishankintojen yhteisarvo oli 418 140 mk.

Kirjasto karttui 915 (1957 882) numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin.

Lähetysten lukumäärä oli 8 240 (1957 9 830).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momentti	Määrärahaa talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä määrärahoja	Menot	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	1 000 mk				
Vakinaiset viranhaltijat	29 243	1 408	30 651	30 651	—
Tilapäiset viranhaltijat	478	25	504	504	—
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	400	20	420	420	—
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityökorvaukset	300	—	300	184	+ 116
Muut palkkamenot	3 410	69	3 479	3 479	—
Vuokra	6 789	1 137	7 926	7 926	—
Valaistus	100	—	100	51	+ 49
Siivoustarvikkeet	50	—	50	38	+ 12
Painatus ja sidonta, s.m.	14 500	[1] 2 923	17 423	13 376	[2] + 4 047
Tarverahat	3 971	—	3 971	3 682	+ 289
Yhteensä	59 241	2 659 [1] 2 923	64 824	60 311	+ 466 [2] + 4 047

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 186 159 mk.

[1]) Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha. — [2]) Seuraavaan vuoteen siirtynyt määräraha.

10. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Vakinaisen henkilökunnan kokoonpanossa ei toimintavuoden 1958 aikana tapahtunut muutoksia. Kaupunginarkistonhoitajana oli siten edelleen fil. maist. Ragnar Rosén — jolle Tasavallan Presidentti 27. 5. 1958 soi professorin arvonimen — arkistonhoitajina fil. tri Sylvi Möller ja fil. kand. Orvo Pyykkö, amanuenssina fil. maist. Sirkka Impola (o.s. Lindstedt), toimistonhoitajana neiti Aino Soura ja vahtimestarina herra Eino Parkkali. Tp. arkistoapulaisina olivat fil. kand. Kalevi Heikkilä (1. 1.—31. 1.), fil. maist. Heikki Impola (1. 2.—31. 5.), fil. maist. Timo Tenhola (1. 6.—31. 8.), fil. kand. Gustav Danielsson (1. 9.—30. 9. ja 1.11. — 31.12.) ja hum. kand. Markku Järvinen (1. 10. —31. 10.). Amanuenssi Sirkka Impolan ollessa 1. 9.—31. 10. virkavapaana suorittaakseen loppuun täydelliseen arkistotutkintoon liittyvän pakollisen harjoittelun valtionarkistossa hänen sijaisenaan oli ensin Tenhola ja sitten Danielsson. Toimistohenkilökunnan kesälomasijaisena oli 1. 6.—31. 8. yliopp. Pekka Pesonen. Saatuaan ajaksi 5. 5.—17. 5. palkallista virkalomaa ja osaksi käyttäen kesälomaansa arkistonhoitaja Pyykkö omalla kustannuksellaan teki lähes kuukauden kestäneen opintomatkan, jonka aikana hän Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa perehtyi useiden tieteellisten ja virka-arkistojen tehtäviin ja toimintaan. Ruotsiin 10. 2.—15. 2. tekemänsä virkamatkan aikana kaupunginarkistonhoitaja Rosén ensi sijassa jatkoi Helsingin kaupunginalueen kehitystä koskevia tutkimuksiaan sekä lisäksi tutustui vastikään valmistuneeseen, rakennusteknillisesti mielenkiintoiseen Västeråsin kaupunginarkistoon ja samassa kaupungissa olevaan, esikuvallisesti hoidettuun suuren teollisuusyhtymän arkistoon; monia herätteitä antoi myöskin saman matkan aikana järjestetty tilaisuus perehtyä Ruotsin kaupunkiliiton toimesta tekeillä olevaan kaupunkikuntien asiakirjojen yleiseen järjestämis- ja arkistointisuunnitelmaan.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston käytössä olivat koko vuoden Temppeliaukion kalliosuoja sekä vuokratilat taloissa Runeberginkatu 10 ja Mäkelänkatu 107. Kaupunginhallituksen suostumuksella kiinteistölautakunta 1. 9. 1958 lukien viiden vuoden ajaksi lisäksi vuokrasi kaupunginarkistoa varten 670 m²:n laajuisen, Jääkärinkatu 8:ssa sijaitsevan maanalaisen tilan, johon melkoisen tyydyttävästi voidaan sijoittaa n. 2 500—2 800 hyllymetriä asiakirjoja. Tämä uusi arkistovarasto, jossa valaistuslaitteiden asennus ja hyllyjen pystyttäminen saatiin valmiiksi vuoden loppuun mennessä, kävi välttämättömäksi toisaalta sosiaalivirastotalohankkeen viivästymisen vuoksi, toisaalta siksi, että ainakin osa Temppeliaukion kalliosuojasta lähiaikoina on tyhjennettävä asiakirjoista ja luovutettava käytettäväksi muihin tarkoituksiin. Temppeliaukion tilojen menettämisen vuoksi ei Jääkärinkadun varaston avulla saavutettu niin suurta helpotusta virastojen arkistojen yleiseen sijoituspulmaan kuin olisi ollut toivottavaa, mutta joka tapauksessa kävi mahdolliseksi helpottaa tilannetta siellä, missä se oli pahin, nimittäin rahatoimiston, maistraatin, raastuvanoikeuden ja eräiden sairaaloiden arkistojen osalta. Tunnettuahan on, että Senaatintorin ja Pohjois-Esplanadin väliset virastotalokorttelit, joissa mm. juuri rahatoimisto, maistraatti ja raastuvanoikeus toimivat, paloturvallisuuden kannalta nykyään kuuluvat kaupungin huonoimpiin, ja mitä erityisesti niissä oleviin virka-arkistoihin tulee, on ne kauttaaltaan sijoitettu siten, että palovaaran uhatessa minkäänlainen järjestelmällinen pelastamistoiminta niihin nähden ei ole mahdollinen. Kutakuinkin samassa asemassa ovat Marian ja Kivelän sairaalain arkistot. Tähän erittäin huolestuttavaan ja myöskin arkistolainsäädännön säännösten vastaiseen tilanteeseen on nyt saatavissa ainakin osittainen parannus, kun — eräiden sisäisten siirtojen tultua suoritetuiksi Jääkärinka-

dun arkistoon — rahatoimiston, maistraatin ja raastuvanoikeuden asiakirjoja voidaan vastaanottaa kaupunginarkiston nykyään turvallisimpaan ja keskeisimpään, Runebergin-kadun 10:ssä sijaitsevaan arkistotilaan. Sairaaloiden arkistot tullaan keskittämään Jääkärinkatu 8:aan.

Toiminta kunnallisena keskusarkistoviranomaisena

Esityksiä tehtiin kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: kaupunginarkistonhoitajan virkamatkaa Ruotsiin, eräiden asiakirjojen hävittämistä, Jääkärikadun 8:n arkistotilojen sisustamista ja kunnostamista; lisäksi tehtiin kiinteistöviraston talo-osastolle esitys uusien arkistotilojen vuokraamisesta.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista: Merkkivalmistamo A. Oelkerin ja Kustantamo Kuvataiteen anomuksista kaupungin vaakunan käyttämisestä, kahden kaupunginarkiston viranhaltijan virkaloma-anomuksesta, raastuvanoikeuden arkistotilojen käytöstä sekä sairaanhoitajakoulun historiikin laatimisesta. Muille kaupungin viranomaisille annettiin lausuntoja, jotka koskivat Malmin sairaalan ja rakennusviraston arkistojen hoidon järjestämistä, kaupunginarkiston kesälomasijaisten määrää ja palkkoja sekä uuden sosiaalivirastotalon tilojen käytön suunnittelua.

Suomen Kaupunkiliiton pyynnöstä kaupunginarkistonhoitaja 20. 2. esitti henkilökohtaisen lausunnon eräästä valtion heraldisen toimikunnan laatimasta, liitolle lausuntoa varten lähetetystä ehdotuksesta vaakunoiden suojelua tarkoittavaksi lainsäädännöksi.

Tarkastukset ja neuvonta. Johtosäännön 11 §:n nojalla kaikissa virastojen ja laitosten arkistoissa suoritetun tarkastuskierroksen tultua edellisen toimintavuoden loppuun mennessä tällä kertaa suoritetuksi ei rutiiniluontoisia tarkastuksia toimitettu v:n 1958 aikana. Silmälläpitäen sitä tarpeettomiksi katsottujen asiakirjojen välitöntä tai määräajan kuluttua toimitettavaa hävittämistä, joka kunnallisissa arkistoissa tietyin edellytyksin on käynyt mahdolliseksi sisäasiainministeriön 13. 9. 1956 tekemän päätöksen nojalla, suoritettiin kuitenkin uusia käyntejä seuraavien kunnallisten elinten, virastojen ja laitosten arkistoissa: kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja sen alaiset toimikunnat, kaupunginkanslia, järjestelytoimisto, asiamiestoimisto, rahatoimisto, tilastotoimisto, hankintatoimisto, revisiolaitos, verovirasto, palkkalautakunnan toimisto, kiinteistövirasto, palolaitos, työnvälitystoimisto, työllisyys-, ammattioppilas- ja holhouslautakunnat, oikeusaputoimisto, raittiuslautakunta, väkijuomaliikkeen tarkastaja, nuorisotoimisto, urheilu- ja retkeilytoimisto, kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, musiikkilautakunnan, majoituslautakunnan ja väestönsuojelulautakunnan toimistot, rakennustarkastustoimisto, kunnallinen keskusvaalilautakunta, asutuslautakunta, konepaja-, aloite- ja työturvallisuustoimikunnat, huoneenvuokratoimisto, polttoainepäällikön toimisto, ulosottolaitos ja kaupunginviskaalinvirasto. Näiden käyntien yhteydessä tehtyjen havaintojen ja käytyjen neuvottelujen jälkeen laadittiin sittemmin yksityiskohtainen, asiakirjojen hävittämistä koskeva ehdotus, jonka kaupunginvaltuusto 18. 6. 1958 hyväksyi. Lukuisia käyntejä ja neuvotteluja on myös käyty sellaisissa virastoissa ja laitoksissa, joissa paraikaa suoritetaan arkistojen järjestämistöitä, ja samoin on vastuunalaisille arkistonhoitajille järjestetty tutustumis- ja neuvottelukäyntejä kaupunginarkistossa. Arkistotilojen tarkoituksenmukaista järjestämistä ja sisustamista koskevia neuvotteluja on käyty mm. sosiaalivirastotalosta, Meritullinkadun virastotalosta, Malmin sairaalasta ja Kustaankartanon vanhainkodista. Ohjaus- ja neuvontatoimintaan ovat läheisesti liittyneet ne arkistonhoitoa koskeneet luennot, jotka kaupunginarkistonhoitaja on pitänyt kunnallishallinnollisten kurssien yhteydessä. Sairaalain arkistopulmia käsitellyt ns. sairaskertomusaineiston mikrofilmauskomitea, jonka mietintö valmistui syksyllä 1958 ja jossa myös kaupunginarkisto oli edustettuna, voi melkoisessa määrin käyttää hyväkseen arkistolta saamaansa tietoaineistoa.

Virastoissa ja laitoksissa tapahtuvan arkistojen järjestämistyön osalta vihdoin on mainittava, että vuoden 1958 aikana tällaista työtä suorittamaan ensimmäisen kerran kiinnitettiin sellaisia henkilöitä, jotka jo ennen työhön ryhtymistään ovat kaupunginarkistossa perehtyneet yleiseen kunnalliseen arkistonhoitoon. Rahatoimiston laajaa ja vaikeasti hallittavaa arkistoa järjestämään toimisto näet elokuun alusta lukien palkkasi maisteri Heikki Impolan, ja vesilaitoksen arkistossa vastaavanlaista työtä marraskuun alusta lähtien ryhtyi suorittamaan hum. kand. Markku Järvinen. Kummassakin paikassa työ suoritetaan kaupunginarkiston valvonnan ja ohjauksen alaisena.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot ja arkiston kasvu. Asiakirjoja siirsivät kaupunginarkistoon kertomusvuonna seuraavat virastot, laitokset ja virkamiehet: kaupunginkanslia; rahatoimisto; tilastotoimisto; kiinteistöviraston kaupunkimittausosasto; rakennusviraston puhtaanapito-osasto; sähkölaitos; liikennelaitos; Marian sairaala; huoltovirasto; slatensuojeluviraston lastenhuolto- sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimistot; työnvälitystoimisto; kaupunginorkesteri; työnvälitystoimiston ohjesääntökomitea; sosiaalisten apurahojen jakokomitea; lasten kesävirkistystoiminnan järjestämiskomitea; liikennejärjestyksen suunnittelukomitea; sekä liikennesääntö- ja raitiovaunusääntöehdotusten tarkistamiskomitean sihteerit. Asiakirjoja lahjoittivat professori M. Heikinheimo ja Svenska Cellulosa AB. (Sundsvall). Kaupunginhallituksen pöytäkirjat vuosilta 1931—46 sekä eräät Helsingin seurakunnan kirkonkirjat on mikrofilmattu. Kaikkiaan uutta arkistoaineistoa toimintavuoden aikana kertyi n. 90 hyllymetriä.

Sisäiseen toimintaan kuuluvat asiat. Virastoista ja laitoksista vastaanotetut asiakirjaleveranssit tarkastettiin luovutusluetteloihin vertaamalla sekä sijoitettiin paikoilleen. Kaikissa varastoissa jatkettiin asiakirjojen yleistä kunnostamista ja uudelleenkansiointia.

Mm. seuraavat arkistot tai asiakirjasarjat järjestettiin osittain tai kokonaan: maistraatille saapuneet asiakirjat (työ jatkuu); kaupunginvaltuuston, rahatoimikamarin ja kaupunginhallituksen sitomattomat asiakirjat (työ jatkuu); rahatoimisto; kaasulaitos; sähkölaitos; palolaitos; tilastotoimisto; työnvälitystoimisto; kansanravintohallitus; elintarvetoimisto; keskuskeittola; työväenasiain lautakunta; kunnallisten työväenasuntojen hallintolautakunta; sosiaalilautakunta; lastentarhat; Sjötorpin koulukoti; II kaupunginvoudin konttori; vuokralautakunta; raittiuslautakunta; lastensuojelulautakunta (työ jatkuu); satamalaitos (työ jatkuu); Suomen Kaupunkiliiton toimesta ensimmäisen maailmansodan aikana perustetut sotasairaalat; Ab. Malm Kalksandtegelbruk Oy.; Ab. Parkstad — Vanda — Puistokylä Oy.; Hertonäs Gods Ab.; useat ns. pikkukokoelmat. Osa edellämainitusta työstä on ollut välttämätöntä tulevaa tarpeettomien asiakirjojen hävittämistä silmälläpitäen. — Helsingin kaupungille tärkeitä omistusoikeudellisia selvittelyjä silmälläpitäen jatkettiin eri arkistoissa olevan lähdeaineiston läpikäyntiä ja osittaista jäljentämistä.

Juoksevien asioiden hoitamista varten viranomaisille ja yksityisille tarpeellisten selvitysten ja todistusten lisäksi ovat v. 1958 myöskin eräiltä ulkomaisilta tietojen tarvitsijoilta saapuneet, osaksi Helsingin taloushistoriaa, osaksi henkilö- ja sotahistoriaa koskeneet tiedustelut aiheuttaneet melkoisen laajaa tutkimus- ja selvittelytyötä.

Käsikirjasto. Tavanmukaista luettelointia jatkettiin. Painotuotteita lahjoittivat vuoden aikana: Rigsarkivet, Köbenhavn; Erhvervsarkivet, Århus; Riksarkivet, Stockholm; Universitetsbiblioteket, Lund; Stockholms stadsarkiv; Suomalainen Tiedeakatemia; Helsingin toinen lyseo; Liikemiesten kauppaopisto; Eläintieteellinen korkeakoulu; Suomen Historiallinen Seura; Suomen Sukututkimusseura; Suomen Punainen Risti; Helsinki-Seura; Kustaankartanon vanhainkoti; rouva Katarina Ilves; professori G. Soininen; ja kaupunginarkistonhoitaja R. Rosén. Kaikkiaan kirjastoa lahjoitusten, vaihtojen ja ostojen kautta kartutettiin 688 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 179 (ed. vuonna 158) ja lähetettyjä 82 (61). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 62 (104). Virastoille ja yksityisille puhelimitse annetuista selvityksistä ja tiedoista ei ole pidetty luetteloa. Tutkijain käyntejä merkittiin toimistossa 88 (155) ja Temppeliaukion arkistossa 69 (87); Mäkelänkadun arkistossa niitä oli n. 10. Asiakirjoja on eri virastoille annettu lainaksi 112 (160) yksikköä.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka käsittävät vain annetuista todistuksista ym. kertyvät lunastusmaksut, nousivat 1 205 mk:aan (3 320 mk) sekä menot, niihin luettuina myöskin tilitysvuokrat, olivat 14 362 304 mk (12 550 773 mk). Uudishankintoihin ja korjauksiin arkistolle lisäksi vuoden varrella myönnettiin yhteensä 56 312 mk yleisistä kalustonhankintamäärärahoista sekä vastavuokratun Jääkärinkadun arkistovaraston sähköasennustöiden suorittamiseen kiinteistölautakunnan käytettäväksi 320 000 mk kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

11. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

V:n 1958 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten valittuun taksoituslautakuntaan kuului 66 jäsentä eli sama määrä kuin edellisenäkin vuonna. Lautakunnan puheenjohtajana toimi varat. Torsten Nordberg ja varapuheenjohtajana isännöitsijä Väinö Ahde. (V:n 1958 kunn. kalenterissa on lueteltu ao. jäsenten nimet.)

Lautakunta asetti keskuudestaan asioita valmistelemaan 12- jäsenisen valmisteluvaliokunnan, jonka puheenjohtajana oli lautakunnan puheenjohtaja. Taksoituksen toimittamista varten lautakunta jakaantui 16 osastoon.

Lautakunta piti 6, valmisteluvaliokunta 14 ja eri osastot yhteensä 775 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat käsittivät 54, valmisteluvaliokunnan 55 ja eri osastojen yhteensä 319 545 pykälää.

Lautakunnan kokouksissa päätettiin taksoitukseen liittyvistä yleisluonteisista asioista, kuten eräisiin työntekijä- ja ammatinharjoittajaryhmiin kuuluville työstä aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta (14, 15, 16, 17, 19, 35, 43, 44 §); puutarhasta saadun tulon arvioimisesta (21 §); esikaupungeissa olevien kiinteistöjen taksoitusperusteista (23 §); huoneiston omistajan nauttiman asuntoedun arvioimisperusteista (24 §); luontoisetujen raha-arvon arvioimisesta (25, 26 §); käyttöomaisuudesta myönnettävistä arvonvähennyksistä (38, 50 §); verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen alentumisen vuoksi myönnettävän vähennyksen arvioimisperusteista (39 §); kiinteistöjen harkintataksoituksessa noudatettavista perusteista (45 §) ja kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden osakehuoneistojen oston yhteydessä saaman edun verottamisesta (49 §). Lautakunta antoi myös lausunnon vt Procopén ym. aloitteesta, joka koski toimenpiteisiin ryhtymistä kunnallistaksoituksessa sosiaalisilla perusteilla myönnettävien vähennysten enimmäismäärän muuttamiseksi (12 §) sekä päätti Axel August Ekströmin rahaston korkovarojen jaosta (52 §).

Kaupunginhallituksen 19. 9. 1957 asettama komitea laati kertomusvuotena ehdotuksen taksoituslautakunnan johtosäännöksi. Tästä ehdotuksesta lautakunta antoi lausunnon (48 §). Verotuslain tultua 12. 12. 1958 säädetyksi kaupunginhallitus päätti 2. 1. 1959, että kysymys taksoituslautakunnan työjärjestyksen tarkistamisesta ja johtosäännön antamisesta taksoituslautakunnalle raukeaa.

Taksoitusta varten antoi tuloilmoituksen 298 807 verovelvollista. Tarkkailuilmoituksia saapui lisäksi 3 404 sellaisen verovelvollisen saamista tuloista, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta. Taksoituksessa määrättiin 262 777 verovelvolliselle yhteensä 1 481 321 713 veroäyriä, joista kiinteistötulojen osalle tuli 62 644 169, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 296 260 908 sekä henkilökohtaisten tulojen osalle 1 122 416 636 äyriä. Taksoitus valmistui kesäkuun alkupuolella ja siitä laadittu luettelo pidettiin verovelvollisten nähtävänä aikana 18. 6. — 2. 7.

V:n 1958 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten valittu taksoituslautakunta aloitti toimintansa kertomusvuoden lokakuussa.

Tutkijalautakunta

Tutkijalautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenistä kunnallispormestari Weio Henriksson, vt. oikeusneuvosmies Olavi Joutsenlahti ja hänen ollessaan estyneenä oikeusneuvosmies Arne Wennerqvist, kunnallisneuvosmiehet Aarne Kesänen ja Armas Linnamaa sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä tarkastaja Kaarlo Altti, reviisori Toivo Huttunen, varastonhoitaja Jaakko Lehtoranta ja varat. Stig Wiberg. Lisäksi kuului lautakuntaan 8 kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä. Lautakunnan puheenjohtajana toimi kunnallispormestari Henriksson. Muistutusten valmistavaa käsittelyä varten lautakunta jakaantui 4 jaostoon.

Lautakunta piti 4 ja sen eri jaostot yhteensä 98 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat käsittivät yhteensä 3 476 pykälää.

Lautakunnalle tehtiin taksoituksesta 3 468 muistutusta, joista 1 890 aiheutti muutoksen taksoitukseen. Kun hyväksytyt muistutukset vastasivat yhteensä 4 551 668 veroäyriä, aleni veroäyrien lukumäärä 1 476 770 045 äyriin. Tämä taksoituksen lopullinen äyrimäärä jakaantui seuraavasti: 62 381 312 äyriä kiinteistötulosta, 294 096 941 äyriä elinkeino- ja ammattitulosta sekä 1 120 291 792 äyriä henkilökohtaisista tuloista.

Tutkijalautakunnan päätös asetettiin nähtäville 5. 11.

Kertomusvuotena oli veroäyrin hinta, jonka kaupunginhallitus vahvisti, 12: 50 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan, jonka tehtävänä oli toimittaa kaupungissa valtion tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1957 sekä määrätä saman vuoden tulojen ja omaisuuden perusteella suoritettava lisävero, kuuluivat verojohtaja Erkki Sirviö puheenjohtajana, 39 valtiovarainministeriön määräämää muuta jäsentä ja 34 kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä. Valtiovarainministeriön määräämistä jäsenistä oli 5 lautakunnan jaostojen puheenjohtajiksi määrättyä lisäjäsentä. Yhden lisäjäsenen paikka oli koko vuoden täyttämättä. Lautakunta oli jaettu 7 jaostoon.

Lautakunnan kokouksissa, joita pidettiin 3, päätettiin verotusta yleensä koskevista asioista.

Veroilmoituksen antoi 299 787 verovelvollista. Lisäksi saapui tarkkailuilmoituksia 3 394 sellaisen verovelvollisen tuloista tai omaisuudesta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta. Veroa määrättiin yhteensä 206 011 verovelvolliselle.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	mk	mk
Tulovero	27 811 562 289	
Omaisuusvero	4 072 731 678	
Veronkorotusta	40 532 629	
Veronlisäystä investointirahastosta v. 1955 annetun lain 7 §:n 3 mom:n perusteella	683 140	
Jälkiverotus	813 931 048	
	32 739 440 784	
Veronvähennys osinkotulon johdosta tehtyjen vähennysten perusteella	282 268 099	32 457 172 685

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 32 457 172 685 mk.

Palautettava ennakko	2 230 633 691	
Ennakot, joita ei palauteta määrän pienuuden vuoksi	24 599	2 230 658 290
Tuloista pidätetty veron ennakko	6 692 160 965	
Maksuunpantu veron ennakko	22 774 568 601	
Suoritettava veromäärä	5 200 175 875	
Veromäärä, jota ei peritä sen vähäisyyden vuoksi	119 394	
Veromäärä, jota ei peritä merenkulun edistämistä tarkoittavan verolain nojalla	20 806 140	34 687 830 975

Verotus valmistui marraskuun alussa ja veroluettelon lyhennysote oli julkisesti nähtävänä aikana 17. 11. — 1. 12. Verotuksesta tehtiin määräajassa 3 682 valitusta.

Perintöverolautakunta

Perintöverolautakunnan puheenjohtajan tehtävät hoiti verolautakunnan varapuheenjohtaja varat. Erik Blomkvist.

Lautakunnalle annettiin 3 050 perunkirjaa ja 463 lahjaveroilmoitusta. Lautakunta ratkaisi 3 134 perintövero- ja 421 lahjaveroasiaa. Perintöveroa maksuunpantiin 369 349 307 mk ja lahjaveroa 37 334 287 mk.

Verovirasto

Henkilökunta ja palkkaus. Verojohtajana toimi edelleen varat. Erkki Sirviö sekä valtion palkkaamana apulaisverojohtajana lainop. kand. Erkki Säilä ja kaupungin palkkaamana apulaisverojohtajana lainop. kand. Toivo Tuunanen.

Virastossa oli 62 kaupungin vakinaista ja 114 tilapäistä virkaa. V:n 1960 alusta tapahtuvan kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhdistämisen takia jätettiin vapautuneet virat edelleen täyttämättä, minkä vuoksi kaupungin vakinaisia viranhaltijoita oli vain 60 ja tilapäisiä 105. Valtion ylimääräisiä toimia virastossa oli 180 ja tilapäisiä 147. Lisäksi virastossa palveli 443 valtion satunnaista toimihenkilöä, joista 330 suoritti veroilmoitusten vastaanottoa ja verokirjojen laskentaa.

Kaupungin varoista suoritettiin palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 40 721 492 mk ja tilapäisille viranhaltijoille 107 758 269 mk. Ylityökorvaukset ja muut palkkamenot olivat 2 020 089 mk. Valtion suorittamat viraston palkkamenot olivat yhteensä 225 328 252 mk.

Toimipaikat. Viraston toimipaikat olivat samat kuin aikaisemminkin. Osuusliike Elannon talossa Kluuvikatu 5 toimi lisäksi vajaan kahden kuukauden ajan tilapäinen laskentaosasto, joka suoritti verokirjojen ja veronpidätystodisteiden laskemisen. Tammikuun lopulla oli virastolla käytössä eri puolilla kaupunkia huonetiloja veroilmoitusten vastaanottoa varten. Viraston käytössä olleista huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 16 889 313 mk ja valtion varoista 26 294 442 mk eli yhteensä 43 183 755 mk.

Vuoden päättyessä oli viraston kaluston hankinta-arvo yhteensä 41 950 760 mk. Tästä oli kaupungin varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden osuus 5 880 687 mk ja muun kaluston 13 487 050 mk sekä valtion varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden 9 755 157 mk ja muun kaluston 12 827 866 mk.

Toiminta. Kertomusvuonna suoritettiin virastossa v:lta 1957 toimitetun kunnallisverotuksen ja tulo- ja omaisuusverotuksen sekä kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen ynnä vireillä olleiden perintö- ja lahjaverotusten valmistelu.

Verotuksen valmistelun yhteydessä virastosta lähetettiin ja sille saapui lukuisasti erilaisia kirjelmiä, joista mainittakoon verovelvollisille lähetetyt kehotukset ja niihin annetut vastaukset sekä muiden paikkakuntien taksoitus- ja verolautakunnille lähetetyt ja niiltä saapuneet lausunnot ja tarkkailuilmoitukset. Kirjattuja postilähetyksiä saapui virastoon yhteensä 20 960. Kunnallistaksoituksesta ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisestä tehtyjen valitusten johdosta annettiin 2 442 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Tulo- ja omaisuusverotuksesta sekä perintö- ja lahjaverotuksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 4 952 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille. Muitten virastojen käytettäväksi toimitettiin 4 176 asiaa koskevat asiakirjat.

Veroviraston esittelystä kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli 1 540 kunnallisverotusta koskevaa verovapautusasiaa. Yleisjaosto poisti veron 221 tapauksessa, alensi veroa 959 tapauksessa ja myönsi pidennystä veron maksuaikaan 109 tapauksessa, jota vastoin 251 hakemusta ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin. Kansaneläkevakuutusmaksun alentamista ja poistamista koskevia asioita käsiteltiin kaupunginhallituksessa 392, jolloin maksu poistettiin 152 tapauksessa, sitä alennettiin 198 tapauksessa, maksuaikaan myönnettiin pidennystä 7 tapauksessa, kun taas 35 hakemusta ei aiheuttanut enempiä toimenpiteitä.

Virastolle esitettiin leimaverolain 87 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa 8 884 arvopaperikauppaa koskevaa leimaverolaskelmaa, joiden mukaan leimaveroa oli suoritettu yhteensä 124 108 903 mk.

Viraston tarkastustoimisto suoritti 323 verovelvollisen kirjanpidon täydellisen tarkastuksen. Tarkastuksissa tuli ilmi, että näistä verovelvollisista 218 oli jättänyt verotusta varten ilmoittamatta tulojaan yhteensä 295 046 000 mk. Näiden ja tarkastustoimiston toimittamien muiden tarkastusten yhteydessä ilmeni myös, että 384 muuta täkäläistä verovelvollista oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan 118 612 000 mk. Toisilla paikkakunnilla asuvien verovelvollisten täältä saamista palkkioista ja muista tuloista, jotka tarkastuksia suoritettaessa saatiin selville, lähetettiin asianomaisille verolautakunnille 815 tarkkailutietoa.

Viraston asianvalvojan ja apulaisasianvalvojan suorittaman valmistavan tutkinnan jälkeen tehtiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta 178 ilmoitusta poliisitutkintaa ja syytteeseen panoa varten. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana täkäläisessä raastuvanoikeudessa ja hovioikeudessa 62 henkilöä veronkavalluksesta, 2 henkilöä rikoslain 36 luvun 10 §:ssä mainitusta rikoksesta, 83 henkilöä ennakonperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 4 henkilöä muista rikoksista. Tuomittu rangaistus oli 5 tapauksessa kuritushuonetta tai vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 8 kk kuritushuonetta sakkorangaistusten käsittäessä 15—200 päiväsakkoa. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä nousi 3 172 650 mk:aan. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvausta kaupungille 285 480 mk ja valtiolle 2 603 206 mk.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden alusta tuli voimaan kaupunginhallituksen 2. 1. ja valtiovarainministeriön 9. 1. hyväksymä sopimus, jonka mukaan viraston ylläpitämisestä aiheutuneista yhteisistä kustannuksista kaupunki suorittaa edelleen 40 % ja valtio 60 %. Kaupungin varoja oli veroviraston käytettäväksi varattu kertomusvuoden talousarvioon määrärahoja yhteensä 193 039 512 mk. Lisämäärärahoja myönnettiin kertomusvuoden aikana palkkioihin 1 170 500 mk, vakinaisten viranhaltijoiden palkkoihin 1 924 662 mk, työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksuihin 634 702 mk, vuokriin 4 991 575 mk, valaistukseen 373 000 mk ja tarverahoihin 1 510 000 mk, joten määrärahojen yhteissummaksi tuli 203 643 951 mk. Määrärahoista jäi käyttämättä 9 915 364 mk. Täten jaettavat viraston menot olivat kertomusvuotena yhteensä 463 400 882 mk, josta määrästä kaupungin osuus oli 185 360 353 mk ja valtion osuus 278 040 529 mk. Lisäksi kaupunki suoritti taksoitus- ja tutkijalautakunnan kokouspalkkioita 7 290 000 mk, näistä palkkioista mennyttä lapsilisä- ja kansaneläkevakuutusmaksua 325 794 mk, veroilmoituslomakkeiden painatuskustannuksia 752 440 mk ja kaluston hankintakustannuksia 603 000 mk. Tuloja kertyi kaupungin evankelisluterilaisten seurakuntain taksoitusluettelon otteen ja kirkollisverolippujen valmistamisesta 2 904 000 mk, mistä 40 % eli 1 161 600 mk tilitettiin kaupungille ja 60 % eli 1 742 400 mk valtiolle, sekä toimituskirjain lunastuksista kaupungille 237 125 mk ja valtiolle 95 420 mk.

Veroviraston tilinpidon tarkastajat toimittivat kuukausitilitysten tarkastukset välittömästi niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

12. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan hallitukseen kuuluivat v. 1958 ylipormestari Eero Rydman puheenjohtajana, kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä veturinkulj. Bruno Gröndahl ja toimistonhoit. Selma Hiisivaara-Mörk sekä kassan jäsenistön valitsemina jäseninä varastonhoit. Elis Angelvirta, kaup.siht. Lars Johanson sekä fil.tri Mikko Saarenheimo.

Vuoden lopussa olivat eroamisvuorossa ylipormestari Rydman ja fil.tri Saarenheimo, jotka molemmat valittiin uudelleen v:ksi 1959—1961.

Hallituksen varapuheenjohtajana toimi fil.tri Saarenheimo ja sihteerinä kaup.siht. Johanson. Kertomusvuoden tilejä tarkastamaan valittiin kamreeri Ragnar Brandt ja liikennemest. Valtter Laitinen sekä varalle apul.kaup. kamreeri Oiva Vanonen ja opett. Sulo Rekola.

Kaupunki suoritti edelleenkin kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille.

Kaupunginvaltuusto päätti 23. 4., että kaupungin sääntömääräiset ja ylimääräiset eläkkeet sekä leski- ja orpoeläkekassan peruseläkkeille suoritettavat, kaupungin maksamat lisäeläkkeet sidotaan elinkustannusindeksiin samalla tavoin kuin kaupungin viranhaltijain palkat. Kaupunginhallitus päätti 24. 4., että eläkkeet on 1. 4. lukien korotettava 4 %. Kaupunginvaltuusto päätti 8. 10., että kassan kaupungin varoista maksamat lisäeläkkeet on 1. 10. lukien korotettava 2 ½ %, kuitenkin vähintään 300 mk:lla kuukaudessa. Edellä mainittujen korotusten jälkeen olivat kassan leskieläkkeiden peruseläkkeet ja kaupungin maksamat lisäykset indeksikorotuksineen seuraavat:

Eläkeluokka	Peruseläke mk	Eläke 1. 10. 1958 lukien mk
I	300	6 730
II	400	8 870
III	500	10 990
IV	700	15 360
V	900	18 050

Kaupungin suorittamat lisäykset nousivat kertomusvuoden osalta yhteensä 39 621 014 mk:aan.

Eläkekassan hallitus hyväksyi kertomusvuoden kunkin neljänneksen osalta erikseen rahasto-osuuksia koskevan kaupungille annetun tilityksen. Rahasto-osuuksia hyväksyttiin kertomusvuodelta suoritettavaksi kaupungille kaikkiaan 240 420 mk, jakautuen tämä määrä seuraavasti:

	kpl	mk
Eronneet miesjäsenet	19	44 387
Kuolleet jäsenet	32	192 577
Eläkkeensaajat, joiden eläkkeiden maksaminen on lopetettu, 1 leskieläke	—	3 456
		240 420

Kertomusvuonna lopetettiin yhden leskieläkkeen maksaminen, jonka osalta kassa sai hyvityksen v:lta 1955, 1956 ja 1957.

Kertomusvuonna, joka oli kassan 21. toimintavuosi, erosi kassasta 23 jäsentä. Leski- eläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirtyi 7 jäsentä. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 44, joista 23 jäsenen jälkeen myönnettiin kassan eläke. Sääntöjen 12 §:n perusteella vapautettiin 62 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta ja sääntöjen 14 §:n perusteella yksi jäsen.

Kertomusvuonna myönnetyt eläkkeet:

	Kuolleita	Leskiä	Eläke mk/kk	Lapsia	Eläke mk/kk
I	9	6	1 800	3	360
II	4	3	1 200	5	520
III	2	2	1 000	—	—
IV	3	2	1 400	1	[1] 560
V	5	5	4 500	1	360
Yhteensä	23	18	9 900	10	1 800

Kertomusvuoden aikana siirtyi leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen yksi I luokkaan kuuluva leski, eläke 300 mk/kk.

Kertomusvuonna kuoli 7 eläkettä nauttivaa leskeä ja yksi solmi uuden avioliiton. Lasten eläkkeitä päättyi yhteensä 19.

Kertomusvuoden lopussa voimassa olleiden eläkkeiden määrä kuukautta kohden jakaantui seuraavasti:

	Leskiä	mk	Lapsia	mk	Yhteensä
I	154	46 200	25	3 430	49 630
II	65	26 000	36	4 974	30 974
III	42	21 000	23	4 752	25 752
IV	40	28 000	19	4 830	32 830
V	23	20 700	19	4 950	25 650
Yhteensä	324	141 900	122	22 936	164 836

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot:	mk
Eläkemaksut	3 014 292
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 413 914
Korot	4 223 035
Agio	7 641
Yhteensä	8 658 882

Menot:	
Kustannukset	817 589
Suoritetut eläkkeet	1 972 212
Poistot	7 188
Rahasto-osuudet, siirretty kaupungille	240 420
Käyttörahastosta suoritetut ylimääräiset avustukset	1 480
Siirretty vakuutusmaksurahastoon	3 651 545
Siirretty varmuusrahastoon	182 578
Ylijäämä	1 785 870
Yhteensä	8 658 882

[1] Leskieläkkeen päätyttyä lasten eläkkeen määrä suureni.

13. Ulosottolaitos

Kertomusvuoden alusta lähtien toteutetun ulosottotoimen uudelleenjärjestelyn ja siitä voimassa olevien määräysten mukaan täytäntöönpanotoimi kaupungin koko alueella keskitettiin johtavan kaupunginvoudin alaisena toimivaan ulosottovirastoon ja sen eri osastoille siten, että yksityisoikeudellisten saatavain osastolle, verosaatavain osastolle ja rikostuomioiden täytäntöönpano-osastolle tulivat kuulumaan ne täytäntöönpanotehtävät, joita aikaisemmin hoitivat ensimmäinen ja toinen kaupunginvouti sekä rikostuomioiden toimeenpanija ja heidän konttorinsa. Esikaupunki- ja palkanulosmittausosastolle siirtyivät ne täytäntöönpano- ja tiedoksiantotehtävät, jotka aikaisemmin kuuluivat Helsinki-Huopalahden ja Helsinki-Malmin kaupunginvoudeille. Mainitulla osastolla hoidetaan lisäksi palkan ja eläkkeen ulosmittaus koko kaupunkialueella, milloin täyttä suoritusta ei saada yhdestä palkka- tai eläke-erästä. Yksityisoikeudellisten saatavain osaston päällikkönä oli ensimmäinen kaupunginvouti, verosaatavain osaston toinen, rikostuomioiden täytäntöönpano-osaston kolmas sekä esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston päällikkönä neljäs kaupunginvouti. Näiden lisäksi toimi virastossa tilittävän kaupunginvoudin alainen keskusosasto, josta käsin virastoon tulevat asiat jaettiin osastoille ja tilitettiin eri kaupunginvoudeille tulleet varat edelleen toimeksiantajille sekä hoidettiin kirjanpito ja erinäiset muut tehtävät.

Uuden ulosottoviraston perustamisen tarkoitus, eli ulosottotoimen keskitys ja sen mukainen ulosottoviraston organisointi, edellytti viraston sijoittamista kokonaisuudessaan yhteisiin huonetiloihin. Kertomusvuoden alussa oli virasto väliaikaisesti sijoitettava pääosiltaan entisiin ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin huonetiloihin. Rikostuomioiden täytäntöönpano-osasto toimi Mariankatu 5:ssä. Muutto uuteen virastotaloon Vironkatu 2:ssa suoritettiin 27.—29. 11. Virasto joutui siis kertomusvuoden aikana suorittamaan uudelleenjärjestelyjä kaksissa eri huonetiloissa, mikä aiheutti toiminnalle melkoisesti haittaa.

Uudelleenjärjestelyn yhteydessä siirtyi osa aikaisemmista ulosottoapulaisista eläkkeelle ja ulosottoapulaisten määrää muutenkin pienennettiin. Tämän johdosta jouduttiin mm. verosaatavain osastossa suorittamaan tehtävien jakamista uudelleen ja muita järjestelyjä. Kun myös toimistohenkilökuntaa supistettiin huomattavasti ja nimenomaan keskusosasto oli suunniteltava vastaamaan työn laadun ja monipuolisuuden vaatimuksia sekä osittain myös ottamaan vastaan kokonaan uusia tehtäviä, aiheutti työvoimakysymys kautta vuoden vaikeuksia ja ajoittain työn ruuhkautumisia.

Vuoden aikana ilmitullut palveluksesta eronneen ulosottoapulaisen kavallusrikos hidastutti laajojen tutkimusten takia osan vuotta myös sekä toimisto- että kenttätyötä.

Viraston v:n 1958 toimintakertomus ei kaikilta kohdiltaan ole aivan täsmällinen johtuen siitä, ettei heti vuoden alusta voitu ennakollisesti päätellä, mihin kaikkiin seikkoihin oli kiinnitettävä tilastollista huomiota. Niinpä jouduttiin eräin kohdin turvautumaan arviolukuihin, ja paikotellen esiintyy osittaista epäjohdonmukaisuutta toimintaa eri perusteilla selvitettäessä. Vertaukset edellisen vuoden toimintaan ovat puutteelliset, koska tiedot entisten kaupunginvoudinkonttorien toiminnasta olivat hajallaan, ja niiden seulominen ja yhdistäminen olisi johtanut kohtuuttomaan työvoiman sitomiseen.

Keskusosaston toimentajille saapui virastoon yhteensä 9 163 asiakirjavihkoa, joissa

pyydettiin täytäntöönpanoa velkatuomion, päätöksen tai maksamismääräyksen perusteella taikka aviopuolisolle tai lapselle suoritettavasta elatuksesta tehdyn sopimuksen perusteella taikka vähittäismaksukaupasta annetun lain tai muutoin lain nojalla annettavaa virka-apua.

Nämä täytäntöönpano- tai virka-avunpyynnöt jaettiin yksityisoikeudellisten saatavain osaston sekä esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston kesken siten, että edellinen sai 6 748 asiaa ei 73.6 % ja jälkimmäinen 2 415 asiaa eli 26.5 %.

Tilityksinä vastaanotettiin em. osastoilta keskusosastolle 22 611 erässä yhteensä 367 236 012 mk, mistä n. 44 % kertyi jatkuvina palkanulosmittauksina. Hakijoille tilitettiin keskusosastolta vuoden aikana 339 385 789 mk.

Veroja, maksuja ja muita julkisoikeudellisessa järjestyksessä maksettavaksi pantuja tai niihin verrattavia suorituksia, joista ulosmittaus tapahtui ilman tuomiota tai päätöstä, saapui toimeksiantoina seuraavasti:

	Verolippuja ja toimeksiantoja, kpl	mk
Helsingin kaupungilta:		
Kunnallisveroja	26 997	604 984 442
Kunnallisverojen ennakkoja	30 426	608 672 461
Yhteensä	57 423	1 213 656 903
Uudenmaan lääninkonttorilta:		
Tulo- ja omaisuusveroja	29 659	979 341 688
Tulo- ja omaisuusveron ennakkoja	16 768	1 100 612 151
Yhteensä	46 427	2 079 953 839
Helsingin evankelisluterilaisilta seurakunnilta:		
Kirkollisveroja	83 498	338 286 587
Sekalaisia veroja	8 455	366 820 738
Muilta paikkakunnilta em. tehtäviä virka-avunpyynnöin	47 713	428 424 541
Kaikkiaan	243 516	4 427 142 608

Sekalaiset verot olivat valtion liikevaihtoveroja, perintö- ja lahjaveroja, ylimääräisiä moottoriajoneuvoveroja, apteekkimaksuja, työnantajan pidättämättä jättämiä ennakkoja, tullilaskumaksuja, kunnan rakennus-, sairaala-, sairaankuljetus-, satama- ja puhtaanapitomaksuja sekä koiraveroja, vakuutusmaksuja yms.

Keskusosasto jakoi em. tehtävät verosaatavain osaston sekä esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston kesken siten, että edelliselle kuului niistä n. 80 % ja jälkimmäiselle n. 20 %. Osastojen toimesta perittiin veroja ja tilitettiin keskusosastoon, jäämävelalliset maksoivat keskusosaston kassaan tai lähettivät postin välityksellä tilitettäväksi seuraavasti:

	Maksueriä	mk
Helsingin kaupungille	35 082	524 750 520
Valtiolle	43 719	1 262 313 677
Seurakunnille	86 864	237 906 538
Sekalaisia veroja ja maksuja	10 733	111 629 959
Maaseututoimeksiantajille	24 206	112 742 903
Yhteensä	200 604	2 249 343 597

Näistä 200 604 erästä ulosottoapulaiset perivät suoraan jäämävelallisilta 56 482, sekä ulosmittasivat palkasta tai eläkkeestä 33 938, kaupungin rahatoimistosta kunnanverojen palautuksista 38 143 ja Uudenmaan lääninkonttorista valtion verojen palautuksista 16 072 erää. Keskusosaston kassaan maksettiin 33 938, postilähetyksinä saapui 17 311 ja virka-aputeitse maaseudulta 14 142 erää. Em. eristä oli kokonaissuorituksia 153 001 ja osasuorituksia 47 603.

Varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden perusteella palautettiin perimiskortteja keskusosaston kautta:

	Perimiskortteja, kpl	mk
Helsingin kaupungin	19 657	472 876 979
Valtion	13 340	529 303 736
Seurakuntain	18 845	70 132 539
Sekalaisia	5 697	272 374 601
Maaseudulta tulleita	18 447	120 000 000
Lähetettiin virka-avunpyynnöin jäämävelallisen asuessa toisella paikkakunnalla	12 695	167 670 361
Yhteensä	88 681	1 632 358 216

Keskusosasto vastaanotti siis vero- ja maksutilityksiä 200 604 erässä 2 249 343 597 mk, palautti tai siirsi muualla perittäväksi 88 681 erässä 1 632 358 216 mk, eli käsitteli yhteensä 289 285 erässä 3 881 701 813 mk.

Sakko- ja korvausasioita saapui keskusosastoon 44 080, joista 32 545 lähetettiin rikostuomioiden täytäntöönpano-osastoon sekä 11 535 esikaupunki- ja palkanulosmittausosastoon. Edellinen tilitti sakkoja ja korvauksia 83 547 917 mk ja jälkimmäinen 19 737 834 mk, yhteensä 103 285 751 mk.

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoasioita saapui 1 187, joista 952 siirrettiin rikostuomioiden täytäntöönpano-osastoon ja 235 esikaupunki- ja palkanulosmittausosastoon.

Haasteita ja tiedoksiannettavia asiakirjoja saapui keskusosastoon yhteensä 8 215, jotka kaikki lähetettiin esikaupunki- ja palkanulosmittausosastoon.

Yksityisoikeudellisten saatavain osasto sai käsiteltäväkseen kaikkiaan 6 748 asiaa eli 73.6 % virastoon saapuneesta vastaavasta asiamäärästä. Näistä asioista oli n. 20 % pitempiaikaista toimintaa vaativia elatusapuasioita. Osasto tilitti n. 275 mmk. N. 44 % tilityksistä koski ulosottoasioita, joiden täytäntöönpano edellyttää jatkuvia ja toistuvia perimistoimenpiteitä, ns. Rk. asiat.

Häätöjä suoritettiin 483 . Pakkohuutokauppoja pidettiin 91.

Verosaatavain osasto. Aivan tarkkaa lukua osastolle annetukista tehtävistä ei ole, mutta 80 %:n keskimääräisluvun mukaan niitä oli ainakin 195 000 vastaten rahassa yli 3.5 mrd. mk.

Varoja saatiin perityksi seuraavasti:

	Maksueriä	mk
Helsingin kaupungin antamista tehtävistä	29 014	420 000 000
Valtion antamista tehtävistä	36 376	1 135 767 215
Seurakuntien antamista tehtävistä	65 269	194 009 968
Sekalaisista veroista ja maksuista	5 177	90 000 000
Maaseudulta tulleista tehtävistä	18 725	90 000 000
Yhteensä	154 561	1 929 777 183

Jäämävelallisten varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden vuoksi palautettiin perimiskortteja seuraavat määrät vastaten alla lueteltuja summia:

	kpl	mk
Helsingin kaupungin antamia	17 707	434 569 559
Valtion antamia	11 735	478 587 067
Seurakuntien antamia	16 685	63 524 023
Sekalaisia	5 302	255 502 558
Yhteensä	51 429	1 232 183 207

Kaikkiaan saatiin siis toimintavuonna perittyä maksueriä 154 561 kpl vastaten rahassa 1 929 777 183 mk ja palautettiin 51 429 kpl, rahassa 1 232 191 207 mk, eli käsiteltiin yhteensä 205 990 kpl, mikä vastasi rahassa 3 161 968 390 mk.

Verosaatavain osaston perintäalue kertomusvuonna oli sama kuin II kaupunginvoudin konttorin v. 1957.

Toimeksiantajille palautettiin kertomusvuonna estemerkinnöin yhteensä 46 127 Helsingin kaupungissa maksuunpannun veron perimiskorttia, vastaten rahassa 976 688 649 mk eli 16 563 perimiskorttia (26 %) vähemmän ja rahassa 414 787 438 mk (29 %) vähemmän kuin v. 1957. Nämä palautukset jakautuivat verolajien mukaan perimiskorteittain seuraavasti (v. 1957 vastaavat suhdeluvut sulkumerkeissä): kunnallisvero 38 (34) %, tulo- ja omaisuusvero 27 (29) % ja kirkollisvero 35 (37) %. Markkamääräisesti palautettiin eniten tulo- ja omaisuusveroa, sitten kunnallisveroa ja kirkollisveroa kuten myös v. 1957 oli asianlaita. Estelajin mukainen ryhmittely perimiskorteittain oli: varattomuus 41 (37) %, tuntemattomuus 27 (22) %, sekalaiset esteet 16 (17) % ja virka-avunpyynnöin palautettuja 16 (24) %.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 95 941 kokonaissuoritusta vastaten rahassa veronlisäyksineen 1 749 777 138 mk eli verolippuja 26 707 (38.6 %) enemmän ja rahassa 169 039 133 mk (10.7 %) enemmän kuin v. 1957.

Kunnallisverojen perintätulos osottautui paremmaksi kuin v. 1957 sikäli, että kokonaan perittyjen verolippujen lukumäärä nousi 5 110 kpl (41 %) ja peritty veromäärä veronlisäyksineen 80 430 000 mk (23 %).

Tulo- ja omaisuusverojäämien pakkoperintä kehittyi v:n 1957 saavutuksiin verraten siten, että perittiin 1 307 verolippua eli 4.9 % enemmän ja rahassa jokseenkin sama määrä eli vain 1 678 623 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirkollisveroja perittiin 9 280 verolippua eli 30 % enemmän ja rahassa 87 930 526 mk eli 83 % enemmän kuin v. 1957. Luvut eivät kuitenkaan ole vertailukelpoisia mm. siksi, että tilitykset veronpalautuksista suoritetuista pidätyksistä eivät kohdistu samalla tavoin kummallekin vuodelle. Todennäköinen lisäys oli n. 40 mmk eli n. 44 %. Nousu aiheutui lähinnä siitä, että Helsingin evankelisluterilaiset seurakunnat olivat perimiskortteihin liittäneet ulosottoapulaisia varten valmiin jäämävelalliselle postitettavan maksukehotuslipun, jossa oli postisiirtotilikortti.

Sekalaisia Helsingissä maksuunpantuja veroja ja maksuja perittiin lähes 49 % enemmän kuin v. 1957. Suurimmat ryhmät olivat perintö- ja lahjavero 16 659 418 mk, liikevaihtovero 15 598 529 mk ja työnantajan pidättämättä jättämät ennakot 15 112 453 mk.

Maaseudulta virka-avunpyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 7 539 kappaletta eli 33 % vähemmän kuin v. 1957.

Verosaatavain osaston perimien vero- ja maksujäämien kokonaismäärä kertomusvuonna oli 113 380 vastaten rahassa 1 929 777 183 mk. Näin ollen perittiin 16 564 verolippua (17.1 %) enemmän ja rahassa 167 628 018 mk (9.5 %) enemmän kuin v. 1957.

Rikostuomioiden täytäntöönpano-osasto sai uusia sakko- ja korvausasioita seuraavasti: Uudenmaan lääni (Helsingin kaupunki) 27 486 kpl, muut läänit sekä Uudenmaan lääni (maaseutu) 5 059 kpl eli yhteensä 32 545 kpl.

Sakko- ja korvausasioita perittiin Uudenmaan läänin osalta 13 483 kpl ja muiden läänien osalta 1 361 kpl eli yhteensä 14 844 kpl vastaten rahassa 83 547 917 mk.

Varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden perusteella palautettiin Uudenmaan läänin osalta 10 776 kpl, muiden läänien osalta 3 414 kpl eli yhteensä 14 190 kpl.

Kaikkiaan saatiin siis kertomusvuonna perittyä 14 844 kpl vastaten rahassa 83 547 917 mk ja palautettiin 14 190 kpl, eli käsiteltiin yhteensä 29 034 kpl. Vapausrangaistuksia pantiin täytäntöön 377. Lääninhallituksille palautettiin joko tuntemattomina tai muista syistä 564 kpl ja jäljelle jäi 11 kpl, eli yhteensä 952 kpl.

Esikaupunki- ja palkanulosmittausosasto sai yksityisoikeudellisia toimeksiantoja käsiteltäväkseen kaikkiaan 2 415, mikä oli 25.8 % virastoon saapuneesta vastaavasta asiamäärästä.

Tarkkaa lukua osaston perittäväksi annetuista veroista ja maksuista ei ole, mutta 20 %:n keskimääräisluvun mukaan tehtäviä oli n. 48 500, vastaten rahassa n. 900 mmk.

Veroja saatiin perityksi seuraavasti:

	Maksueriä	mk
Helsingin kaupungin antamista tehtävistä	3 904	104 000 000
Valtion antamista tehtävistä	6 340	126 546 462
Seurakuntien antamista tehtävistä	9 471	43 896 570
Sekalaisista veroista ja maksuista	5 098	21 600 000
Maaseudulta tulleista tehtävistä	5 097	22 000 000
Yhteensä	29 910	318 043 032

Edellä olevan lisäksi hoidettiin tällä osastolla verojen ja maksujen ulosmittaus palkasta ja eläkkeestä, milloin täyttä suoritusta ei saatu yhdestä palkka- tai eläke-erästä, myös verosaatavain osaston verojen ja maksujen osalta. Palkanulosmittausryhmä peri veroja ja maksuja kaikkiaan 24 516 erässä.

Jäämävelallisen varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden vuoksi perimiskortteja palautettiin seuraavat kappale- ja niitä vastaavat rahamäärät:

	Perimiskortteja kpl	mk
Helsingin kaupungin antamia	1 950	38 307 420
Valtion antamia	1 605	50 726 669
Seurakuntien antamia	2 160	6 590 516
Sekalaisia	395	16 872 043
Yhteensä	6 110	112 496 648

Kaikkiaan saatiin siis tällä osastolla toimintavuonna perittyä 29 910 erässä 318 043 032 mk ja palautettiin 6 110 erässä 112 496 648 mk, eli käsiteltiin yhteensä 36 020 erässä 430 539 680 mk.

Edellä olevan lisäksi vaikutti palkanulosmittausryhmän toiminta myös verosaatavain-osaston verojen ja maksujen perintään, mistä ei kuitenkaan ole laskelmaa esitettävissä.

Sakko- ja korvausasioita saapui osastolle 11 535, joiden perusteella keskusosastoon tilitettiin 19 737 834 mk. Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoasioita saapui 235 ja pantiin täytäntöön 132.

Haasteita saapui 4 206 ja tiedoksiannettavia asiakirjoja 4 009.

Huutokauppoja pidettiin 19. Häätöjä suoritettiin 102.

Vertailujen suorittaminen esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston kertomusvuonna suorittaman verojen ja maksujen perinnän sekä vastaavan perinnän välillä v. 1957 Helsinki-Malmin ja Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudin konttoreissa on vaikeata, koska kappalelukutilasto ei ole käytettävissä. Kassakirjojen mukainen vero-, sakko- ym. tuotto oli v. 1957 Malmin ja Huopalahden konttoreissa 345 852 866 mk. Vähentämällä tästä sakkojen ja ulosottopalkkioiden yhteismääränä n. 26 mmk päädytään siihen, että verotuotto v. 1957 olisi ollut n. 320 mmk. Kertomusvuoden verotuotoksi on tässä toimintakertomuksessa mainittu 318 043 032 mk. Molempien vuosien tuotto olisi siis markkamääräisesti jokseenkin samanarvoinen. On kuitenkin otettava huomioon, että vuodet 1957 ja 1958 eivät sinänsä ole vertailukelpoisia sen johdosta, että Malmin ja Huopalahden kaupunginvoudin konttoreissa v:n 1957 lopulla kaupungin rahatoimistosta kunnallisverojen palautuksista suoritettavia ulosmittauksia kiirehdittiin siinä määrin, että ulosmittaustuotto ennätettiin kirjata jo v:n 1957 tuloksi, kun taas kertomusvuoden lopulla suoritettavista palautuksista ulosmitattu määrä kirjattiin v:n 1959 alussa. Jos vm. määrä olisi otettu huomioon kertomusvuoden tileissä, osoittaisi esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston verotuotto ilmeisesti nousua v:een 1957 verraten.

14. Rakennustarkastustoimisto

Rakennustarkastustoimisto valvoi kaupungin alueella tapahtuvaa rakennustoimintaa suoritti rakennusjärjestyksen määräämiä katselmuksia, ja lisäksi toimiston virkailijat osallistuivat eräisiin maistraatin toimesta suoritettuihin katselmuksiin.

Kertomusvuoden aikana päästiin rakennustarkastustoimistossa aloittamaan sen sisäisen organisaation ja tiedotustoiminnan selvittelytyö. Näihin aiheisiin liittyviä kysymyksiä tutkittiin ja saatiin vuoden aikana laadituksi rakennustarkastajan ohjeet seuraavine liitteineen: tilastolomakkeen täyttämisohje, keskusilmanvaihtolaitteiden paloturvallisuusohjeet, jotka laadittiin paloviranomaisten ja Lämpö- ja Vesiteknillisen yhdistyksen asettaman toimikunnan tekemän ehdotuksen perusteella, sekä ohjeet, joita oli noudatettava rakentamiseen liittyviä ilmoituksia tehtäessä rakennustarkastustoimistolle.

Viranhaltijat. Kertomusvuoden aikana tapahtuneista muutoksista henkilökunnan kokoonpanossa mainittakoon: vt. lainopillisena sihteerinä toimi hovioik.ausk. Olavi Joutsenlahti 1.1.—31.7. ja sen jälkeen virkaan vakinaiseksi nimitettynä varat. Johannes Jyrälä. Uuteen 29.1.1958 perustettuun 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan valittiin rak.mest. Pentti Tapola 1.5. alkaen. Rak.mest. Harald Skogberg erosi 31.1. 24. palkkaluokan rakennusmestarin virasta ja tähän avoimeksi tulleeseen virkaan valittiin rak.mest. Sven Pihlström 1.5. alkaen. Vakinaiseen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan nimitettiin 1.7. alkaen rak.mest. Alvar Lumivirta sekä tp. 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan 26.6. lukien rak.mest. Valter Pekkanen.

Valvonta-alueet. Rakennuslupa-anomusten sekä työ- ja rakennepiirustusten käsittelyä ja rakennustoiminnan yleisvalvontaa varten jaettiin kertomusvuoden alussa kaupungin alue läntiseen ja itäiseen alueeseen sekä ns. omakotialueeseen, johon kuuluivat pääasiassa em. alueitten pohjoisosissa olevat omakotialueet.

Rakennuskohteissa suoritettavaa valvontaa varten oli kaupungin alue jaettu viiteen rakennusinsinöörialueeseen ja kuuteen rakennusmestarialueeseen.

Rakennuskatselmusmiehinä olivat kertomusvuonna: puheenjohtajana kunnallisneuvos Armas Linnamaa ja jäseninä rak. tarkast. Aulis Salo, palopääll. Tor Sundquist ja kaup. lääkäri Tauno Wartiovaara sekä asiantuntijoina yli-ins. Eero Peltonen ja asuntojenylitarkastaja Kerttu Rytkönen. Sihteerinä toimi 31.7. saakka hovioik. ausk. Olavi Joutsenlahti ja sen jälkeen varat. Johannes Jyrälä.

Rakennuslupia ym. maistraatin lupia varten toimistoon jätetyt anomukset tarkastettiin ja esiteltiin yleisvalvonta-alueittain rakennuskatselmusmiehille, jotka kertomusvuoden aikana kokoontuivat 54 kertaa ja tutkivat 1 352 anomusta antaen niistä lausuntonsa maistraatille. Näistä anomuksista oli 646 uudis- ja 158 lisärakennuksen rakennuslupa-anomusta sekä 548 rakennusmuutosta koskevia maistraatin lupa-anomuksia. Em. uudis- ja lisärakennussuunnitelmat käsittivät 6 930 uutta asuinhuoneistoa, joissa oli yhteensä 18 758 asuinhuonetta sekä n. 238 943 m² tehdas-, varasto-, myymälä- yms. tiloja. Suunniteltujen rakennusten tilavuus oli n. 2 393 000 m³.

Rakennusjärjestyksen 25 §:n 2. kohdan mukaisia rakennustarkastajanlupia käsiteltiin yhteensä 436.

Katselmukset. Kertomusvuoden aikana toimitettiin rakennustarkastajan määräyksestä loppukatselmukset 1 065 sellaisessa rakennuskohteessa, jonka rakennuslupa oli vanhen-

tunut. Lisäksi toimiston virkailijat suorittivat katselmuksia työkohteissa, osallistuivat maistraatin toimesta suoritettuihin julkisivujen- ja kokoushuonekatselmuksiin, suorittivat alkukatselmuksia sekä tarkastivat vanhojen rakennusten kuntoa maistraatille annettavia lausuntoja varten. Loppukatselmuksissa hyväksyttiin 1 216 uudis- ja 147 lisärakennusta sekä 495 rakennusmuutosta eli yhteensä 1 858 rakennustoimenpidettä. Hyväksyttyjen uudisrakennusten tilavuus oli n. 2 690 000 m^3. Niissä oli 6 093 asuinhuoneistoa, joissa 18 698 huonetta ja n. 314 769 m^2 tehdas-, varasto-, myymälä- yms. tiloja.

Maistraatin toimeksiannosta tutki toimisto 239 rakentamiseen liittyvää asiaa ja antoi niistä lausuntonsa sekä valvoi maistraatin antamien velvoitteiden määräaikaista noudattamista. Eri henkilöille annettiin pyynnöstä 562 asuinrakennusten verohuojennusta koskevaa sekä 445 liikevaihtoveron palautusta koskevaa lausuntoa. Tilastotoimistolle tehtiin 3 025 rakennustilastoa koskevaa ilmoitusta sekä rahatoimistolle 205 ilmoitusta katualueen aitaamisesta rakennustoimenpiteitä varten.

Tulot ja menot. Kaupungilla oli rakennusvalvontaa kuuluvista toimituksista tuloja 37 618 767 mk, minkä lisäksi rakentajat suorittivat rakennusaikana käyttämästään katumaasta 7 454 184 mk sekä toimiston antamista liikevaihtoveron palautusta koskevista lausunnoista 545 450 mk, joten tulot yhteensä olivat 45 618 401 mk.

Rakennustarkastustoimiston menot kertomusvuonna olivat 27 413 485 mk.

Julkisivujen katselmusmiesten tehtävänä oli rakennustarkastustoimiston apuna valvoa, että kaupungin alueelle rakennettavat rakennukset rakennustaiteellisesti täyttivät kohtuulliset vaatimukset eivätkä vaikuttaneet häiritsevästi kaupunkikuvaan.

Katselmusmiehinä toimivat virkansa puolesta puheenjohtajana rakennustarkastaja Salo, kaup.arkkit. Lauri Pajamies sekä asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen ja maistraatin valitsemina arkkit. Jorma Järvi varapuheenjohtajana, 1.1.—30.9. prof. Aulis Blomstedt sekä 1.10. alkaen arkkit. Heikki Siren. Sihteerinä toimi 1.1.—31.7. hovioik. ausk. Olavi Joutsenlahti ja 1.8. lukien varat. Johannes Jyrälä.

Julkisivujen katselmusmiehet kokoontuivat vuoden aikana 47 kertaa ja käsittelivät 729 rakennusten julkisivuja koskevaa asiaa.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1958 korkeimman oikeuden ent. presidentti Oskar Möller puheenjohtajana sekä jäseninä hallitusneuvos Reino Lehto, hallintoneuvos Martti Jaakkola ja kunnallisneuvosmies Aarne Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi lakit.lis. Erik Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 43 varsinaiseen ja yhteen ylimääräiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin tiistaisin, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin ne olivat kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajalla oli lisäksi vastaanotto perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Sitäpaitsi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 9—11 asiakirjojen vastaanotto.

Kokousten pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 382. Lautakunnan tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku oli 1 453. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli vuoden alussa merkitty 1 805 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 568 ja jälkimmäisiä 237; holhoustoimista oli 810 lakimääräisiä ja 758 määräykseen perustuvia. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 266 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin näitä päättyneinä 193. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 878 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia 883 ja määräykseen perustuvia 749 eli yhteensä 1 632 sekä uskotunmiehentoimia 246. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakunnan holhouksessa olevat henkilöt.

Lautakuntaan saapui kertomusvuonna 208 kirjettä ja lautakunnasta lähetettiin 441 kirjettä, johon vm. määrään sisältyvät lautakunnan vuoden aikana täkäläiselle raastuvanoikeudelle avioero- ja asumuserojutuissa antamat 57 lausuntoa.

16. Huoneenvuokralautakunnat

V. 1958 ei kaupunki enää ollut jaettuna piireihin huoneenvuokrasäännöstelyä varten, sillä Malmin piiri ja sen alatoimisto lakkautettiin kertomusvuoden alusta. Kaupungissa toimi asiajakoa noudattaen kolme huoneenvuokralautakuntaa ja niiden yhteisenä elimenä huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta, jonka tehtävänä oli periaate- ja tulkintakysymysten käsittely, ei kokoontunut kertomusvuoden aikana.

Lautakuntien kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Kokouksia oli yhteensä 683. Ne jakaantuvat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	Keskuslautakunta
172	41	460	10

Keskuslautakunnan kokouksia lukuun ottamatta kestivät lautakuntien kokoukset keskimäärin 1 t 17 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan työnjaon mukaisesti kaikkiaan 12 488 asiaa, jotka laatunsa mukaan jakaantuivat seuraavasti: vuokranvahvistamisia 10 931, vuokrasopimusten irtisanomislupia 1 077, alivuokralaisten vuokramaksun suuruutta 20, keskuslautakunnan asioita 254 sekä muita asioita 206.

Valtioneuvoston 1. 1. 1958 voimaan tullut päätös huoneenvuokrasäännöstelystä aiheutti huomattavan muutoksen huoneenvuokralautakuntien toiminnassa.

Asunnonvälitys ja siitä välittömästi johtuvat moninaiset tehtävät jäivät kokonaan pois.

Vuokramaksuja vahvistettaessa oli aikaisemmasta poiketen otettava huomioon myöskin paikkakunnan vapaa vuokrataso, huoneiston sijainti ja muut sen vuokra-arvoon vaikuttavat tekijät. Tämä aiheutti sen, että varsinkin vuokranantajat jättivät lukuisasti vuokramaksun vahvistamista koskevia asioita huoneenvuokralautakunnan ratkaistavaksi. Edellisenä vuonna ratkaisi huoneenvuokralautakunta vuokramaksun 708 tapauksessa, jotavastoin kertomusvuoden aikana vahvistettiin 10 931 huoneiston vuokramaksun suuruus.

Lämmityskustannusten suorittamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla vireillepantuja asioita oli jatkuvasti jonkin verran. Luottamusmiesten valitsemista koskevia asioita oli samoin muutamia.

Vuokrasopimusten irtisanomista koskevien asioiden kohdalla on havaittavissa jonkin verran tasaantumista.

Huoneenvuokralautakunnissa käsitellyistä 1 077:stä asuinhuoneiston vuokrasopimuksen irtisanomisasiasta 1 042 koski päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 35 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 382:ssa tapauksessa, päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 18:ssa, pakkovaihtoon 118:ssa ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 22 tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 49 tapauksessa sellaisen työsopimuksen lakkaamisesta, jonka mukaan työpalkkaan sisältyi vapaa asunto taikka jonka johdosta työntekijällä oli oikeus vuokralla hallita työnantajan huoneistoa, 235 tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 98 muista tapauksista, talon purkamisesta ym. Ali-

vuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 8 tapauksessa vuokranantajan (omistaja tai päävuokralainen) tilanahtauden vuoksi sekä 14 tapauksessa muusta syystä. Nämä päätökset eivät kuitenkaan aina osoita lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Huoneenvuokratoimisto

Kaupungin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto siirtyi 1. 3. talosta Aleksanterinkatu 28 — Unioninkatu 27 taloon Satamakatu 5. Asunnonvälityksen ja siihen liittyvien moninaisten tehtävien lakkaaminen vähensi huomattavasti henkilökunnan lukumäärää, joka kertomusvuoden alussa oli 58 ja vuoden lopussa 18.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana tehtävänään lautakuntien toiminnan valvonta ja johto, toiminta neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehtiminen neuvottelukunnalle esitettävien asioiden valmistelusta ja esittelystä. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa.

Huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti edelleenkin runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Huoneenvuokralautakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa hoiti 2 virkamiestä lainopillisen neuvonnan, jota myös annettiin puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa pani yleisö myös neuvonnassa vireille riita-asioita lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 15 423 henkilöä, minkä lisäksi 20 716 henkilöä on puhelimitse kääntynyt neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot

	Määrärahat yhteensä mk	Tilien mukaan käytetty mk		Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	8 171 000	6 920 535	+	1 250 465
Tilapäiset viranhaltijat	35 523 640	17 861 840	+	17 661 800
Vuosilomakustannukset	89 270	64 045	+	25 225
Sairauslomasijaiset	1 700 000	—	+	1 700 000
Ylityökorvaukset	170 000	23 680	+	146 320
Muut palkkamenot	2 230 960	1 017 450	+	1 213 510
Vuokra	5 509 200	3 392 986	+	2 116 214
Siivoustarvikkeet	150 000	5 692	+	144 308
Painatus ja sidonta	460 000	192 825	+	267 175
Tarverahat	880 621	483 200	+	397 421
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	—	+	50 000
Yhteensä	54 934 691	29 962 253	+	24 972 438

Pöytäkirjain lunastuksista kertyi tuloja 380 475 mk.

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1958 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rak.mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana rak.mest. Leo Vilkman sekä jäseninä palokorp. Birger Bergström 23. 4. asti ja siitä lähtien palokorp. Kauko Hautamäki, kiinteistöneuvos Robert Estlander, taloustireht. Jalmari Hopeavuori, joht. Erkki Laitiala, toimitsija John Lannervo, maanvilj. Lars Lindberg ja sorvaaja Lauri Santanen sekä itseoikeutettuna jäsenenä rak.tarkast. Aulis Salo. Varajäseninä olivat dipl.ins. Harry Franck, palokorp. Kauko Hautamäki 23. 4. asti ja siitä lähtien kirvesmies Martti Rautelin, teknikko Jooseppi Kuusikoski ja kiinteistöneuvos Oiva Suvanto sekä itseoikeutettuna varajäsenenä yliarkkit. Toivo Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius ja lautakunnan sihteerinä toimi valtiot. maist. Nils-Göran Holmquist.

Lautakunnan kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 24 kertaa ja sen asettamat jaostot 3 kertaa. Kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 365. Saapuneita kirjeitä oli 448 ja lähetettyjä 221.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 650 saapunutta ja 963 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna päätti lopullisesti, olivat seuraavat: laskujen, avustusten ym. maksaminen palokunnan rahaston varoista (7. 1. 7 §, 4. 2. 36 §, 4. 3. 77 §, 1. 4. 113 §, 27. 5. 172 §, 26. 8. 218 §, 7. 10. 270 §, 21. 10. 283 §, 18. 11. 315 §, 2. 12. 327, 329, 330 §, 16. 12. 338, 339 §); lahjoituksen vastaanottaminen Gösta Waseniuksen rahastoon (7. 1. 8 §); hankintavaltuuksien vahvistaminen kertomusvuodeksi sekä kaluston ja varusteiden hankkiminen (7. 1. 9 §, 18. 2. 65 §, 4. 3. 76 §, 18. 3. 102—105 §, 24. 6. 199 §, 21. 10. 285 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (7. 1. 11 §, 10. 6. 186 §, 9. 9. 233 §, 23. 12. 356 §); laskujen ja maksumääräysten hyväksyminen sekä arvopostin kuittaaminen (21. 1. 27 §, 23. 12. 355 §); lautakunnan kokousajat ja pöytäkirjojen pitäminen nähtävinä (4. 2. 35 §, 10. 6. 194 §, 16. 12. 350 §); palokunnan rahaston pääoman kartuttaminen (4. 2. 37 §); esikaupunkialueen vapaaehtoisten palokuntien avustaminen (18. 3. 95 §, 9. 9. 235 §, 16. 12. 342 §); oikeuden myöntäminen Pakinkylän vapaaehtoiselle palokunnalle vanhan paloauton myyntiin (18. 3. 96 §); voiteluvirheestä v. 1957 aiheutuneiden autovaurioiden korvaamiskysymys (18. 3. 100 §); eräiden asuntojen järjestely Korkeavuorenkatu 39:ssä (15. 4. 127 §); kokous- tai asiantuntijapalkkioiden maksaminen (15. 4. 143 §, 23. 9. 260 §, 23. 12. 363 §); palolaitoksen v:n 1957 toimintakertomuksen hyväksyminen (29. 4. 151 §, 27. 5. 175 §); sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen (7. 10. 270 §) sekä nuohouspiirijaon vahvistaminen 1. 1. 1959 alkaen 4. 11. 302 §).

Esitykset. Asiat, joista lautakunta teki esityksiä, olivat seuraavat: lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylittämisoikeuden saaminen, eräiden määrärahojen siirtäminen tai käyttäminen talousarvion perusteluista poiketen (7. 1. 10 §, 18. 2. 66 §, 4. 3. 72 §, 18. 3. 106, 107 §, 10. 6. 187 §, 23. 12. 357 §); hätäpuhelimien sijaintipaikkojen merkitsemistä koskevan määräyksen muuttaminen (21. 1. 28 §, 16. 12. 349 §); erikoiskorvauksen suorittaminen ulipalon sammutustyössä tapaturmaisesti kuolleen viranhaltijan omaisille (4. 2. 51 §); alolaitoksen kiinteistöissä suoritettavat muutos-, korjaus- ja uudistyöt ja niitä varten arvittavat määrärahat (18. 2. 64 §, 15. 4. 127 §, 13. 5. 167, 168 §, 9. 9. 239 §); henkilöuton hankkiminen laitokselle (18. 2. 66 §); ansiomerkkien myöntäminen laitoksen viranaltijoille (4. 3. 70, 71 §); palolaitoksen henkilökunnan urheilutyön sekä soittokunnan ylustaminen (4. 3. 73, 90 §); pysäköimiskieltokilpien pystyttäminen palokaivoille johtaille teille (4. 3. 75 §); laitoksen viranhaltijain vapauttaminen maksamasta heille autojen ıteenajon johdosta tuomittuja korvauksia (18. 3. 101 §, 15. 4. 128 §, 13. 5. 166 §, 7. 10. 65 §, 21. 10. 284 §); eräiden matka-avustusten myöntäminen (1. 4. 114 §); kaupungin

eteläosassa sijaitsevan, puolustuslaitoksen hallussa olevan saarialueen palosuojelu (15 .4. 130 §); eräiden huoneistojen muuttaminen toimisto- ja majoitustiloiksi (29. 4. 152 §, 18. 11. 318 §); virka-asuntojen määrääminen (29. 4. 154 §, 18. 11. 318 §); nuohoustaksaehdotuksen vahvistaminen 1. 4. lukien (29. 4. 155 §); Itämerenkadun ja Lauttasaarenkadun välisen alueen paloturvallisuuden tehostaminen (29. 4. 162 §); oikeuden myöntäminen savuhormien rakenteissa esiintyviä puutteellisuuksia tutkimaan asetetulle jaostolle työnsä jatkamiseen (24. 6. 198 §); viranhaltijan oman moottoripyörän käyttäminen virka-ajoihin (24. 6. 202 §); Haagan paloasemarakennuksen luonnospiirustusten hyväksyminen, pääpiirustusten laatiminen ja määrärahan myöntäminen rakennustöiden aloittamiseksi (4. 3. 74 §, 23. 9. 260 §); vieraanvaraisuuden osoittaminen Porin palolautakunnalle (7. 10. 264 §); viranhaltijoiden palkkauskysymykset (7. 10. 268, 269 §, 18. 11. 317 §); erään letkuerän luovuttaminen muille kaupungin laitoksille ja vapaaehtoisille palokunnille (21. 10. 295 §); palolennätinverkoston poistaminen käytöstä, sen purkaminen ja laitteiden myynti (18. 11. 324 §); palolautakunnan asettaman toimikunnan lähettäminen Norjaan ja Ruotsiin opintomatkalle (16. 12. 341 §) sekä kaupungin alueen jakaminen palopiireihin (23. 12. 358 §).

Lausunnot. Asiat, joista lautakunta kertomusvuonna antoi lausuntonsa, olivat seuraavat: tulenaran nesteen varastojen paloturvallisuutta harkitsevan komitean ehdotukset sekä tulenaran nesteen ja ampumatarvikkeiden varastointikysymykset (4. 2. 39 §, 18. 2. 63 §, 24. 6. 201 §, 18. 11. 323 §); rakennusjärjestyksen ja terveydenhoitojärjestyksen muuttamista koskevat ratkaisuvallan siirtämistoimikunnan ehdotukset (4. 2. 40 §); kaupungin rakennusten hallinnon ja hoidon järjestäminen (4. 2. 41 §); tontin varaaminen Haagan vapaaehtoiselle palokunnalle ja paloaseman rakennustyön rahoittaminen (4. 3. 78 §, 16. 12. 343 §); hankintakomitean mietintö ja ehdotus kaupungin hankintaohjeeksi (4. 3. 79 §); kaupungin nuohous- ja palopiirijakojen tarkistaminen (1. 4. 116 §); virkasäännössä todetut epäkohdat ym. (29. 4. 156 §); liikennelaitoksen nosturiauton hankintaa varten myönnetyn määrärahan osan käyttäminen palolaitokselle tilatun pelastusauton maksamiseen (29. 4. 157 §); palopäällikön virka-asunnon luontoisetukorvauksen tarkistaminen (29. 4. 159 §); hätäpuhelintoimikunnan tekemät ehdotukset (24. 6. 200 §); vuositilintarkastajien ja irtaimen omaisuuden tarkastajien v:n 1957 kertomukset (12. 8. 207, 208 §); sairaankuljetuskomitean mietintö (26. 8. 224 §); pysäköinnin kieltäminen eräillä Korkeavuorenkadun osilla (23. 9. 247 §); Karjalaisten VPK:n anomus saada käyttää edelleen Pasilan paloasemarakennuksen autosuojaa (7. 10. 271 §) sekä veroviraston esitys palolaitoksen sille osoittaman laskun korjaamiseksi (2. 12. 331 §).

Lisäksi antoi lautakunta 121 lausuntoa asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- tai muutosehdotuksista sekä 15 lausuntoa rakennuspiirustusten hyväksymisestä.

Palolaitos

Henkilökunta. Kaupunginvaltuusto päätti 24. 9. muuttaa palolaitoksen johtosääntöä ja vahvistaa sisäpalvelussäännön muuttaen samalla teknillisen osaston palomestarin viran paloinsinöörin viraksi, sammutusosaston yliruiskumestarin viran 24. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvaksi apulaispalomestarin viraksi sekä teknillisen osaston työnjohtajan viran korjausmestarin viraksi. Muita muutoksia ei palolaitoksen virkoihin ja niiden palkkaukseen vuoden aikana tehty.

Avoimeksi tulleeseen palokersantin virkaan valitsi palolautakunta palokorp. Birger Bergströmin 16. 10. lukien.

Apulaispalopäällikön viransijaisena toimi palomest. Allan Harne ja palomestarin viransijaisena apul.palomest. Armas Winqvist 11. — 24. 10. välisen ajan. Vt. palokersanttina toimi 1. — 15. 10. palokorp. Nils Rehn, vt. kirjaajana 1. 11. — 31. 12. toim.apul. Kerttu Merivirta ja hänen viransijaisenaan 1. 11. — 31. 12. välisen ajan rva Sylvi Helles.

Kertomusvuoden aikana nimitti palopäällikkö palokorpraalin virkoihin 5 vanhempaa palomiestä, hyväksyi vanhemmiksi palomiehiksi 8 tp. palomiestä ja otti tp. palomiehiksi 8 uutta miestä.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana palokers. Olle Hagström ja palokorp. Toivo Vilkki. Omasta pyynnöstään erosivat 1. 11. siirtyäkseen kaupungin toiseen virkaan kirjaaja Kaisu Pallas sekä yksi vanhempi palomies. Palokorp. Sigvard Westerlund kuoli tapatur-

maisesti tulipalon sammutustyössä 2. 2. ja paloins. Carl-Walter Åström taudin murtamana 28. 12.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä oli koko vuoden 21.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 85 palomiehen vuosilomasijaista ja yksi toimistoapulaisen vuosilomasijainen.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla ilmenee seuraavasta taulukosta:

Osasto	Viranhaltijat				Työsopimussuhteessa olevat työntekijät	Yhteensä
	Päällystö	Alipäällystö	Miehistö	Talous- ja huoltohenkilökunta		
Palopäällikkö	1	—	—	—	—	1
Sammutusosasto	3	—	—	—	—	3
I palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Pääpaloasema	—	12	93	—	—	105
II palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Munkkiniemen palovartioasema	—	1	14	—	—	15
Pitäjänmäen palovartioasema	—	1	9	—	—	10
III palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Käpylän paloasema	—	3	33	—	—	36
Malmin palovartioasema	—	1	9	—	—	10
IV palopiiri:	1	—	—	—	—	1
Kallion paloasema	—	8	73	—	—	81
Herttoniemen palovartioasema	—	2	13	—	—	15
Sammutusosasto yhteensä	8	28	244	—	—	280
Teknillinen osasto	—	1	—	1	18	20
Palonehkäisyosasto	5	—	—	—	—	5
Talousosasto	1	—	—	—	—	1
Toimisto	—	—	—	3	2	5
Varusvarasto	—	—	—	3	3	6
Yhteensä	14	29	244	7	23	317

Vuoden lopulla olivat avoinna paloinsinöörin ja kirjaajan virat.

Virkavapaina joko opintomatkoja, opiskelua, kursseihin ja urheilukilpailuihin osallistumista tai muuta tarkoitusta varten oli vuoden aikana 18 viranhaltijaa yhteensä 129 päivää.

Kertomusvuonna sattui tulipalojen sammutushenkilökunnan keskuudessa sammutustyössä 5 savumyrkytys- ja 7 loukkaantumistapaturmaa, joista yksi savumyrkytystapaturma johti kuolemaan. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 33 henkilöä. Tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmatoimisto tai Vakuutusosakeyhtiö Pohjola eivät korvanneet, oli neljä. Tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat 315 päivään ja niistä suoritetut korvaukset 209 680 mk:aan.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 100 kertaa sairauspäivien lukumäärän ollessa yhteensä 1 889. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat 8 ja 169.

Henkilökunnan eri ryhmien sairauspäivien keskimääräinen luku sairaustapausta ja henkilöä kohti oli viranhaltijaryhmässä seuraava: päällystö 11.4 ja 5.3, alipäällystö 9.6 ja 1.0, miehistö 19.7 ja 7.1 sekä talous- ja huoltohenkilökunta 20.5 ja 5.1. Työsopimussuhteessa olevien työntekijöiden vastaavat luvut olivat 21.1 ja 7.3.

Henkilökunnan koulutus. Sammutushenkilökuntaa koulutettiin laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia sekä paloasemilla oppitunteja, joita myös palovartioasemien henkilökunta seurasi. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaisilla kursseilla.

Palokoulun alipäällystöluokalla opiskeli syyslukukaudella seitsemän palokorpraalia ja -miestä. Kaupungin koulutustoimikunnan järjestämän kunnallishallinnollisen B-kurssin suoritti yksi ruiskumestari ja johtamistaidollisen peruskurssin yksi palokersantti. Palopäällikkö osallistui virastopäälliköiden neuvottelupäiviin Lepolammella. Ensiapu-

kursseihin osallistui yhteensä 25 palokorpraalia ja -miestä. Yksi palokorpraali suoritti Dräger-tehtaiden hengityslaitteiden huoltokurssin Saksassa.

Koulutus- ja opintotoiminnasta voidaan vielä mainita, että palopäällikkö osallistui Freiburgissa pidettyihin saksalaisiin palosuojelupäiviin. Palomiesten pohjoismaisiin opintopäiviin Kööpenhaminassa osallistui palolaitoksen alipäällystöä ja miehistöä. Apul.palopääll. Hugo Virranne ja talouspääll. Nils-Göran Holmquist suorittivat opintomatkan Ruotsiin, paloins. Carl-Walter Åström Itävaltaan, palomest. Allan Harne Saksaan, Ranskaan ja Belgiaan sekä apul.palotark. Gösta Willing Norjaan.

Kiinteistöt ja kalusto. Kiinteistöt. Suurempia uudisrakennus- tai korjaustöitä ei kertomusvuonna suoritettu. Pääpaloaseman ja Kallion paloaseman hälytyskeskushuoneissa suoritettiin korjaustöitä uusien hälytyskeskuslaitteiden asennusten yhteydessä. Käpylän paloaseman ent. ruiskumestarin virkahuoneisto muutettiin toimisto- ja majoitustiloiksi ja Malmin palovartioaseman asuintalon ullakkohuone kuivaushuoneeksi. Talossa Korkeavuorenkatu 39 oleva virka-asunto B 19 suurennettiin liittämällä siihen huoneisto B 18.

Haagaan rakennettavan paloasemarakennuksen ja siihen liittyvän asuinrakennuksen luonnospiirustukset hyväksyi kaupunginvaltuusto 5. 11. Kallion kalliosuoja vuokrattiin kokonaisuudessaan palolaitokselle varastotiloiksi 1. 6. lukien. Pasilan entinen paloasemarakennus siirtyi palolaitokselta rakennusviraston käyttöön vuoden lopulla.

Palokalusto. V. 1958 hankittiin Magirus-Deutz RKW -merkkinen pelastusauto, joka oli varustettu 10 tonnin nosturilla, kahdella vintturilla sekä erilaisilla työkojeilla ja raivauskalustolla sekä Opel-Kapitän -merkkinen henkilöauto ja Mercedes-Bentz -merkkinen sairaankuljetusauto. Lisäksi hankittiin Standard -merkkinen radiopuhelinkeskus ja radiopuhelimia, jotka asennettiin ensin lähteviin paloautoihin ja ambulansseihin. Pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle tulevien uusien hälytyskeskuslaitteiden asennustyöt aloitettiin syksyllä ja vaahtosammutusauton rakentamista jatkettiin, näiden valmistuminen siirtyi v:een 1959. Lisäksi saatiin veto- ja jatkotikkaita, letkukalustoa, paineilmalaitteita, vaahtokalustoa ym. Varusteista voidaan mainita, että sammutushenkilökunnalle hankittiin uudenmalliset puserot käytettäviksi sammutus- ja palvelustehtävissä. Meripelastusristeilijä Harmaja varustettiin vaahtosammutuslaitteilla.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneiden lukumäärä ja jakaantuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Autoja												Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja
	Höykkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneerautoja ja pelastusautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Erikoishuoltoautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Yhteensä		
Sammutusosasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Pääpaloasema	1	2	1	—	1	1	2	1	1	3	—	13	2	10
Munkkiniemen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Pitäjänmäen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Käpylän paloasema	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	4
Malmin palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kallion paloasema	1	1	2	—	1	1	—	8	2	1	—	17	—	4
Herttoniemen palovartioasema	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Varalla	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
Teknillinen osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Yhteensä	12	3	3	1	3	2	2	9	3	6	2	46	2	21

Palolaitoksella oli siis 24 varsinaista sammutusautoa, joista 17 pumpulla varustettua. Näistä oli seitsemässä autossa korkeapainesumupumppu. Pumpulla varustetuista autoista

oli kolmessa 2 500, viidessä 2 000, yhdessä 1 700 ja yhdessä 1 000 l/min tehoinen pumppu sekä seitsemässä yhdistetty 1 500 l/min (8 ilmakehän) matala- ja 250 l/min (46 ik) korkeapainepumppu. Edellä mainituista autoista oli neljätoista varustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla, joiden teho yhdessätoista autossa oli 1 000 l/min, kahdessa 1 500 l/min ja yhdessä 4 000 l/min.

Moottoriruiskujen lukumäärä oli vuoden lopulla 21. Näistä oli kaasuturbiinipumpun teho 2 500 l/min, kahden ruiskun 2 000, kahden 1 500, kolmen 1 000, viiden 800, yhden 700, kolmen 600 ja neljän 200 l/min.

Ruiskuveneen HRV 1:n pumpun teho oli 4 000 l/min ja HRV 2:n pumppujen teho yhteensä 8 000 l/min. HRV 2:ssa oli lisäksi korkeapainepumppu sekä vaahtosammutuslaitteet.

Palolaitoksen kaikkien pumppujen yhteinen teho oli tällöin 60 250 l/min.

Viidessä päivystysautossa, 12 paloautossa ja 7 ambulanssiautossa sekä ruiskuveneessä oli radiopuhelimet.

Uutta paloletkua hankittiin vuoden aikana yhteensä 7 240 m, josta 3 240 m 3 ″:n ja 4 000 m 1½ ″:n kumitettua letkua. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 2 140 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopulla yhteensä 35 221 m paloletkua, josta 17 912 m 3″:n liittimellä varustettua pääjohtoa. Tämän lisäksi oli laitoksella korkeapaineletkua 1 080 m.

P a l o i l m o i t u s l a i t t e e t. Palolaitoksen palolennätinverkkoon oli kytketty 210 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 23. Automaattisia paloilmoituslaitteita, jotka oli kytketty suoraan palolaitoksen lennätinverkkoon, oli 34 paikassa.

Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 628 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytyskeskuksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty Puhelinyhdistyksen keskukseen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla.

P a l o p o s t i t j a v e d e n o t t o p a i k a t. Kertomusvuoden aikana valmistui 358 uutta vesijohdon palopostia, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 3 589. Kantakaupungissa oli seitsemän palokaivoa ja viisi 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 78 palokaivoa ja kahdeksan vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. H ä l y t y s t i l a s t o. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 184 kertaa, joista 606 kertaa tulipalon takia, 55 kertaa nokipalon johdosta, 44 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 6 kertaa happikojetai pulmoottoriavun antamista varten, 50 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 290 kertaa vedenpumppausta ym. avunantotöiden suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 52 kertaa erehdyksessä, 14 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 67 kertaa ilkivaltaisuudesta.

Tulipalosta johtuvat hälytykset suoritettiin 523 tapauksessa puhelimitse ja 45 tapauksessa puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista. Palolennättimellä suoritettiin tulipalohälytys 28 tapauksessa ja suullisesti 10 kertaa.

T u l i p a l o t. Tulipaloja sattui kertomusvuonna kaikkiaan 606, joista tammikuussa 57, helmikuussa 40, maaliskuussa 42, huhtikuussa 60, toukokuussa 65, kesäkuussa 61, heinäkuussa 33, elokuussa 50, syyskuussa 63, lokakuussa 47, marraskuussa 41 ja joulukuussa 47. Näistä 368 sattui klo 6—18 ja 238 klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsisammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 451 eli 74.4 % ja keskikokoisia tulipaloja 28 eli 4.6 %. Suuria tulipaloja eli sellaisia, joiden vahingot olivat huomattavat ja joiden sammuttaminen kesti pitemmän ajan sekä vaati runsaasti kalustoa ja työtä, oli 1 eli 0.2 %. Palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista, oli 126 eli 20.8 %.

Kertomusvuonna sattuneisiin suuriin tulipaloihin on luettava 17. 12. Munkkiniemessä, Lokkalantie 1—3:n 7. kerroksisessa uudisrakennuksessa syttynyt tulipalo, josta mainittakoon seuraavaa: klo 02.30 hälytettiin palokunta uudisrakennukselle, jossa oli koksikaminoista syttynyt palo. Palokunnan saapuessa paikalle oli rakennuksen 3 ylintä kerrosta

kokonaan tulen vallassa. Palossa vahingoittuivat osittain betonirakenteet, puiset sisärakenteet ja ulkopuoliset rakennustelineet. Rakennuksen pohjapinta-ala on 40 × 12 m. Sammutustöihin osallistuivat pääpaloaseman, Kallion paloaseman, Pitäjänmäen ja Munkkiniemen palovartioasemien sammutusyksiköt sekä Munkkiniemen vapaaehtoinen palokunta. Sammutuksessa käytettiin kolmeatoista 2″:n ja kolmea 3″:n suihkua 5:stä palopostista. Ruiskujen työaika oli yhteensä noin 13 ½ t. Jälkisammutus, johon osallistuivat Kallion ja Käpylän paloasemien sekä Munkkiniemen palovartioaseman sammutusyksiköt, päättyi klo 10.

Kertomusvuoden tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy																					Yhteensä
	Vialinen tulisija tai savujohto	Tulisijan tai savuhormin liikakuumeneminen	Nokivalkea	Savupiipusta tulut kipinä	Tulisijasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuhka tai esine	Salama	Sähkölaitteiden huolimaton käsittely	Muut sähköstä aiheuttavat syyt	Tulenarkojen nesteiden huolimaton käsittely	Tulitikkujen huolimaton käsittely	Tupakointi	Muu tulen huolimaton käsittely	Räjähdys	Itsesytytys	Hitsaus	Tehdastoiminnasta aiheutunut kipinä tai kaasunmuodostusyms.	Koneenosien liikakuumeneminen	Rautatie-, auto- ja höyrylaivaliikenne	Lasten tulen käsittely	Tuho- ja murhapoltto	Syy tuntematon	
Asuinhuone	7	4	1	—	3	—	—	8	16	2	1	14	20	3	—	6	—	—	—	5	3	4	97
Asuinrakennus	—	1	1	3	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	2	3	16
Auto, moottoripyörä ym.	—	—	—	—	—	—	—	—	39	4	—	2	7	—	5	1	—	—	2	—	1	2	63
Autotalli	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Eteinen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2	3	—	10
Halkopino	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Hiilivarasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	9	—	—	—	—	—	—	—	11
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Hotelli, sairaala ym.	—	1	—	—	—	1	—	—	7	—	—	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	14
Kaatopaikka	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	8	—	—	—	—	1	—	4	17
Katto	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Kellari	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	6	—	—	1	—	—	—	4	3	—	19
Keittiö, keittokomero	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4	2	—	—	—	—	—	1	—	—	12
Laiva, moottorivene	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	5	—	—	4	—	—	—	—	—	—	12
Lautatarha	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Liikehuone	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	4	3	—	—	—	—	—	—	1	1	13
Metsä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Nurmikko, maasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	12	—	—	—	—	—	7	34	2	—	61
Pannuhuone	3	5	—	—	1	1	—	—	—	2	—	1	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	17
Parakki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pesutupa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Rakennustyömaa	7	19	—	—	1	—	—	—	4	1	—	5	8	—	—	6	—	—	—	2	—	3	56
Rautatievaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Roskakuilu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Roskalaatikko	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	2	—	1	15
Sauna	1	5	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Tehdaslaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	4	—	—	—	3	18
Tervapata	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Työhuone	2	6	—	—	1	—	—	5	2	3	—	2	6	3	1	5	—	—	—	—	—	2	38
Ullakko	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6
Vaja tai ulkorakennus	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	4	1	3	18
Varasto	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	5	6	—	3	2	—	—	—	1	—	5	25
Yhteensä	23	53	2	6	7	11	1	14	109	16	4	50	104	11	26	33	11	4	9	63	15	34	606

Palovahingot. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 1 504 896 202 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 16 620 729 479 mk eli yhteensä 18 125 625 681 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 129 410 052 mk:aan ja kiinteimistön osalta 85 267 623 mk:aan eli yhteensä 214 677 675 mk:aan, joka oli 1.2 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit v. 1948—1957 olivat seuraavat:

1949	0.7	1952	1.6	1955	0.5
1950	0.7	1953	0.4	1956	1.0
1951	0.7	1954	0.6	1957	0.7

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 6 ihmistä, tuhoutui 6 rakennusta kokonaan ja 18 rakennusta osittain sekä 2.3 ha metsää.

Avunanto- ja pelastustyöt. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 390 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 44 kertaa ja happikojeita lainattiin 6 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedenpumppausta ja annettiin muuta avustusta sekä lainattiin kalustoa 290 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviin 50 kertaa hukkuvan pelastamista tai etsimistä varten. 34 tapauksessa ei hälytys aiheuttanut toimintaa.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 13 110 kertaa, joista 10 261 kertaa sairaiden ja 2 849 kertaa tapaturmaisesti loukkaantuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1957 olivat 13 533, 10 569 ja 2 964. Kuljetusten lukumäärä aleni siis 423:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 36 eli 1 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	936	238	1 174
Helmikuu	880	225	1 105
Maaliskuu	873	222	1 095
Huhtikuu	906	225	1 131
Toukokuu	870	245	1 115
Kesäkuu	830	249	1 079
Heinäkuu	794	241	1 035
Elokuu	681	258	939
Syyskuu	737	246	983
Lokakuu	920	235	1 155
Marraskuu	904	235	1 139
Joulukuu	930	230	1 160
Yhteensä	10 261	2 849	13 110

Kuljetusmatkojen pituus oli 173 097 km eli keskimäärin 13.2 km kuljetusta kohti. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 5 994 990 mk, edellisenä vuonna 5 720 541 mk.

Turvavartiointi. Teattereiden turvavartioinnista huolehti Helsingin vapaaehtoinen palokunta. Palolaitos asetti turvavartiot Messuhalliin messujen ja näyttelyiden ajaksi sekä huolehti Eläintarhan ajojen ym. kilpailujen ja tilaisuuksien turvavartioinnista.

Palonehkäisytoiminta

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa oli viikottain mukana palopäällikkö tai palotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin piirustusten seikkaperäinen ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupunkialueella 13. 1.—27. 5., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueella

23. 6.—15. 7. sekä esikaupunkialueella 15. 9.—13. 12. välisinä aikoina. Tarkastusten johdosta annettiin kaikkiaan 468 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin yhdestä palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja kuudesta laiminlyönnistä poliisiviranomaisille.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin palonehkäisyyn liittyvissä asioissa maistraatille 102, kaasulaitokselle 141 ja muille viranomaisille ja yksityisille 64.

Tämän lisäksi suoritettiin 1 251 pyydettyä tarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Palomestarit suorittivat asianomaisissa palopiireissään järjestystarkastuksia.

Päällystö ja alipäällystö piti vuoden aikana sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa sekä opintopäivillä ja kursseilla ja palokoulussa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous

Vuoden alusta lukien liitettiin VIII nuohouspiirin alue XI:een ja VII nuohouspiiriin ja muutettiin vastaavasti nuohouspiirien järjestysnumerot, joten kaupungin alue oli koko vuoden jaettu 20 nuohouspiiriin. Jokaisessa piirissä oli piirinuohooja, etumies ja tarpeellinen määrä nuohoojia. Vuoden lopulla erosi kaksi piirinuohoojaa ja piirijako muutettiin 1. 1. 1959 lukien.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa piirissä 12 kertaa. Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiirissään yleiseen palotarkastukseen, johon kului kaikissa piireissä yhteensä 390 tarkastuspäivää eli keskimäärin 19 päivää piiriä kohti. Piirinuohoojat suorittivat lisäksi piireissään 1 795 muuta tarkastusta sekä kukin vuorollaan nokipalopäivystystä pääpaloasemalla.

Palotarkastaja tarkasti jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Maistraatti korotti nuohoustaksan 1. 4. lukien.

Palolautakunta hyväksyi vuoden aikana I nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Kalle Väätäsen, XV nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Jaakko Revonlinnan, XVI nuohouspiirin etumieheksi nuohoojamestari Armas Heikkisen ja XVII nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Lauri Portalan. Lisäksi oikeutti palolautakunta piirinuohooja Johan Rautionjäämään piirinuohoojaksi eläkeiän saavuttaneena 31. 12. 1959 asti ja piirinuohooja Aarne Koposen asumaan nuohouspiirinsä ulkopuolella.

Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla 87.

Kertomusvuonna sattui 55 nokipaloa ja niiden lukumäärä on viimeisenä kymmenvuotiskautena ollut seuraava:

1949	87	1951	65	1953	51	1955	40	1957	39
1950	71	1952	69	1954	48	1956	58	1958	55

Palolaitoksen menot ja tulot

Palolaitoksen kertomusvuoden menot ylittivät edellisen vuoden menot noin 44 mmk:lla mikä johtui palkkojen korotuksista, tilitysvuokrien noususta ja kaluston hankintamenojen lisäyksestä.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	592 000	505 550	+ 86 450
Vakinaiset viranhaltijat	177 672 130	185 284 594	— 7 612 464
Tilapäiset viranhaltijat	360 000	373 200	— 13 200
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	9 595 900	9 640 910	— 45 010
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	3 000 000	754 230	+ 2 245 770
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	38 000 000	40 469 905	— 2 469 905

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Muut palkkamenot	13 100 000	13 064 134	+ 35 866
Vuokra	19 032 760	19 200 300	— 167 540
Lämpö	9 664 530	7 614 803	+ 2 049 727
Valaistus	2 331 900	2 250 063	+ 81 837
Siivoustarvikkeet	230 000	229 391	+ 609
Vedenkulutus	510 000	446 728	+ 63 272
Puhtaanapito	791 000	878 115	— 87 115
Kaluston hankinta	16 400 000	21 229 885	— 4 829 885
Palokaluston hankinta väestönsuojelutarkoituksiin	5 000 000	4 956 865	+ 43 135
Kaluston kunnossapito	6 000 000	6 318 599	— 318 599
Painatus ja sidonta	250 000	195 202	+ 54 798
Tarverahat	1 415 200	1 381 708	+ 33 492
Vaatteiden pesu	652 000	650 652	+ 1 348
Lääkintähuolto	200 000	198 413	+ 1 587
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	74 030	+ 75 970
Autojen käyttö	4 600 500	5 061 990	— 461 490
Vakuutusmaksut	360 000	433 991	— 73 991
Yhteensä	309 907 920	321 213 258	—11 305 338

Talousarvion ulkopuolella oleva, kaluston hankintaan varattu edellisiltä vuosilta siirretty määräraha, yhteensä 20.27 mmk käytettiin kokonaan.

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 600 000 mk, esikaupunkialueiden vapaaehtoisille palokunnille 4 mmk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 275 000 mk eli avustuksia yhteensä 4 875 000 mk.

Tulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuina noin 0.5 mmk:lla.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 5 994 990 mk, luontoisetukorvauksista 4 116 715 mk sekä sekalaisia tuloja, joihin sisältyi myös tulot avunannoista, 2 359 075 mk eli tuloja yhteensä 12 470 780 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 591 469 mk ja tuloja kertyi 696 710 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 140 000 mk pääomaan, mikä vuoden lopulla nousi 1 940 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 197 581 mk.

Göstä Waseniuksen rahaston korkotulot olivat 8 630 mk. Rahastosta suoritettiin vuoden aikana 40 000 mk:n suuruinen opintomatka-apuraha. Vuoden lopulla siirrettiin käyttövaroista pääomaan 48 000 mk, mikä tällöin nousi 170 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 55 213 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 493 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 4, paloautoja kiintopumppuineen 17, kuorma-autoja 4, moottoriruiskuja 19, vesisäiliöitä 21, joiden yhteinen tilavuus oli 31 000 l, 3″:n letkua 4 724 m, 2″:n letkua 3 360 m ja 1½″:n letkua 1 960 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta ja yksi sotilaspalokunta.

Varapalokuntien toiminta oli kertomusvuoden aikana seuraava:

Varapalokunta		Hälytysten luku Kaupunki-alueella	Kaupunki-alueen ulkopuolella	Yhteensä
Helsingin	VPK	3	—	3
Degerön	»	8	—	8
Haagan	»	22	—	22
Karjalaisten	»	6	1	7
Kaarelan	»	4	8	12
Lauttasaaren	»	5	—	5
Malmin	»	29	1	30
Marjaniemen	»	7	—	7
Munkkiniemen	»	18	—	18
Oulunkylän	»	21	—	21
Pakinkylän	»	6	1	7
Pitäjänmäen	»	9	1	10
Puistolan	»	25	1	26
Pukinmäen	»	22	—	22
Tapanilan	»	22	1	23
Vanhan Käpylän	»	2	—	2
Vartiokylän-Mellunkylän	»	6	—	6
	Yhteensä	215	14	229

18. Huoltotoimi [1)]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kertomusvuonna jatkunut lamakausi ja esiintynyt työttömyys aiheuttivat kaupungin asukkaiden keskuudessa huomattavasti lisääntyvää huoltoavun tarvetta, mistä johtui, että huoltoaputapausten lukumäärät jo vuoden alkupuolelta lukien kuukausi kuukaudelta kasvoivat ja että huoltolautakunnan alaisen huoltoviraston työmäärä vastaavasti lisääntyi. Huoltolautakunta joutuikin näistä syistä kertomusvuonna tekemään kaupunginhallitukselle esityksen uuden väliaikaisen huoltotoimiston perustamisesta sekä esittämään huoltoviraston henkilökuntaa muutenkin lisättäväksi. Huoltolautakuntaa koskevien säännösten osalta on mainittava, että sosiaalilohjesääntöön ja huoltolautakunnan alaisten laitosten ohjesääntöön tehtiin eräitä, lähinnä Tervalammen työlaitosta koskevia muutoksia, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 10. 9. ja sosiaaliministeriö vahvisti 4. 2.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta tai siihen oleellisesti vaikuttavasta kertomusvuoden yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 21. 2. annettu asetus työllisyysasetuksen muuttamisesta, 7. 3. annettu vajaamielislaki ja 14. 6. annettu vajaamielisasetus, 25. 4. annetut laki sotilasavustuslain muuttamisesta ja vastaava asetus, 6. 5. annettu laki ammattiopintojen avustuslain muuttamisesta, 14. 6. annettu laki sotilasvammalain mukaisten korvausten korottamisesta, 7. 11. annetut lait tapaturmavakuutuslain muuttamisesta ja tapaturmakorvausten korottamisesta, 12. 2. annettu laki invalidirahalain muuttamisesta, 31. 12. annetut laki asumiserolisän maksamisesta siirtotyömaalla olevan työntekijän huollettaville ja vastaava täytäntöönpano- ja soveltamisasetus, valtioneuvoston päätökset 27. 3. ja 14. 5. perhelisän toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta sekä sosiaaliministeriön päätökset 31. 12. kunnallisen kodinhoitoavun korvausperusteista ja kunnallisten kodinhoitajien luontoisetujen korvaamisesta.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 33 716 henkilöä eli 7.7 % väestöstä. Vastaava suhdeluku oli edellisenä vuonna 5.4 %. Edelliseen vuoteen verraten huoltoavun vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä nousi 10 733 henkilöllä eli 46.7 %. V:n 1935 jälkeen ei huoltoavun vaikutuspiiri yhtenäkään vuonna ole noussut niin suureksi kuin kertomusvuoden vastaava absoluuttinen lukumäärä. Väkilukuun verrattuna taas em. suhdeluku on korkein sitten v:n 1937.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltosuhteessa olevien työntekijäin määrä oli keskimäärin hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna, samoin heidän työpäiviensä luku. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin irtolaishuollossa olleiden lukumäärät nousivat jonkin verran edellisestä vuodesta, kun sitä vastoin alkoholistihuollossa olleiden luku hieman aleni. Valtion kustantamien sosiaalisten

---

[1)] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että lapsilisää, invalidirahaa, invalidihuoltoa ja sotilasavustusta saavien lukumäärät nousivat, kun sitä vastoin sotaorpojen työhuoltoa ja ammattiopintojen avustuksia saavien luvut alenivat. Kodinhoitoa saavien perheiden luku oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot nousivat n. 406.6 mmk:lla ollen kertomusvuonna 2 160.8 mmk. Nettomenot olivat 1 437.2 mmk eli n. 387.6 mmk suuremmat kuin edellisenä vuonna.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. Lautakuntaan kuuluivat v:ksi 1957—1959 valittuina jäseninä rva Katariina Andersson, valtiot. maist. Maija Björklund, yhteiskuntat, kand. Heikki Hilpi, kontt. pääll. Konsti Järnefelt, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, rovasti Axel Palmgren, toimitsija Veikko Porkkala, teol. toht. Veikko Päivänsalo, kirjanpitäjä Aune Salminen, toimitsija Aune Seme ja rva Edith Stolt; varajäseninä lakit. lis. Georg Ehrnrooth, pastori Erkki Ervamaa, rva Nimma Gröhn, liinavaatevarastonhoitaja Vieno Hänninen, sosionomi Tor Högnäs, osastopääll. Uuno Kiukas, kirjanpitäjä Lahja Koski, työnjoht. Aarne Lipasti, fil. kand. Annikki Mäkinen, vaatetustyöntekijä Mirjami Parviainen sekä rva Saima Saveri; lisäjäseninä tarkastaja Maija Ahlberg, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, hallikaitsija Eino Hintikainen, toim. hoit. Sylvia Honkavaara, ekon. Juhani Lampi, rva Jenny Linko, autonkulj. Oiva Lundén, rva Katri Nieminen, rva Veera Pessi, toiminnanjoht. Irma Turunen sekä valtiot. maist. Martti Valla; varalisäjäseninä ompelija Elsa Heiskanen, rva Sisko Henell, sosionomi Tor Högnäs, sair. hoit. Kirsti Järvinen, kirvesmies Karl Lampila, rva Gunnel Meinander, vaatturi Gunnar Nyman, huoltojoht. Robert Orava, kappaompelija Liina Pyykkö, rva Eeva Sallavo sekä johtajatar Tyyne Särkijärvi.

Kaupunginvaltuusto myönsi 29. 1. vapautuksen huoltolautakunnan jäsenyydestä rva Stoltille ja valitsi hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi sähköasentaja Harry Lindgrenin, samoin vapautettiin varajäsenyydestä osastopääll. Kiukas ja valittiin hänen tilalleen pankkivirkailija Mirjam Kotilainen. Valtiot. maist. Björklundille myönsi kaupunginvaltuusto 23. 4. vapautuksen huoltolautakunnan jäsenyydestä valiten uudeksi jäseneksi hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi opetusneuvos Hilja Vilkemaan.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Palmgren.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 10 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja holhousjaoston, 6 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä väestöasiainjaoston.

Hallintojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt sekä jäseninä varapuheenjohtaja Palmgren, jäsenet Päivänsalo ja Hilpi, huoltotoimen toim. joht. Asteljoki sekä huoltoviraston apul. johtajat Toivola, Salo ja Alho.

Omaisuus- ja holhousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja sekä jäseninä Andersson ja Ehrnrooth.

Huoltojaostoissa I—VI toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä huoltoviraston apulaisjohtaja sekä jäseninä yksi jäsen ja yksi lisäjäsen, nimittäin I jaostossa Porkkala ja Lampi, II jaostossa Salminen ja Lundén, III jaostossa Stolt (hänen saatuaan vapautuksen huoltolautakunnan jäsenyydestä Lindgren) ja Ahlberg, IV jaostossa Salminen ja Honkavaara, V jaostossa Seme ja Linko sekä VI jaostossa Porkkala ja Valla.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja ja jäseninä v. Martens ja Hintikainen.

Työhuoltojaoston puheenjohtajana oli apul. joht. Salo sekä jäseninä Björklund (hänen saatuaan vapautuksen huoltolautakunnan jäsenyydestä Vilkemaa) ja Pessi.

Väestöasiainjaoston puheenjohtajana oli apul. joht. Salo sekä jäseninä Seme ja Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokuntiin kuuluivat kolmivuotiskaudeksi 1957—1959 valittuina:

Huoltolaitosten johtokuntaan Päivänsalo, Andersson ja Turunen, joista Päivänsalo puheenjohtajana; Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan Hilpi, Björklund (hänen saatuaan vapautuksen huoltolautakunnan jäsenyydestä Järnefelt) ja v. Martens, joista Hilpi puheenjohtajana, sekä työtupien johtokuntaan Palmgren, Stolt ja Lampi, joista Palmgren puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, alkoholistihuoltojaostossa toimitsija Eino Saastamoinen sekä omaisuus- ja holhousjaostossa, huoltolaitosten johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot. kand. Veikko Järvinen.

Tilisäännön edellyttäminä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajina toimivat huoltolautakunnan valitsemat jäsenet Palmgren ja Salminen.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 10 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 108 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 13 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 170 asiaa tai asiaryhmää. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	26	239	Omaisuus- ja holhousjaosto	11	204
II	26	313	Väestöasiainjaosto	15	15
III	24	321	Työhuoltojaosto	27	222
IV	27	346	Alkoholistihuoltojaosto.	26	1 039
V	26	434			
VI	36	256			

Huoltolaitosten johtokunta kokoontui 13 kertaa käsitellen 340 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 25 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 204. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 110 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Laskutus ja korvausten periminen huoltolaitoksissa tulo- ja lähtöpäivältä. Sen johdosta, että kaupungin uuden sairaalataksan mukaan hoitomaksu oli suoritettava sekä tulo- että lähtöpäivältä, päätti huoltolautakunta yhdenmukaisen käytännön saavuttamiseksi: 1) että huoltolaitosten johtokunnan alaisissa huoltolaitoksissa 16. 8. lukien annettua huoltoa koskevassa laskutus- ja perimistoiminnassa oli hoitopäivämaksu velottava sekä tulo- että lähtöpäivältä, elleivät ne olleet samat. Tätä ei kuitenkaan sovellettu aikaisempien periaatteiden mukaisesti laskettuihin jo loppuunsuoritettuihin laskutus- ja perimistapauksiin sekä 2) että potilaan siirtyessä huoltolaitosten johtokunnan alaisesta huoltolaitoksesta välittömästi kaupungin sairaalaan tai Helsingin Yliopistolliseen Keskussairaalaan lähtöpäivältä ei kuitenkaan velota (3. 11. 73 §).

Tervalammen työlaitoksen rakennustoimikunta. Kaupunginhallituksen 17. 4. asettamaan rakennustoimikuntaan Tervalammen työlaitoksen uudisrakennus- ja korjaustöiden suunnittelua ja valvontaa varten päätti huoltolautakunta valita kolmanneksi jäseneksi Arvid v. Martensin (30. 5. 44 §).

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta yksityisten vanhainkotien tukemiseksi huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 25 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 8 898 629 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 857 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien luku edellisenä vuonna oli kaikkiaan 282 496 (10. 3. 19 §).

Äiti- ja lapsikotien tukeminen. Ensimmäisen kerran huoltolautakunnan talousarvioon merkitystä, äiti- ja lapsikotien tukemiseen tarkoitetusta määrärahasta huoltolautakunta jakoi avustuksina viidelle Helsingissä toimivalle ja helsinkiläisten tarvetta palvelevalle äiti- ja lapsikodille yhteensä 2 531 100 mk (31. 3. 30 §, 15. 12. 105 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina Kotikerho -nimiselle yhdistykselle 700 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 400 000 mk ja Kansan Raittius-

avulle 100 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (3. 2. 10 §).

Huoltolautakunnan edustajat. Huoltolautakunnan edustajaksi Oulunkylän Vapaan Huollon säätiön isännistöön v:ksi 1958—1960 valittiin toimistonhoitaja Ingrid Johansson ja varaedustajaksi huoltotarkastaja Selli Nilsson (hall. jsto 2. 1. 6 §).

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: eläkesäännön muuttamista Tervalammen työlaitoksen eräiden viranhaltijain osalta (3. 2. 12 §); uuden osaston avaamista Koskelan sairaskodin keittiörakennuksen eräisiin huonetiloihin n. 30—35 naishuollettavaa varten (31. 3. 34 §); erityisen kurinpitoasiain johtokunnan asettamista Tervalammen työlaitokseen ja siitä aiheutuvien muutosten tekemistä kaupungin sosiaaliohjesääntöön ja huoltolautakunnan alaisten laitosten ohjesääntöön (21. 4. 42 §) sekä ko. hallintoelimen nimittämistä huoltoasiain johtokunnaksi (30. 5. 50 §); uuden väliaikaisen VII huoltotoimiston perustamista (30. 5. 49 §); huoltoviraston kanslianhoitajien palkkauksen tarkistamista (15. 12. 104 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa annettiin eri viranomaisille lukuisia lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: työttömyysavustuksia koskevaa valtuustoaloitetta (3. 2. 13 §); kuntien yhteistoimintakysymystä (3. 2. 14 §); hankintakomitean mietintöä (10. 3. 20 §); tutkimusta kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon järjestämisestä (31. 3. 26 §); keskuspesulan hallinnollisen aseman määrittelyä ym. (hall. jsto 5. 5. 49 §); kaupungin erilaisten sisäisten piirijakojen yhtenäistämistä (hall. jsto 18. 6. 66 §); erään invalidiyhdistyksen kirjelmää työttömien invalidien työhön sijoittamisesta (hall. jsto 6. 8. 92 §); Roihuvuoren vanhainkodin luonnospiirustuksia (28. 8. 64 §); mielisairaalatoimikunnan mietintöä (hall. jsto 15. 9. 107 §); ateriakorvaukseen oikeutettujen kodinhoitajien piirin laajentamista (hall. jsto 30. 9. 116 §); talousarvion tarkistamiskomitean mietintöä (3. 11. 77 §); vanhojen ikäluokkien työhönsijoitusosaston perustamista työnvälitystoimistoon (3. 11. 79 §); vajaamielislain täytäntöönpanoa Helsingissä (3. 11. 84 §); 25 %:n hoitomaksualennuksen poistamista kansaneläkettä saavien mielisairaiden osalta (15. 12. 100 §); Uudenmaan työlaitoksen yhden naishoitopaikan myyntitarjousta (15. 12. 101 §); Sotainvalidien Veljesliiton anomusta, joka koski poikkeuksen tekemistä sosiaalisten apurahojen vahvistetuista jako-ohjeista (15. 12. 102 §);

seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen ym. myöntämistä: Helsingin Valkonauhayhdistys (2. 1. 4 §), Helsingin Vanhainsuojeluyhdistys (31. 3. 28 §), Helsingin Sokeat (21. 4. 41 §, 3. 11. 83 §), A-klinikkasäätiö (hall. jsto 18. 6. 67 §), Kodittomien Tuki (hall. jsto 6. 8. 88 §), Kotikerho (hall. jsto 15. 9. 105 §, 3. 11. 138 §), Sokeain Keskusliitto (3. 11. 78 §), Hengityslaitepotilaat (3. 11. 80 §), Helsingin Polio Huolto (28. 11. 92 §), Vanhojen Huolto (28. 11. 93 §) sekä 27:n eri järjestön anomuksia apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemismäärärahasta (10. 3. 22 §), sota- ym. invalidien avustusmäärärahan jakoa (10. 3. 21 §) ja lomanvietto- ja kesävirkistystoimintaa varten varatun määrärahan jakoehdotusta vanhusten kesävirkistystä varten (21. 4. 40 §).

Lautakunnan eri jaostot antoivat viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Valtion tapaturmatoimisto ja Kansaneläkelaitos.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltotoimen toim. joht. Alpo Asteljoki oli virkavapaana 1. 10. lukien vuoden loppuun, virkaa hoiti ko. aikana ensimmäinen apul. joht. Osmo Toivola. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. kanslianhoit. Lauri Kyti sekä huol-

totarkastajat Lempi Hirvikallio, Kaarlo Kohonen ja Anna Åhman. Kaupunkiliiton ansiomitalin saivat eläkkeellä olevat huoltotarkastaja A. Åhman, toimistoapulainen M. Järvinen ja vahtimestarit Y. Ahonen ja P. Bergman.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä alkoholistihuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja. Kertomusvuonna muuttivat huoltoviraston työhuolto-, kodinhoito- ja väestöasiaintoimistot uusiin huoneistoihinsa talossa Siltasaarenkatu 12.

Toimistotyö. Huoltoapua, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 25 950 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 18 399.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 14 546:lla. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 7 210 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 5 976 tapauksessa ja 39 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 365 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli toimisto 994.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 61 812. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän niiden huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 689 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 571 sekä laati 4 011 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 371 kotikäyntiä.

Alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 186 uutta irtolaistapausta, 675 uutta alkoholistitapausta sekä 550 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 27 117. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 744 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 266 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 742 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiaintoimistossa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 2 982 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku oli 917. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 571 ja lopussa 1 561 henkilöä.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 377 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 792 huoltolautakunnan ja 413 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta sekä 172 kansaneläkkeen lisäeläkkeen kunnanosuuksista. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna lopullisesti selvitettyjä köyhäinhoitoa ja lastensuojelua koskevia tapauksia 395. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 857 henkilölle annetusta huollosta.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia, ja koski niistä 4 494 huoltoapua, 208 sotasiirtolaishoitoa ja 3 köyhäinhoitoa. Näiden lisäksi 3 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 530 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva korvausten perimistoiminta tapahtui desentralisoidusti pääasiassa huoltotoimistoissa. Osa tehtävistä hoidettiin keskitetysti seuraavissa erikoistyöryhmissä: lastensuojeluhoidosta aiheutuvat korvaukset peri ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä hoiti yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiain ryhmä hoiti huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat. Mainittakoon, että niiden henkilöiden luku, joiden eläkkeitä ko. tavalla oli hoidettavana, oli vuoden alussa 4 758 ja lopussa 5 010.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Huoltoapulakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perhekuntia:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	5 526	28.1
» » lapsia huollettavana	114	0.6
» naiset, ilman lapsia	7 794	39.6
» » lapsia huollettavana	1 546	7.9
Avioparit, ilman lapsia	1 976	10.1
» lapsia huollettavana	2 696	13.7
Yhteensä	19 652	100.0

Niiden perhekuntien luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 4 356. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	58	35	10	7	2	—	2	—	—	—	—	114
Naimattomat naiset	294	36	8	3	2	2	—	—	—	—	—	345
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	479	414	211	60	26	9	2	—	—	—	—	1 201
Aviopuolisot	905	812	469	279	125	67	23	9	3	3	1	2 696
Yhteensä	1 736	1 297	698	349	155	78	27	9	3	3	1	4 356

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 9 392.

Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan lukien, oli 33 716, mikä luku osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 7.7 %. Huoltoavun (ennen v. 1957 köyhäinhoidon) vaikutuspiiri kehittyi v. 1949—1958 seuraavasti:

Vuosi	Huoltoavun (köyhäinhoidon) vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta
1949	12 714	3.5
1950	12 363	3.3
1951	12 151	3.2
1952	13 485	3.5
1953	17 432	4.4
1954	17 852	4.4
1955	19 133	4.6
1956	20 081	4.8
1957	22 983	5.4
1958	33 716	7.7

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsyistä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 51.9 %. Vanhuus esiintyi syynä 11.7%:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 8.6 %:lla ja työttömyys 22.2 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1949—1958 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Vanhuus	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5	14.6	11.7
Mielisairaus	18.6	18.7	19.2	18.9	16.5	16.6	17.0	18.0	17.7	11.7
Muut sairaudet ja invaliditeetti	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1	43.1	38.8
Vajaamielisyys	1.6	1.7	1.7	1.5	1.0	1.2	1.1	0.9	2.4	1.4
Aviopuolison kuolema	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Perheen suurilukuisuus	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6	1.5	1.2
Epäsosiaalinen elämäntapa [1])	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5	9.1	8.6
Työttömyys	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2	7.8	22.2
Muut syyt	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1	3.7	4.2
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä 30—65-vuotiailla ja työttömyys alle 30-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä olivat vanhuudesta johtuvat seikat. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20—39-vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli huomattava. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 v	20-29 v	30-39 v	40-49 v	50-59 v	60-64 v	65 v -
Vanhuus	—	7.0	—	—	—	—	46.6
Mielisairaus	2.5	—	11.8	14.6	15.2	13.7	9.6
Muut sairaudet ja invaliditeetti	23.9	23.7	26.5	36.1	50.2	69.1	41.3
Vajaamielisyys	1.6	2.9	2.4	1.4	1.1	0.7	0.3
Aviopuolison kuolema	0.2	0.1	0.3	0.3	0.1	0.1	0.1
Perheen suurilukuisuus	—	0.7	3.4	2.4	0.7	—	—
Epäsosiaalinen elämäntapa	9.3	18.6	16.8	11.6	5.5	1.3	0.2
Työttömyys	40.8	40.7	33.7	28.5	23.5	11.8	1.0
Muut syyt	21.7	6.3	5.1	5.1	3.7	3.3	0.9
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

Huoltoavun muoto:	Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoito	5 248
» yksityishoito	2
» kotiavustus	10 572
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta	3 830
Kaikkiaan	19 652

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	258	2.5	181	1.9	439	2.2
20—29	1 674	16.3	773	8.3	2 447	12.5
30—39	2 293	22.3	1 016	10.8	3 309	16.8
40—49	2 266	22.0	1 363	14.5	3 629	18.5
50—59	1 964	19.1	1 529	16.3	3 493	17.8
60—64	603	5.9	802	8.6	1 405	7.1
65—69	451	4.4	788	8.4	1 239	6.3
70—79	601	5.8	1 907	20.4	2 508	12.8
80—	171	1.7	1 012	10.8	1 183	6.0
Yhteensä	10 281	100.0	9 371	100.0	19 652	100.0

[1]) Elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, perheensä jättäminen, muu epäsosiaalinen elämäntapa.

Vanhuuden rajan, 65 v, oli sivuuttanut 25.1 % päämiehistä.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen tukiosaa tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Huoltoapua saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	5 526	2 054	37.2
» » lapsia huollettavana	114	14	12.3
» naiset, ilman lapsia	7 794	5 633	72.3
» » lapsia huollettavana	1 546	153	9.9
Avioparit, ilman lapsia	1 976	1 081	54.7
» lapsia huollettavana	2 696	371	13.8
Kaikkiaan	19 652	9 306	47.4

Em. 1 081 lapsettomasta avioparista 404 oli sellaisia, joista kumpikin sai mainittua eläkettä. Vastaava luku niistä 371 avioparista, joilla oli lapsia, oli 24. Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista oli saanut sanottuja etuuksia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 7 955 päämiestä ja 1 426 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 9 381 eri henkilöä (ed. v. 8 064). Näiden laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli 1 537 615 (1 475 800), joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 163.9 huoltopäivää (183.0).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**3 057**	**4 898**	**7 955**	**1 426**	**9 381**	**1 537 615**	**163.9**
Kaupungin omat laitokset	**2 530**	**3 841**	**6 371**	**947**	**7 318**	**1 279 750**	**174.9**
Huoltolautakunnan alaiset	*750*	*1 790*	*2 540*	*120*	*2 660*	*633 899*	*238.3*
Koskelan sairaskoti laitoksineen	419	1 159	1 578	106	1 684	359 512	213.5
Kustaankartanon vanhainkoti	196	658	854	14	868	261 880	301.7
Tervalammen työlaitos	142	—	142	—	142	12 507	88.1
Sairaalat	*1 155*	*993*	*2 148*	*691*	*2 839*	*99 643*	*35.1*
Marian sairaala	542	441	983	113	1 096	28 500	26.0
Kivelän sairaala	445	428	873	140	1 013	36 651	36.2
Malmin sairaala	81	56	137	19	156	3 498	22.4
Auroran sairaala	90	73	163	426	589	15 250	25.9
Tuberkuloosiparantola	71	17	88	3	91	11 559	127.2
Toipumiskoti	66	72	138	8	146	4 185	28.7
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	*783*	*1 235*	*2 018*	*155*	*2 173*	*546 208*	*251.4*
Nikkilän sairaala	457	867	1 324	63	1 387	452 347	326.1
Kivelän sairaala	230	198	428	67	495	49 692	100.4
B-mielisairaala, Salo	2	57	59	1	60	19 984	333.1
Nummelan sairaala	36	54	90	7	97	14 037	144.7
Keskuskoti	—	24	24	1	25	3 054	122.2
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	134	159	293	30	323	7 094	22.0

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Muiden omistamat laitokset	**715**	**1 341**	**2 056**	**526**	**2 582**	**257 865**	**99.9**
Vanhainkodit	*25*	*247*	*272*	*7*	*279*	*80 240*	*287.6*
Lepokodit	*18*	*36*	*54*	*3*	*57*	*5 107*	*89.6*
Koulukodit	—	*3*	*3*	—	*3*	*428*	*142.7*
Erilaiset invalidikodit	*2*	*3*	*5*	*1*	*6*	*682*	*113.7*
Ensi-Koti	—	*85*	*85*	*5*	*90*	*6 504*	*72.3*
Sofie Mannerheiminkoti	—	*9*	*9*	*1*	*10*	*349*	*34.9*
Pelastusarmeijan äitikoti	—	*2*	*2*	—	*2*	*136*	*68.0*
Pippingsköldin »	—	*62*	*62*	*10*	*72*	*4 759*	*66.1*
Emmauskoti	—	*73*	*73*	*5*	*78*	*12 720*	*163.1*
Sekalaiset turvakodit ym.	*2*	*4*	*6*	—	*6*	*1 006*	*167.7*
Turvakoti Väinölä	—	*9*	*9*	*1*	*10*	*872*	*87.2*
Uudenmaan työlaitos	*4*	*2*	*6*	—	*6*	*362*	*60.3*
Rajamäen työsiirtola	—	*1*	*1*	—	*1*	*48*	*48.0*
Sairaalat, parantolat yms.	*503*	*708*	*1 211*	*475*	*1 686*	*45 201*	*26.8*
Yleiset ja yksityiset sairaalat	451	640	1 091	464	1 555	31 559	20.3
Työterveyslaitos	4	8	12	1	13	384	29.5
Tuberkuloosiparantolat	15	5	20	1	21	1 990	94.8
Invalidisairaalat ja hoitolat	7	3	10	—	10	317	31.7
Sairaskodit	1	12	13	—	13	3 141	241.6
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	30	43	73	9	82	7 810	95.2
Mielisairashoitolat ym.	*179*	*240*	*419*	*33*	*452*	*99 451*	*220.0*
Kellokosken sairaala	36	64	100	5	105	33 422	318.3
Muut mielisairaalat (paitsi Helsingin omat)	111	152	263	28	291	47 402	162.9
Rinnekoti	26	20	46	—	46	14 612	317.7
Muut vajaamielisten hoitolat	6	5	11	—	11	4 015	365.0

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 83.2 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 41.2 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli 42.0 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon vanhainkodissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 750 miestä ja 1 910 naista eli yhteensä 2 660 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 98 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti laitoksineen

Sairaskodin uuden keskusrakennuksen, lämpökeskuksen ja porttirakennuksen rakennustyöt aloitettiin kertomusvuonna. D-rakennuksessa avattiin käyttöön uusi 32-paikkainen osasto. Useita sairaanhoitajien ja sairaanhoitajaoppilaiden kursseja ja harjoittelujaksoja järjestettiin sairaskodin suojissa, minkä lisäksi Yhteiskunnallisen Korkeakoulun sosiaalihuoltajaoppilaiden sairaanhoidon ja askartelun opetus tapahtui jatkuvasti laitoksessa. Niin ikään järjestettiin sairaskodissa viikon kestävät kurssit kotiavustajille.

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon mm. lääket. ja kir.tri Turo Niemen valitseminen apulaisylilääkärin virkaan sekä Helvi Paljakan, Eva-Liisa Kytömaan ja Jouko Paloheimon valitseminen apulaislääkärin virkoihin. Eläkkeelle siirtyivät mm. ylihoitaja Ruth Henriksson, osastonhoitaja H. Niemi, käsityönohjaaja Tyyni Multanen ja pesulanhoitaja Tekla Johansson. Helsinki-mitalin saivat apulaisjohtaja R. Engblom, poliklinikanhoitaja Maria Väätäinen ja pesuapulainen E. Järvinen, Kaupunkiliiton ansiomerkit 30 vuoden palveluksesta pesulanhoitaja Johansson ja käsityönohjaaja Multanen sekä 25 vuoden palveluksesta osastonhoitaja S. Kooni sekä hoitoapulaiset A. Aho ja S. Oksanen.

Huollettavat. Koskelan sairaskodissa laitoksineen hoidettiin kertomusvuonna 419 miestä ja 1 265 naista, yhteensä 1 684 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 957 henkilöä ja v:een 1959 jäi 990 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennel-

leitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Hoitopäiviä oli koko vuonna 359 512 eli 213.5 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Sairaskodin	437 302 900	Sairaskodin	12 064 028
Yhteiset menot	80 333 353	Luontoisetukorvaukset	12 531 874
Yhteensä	517 636 253	Yhteensä	24 595 902

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 974 673 mk (ed. v. voitto 2 796 913 mk). Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 1 439: 83 mk. Jos vähennetään sairaskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 371: 41 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 374 :12 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 144: 83 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 34 344 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla oli kävijöitä 1 579 sekä suoritettuja röntgentutkimuksia 1 983 ja Ekg-tutkimuksia 842. Fysikaalista hoitoa annettiin 32 834 kertaa.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä patologisessa laitoksessa 93 tapauksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 426 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Tartunta- ja loistaudit	1	—	1
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	20	36	56
Herkistymäsairaudet	—	2	2
Hermoston ja aistimien taudit	14	44	58
Verenkiertoelinten taudit	42	133	175
Hengityselinten taudit	14	85	99
Ruoansulatuselinten taudit	3	14	17
Virtsa- ja sukuelinten taudit	3	7	10
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet	—	6	6
Tapaturmat	1	1	2
Yhteensä	98	328	426

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö sairaskodissa oli sairaalain sielunhoitotyön johtokunnan alaisen sairaalapastorin sekä Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa Kustaankartanon vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä oli 983 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 29. Niiden lisäksi pidettiin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 8 252. Huollettavien käytössä oli lisäksi 229 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa, jonka tuloksia esiteltiin marras-joulukuun vaihteessa järjestetyissä myyjäisissä. Eri järjestöt ovat toimeenpanneet juhlia. Elokuvaesityksiä oli yhteensä 102 kertaa sekä lisäksi erikseen Hirvihaaran vanhainkodissa 27 kertaa. Nelisenkymmentä liikkumaan kykenevää huollettavaa suoritti askartelutyönohjaajan johdolla linja-autoretken Porvooseen lokakuussa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Harvalukuisten huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 13 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 1 170 ja työtupien työntekijöiden 3 549.

Kustaankartanon vanhainkoti

Vanhainkodin R-rakennuksen saunassa sattui 4. 6. tulipalo, jonka aiheuttamat vahingot olivat n. 90 000 mk. Lisäksi sattui D-rakennuksen kolmannen kerroksen eräässä huoneessa sähkökeittimen huolimattomasta käytöstä aiheutunut tulipalonalku.

Vanhainkodin henkilökunnasta erosi mm. taloudenhoitaja Yrjö Lehmus ja mm. ylihoitaja Toini Eskola siirtyi eläkkeelle.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 196 miestä ja 672 naista eli yhteensä 868 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljelle olevia oli 712 henkilöä ja v:een 1959 jäi 723 henkilöä.

Huoltopäiviä oli koko vuonna 261 880 eli 301.7 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Vanhainkodin	273 903 615	Vanhainkodin	4 362 311
		Luontoisetukorvaukset	6 556 283
		Aterialipukkeet	6 344 425
		Vuokratuloja	549 120
Yhteensä	273 903 615	Yhteensä	17 812 139

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 045: 91 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 977: 89 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 142: 59 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Lisäksi ovat huollettavat hoitaneet saunojen lämmityksen, yövartioinnin, kirjastonhoidon sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilityötä, olki-, rottinki-, niini- ja rautalankatyötä, kirjansidontaa ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairasosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 465 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 5 429, ollen suurin toukokuussa, 523, ja pienin elokuussa, 374. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 13 566. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 6 742 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 280. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 100 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Verenkiertoelinten taudit	22	50	72
Hengityselinten taudit	3	5	8
Virtsaelinten taudit	—	1	1
Kasvaimet	3	6	9
Luuston taudit	—	1	1
Vatsahaava	1	—	1
Leikkauksen jälkitila	1	—	1
Vanhuus	1	6	7
Yhteensä	31	69	100

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Suomenkielisiä jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa 57 yhteensä 3 525 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 9 yhteensä 95 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 8. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 5 863 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 348 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 52 elokuvanäytöstä, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama

»Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona. Syyskesällä järjestettiin vanhainkodin huollettaville laivamatka Helsingin ympäristövesille ja oli retkellä mukana 175 vanhusta ja 15 hoitajaa.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 588 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 142 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 45 miestä, vuoteen 1959 jäi 34.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 132 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 44.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 314 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 56 151.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 47 025 187 mk ja bruttotulot 20 913 448 mk. Maatilan voitto oli 979 756 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 837: 47 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 465: 02 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan voitto, saadaan nettomenoksi 448: 11 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 43 877 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 4 748 855 markan arvosta, mistä summasta 4 057 315 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 215 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra, minkä lisäksi eräät uskonnolliset järjestöt kävivät pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet. Alkoholistihuollettaville järjestettiin ryhmäterapiatilaisuuksia 60 kertaa.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyjä 144.21 ha, puutarhaa 4.50 ha ja metsää 552.76 ha. Viljelystapa oli vapaa-konjunktuuriviljelyä, jossa pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

Kasvi	Viljelysala ha	Sato	
		Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden kg
Peruna	7.20	126 000	17 500
Sokerijuurikas	4.00	65 735	16 434
Lanttu	1.00	14 845	14 845
Kaura - herne	36.00	79 440	2 207
Ohra	10.27	29 450	2 868
Kevätvehnä	14.00	24 365	1 740
Heinä (kuivattu)	19.53	54 800	2 806

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 522. Traktoteita on laitoksella 3 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 56.2 ja lopussa 58 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1957—1958 3 952 kg maitoa, 177 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.5. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 176 680 kg. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 515 ja vuoden lopussa 629 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin ja teurastettiin 801 sikaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 2 täysikasvuista henkilöä, molemmat miehiä.

Kotiavustukset

Aikaisemmin mainituista 19 652 päämiehestä sai kertomusvuonna huoltoapua kotiavustuksen muodossa 14 402, joista 10 572 pelkästään kotiavustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiavustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoitoa.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1954	5 840:94	1955	5 889:80	1956	6 893:64	1957	6 380:32	1958	7 096:62

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 744 eri henkilöä, joista 273 miestä ja 471 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaishuoltotoimenpiteitä eri vuosina kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	218	547	765
1938	132	359	491	1955	369	567	936
1939	176	466	642	1956	306	483	789
1940	145	551	696	1957	284	452	736
1945	71	548	619	1958	273	471	744

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 186, erikseen miehistä uusia 88 ja naisista 98. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	122	112	234
1938	71	171	242	1955	117	103	220
1939	79	185	264	1956	84	74	158
1940	53	238	291	1957	112	72	184
1945	41	128	169	1958	88	98	186
				Yhteensä v. 1937—1958	2 111	3 215	5 326

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä eo. vuosilta osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 39.6 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	43	15.7	83	17.6	126	16.9
Työn vieroksuminen	148	54.2	246	52.2	394	53.0
Kerjuu	4	1.5	—	—	4	0.5
Ammattihaureus	—	—	137	29.1	137	18.4
Muu peruste [1]	78	28.6	5	1.1	83	11.2
Yhteensä	273	100.0	471	100.0	744	100.0

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli työn vieroksuminen yleisin peruste, 53.4 %, muun perusteen osuus oli 23.9 % ja kuljeksivan elämän 21.6 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 49.0 %, joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 28.6 % kuljeksivan elämän ja 20.4 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	22	8.1	27	5.7	49	6.6
Kotikuntaan lähettäminen	16	5.9	17	3.6	33	4.4
Irtolaisvalvonta	135	49.4	144	30.6	279	37.5
Työlaitos	49	17.9	149	31.6	198	26.6
Pakkotyö	3	1.1	13	2.8	16	2.2
Jälkivalvonta	48	17.6	121	25.7	169	22.7
Yhteensä	273	100.0	471	100.0	744	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan lähes kolmasosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 17.2 %, jäi varoitusasteelle 21.0 %, valvonta-asteelle 48.4 %, työlaitoksessa oli 10.7 % ja jälkivalvonnassa 2.7 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 39 895, josta 7 104 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	165	60.4	231	49.1	396	53.2
Naineita	69	25.3	124	26.3	193	26.0
Leskiä	5	1.8	19	4.0	24	3.2
Eronneita	34	12.5	97	20.6	131	17.6
Yhteensä	273	100.0	471	100.0	744	100.0

Aviottomina syntyneitä [2]) oli kaikista irtolaisista 80 eli 10.8 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 5.5 % ja naisista 13.8 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

[1]) Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

[2]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina.

	18—20v[1] %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50—59 v %	60 v— %	Yhteensä %
Miehiä	5.1	27.1	31.1	22.4	12.5	1.8	100.0
Naisia	7.4	34.2	25.0	22.3	10.0	1.1	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 371 eli 49.9 % kaikista, miehistä erikseen 190 eli 69.6 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 47.3 %.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 266 henkilöä, joista 2 996 miestä ja 270 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku aleni hieman edellisestä vuodesta. Sinä aikana, jona lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on eri vuosina huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	3 076	338	3 414
1938	764	41	805	1955	3 206	276	3 482
1939	817	38	855	1956	3 017	258	3 275
1940	533	14	547	1957	3 030	256	3 286
1945	1 447	198	1 645	1958	2 996	270	3 266

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 384 miestä ja 207 naista eli yhteensä 2 591 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 612 miestä ja 63 naista eli kaikkiaan 675 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	972	96	1 068
1938	484	24	508	1955	720	73	793
1939	315	8	323	1956	649	38	687
1940	150	4	154	1957	644	61	705
1945	915	126	1 041	1958	612	63	675
			Yhteensä v. 1937—1958		14 434	1 529	15 963

Uusien alkoholistien yhteissumma vuosilta 1937—1958 15 963 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi sinä aikana, jolloin alkoholistilaki on ollut voimassa. Naisia oli näistä kaikista vain 9.6 %.

Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

[1]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	43	1.4	—	—	43	1.3
Häiriö tai pahennus	1 177	39.3	108	40.0	1 285	39.3
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	70	2.3	4	1.5	74	2.3
Rasitukseksi joutuminen	38	1.3	4	1.5	42	1.3
Huoltoavun tarve	31	1.0	2	0.7	33	1.0
Juopumuspidätykset	1 368	45.7	137	50.7	1 505	46.1
Vapaaehtoisuus	269	9.0	15	5.6	284	8.7
Yhteensä	2 996	100.0	270	100.0	3 266	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutuminen tai huoltoavun tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.6 % (ed. v. 3.6 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin samansuuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 56.5 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 31.1 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 284 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	747	25.0	53	19.6	800	24.5
Raittiusvalvonta	1 139	38.0	125	46.3	1 264	38.7
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	201	6.7	22	8.2	223	6.8
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	330	11.0	22	8.2	352	10.8
Jälkivalvonta	579	19.3	48	17.7	627	19.2
Yhteensä	2 996	100.0	270	100.0	3 266	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 60.7 %, raittiusvalvontaan 28.7 %, huoltolahoitoon määrättiin 7.3 % ja jälkivalvontaan ehti vain 3.3 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 217	40.6	58	21.5	1 275	39.0
Naineita	1 305	43.6	118	43.7	1 423	43.6
Leskiä	64	2.1	24	8.9	88	2.7
Eronneita	410	13.7	69	25.5	479	14.7
Aviosuhde tuntematon	—	—	1	0.4	1	(0.03)
Yhteensä	2 996	100.0	270	100.0	3 266	100.0

Aviottomana syntyneitä [2]) oli alkoholisteista 5.1 %.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v	18—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50— 59 v	60 v— [3])	Kaikkiaan
Luku	2	14	414	1 053	1 054	610	119	3 266
%	0.1	0.4	12.7	32.2	32.3	18.7	3.6	100.0

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan. — [2]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — [3]) Näistä yhden miehen ikä tuntematon.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 742 eri henkilöön, joista 720 miespuolista ja 22 naispuolista. Näistä oli 192 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1954	685	24	709
1950	784	14	798	1955	688	20	708
1951	811	7	818	1956	607	11	618
1952	743	22	765	1957	714	11	725
1953	729	13	742	1958	720	22	742

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	604	83.9	21	95.5	625	84.2
Raittiussuojelu	116	16.1	1	4.5	117	15.8
Yhteensä	720	100.0	22	100.0	742	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 19 naista ja 531 miestä, sovellettiin kahdeksaantoista naiseen ja 493 mieheen huoltotoimenpiteenä varoitusta, muihin raittiussuojelua.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	629	87.4	19	86.4	648	87.4
Naineita	84	11.7	3	13.6	87	11.7
Leskiä	1	0.1	—	—	1	0.1
Eronneita	6	0.8	—	—	6	0.8
Yhteensä	720	100.0	22	100.0	742	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 26, minkä lisäksi kahdeksan miehen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa, yli 2/3, raittiushuollossa olleista oli 21—24-vuotiaita. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25-vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	230	512	742
%	31.0	69.0	100.0

Uusista tapauksista 18—20 -vuotiaiden osuus oli hieman suurempi, 36.4 %.

e. Alkoholistihuollon poliklinikka ja juopumuspidätykset

Alkoholistihuollon poliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti huoltoviraston huoltopsykiatri, lääket. lis. Erkki Paavilainen ja sen henkilökuntaan kuului lisäksi apulaislääkäri, kaksi sosiaalityöntekijää, sairaanhoitaja

sekä sosiaaliharjoittelija. Vastaanotto oli kolmesti, kesäkuukausina kahdesti viikossa. Poliklinikkatyöskentely tapahtui iltaisin alkoholistihuoltotoimiston kahdessa pienessä huoneessa. Epätyydyttävät huoneisto-olosuhteet ehkäisivät poliklinikan toiminnan kehittämistä tarvetta vastaavalla tavalla. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 518 potilasta (ed. v. 460), joista miehiä oli 464. Uusia oli kaikista potilaista 244. Potilaitten käyntikertojen luku lääkärien luona oli 2 148 ja sairaanhoitajien luona 3 918. Potilaista oli suurin osa, 284, alkoholistihuoltotoimiston kirjoissa olevia. Pääasiallisina hoitomuotoina käytettiin poliklinikalla lääkehoitoa, psykoterapeuttista käsittelyä sekä sosiaalityöntekijäin johtamaa ryhmähoitoa. Sosiaalityöntekijäin yksilöterapian kohteena oli 18 potilasta, hoitokertojen ollessa vastaavasti kaikkiaan 169. Sosiaalityöntekijäin johtama ryhmähoito tapahtui viidessä hoitoryhmässä, joihin osallistui yhteensä 86 potilasta, osallistumiskertojen kokonaisluvun ollessa 997.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Alkoholistihuoltotoiminnan taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot:

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 099 eri henkilöä, joista miehiä 11 930 ja naisia 1 169. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 426 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 290 ja syytteeseen asetettiin 7 477 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 31 316. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.38 ja naisten osalta 2.46. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja syyskuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity alkoholisteina 6 182, irtolaisina 1 051 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina 1 595.

Juopumuspidätykset v. 1937—1958 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1955	29 879	2 291	32 170	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673
1957	30 406	2 067	32 473	34 866	4 460
1958	29 747	1 569	31 316		

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

f. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja ei edellisen vuoden elokuusta lukien ole toistaiseksi myönnetty, koska valtion talousarviossa ei ole ollut tarkoitukseen varattuna määrärahaa.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 520 614 800 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 353 600 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 520 261 200 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	61 334	103 862	1 017	104 879
II	61 197	103 771	1 046	104 817
III	62 053	104 994	1 008	106 002
IV	61 812	104 930	1 083	106 013

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittyivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	32 448	6 lapsesta	164
2 »	19 447	7 »	52
3 »	7 138	8 »	9
4 »	2 047	9 »	4
5 »	500	10 »	3
		Yhteensä	61 812

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 558 omaiselle kaikkiaan 32.3 mmk.

g. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	437	heinäkuu	366
helmikuu	439	elokuu	367
maaliskuu	471	syyskuu	485
huhtikuu	494	lokakuu	508
toukokuu	472	marraskuu	453
kesäkuu	463	joulukuu	483

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 2 103, joista vanhuksia 382.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 20 961 työpäivää, joista 1 003 tuli kodinsiivojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 3 580 850 mk.

h. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 951 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 20.5 mmk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.5 mmk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 775 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 9 mmk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 0.8 mmk. Tämän lisäksi tulee 1 254 invalidille invalidirahana maksetut 97 mmk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 164 sotaorvolle kaikkiaan 6.1 mmk, minkä lisäksi 11 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 175 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 6.3 mmk:n arvosta.

Kaupungin talousarvioon tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 300 000 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan tuberkuloosi-

toipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettiin lisäksi 300 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 339 henkilölle yhteensä 7 593 750 mk. Tuberkuloositoipilaita oli ko. henkilöistä 279 ja reumaatikkoja 60. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa 10 500 mk kuukaudessa. Kansaneläkkeen tukiosan saavalle toipilasraha oli yksinäiselle 4 000 mk ja perheelliselle 5 000 mk kuukaudessa. Huoltoapua kotiavustuksena saaville toipilasraha oli 3 000 mk/kk. Toipilasrahaa maksettiin säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

i. Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui kahdeksassa työryhmässä. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 110 ja työsuhteessa olevia 27. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa. Lisäksi toimi työtuvassa kaupunginhallituksen 7. 11. 1957 tekemän päätöksen mukaisesti 30. 6. saakka ylimääräinen osasto työttömiä naisia varten, joka oli tarkoitettu 60:lle koneompeluun tottuneelle naiselle ja sittemmin tekstiiliteollisuuden 55 työntekijälle. Vielä on mainittava, että työtupien toimesta ohjattiin kodeissaan ja yksityisissä vanhainkodeissa asuville vanhuksille järjestettyä askartelutoimintaa, minkä yhteydessä valmistettujen esineiden myynti hoidettiin työtupien myymälässä.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Mainittakoon mm., että kaupungin laitoksille valmistettiin verhoja yhteensä 1 677 ikkunaan. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niin ikään työtupien tehtävänä. Työttömien naisten osastossa valmistettiin pääasiallisesti suojapukuja.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 100, marraskuussa ja pienimmillään, 79, elokuussa. Työttömyystyöntekijöitä oli eniten, 53, maaliskuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukausittain oli 129. Työpäiviä oli koko vuonna 33 329, niistä huoltosuhteessa olevien 21 681, työsopimussuhteessa olevien 4 450 ja työttömyystyöntekijäin 7 198. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 1 007: 15 mk, työttömyystyöntekijäin 870: 20 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 309: 10 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 92 143 573 mk ja bruttotulot 94 107 500 mk, joten nettotuloiksi kameraalisen kirjanpidon mukaan jäi 1 963 927 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 58:92 mk.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, kun sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen huoltoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

j. Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 77 210 mk, joka jaettiin avustuksina 50 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd -rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux -rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto,

Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun huoltoavun luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös huoltoapulain nojalla.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten kertomusvuodeksi varoja yhteensä 1 995 176 721 mk, josta määrästä kuitenkin 5 mmk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 2 160 786 937 markkaan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (24 301 873 mk), sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritetut erät (2 966 659 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 2 133 518 405 mk.

Kun tästä vähennetään tulot 723 552 902 mk, jää jäljelle 1 409 965 503 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot.

Edellisestä vuodesta ne nousivat 383 378 762 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1949—1958 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1949	291 800 076	1954	781 233 923
1950	357 843 589	1955	874 428 981
1951	478 825 024	1956	1 050 302 171
1952	611 778 806	1957	1 026 586 741
1953	685 298 841	1958	1 409 965 503

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin kertomusvuonna:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	Markkaa	
Korvaukset annetusta huollosta	485 500 000	463 492 688
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Sairaskoti	9 300 000	12 064 028
Työhuoneet	2 500 000	2 215 072
Puutarha	1 000 000	1 360 639
Pesula	20 100 000	23 337 390
Luontoisetujen korvaukset	11 700 000	12 531 874
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitos	13 011 500	13 848 577
Korvaukset valtiolta	7 866 260	5 893 490
Perushankinnoista	—	1 171 381
Maatila	53 642 600	50 619 979
Työtuvat	90 000 000	94 107 500
Kodinhoitajatoiminta	18 000 000	22 752 615
Kustaankartanon vanhainkoti	11 049 120	17 812 139
Sekalaiset tulot	1 000 000	2 345 530
Yhteensä	724 669 480	723 552 902

Menot[1]	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	Markkaa	
Huoltolautakunta sekä huoltovirasto	229 965 311	242 896 950
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Yhteiset kustannukset	87 559 150	80 333 353
Sairaskoti	425 745 180	437 302 900
Työhuoneet	4 315 380	3 880 730
Puutarha	1 320 460	1 295 289
Pesulaitos	19 424 170	22 711 755
Tervalammen työlaitos	46 573 920	47 025 187
Tervalammen maatila	46 928 240	49 640 223
Työtuvat	105 344 880	92 143 573
Kustaankartanon vanhainkoti	298 666 230	273 903 615
Sairaalahoito	207 220 000	203 886 807
Avohuollon lääkintäkustannukset	23 000 000	45 962 543
Suoranaiset avustukset	390 000 000	560 869 950
Matkakustannukset	450 000	310 007
Hautauskustannukset	3 000 000	3 470 122
Alkoholistihuollon tehostaminen	4 500 000	4 416 736
Kunnallinen työhuolto	3 700 000	2 920 843
Sekalaiset menot	1 638 800	743 750
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	52 000 000	48 339 224
Vanhusten kodinhoito	3 000 000	3 871 098
Tuberkuloottisten ja reumasairaiden jälkihuolto	13 000 000	7 593 750
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	22 825 000	24 301 873
Yhteensä	1 990 176 721	2 157 820 278

Huoltotoimen nettomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden (keskiväkiluvun mukaan) seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1949	801: 28	1954	1 952: 32
1950	961: 30	1955	2 142: 77
1951	1 259: 23	1956	2 520: 66
1952	1 572: 61	1957	2 409: 23
1953	1 733: 06	1958	3 231: 16

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuuksia Kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 613 761 683 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna rahakorvauksina annetusta huollosta 540 881 738 mk, josta 463 492 688 mk koski huoltolautakunnan ja 77 389 050 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt	28 066 920	9 688 421	37 755 341
Toisilta kunnilta perityt	4 870 635	5 626 096	10 496 731
Yksityisiltä perityt	430 555 133	62 074 533	492 629 666
Yhteensä	463 492 688	77 389 050	540 881 738

[1]) Taulukkoon ei ole sisällytetty kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta suoritettuja menoja, joiden yhteissumma oli 2 966 659 mk.

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 86 mieheltä ja 5 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 793 880 mk, josta 526 780 mk huoltolautakunnalta saadun ja 267 100 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä aleni edelliseen vuoteen verraten 13 168 871 mk eli 2.8 %. Erikseen laskien vähenivät valtiolta perittyjen korvausten määrä 37.1 % ja toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrä 73.7 %, kun sitä vastoin yksityisiltä perittyjen määrä nousi 4.1 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1949—1958 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1949	34.7	1954	62.3
1950	36.1	1955	64.5
1951	39.4	1956	77.8
1952	45.4	1957	86.8
1953	47.7	1958	92.9

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Seuraavat suhdeluvut ovat kymmeneltä vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edelilsinäkin vuosina annettua huoltoa:

Vuosi	%	Vuosi	%
1949	11.8	1954	16.0
1950	13.4	1955	18.8
1951	13.1	1956	18.6
1952	14.2	1957	27.2
1953	16.8	1958	21.5

19. Lastensuojelu [1]

Yleistä

Maamme lastensuojelutyön vastaista kehitystä ajatellen oli v. 1958 eräässä suhteessa merkkivuosi. Varsinaista lastensuojelutyötä monella tavoin jarruttanut vajaamielisten ja eritoten syvästi vajaamielisten huolto saatettiin nimittäin 7. 3. annetulla lailla ja 14. 6. annetulla asetuksella lakisääteisen sosiaalihuollon piiriin. Tätä ratkaisua oli kauan odotettu nimenomaan pääkaupungissa, jossa vajaamielisten huollossa esiintyneet puutteellisuudet olivat voimakkaammin heijastuneet älyllisesti normaaleihin alaikäisiin kohdistuneeseen lastensuojelutyöhön.

Vaikeudet jatkuivat laitostoiminnan kohdalla jopa aikaisempaa suurempinakin sen vuoksi, että ns. suurten ikäluokkien pulmat yhdessä esiintyneen työttömyyden kanssa aiheuttivat lisääntyvää sijoitustarvetta. Kertomusvuonna pantiin alulle Ryttylän ja Toivoniemen koulukodeissa sekä Toivolan oppilaskodissa järjestelytoimenpiteet, jotka tarkoittivat pääkaupungin lastenhuoltolaitostoiminnan uudenaikaistamista. Avustuslainsäädännön jäätyä kenttätyön kehityksestä jälkeen nämäkin toimenpiteet merkitsevät valitettavasti varsin yksipuolisesti kaupungin taloudellisen vastuun lisääntymistä.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana toimituspääll. Sulo Manninen, varapuheenjohtajana teol.tri Veikko Päivänsalo, jäseninä rva Eeva Aaltolahti, prof. Elsa Bruun, arkistonhoit. Anni Ikonen, rva Laila Leskinen, yhteisk. tiet. maist. Sirkka Loimaranta, varat. Göran Westerlund ja prof. Arvo Ylppö, varajäseninä ekon. Inger Ehrström, autonkulj. Seppo Halme, ylilääk. Paavo Heiniö, toimitt. Anu Karvinen, lääket. ja kir. tri Sakari Lahdensuu, rva Impi Lojander, alikirjastonhoitaja Ann-Mari Mickwitz ja rva Martta Parkkari sekä terv.sis. Terttu Voipio, lisäjäseninä: rouvat Margareta Aminoff, Lilja Dahl, Anni Jyrkänne ja Elina Linkopuu, varalisäjäseninä rva Svanvit Björkvist, fil.maist. Eva Palmgren sekä rouvat Ida Ristimäki ja Maija Suosalmi.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi: lastenhuoltojaostoon: Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne; suojelukasvatusjaostoon: Westerlund, Leskinen ja Linkopuu; äitiysavustus- ja perhelisäjaostoon: Ylppö, Loimaranta ja Dahl sekä elatusapujaostoon: Ikonen, Aaltolahti ja Aminoff.

Lastenkotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun sekä koulukotien johtokuntaan puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Leskinen. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toim.joht. Arvi Heiskanen sekä hänen varamiehenään lastenkotien johtokuntaan lastenhuollontark. Margit Törnudd ja koulukotien johtokuntaan nuorisonhuolt. Kaarlo Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rahatoimenjoht. Eino Waronen, lastenhuoltojaostossa fil.maist. Veikko Loppi sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiot.kand. Veikko Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelulautakunnan kertomuksen eripainoksessa.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 13 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 195 (202) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjaan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti vuoden aikana 12 ja koulukotien johtokunta 8 kokousta. Eri jaostojen toimintaa selostetaan ao. toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin 11. 11. lastensuojeluvirastossa. Läsnä oli 29 luottamusmiestä ja virkailijaa.

Lastensuojelulautakunnan päätöksistä mainittakoon seuraavat: *Suojelukasvatusta tarvitsevien tyttöjen väliaikaisesta vastaanotosta* hyväksyttiin Vankeusyhdistyksen kanssa 8. 1. tehty sopimus, jossa kaupungille varattiin Rusutjärven kotikoulusta 6 hoitopaikkaa kolmen vuoden ajaksi eli 31. 5. 1961 saakka (7. 1. 8 §).

Nuorisokotien huollettavilta velotuista maksuista ja heidän ansiotulojensa käytön valvonnasta annettiin asianomaisille uusia ohjeita (18. 2. 20 §).

Lastenhoidon korvausten perimisestä yksityisiltä korvausvelvollisilta annettuja ohjeita muutettiin siten, että annetusta laitoshoidosta voidaan velkoa korkeintaan sosiaaliministeriön vahvistaman taksan mukaiset kustannukset ja perhehoidosta korkeintaan 400 mk hoitovuorokaudelta (18. 2. 22 §).

Uusien laitosten eli *Lemmilän ja Herttoniemen vastaanottokotien perustamiskustannuksiin,* jotka edellisen osalta olivat 16 068 615 mk ja jälkimmäisen 1 712 974 mk, päätettiin anoa valtionapua (16. 9. 139 §).

Lautakunnan alaisten *laitosten kansakoulujen luonteesta* uuden kansakoululainsäädännön voimaantultua päätettiin pyytää kaupunginhallituksen välityksellä sosiaaliministeriön lausunto (23. 9. 150 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: Oppilaskoti Toivolan hyväksymistä erityislastenkodiksi, jossa olisi viidellä osastolla yhteensä 84 hoitopaikkaa apukoulutasoisia varten (18. 2. 23 §); vastaanottokodin perustamista 12 leikki-ikäistä lasta varten Herttoniemeen Siilitie 7 rakennettavaan taloon (18. 2. 24 §); Toivoniemen koulukodin toiminnan lopettamista kertomusvuonna (18. 3. 53 §); vajaamielisten lasten kesävirkistyksen järjestämistä siten, että Aula-työkotien Kannatusyhdistykselle myönnetään 750 000 mk:n suuruinen avustus siirtolan tarvitsemien rakennusten muutos- ja korjaustöihin (18. 3. 55 §); Oppilaskoti Toivolan työjärjestyksen hyväksymistä ja tarvittavaa työvoimaa (15. 4. 62 §); Ryttylän koulukodin muuttamista asteettain 30-hoitopaikkaiseksi poikien vastaanottolaitokseksi (6. 5. 75 §); tonttien varaamista uusia lastenhuoltolaitoksia varten (6. 5. 77 §); eräiden lautakunnan alaisten tilapäisten virkojen vakinaistamista (27. 5. 87 §); eräiden lastensuojelutyötä varten lahjoitettujen rahastojen yhdistämistä (26. 5. 102 §); Ryttylän koulukodin eräiden työpajojen vuokraamista Hausjärven kunnan kansalaiskoululle (16. 9. 143 §); vajaamielishuollon vastaista järjestelyä siten, että alle 21 vuotiaiden vajaamielisten huolto olisi uskottava lautakunnan alaiselle vajaamielishuoltojaostolle, joka samalla toimisi lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten johtokuntana (23. 9. 146 §) sekä hoitokotien valvonnasta aiheutuneiden kustannusten suorittamista vieraille kunnille lastensuojelulautakunnan käyttövaroista (18. 11. 170 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa puollettiin Lastenlinnan kanssa tehtäviä sopimuksia, joiden mukaan kaupunki saisi laitoksesta käyttöönsä 17 hoitopaikkaa, näistä toistaiseksi vähintäin 8 lastensuojelulautakunnan sijoituksia varten (18. 2. 37 §). Lisäksi esitettiin että Lastenlinnan edustajiston kokouksiin valittaisiin kaupungin edustajaksi sairaalatointa edustava henkilö (18. 3. 41 §). Muut kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: tarpeellisten huonetilojen varaamista ns. Toukolan rakennusohjelman yhteydessä lastensuojelulautakunnalle joko yhtä tai kahta lasten perheryhmäkotia varten (18. 3. 42 §); ns. lisämaksun suorittamista ulkokuntalaisten sairaalahoidosta (18. 11. 177 §) sekä työttömien naisten sijoittamista työhön lastensuojeluvirastoon ja -laitoksiin (18. 11. 180 §).

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan kuuteen toimistoon.

1. Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi hovioik.ausk. Arvi Heiskanen. Toimistoon kuuluvina toimivat lääket.lis. Paavo Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja sosionomi Emil Stenholm lautakunnan sihteerinä.

2. Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluivat lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkastaja, fil.tri Margit Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja fil.maist. Annikki Hytönen.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisonhuoltaja, fil.maist. Kaarlo Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, fil.maist. Erla Frangén.

4. Elatusaputoimisto, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja, varat. Aili Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, lainopin kand. Veikko Piirtola (ent. Nystedt).

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esitettäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi varanot. Selma Hiisivaara-Mörk.

6. Sosiaalilääkärin toimisto, jonka tehtäviin kuului psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisonhuoltotapauksissa. Toimiston päällikkönä oli lääket.lis. Sirkka Syvänne apunaan lastenpsykiatri Pirkko Roiha. Psykologeina olivat fil.maist. Helka Mäntyoja, fil.lis. Jaakko Borg ja fil. maist. Ursula Amnell. Sosiaalityöntekijänä toimi sosionomi Victoria Schauman.

Kassa-, tili- ja korvausasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 299 vakinaista ja 87 tilapäistä viranhaltijaa sekä 62 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 448 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 68 vakinaista ja 17 tilapäistä eli yhteensä 85 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 48 139 (50 162) kirjelmää. Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 299 (1 389), lastenhuoltotoimiston 12 769 (15 007), suojelukasvatustoimiston 6 311 (7 132), elatusaputoimiston 17 752 (14 287) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 10 008 (12 347).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsittää 115-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paik-

kaisen leikki-ikäisten (B-), ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa on tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi kasvatustiet.kand. Hannu Timperi apunaan 101 muuta vakinaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 17 työntekijää.

Herttoniemen vastaanottokoti toimi 12-paikkaisena lähinnä leikki-ikäisten lasten vastaanottolaitoksena. Laitoksen johtajana oli kasvattaja Sirkka-Liisa Rauta-aho apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 4 työsuhteessa olevaa.

Metsäkummun hoitokoti. Laitos on 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailu- ja hoitokoti. Laitoksen vs. johtajana toimi tp. johtava hoitaja Taimi Talikainen apunaan 6 muuta viranhaltijaa ja 7 työntekijää.

Hyvösen lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 33. Kodin johtajana oli sosiaalihuoltaja Mirja Myllylä apunaan 8 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Malmin lastenkoti toimi 37-paikkaisena normaalilasten laitoksena. Kodin johtajana oli kasvattaja Elsa Hytönen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä 4 työntekijää.

Oppilaskoti Toivola Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 84:lle apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja Veli Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 34 viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Kallion nuorisokoti. Laitos toimi 28-paikkaisena erityislastenkotina, jossa on ammattioppilaskoti ja koululaisosasto. Johtajana toimi sosionomi Erkki Mikonsaari apunaan 2 muuta viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa tarvitsevien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä tai ammattiopissa ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli sosionomi Olavi Kivistö. Lisäksi laitoksessa oli 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 21 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli sosionomi Anna Lehto. Lisäksi oli laitoksessa palveluksessa 14 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Nukarin lastenkoti Nurmijärvellä syvästi vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli nti Rauha Ojalainen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä 3 työntekijää.

Päivölän lastenkoti Sipoon pitäjän Kallbäckissä toimi 16-paikkaisena vajaamieslisten lasten kotina. Johtajana toimi vajaamielishoitaja Kyllikki Grönroos apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Vastaanottokoti Lemmilä Ridasjärvellä toimi 15-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi opettaja Reino Nuotio. Lisäksi oli laitoksessa opettaja, 4 tilapäistä viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen Hausjärven pitäjässä voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkoluokan ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Laitoksen johtajana toimi kansak.op. Eetu Sutinen apunaan 34 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka tarvittaessa huolehti myös kansakouluopetuksesta, toimi opettaja Hilja Laaksonen apunaan 8 muuta viranhaltijaa. Laitos lopetti toimintansa 1. 6.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 75-paikkaisena vajaamielisten lasten päiväkotina, josta yksi osasto toimi Lauttasaaressa. Laitoksen johtajana oli lastentarh.op. Hillevi Hänninen apunaan 11 muuta viranhaltijaa.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitoksen yleisvalvontaa suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti Lemmilän, Ryttylän ja Toivoniemen laitoksissa nuorisonhuoltaja ja muissa lastenhuollontarkastaja.

Opetus laitosten kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Opetuksen tarkastuksesta huolehti kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja.

Lääkintähuolto laitoksissa järjestettiin siten, että terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri. Sosiaalilääkärin toimisto suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia

ja tässä suhteessa antoi hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri antoi suorittamiensa tarkastusten perusteella lasten terveydentilasta mm. seuraavia tietoja:

Yleinen terveydentila oli parempi kuin edellisenä vuonna. Sairaustapausten kokonaismäärä laitoksissa hoidettavien lasten osalta oli kertomusvuonna 1 568 (1 842). Suoritettujen tarkastuskäyntien yhteydessä tarkkailtiin laitosten yleistä hygieniaa, lasten ruokailua, vaatetusta, puhtautta, ulkoilua ja terveydenhoitoa. Rokotustoimintaa tehostettiin edelleen. Parissa laitoksessa suoritettiin sarjatutkimuksia kihomatotilanteen selvittämiseksi. Sofianlehdossa tutkittiin kaikkien lasten veren hemoglobiini ja tarkkailtiin eri rautalääkkeiden vaikutusta.

Terveyssisaren toiminta kohdistui lähinnä Toivolaan ja Sofianlehdon B-C-osastoihin. Lisäksi hän suoritti tarvittaessa käyntejä muissa laitoksissa sekä yksityisissä hoitopaikoissa eräissä maaseudun lastenkodeissa, joihin lautakunta oli sijoittanut lapsia.

Laitosten sairasvoimistelija on vuoden aikana hoitanut 41 potilasta, joista 25 normaaliälyistä ja 16 vajaamielistä. Hoito on päättynyt 22 osalta hyvin tuloksin, 17 on edelleen hoidossa, kun taas kuuden hoito on keskeytetty tuloksettomana.

Sofianlehdossa sattui kertomusvuonna 4 kuolemantapausta, kaksi synnynnäisen aivovaurion ja kaksi synnynnäisen aivoepämuodostuman vuoksi. Ryttylän hoidokeista yksi kuoli Auroran sairaalassa.

Seuraavasta taulukosta ilmenevät laitosten tautitapaukset kertomusvuonna:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B-C-os.	Herttoniemi	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Kullatorppa	Nukari	Päivölä	Toivola	Lemmilä	Ryttylä	Kallio	Reijola	Yhteensä
Tulirokko	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Vihurirokko	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2
Vesirokko	18	3	8	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Sikotauti	—	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Influenssa	12	15	1	—	30	10	—	3	11	1	12	5	—	1	101
Ripuli	68	31	3	—	7	4	1	1	13	8	—	—	4	—	140
Angina	40	62	6	—	3	—	1	—	6	12	2	14	2	4	152
Kuumeiset hengityselinkatarrit	276	130	8	11	14	18	53	8	2	19	14	23	3	1	580
Keuhkokuume	6	7	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	18
Korvatulehdukset	57	27	—	—	3	3	5	—	—	14	4	4	4	—	121
Silmätulehdukset	30	17	2	—	—	2	1	—	—	7	—	3	1	1	64
Ihottumat	28	24	—	2	8	4	—	—	2	28	5	3	1	—	105
Paiseet	—	5	—	—	2	3	6	1	1	17	—	19	—	—	54
Tuberkuloosi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Tapaturmat	3	38	1	—	5	4	3	1	2	28	1	24	7	3	120
Muut taudit	12	30	—	—	4	3	1	—	—	11	—	11	—	—	72
Yhteensä	550	393	29	13	82	51	74	15	37	148	38	106	22	10	1 568
Sairaala- tai lääkärin hoito															
Tuberkuloositarkastuksessa käyneitä	5	5	—	—	27	1	1	—	—	188	—	61	—	—	288
Sairaalahoitoon lähetettyjä	11	15	1	—	10	3	2	—	1	4	—	4	2	1	54
Poliklinikka- tai paikallisten lääkäreiden hoidossa käyneitä	25	71	2	4	48	17	19	—	1	40	4	43	7	3	284

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 543 (2 621) alaikäistä koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 79 (192) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista koski 31 (29) aviolapsia ja 77 (70) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 10 (4) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi muihin Skandinavian maihin. Ilmoitukset ja virka-

avunpyynnöt jakaantuivat ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Ikä tuntematon		Yhteensä		Kaikkiaan
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Ilmoituksen syy:													
Lapsen:													
sairaus	16	12	8	10	5	3	1	—	—	—	30	25	55
vajaamielisyys	2	1	25	5	20	16	10	7	—	—	57	29	86
sielullinen poikkeavuus	—	—	8	4	16	9	1	2	—	—	25	15	40
sokeus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
kuurous	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
raajarikkoisuus	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	6	—	6
irtolaisuus	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Vanhempien:													
kuolema	—	2	2	3	17	11	4	6	—	—	23	22	45
sairaus	75	60	98	61	59	56	3	1	3	1	238	179	417
mielisairaus	—	5	11	11	8	8	1	—	—	—	20	24	44
ansiotyö	10	10	9	—	1	2	1	2	—	—	21	14	35
hoidon laiminlyönti	12	16	33	29	37	22	—	1	—	—	82	68	150
kasvatuskyvyn puute	2	3	6	1	38	31	4	4	—	—	50	39	89
hylkääminen	9	10	4	4	5	3	2	—	—	—	20	17	37
työhaluttomuus	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2
huolimattomuus	1	2	1	—	1	3	—	1	—	—	3	6	9
juoppous	8	3	24	23	47	38	2	1	—	—	81	65	146
irtolaisuus	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	3
vankilassaolo	—	1	2	2	3	1	1	—	—	—	6	4	10
lapsen pahoinpitely	2	—	2	3	14	10	3	5	—	—	21	18	39
työn puute	—	2	—	—	3	2	—	—	—	—	3	4	7
asuntovaikeudet	91	69	76	72	48	51	3	5	—	1	218	198	416
avio- tai asumusero	5	6	31	30	54	34	10	6	—	1	100	77	177
elatusvelvollisuuden laiminlyönti	10	8	11	16	11	9	1	—	1	—	34	33	67
muut syyt	50	45	132	97	132	140	29	29	2	3	345	314	659
Yhteensä	293	257	483	371	523	453	80	71	6	6	1 385	1 158	2 543
Toimenpiteet:													
Varoitus	2	—	6	4	4	4	—	1	—	—	12	9	21
Suojeluvalvonta	—	2	22	11	56	69	4	8	—	—	82	90	172
Jälkivalvonta	—	—	—	—	—	—	29	13	—	—	29	13	42
Huostaanotto:													
lslain 9 § 2 kapp. c-kohdan perusteella	74	75	88	71	55	50	1	2	—	—	218	198	416
13 ja 19 §§ perusteella	2	2	3	2	4	1	3	3	—	—	12	8	20
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella (lslain 9 § 1 kapp.)	8	8	4	4	7	6	2	—	—	—	21	18	39
sopimuksen nojalla (lslain 11 §)	89	78	57	57	72	62	1	1	—	—	219	198	417
vastoin vanhempien tahtoa (lslain 12 § nojalla)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Sijoitus vajaamielislain perusteella	—	—	3	—	8	4	6	3	—	—	17	7	24
Virka-apu eri viranomaisille	21	25	57	65	61	51	16	11	—	—	155	152	307
Tutkimus- ja neuvontatoimenpiteet	97	67	242	155	255	204	17	28	6	6	617	460	1 077
Muut toimenpiteet	—	—	1	2	1	1	1	1	—	—	3	4	7
Yhteensä	293	257	483	371	523	453	80	71	6	6	1 385	1 158	2 543

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 3 091 (3 031) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista 1 595 (1 488) oli sijoitettu perheisiin ja 986 (967) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 220 (227) eli 7.1 % (7.5 %) ruotsinkielisiä ja 7 (12) eli 0.2 % (0.4 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 941 (963) ja poistettiin 731 (881) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1959 jäi 2 360 (2 150) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 139 (106) lasta 4 630 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 2 lasta 254 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 11 (11) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 422 (365) ja perhehoidossa 41 (32). Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot joko viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kansakoulujen tai terveydenhoitolautakunnan kasvatusneuvoloista, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta taikka Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1957		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1959		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Kaatumatautisten huoltolaitokset	—	—	1	1	2	—	—	1	1	697	348.5
Vajaamielisten laitokset	56	51	15	5	127	2	4	68	52	40 088	315.7
Heikkomielisten lasten lastenkodit	37	27	5	2	71	6	4	41	25	23 855	336.0
Hoito- ja tarkkailukodit	6	2	7	4	19	6	3	7	2	3 833	201.7
Sairaalat	1	2	1	1	5	1	—	1	2	1 116	223.2
Tavalliset lastenkodit	112	71	47	25	255	22	15	138	84	79 034	309.9
Perhehoito Helsingissä	4	4	4	2	14	1	—	7	6	4 218	301.3
Perhehoito muualla	13	11	8	2	34	—	—	16	12	9 522	280.1
Yhteensä	229	168	88	42	527	38	26	279	184	162 363	308.1

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvästi vajaamielisiä 275 (245), heikkomielisiä 145 (151) ja muuten poikkeavia 107 (100).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 148 (133) syvästi vajaamielisiä 101 (99) heikkomielisiä ja 62 (64) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin laitoksissa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Hyvösen lastenkoti	Päivölän lastenkoti	Herttoniemen vast.ottokoti	Vast.ottokoti Lemmilä	Kallion nuorisokoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun hoitokoti	Yhteensä
	Osasto														
	A	B	C												
V:sta 1957 hoitoon jääneitä	111	30	47	24	39	31	68	32	18	—	—	12	13	11	436
V. 1958 hoitoon otettuja	210	156	107	12	7	4	15	14	5	24	1	17	4	16	592
Yhteensä	321	186	154	36	46	35	83	46	23	24	1	29	17	27	1 028
Näistä:															
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:															
yksityishoitoon	29	17	7	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	3	61
toiseen lastenkotiin	68	46	48	5	3	3	2	5	4	—	—	—	—	5	189
sairaalaan	4	3	3	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	15
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:															
vanhempainsa hoitoon	95	88	47	1	2	—	3	3	1	11	1	2	1	9	264
toiseen maksuttomaan hoitoon	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	17
toisen kunnan hoitoon	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	3	1	—	9
kuoli	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
poistettiin muista syistä	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	4	4	—	12
Poistettuja yhteensä	211	158	107	10	7	4	12	12	5	11	1	10	6	17	571
V:een 1959 jääneitä	110	28	47	26	39	31	71	34	18	13	—	19	11	10	457

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska lapsi on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

Muihin laitoksiin ja perhehoitoon sijoitetut lapset. Muihin kuin kaupungin omistamiin laitoksiin ja perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle laitoshoitoon sijoitettuun 41 lapseen, Helsinkiin laitoshoitoon sijoitettuun 27 lapseen sekä Helsinkiin perhehoitoon sijoitettuun 6 lapseen ja maaseudulle perhehoitoon sijoitettuun 37 lapseen nähden.

	Laitoksiin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1957 hoitoon jääneitä	246	223	274	883	1 626
V. 1958 hoitoon otettuja	316	201	126	312	955
Yhteensä	562	424	400	1 195	2 581
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	21	28	10	23	82
siirrettiin kunnan lastenkotiin	12	49	11	51	123
siirrettiin yksityiseen lastenkotiin	71	40	5	22	138
siirrettiin sairaalaan	6	4	2	5	17
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	2	1	1	1	5
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	166	52	22	92	332
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	—	—	—	—	—
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	—	—	—
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	9	2	7	21	39
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	—	11	8	14	33
poistettiin muista syistä	1	1	5	5	12
kuoli	—	—	—	1	1
Poistettuja yhteensä	288	188	71	235	782
V:een 1959 jääneitä	274	236	329	960	1 799

Perhehoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret; maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myös lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta järjesti 133:lle (81) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumusten mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 7 404 581 (6 104 555) mk. Edellisen vuoden kustannusten korvauksia saatiin sosiaaliministeriöltä 1 564 700 mk.

Maaseudulle perhehoitoon sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 883 (804). Näistä poistettiin 235 (234) ja uusia sijoitettiin 312 (313), joten vuoden päättyessä lukumäärä oli 960 (883).

Palkattuja asiamiehiä oli lautakunnalla Espoossa, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa (2), Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Jokioisissa, Siuntiossa, Kiikalassa, Pusulassa, Lopella, Orimattilassa, Marttilassa ja Koskella Tl.

Hoitomaksut perhehoitoon sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 2 000 mk:sta 12 000 mk:aan kuukaudelta. Laitosten hoitomaksut taas olivat 300—1 600

mk hoitovuorokaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairaanhoito- ja matkakustannukset kuin myös myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan näin sijoittamat lapset, lukumäärältään 2 581 (2 455) aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 220 898 109 (195 013 947) mk eli keskimäärin 85 586 (79 435) mk vuodessa kutakin lasta kohden.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 124 (126) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 45 (55) ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 73 (78) lasta, joten v:een 1959 jäi 152 (124) valvottavaa.

Au-lasten valvonta. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 4 224 (4 156) aulasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. perusteella selviää eripainoksen taulukko-osasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli yhteensä 818 (1 005) kasvattilasta, joista poikia 375 (461) ja tyttöjä 443 (544). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 441 (543) ja aviolapsia 377 (462). Uusia tapauksia ilmoitettiin vuoden aikana 188.

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkivalvonta. Perheisiin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksista pois tetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 26 (16) nuorta henkilöä. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 19 (11) henkilöä ja poistettiin 11 (1), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 34 (26). Toivolan entisiä hoidokkeja valvottiin osittain laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 11 (15) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luettelosta 15 (24). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 14 (23), joten v:een 1959 siirtyi 10 (14) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen vähävaraisten perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi matkalippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja pienten lasten saattajille. Lippuja jaettiin kaikkiaan 392 (329), joista 278 (220) lapsille ja 114 (109) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, kesäkoteja tavallisen sijoitusmäärärahan puitteissa yhteensä 744 (688), joista 535 (498) perheisiin, jolloin lastenhuoltotoimisto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhytaikaisempaa. Ennen maalle lähettämistä toimitettiin lasten terveystarkastus.

Kustannukset jaetuista matkalipuista nousivat 621 830 (831 477) mk:aan ja koko kesävirkistystoiminnasta 8 805 080 (8 269 441) mk:aan. 70 (66.4) % lapsista sai ilmaisen kesäsijoituksen. Lasten vanhemmat suorittivat sijoitusmaksun kokonaan 19.2 (12.2) %:n ja osan maksusta 10.8 (21.4) %:n osalta.

Mainittakoon, että kesäkoteihin sijoitetuista lapsista oli 328 (327) tyttöjä ja 416 (361) poikia, avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia oli 84 (77), avio- tai asumuserolapsia 241 (212), suurperheisten lapsia 184 (162) ja huoltoapua saavien perheiden lapsia 223 (270).

Apulastentarha Aulan lasten kesävirkistystoiminta rahoitettiin melkein kokonaan kaupungin varoista. Näin 46 (24) syvästi vajaamielistä lasta pääsi Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen ylläpitämään kesäsiirtolaan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 17 (15) kokousta.

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 932 (1 734), jotka ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		Yhteensä
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	
Ilmoituksen syy:							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	2	—	—	—	2	—	2
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	68	18	—	—	68	18	86
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	561	48	16	9	577	57	634
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	6	—	7	—	13	—	13
Oikeus jättänyt tuomitsematta LNR 3 §	43	7	68	18	111	25	136
Irtolaistapainen elämä	71	74	46	105	117	179	296
Tavattu juopuneena	64	3	260	12	324	15	339
Muu syy	120	46	199	61	319	107	426
V. 1958 saapuneita ilmoituksia, yhteensä	935	196	596	205	1 531	401	1 932
V:sta 1957 jäljellä olevia ilmoituksia	141	44	75	29	216	73	289
Ilman uutta ilmoitusta käsiteltäväksi otettuja asioita	8	1	—	1	8	2	10
Kaikkiaan	1 084	241	671	235	1 755	476	2 231
Toimenpiteet:							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	39	2	131	9	170	11	181
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	25	4	1	3	26	7	33
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta, toimitettu kotikuntaansa	13	8	2	15	15	23	38
toimitettu lääkärin hoitoon	4	—	1	2	5	2	7
muu toimenpide	379	44	78	10	457	54	511
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	39	7	12	16	51	23	74
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	2	—	—	—	2	—	2
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen sopimuksen nojalla	48	11	10	6	58	17	75
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	4	—	2	—	6	—	6
Nuorisohuoltajan toimenpide	265	117	175	123	440	240	680
Ei mitään toimenpidettä	126	20	199	36	325	56	381
V. 1958 käsiteltyjä asioita yhteensä	944	213	611	220	1 555	433	1 988
V:een 1959 jääneitä ilmoituksia	140	28	60	15	200	43	243
Kaikkiaan	1 084	241	671	235	1 755	476	2 231

Ilmoitukset koskivat 1 471 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16-vuotiaita poikia oli 736 ja tyttöjä 153 sekä 16—17 vuotiaita poikia 429 ja tyttöjä 153. Juopuneina tavattujen määrää osoittavat luvut ovat huomattavasti suuremmat kuin edellisenä vuonna (266). Eräillä muillakin aineilla kuin alkoholilla itsensä humalluttaneita koskevat ilmoitukset on osittain merkitty tähän ryhmään. Eräät poliisinkin lastensuojeluvirastolle ilmoittamat juopumuspidätykset osoittautuivat tällaisiksi tapauksiksi.

Taulukossa esitetyn lisäksi käsiteltiin toimistossa 47:n (poikia 35, tyttöjä 12) yli 18 vuotiaana ilmoitetun nuoren asiaa, joista 14:ään nähden suoritettiin huoltoa (poikia 6, tyttöjä 8).

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta sekä eräissä tapauksissa muilta kasvatusneuvoloilta ja yksityislääkäreiltä. Psykiatrista hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan sairaaloihin ja Metsäkummun hoitokotiin. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1957	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1959	Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
Kallion nuorisokoti	9	10	19	15	4	1 954	102.8
Vastaanottokoti Lemmilä	14	45	59	45	14	4 672	79.2
Ryttylän koulukoti	49	45	94	45	49	17 051	181.4
Toivoniemen koulukoti ...	7	9	16	16	—	1 219	76.2
Sofianlehto C-os.	—	15	15	14	1	552	36.8
Reijolan nuorisokoti	4	6	10	6	4	1 691	169.1
Metsäkummun hoitokoti...	3	—	3	2	1	510	170.0
Oppilaskoti Toivola	1	4	5	3	2	729	145.8
Yhteensä	87	[1]) 132	[1]) 221	146	75	28 378	128.4

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 217 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 69 poikaa ja 20 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 81 poikaa ja 47 tyttöä. Huoltopäiviä oli 35 725.

Pysyvää koulukotikasvatusta tarvitsevat sijoitettiin suurimmaksi osaksi valtion koulukoteihin.

Perhehoidossa oli vuoden aikana 38 lasta yhteensä 6 495 päivää. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 11 poikaa ja 2 tyttöä. Seuraavaan vuoteen jäi 12 poikaa ja 9 tyttöä.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden aikana 27 lasta yhteensä 1 777 päivää; 12 poikaa ja 7 tyttöä oli sitäpaitsi jossakin muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 4 poikaa ja 4 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta.

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1957	117	40	52	5	149	65	214
V. 1958 valvontaan tulleita	54	19	30	1	65	39	104
Yhteensä	171	59	82	6	214	104	318
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	13	7	15	1	18	18	36
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	30	17	2	1	36	14	50
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	10	3	1	—	10	4	14
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	3	3	2	—	5	3	8
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	15	1	6	2	18	6	24
V:een 1959 jääneitä	100	28	56	2	127	59	186
Yhteensä	171	59	82	6	214	104	318

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 77 alaikäiselle henkilölle.

[1]) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa hoiti toimiston huoltotarkastaja. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän koulukodin oppilaiden jälkihuoltoa (ei sisälly edellä esitettyyn valvontatilastoon), jonka suoritti koulukodin oma kuraattori.

Alaikäiset lainrikkojat. Nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät hoiti useimmassa tapauksessa suojelukasvatustoimiston puolesta Vankeusyhdistyksen nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojeluasetuksen määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 925 (862) alaikäistä koskevassa asiassa.

Eräät yksityiset henkilöt toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien ja siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 750 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	612	35	647
15—17 »	305	44	349
18—20 »	228	59	287
Yhteensä	1 145	138	1 283 (1 254)

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin irtolaistapaisen elämän takia 133 (134) alle 18 vuotiasta henkilöä, joista poikia 48 ja tyttöjä 85. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 154 (149), joista 55 poikia ja 99 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18 vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 324 (244), joista 311 poikia ja 13 tyttöjä koskevia ja pidätettynä oli 262 (184) henkilöä, joista 250 poikia ja 12 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikkomuksen tehneet sekä ne 15—17 vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17 vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuun ottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomaille matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi oli suojelukasvatustoimisto yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa. Ruotsiin aiheettomasti matkustaneiden alle 18 vuotiaiden aiheuttama pulma on huomattavasti helpottunut.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 236 (267) tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21 vuotias nuori rikoksentekijä saataisiin tuomita rangaistusmääräysmenettelyin. Kaikki nämä pyynnöt ovat tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta. 189 pyyntöön on annettu suostumus, 21 evätty, 18 oli vielä vuoden lopussa käsittelemättä ja 8 ilmoitetuista tapauksista oli sellaisia, jotka siirrettiin muiden sosiaalilautakuntien käsiteltäviksi tai muuten eivät aiheuttaneet suojelukasvatustoimiston toimenpiteitä.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 17 kokousta.

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen. Elatusaputoimiston tehtäviin kuului lisäksi välien rikkoutumisen vuoksi erillään asuvien puolisoiden lasten samoinkuin asumus- ja avioerolasten elatusavun periminen. Pääasiallinen toiminta kohdistui elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 323 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalta 126 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 290 tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä eri syistä yhteensä 13. Huoltoapulain 42 §:n perusteella käsiteltiin elatusapujaostossa työlaitoksessa olevien elatusvelvollisten 247 työloma-anomusta ja 223 tapauksessa määrättiin työlomalla ollut palautettavaksi työlaitokseen.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1957 jäljellä olevia	3 675	Luettelosta poistettuja	470
Uusia tapauksia	567	V:een 1959 siirtyneitä	3 772

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	3 136	1 491
Leskiä ja laillisesti eronneita	502	326
Naimisissa olevia	108	1 020
Tietoja puuttuu	26	935
Yhteensä	3 772	3 772

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
—15	2	2
16—19	433	148
20—24	1 272	843
25—29	910	774
30—34	638	536
35—39	377	362
40—49	125	305
50—	—	92
Tietoja puuttuu	15	710
Yhteensä	3 772	3 772

Ammatti	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	123	310
Talonomistajia ja vuokraajia	3	—
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	40	146
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	232	212
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	775	316
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 011	1 124
Muita työntekijöitä	191	450
Merimiehiä ja kalastajia	7	139
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	237	284
Yksityisiä palvelijoita	687	—
Muun elinkeinon harjoittajia	33	7
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	433	784
Yhteensä	3 772	3 772

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat sosiaaliohjesäännön määräysten mukaisesti lasten huoltotoimiston asianomaiset viranhaltijat. Näiden antamien tietojen mukaan lasten hoito oli seuraava:

Äidin luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	87.2	Hyvän hoidon	88.7
Suhteellisen hyvän hoidon	12.6	Suhteellisen hyvän hoidon	11.3
Epätyydyttävän hoidon	0.2	Epätyydyttävän hoidon	

Äidin koti oli:	%	Kasvatusäidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	78.0	Hyvässä kunnossa	83.4
Suhteellisen hyvässä kunnossa	19.2	Suhteellisen hyvässä kunnossa	13.9
Epätyydyttävässä kunnossa	2.8	Epätyydyttävässä kunnossa	2.7

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli vuoden aikana 11, joista 7 oli sairaalassa, 1 lastenkodissa ja 3 kotona.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Keskonen	3	Synnytyksen yhteydessä	1
Keuhkokuume	2	Tapaturma (jäi junan alle)	1
Keuhkokatarri	1	Vaikea lihasheikkous	1
Kurkunpäätulehdus	1	Vesipää	1

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 229 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 34.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 54 ja uusia haasteita otettiin 187. Koska näistä 26 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja 35 juttua sovittiin sekä 52 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 130 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 96, hävittiin 20 riittämättömien todisteiden vuoksi ja 14 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada tarpeellista lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 387 kertaa. Lisäksi lastenvalvojan toimesta otetuista haasteista saatiin muualla kuin Helsingin raastuvanoikeudessa päätös kolmessa elatusavun korotusasiassa ja kolmessa elatusvelvollisuuden vahvistamista koskevassa asiassa.

Lastenvalvojan toimesta haettiin alioikeuksien päätöksiin muutosta 11 tapauksessa ja 19 tapauksessa valvottiin vastaajan puhevallan käyttäminen hovioikeudessa elatusasiassa vastaajan haettua muutosta alioikeuden antamaan päätökseen.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille sosiaaliviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-avunpyyntöjen kokonaismäärä oli 570. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojain puolesta 22 kertaa.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

Siirto v:sta 1957:	Aulasten puolesta, mk	Aviolasten puolesta mk	Yhteensä mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	3 553 674
Valvottujen säästötilien saldo	17 054 121	662 036	17 716 157
Lapsille perityt elatusmaksut	58 438 000	56 273 690	114 711 690
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	16 118 229	2 788 155	18 906 384

	Aulasten puolesta, mk	Aviolasten puolesta mk	Yhteensä mk
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	1 141 928	329 855	1 471 783
Yksityisiltä perityt tilittämättä kaupungille	—	—	10 000
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	355 670	7 339	363 009
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustukset	—	—	10 000
Korkotuloja	706 430	30 038	736 468
Lastenvalvojan säästötilin, talletustilin ja postisiirtotilin korko	—	—	91 235
		Yhteensä	157 570 400
Menot:			
Huoltajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	57 239 431	56 278 134	113 517 565
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	16 118 229	2 788 155	18 906 384
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset	—	132 984	132 984
Oikeuskuluihin käytetty	1 497 598	204 210	1 701 808
Myönnetyt tilapäiset raha-avustukset	9 600	—	9 600
Kaupungille suoritetut tilapäisten avustusten korvaukset	400	—	400
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötalletus- ja postisiirtotilin korko	—	—	91 235
Siirto v:een 1959:			
Lastenvalvojan säästö ja postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	3 425 559
Valvottujen säästötilien saldo	19 115 836	669 029	19 784 865
		Yhteensä	157 570 400

Ottolapsiksi hyväksyttiin 78 lastenvalvojan luettelossa ollutta avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Elatusapujaosto piti kertomusvuonna 17 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden aikana oli äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla 24 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 579 (6 865) äitiysavustushakemusta. Hakemuksista hyväksyttiin 6 437 (6 692) ja hylättiin 142 (173). Hylkäyspäätöksestä valitti 22 (39) hakijaa sosiaaliministeriöön. Avustus myönnettiin 6 292 (6 537) sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita sekä 145 (155) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin. Avustuksen hakijoista oli 6 232 (6 497) avioliitossa ja 347 (368) naimatonta.

Hakemuksia otti vastaan lastensuojeluviraston lisäksi 46 äitiysneuvolaa. Virastoon jätettiin 1 240 (1 546) ja neuvoloihin 5 339 (5 319) hakemusta.

Kertomusvuoden loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 29 704 500 (30 010 500) mk. Luontoisavustuksia (äitiysavustuspakkauksia) annettiin 12 519 000 (13 171 500) mk:n arvosta. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuoden äitiysavustusten maksamiseen ennakkoa 10 (10) mmk.

Perhelisän hakijoita oli yhteensä 1 903 (1 939), joista hyväksyttiin 1 723 (1 812) ja hylättiin 180 (127). Veroylityksen takia hylättiin 152 (99) ja muusta syystä 28 (28) hakemusta.

Lisä myönnettiin harkinnan perusteella 246 (263) perheelle veroylityksestä huolimatta.

Lisäksi jouduttiin käsittelemään valtioneuvoston päätöksen 27. 3. 1958 perusteella 605 anomusta, jotka koskivat jo suoritetun avustuksen korottamista sekä 21 hakemusta muuten uudelleen sen vuoksi, että perheeseen oli syntynyt lapsi.

Perhelisää saaneilla 1 723 (1 812) perheillä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 067 (7 435), joista 6 900 (7 295) alle 16 vuotiaita ja 162 (136) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, jotka oli otettava huomioon lapsen koulunkäynnin takia sekä 5 (4) työkyvytöntä lasta.

Lapsiluvun mukaan jakaantuivat perheet seuraavasti:

Lapsia perhettä kohden	Perheitä	Lapsia perhettä kohden	Perheitä
2	267 (276)	7	48 (49)
3	149 (153)	8	12 (14)
4	762 (812)	9	3 (4)
5	332 (356)	10	1 (3)
6	146 (144)	11	3 (1)
		Yhteensä	1723 (1 812)

Perhelisän saajista oli 1 191 (1 276) varsinaista suurperhettä, 362 (369) leskien ja 170 (167) työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	143 (188)	Työnjohtoasemassa olevia	32 (50)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	87 (77)	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	523 (531)
Liike- ja varastoapulaisia, konttoristeja ym.	150 (187)	Muita työntekijöitä	498 (473)
Autonkuljettajia	114 (129)	Ilman ammattia	176 (177)
		Yhteensä	1 723 (1 812)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisän määrästä 14 847 735 (11 910 998) mk:sta jaettiin suurille perheille 9 992 370 (8 156 000) mk, leskiperheille 2 960 620 (2 355 998) mk ja työkyvyttömien perheille 1 894 745 (1 399 000) mk.

Avustuksen suorituksessa käytettiin edelleenkin liikkeisiin suoraan annettuja ostoosoituksia. Osan tarvikkeista hankkivat perheet itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin viljelysten edistämiseen 27 370 (16 000) mk, kotieläimiin ja niiden rehuun 30 500 (4 000) mk, asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 494 750 (323 000) mk, vuoteisiin ja vuodevaatteisiin 7 242 845 (6 464 998) mk, huonekaluihin 924 425 (697 000) mk, astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin 639 150 (504 000) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pölynimureihin yms. 671 625 (506 000) mk, vaatetukseen 4 731 820 (3 332 000) mk ja muihin luontoissuorituksiin 85 250 (64 000) mk.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuoden perhelisien maksamista varten ennakkoa 12.5 (9) mmk.

Sosiaalilääkärin toimisto

Sosiaalilääkärin toimistossa tutkittiin 444 lasta. Tutkittaviksi ilmoitetuista siirtyi seuraavaan vuoteen 34 tapausta. Tutkituista oli sekä psykologisessa että psykiatrisessa tutkimuksessa 261, yksinomaan psykologin tutkittavana 126 ja yksinomaan psykiatrin tutkimuksessa 57. Yksilöterapiassa oli 8 lasta, joiden käyntien yhteismäärä oli 81. Psykologisia kokeita suoritettiin yhteensä 666. Laitos- ym. käyntejä tehtiin kaikkiaan 194. Henkilökunnan koulutuksen ja työn syventämisen mielessä oli toimiston ja Metsäkummun hoitokodin henkilökunnalla kerran kuukaudessa kokouksia, minkä lisäksi toimisto oli jatkuvasti kiinteässä yhteistyössä viraston lastenhuolto- ja suojelukasvatustoimistojen henkilökunnan, etenkin huoltotarkastajien, sekä laitosten henkilökunnan kanssa. Tutkituista on tarvittaessa annettu lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten.

Työntarvetta ilmeni jatkuvasti enemmän kuin toimiston työvoimalla voitiin suorittaa. Vajaamielislain voimaantulo merkitsi huomattavaa toimiston työn lisääntymistä.

Tutkimusaineisto:

	Ikä								Yhteensä		Kaikkiaan
	0—6 v.		7—15 v.		16—18 v.		19— v.				
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Jäljellä v:een 1958											
Lastenhuoltotoimisto	4	1	9	7	—	—	—	1	13	9	22
Suojelukasvatustoimisto	—	—	7	2	—	2	—	—	7	4	11
Uusia v. 1958											
Lastenhuoltotoimisto	53	33	92	59	6	6	1	3	152	101	253
Suojelukasvatustoimisto	—	—	112	20	29	22	—	—	141	42	183
Uudellen ilmoitettuja											
Lastenhuoltotoimisto	—	—	2	3	1	2	—	—	3	5	8
Suojelukasvatustoimisto	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Lastenhuoltotoimisto, yhteensä	57	34	103	69	7	8	1	4	168	115	283
Suojelukasvatustoimisto, yhteensä	—	—	120	22	29	24	—	—	149	46	195
Kaikki yhteensä	57	34	223	91	36	32	1	4	317	161	478
Poistettu 1958	50	29	208	86	35	31	1	4	294	150	444
Jäljellä v:een 1959	7	5	15	5	1	1	—	—	23	11	34

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy:

Syy	Lastenhuoltotoimisto			Suojelukasvatustoimisto			Kaikkiaan
	P.	T.	Yhteensä	P.	T.	Yhteensä	
Tutkimukseen joutumisen syy	*51*	*48*	*99*	*88*	*27*	*115*	*214*
Heikko koulumenestys	6	3	9	4	—	4	13
Hermostolliset herkkyysoireet	9	15	24	24	1	25	49
Sopeutumisvaikeudet	17	16	33	58	23	81	114
Puhehäiriöt	2	—	2	—	—	—	2
Seksuaaliset vaikeudet	—	—	—	1	—	1	1
Kastelu	8	4	12	1	—	1	13
Tuhriminen	4	—	4	—	—	—	4
Kohtaukset	—	1	1	—	—	—	1
Muut syyt	5	9	14	—	3	3	17
Lausunnon pyytämisen aihe	*102*	*62*	*164*	*53*	*13*	*66*	*230*
Kehitystason määrääminen	45	26	71	1	1	2	73
Vaajamielislaitokseen sijoittaminen	29	17	46	—	—	—	46
Sairaalaan sijoittaminen	5	4	9	3	7	10	19
Muuhun laitokseen sijoittaminen	5	1	6	25	2	27	33
Laitoksesta kotiuttaminen	4	1	5	23	3	26	31
Yksityiskotiin sijoittaminen	7	4	11	1	—	1	12
Adoptio	6	5	11	—	—	—	11
Oikeudenkäynti tai holhousasia	1	1	2	—	—	—	2
Sterilisaatioanomukset	—	3	3	—	—	—	3
Kaikkiaan	**153**	**110**	**263**	**141**	**40**	**181**	**444**

Psykologisia tutkimuksia

Älykkyystutkimukset

	T-M-L	Wechsler		Yhteensä
		Wise	Weiss	
Lastenhuoltotoimiston tytöt	61	10	1	72
» pojat	91	22	2	115
Suojelukasvatustoimiston tytöt	4	11	3	18
» pojat	22	19	10	51
Yhteensä	178	62	16	256

Luonnetutkimukset

	Ror-schach	CAT	TAT	Szondi	Muut	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston tytöt	27	18	6	—	1	52
» pojat	44	24	3	—	1	72
Suojelukasvatustoimiston tytöt	33	2	12	—	5	52
» pojat	121	11	60	33	9	234
Yhteensä	225	55	81	33	16	410

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 2 342 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 077 lasta (1 095), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 419 (3 365) lasta. Näistä oli 3 076 lastenhuoltotoimiston alaista ja 328 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 15 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 156 eli 63.1 % ja aviottomia 1 263 eli 36.9 %. Lastenhuoltotoimiston alaisiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.1 ja 38.9 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 81.3 ja 18.7. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 759:llä eli 81.6 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 340:llä eli 15.8 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 57 eli 2.6 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 657:llä eli 52.0 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 587:lla eli 46.5 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 19:llä eli 1.5 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 798 eli 82.5 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 34 ja muualla Uudenmaan läänissä 91, joten muualla syntyneitä oli 469 eli 13.8 %.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja au-lapset äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 557 eli 45.5 %, muiden työntekijäin 432 eli 12. 6 %, palvelijoiden 276 eli 8.1 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 174 eli 5.1 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 540 eli 15.8 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 146 eli 4.3 %.

Toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 654:ssä eli 19.1 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 334 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 320 lasta pahatnapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 622:ssä eli 76.7 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 265 eli 7.8 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 153:llä eli 4.5 %:lla oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 174 lasta eli 5.1 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 623 lapsen eli 18.2 %:n vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 129 tapauksessa, 3.8 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 3 148:llä eli 92.1 %:lla suomi, 261:lla eli 7.6 %:lla ruotsi ja 10:llä eli 0.3 %:lla jokin muu kieli.

Muussa suhteessa viitataan eripainoksen liitteenä olevaan tilasto-osaan.

Lastensuojelutyön rahoitus

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

	mk
Lastensuojelulautakunta	88 513 691
Varsinaiset lastenhuoltolaitokset	277 079 954
Vajaamielisten hoitolaitokset	49 246 272
Sijoitus kaupungin omien laitosten ulkopuolelle	220 898 109
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	8 940 553
Palkkiot suojelukasvatustoimiston ohjauksen alaisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	210 553
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	19 746 525
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja opetus	14 491 248
Lasten kesävirkistys	8 805 080
Lastenvalvojan käyttövarat	246 943
Matkakulut	1 294 829
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot ja hoidon tarkastus	394 344
Lastenhuoltolaitosten maatilat	27 902 296
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	2 950 000
Kaupunginhallituksen päätöksellä lastensuojelutyöhön myönnetyt varat	1 191 896
Yhteensä	721 912 293

Lisäksi suoritettiin yleisten töiden lautakunnan toimesta allamainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjaustöitä, joiden kustannukset olivat:

	mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	2 905 687
Metsäkummun hoitokoti	488 058
Hyvösen lastenkoti	366 971
Malmin lastenkoti	858 935
Oppilaskoti Toivola	4 023 399
Reijolan nuorisokoti	1 135 515
Kullatorpan lastenkoti	816 920
Päivölän lastenkoti	717 379
Apulastentarha Aula + Lauttasaaren osasto	130 978
Vastaanottokoti Lemmilä	303 085
Ryttylän koulukoti	1 120 418
Toivoniemen koulukoti	122 889
Yhteensä	12 990 234

Kallion nuorisokodissa ja Nukarin lastenkodissa ei korjaustöitä kertomusvuonna suoritettu.

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot jakaantuivat seuraaviin eriin:

		mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		77 389 050
Huoltolaitosten valtionapu		28 420 405
Huoltolaitosten tulot		11 633 002
Maatilojen tilittämät tulot		
Toivoniemen tila	2 942 578	
Ryttylän tila	9 869 064	
Toivolan tila	14 569 127	27 380 769
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		6 662 107
Yhteensä		151 485 333

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 734 902 527 mk:sta, jää kaupungin kassaa rasittavaksi nettomenoksi 583 417 194 mk eli 88 690 194 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden ol-

pussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 1 404 000 mk, Ryttylässä 6 779 000 mk ja Toivolassa 10 529 200 mk eli yhteensä 18 712 200 mk, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 864 606 mk ja Toivolan kohdalla 641 226 mk. Ryttylän tilinpäätös osoitti säästöä 270 645 mk.

Eri laitosten varsinaiset nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuina nousivat seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	103 669 781	1 559	568 893
Herttoniemen vastaanottokoti	5 316 633	1 816	662 990
Metsäkummun hoitokoti	10 901 456	2 118	773 077
Hyvösen lastenkoti	16 581 305	1 500	547 657
Malmin lastenkoti	17 048 006	1 231	449 406
Oppilaskoti Toivola	53 201 129	2 767	1 010 112
Kallion nuorisokoti	7 834 305	867	316 283
Reijolan nuorisokoti	5 603 960	883	322 218
Kullatorpan lastenkoti	13 787 682	1 531	558 979
Nukarin lastenkoti	15 412 915	1 366	498 422
Päivölän lastenkoti	9 011 407	1 375	501 930
Apulastentarha Aula	10 232 454	1 280	467 028
Vastaanottokoti Lemmilä	8 546 418	1 643	599 775
Ryttylän koulukoti	38 016 274	2 097	765 270
Toivoniemen koulukoti	4 500 394	3 795	1 385 025
Yhteensä	319 664 119	1 652	603 090

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Laitos	Menoerä, mk					
	Palkkaukset	Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	Ruokinta	Vaatetus, kalusto ja pesu	Muut menot	Yhteensä
Sofianlehdon vastaanottokoti	1 001	226	191	86	55	1 559
Herttoniemen vastaanottokoti	1 093	329	214	95	86	1 816
Metsäkummun hoitokoti	1 334	308	221	165	89	2 118
Hyvösen lastenkoti	741	230	190	288	53	1 500
Malmin lastenkoti	721	193	170	118	29	1 231
Oppilaskoti Toivola	1 334	731	244	369	90	2 767
Kallion nuorisokoti	360	198	160	110	38	867
Reijolan nuorisokoti	416	185	180	67	35	883
Kullatorpan lastenkoti	988	199	185	107	52	1 531
Nukarin lastenkoti	873	71	40	119	62	1 366
Päivölän lastenkoti	819	208	178	94	77	1 375
Apulastentarha Aula	974	156	95	29	25	1 280
Vastaanottokoti Lemmilä	997	226	208	95	117	1 643
Ryttylän koulukoti	1 187	509	206	94	101	2 097
Toivoniemen koulukoti	1 923	1 257	286	113	216	3 795
Kaikkiaan	763	265	148	101	58	1 335

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 1 343 mk. Todettakoon lisäksi, että Herttoniemen, Toivolan, Ryttylän ja Toivoniemen kustannukset olivat näiden laitosten uudelleenjärjestelyn vuoksi poikkeukselliset.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 2 950 000 mk. Tästä saivat *Aula-työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin ja vajaamielisten kesäsiirtolan tukemiseksi 1 100 000 mk; *Pelastakaa Lapset* perhesijoitustoiminnan tukemiseksi 300 000 mk; *Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa* -niminen kuntainliitto 1 050 000 mk ja *Vankeusyhdistys* 500 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana erilaisiin lastensuojelun tarpeisiin yhteensä 1 191 896 mk.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat 31. 12. 1958 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	11 600
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	1 380
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	2 090
Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	11 810
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	11 300	1 000
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	20 620
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	87 000	12 450
Yhteensä	293 800	60 950

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustuksina yhteensä 9 000 mk.

Hoitopaikkasopimukset

Kertomusvuoden aikana olivat edelleen voimassa jäljempänä mainitut yksityisten järjestöjen tai laitosten ja kaupungin kesken tehdyt, hoitopaikkoja koskevat sopimukset, jotka perustuivat seuraaviin kaupunginvaltuuston päätöksiin:

8. 3. 1950 sopimus 28 varsinaisen ja 2 erityispaikan varaamisesta diakonissalaitoksen omistamasta Pitäjänmäen lastenkodista;

7. 12. 1950 sopimus 25 hoitopaikan varaamisesta diakonissalaitoksen omistamasta Rinnekoti—nimisestä vajaamielislaitoksesta, 14. 11. 1951 sopimus 10 paikan ja 20. 3. 1957 sopimus 200 uuden hoitopaikan varaamisesta samasta laitoksesta;

15. 12. 1954 sopimus 12 hoitopaikan varaamisesta Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodista;

22. 12. 1954 sopimus 35 hoitopaikan varaamisesta Svenska Finlands Vårdanstalt för sinnesslöa -nimisen kuntainliiton perustettavasta vajaamielislaitoksesta;

15. 12. 1954 sopimus 30 hoitopaikan varaamisesta Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen yhdistyksen lastenkodista;

21. 2. 1955 sopimus 10 hoitopaikan varaamisesta Mustalaislähetyksen lastenkodista Sipoon pitäjässä ja 15. 1. 1958 sopimus 10 hoitopaikan varaamisesta saman yhdistyksen lastenkodista Kosken Hl. pitäjässä;

6. 2. 1957 sopimus 10 hoitopaikan varaamisesta Barnens Värn -nimisen yhdistyksen vajaamielislaitoksesta;

13. 11. 1957 sopimus Mannerheimliiton kanssa 20 hoitopaikan varaamisesta (niistä 8 ensisijaisesti lastensuojelulautakunnan käytössä) Lastenlinnasta;

23. 4. 1958 sopimus 30 paikasta Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen kesäsiirtolassa kertomusvuonna sekä kaupunginhallituksen päätökseen 2. 1. 1958 perustuva sopimus 6 hoitopaikan varaamisesta Vankeusyhdistyksen Rusutjärven Kotikoulu -nimisestä laitoksesta.

20. Työnvälitys [1]

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna op.neuv. Hilja Vilkemaa ja varapuheenjohtajana os.hoit. Aarre Pulkkinen. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sos. joht. Eero Rusama ja joht. Martti Sorvari sekä työntekijäin edustajina valist. pääll. Kosti Lindgren ja toimitsija Vilho Pulkkinen sekä hänen jälkeensä 23. 4. lähtien tal. hoit. Erkki Korhonen. Varajäseniä olivat työnantajien edustajat, merikapt. Toivo Rosnell ja dipl. ins. Väinö Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat Hilarius Brask ja Heikki Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa prof. Erkki Leikola.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 7 (ed. v. 9) kokousta ja käsiteltiin niissä 91 (102) asiaa. Niistä mainittakoon: 27. 1. myönteisen lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle Suomen Rakennusmestariliiton, Tuberkuloosiliiton, Ekonomiliiton, Lääketieteenkandidaattiseuran, Medicinarklubben Thoraxin ja Ohjelmapalvelun työnvälityslupa-anomuksista; 18. 9. lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle työnvälitystoimiston huonetiloista tulevassa sosiaalivirastotalossa; 2. 12. lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle ylijohtaja Niinen laatimasta mietinnöstä, joka koskee ns. suurten ikäluokkien Helsingin kaupungille aiheuttamia toimenpiteitä; 16. 12. puoltavan lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle Ekonomiekandidatföreningen, Ekonomföreningen Niord, Ekonomföreningen Merkur, Företagsekonomiska Föreningen, Svenska Handelshögskolans studentkår ja Svenska Handelsinstitutets i Helsingfors Seniorförening nimisten yhdistysten yhteisestä anomuksesta saada työnvälityslupa ylläpitämälleen paikanvälitystoimistolle Ekonomplatser; 16. 12. lausunnon antaminen palkkalautakunnalle mahdollisesti todetuista kaupungin virkasäännön puutteellisuuksista tai epäkohdista; 27. 5. kaupunginhallituksen ilmoitus toimiston uuden ohjesäännön vahvistamisesta sekä ammatinvalintakomitean lakkauttamisesta; 27. 5. lautakunnan ehdotus kaupunginhallitukselle erityisen työhönsijoitusosaston perustamisesta vanhempia ikäluokkia varten; 27. 1. nuoriso-osaston toimikunnan ehdotus nuorison työpaikan hakuun liittyväksi Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajiston kautta maan nuorisolle levitettäväksi kirjelmäksi; 18. 9. nuoriso-osaston toimikunnan kokoonpanon muutokset uuden ohjesäännön mukaisesti.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna sekä v. 1957 selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	V. 1958		V. 1957	
	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	2 959	3 767	2 993	2 614
Henkisen työn osasto	1 107	5 200	1 932	6 489
Nuoriso-osasto	610	8 202	2 167	14 696
Merimiesosasto	3 455	1 859	2 763	956
Maatalousosasto	877	1 774	747	1 163
Ravintolaosasto	1 563	3 056	1 443	4 916
Kaikkiaan	10 571	23 858	12 045	30 834

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, mies- ja naisosasto jakautuivat kolmeen alaosastoon, miesosasto rakennusammattityön, metallityön ja sekatyön alaosastoihin sekä naisosasto taloustyön, tehdastyön sekä puhdistus- ja aputyön alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn, nuoriso-, merimies-, maatalous- ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Työnvälitystoimiston vs. johtajana toimi fil. maist. Yrjö Vuorjoki. Kertomusvuoden aikana tapahtuivat seuraavat muutokset: henkisen työn osaston vs. toimentajan valt. maist. Kauko Niskalan siirryttyä Helsingin työvoimapiirin palvelukseen hänen sijalleen tuli yliopp. Maire Nuotio; nuoriso-osaston vt. ammatinvalinnanohjaajaksi kulkulaitosministeriön ammatinvalinnanohjaustoimistoon siirtyneen fil. kand. Pirkko-Anni Nöjdin tilalle määrättiin fil.maist. Riitta Högman ja hänen tilalleen tp. toimentajaksi valt.kand. Kyllikki Ryyppö ja toimentajaksi virkavapaan toimentaja Anja Berglundin tilalle yliopp. Riitta Kivikoski; vuoden alussa nimitettiin ammatinvalinnanohjaajaksi fil.maist. Sirkka Meriluoto; merimiesosaston johtajaksi ekon. Nils Mattssonin siirryttyä USA:han valittiin toimentaja, yliopp. Jorma Tötterström; osastonhoitaja Alli Ahovaaran erottua eläkeikäisenä hoiti merialan naisten työnvälitystä fil.maist. Enni-Sinikka Tenn. Keväällä aloitti toimintansa merimiesosaston yhteyteen perustettu meripäällystövälitys, jonka hoitajaksi lautakunta valitsi merikapt. Hans Malmgrenin.

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto toimivat Aleksanterinkadun 1:ssä, merimiesosasto Satamakadun 2:ssa, meripäällystövälitys Hietalahdenranta 15:ssa, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Unioninkadun 20:ssä. Ylioppilasvälitys siirrettiin kertomusvuoden aikana Uudelta Ylioppilastalolta henkisen työn osaston huoneistoon.

Työmarkkinat

Kertomusvuodesta muodostui epäedullisin työllisyysvuosi sodan jälkeen. V. 1957 alkanut taloudellinen lamakausi jatkui kertomusvuonna yhä kärjistyneempänä. Avainasemassa oli rakennusteollisuus, jonka supistumisen seurauksena rakennusalan ammatti- ja apumiesten työttömyys muodosti huomattavimman osan työttömyystilastojen osoittamasta kokonaistyöttömyydestä. Tämän rinnalla kohtasi työttömyys ankarana myös metalliteollisuuden työvoimaa ja levisi yleensä kaikille elinkeinoelämän aloille. Työnvälitystoimiston vuositilastossa kuvastui alityöllisyys siten, että erillisten työnhakijoiden kokonaisluku nousi edelliseen vuoteen verrattuna 36 340—40 222, työnhakemusten luku 76 701—97 326, ja että vastaavasti työvoiman kysyntä väheni, mikä ilmeni työpaikkatarjousten luvussa 39 256—35 893 sekä välitysten luvussa 32 046—30 125. Myös työnhakemusten luku 100 työpaikkatarjousta kohden, minkä katsotaan kuvaavan työvoiman tarjonnan ja kysynnän suhdetta, muuttui epäedullisemmaksi luvuin 195.4—271.2. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli sodanjälkeisistä suurin, v:n 1953 siihenastista huippulukua, 210.8 korkeampi.

Näiden lukujen rinnalla voidaan toimiston eräillä osastoilla todeta numerollisesti vastakkaisiakin muutoksia, jotka nekin johtuivat alityöllisyydestä.

Työvoiman suuresti vähentynyt kysyntä aiheutti nim. myös työvoiman liikkuvuuden vähentymisen. Se näkyi työssä olevien työntekijäin pidättyvyytenä uuden työpaikan hakemisessa. Työpaikastaan kiinnipitämistä esiintyi selvimmin kausiluontoisella ravintola-alalla ja merimiesten keskuudessa, mutta se oli todettavissa kaikilla aloilla. Työnvälitystoimiston tilastoluvuissa tämä seikka kuvastuu naistyönhakijain kokonaisluvun vähenemisenä (16 757—16 349). Myös eräiden osastojen työnhakijain luku aleni v. 1957—1958, nim. ravintolaosastolla 3 951—3 546, merimiesosastolla (ilman kertomusvuonna alkanutta meripäällystövälitystä) 2 978—2 663 ja nuoriso-osastolla 4 585—4 402. Miesten luku väheni maatalousosastolla 2 978—2 933 ja henkisen työn osastolla 3 657—3 642.

Toimiston viikottainen työnhakijaluku muuttui kausivaihtelujen mukaan. Vuoden ensimmäisellä viikolla se oli 3 846 (v. 1957 1 402). Kevätkauden huippu oli 26.4. 7 945 (18. 5. 1957 3 582), vuoden alin luku 19. 7. 4 541 (29. 6. 1957 1 563) ja loppuvuoden korkein luku 29. 11. 6 560 (30. 11. 1957 4 547). Alityöllisyys on vaikuttanut, että kevätkauden huippu on siirtynyt lähemmäksi maaliskuuta, jolloin viralliset työttömyysluvut ovat

tavallisesti korkeimmillaan. Työssä olleiden työnhakijoiden luku laski ed. vuoteen verrattuna ja oli sen suhde kaikkiin työnhakijoihin: 4. 1. 9 %, 3. 4. 7 %, 5. 7. 10 % ja 4.10. 10 %. Vastaavat prosenttiluvut ed. vuonna olivat 19, 14, 20 ja 14. Muutokset vahvistavat edellä esitettyä huomiota työvoiman liikkuvuuden vähenemisestä.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 97 326 (ed. v. 76 701), josta miesten hakemuksia 53 516 (39 855) ja naisten 43 810 (36 846). Työnhakemusten lisäys oli 20 625 eli 26.9 %. Miesten hakemukset lisääntyivät 13 661 eli 34.3 % ja naisten 6 964 eli 18.9 %. Prosenttiluvut osoittavat työllisyystilanteen huonontuneen enemmän miesten kuin naisten kohdalla. Erikoisosastojen työnhakemuslukujen muutokset käsitellään näiden osastojen toimintakertomuksissa. Yleisten osastojen alaosastoilla tapahtuivat seuraavat muutokset hakemusten määrissä: rakennusammattityöt 6 900—10 914, metallityöt 4 698—7 565, sekatyöt 8 330—10 384, taloustyöt 1 114—1 541, tehdastyöt 2 923—5 439, puhdistus- ja aputyöt 7 228—9 521. Nousu oli suurin kahdella ensiksi mainitulla alaosastolla.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 40 222 (ed. v. 36 340), joista miehiä 23 873 (19 583) ja naisia 16 349 (16 757). Työnhakijaluvut poikkeavat työnhakemusluvuista, naistyönhakijalukujen aletessa. Tätä ilmiötä on edellä selostettu. Kun kuitenkin naistyönhakijain ja heidän hakemustensa välillä näkyy numerollinen vastakkaisilmiö, se johtuu siitä, että eräillä osastoilla työnhakijat ovat oman alan vakituisen työn puutteessa hakeutuneet tilapäistöihin, joiden päättyminen aiheuttaa työnhakemuksen lukuisia uusiutumisia. Hyvänä esimerkkinä tästä on tehdastyön alaosasto (työnhakijoita 837, työnhakemuksia 5 439). Merimiesosastolla on miesten työnhakemuksia ja hakijalukua lisännyt meripäällystövälityksen perustaminen.

Työpaikkatarjoukset. Koko toimiston työpaikkatarjousten luku oli 35 893 (ed. v. 39 256), josta miehille 15 110 (15 945) ja naisille 20 783 (23 311). Kun kokonaisluvussa oli v. 1956—1957 vähennystä 2.9 % ja 1957—1958 8.6 %, tämä osoittaa työllisyyden jyrkemmän heikentymisen. Työllisyystilanteen huononeminen ei ilmene kuitenkaan työpaikkatarjousten luvussa prosentuaalisesti läheskään niin selvästi kuin työnhakemusten kohdalla, jossa lisäys oli 26.9 % ja miesten kohdalla jopa 34.3 %. Työnhakijainkin vähennyksen yhteisprosentti oli hieman korkeampi, 10.7 %. Tässä on tosin meripäällystövälityksen osuus kohottanut työpaikkatarjousten lukua. Lisäksi on todettava, että samoinkuin v. 1957 on kertomusvuonnakin työpaikkatarjouksiin vaikuttanut suotuisasti se, että työnantajat ovat saaneet helpommin sellaista työvoimaa, josta aikaisemmin on ollut puutetta. Eräissä tapauksissa on työpaikkatarjousten luku jopa kasvanut, kuten rakennusammattityön (798—1 056), taloustyön (2 366—2 907) ja taiteilijavälityksen (1 346—1 810) kohdalla. Yleisten eli ruumiillisen työn osastojen työpaikkatarjousten yhteissummakin laski vain 15 567—15 517. Tällä tavoin voi työnvälitystoimisto vaikeassakin työllisyystilanteessa palvella työmarkkinoiden tasapainottajana siten, että se kokoavana keskuselimenä estää työttömyyttä lisäävää työmarkkinaharhailua ohjaamalla ilman työtä olevaa työvoimaa tehokkaasti työvoiman kysynnän mukaisesti. Se on tapahtunut etupäässä joko tarjoamalla työtä oman alan ulkopuolella tai työvoimaa sen puutteessa olleille aloille. Niinpä esim. taloustyön alaosasto on entistä paremmin voinut lieventää kotiapulaisten puutetta ja tehdastyön alaosasto tarjota ilman työtä oleville näitä paikkoja tai tilapäistöitä eri aloilla.

Työnvälitykset. Edellä selostettu työmarkkinatilanteen tasapainottaminen näkyy myös työpaikkatarjousten ja välitysten suhteessa. Kertomusvuonna suoritettiin 100 työpaikkatarjousta kohden 83.9 välitystä (ed. v. 81.6), mikä luku on korkein sodanjälkeisistä. Näyttää olevan niin, että aktiivisesti harjoitetun työnvälityksen teho kasvaa sitä mukaa kuin työllisyystilanne heikkenee ja työnvälitys tälläkin tavoin voi antaa positiivisen panoksensa vaikeassa työmarkkinatilanteessa. Kertomusvuonna suoritettiin 30 125 väli-

tystä (ed. v. 32 046). Vähennys oli 6 % (8.6 %). Miesten välityksiä oli 13 971 (14 345) ja naisten 16 154 (17 701). Yleisten osastojen välityksissä olivat muutokset v. 1957—1958: rakennusammattityö 711—979, metallityö 985—829, sekatyö 3 965—3 815, taloustyö 925—1 191, tehdastyö 885—842, puhdistus- ja aputyö 5 622—5 401. Kuten työpaikkatarjouksissa nousi välitysluku rakennus- ja taloustöissä, mutta muillakaan alaosastoilla ei lasku ollut huomattavaa. Taiteilijavälityksen välitysnousu selostetaan erikoisosastojen kohdalla.

Täydelliset tilastotiedot selviävät eripainoksen tilastoliitteestä.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 68 905 469 mk (62 568 853 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 67 900 400 mk (61 608 073 mk).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaosastona, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja työnvälitykset on merkitty eri osastojen tilastoihin työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli yhteensä 915 (1 076), ja ne jakautuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 618 (720), metallityön alaosasto 89 (132), taloustyön alaosasto 142 (120), sekatyön alaosasto 31 (41), naisten tehdastyön alaosasto 5 (22), ravintolaosasto 20 (23), rakennustyön alaosasto 2 (7), puhdistus- ja aputyön alaosasto 7 (6) ja maatalousosasto 2 (—).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Åke Heiniö ja kauppaneuvos Aulis Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösiht. Kunto Kaski ja valt. maist. Yrjö Raita. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Eero Mattlar ja kanslianeuvos Wilhelm Sjöberg sekä hänen kuolemansa jälkeen valt.maist. Mika Savonen 17. 2. lähtien. Työntekijäin edustajina olivat toimits. Akseli Sainio ja fil.maist. Olavi Suominen. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana kolme kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli fil. lis. Herman Turja.

Insinööri- ja teknikkovälityksessä samoin kuin monissa muissakin alaosastoissa ilmeni taloudellisen tilanteen heikkouden jatkuminen varsin selvästi. Työnhakijain lisäys oli alkuvuodesta hyvin voimakas, mutta tasaantui kesään mennessä ja väheni vuoden loppupuolella niin, että hakijain yhteislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli vain 3.4 %, nousun ollessa miesten kohdalta yksinään 4 % ja naisten kohdalta määrän pysyessä edellisen vuoden tasolla. Paikkojen tarjonnassa tapahtui miesten kohdalta vähennystä n. 40 %, mutta naisten kohdalta nousua 37.4 %, kokonaisvähennyksen ollessa 28.7 %. Naisten paikkatarjouksien nousu koski lähinnä laborantinpaikkoja. Aivan vuoden lopulla tarjoutui miehille useita paikkoja myyntitehtävissä, mutta insinöörejä eivät tämänlaatuiset, jossakin määrin epävarmat paikat näyttäneet kiinnostavan, vaan he jäivät mieluummin odottelemaan suunnittelu- ja käyttötehtäviä. Heikoin näytti tilanne kertomusvuonnakin olleen rakennusalalla ja lähes yhtä heikko koko vuotta ajatellen myös vahvavirtainsinöörien ja -teknikoiden kohdalla. Yli 35-vuotiaita oli vaikeata sijoittaa näillä kummallakin alalla. Työpaikkatarjouksien muutokset edelliseen vuoteen verrattuna heijastuvat myös välitysluvuissa siten, että miesten paikkojen välitykset laskivat kertomusvuonna 30 %, naisten nousivat 29.2 %, yhteisvähennyksen ollessa 18.2 %.

Konttorihenkilöstön kohdalla tapahtui työnhakijain määrässä miesten kohdalla vähäistä nousua, yhteensä 4.5 %, naisten kohdalla vielä vähäisempää laskua, nim. 2.6 %, hakijoiden yhteisen vähennyksen ollessa vain 1.3 %. Yleistilanteen jatkuva heikkous näkyy selvästi työpaikkatarjouksien vähenemisenä, joka oli miesten osalta 16.3%, naisten paikkojen osalta 22.8 % ja yhteisvähennys 21.8 %. Luonnollisena seurauksena vähenivät myös tämän alan paikkojen välityksetkin, joskin yhteensä hieman vähemmän, nim. 18.6 %. Miesten osalta vähennys oli 19 %, naisten sama kuin yhteisvähennys eli 18.6 %.

Myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä nousi hakijoiden lukumäärä miesten osalta 2 %, naisten osalta 10.6 % ja molempien kohdalta yhteensä 7 %. Sitävastoin työpaikkatarjouksien väheneminen kuvastaa tälläkin osastolla työnsaantivaikeuksia. Vähennys oli miesten kohdalla 14.8 %, naisten kohdalla 19.7 % ja yhteisvähennys 17.3 %. Tästä huoli-

matta välityksissä tapahtui vähennystä hieman vähemmän, nim. miesten osalta 13.2 %, naisten kohdalta 16.2 %, yhteisvähennyksen ollessa 15.6 %.

Taiteilijavälityksessä tapahtui edelliseen verrattuna selvää vilkastumista. Niinpä työnhakijoiden lisäys oli miesten kohdalla 6.1 %, naisten kohdalla 16.8 % ja yhteislisäys 7.1 %. Työpaikkatarjoukset ovat lisääntyneet miesten kohdalla 33.3 %, naisten kohdalla 24.2 % ja yhteensä 31.3 %. Välityksien noususta tulee miesten osalle 34.7 %, naisten osalle 22.2 % ja yhteisnousuksi 32.7 %. Ehkäpä kehitykselle on luonteenomaista, että välityksistä yhä kasvava osa koskee pääkaupungin ulkopuolella olevia työpaikkoja. Niinpä kaikista välityksistä v. 1957 tämä välitysprosentti oli 63.5, kertomusvuonna 75.3. Muualle välitettyjä miehiä koskeva luku nousi edelliseen vuoteen verrattuna 65.1 %, naisia koskeva vastaava luku 33.3 %, yhteisnousun ollessa 57.3 %.

Virkamiesvälityksessä jatkui jo edellisenä vuonna selvästi näkynyt yleistilanteen heikkous. Vähennystä tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna työnhakijain määrässä miltei tasan 3 %, työpaikkatarjouksissa 4.4 % ja välityksissä miltei tasan 7 %.

Akateemisten alojen kohdalla heikko tilanne jatkui kertomusvuoden aikana samanlaisena kuin edellisenä kertomuskautena. Valtiotieteen kandidaateista varsinkin naisten sijoittumisvaikeudet jatkuivat edelleen siitäkin huolimatta, että tämän tutkinnon suorittaneiden lukumäärä laski luvusta 97 v. 1957 lukuun 78 v. 1958. Hallinto-opin kandidaattien valmistumismäärä oli kertomusvuonna 16. Koko tutkinto lopetettiin tarkoitustaan vastaamattomana. Myös lainopin kandidaatin tutkinnon suorittaneiden lukumäärä väheni 112—88. Heidän sijoittamisensa kohtasi vaikeuksia kertomusvuonnakin, kun taasen alemman oikeustutkinnon suorittaneiden kohdalla ei ilmennyt vaikeuksia. Tämänkin tutkinnon suorittaneiden lukumäärä laski kertomusvuonna 19:ään oltuaan edellisenä vuonna 24. Kansakoulunopettajien koulutuksen tehostumisesta johtuen lakkasi epäpätevien viransijaisten kysyntä miltei kokonaan.

Ylioppilasvälitys siirtyi kertomusvuoden aikana henkisen työn osaston huoneistoon ja vastaanottoaikaa pidennettiin 2 tunnilla. Työnhakijoiden lukumäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna 5.7 %. Paikkojen tarjonnassa tapahtui vähennystä 17.2 % ja välityksissä 15 %. Välityksistä oli 67.5 % henkisen työn aloilta ja ne, yhteensä 618 (720), jakautuivat seuraavasti: opetustoimi 203 (183), tekniliset alat 13 (4), liike- ja toimistoalat 391 (504), terveyden- ja sairaanhoito 2 (4), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt — (2), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 9 (23).

Työnhakemukset. Osastolle tehtyjen työnhakemusten yhteismäärä oli 23 060 (17 781), josta miesten 9 983 eli 43.3 % (7 250 eli 40.8 %) ja naisten 13 077 eli 56.7 % (10 531 eli 59.2 %). Työnhakemusten yhteisluvun nousu edellisestä vuodesta oli 5 279 eli 29.7 %, josta miesten kohdalla 2 733 eli 37.5 % ja naisten kohdalla 2 546 eli 24.2 %.

Työnhakijat. Osaston työnhakijain luku oli 9 672 (9 507), josta miehiä 3 642 eli 37.7 % ja naisia 6 030 eli 62.3 % (3 657 eli 38.5 %, 5 850 eli 61.5 %). Miesten lukumäärän lasku oli siis 15 eli 0.4 % ja naisten lukumäärän nousu 180 eli 3.1 %. Työnhakijain lukumäärän yhteisnousu oli 165 eli 1.7 %.

Alaosastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: konttorihenkilöstön työnhakijaluku laski 4 296—4 235 ja virkamiesvälityksen 1 018—987; myynti- ja mainoshenkilöstön työnhakijaluku nousi 1 401—1 499, insinööri- ja teknikkovälityksen 718—743, taiteilijavälityksen 680—734 ja ylioppilavälityksen 1 394—1 474.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjouksia tehtiin yhteensä 5 657 (6 130), joista miehille 2 332 eli 41.2 % (2 163 eli 35.3 %) ja naisille 3 325 eli 58.8 % (3 967 eli 64.7 %). Miehille tarjottujen paikkojen luku nousi 169:llä eli 7.8 %; naisille tarjottujen laski 642:lla eli 16.2 %, yhteisluvussa tapahtui laskua 7.7 %.

Alaosastoittain tapahtui työpaikkatarjouksissa laskua edelliseen vuoteen verrattuna kaikkialla muualla paitsi taiteilijavälityksessä, jossa nousu oli 1 404—1 843. Vähenemiset olivat seuraavat: insinööri- ja teknikkovälityksessä 232—164, konttorihenkilöstön välityksessä 2 602—2 035, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 722—587 ja virkamiesvälityksessä 311—298.

Työnvälitykset. Työnvälityksiä suoritettiin 4 841 (5 002), josta määrästä oli miesten paikkoja 2 088 eli 43.1 % (1 848 eli 36.9 %) ja naisten 2 753 eli 56.9 % (3 154 eli 63.1 %). Miesten paikkojen välitysluku kasvoi 240:lla eli 13 %, naisten väheni 401:llä eli 12.7 %, yhteisvähennyksen ollessa 161 eli 3.2 %.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten määrissä vähennystä kaikilla muilla osastoilla

paitsi taiteilijavälityksessä. Vähennykset olivat edellisestä vuodesta: insinööri- ja teknikkovälityksessä 121—99, konttorihenkilöstön välityksessä 2 010—1 637, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 544—459, virkamiesvälityksessä 241—224 ja ylioppilasvälityksessä 1 076—915. Taiteilijavälityksessä tapahtunut nousi oli 1 364—1 810.

Edellisestä vuodesta poiketen toiminta oli eräin osin, nim. työnhakemusten osalta, vilkkain jo tammikuussa ja lähes yhtä vilkas syyskuussa. Kevätkauden kaksi vilkkainta peräkkäistä kuukautta olivat huhti- ja toukokuu. Hiljaisin kuukausi tässä suhteessa oli kertomusvuonna kesäkuu ja miltei yhtä hiljainen myös heinäkuu.

Verrattaessa kertomusvuoden lukuja edellisen vuoden vastaaviin lukuihin, voidaan todeta yhtenä piirteenä edellä kosketeltu yleiskuvan »hajanaisuus», so. sen sijaan, että jokin kuukausi olisi joka suhteessa ollut joko kiireisin tai hiljaisin, kuten oli asianlaita v. 1957, kertomusvuonna vilkkain kohta osui, kuten edellä esitetystäkin on käynyt selville, eri kuukausiin riippuen siitä, ovatko kyseessä työnhakemukset, hakijat, työpaikkatarjoukset tai välitykset. Olipa mies- ja naistyönhakijain numeroissa vilkkaimpina kuukausina myös keskinäisiä eroavuuksia. Tämä johtuu suurimmalta osalta työllisyystilanteesta, joka pani sekä työnhakijat että -antajat reagoimaan eri tavoin ja aikaisemmasta käyttäytymisestä poikkeavasti. Työnhakijat ovat taloudellisesti epävarmoina aikoina entistä pidättyvämpiä paikanvaihdoksissaan ja työnantajat puolestaan uutta henkilökuntaa ottaessaan. Siihen viittaavat mm. seuraavat numerot. Työnhakemuksien kohdalta tapahtui, kuten jo on mainittu, yhteensä lähes 30 % nousu, mutta työnhakijain määrien keskimäärin noustessa vain vajaat 2 % ja työpaikkatarjousten luvun laskiessa lähes 8 %. Näissä oloissa on miltei välttämättömänä seurauksena välitystenkin lasku. Näin tapahtuikin kaikkien muiden paitsi taiteilijavälityksen osalta, jossa oli nousua kaikissa yllä kosketelluissa suhteissa. Tämän alaosaston välitysten nousu, lähes 33 %, vaikutti osaltaan siihen, että koko osaston välitysluvuissa tapahtui edelliseen, kaikkien aikojen ennätysvuoteen verrattuna laskua vain hieman yli 3 %, jota tulosta on pidettävä varsin hyvänä.

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 407.6 (290.1) työnhakemusta, 100 työnhakemusta kohden oli 21 (28.1) työnvälitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 85.6 (81.6) työnvälitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 14 828 648 mk (13 591 787 mk).

Nuoriso-osaston toimikunnan kokoonpano muuttui kertomusvuoden aikana. Sen rinnalla toiminut ammatinvalintakomitea lakkautettiin ja tämän tehtävät siirrettiin uuden ohjesäännön edellyttämällä tavalla laajennetulle nuoriso-osaston toimikunnalle. Työnantajia edustivat toimikunnassa varsinaisina jäseninä edelleen koko kertomusvuoden ekon. Pekka Kestilä ja varat. Eero Mattlar, työntekijöitä toimitsijat Heikki Helkavuori ja Leo Piitulainen. Heidän varajäseninään olivat niinikään edelleen koko vuoden työnantajien edustajina sosiaalineuvos Akseli Kaskela ja varat. Tarmo Sivula, työntekijäin edustajina toimitsijat Hilarius Brask ja Vieno Mustonen. Koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana oli alun vuotta reht. Mikko Rusama ja hänen varajäsenenään fil.maist. Heikka Niittynen. Toimikunnan uudelleenjärjestely edellytti kuitenkin laajempaa koululaitoksen edustusta, jolloin edellämainittujen koululaitoksen ja nuorisotyön edustajien sijaan lautakunta nimitti toimikunnan jäseniksi suomenkielisen oppikoululaitoksen edustajana leht. Heimo Veijolan ja varajäseneksi reht. Jouko Haaviston, ruotsinkielisen oppikoululaitoksen edustajana fil.maist. Paul Hägglundin ja varajäseneksi fil.tri Gunvor Krogeruksen, suomenkielisen kansakoululaitoksen edustajana kansak.tark. Walter Erkon ja varajäseneksi kansak.tark. Aarne Huuskosen, ruotsinkielisen kansakoululaitoksen edustajana kansak.tark. Hilding Cavoniuksen ja varajäseneksi kansak.op. Birger Forsin, ammattikoululaitoksen edustajana tark. E. O. Stenij'n ja varajäseneksi reht. Mikko Rusaman sekä vapaan nuorisotyön edustajana nuorisoasiamies Heikka Niittysen ja varajäseneksi apul.nuorisoasiamies Kurt Forsmanin. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa.

Ammatinvalintakomitea ehti kokoontua vuoden aikana kaksi kertaa. Sen viimeinen kokous oli 10.2.; rahatoimenjohtaja Eino Waronen toimi puheenjohtajana ja nuoriso-osaston johtaja sihteerinä.

Nuoriso-osaston johtajana toimi fil.maist. Martti Samooja.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei pidetty kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina

esiintyi siten myös aikuisia henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja, usein yksilöllisen soveltuvuustutkimuksen jälkeen.

Yleisohjaus. Edellisten vuosien tapaan suoritettiin koululaisiin kohdistuvan järjestelmällisen ammatinvalinnanohjauksen ensimmäinen vaihe, nim. yleisohjaus, yhteistoimin koulujen kanssa. Se koski kansalaiskoulujen molempien (7. ja 8.) ja oppikoulujen keskikouluasteen ylimpien (5. ja 6.) luokkien oppilaita. Oppikirjoina käytettiin kertomusvuonna ensimmäisen kerran uusia kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ammatinvalinnanohjaustoimiston laatimia julkaisuja. Lukukirjana oli kansalaiskoulun 8. luokilla »Omalle uralle» (»Yrkesvalet i medborgarskolan») ja keskikouluissa vastaavana »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (Yrkesvalet i mellanskolan»). Työkirja »Ratkaisun edessä» oli käytössä vain kansalaiskouluissa. Vastaava ruotsinkielinen »Inför yrkesvalet» valmistui vasta kertomusvuoden päätyttyä. Kaikki edellämainitut julkaisut rinnastettiin kertomusvuonna ensimmäisen kerran muihin kouluissa käytettäviin oppikirjoihin siten, ettei niitä jaettu oppilaille osaston toimesta, vaan koulut saivat tilata niitä kustantajilta. Sen sijaan jaettiin ministeriön uusimaa ja kustantamaa hakuteoksen luontoista »Ammatilliset koulut»-julkaisua maksuttomasti 2 kpl luokkaa kohden sekä kansalais- että keskikouluissa. Niinikään ministeriön laatimia eri ammattialoja esitteleviä ammattioppaita jaettiin kouluohjattaville 4 eri sarjaa 1 kpl kutakin kahta oppilasta kohden. Lisäksi käytettiin tässä toiminnan informaatiovaiheessa vielä apuna Kustannus Oy. Tammen »Aiotko» -sarjaa ja kansalaiskouluissa myös yhteiskuntaopin ja työntiedon oppikirjoja.

Oppilaiden tutustuttaminen ed. mainittuun ammatinvalintaan ohjaavaan kirjalliseen aineistoon tapahtui kansalaiskouluissa luokan opettajan ja keskikouluissa erityisten yhdysopettajien toimesta. Osaston ohjausvirkailijat pitivät kuitenkin järjestelmällisesti toiminnan avausoppitunnit, yhteensä 184. Kansalaiskouluissa ja kertomusvuonna ensimmäisen kerran myös valtion oppikouluissa ammatinvalinnanopetus kuului opetusohjelman (1 viikkotunti) puitteisiin, yksityisissä oppikouluissa sitä sen sijaan harjoitettiin pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella. Siitä johtuen jäi osa (10) yksityisistä oppikouluista määrärahojen puuttuessa toiminnan ulkopuolelle ja tämän seurauksena ohjauksen kohteena olleiden luokkien ja oppilaiden lukumäärä kertomusvuonna edellistä toimintavuotta pienemmäksi.

Yleisohjauksen eräänä tärkeänä toimintamuotona oli entiseen tapaan osaston järjestämä laaja opintoretkeily teollisuus- ym. laitoksiin. Kertomusvuoden kuluessa toimeenpantiin kaikkiaan 994 (885) opintoretkeä 139 (120) retkikohteeseen. Näihin retkiin osallistui yhteensä 8 619 (10 658) eri oppilasta. Retkikohteissa käyneiden yhteisluku oli 24 151, niistä oli kansalais- ja ammattikoulun oppilaita 20 327 (10 681 poikaa ja 9 646 tyttöä) ja keskikoululaisia 3 824 (1 700 poikaa ja 2 124 tyttöä). Sopivien retkikohteiden puuttuessa pääkaupungista oppilaille järjestettiin ko. aloja selvittävien elokuvien ja rainojen esityksiä. Näitä pidettiin kertomusvuoden aikana 105 (253).

Osaston hallussa oli 7 suomalaista ja 13 Asla-varoilla saatua amerikkalaista kaitaelokuvaa, 65 (38 mustavalkoista ynnä 27 värillistä) rainaa ja 2 kuultokuvasarjaa. Mykkäelokuviin ja rainoihin liittyivät joko monistetut tai painetut tekstivihkoset.

Yleisohjaukseen liittyivät myös ns. vanhempien illat, joissa osaston virkailijat pitivät ohjattavien oppilaiden holhoojille ammatinvalinnanohjauksen peruskysymyksiä ja toimintaa selostavia esitelmiä. Näitä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan järjestelmällisesti pitämään jokaisen lähtöluokan oppilaiden vanhemmille. Vanhempien iltoja pidettiin kertomusvuonna yhteensä 75 (20).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuonna psykologisia joukkokokeita 2 283 (2 249) oppilaan kohdalla. Näistä oli 200 abiturienttia, joille kokeet järjestettiin lähinnä menetelmien tutkimis- ja kehittämistarkoituksessa. Eräiden ohjauksessa tarvittavien tietojen hankkimiseksi ja kontaktin rakentamiseksi haastateltiin 3 381 ohjaukseen osallistuvaa koululaista syyslukukauden aikana, jolloin ensimmäisen kerran aloitettiin järjestelmällinen, kaikkiin ohjattaviin kohdistuva haastattelu (½ t. ohjattavaa kohti). Kevätkaudella suoritettiin kokeilutarkoituksessa 541 haastattelua. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 216 (2 218) koululaisesta. Opettajat antoivat lausuntonsa 3 768 (2 218) kansalaiskoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä 743 (174) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kansalaiskoulun ja oppikoulun oppilaat antoivat lomakkeen avulla haastattelua täydentäviä tietoja ammatintoiveista ja muista ammatinvalintaan vaikuttavista seikoista sovel-

tuvuuden arvioinnin ja henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi. Lisäksi suoritettiin 438 (335) yksilötutkimusta ns. erillisohjattaville. Viimeksi mainitut olivat pääosaltaan koulunsa päättäneitä henkilöitä. Heistä osa tuli sairaaloiden, lastensuojeluviraston tai Pelastakaa Lapset -yhdistyksen lähettämänä. Ulkopaikkakuntalaisia heistä oli 176. Yksilötutkimuksissa käytettiin kykytestien ohella useita persoonallisuustestejä, mm. suoritettiin 447 Warteggin testiä, 195 Zulligerin testiä, 148 Rorschachin koetta, 229 Sentence Completion testiä ja 77 TAT-testiä tai sen versiota. Yksilötutkimuksiin liittyi aina perusteellinen haastattelu. Työvoiman riittämättömyyden takia ei kaikkia yksilötutkimuksiin pyrkiviä voitu vastaanottaa.

Ohjauskeskustelu ja muu neuvonta. Edellä selostetun yleisohjauksen ja soveltuvuuden selvittämisen pohjalta osaston ohjausvirkailijat antoivat kouluissa käydessään henkilökohtaista ohjausta 2 934 (2 446) kansalaiskoulun ja keskikoulun lähtöluokkien oppilaille. Tässä vaiheessa oli kaikkien ohjattavien vanhemmilla tilaisuus vanhempien vastaanottojen muodossa neuvotella lastensa ammatinvalinnasta ao. ohjaajan kanssa.

Kouluohjattavien lisäksi oli osastolla muita ensikertalaisia, ns. erillisohjattavia 1 119 (972). Tähän lukuun sisältyy jatko-ohjattavia 112 (201), jotka ovat entisiä kouluohjattavia. Uusintakäyntejä osastolla oli 987 (672). Uusintakäynneiksi on tällöin laskettu saman ohjattavan käynnit vasta kertomusvuoden toisesta käynnistä lähtien ja ensikäynneiksi uusien ja entisten ohjattavien kertomusvuoden ensimmäinen käynti. Kirjeellisesti neuvottuja oli 678 (847), joista jatko-ohjattavia oli 229 (592). Puhelimitse neuvottuja oli 995 (1 719).

Edustajien välityksellä käynnin, kirjeen tai puhelinkeskustelun muodossa neuvoja saaneita oli 1 301 (387), johon sisältyvät myös vanhempien vastaanotolla käyneet holhoojat.

Täten eri tavoin neuvoja saaneita oli kaikkiaan 7 974 (7 043).

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Seuraavia tilastoja tarkasteltaessa on huomattava, että työnhakijoiden lukumäärä osoittaa, montako eri henkilöä on käynyt toimistossa vuoden kuluessa. Sama henkilö saattaa tehdä useampia työnhakemuksia, mikä käy ilmi hakemuksien määrästä. Sen sijaan toimistossa suoritettujen käyntien määrä ei käy ilmi ko. luvuista, mutta se on 4.3 kertaa niin suuri kuin työnhakijoiden luku.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia esitettiin nuoriso-osastolle kertomusvuonna 7 558 (7 318), joista poikien tekemiä 3 795 eli 50.2 % (3 522 eli 48.1 %) ja tyttöjen tekemiä 3 763 eli 49.8 % (3 796 eli 51.9 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakemusten määrä lisääntyi poikien osalta 273:lla eli 7.8 % ja tyttöjen osalta väheni 33:lla eli 0.9 %. Kokonaislisäys oli 240 eli 3.3 %.

Työnhakijat. Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 4 402 (4 585), joista poikia 2 175 eli 49.5 % (2 154 eli 47 %) ja tyttöjä 2 227 eli 50.6 % (2 431 eli 53 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakijoiden määrä lisääntyi poikien osalta 21:llä eli 1 % ja vähenivät tyttöjen osalta 204:llä eli 8.4 %. Kokonaisvähennys oli 183 eli 4 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri aloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	4	0.2	1	0.0	5	0.1
Teollisuus ja käsityö	683	31.4	97	4.4	780	17.7
Rakennustyöt	8	0.3	—	—	8	0.2
Henkinen työ	156	7.2	919	41.3	1 075	24.4
Liikenne	243	11.2	—	—	243	5.5
Ravintola- ja hotelliliike	—	—	30	1.3	30	0.7
Taloustoimet	—	—	287	12.9	287	6.5
Erinäiset toimet [1])	1 081	49.7	893	40.1	1 974	44.9
Yhteensä	2 175	100.0	2 227	100.0	4 402	100.0

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 974:stä oli läheteiksi pyrkineitä 962.

Kuukausittain käyneiden työnhakijoiden yhteenlasketusta määrästä 10 006 oli vieraskuntalaisia 2 572 eli 25.7 %, jolloin sama henkilö saattoi esiintyä työnhakijana useamman kuukauden tilastossa ja siten tulla useamman kerran lasketuksi mukaan ko. lukuun. Työtä hakeneiden henkilöiden luku 4 402 osoittaa uusien eri työnhakijoiden lukumäärää. Koska vieraskuntalaisten luku 2 572 ei osoita uusien eri vieraskuntalaisten lukua, on ko. lukua verrattava vastaavaan työnhakijain kokonaislukuun 10 006.

Ammatinvalinnanohjaukseen osallistuneita työnhakijoita oli kertomusvuonna 1 780 poikaa ja 1 741 tyttöä, yhteensä siis 3 251 eli 32.6 % em. luvusta 10 006.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 3 515 (4 526), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 1 417 (1 673) eli 40.3 (39.3) % ja tytöille tarkoitettuja paikkoja 2 098 (2 583) eli 59.7 (60.7) %.

Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjoukset vähenivät 741:llä eli 17.4 %; poikien kohdalla vähennys 256 eli 15.3 % ja tyttöjen kohdalla 485 eli 18.8 %.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	14	1.0	8	0.4	22	0.6
Metsätalous	2	0.1	—	—	2	0.1
Teollisuus ja käsityö	334	23.6	80	3.8	414	11.8
Rakennustyöt	15	1.0	—	—	15	0.4
Henkinen työ	94	6.6	451	21.5	545	15.5
Liikenne	66	4.7	—	—	66	1.9
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	48	2.3	49	1.4
Taloustoimet	—	—	822	39.2	822	23.4
Erinäiset toimet [1]	891	62.9	689	32.8	1 580	44.9
Yhteensä	1 417	100.0	2 098	100.0	3 515	100.0

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 215 työnhakemusta (v. 1957 171.9 ja v. 1956 125.4).

Työnvälitykset. Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 658 (2 836), josta poikien välityksiä 1 268 eli 47.7 % (1 325 eli 46.7 %) ja tyttöjen 1 390 eli 52.3 % (1 511 eli 53.3 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna välitykset vähenivät 178:lla eli 6.3 %, poikien osalta ne vähenivät 57:llä eli 4.3 % ja tyttöjen osalta 121:llä eli 8 %.

Työnvälitykset jakautuivat eri ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	13	1.0	7	0.5	20	0.8
Metsätalous	2	0.1	—	—	2	0.1
Teollisuus ja käsityö	300	23.7	67	4.8	367	13.8
Rakennustyöt	15	1.2	—	—	15	0.6
Henkinen työ	77	6.1	350	25.2	427	16.1
Liikenne	62	4.9	—	—	62	2.3
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	42	3.0	43	1.6
Taloustoimet	—	—	328	23.6	328	12.3
Erinäiset toimet [2]	798	62.9	596	42.9	1 394	52.4
Yhteensä	1 268	100.0	1 390	100.0	2 658	100.0

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 35.2 (38.8) välitystä, 100 työnhakijaa kohden 60.4 (61.9) välitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 75.6 (66.6) välitystä. Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 337 eli 26.6 % (372 eli 28.1 %) kaikista poikien välityksistä ja tytöille 404 eli 29.1 % (632 eli 41.8 %) kaikista tyttöjen välityksistä. Yhteensä siis välitettiin 741 (1 004) henkilöä varsinaiseen oppilaspaikkaan, mikä on 27.9 (35.4) % välitysten kokonaismäärästä. Tilapäistöihin välitettiin 149 poikaa ja 33 tyttöä, yhteensä 182 eli 6.8 % (96 eli 3.4 %) kaikista välityksistä.

[1] Erinäisten tointen kokonaissummasta 1580:sta oli lähetinpaikkoja 1076. — [2] Erinäisten tointen kokonaissummasta 1394:stä oli lähetin paikkoja 931.

Mainittakoon, että tarjottuja työpaikkoja ilman kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkoja oli 2 693 (3 515—822). Vastaavia välityksiä oli 2 330 (2 658—328) eli 100 työpaikkatarjousta kohden 86.5 (73.5) välitystä; 100 kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkatarjousta kohden toimitettiin 39.9 (34.9) välitystä.

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien menestyksen seuraaminen.

Tammikuussa pyydettiin 947 (897) henkilöstä esimieslausunnot, jotka saatiin 637 (537) tapauksessa eli 67 (64) %. Työnantajat kehottivat 68 % jatkamaan, 10 % ei kehotettu jatkamaan ja 22 % suhteen oltiin epävarmoja.

Maaliskuussa lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 2 181 (1 887) henkilölle, jotka keväällä 1957 (1956) olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 1 845 (1 424) eli 84.6 (75.5) %. Toimessa oli 1 102 (938) vastanneista, työttöminä 137, muut olivat koulussa tai sotaväessä. Toukokuussa pyydettiin 1 035 (947) henkilöstä esimieslausunnot, joita saatiin 693 (637) eli 67 (67) %. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 112 (112) henkilölle, kirjeellisesti ohjattiin 614 (302), jotka tarvitsivat lisäohjausta tai apua uuden työpaikan valinnassa ja hankinnassa. Näistä kirjeellisesti ohjatuista oli noin puolet eli 305 uuden työpaikan tarpeessa. Tehdyn tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että nuoret viihtyvät paremmin aloilla, missä vaaditaan enemmän ammattitaitoa: näiden alojen viihtyvyysprosentti oli 83, muiden alojen viihtyvyysprosentti oli 67.

Kertomusvuonna päästiin siihen, että ensimmäiset jälkitarkkailu- ja jatko-ohjaustoimenpiteet suoritetaan vuoden päästä ohjauskeskustelusta lukien. On selvästi huomattu, että lisäneuvojen tarve on siinä vaiheessa suuri, kun nuorilla on ollut jo tilaisuus saada jonkin verran työkokemusta.

Virkanimikkeet ja kelpoisuusehdot. Uuden ohjesäännön mukaan tapahtui osastolla eräitä virkanimikkeiden muutoksia. Ammatinvalintapsykologi muuttui apulaisosastonjohtajaksi, ammatinvalintasosiologi, sosiaalipsykologi ja apulaispsykologit ammatinvalintapsykologeiksi sekä assistentit ammatinvalinnanohjaajiksi. Ohjesäännössä määritellään myös ammatinvalinnanohjauksen tehtävät.

Ulkopuolella ohjesäännön kaupunginvaltuusto määräsi osastonjohtajan, apulaisosastonjohtajan, ammatinvalintapsykologien sekä ammatinvalinnanohjaajien kelpoisuusehdot. Ne ovat seuraavat: filosofian kandidaatin tai vastaava tutkinto, korkein yliopistollinen arvosana psykologiassa tai sitä aikaisemmin vastanneessa oppiaineessa, vähintään cum laude approbatur-arvosana jossakin kasvatusopillisessa tai yhteiskunnallis-taloudellisessa oppiaineessa sekä henkilökohtainen soveltuvuus ohjaustyöhön.

Suhdetoiminta. Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin jatkuvasti huomiota osaston suhteiden solmimiseen ja sen työn tunnetuksitekemiseen. Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajistolle lähetettiin maan kaikille nuorisojärjestöille edelleen jaettavaksi maalaisnuorison työnhakua kaupungeissa koskeva kirjelmä. Niinikään kevätkaudella järjestettiin Suomen ensimmäinen ammatinvalinnanohjausta käsittelevä televisio-ohjelma. Helsingin kansalaiskoulun opettajille pidettiin kolme luentoa ja suoritettiin toimiston esittely. Syyskaudella järjestettiin ensimmäiset yhteiset neuvottelutilaisuudet niille teollisuuden, liike-elämän ja virastojen edustajille, jotka toimivat osaston organisoiman laajan opinto-retkitoiminnan yhteydessä oppaina omissa laitoksissaan. Yhteydenotto tapahtui osaston järjestämän kolmen kurssin muodossa, joiden puitteissa kullakin pidettiin osaston toimesta kolme luentoa; neljännen piti kansak.op. Erkki Mäkinen Aleksis Kiven koulusta. Tämän jälkeen kurssilaiset ohjattiin ryhmätyöskentelyyn, jonka tulokset koottiin.

Useat retkikunnat kävivät tutustumassa toimistoon. Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana esitelmin, radioesiintymisin sekä artikkelein toiminnan tunnetuksi tekemis- ja valistustyöhön. Osasto suoritti käyntejä tutustuen mm. Kallion Nuorisokotiin. Niinikään suoritettiin käyntejä teollisuus- ja liikelaitoksiin.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely sekä tutkimustyö. Osaston käyttämä kortisto- ja arkistojärjestelmä oli edelleen kehittelytyön kohteena. Ns. vanhempien iltoihin sekä ns. vanhempien vastaanottoihin ruvettiin vanhempia kutsumaan suunnitelluilla kutsukorteilla, mikä nosti osanottoprosenttia. Käyttöön otettiin painettu työnhakemuslomake, jonka työnhakija itse täyttää ja joka nuorisovälittäjän käytön jälkeen kulkeutuu työnhakijan mukana edelleen työhönottajan käytettäväksi. Eräät kortistosuunnitelmat ovat jatkuvasti kehittelyn alaisina.

Osaston tärkeimmät tutkimukset ja selvitykset käyvät ilmi seuraavasta luettelosta: TAT-analyysin käsikirja, lukiossa menestymistä ja ammatintoiveiden kehittymistä lukion aikana koskevat selvennykset, eräiden persoonallisuustestien mm. Arvojen tutkimuksen ja FPT:n käyttökelpoisuuteen kohdistuvat selvitykset, lukion linjajaon vaikutus opintosuunnan valinnassa. Alulle pantiin laudaturtöinä erään sosiometrisen menetelmän vertailu muihin ammatinvalinnanohjauksen tutkimustuloksiin ja oppikoulunuorison sosiaalista osallistumista koskeva tutkimus.

Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus. Viime vuosina rotareiden myötävaikutuksella järjestetyt abiturientti-illat siirtyivät kevätlukukaudelle 1959. Vajaalle puolelle koetutkimukseen osallistuneesta 200 abiturientista suoritettiin ohjauskeskustelu.

Sisäinen koulutustoiminta. Osaston sisäistä koulutustoimintaa on pidettävä tärkeänä työn monipuolisuuden ja vaikeuden takia. Osasto piti neuvottelukokouksia, joihin se kutsui myös ulkopuolisia asiantuntijoita esitelmöimään.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 28 291 064 mk (ed. v. 26 736 531 mk).

Tarkemmin osaston toimintaa kuvaavat eripainoksen taulukkoliitteiden luvut.

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina lakit.kand. Nikolai Flittner ja os.pääll. Lars Lindström sekä työntekijäin edustajina Suomen Merimies-Unionin 1. siht. Berndt Johansson ja 1. 1. — 26. 5. asiamies Holger Löfström sekä 27. 5. — 21. 12. merikapt. Bror Frostell. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina merikapt. Toivo Rosnell ja merikapt. Alf Korhonen sekä työntekijäin edustajina 1. 1. — 26. 5. Suomen Merimies-Unionin 2. siht. Olavi Keitele sekä 27. 5. — 31. 12. asiamies Holger Löfström ja 1. 1. — 26. 5. opintosiht. Esko Vainio sekä 27. 5. — 31. 12. merikapt. Eino Vihko. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa.

Merimiesosaston johtajana oli vuoden alusta 1. 2. asti ekon. Nils Mattsson, joka erosi mainittuna päivänä virastaan, sekä 1. 4. lähtien virkaan valittu toimentaja Jorma Tötterström, joka oli myös vuoden alusta mainittuun päivään asti vs. ja vt. osastonjohtajana.

Työnhakemusten ja työnhakijoiden määrät olivat kertomusvuonna suuremmat kuin minään aikaisempana vuotena. Työnhakemuksia oli 5 199 (korkein lukumäärä aikaisemmin v. 1956, 4 752) ja työnhakijoita 3 463 (3 049). Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakemusten ja työnhakijoiden määrät nousivat 18.2 ja 18.6 %. Työpaikkatarjousten ja työnvälitysten määrät olivat kuitenkin melkein samat kuin edellisenä vuonna. Työpaikkatarjouksia oli 92 vähemmän ja työnvälityksiä 8 enemmän, joten paikat saatiin tehokkaammin täytetyiksi, (97 välitystä 100 työpaikkatarjousta kohden). Kun kuitenkin 100 työpaikkatarjousta kohden oli 146.2 työnhakemusta (ed. v. 123.5), niin tämä sekä edellä mainitut seikat osoittavat, että työllisyys heikentyi tuntuvasti edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä ilmenee myös siitä, että eri kuukausina osastolla kirjoilla olleiden työnhakijoiden yhteenlaskettu määrä, joihin lukuihin sisältyvät siirrot edellisiltä kuukausilta, nousi huippulukuunsa 12 345 (8 391). Kun tämä luku nousi 47.1 %, mutta työnhakijoiden luku vain 18.6 % ja kun verrataan tätä lukua työnvälitysten määrään, 3 449, osoittaa se, että samat henkilöt esiintyvät työnhakijoina usean kuukauden aikana eli että työnhakijat joutuivat odottamaan uutta työpaikkaa keskimäärin n. 4 kk.

Työnhakijoiden ja työnhakemusten määrät toisaalta sekä työpaikkatarjousten ja työnvälitysten määrät toisaalta nousivat vuoden alusta lähtien kuukausi kuukaudelta aina heinäkuuhun asti, joka muodostui vuoden vilkkaimmaksi kuukaudeksi. Heinäkuussa oli 22 työnvälitystä arkipäivää kohti. Loppupuolella vuotta oli työnhakijoiden määrä heinäkuuhun verrattuna eri kuukausina 5.7—12.3 % pienempi kun taasen työpaikkatarjousten määrä laski valtavasti, vaihdellen lasku eri kuukausina 25.1—73.5 %.

Osaston toiminnalle antoi leimansa myös 16. 4. toimintansa aloittanut meripäällystövälitys. 1. 4. — 31. 12. välisenä aikana haki 800 päällystöön kuuluvaa uutta työnhakijaa työpaikkaa tämän kautta. Hakijoista oli 113 merikapteeneja, 161 perämiehiä ja laivureita, 130 radiosähköttäjiä ja 296 konemestareita. Työnvälityksiä oli päällystön osalta kaikkiaan 593, jotka jakautuivat seuraavasti vaaditun pätevyyskirjan mukaan: merikapteeneita 53, perämiehiä 266, laivureita ja kuljettajia 11, radiosähköttäjiä 94 ja konemestareita 263. Päällystöön kuuluvista työnhakijoista oli 74 % vieraskuntalaisia. Välityksistä oli 81.2 % muihin kuntiin ja ulkomailla oleviin aluksiin.

Miehistön osalta miespuolisten työnhakijoiden määrä laski 10.5 % ja naisten nousi 4.6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työnvälityksissä oli laskua sekä miehistöön kuuluvien miesten (18.9 %) että naisten (5.2 %) osalta.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 5 199 (ed. v. 4 400), joista miesten 4 428 eli 85.2 % (3 737 eli 84.9 %) ja naisten 771 eli 14.8 % (663 eli 15.1 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 799 eli 18.2 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli lisäystä 691 eli 18.5 % ja naisten kohdalla 108 eli 16.3 %.

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli heinäkuussa, 1 387, ja pienin helmikuussa, 689 (ed. v. elokuu, 954 ja tammikuu, 503).

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 928 eli 37.1 % (1 639 eli 37.3 %), joista päällystöä 486 (rad.sähk. 146) ja miehistöä 1 442; konehenkilökuntaa 1 835 eli 35.3 % (1 561 eli 35.5 %), joista päällystöä 463 ja miehistöä 1 372; taloushenkilökuntaa 1 148 eli 22.1 % (1 172 eli 26.6 %), joista miehiä 457 ja naisia 691 sekä muuta henkilökuntaa (ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä) 288 eli 5.5 % (28 eli 0.6 %), joista miehiä 208 ja naisia 80.

Työnhakijat. Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 3 463 (ed. v. 2 920), joista miehiä 3 070 eli 88.7 % (2 545 eli 87.2 %) ja naisia 393 eli 11.3 % (375 eli 12.8 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 543 eli 18.6 %. Miesten kohdalla oli lisäystä 525 eli 20.6 % ja naisten kohdalla 18 eli 4.6 %.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 358 eli 39.3 % (1 154 eli 39.5 %), joista päällystöä 410 (rad.sähk. 131) ja miehistöä 948; konehenkilökuntaa 1 291 eli 37.2 % (1 042 eli 35.6 %), joista päällystöä 405 ja miehistöä 886; taloushenkilökuntaa 623 eli 18 % (701 eli 24 %), joista miehiä 278 ja naisia 345 (319 ja 379) sekä muuta henkilökuntaa (ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä) 191 eli 5.5 % (23 eli 0.8 %), joista miehiä 143 ja naisia 48. Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 205 merimiestoimeen pyrkivää poikaa, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Kuukausittain toimistossa käyneiden työnhakijoiden lukumäärä siirrot edellisiltä kuukausilta mukaanluettuina oli 12 345 (8 391). Näistä oli vieraskuntalaisia 6 962 eli 56.4 % (52.9 %). Miesten luku oli 11 028, joista vieraskuntalaisia 6 640 eli 60.2 % ja naisten luku 1 317, joista vieraskuntalaisia 322 eli 24.5 %.

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 3 536 (ed. v. 3 648), joista miesten paikkoja 2 975 eli 83.7 % (3 025 eli 82.9 %) ja naisten paikkoja 581 eli 16.3 % (623 eli 17.1 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 92 eli 2.5 %. Miesten työpaikkatarjouksissa oli vähennystä 50 eli 1.7 % ja naisten 42 eli 6.7 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 146.2 työnhakemusta.

Työpaikkatarjouksia oli eniten heinäkuussa, 617, ja vähiten helmikuussa, 116 (ed. v. toukokuu, 470, ja marraskuu, 112).

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 379 eli 38.8 % (1 301 eli 35.7 %), joista päällystöä 358 (rad. sähk. 95) ja miehistöä 1 021, konehenkilökuntaa 1 037 eli 29.2 % (1 027 eli 28.1 %), joista päällystöä 275 ja miehistöä 762; taloushenkilökuntaa 1 001 eli 28.1 % (1 194 eli 32.7 %), joista miehiä 420 ja naisia 581 sekä muut 139 eli 3.9 % (126 eli 3.5 %). Ryhmä »muut» käsittää satamissa olevissa laivoissa suoritettavat sijaistyöt sekä korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen tarvitaan laivatöihin tottunutta työvoimaa.

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 3 449 (ed. v. 3 441), joista miesten välityksiä 2 887 eli 83.7 % (2 848 eli 82.8 %) ja naisten välityksiä 562 eli 16.3 % (593 eli 17.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 8 eli 0.2 %. Miesten kohdalla oli lisäystä 39 eli 1.4 % ja naisten kohdalla vähennystä 31 eli 5.2 %. Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 30 merimiestoimeen välitettyä, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Muihin kuntiin ja ulkomailla oleviin aluksiin välitettiin yhteensä 1 095, mikä on 31.7 % kokonaismäärästä (964 eli 28 %). Tilapäistoimiin välitettiin yhteensä 158, mikä on 4.5 % kokonaismäärästä (139 eli 3.1 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 66.3 välitystä (78.2) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 97 välitystä (94.3).

Työnvälityksiä oli eniten heinäkuussa, 583, ja vähiten helmikuussa, 29 (ed. v. toukokuu, 498 ja marraskuu, 150).

Työnvälitykset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 324

eli 38.4 % (1 214 eli 35.3 %), joista päällystöä 330 (rad. sähk. 94) ja miehistöä 994; konehenkilökuntaa 1 017 eli 29.5 % (980 eli 28.5 %), joista päällystöä 263 ja miehistöä 754; taloushenkilökuntaa 969 eli 28.1 % (1 125 eli 32.7 %), joista miehiä 407 ja naisia 562 sekä muut 139 eli 4 % (122 eli 3.5 %).

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 5 067 141 mk (ed. v. 3 999 466 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajat agr. Viljo Sirkiä ja kapt. Ruben Norrback sekä työntekijäin edustajina puh. joht. Emil Auer ja liittosiht. Keijo Vähätalo. Varajäseninä työnantajien edustajina agr. Erkki Halme ja maat. ja metsät.kand. Göran Engström sekä työntekijäin edustajina toimitsija Niilo Jeminen ja puutarhuri Arvo Karasvuo. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja Martta Valtonen.

Maatalous. Alkuvuosi oli kylmää ja kesäntulo myöhässä. Kylvötyöt myöhästyivät noin 2—3 viikkoa. Varsinainen kesäkin jatkui kylmänä. Sato muodostui kumminkin tyydyttäväksi, Etelä-Suomessa hyväksi. Heinäsato pieneni edellisestä vuodesta, mutta oli laadultaan huomattavasti parempaa, samoin sokerijuurikassato. Viljakasvi- ja perunasadot olivat normaalia paremmat.

Työvoimasta oli koko vuoden ylitarjontaa. Työnhaussa oli entistä enemmän henkilöitä, joilla ei ollut työtodistuksia miltään alalta, mutta myös runsaasti sellaisia, joilla niitä oli. Suuriperheisiä oli edelleen vaikea sijoittaa ja samoin perheitä, joissa oli niin pieniä lapsia, ettei vaimo voinut osallistua tarvittaessa talon töihin.

Puutarhatyöt. Rahamarkkinoiden kireys tuntui puutarha-alallakin. Uusien puutarhojen perustustöitä oli vähemmän ja samoin varsinaisiin puutarhatöihin työvoiman kysyntää vähemmän kuin edellisinä vuosina.

Metsätalous. Devalvaation ansiosta metsäkaupat vilkastuivat huomattavasti syksyllä 1957. Varsinkin sahapuiden hinnat nousivat. Alkupuoli kertomusvuotta kuului hankintakauteen 1957—58. Tänä aikana hakattiin järeää puutavaraa n. 50 % enemmän kuin edellisellä hankintakaudella, ainespinotavaran hakkuut pysyivät entisen suuruisina, halkojen hakkuut supistuivat. Uusi hankintakausi 1958—59 alkoi 1. 6. ja siitä lähtien hakkuumäärät ovat jääneet kaikkien tavaralajien kohdalla pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Halkojen osalta lasku on ollut jyrkin. Syksyn hintanoteeraukset ovat liikkuneet melkoisesti syksyn 1957 hintojen alapuolella. Kun kauppatoiminta on ollut laimeaa, jäävät hakkuumäärät edellisen vuoden hakkuumääriä pienemmiksi.

Metsätyömiehistä oli ylitarjontaa. Hakkuumiesten joukossa on ollut joitakin moottorisahan omistajia. Työnantajat kysyvät vain alalla jatkuvasti pysyneitä ja vaativat heiltä ammattitaidon lisäksi hyviä henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten raittiutta.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 7 101 (5 684), joista miesten 5 512 eli 77.6 % (4 370, 76.9 %) ja naisten 1 589 eli 22.4 % (1 314, 23.1 %). Työnhakemusten luvuissa oli lisäystä 1 417 eli 24.9 %. Miesten luvussa oli kasvu 1 142 eli 26.1 % ja naisten 275 eli 20.9 %.

Työnhakijat. Eri töihin hakeneiden luku oli 2 933 (2 978), joista miehiä 2 106 eli 71.8 % ja naisia 827 eli 28.2 % (2 210 eli 74.2 % ja 768 eli 25.8 %). Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa oli vähennystä 45 siten, että miesten luvussa oli vähennystä 104 eli 4.7 %, mutta naisten luvussa lisäystä 59 eli 7.7 %. Heikentyneet työmarkkinat ehkä vähensivät miesten liikehtimistä ts. matkan tekoa pääkaupungin kautta uudelle työpaikalle ja ehkä päinvastoin naisten suhteen aiheuttivat hakeutumista työnhakuun. Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia 74.6 % (80 %). Eniten työnhakijoita 758 eli 25.9 % (845 eli 28.4 %) työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään »hakkuumiehet». Lähinnä suurimmat ryhmät olivat »muut maanviljelystyöntekijät» 564 eli 21.4 % (757 eli 25.4 %), »karjakot ja navetta-apulaiset» 529 eli 19.7 (548 eli 18.5 %) ja perheelliset maatyömiehet (mukana myös traktorinajotaitoiset) 484 eli 16.5 % (408 eli 13.7 %).

Työpaikkatarjoukset. Osastolla oli tarjottuja työpaikkoja 2 850 (3 357). Työpaikoista tuli miesten osalle 2 101 eli 73.7 % (2 560 eli 76.3 %) ja naisten osalle 749 eli 26.3 % (797 eli 23.7 %). Työpaikkatarjousten luvussa oli laskua 507 eli 15.1 %, josta miesten osalle 459 eli 17.9 % ja naisten osalle 48 eli 6 %. Lasku johtunee työvoiman helpommasta saannista ja metsätyömaiden vähyydestä.

Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään »muut maanviljelystyöntekijät» 875 eli 30.7 % (1 109 eli 33 %), ryhmään »hakkuumiehet» 722 eli 25.3 % (985 eli 29.3 %), »karjakoiden ja navetta-apulaisten» ryhmiin 394 eli 13.8 % (450 eli 13.4 %) ja perheellisten maatyömiesten ryhmiin 235 eli 8.2 % (316 eli 9.4 %).

Työnvälitykset. Kaikkiaan oli työnvälityksiä 2 377 (2 877), joista miesten 1 865 eli 78.5 % (2 350 eli 81.7 %) ja naisten 512 eli 21.5 % (527 eli 18.4 %). Molemmissa oli laskua, miesten luvussa 485 eli 20.6 % ja naisten luvussa 15 eli 2.8 %. Syyt ovat samat kuin työpaikkatarjousten kohdalla.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 249.2 (ed. v. 169.3) työnhakemusta ja 83.4 (85.7) välitystä. Sataa työnhakemusta kohden oli 33.5 (50.6) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 2 594 177 mk (ed. v. 2 314 444 km).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Paavo Väyrynen ja Leo Vuoristo sekä työntekijöiden edustajina toimittaja Yrjö Karisalmi ja siht. Ahti Fredriksson ja hänen tilallaan toimitsija Heikki Ahonala 28. 3. alkaen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Mikko Salmi ja Einar Örn sekä työntekijöiden edustajina toimitsija Heikki Ahonala ja hänen tilallaan tarjoilija A. Sallinen 28. 3. alkaen ja vahtimestari Veikko Merikoski. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa. Osastonjohtajana toimi hra Ensio Auer.

Taloudellisen lamakauden haitalliset vaikutukset ilmenivät kertomusvuonna myös ravintola-alalla. Useimpien ravitsemusliikkeiden liikevaihto pieneni edelliseen vuoteen verraten, ja rahapulasta johtunut asiakkaiden vähentyminen anniskeluravintoloissa pakoitti työnantajia eräissä tapauksissa irtisanomaan henkilökuntaa varsinkin vuoden alku- ja loppukuukausina. Työnsaannin vaikeuduttua vaihtoivat työntekijät tavallista harvemmin työpaikkaa. Niinpä mm. eräät täkäläiset alan suurliikkeet, joilla aikaisempina vuosina oli jatkuva työvoimatilaus osastolla, tarvitsivat kertomusvuonna vain poikkeustapauksissa henkilökunnan täydennystä. Työsuhteiden vakiintuminen vaikutti voimakkaasti siihen, että mm. työpaikkatarjoukset vähenivät kertomusvuonna 23.8 % ja välitykset 22 % edelliseen vuoteen verraten.

Osaston suorittamat tiedustelut työtilaisuuksien löytämiseksi eivät useinkaan johtaneet myönteiseen tulokseen. Työnsaantivaikeudet koettelivat eniten vanhoja ja osatyökykyisiä työnhakijoita, joita oli runsaasti työnhakijoiden joukossa. 57 henkilöä pyysi kertomusvuonna todistuksen työttömyysavustuksen saamiseksi alan työttömyyskassalta. Vastaava luku oli edellisenä vuonna 25. Huonoista työmarkkinoista huolimatta ei työttömyys saanut laajoja mittasuhteita kertomusvuoden aikana.

Kertomusvuoden elokuussa Helsingissä pidetyssä ravintola-alan pohjoismaisessa ammattikoulutuskonferenssissa käsiteltiin mm. alan pätevyysvaatimusten yhdenmukaistamista Pohjoismaissa. Esillä oli myös kysymys Suomessa vireillä olevasta ravintola-alan diplomitutkinnon järjestämisestä Ruotsissa jo käytännössä olevaa järjestelmää noudattaen. Tällaisesta tutkinnosta olisi osaston toiminnalle suurta hyötyä varsinkin hovimestareiden, keittiömestareiden, keittäjien ja kylmäkköjen pätevyyttä arvioitaessa.

Osasto oli kertomusvuonnakin yhteistoiminnassa Yleisen Osuuskauppojen Liiton ja Kulutusosuuskuntien Keskusliiton toimenvälitysjaostojen kanssa. Alkoholiliikkeestä pyydettiin poikkeuksetta jokaisesta vastuunalaiseksi hoitajaksi tai sijaiseksi pyrkineestä työnhakijasta lausunto. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto antoi kertomusvuonnakin auliisti palstatilaa osaston kirjoituksille »Ravintolahenkilökunta» -nimisessä lehdessään.

Osasto mainosti toimintaansa mm. sanomalehti-ilmoitusten ja -kirjoitusten välityksellä.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 9 044 (10 325), joista miesten 935 eli 10.3 % (1 048, 10.2 %) ja naisten 8 109 eli 89.7 % (9 277, 89.8 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verraten oli 1 281 eli 12.4 %. Miesten työnhakemukset vähenivät 113:lla eli 10.8 % ja naisten 1 168:lla eli 12.6 %. Työnhakemuksia vähensi se, että työnhakijat eivät huonon työtilanteen tähden vaihtaneet työpaikkaa yhtä usein kuin edellisenä vuonna ja myös se, että työpaikan odottamiseen kyllästyneet työnhakijat uusivat työnhakemustaan epäsäännöllisesti varsinkin kertomusvuoden alku- ja loppupuolella.

Työnhakemuksia oli eniten huhtikuussa, 970, ja vähiten joulukuussa, 391.

Työnhakemukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 759 (miehet 172, naiset 587) eli 8.4 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 571 (296, 3 275) eli 39.5 %, keittiöhenkilöstö 4 236 (142, 4 094) eli 46.8 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 424 (295, 129) eli 4.7 % ja muut 54 (30, 24) eli 0.6 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoiden luku oli 3 546 (3 951), joista miehiä 354 eli 10 % (425, 10.8 %) ja naisia 3 192 eli 90 % (3 526, 89.2 %). Kokonaisvähennys oli edelliseen vuoteen verraten 405 eli 10.3 %. Miesten luku väheni 71:llä eli 16.7 % ja naisten 334:llä eli 9.5 %. Pidättyvyys paikanvaihdossa vähensi kertomusvuonna työnhakijoita samalla tavoin kuin työnhakemuksiakin.

Monet Helsingin ulkopuolella työttömiksi joutuneet naiset kävivät henkilökohtaisesti tiedustelemassa osastolta työnsaantimahdollisuuksia täkäläisissä ravintoloissa. Kun Helsingissä esiintyi kautta vuoden työvoiman liikatarjontaa, kehotettiin asianomaisia palaamaan kotipaikkakunnalleen odottamaan työtilanteen helpottumista.

Työnhakijoita oli eniten toukokuussa, 1 103, ja vähiten joulukuussa, 599.

Työssä olevia työnhakijoita oli 21.1 % (22.3 %) kaikista työnhakijoista. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 22.9 % (25.3 %).

Työnhakijat jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 345 (miehet 58, naiset 287) eli 9.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 259 (96, 1 163) eli 35.5 %, keittiöhenkilöstö 1 750 (70, 1 680) eli 49.4 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 171 (119, 52) eli 4.8 % ja muut 21 (11, 10) eli 0.6 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Johtohenkilöstön ryhmässä oli naisten kohdalla työnhakijoita 13.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna lähinnä sentähden, että työllisyystyömaiden ruokaloihin, joiden lukumäärä oli kertomusvuonna suurempi kuin koskaan aikaisemmin (n. 150), pyrki tavallista runsaammin aikoinaan ruokalanemäntinä toimineita naisia, esim. kodeista, joissa aviomies oli työtön. Täysin pätevien emäntien saanti oli kuitenkin rajoitettua ko. ruokaloiden kausiluontoisuuden vuoksi.

Helsingissä oli anniskeluravintolan keittäjiä ja kylmäkköjä riittävästi tarjolla kesäkautta lukuun ottamatta, muualla sitävastoin oli näistä työntekijöistä kautta vuoden puute. Kun anniskeluravintoloiden keittäjien ja kylmäkköjen jälkikasvu ei ole läheskään riittävä koko maata ajatellen, olisi ns. suuriin ikäluokkiin kuuluvia nuoria koetettava aikanaan saada antautumaan ravintola-alalle keittäjiksi ja kylmäköiksi.

Baarimestareiden tarve lisääntyi kertomusvuonna eräiden Helsingissä ja muualla toimivien ravintoloiden avattua anniskelubaarin. Mikäli tällaiset baarit yleistyvät, pitäisi mies- ja naispuolisten baarimestareiden koulutus- ja harjoittelumahdollisuuksia ajoissa lisätä.

Työpaikkatarjousten luku oli 4 798 (6 298), joista miehille 326 eli 6.8 % (423, 6.7 %) ja naisille 4 472 eli 93.2 % (5 875, 93.3 %). Kokonaisvähennys oli 1 500 eli 23.8 %. Työpaikkatarjoukset vähentyivät miesten kohdalla 97:llä eli 22.9 % ja naisten kohdalla 1 403:lla eli 23.9 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt 24 työpaikkatarjousta sisältyivät eo. lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 629 ja vähiten joulukuussa, 209.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 239 (miehet 47, naiset 192) eli 5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 647 (157, 1 490) eli 34.5 %, keittiöhenkilöstö 2 762 (58, 2 704) eli 57.9 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 90 (50, 40) eli 1.9 % ja muut 36 (12, 24) eli 0.7 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 4 774 (324, 4 550). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo edellä mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 2, naiset 22.

Tarjoiluhenkilöstön ja kassojen ryhmässä vähenivät työpaikkatarjoukset 21.6 %, keittiöhenkilöstön ryhmässä 26.2 % edelliseen vuoteen verraten. Erityisesti astiainpesijöiden kysyntä väheni kertomusvuonna, sillä nämä työntekijät, jotka hyvänä aikana usein vaihtoivat työpaikkaa, koettivat kertomusvuonna työnsaannin vaikeuduttua olla mahdollisimman kauan paikoissaan.

Turistiliikenteen vilkastumisen johdosta vaativat työnantajat portiereilta ja eteisvahtimestareilta melkein poikkeuksetta vähintään molempien kotimaisten kielten taitoa. Todettakoon, että kaikki kertomusvuonna työtä hakeneet 43 portieria osasivat suomen kielen lisäksi vähintään auttavasti jotakin vierasta kieltä, lähinnä ruotsia. Eteisvahtimes-

tareiden joukossa oli 23.7 % sellaisia henkilöitä, jotka osasivat ainoastaan suomea ja 30.3 % sellaisia, joilta puuttui kokonaan ruotsinkielen taito.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 188.5 (ed. v. 163.9) työnhakemusta. Tämä ns. yleisen rasitusluvun nousu osoittaa työmarkkinoiden hiljentymisen.

Työnvälitysten luku oli 3 743 (4 797), joista miesten välityksiä 240 eli 6.4 % (313, 6.5 %) ja naisten 3 503 eli 93.6 % (4 484, 93.5 %). Kokonaisvähennys oli 1 054 eli 22 %. Miesten välitysluku väheni 73:lla eli 23.3 % ja naisten 981:llä eli 21.9 %.

Ylioppilasvälityksen 20 välitystä sisältyvät eo. lukuihin.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 624 eli 16.8 % kaikista välityksistä (ed. v. 459, 9.6 %). Näiden välitysten lisääntyminen edelliseen vuoteen verraten johtui pääasiassa vilkastuneesta yhteistoiminnasta työnvälitystoimistojen ja työasiamiesten kanssa. Yhteistyötä koetettiin edistää mm. siten, että osasto jätti eräissä maaseutukaupungeissa ilmestyviin sanomalehtiin ilmoituksia, joissa työnhakijoita kehotettiin jättämään työnhakemuksensa joko paikalliselle työnvälityselimelle tai osastolle. Paikalkalliseen työnvälityselimeen ilmoittautuneista työnhakijoista saatiin puhelimitse henkilötiedot, joten välitystoimenpiteitä voitiin täten huomattavasti nopeuttaa.

Välitykset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 173 (miehet 23, naiset 113) eli 3.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 373 (133, 1 240) eli 36.9 %, keittiöhenkilöstö 2 132 (44, 2 088) eli 57.3 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 56 (28, 28) eli 1.5 % ja muut 25 (9, 16) eli 0.6 % välitysten yhteismäärästä, joka oli 3 723 (238, 3 485). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 2, naiset 18.

Tilapäisvälitysten vähentyminen 25.4 % edelliseen vuoteen verraten johtui pääasiassa tilapäistarjoilijoiden kysynnän pienentymisestä, johon vaikutti mm. se, että useiden ravintoloiden omat tarjoilijat koettivat parantaa ansiotasoaan olemalla työssä vapaavuorolla, silloin kun siihen suurempien tilausten yhteydessä tarjoutui mahdollisuus. Tästä johtuen ei esim. Yhtyneet Ravintolat Oy., joka hoiti tarjoilun Ranskan teollisuusmessujen yhteydessä toimineessa ranskalaisessa ravintolassa, tarvinnut ulkopuolista tarjoiluhenkilökuntaa, kuten monena aikaisempana vuotena vastaavanlaisissa tapauksissa.

Työpäivää kohden oli 12.1 (15.9) välitystä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 78.0 (76.2) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 41.4 (46.5) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat 4 403 483 mk (ed. v. 3 929 597 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

21. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana oikeusneuvos Gunnar Nybergh, varapuheenjohtajana oikeusneuvosmies Henrik Boehm sekä jäseninä valtiot. tri. Ele Alenius, varat. Eeva Hämäläinen ja varat. Helvi Sipilä. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli edelleen pankinjoht. Eero Harkia.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 6 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 51. Kirjelmiä saapui 113 ja lähetettiin 57.

Oikeusapulautakunnan ja oikeusaputoimiston uuden johtosäännön vahvisti kaupunginvaltuusto 12. 2.

Kokouksessaan 28. 2. (2, 3 §) asetti oikeusapulautakunta jaoston, johon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri, laatimaan ehdotusta niistä perusteista, joiden mukaan toimistolta oikeusapua saaneet ovat velvollisia suorittamaan siitä korvausta kaupungille, silloin kun se uuden johtosäännön 6 §:n 5 mom:n mukaan tuli kysymykseen. Lautakunta vahvisti em. korvausperusteet jaoston ehdotuksen mukaisesti 28. 5. (5 §). Jaoston tehtäväksi annettiin myös sen selvittäminen, mitä diaareja toimiston käsittelemistä asioista ja kirjeenvaihdosta olisi pidettävä sekä mitä tilastoja olisi laadittava toimiston työstä. Tämä asia jäi vielä avoimeksi.

Lautakunnan kokouksissa käsiteltiin myös järjestelytoimiston toimistoa koskevia rationalisoimisehdotuksia sekä rahatoimiston ehdotuksia korvauksen perimisessä noudatettavaksi menettelyksi. Ehdotukset uudeksi asiakas- ja tilikortiksi sekä korvauksen perimisessä käytettäväksi kirjanpito- ja ilmoituskortiksi hyväksyttiin.

Oikeusaputoimisto. Toimisto sai tammikuun puolivälissä uuden ja ajanmukaisen huoneiston talosta Rauhankatu 15—Snellmaninkatu 13.

Toimistoon 1. 3. lukien perustettuun 28. palkkaluokan apulaisoikeusavustajan virkaan valittiin varat. Louhi Valli ja 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Airi Kirjavainen.

Oikeusaputoimiston työmäärä lisääntyi edelleen kertomusvuoden aikana. Toimeksiantoja saatiin, paitsi kotimaassa toimivilta kunnallisilta oikeusaputoimistoilta, runsaasti myöskin Ruotsin oikeusapulaitoksilta.

Uusia asioita rekisteröitiin 1 854 (1 595 v. 1957), v:sta 1957 siirtyi 47 asiaa, joten kertomusvuonna käsiteltiin yhteensä 1 901 (1 623) asiaa, joista suurin osa, 468, edelleenkin oli työ- ja palkkariitoja. Niistä saatiin sovituksi 251 ja oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vain 15 asiassa. Sikseen jätetyistä 151 asiasta lienee melkoinen osa sovittu asianosaisten kesken. Uusia avioeroasioita tuli kertomusvuoden kuluessa 286 (220), asumuseroasioita 139 (104) ja elatusapuasioita 185 (156).

Erilaisia asiakirjoja, kirjelmiä ym. laadittiin 2 588 (2 185). Näistä oli hakemuskirjoja 434 (442).

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 582 (461) asiassa, joista saatiin päätökseen 434 (349). Näistä voitettiin joko kokonaan tai pääosiltaan 398 (337) ja hävittiin kokonaan 36 (12).

Maksutonta oikeudenkäyntiä anottiin 258 asiassa (291). Anomuksista hyväksyttiin 220 (269) ja hylättiin 38 (18).

Vuoden kuluessa esiinnyttiin kaupungin raastuvanoikeudessa 765 (742) kertaa, Helsingin käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa 5 (2) kertaa ja kaupungin huoneenvuokralautakunnassa 2 (6) kertaa. Eri tuomioistuimissa esiinnyttiin vuoden aikana 211 (223) päivänä.

Asiakkaiden käyntejä kertomusvuonna oli 11 242, v. 1597 niitä oli 9 983 ja v. 1956 8 868. Eri kuukausien osalle jakaantuivat käynnit seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	25	894	35.8	Heinäkuu	27	951	35.2
Helmikuu	24	845	35.2	Elokuu	26	942	36.2
Maaliskuu	26	1 003	38.6	Syyskuu	26	1 053	40.5
Huhtikuu	23	927	40.3	Lokakuu	27	1 095	40.6
Toukokuu	24	839	35.0	Marraskuu	24	967	40.3
Kesäkuu	24	952	39.7	Joulukuu	24	774	32.2
				Yhteensä	300	11 242	37.5

Käyntien lukumäärä päivää kohden oli siis 37.5 (33.0). Suurin lukumäärä käyntejä yhden päivän osalle oli 68, pienin 4.

Säätynsä, ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia ym.	2	3	5
Työnjohtajia, itsenäisiä pienyrittäjiä ym.	40	37	77
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	226	357	583
Apu- ja sekatyöntekijöitä ym.	232	463	695
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskejoita ym.	15	315	330
Yhteensä	515	1 175	1 690

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Asumuseroja	149	Työ- ja palkkariitoja	468
Sovitteluja	2	Vahingonkorvaus- ja muita saamisoikeuteen kuuluvia asioita	115
Avioeroja	310	Tapaturmakorvauksia	21
Osituksia	10	Veroasioita	137
Elatusapuasioita	196	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	168
Muita perheoikeuteen kuuluvia asioita	27	Rikosasioita	38
Holhousasioita	16	Toimeksiantoja	65
Perintö- ja testamenttiasioita	70	Yhteensä	1 901
Vuokra-asioita	95		
Muita esineoikeuteen kuuluvia asioita	14		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti käsitellyksi tai kirjoista poistetuksi 1 805, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	552	Annettu eri viranomaisille	434
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	434	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	52
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	333	Yhteensä	1 805

Eri viranomaisille jätetyt em. 434 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen otettuja haasteita, jakaantuivat näiden viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	5	Rautatiehallitus	2
Eduskunnan oikeusasiamies	2	Vakuutusoikeus	17
Valtioneuvosto	25	Valtion tapaturmatoimisto	1
Korkein oikeus	8	Vakuutuslaitokset	2
Korkein hallinto-oikeus	17	Kansaneläkelaitos	32
Helsingin hovioikeus	37	Perhe-eläkevirasto	1
Helsingin raastuvanoikeus	46	Helsingin kaupungin:	
Muut raastuvanoikeudet	2	kaupunginhallitus	38
Kihlakunnanoikeudet	3	maistraatti	18
Lääninhallitukset	117	eri lautakunnat	28
Valtion verojen tarkastuslautakunnat	16	Sosiaalilautakunnat	2
Nimismiehet	5	Yhteensä	434
Kaupunginvoudit	10		

Kirjeitä lähetettiin toimistosta vuoden kuluessa 1 784.

Oikeusaputoimiston menot tilinpäätöksen mukaan kertomusvuonna olivat 7 556 446 mk.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain nojalla tuomittiin toimiston lakimiehille vuoden aikana asianajopalkkioita 1 351 500 mk. Muita korvauksia perittiin kaupungille 48 965 mk.

22. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Urheilu- ja retkeilylautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana v. 1958 oli liikennetarkast. Väinö Soininen, varapuheenjohtajana ins. Bertil Oljelund sekä jäseninä valtiot. maist. Maija Björklund, varanot. Salme Katajavuori, toiminnanohj. Aarne Leskinen, dipl.ins. Jaakko Ollila, toiminnanjoht. Veikko Peuhkuri, toimitsija Mauri Reutsalo sekä ekon. Alf-Bertel Storskrubb. Lautakunnan sihteerinä oli toimistosiht. Pekka Lehtonen. Kaupunginhallitusta edusti apul.kaup.joht. Eino Waronen.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana ins. Oljelund sekä jäseninä valtiot. maist. Björklund, varanot. Katajavuori, toiminnanohj. Leskinen sekä toiminnanjoht. Peuhkuri.

Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana liikennetark. Soininen sekä jäseninä varanot. Katajavuori, dipl.ins. Ollila, toimitsija Reutsalo sekä ekon. Storskrubb.

Lautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 32 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 441. Saapuneita kirjeitä oli 677 ja lähetettyjä 145.

Eläintarhajaostolla oli 4 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 16 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 3 ja 8.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 1.35 mmk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 316 375 mk, Helsingin Uimarit 169 575 mk, Helsingfors Simsällskap 242 360 mk, Vetehiset 197 110 mk, Marjaniemen Uimarit 163 115 mk, Helsingin Jyry 142 145 mk. Mustikkamaan ja Uunisaaren uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 119 320 mk (16. 5. 192 §, 28. 10. 353 §).

Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 2.75 mmk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingfors Skridskoklubb 289 700 mk, Helsingin Luistelijat 650 100 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 740 200 mk, Kallion luistinrata 1.07 mmk (17. 1. 14 §, 11. 4. 113 §).

Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 300 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piiri 100 000 mk, Työväen Urheiluliiton Helsingin piiri 96 000 mk, Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin piiri 44 000 mk, Suomen Palloliiton Helsingin piiri 44 000 mk sekä Suomen Jousiampujain liiton Helsingin piiri 16 000 mk (21. 2. 53 §).

Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 4 mmk:n suuruisella määrärahalla avustettiin yhteensä 162 seuraa (31. 1. 32 §, 13. 3. 63 §, 9. 5. 171 §). Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukemiseen varatulla 500 000 mk:n määrärahalla avustettiin 20 seuraa (28. 10. 360 §).

Lisäksi jaettiin avustuksia kaupungin virastojen ja laitosten henkilökunnan urheilutyön tukemiseen yhteensä 348 000 mk 25 viraston tai laitoksen urheiluseuralle (11. 4. 115 §, 9. 5. 177 §), ulkoilmakonsertteja varten yhteensä 750 000 mk 17 kuorolle ja orkesterille (25. 4. 144 §) sekä 8 kalastusseuralle yhteensä 200 000 mk kalavesien hoitotoimenpiteitä varten (7. 11. 381 §).

Vuokraukset. Tärkeimmistä vuokrauksista sekä niihin liittyvistä asioista teki lautakunta jäljempänä mainitut päätökset:

Ruskeasuon ratsastushallin palloilusalin käytöstä perittävät maksut määrättiin muu-

toin entisen suuruisiksi, paitsi että piirien pääsymaksuttomien sarjaottelujen tuntimaksuna myös lauantaisin ja sunnuntaisin perittiin 600 mk (17. 1. 12 §).

Helsingin Verkkopallosuojat Oy:lle vuokrattiin Auto- ja tennistalossa sijaitsevat n. 4 200 m²:n suuruiset tennishallitilat 1. 1. alkaen 5 vuodeksi 420 000 mk:n indeksiin sidotusta kuukausivuokrasta (17. 1. 18 §).

Pallokentän tenniskentät rakennuksineen vuokrattiin Helsingfors Lawn-Tennis Klubb -nimiselle yhdistykselle 15. 2. 1958—31. 12. 1962 väliseksi ajaksi 200 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta (7. 2. 43 §).

Länsiulapanniemessä olevia alueita koskevat vuokrasopimukset päätettiin sanoa irti seuraavasti: liikennelaitoksen vuokrasuhde sekä Helsingin poliisilaitoksen kesäkotiyhdistyksen 2.85 ha:n suuruista virkistysaluetta koskeva sopimus ja Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin alaosaston vuokrasopimus päättymään 15. 3. 1959 sekä Vuoden 1918 Punaisten Invaliidien Yhdistyksen vuokrasopimus päättymään 31. 12., siten että ao. majanomistajain kanssa tehdään alueiden käytöstä aikanaan vastaavanlaiset sopimukset kuin muillakin lautakunnan hallinnossa olevilla samanlaisilla alueilla (13. 3. 75 §).

Rastilan viikonloppumajojen käytöstä perittävät maksut päätettiin korottaa kertomusvuoden kesäkauden alusta lukien toistaiseksi 2 viikolta 4 hengen majoista 4 000 mk:ksi ja 2 hengen majoista 2 500 mk:ksi (28. 3. 95 §).

Wilhelm Tell -nimiselle seuralle vuokrattiin Rastilan jousiampumakentältä n. 4×10 m:n suuruinen alue kanslia- ja pukeutumissuojarakennuksen rakentamista ja pitoa varten 16. 4. 1958—15. 4. 1963 väliseksi ajaksi 300 mk:n vuosivuokrasta (11. 4. 118 §).

Velodrom päätettiin luovuttaa Suomen Vinttikoirakerholle 25. 5. vinttikoirien juoksukilpailujen järjestämistä varten 25 %:n bruttotuloista laskettavasta vuokrasta, vähintään 10 000 mk:sta (18. 4. 125 §).

Päätettiin määrätä, että vapaakortti Uimastadionille ja Kumpulan uimalaan saadaan anomuksesta luovuttaa jokaiselle jonkin helsinkiläisen uimaseuran jäsenelle, joka on saavuttanut Suomen Uimaliiton virallisen kilpailijaluokituksen mukaan A-luokkaan oikeuttavan tuloksen sekä alennuskortti vastaavasti jokaiselle B-luokan tuloksen saavuttaneelle (9. 5. 169 §).

Tullisaaren ja Lauttasaaren campingalueilla yleisöltä perittävät maksut määrättiin kertomusvuoden kesäkauden alusta lukien toistaiseksi seuraaviksi: henkilömaksu 50 mk hengeltä vuorokaudessa, lapset alle 12 vuotta maksutta; ajoneuvomaksu 50 mk moottoripyörästä ja henkilöautosta sekä 200 mk autobussista vuorokaudessa; autonpesumaksu 50 mk henkilöautoa sekä 200 mk autobussia kohden (23. 5. 203 §).

Koulumatkailutoimisto Oy:n vuokraoikeutta Lauttasaaren kansanpuiston parakkialueeseen jatkettiin 1. 7. 1958—30. 6. 1959 väliseksi ajaksi 10 000 mk:n vuosivuokrasta. Samalla ilmoitettiin, ettei aluetta sen jälkeen enää vuokrata majoitustarkoituksiin (13. 6. 235 §).

Auto- ja tennistalon tennishalleissa toimintakautena 1. 9. 1958—31. 5. 1959 pelaajilta perittävät tuntimaksut vahvistettiin seuraaviksi: klo 6.30—7.30 ja 22.30—23.30 400 mk, klo 7.30—11.30 780 mk, klo 11.30—15.30 ja 21.30—22.30 860 mk sekä klo 15.30—21.30 980 mk (5. 9. 302 §).

Koulumatkailutoimisto Oy:n kanssa tehty Velodromin huonetiloja koskeva vuokrasopimus sanottiin irti päättymään 31. 12. (19. 9. 312 §).

Kaupunginvaltuuston 10. 9. tekemän päätöksen nojalla myönnettiin merenkulkuhallitukselle lupa johtoloiston rakentamiseen Koirasaari-nimiselle luodolle ja loiston pitämiseen siellä maksuttomasti niin pitkäksi ajaksi kuin se on Helsingin laivaliikenteelle tarpeen, sillä ehdolla että loisto vastaisuudessakin pysyy merenkulkuhallituksen omaisuutena ja hoidossa eikä siitä missään muodossa aiheudu kaupungille kustannuksia ja että huolimatta näin myönnetystä luvasta luodon omistusoikeus säilyy edelleen kaupungilla (13. 3. 65 §, 3. 10. 325 §).

Ratsastushallista vuokrattiin 2 kaviouraa sekä 60 m² varastotilaa Keskustalli Oy:lle 1. 10. 1958—30. 4. 1959 väliseksi ajaksi 100 000 mk:n kuukausivuokrasta (3. 10. 329 §) sekä itäisen siiven eteläisen pään parveketasanne Suomen Jousiampujainliiton Helsingin piirille 1. 10. 1958—30. 4. 1959 väliseksi ajaksi 7 000 mk:n kuukausivuokrasta, mihin lisättiin 1 500 mk kuukaudessa korvauksena kaupungin toimesta suoritettavasta siivouksesta (24. 10. 343 §).

Lautakunta päätti kieltää kaupungin omistamilla vesialueilla 1. 1. 1961 lähtien 50 mm

tiheämpien verkkojen käytön kaikessa muussa kalastuksessa, paitsi silakan, kilohailin ja täkykalan pyynnissä sekä kieltää silakkarysien ja -verkkojen käytön v:n 1959 keväästä alkaen Seurasaaren selällä, Laajalahdella, Tullisaaren selällä ja Vanhankaupungin selällä olevilla kaupungin vesialueilla vuosittain jäiden lähdöstä syyskuun 15 p:n loppuun saakka sekä määrätä kaupungin vesialueilla verkon suurimmaksi pituudeksi 30 m yhtä verkkolupaa kohden (12. 12. 426 §).

Lisäksi päätettiin Kivinokan, Tullisaaren, Pihlajasaaren ja Mustasaaren kesähuvilain vuokraamisesta kertomusvuoden kesäksi (11. 4. 119, 120 §), Eläintarhan urheilukentän ja Pallokentän pukusuojien vuokraamisesta samaksi ajaksi (25. 4. 139, 140 §) sekä Pallokentän pukusuojien vuokraamisesta talvikaudeksi 1958/59 (14. 11. 388 §), Satamasaaren ja Varsasaaren moottoriveneliikenteen hoitamisen luovuttamisesta kertomusvuoden kesäksi (11. 4. 117 §), kioskien sekä virvokkeiden ym. myyntioikeuksien vuokraamisesta (25. 4. 143 §, 2. 5. 150, 159 §, 9. 5. 178 §) sekä uimaloiden luovuttamisesta uimaseurojen hoitoon samaksi ajaksi (9. 5. 182 §, 16. 5. 192 §) ja talvikaudeksi 1958/59 (19. 9. 318 §, 7. 11. 378 §), uimaloiden kioskien vuokraamisesta kertomusvuoden kesäksi (16. 5. 193 §), luistinratojen luovuttamisesta luistinseurojen hoitoon talvikaudeksi 1958/59 (24. 10. 340 §), virvokkeiden myynti- ja kenkien ym. säilytysoikeuden vuokraamisesta luistinradoilla samaksi ajaksi (14. 11. 387 §, 21. 11. 396, 397 §, 28. 11. 408 §, 12. 12. 428 §), valokuvauspaikkojen vuokraamisesta kertomusvuoden kesäksi (28. 3. 100 §) sekä talviasumislupien myöntämisestä Kivinokan majanomistajille talvikaudeksi 1958/59 (28. 11. 412 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: eräiden vanhojen ja huonokuntoisten rakennusten purkamista (13. 3. 78 §, 26. 6. 260 §, 15. 8. 282 §); 1.8 mmk:n määrärahan myöntämistä suurjännitteen korottamisesta Kumpulan uimalan muuntamossa johtuvien kustannusten peittämiseksi (28. 3. 93 §); Rastilan alueen talousveden saannin järjestämistä (11. 4. 121 §); toimikunnan asettamista Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailun toimeenpanemista varten (9. 5. 174 §); liikennelaitoksen alennuslippujen myöntämistä kaupungin uimakoululaisille (16. 6. 249 §); urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikön nimeämistä jäseneksi yhteistoimintatoimikuntaan (15. 8. 277 §); Humalluodoilla sijaitsevien kaupungin omistamien kanoottivajojen myyntiesityksen peruuttamista (3. 10. 328 §); Korkeasaaren liikennemaksujen korottamista liikennöimiskauden 1959 alusta lukien (3. 10. 331 §); Velodromille rakennettavan luistinradan ja sen viereiselle tenniskenttäalueelle sijoitettavan jääkiekkoradan eräiden rakennuskustannusten peittämistä (24. 10. 344 §) sekä Sipoossa sijaitsevan Fagerö-nimisen saaren ostamista kaupungille (18. 12. 438 §).

Satamalautakunnalle tehtiin esitys, joka koski ylityssiltojen asettamista Kruunuvuoren selän laivaväylille (31. 1. 28 §).

Kiinteistölautakunnalle esitettiin erään Malmin puutarhapalstoilta väliaikaisesti urheilukäyttöön varatun alueen luovuttamista takaisin kiinteistöviraston maatalousosaston hallintaan (28. 11. 407 §).

Lausunnot. Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: kertomusvuoden veikkausvaroista urheilulaitosten rakentamistarkoituksiin myönnettävien avustusten hakemista (17. 1. 15 §); urheilukentän saamista Torpparinmäen alueelle Tuomarinkylään (7. 2. 40 §); kysymystä Oy. Telakka Ab:n Sirpalesaarella olevan omaisuuden ostamisesta kaupungille (7. 2. 41 §); suoja-aidan rakentamista satamaradan varrelle Köydenpunojankadun luoteispäähän (13. 3. 64 §); Kivinokan kansanpuistoalueen tien valaistuksen ja aurauksen järjestämistä talvella (13. 3. 74 §); lintujen suojelua ym. koskevia Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen esityksiä (28. 3. 96 §, 9. 5. 181 §); kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon järjestämistä (2. 4. 104 §); talviuimarien ja vesihiihtäjien pukeutumissuojakysymyksen ratkaisemista (2. 4. 105 §); Töölönkatu 55:n voimistelusalin käyttöä (11. 4. 116 §); venelaiturien rakentamista, kunnossapitoa ym. (18. 4. 128, 129 §, 14. 11. 391 §, 21. 11. 401 §, 28. 11. 415, 416 §); luvan myöntämistä Moottorinkuljettajat-nimiselle yhdistykselle henkilöliikenteen harjoittamiseen moottoriveneillä Sörnäisten rannan ja Korkeasaaren välillä kertomusvuoden kesäkautena (18. 4. 130 §); valtion urheilulautakunnan tiedustelua kaupungin urheilulaitostilanteesta (9. 5. 166 §); maauimalan rakentamista Pakilaan, alle 12-vuotiaitten lasten päästämistä maksutta maauimaloihin sekä uimarannan kunnostamista Herttoniemen siirtolapuutarhan läheisyyteen (9. 5. 173 §, 30. 5. 213 §, 5. 9. 305 §); Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin piirin anomusta luvan saamiseksi Korkeasaari-aiheisten merkkien myyntiin (9. 5. 184 §);

urheilu- ja retkeilytoimiston varastosuojan pääpiirustusten ja kustannusarvion hyväksymistä (23. 5. 205 §); eräistä Ratsastushallissa pidettävistä kilpailuista ja näytöksistä perittävien vuokramaksujen määräämistä (30. 5. 209 §); hiihtokeskuksen perustamista Kasavuoren alueelle Kauniaisiin sekä paikan varaamista suurhyppyrimäkeä varten Alppilasta (16. 6. 246, 247 §); suomalaisen saunan rakentamista Uimastadionin alueelle (26. 6. 261 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1957 kertomusta (15. 8. 275 §); sähkövalaistuksen saamista Laakson maastossa sijaitsevalle retkeily- ja hiihtoreitille (22. 8. 292 §); Hietaniemen uurnalehtoalueen laajentamista (5. 9. 304 §); luistinratojen saamista Itä-Pakilan leikkikentälle sekä Paloheinään (28. 10. 356, 357 §); Suomen Kori- ja Lentopalloliiton esitystä kaupungin sisäurheilutilojen käyttömahdollisuuksien parantamiseksi sekä Urheiluopisto-Säätiön anomusta lainan saamiseksi urheilutalon rakentamista varten (7. 11. 370 §); Helsingin Verkkopalloseuran laina-anomusta (7. 11. 371 §); anomusta merenpohjan ruoppaamiseksi Pajalahdentien venelaiturin läheisyydessä Lauttasaaressa (14. 11. 392 §) sekä Pitäjänmäen jääkiekkoradan valaistuksen muuttamista (18. 12. 434 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat eräiden kaupungille tarjottujen kiinteistöjen ostamista (13. 3. 66, 68—70 §) sekä autokatsastuskonttorin sijaintipaikkaa (7. 11. 372 §).

Lisäksi annettiin eräitä muita lausuntoja palolautakunnalle, kaupunginreviisorille sekä kiinteistövirastolle.

Yleistä. Lautakunta pyrki kertomusvuoden aikana edelleen kehittämään urheilu- ja ulkoilumahdollisuuksia Helsingissä niissä puitteissa kuin se oli mahdollista kaupungin vaikeutuneen taloudellisen tilanteen takia. Päähuomio kiinnitettiin jatkuvasti kasvavien esikaupunkialueiden urheilupaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnostamiseen ns. urheilupuistosuunnitelman pohjalla. Tärkeänä vaiheena tämän suunnitelman toteuttamisessa toimeenpantiin Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailu, jonka kilpailutoimikuntaan kaupunginhallitus valitsi 22. 5. puheenjohtajaksi apul.kaup.joht. Eino Warosen ja jäseniksi lautakunnan puheenjoht. V. Soinisen sekä varapuheenjoht. Oljelundin, toimistopääll. Esko Palmion, asemakaava-arkkit. Olavi Terhon, I apul.kaup.arkkit. Erkki Koiso-Kanttilan, piiri-ins. Eero Airion sekä kaksi Suomen Arkkitehtiliiton nimeämää jäsentä. Kilpailutöiden jättöaika jatkui seuraavaan vuoteen. Kilpailun antamia ideoita oli tarkoitus käyttää hyväksi myös muita myöhemmin rakennettavia urheilupuistoja suunniteltaessa.

Toinen kertomusvuoden aikana vireillä ollut merkittävä hanke oli suunnitelma Helsingin kaupungin, Kauniaisten kauppalan ja Espoon kunnan yhteisestä hiihtokeskuksesta Kauniaisissa sijaitsevalle Kasavuorelle. Naapurikuntien kanssa käytäviä neuvotteluja varten kaupunginhallitus asetti jo v. 1957 toimikunnan, puheenjohtajana toimistopääll. Palmio ja jäseninä urheilu- ja retkeilylautakunnan jäsen Leskinen sekä urheilunohj. Esko Numminen. Toimikunta sai työnsä päätökseen kertomusvuoden syksyllä ja jätti kaupunginhallitukselle alustavan suunnitelman kyseisen hiihtokeskuksen aikaansaamiseksi.

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli lautakunnan alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 36 ja tilapäisten kaksi.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin kesäkuussa (228) ja alimmillaan marraskuussa (54).

Eläkkeelle siirtyi siivooja A. Närhi 1. 1. 58 lukien.

Korkeasaaren ent. eläintenhoit. J. Kanervalle esitettiin myönnettäväksi Kaupunkiliiton hopeinen ansiomerkki 25 vuoden palveluksesta.

Pääsymaksullisten urheilutilaisuuksien järjestysmiesten ja lipunmyyjien palkkiot vahvistettiin 1. 6. alkaen seuraaviksi: sunnuntaisin ja pyhäpäivisin kolmeen tuntiin saakka 900 mk ja muina päivinä 650 mk. Kolme tuntia ylittävä aika korvattiin sunnuntaisin ja pyhäpäivisin 300 mk:n sekä arkipäivisin 220 mk:n tuntipalkan mukaan puolen tunnin tarkkuudella (30. 5. 218 §).

Virkamatkoja tekivät kertomusvuoden aikana lautakunnan puh.joht. Soininen ja toimistopääll. Palmio Malmöön sekä eläintenhoitajat E. Kanerva ja L. Jalonen Kööpenhaminaan. Virkavapautta nauttivat ulkomaisten opintomatkojen vuoksi urheilunohjaajat Esko ja Aimo Numminen.

Sairauslomaa nautti 10 viranhaltijaa yhteensä 124 päivää ja 35 työntekijää yhteensä 781 päivää.

Huoneisto. Urheilu- ja retkeilytoimisto muutti kertomusvuoden tammikuun puolivälissä Mannerheimintie 17:stä uuteen huoneistoon taloon Siltasaarenkatu 12, josta toimisto sai käyttöönsä 11 huonetta, yhteispinta-alaltaan 346 m².

Urheilutoiminta

Talvikausi. Urheilu- ja retkeilytoimiston hallinnossa oli kaikkiaan 29 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli 173 956 m².

Seurojen hoitamilla neljällä luistinradalla kävi opettajien johdolla yhteensä 127 523 koululaista jakaantuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 69 668, Kaisaniemi 26 092, Väinämöinen 20 596 ja Johannes 11 167.

Suurkelkkamäkiä (rinnemäkiä) oli yhteensä kolme.

Pallokentällä pelattiin neljä pääsymaksullista mestaruussarjan jääpallo-ottelua, joissa oli katsojia yhteensä 7 948. Piirisarjojen otteluja, joita oli yhteensä 197, pelattiin eniten seuraavilla radoilla: Käpylän urheilupuisto 32, Messukenttä 29, Käpylä 28, Vallila 25, Lauttasaari 19 ja Munkkiniemi 18.

Kertomusvuoden tammikuussa avattiin Pallokentän alueelle Jääkenttäsäätiön toimesta rakennettu tekojäärata yleisölle, joskin luonnonjääpohjaisena. Säätiön ja kaupungin kesken tehdyn sopimuksen mukaisesti kaupunki sijoitti radalle valaistuslaitteet, radan puureunuksen ja tilapäisen pukusuojaparakin, jotka rakennelmat säätiö myöhemmin lunastaa kaupungilta. Vastaavasti säätiö luovutti radan kertomusvuoden talvikaudeksi korvauksetta kaupungin hoitoon. Radalla suoritettiin kaikkiaan neljä pääsymaksullista jääkiekko-ottelua, joissa katsojia kävi yhteensä 11 731 henkeä sekä yksi kaunoluistelunäytös, katsojia 672.

Kesäkausi. Pallokentällä suoritettiin jalkapalloilun mestaruussarjan otteluja 11, joissa oli katsojia yhteensä 28 049 henkeä. Suomensarjan osalta vastaavat luvut olivat 28 ja 14 833. Kertaharjoituslippuja (à 10 mk) kentälle myytiin 6 347 kpl ja harjoituskortteja (à 100 mk) 397 kpl.

Käpylän urheilupuistossa pelattiin kesän aikana lukuisia jalkapalloilun sarja- ym. otteluja. Yleisurheilun, ravi-, moottoripyörä- sekä palvelus- ja opaskoirakilpailujen lisäksi urheilupuistossa pelattiin maahockeytä, käsipalloa ja pesäpalloa sekä harjoitettiin jousiammuntaa ja erilaatuista koululaisurheilutoimintaa.

Jalkapalloilun piirisarjojen otteluita pelattiin eri kentillä yhteensä 961, niistä eniten Väinämöisen kentällä (194), Käpylän urheilupuistossa (157), Kallion kentällä (148) ja Vallilan kentällä (108).

Ratsastushallin ratsastukseen varatut tilat olivat kevätkaudella edelleen vuokrattuina kuudelle ratsastajajärjestölle, kun taas syyskauden alusta lukien niiden ainoana vuokraajana oli Keskustalli Oy. Palloilusalia käytettiin runsaasti käsi- ja koripalloilun harjoitus- ja kilpailupaikkana. Hallin itäparvekkeen eteläpää oli edelleen vuokrattuna jousiampujain käyttöön. Hallin eteläpää oli liikennelaitoksen linja-autojen säilytystilana.

Soutustadionilla järjestivät eri seurat, piirit ym. soutu- ja melontaharjoitusten ja -kilpailujen lisäksi mm. lukuisia yhteislaulutilaisuuksia, hengellisiä lauluiltoja sekä juhannusjuhlan. Hallintorakennuksen yläkertaa käytettiin kokouksiin, luentoihin, kursseihin ja voimisteluun.

Urheilunneuvonta. Eri sisä- ja ulkoharjoituspaikoissa tapahtuneessa kunnallisessa urheilunneuvonnassa, joka käsitti lapset, koulunuorison ja aikuiset, olivat edustettuina seuraavat liikunta- ja koulutusmuodot: hiihto, mäenlasku, kaunoluistelu, painonnosto, naisten ja miesten kuntovoimistelu, perheenemäntien ja lasten voimistelu, naisten kesäkauden voimistelu, tyttöjen ja poikien telinevoimistelu, tyttöjen ja poikien uimahypyt, uimakoulutyö, kenttäurheilu, palloilu ja liikuntaleikit.

Neuvontatilaisuuksia oli yhteensä 889, uimakoulutoimintaa lukuun ottamatta, neuvontakohteita 51 ohjaajia 52, ja osanottajia 30 536.

Talvikautena järjestettiin urheilunneuvontaa kaunoluistelussa (132 kertaa, 11 radalla, osanottajia 4 618), mäenlaskussa (124 kertaa, neljässä mäessä, osanottajia 2 291), lapsille ja nuorisolle hiihtokurssit hiihtoloman aikana (78 kertaa, 13 puistossa, osanottajia 2 667).

Hiihtolatujen kunnostuksesta ja huollosta vastasi 4-miehinen latupartio tehtävinään

latujen raivaus, viitoitus, kuntoon saattaminen ja tarkkailu. Paikallislatuja oli viitoitettu 130 km sekä näiden lisäksi kaukoretkilatu Helsingistä Pirttimäen kautta Solvallan urheiluopistoon. Viime mainittu latu oli käytössä mm. Helsingin laturetkihiihdossa 16. 2., minkä järjestelystä vastasivat helsinkiläiset hiihtojärjestöt yhdessä kaupungin kanssa. Ns. Tahkon hiihtoon osallistui tällöin 1 862 hiihtäjää.

Sisätoimintakauden urheilunneuvonta talvi- ja kevätkautena 15. 1. — 13. 5. sekä syyskautena 15. 9. — 30. 12. tapahtui pääasiallisesti kunnallisissa harjoitussaleissa Stadionilla. Neuvontaa annettiin miesten kuntovoimistelussa (60 kertaa, osanottajia 2 000), perheenemäntien ja vuorotyössä käyvien naisten voimistelussa (90 kohteessa, osanottajia 3 000), lasten satuvoimistelussa (60 kohteessa, osanottajia 1 500), naisten kuntovoimistelussa (15 kertaa, osanottajia 300), tyttöjen telinevoimistelussa (30 kertaa, osanottajia 1 000) ja voimailussa (30 kertaa, osanottajia 1 000).

Kesäkauden urheilunneuvonta kentillä tapahtui pojilla kuudessa neuvontakohteessa (129 kertaa, osanottajia 2 960). Tyttöjen vastaavaa urheilutoimintaa ohjattiin kuudella eri kentällä (74 kertaa, osanottajia 1 260). Lisäksi annettiin ohjausta telinevoimistelussa (pojille 39 kertaa, osanottajia 390, tytöille 24 kertaa, osanottajia 350). Pallokentällä Stadionin puoleisella sivulla sijaitsevalla voimistelun ulkoharjoituspaikalla sekä uimahypyissä Uimastadionilla (9 kertaa, osanottajia 200). Naisille järjestettiin kesäkuukausina voimistelua kunnallisissa harjoitussaleissa (52 kertaa, osanottajia 2 000).

Kesän aikana järjestettiin yhteistoiminnassa Seurasaarisäätiön ja helsinkiläisten kansantanssijärjestöjen kanssa kolme kansantanssi- ja leikkitilaisuutta Seurasaaren juhlakentällä (Seurasaaren Tantsut). Yleisöä oli tilaisuuksissa yhteensä 6 500.

Samoin järjestöjen kanssa yhteistoiminnassa järjestettiin helsinkiläisille suuri retkipäivä, ns. polkuretki, 35-, 20- ja 10 km:n taipalein. Retkelle osallistui 1 007 kaupunkilaista.

Uimakoulutoimintaa järjestettiin 23. 6. — 16. 8. välisenä aikana 17 koulutuspaikassa, joissa oli opettajia 26 ja oppilaita yhteensä 2 556. Kaupungin avustamana toimi näiden lisäksi kuusi uimakoulua eri uimaseurojen järjestämänä. Uimastadionilla 15. 8. vihittiin uimamaistereita ja -kandidaatteja 884 (281+603). Promootiossa olivat kaupungin uimakoulujen lisäksi mukana uimaseurat Helsingin Työväen Uimarit ja Helsingin Uimarit. Promoottorina toimi kansak. tarkast. Aarne Huuskonen.

Kunnalliset harjoitussalit Stadionilla olivat vuoden aikana, kesä-, heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta, 23 viikkotuntia voimistelijain, palloilijain ja voimailijain käytössä 100 mk:n maksusta sisätoimintakaudelta harjoituskortin haltijaa kohden. Vapaaharjoitusvuorojen käyttäjiä oli 364. Kunnalliset salit olivat maksullisesti vuoden aikana 56:n eri seuran, koulun tai laitoksen käytössä. Valvontatehtäviä hoiti kaksi vahtimestaria. Kumpulan uimalan molemmat pukusuojat olivat sisäharjoitustiloina viiden eri seuran käytössä iltaisin aikana 1. 1. — 30. 4. ja 1. 10. — 30. 12. Valvonnasta vastasi vahtimestari.

Kunnallisten urheilulaitosten käytön ja niillä tapahtuvan ohjaustoiminnan tunnetuksi tekemiseksi valmistettiin kaksi lyhytfilmiä. Valmistamona toimi Suomi-Filmi Oy. Filmit, nimeltään Luistin liitää — kelkka kiitää ja Talven satu — hiihtolatu esitettiin kutsuvieraille 21. 11.

Uimalat ja kansanpuistot

Kesä oli suurimmalta osalta sateinen ja kolea, ainoastaan kesä-heinäkuun ja elo-syyskuun vaihteessa oli lämmintä ja aurinkoista. Uimastadion avattiin yleisölle 29. 5. ja suljettiin 10. 9. Uimalassa kävi kesän aikana yhteensä 223 364 henkeä, joista aikuisia 93 089 ja lapsia 120 845 ja alennuskortilla kävijöitä 9 430 (943 kpl à 10 kertaa). Pääsy- ja säilytysmaksut olivat ennallaan (aikuiset 60 mk, lapset alle 15 vuotta 20 mk, alennuskortit 500 mk/10 kertaa, arvoesineiden säilytys 20 mk). Ensimmäisellä kerralla kannettiin saunamaksu, joka oli 40 mk ja oikeutti yhteen saunassakäyntikertaan. Saunassa kävijöiden lukumäärä oli 23 162. Pukusuojissa suoritettiin eräitä järjestelyjä, mm. tytöt siirrettiin naisten pukusuojaan ja entinen tyttöjen suoja jäi ruuhka-aikoja varten varapukusuojaksi. Veden lämpö pidettiin altaissa n. 19—21 -asteisena. Henkilökunnan lukumäärä oli 37. Ravintola oli edelleen vuokrattuna Al Casare Oy:lle. Uimatarpeiden myymälää hoiti vuokraajana rva A. Stenroos ja kampaamoa edelleen Annan Salonki. Kesän aikana järjestettiin Uimastadionilla mm. Suomen pellemestaruuskilpailut, Suomen uintimestaruuskilpailut (3. —

4. 8.), kaupungin uimapromootio, Helsingin piirin ja Suomen vesipallomestaruuskilpailut sekä runsaasti liikkeiden ja järjestöjen uintikilpailuja.

Kumpulan uimalassa kävi kesän aikana yhteensä 113 955 henkeä, josta aikuisia 28 443, lapsia 82 952 ja alennuskortilla kävijöitä 2 560 (256 kpl à 10 kertaa). Saunaa käytti yhteensä 7 724 henkeä. Pääsy- ja säilytysmaksut sekä saunamaksu olivat samat kuin Uimastadionilla. Veden lämpö oli n. 20—22 astetta. Henkilökunnan lukumäärä oli 22. Uimalassa järjestettiin kesän aikana lukuisia uinti- ja vesipallokilpailuja sekä näytöksiä.

Hietarannalla oli kävijöitä kaikkiaan n. 100 000 henkeä. Meriveden lämpö pysytteli suurimman osan kesästä 10—16 -asteisena kohoten vain kesä-heinäkuun vaihteessa n. kolmeksi viikoksi 18—20 asteeseen. Tavanomaisten kunnostustöiden lisäksi maalattiin edellisenä syksynä valmistunut pukusuoja-kahvilarakennus ulkopuolelta. Rannalle hankittiin kertomusvuonna omat kuulutuslaitteet. Henkilökunnan lukumäärä oli yhdeksän. Molemmat kahvilat ja kioski sekä pukusuoja olivat vuokrattuina Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Sotainvalidit yhdistyksen Naisjaostolle.

Mustikkamaan kävijämäärä oli 53 350 henkeä. Liikennettä hoiti edelleen Moottorinkuljettajat -niminen yhdistys.

Pihlajasaaren liikenne, jota hoiti samoin edelleen Saaristomatka Oy., aloitettiin kesäkuun alkupäivinä kävijämäärän ollessa kesän aikana n. 25 000 henkeä. Yksi vanha yleisökäymälä purettiin ja siitä saatu puutavara käytettiin puuvajan korjaukseen.

Varsasaaressa kävi yhteensä n. 100 000 henkeä.

Kivinokassa kävi yleisöä koko kesänä n. 80 000—100 000 henkeä. Kansanpuistoon hankittiin uusi soutuvene.

Tullisaaren kävijämäärä oli sunnuntaisin tavallisesti 400—500 henkeä. Campingalueella kävi 849 ulkomaalaista turistia.

Retkeily, matkailu, kotiseututyö, loma- ja vapaa-ajan vietto sekä kalastus

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi retkeilyosaston toimesta oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Kotiseutuesitelmiä ja opastuksia järjestettiin eri puolilla kaupunkia yhdeksän kertaa. Yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa järjestettiin luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät yhdeksän suomen- ja viisi ruotsinkielistä retkeä, joilla oli yhteensä (295 + 135) 430 osanottajaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi opaskirjasen »Helsinki—Helsingfors» suomen-, ruotsin-, englannin-, saksan- ja ranskankielisenä, yhteensä 39 000 kpl:n painoksena. 16. 4. — 1. 6. välisenä aikana järjestettiin opaskurssit, joilla oli yhteensä 187 osanottajaa. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta.

Ulkomaisiin ja kotimaisiin julkaisuihin lähetettiin erilaista materiaalia.

Helsingin majoitustilanteen helpottamiseksi oltiin yhteistyössä Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen hotellikeskuksen kanssa, joka vuoden aikana järjesti majoituksen yli 14 000 matkustajalle.

Retkeily. Osaston hoidossa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 575 henkilöä.

Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 1 457 henkeä. Saunaa käytti 1 192 retkeilijää. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi 4 035 henkeä. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 1 135 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 6 000 henkilöä. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 5 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin kuusi kertaa. Herttoniemen hiihtomajassa kävi n. 12 000 henkilöä. Taivalniemellä oleva kanoottisuoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen toimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen sekä Pirttimäen maastossa oli edelleen käytössä jokamiehen suunnistusrata.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Osaston hoidossa olivat Lauttasaaren, Mustasaaren, Mustikkamaan, Pihlajasaaren, Satamasaaren, Seurasaaren, Tullisaaren ja Varsasaaren kansanpuistot, joissa oli vuoden aikana 1 312 majaa ja 78 telttaa. Majojen kausivuokra oli 1 000 mk ja telttojen 600 mk. Lisäksi olivat osaston hoidossa Pirttimäen, Rastilan ja Uutelan ulkoilualueet, joissa oli useampia tuhansia tilapäistelttailijoita. Rastilassa oli lisäksi

16 kaupungin omistamaa viikonloppumajaa, joista 4 kahden hengen ja 12 neljän hengen. Kaikissa kansanpuistoissa ja kaikilla ulkoilualueilla suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Lautakunnan hallintoon siirrettiin kertomusvuoden alusta lukien Lauttasaaren Länsiulapanniemi siellä olevine virkistysalueineen, jotka kuuluvat liikennelaitokselle, Helsingin poliisilaitoksen kesäkotiyhdistykselle, Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin alaosastolle ja Vuoden 1918 Punaisten Invaliidien Yhdistykselle. Niin ikään siirrettiin lautakunnan hallintoon Espoon kunnan Bodomin kylässä sijaitsevat maa-alueet: 114 ha Grönkulla-nimisestä tilasta sekä 86 ha Oitans-nimisestä tilasta, jotka molemmat rajoittuvat Pirttimäen ulkoilualueeseen.

Osaston toimesta myönnettiin kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin äideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska Semesterförbundetin lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 140 ja lasten 227.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin useampia. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 57 47 henkeä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 94 ja yhteislaulutilaisuuksia kahdeksan. Ulkoilmanäytäntöjä oli neljä ja niissä kävi n. 4 000 katsojaa.

Helsinki-propaganda. Em. Helsinkiä esittelevän lehtisen julkaisemisen lisäksi pyrittiin puheilla ja esitelmillä eri tilaisuuksissa, mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, lähentämään kuntalaisia ja kunnan laitoksia toisiinsa.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa oltiin jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Kalastus. Kalastuslupia myytiin 7 639 kpl, joista kertyi tuloja 1 897 100 mk (ed. v. 5 936 kpl, 1 584 600 mk). Lisäksi myytiin 1 167 kalastuskarttaa, joista saatiin 59 100 mk (841 kpl, 42 050 mk).

Turontekokursseja ja -talkoita pidettiin neljät. Niissä tehtiin yhteensä 150 kuhaturoa, jotka laskettiin Vanhankaupungin selälle, Laajalahdelle ja Seurasaaren selälle. Yhteistoiminnassa eri kalastusseurojen ja -kerhojen kanssa laskettiin lisäksi 50 kuha- ja ahventuroa eri puolille kaupungin ympäristövesiä.

Kaupungin vesialueelle istutettiin kaikkiaan 615 000 hauenpoikasta, josta määrästä kaupunki istutti 320 000 sekä seurat ja kerhot etupäässä kaupungin myöntämien avustusten turvin 295 000. Hauenpoikaset istutettiin alueelle Tapiolanlahti — Itä-Villinki.

Osasto järjesti 21. 4. kurssi- ja esitelmätilaisuuden, jossa kalataloustarkast. E. Siltamaa esitelmöi kalavesien hoidosta ja kalanviljelystä ja kalastuksenvalvoja M. Vanhanen teki selkoa kertomusvuoden kevään kalastus- ja kalavesien hoitosuunnitelmista. Samoille edustajille järjestettiin 8. 5. kurssi- ja tutustumismatka Porlan Kalanviljelyslaitokseen ja koeasemalle. Lisäksi esitelmöi kalastuksenvalvoja 26:ssa eri seurojen ja kerhojen järjestämässä tilaisuudessa.

Vuoden aikana perustettiin kaupungin alueelle kaikkiaan kahdeksan uutta kalastusseuraa ja -kerhoa, joiden lukumäärä vuoden päättyessä oli 45.

Entiseen tapaan järjestettiin yhteisesti Helsingin Skish-kerhon kanssa kaupungin alulle panema uistimen pituus- ja tarkkuusheittokilpailu Seurasaaressa ja Pallokentällä 15. 9. Osanottajia oli 64.

Yhteistoiminnassa poliisin, merivartiolaitoksen ja muutamien vapaaehtoisten kalastusvartioiden kanssa tarkastettiin vuoden aikana kaikkiaan 430 venekunnan ja kalamiehen kalastusluvat. Tarkastuksen perusteella asetettiin syytteeseen 10 henkilöä ja takavarikoitiin erilaisia luvattomia pyydyksiä. Tarkastusten yhteydessä suoritettiin ohjausta ja neuvontaa järjestyksen aikaansaamiseksi kalavesillä.

Kalastusseurojen ja -kerhojen välistä yhteistoimintaa pyrittiin pitämään edelleen hyvänä. Ilmoitukset kalavesien hoitotoimenpiteistä ja muut tiedonannot annettiin seuroille kiertokirjeiden ja lehdistön välityksellä.

Yhteistoiminnassa Kalataloudellisen Tutkimustoimiston kanssa merkittiin kaupungin vesialueilla 420 kuhaa.

Korkeasaaren eläintarha

Korjauksista oli tärkein Mustikkamaan vastaisella rannalla olevan tavarasillan perinpohjainen uusiminen. Saksanhirvien ja japanilaisten hirvien tarhojen julkisivut varustet-

tiin haudalla ja kaiteella. Vanha apinatalo maalattiin, korjattiin osittain ja varustettiin tarhalla, joten sitä voitiin käyttää strutsien väliaikaisena asuntona. Lisäksi suoritettiin lukuisia pienempiä korjauksia, maalaustöitä ja käytävien kunnostamista.

Uudisrakennukset. Syksyllä aloitettiin uuden kahvilarakennuksen rakentaminen. Töitä jatkettiin vuoden loppuun saakka, jolloin talo oli saatu vesikattovaiheeseen.

Eläinkanta. Ostoina, vaihtoina tai lahjoina saatiin vuoden kuluessa seuraavat eläimet: 9 apinaa (5 lajia), 2 ilvestä, 17 ahmaa, 2 mäyrää, 3 lumikkoa, 2 hilleriä, 1 mäntynäätä, 5 saukkoa, 1 hylje, 3 hirveä, 1 visentti (eurooppalainen piisoni), 3 majavaa, 3 kultajänistä, 5 jänistä, 37 kuukkelia, 2 korppia, 57 pikkulintua, 8 papukaijaa, 4 intialaista hanhea, 3 merihanhea, 2 kyhmyjoutsenta, 2 pelikaania, 2 lehmähaikaraa, 1 kurki, 3 australialaista strutsia, 2 hanhikorppikotkaa, 3 maakotkaa, 2 punapyrstöhaukkaa, 1 kanahaukka, 1 suohaukka, 1 tornihaukka ja 18 pöllöä.

Lisäksi syntyi 1 mandrilli, 2 puumaa, 2 sutta, 5 hopea- ja 1 platinakettu, 7 saksanhirveä, 3 kuusipeuraa, 8 poroa, 4 alppikaurista, 6 kääpiövuohta, 6 harjalammasta, 5 mufflonlammasta, 2 jakkihärkää, 2 laamaa, 10 villisikaa, 2 ponia, 2 jänistä, 68 kania, 145 marsua, 310 hamsteria, 22 riikinkukkoa, 10 kultafasaania, 3 kääpiöviiriäistä, 2 sepelkyyhkystä, 2 punasilmäkyyhkystä, 43 pikkulintua, 7 varpuspapukaijaa, 5 niilihanhea, 2 myskiankkaa ja 2 kesyankkaa.

Seuraavat eläimet vaihdettiin tai myytiin: 2 rhesus-apinaa, 1 leijona, 2 puumaa, 6 ahmaa, 1 susi, 1 hylje, 3 saksanhirveä, 2 poroa, 1 harjalammas, 3 mufflonlammasta, 15 pöllöä, 1 kanahaukka, 3 kyhmyjoutsenta, 23 riikinkukkoa, 2 kääpiöviiriäistä ja 2 varpuspapukaijaa.

Vuoden aikana kuoli tai teurastettiin 8 apinaa, 1 leijona, 1 ilves, 1 susi, 4 ahmaa, 5 saukkoa, 1 minkki, 2 frettiä, 1 lumikko, 2 hirveä, 7 saksanhirveä, 1 kuusipeura, 1 japanilainen hirvi, 8 poroa, 1 alppikauris, 4 kääpiövuohta, 3 mufflonlammasta, 2 harjalammasta, 1 laama, 12 villisikaa, 3 majavaa, 1 piikkisika, 1 kultajänis, 6 jänistä, 85 kania, 82 marsua, 315 hamsteria, 20 kuukkelia, 61 pikkulintua, 4 kyyhkystä, 145 papukaijaa, 3 hopeafasaania, 4 kultafasaania, 2 korvafasaania, 1 hokkokana, 6 viiriäistä, 4 kääpiökanaa, 1 laulujoutsen, 3 kyhmyjoutsenta, 1 kanadahanhi, 2 niilihanhea, 11 sorsaa, 1 myskiankka, 6 ankkaa, 2 neitokurkea, 1 merikotka, 3 maakotkaa, 2 haukkaa ja 7 pöllöä.

Tulot. Leijonalinna tuotti pääsymaksuina 1 884 360 mk. Siellä kävi 173 492 henkilöä, näistä 101 694 aikuista ja 71 798 lasta. Vastaavat luvut Karhulinnan osalta olivat 3 096 755 mk, 221 653 henkilöä, näistä 132 566 aikuista ja 89 087 lasta sekä apinatalon osalta 3 067 415 mk, 209 344 henkilöä, näistä 134 713 aikuista ja 74 631 lasta.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» kuljetti kesän aikana yhteensä 270 089 henkilöä, joista 173 892 oli aikuisia ja 96 197 lapsia.

Taksiveneet ja Korkeasaaren moottorivene kuljettivat yhteensä 29 700 henkilöä. Vuokramoottorit välittivät kesän aikana liikennettä sekä Pohjoissatamasta että Hakaniemen torilta.

Ravintolasta ja koskeista saadut vuokratulot olivat kaikkiaan 671 601 mk. Vastaava luku valokuvauspaikkojen osalta oli 45 000 mk.

Menot ja tulot

Kertomusvuoden talousarvioon varattuja määrärahoja käytettiin yhteensä 267 590 834 mk, josta 17 367 188 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 66 361 678 mk kansanpuistojen, 63 203 585 mk urheilulaitosten ym., 8 081 808 mk retkeilyn ja kalastuksen, 4 565 230 mk urheilunneuvonnan, 98 763 345 mk rakennusten, urheilukenttien ja -laitteiden ym. sekä 9 248 000 mk avustusten osalle. Lisäksi käytettiin edelliseltä vuodelta siirrettyjä määrärahoja 13 195 406 mk.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 63 425 463 mk, josta kansanpuistoista 18 043 248 mk, urheilulaitoksista 39 645 835 mk, retkeilystä, matkailusta, loma- ja vapaa-ajan vietosta sekä kalastuksesta 2 336 380 mk ja veikkausvoittovaroista saatavina avustuksina 3.4 mmk.

23. Väestösuojelu

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakunnan kokoonpano v. 1958 oli muuten sama kuin edellisenä vuonna, paitsi että lautakunnan jäsenen jaostosiht. Taisto Johteisen erottua 17. 12. valittiin hänen tilalleen lainop. kand. Mauno Tamminen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli edelleen apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 17 kertaa. Pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 300. Lähetettyjä kirjelmiä oli 250 ja saapuneita 524.

Päätökset. Lautakunta päätti mm. oikeuttaa väestönsuojelutoimiston painattamaan evakuointia selostavan opaskirjasen (10. 9. 211 §); Erottajan kalliosuojan kioskin ja mukavuuslaitoksen vuokrasopimuksesta päätettiin poistaa takausmaksua koskevat ehdot (23. 10. 243 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: Toukolan konekorjaamon, Kulosaaren ja Et.-Kaarelan asuntoalueiden yhteisväestönsuojakysymykset (4. 1. 29 §, 5. 3. 75 §, 23. 10. 246, 247 §); väestönsuojelutoimiston eräiden viranhaltijoiden virkanimikkeiden muuttaminen, heidän lähettämisensä opintomatkalle sekä uusien viranhaltijoiden palkkaaminen toimistoon (4. 1. 30 §, 29. 1. 53 §, 19. 2. 72 §, 26. 3. 95 §, 13. 8. 189 §, 15. 10. 237 §); ensiapukoulutuksen antaminen virastojen ja laitosten henkilökunnalle (29. 1. 54 §); sisäasiainministeriön rakenteellisesta väestönsuojelusta 19. 11. 1954 antaman päätöksen ohjeiden tarkistaminen ja täydentäminen (29. 1. 55 §); evakuointia selostavan opaskirjasen painattaminen (19. 2. 71 §); kysymys aravalainoituksen osuudesta rakenteellisessa väestönsuojelussa (26. 3. 94 §); uuden kaupunginosajakoehdotuksen soveltaminen (23. 4. 119 §) sekä kokoustilaisuuden järjestäminen ns. varasijoituskuntien edustajille (10. 12. 299 §).

Lisäksi tehtiin eräitä esityksiä yleisten töiden lautakunnalle, palolautakunnalle sekä työttömyystöiden suunnittelukomitealle.

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät seuraavat asiat: Kallion paloaseman kalliosuojan vuokraaminen palolaitokselle (29. 1. 52 §); kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon uudelleenjärjestely (19. 2. 68 §); evakuoinnin opaskirjasen tarkistaminen (23. 4. 119 §); elokuvateatterin rakentaminen Erottajan kalliosuojaan (13. 8. 190 §); teurastamon kalliosuojan säilyttäminen entisellään (23. 10. 244 §); työttömyystyöt ja työllisyyslainat (29. 10. 256 §) sekä Kulosaaren yhteisväestönsuojan rakennussuunnitelma (10. 12. 300 §).

Lausunto annettiin myös palkkalautakunnalle ja rakennusvirastolle.

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökunta. Vuoden alusta valittiin 27. palkkaluokan tp. suunnittelupäällikön virkaan eversti Pekka Jokipaltio sekä 26. palkkaluokan tilapäisen II suunnittelijan virkaan eversti Väinö Karanko, 17. palkkaluokan tp. ensiapukouluttajan virkaan Doris Sinkko 16. 3. lähtien sekä 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Armi Vianta 1. 7. alkaen.

Väestönsuojelunohjaajan toiminta keskittyi kertomusvuoden aikana, kuten edellisenäkin vuonna, toimiston töiden ohjauksen ja valvonnan ohella esitelmien pitämiseen ym. valistustyöhön sekä uuden väestönsuojelulain ja sen täytäntöönpanoasetuksen juriidisten,

periaatteellisten ja käytännöllisten seikkojen selvittelyyn ym. perustavaa laatua olevien väestönsuojelukysymysten tutkimiseen.

Väestönsuojelunohjaaja osallistui lautakunnan esittelijänä, yhteistoimintatoimikunnan jäsenenä ja esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean asiantuntijajäsenenä ko. elinten työskentelyyn. Lisäksi piti väestönsuojelunohjaaja toimiston henkilökunnalle selostustilaisuuksia väestönsuojelun kehityksestä, tutkimustuloksista ja saavutuksista ulkomailla.

Toimiston jaostot. Kertomusvuoden alussa, sen jälkeen kun välttämätön suunnitteluhenkilökuntatäydennys oli saatu, muutettiin toimiston sisäinen jako seuraavasti: I osasto, hallinnollinen jaosto; II osasto, suunnittelujaosto sekä III osasto, teknillinen jaosto. Valmentaja kuului hallinnolliseen jaostoon.

Hallinnollisen jaoston työ keskittyi kertomusvuonnakin lautakunnan käytännöllisten töiden sekä toimiston sisäisten asioiden hoitoon, talousarviokysymysten selvittelyyn ja määrärahojen käytön valvontaan. Jaosto suunnitteli ja järjesti väestönsuojelumateriaalin hankinnat. Vuoden aikana hankittiin ja varastoitiin standardipaareja 460 kpl, paarihuopia 920 kpl, ensiapuryhmän laukkuja 100 kpl, ensiapusiteitä 475 kpl, Even-paarikärry sekä peitehuopia 818 kpl.

Käytännöllisen suojeluvalmiuden tehostamiseksi suoritettiin mm. kaupungin virastojen ja laitosten henkilövarauksen tarkistus poikkeusoloja varten sekä järjestettiin väestönsuojelullista ensiapukoulutusta virastojen ja laitosten määräämille henkilöille 30 t kestävillä kursseilla, jotka järjestettiin yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa. Koulutuksen järjestäjänä ja ensiapukouluttajana oli väestönsuojelutoimiston ensiapukouluttaja. Opetustyöhön osallistui myös valmentaja. 30-tuntisen peruskurssin (15 koulutusryhmää) suorittivat palvelusluontoisesti kaikki palokuntalaiset sekä 316 henkilöä kaupungin muista virastoista ja laitoksista. Peruskoulutuksen saaneille järjestettiin myös vapaaehtoista ensiavun jatkokoulutusta 2 t/kk:ssa, mutta osoittautui, että jatkokoulutuskin olisi suoritettava palvelusluontoisena.

Väestönsuojelun merkityksen tunnetuksi tekemiseksi järjestettiin toimiston valmentajan toimesta eräitä väestönsuojeluaiheisia kirjoitelmia päivä- ja aikakauslehtiin sekä maksuttomia esitelmiä eri järjestöjen valistustilaisuuksiin. Kouluviranomaisille järjestettiin neuvottelutilaisuuksia väestönsuojelun perusopetuksen sisällyttämiseksi opettajien ja koulujen opetusohjelmiin.

Väestönsuojelutoimiston henkilökunnan jatkokoulutuksesta huolehdittiin mm. lähettämällä kolme viranhaltijaa Ruotsiin kahden viikon opintomatkalle. Toimistossa pidettiin n. kaksi kertaa kuukaudessa, kesäkautta lukuun ottamatta, valistus-, selostus- ja keskustelutilaisuuksia. Pääosa toimiston henkilökunnasta velvoitettiin seuraamaan väestönsuojelujärjestön suojelujohtajakoulutusta yhden kurssin aikana.

Suunnittelujaoston työnä valmistui vuoden loppuun mennessä kaupungin väestönsuojelun yleissuunnitelma. Sitä laadittaessa jaosto oli yhteistoiminnassa eräiden valtion ja kaupungin virastojen, Suomen Punaisen Ristin, Helsingin Puhelinyhdistyksen, Suomen väestönsuojelujärjestön sekä Helsingin seurakuntain hautaustoimiston kanssa. Rinnan yleissuunnitelman kanssa kehitettiin edelleen kaupungin evakuointisuunnitelmaa yhteistoiminnassa sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosaston ja evakuoitavia vastaanottavien kuntien viranomaisten kanssa. »Alta pois» (»I väg») -niminen, evakuointia selostava opaskirjanen valmistettiin vuoden aikana; sen jakelu keskeytettiin kuitenkin myöhemmin. Evakuointia selostavia valistusesitelmiä pidettiin virka-ajan ulkopuolella eri yhdistyksille ym. 51. Samanaiheisia sanomalehti- ja aikakauskirjoituksia julkaistiin 17.

Helsingin Puhelinyhdistyksen avustuksella kunnostettiin kokeilu- ja harjoituskäyttöasteelle eräiden vss-johtokeskuksien sisäisiä yhteyksiä.

Jaoston toimesta pidettiin myös muutamia kaupungin yleistä väestönsuojelua selostavia esitelmiä.

Teknillisen jaoston toiminta kohdistui pääasiassa kalliosuojien koneiden ja rakenteiden sekä ulkohälyttimien huoltoon ja korjauttamiseen, kalliosuojien vuokralleantoon ja varastojen hoitoon. Lisäksi osallistuttiin talonsuojien ja kalliosuojien rakennustoimintaan ja väestönsuojarakenteiden sekä teknillisten laitteiden suunnitteluun.

Korkeavuorenkadun kalliosuojassa suoritettiin eräitä järjestelyjä, joiden johdosta lämmityskustannukset saatiin alenemaan n. 100 000 mk:aan kuukaudessa. Kalliosuojat olivat kaikki vuokrattuina.

Ulkohälyttimiin suunniteltiin varmatoimisempi merkintäkytkin. Ulkohälyttimiä oli toimintavalmiina 62 kpl kertomusvuoden päättyessä.

Talonsuojien lukumäärän lisääntyminen sekä suojiin mahtuva henkilömäärä kertomusvuonna ilmenee seuraavasta:

Lisääntyminen			Yhteensä vuoden lopussa		
luku	m²	henkilöä	luku	m²	henkilöä
66	3 437	5 986	480	24 090	40 982

Kalliosuojiin mahtuva henkilömäärä oli kertomusvuonna 16 500. Suojatta arvioitiin jäävän evakuoinnin tapahduttua n. 160 000 henkilöä.

Menot ja tulot. Lautakunnan ja toimiston m e n o t kertomusvuonna olivat: palkkiot 190 800 mk, tilapäiset viranhaltijat 9 855 480 mk, muut palkkamenot 146 170 mk, vuokrat 854 389 mk, valaistus 22 611 mk, siivoustarvikkeet 9 609 mk, tarverahat 149 950 mk, arvaamattomat menot 195 782 mk, hälytys- ja viestiverkosto 4 962 157 mk (josta edellisen vuoden siirtomääräraha 769 068 mk), väestönsuojelumateriaalin hankinta 4 634 365 mk, yhteensä 21 021 313 mk.

Kalliosuojista oli menoja seuraavasti: vakinaisten viranhaltijain palkat 682 330 mk, muut palkkamenot (lämmittäjät) 4 300 082 mk, lämpö 1 499 854 mk, valaistus 576 426 mk, veden kulutus 153 330 mk, puhtaanapito 159 667 mk, korjaukset 4 224 078 mk, yhteensä 11 595 767 mk. Kalliosuojien korjauskustannuksista oli rakenteellisten korjausten osuus 26.3 %, koneteknillisten 14.4 % ja sähköteknillisten 59.3 %.

T u l o t kalliosuojista olivat: käteisvuokrat 13 199 653 mk ja tilitysvuokrat 2 552 210 mk, yhteensä 15 751 863 mk.

24. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Asutuslautakuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana maatalousneuvos Sven Österberg sekä jäseninä toimits. Unto Ailio, ent. veturinkulj. Bruno Gröndahl, maat. ja metsät.kand. Niilo Korpela sekä lasinleikk. Kauno Reijonen. Varapuheenjohtajana oli maatal.tekn. Teuvo Haaksi sekä varajäseninä agr. Uno Forss, os.hoit. Tauno Hietanen, dipl.ins. Esko Mäkelä ja esimies Leo Oksanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Juho Kivistö. Sihteerinä toimi varat. Eino Kihlberg.

Lautakunnalla oli 16 kokousta, joiden päytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 184.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna juuri ollut lukuun ottamatta asuttamislainojen siirtoa varten sekä eräissä muissa tarkoituksissa annettavia lausuntoja sen selvittämiseksi, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön tai oli sellaiseen henkilöön verrattavissa. Tiheissä asutusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisina uskottuina miehinä olivat lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Reijonen. Lautakunta käsitteli myös eräiden vuokrasuhteiden pidentämistä sekä maanvuokrasuhteita koskevia asioita.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta keskittyi pääasiassa maanhankintalainsäädännön piiriin. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain ja sitä täydentävän asetuksen mukaisesti lautakunta valvoi ko. laissa säädettyjen rajoitusten ja ehtojen noudattamista kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asutustiloilla ja -tonteilla, siirtoväkeen kuuluvien alueita lukuun ottamatta. Näistä tiloista ja tonteista pidettiin luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli useita em. rajoitusten alaisten alueiden luovutusta sekä rajoitusten poistamista koskevia asioita.

Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli edelleen varat. Eino Kihlberg, lainopillisena apulaisena hovioik. ausk. Johannes Jyrälä 31. 7. saakka ja 19. 10. alkaen lainop.kand. Antti Wuorenrinne. Muu toimiston henkilökunta käsitti kaksi rakennusmestaria, joista Esko Lintola 31. 7. saakka, sekä kolme toimistoapulaista, joista rva Nelly Bigler erosi 7.12.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä olivat kaupungin alueella olevien maanhankintalain mukaisten asutusalueiden rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen, rakennusten ja tonttien kunnostamistöiden valvonta, lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön ja lainaehtojen noudattamisen valvonta, hallintasopimuksien siirrot, niiden lakkauttamistoimenpiteet sekä hallintasopimustonttien myynti ym. Edelleen asutustoimistossa suoritettiin maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden suunnittelu, perustaminen ja osakkaiden sijoittaminen niihin sekä lainoitusten järjestely.

Omakotirakennustoiminta kaupungin alueella olevilla maanhankintalainsäädännön mukaisilla tonteilla oli edelleen suhteellisen vilkasta. Vuoden aikana valmistui 110 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 57 040 m³, jotka sisälsivät 117 huoneisoa ja 523 asuin-

huonetta. Rakennusten rahoitukseen myönnettiin valtion varoista ns. rahoituslain mukaisia asuttamislainoja keskimäärin 650—700 000 mk rakennusta kohti eli yhteensä n. 72 mmk, kokonaiskustannusten noustessa n. 1.8 mmk:n mukaan rakennusta kohti laskettuna n. 198 mmk:aan. Rakennuspiirustuksia jaettiin 102 kpl. Rakennussuunnitelmia hyväksyttiin 41, laadittiin 46 lopullista ja 61 lisäkustannusarviota sekä annettiin 102 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta.

Kaupungin alueella muodostettuja maanhankintalain mukaisia asuntotontteja oli 31. 12. yhteensä 2 907 kpl.

Rakennustilanne tonteilla oli sanottuna ajankohtana seuraava:

	Hallintasopimuksella saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut tontit		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	692	55	937	56	1 629	56
Rakenteilla	104	8	125	8	229	8
Rakentamatta	458	37	591	36	1 049	36
Yhteensä	1 254	100	1 653	100	2 907	100

Rakennustarkastuksia suoritettiin toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla kertomusvuonna 379, luopumisista johtuneita paikan päällä tehtyjä arvioita 20 ja hallintasopimuksien siirrosta johtuneita arviointeja 6 sekä hallintasopimustonttien myynnin yhteydessä tehtyjä tarkastuksia 16.

Hallintasopimustonttien myynti asiakkaille jatkui edelleen. Vuoden loppuun mennessä oli tehty kaikkiaan 747 myyntiesitystä, joista 730 tontin kauppakirjat allekirjoitettiin. Suurin osa myydyistä tonteista oli valmiiksi rakennettuja.

Kerrostalotoiminta. Maanhankintalain mukaista kerrostalotoimintaa jatkettiin edelleen. Vuoden aikana valmistui kolme kerrostalorakennusyritystä, ensimmäinen 3 taloa ja 108 asuntoa käsittävä Pajamäen alueelle (Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5), toinen samoin 3 taloa ja 36 asuntoa käsittävä Etelä-Haagaan (Asunto Oy. Isonnevantie 10—12—14) ja kolmas 7 taloa ja 181 asuntoa käsittävä Etelä-Kaarelaan (Asunto Oy. Kannelmäki).

Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5:n rakennukset suunnitteli arkkitehti Else Aropaltio ja pääurakoitsijana oli Rakennustoimisto Arcus Oy. Kaksi rakennusta valmistui asuttavaan kuntoon helmikuussa ja kolmas maaliskuun alussa.

Asunto Oy. Isonnevantie 10—12—14 rakennukset olivat Arkkitehtitoimisto Heikki Sysimetsän suunnittelemia ja niiden pääurakoitsijana oli Insinööritoimisto Väinö E. Koskinen. Rakennukset valmistuivat asuttavaan kuntoon maaliskuun alussa.

Asunto Oy. Kannelmäen rakennukset olivat Arkkitehtitoimisto Irmeli ja Markus Visannin suunnittelemia ja pääurakoitsijana oli Rakennus- ja Insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy. Rakennukset valmistuivat asuttavaan kuntoon marraskuun puolivälissä.

Näiden rakennusyritysten rahoitussuunnitelma oli seuraava: Asunto Oy. Pajamäentie 1, 3 ja 5:n sekä Asunto Oy. Kannelmäen osakkaat rahoittivat n. 10 % hankintahinnasta. Rahalaitoksilta saadut ensisijaiset lainat olivat 20 % ja kaupungilta saadut 5 % hankintahinnasta; toissijaisia lainoja saatiin kaupungilta 25 % ja valtiolta 40 %hankintahinnasta. Asunto Oy. Isonnevantie 10-12-14:n osakkaat rahoittivat 25 % hankintahinnasta. Ensisijaiset lainat olivat: rahalaitoksilta 20 % ja kaupungilta 5 % hankintahinnasta; toissijaiset lainat kaupungilta 15 % ja valtiolta 35 % hankintahinnasta.

Kertomusvuonna valmistuneet rakennusyritykset:

Asunto Oy.	Rakennusten lukum.	Huoneistojen lukum.	Kokonaistilavuus m^3	Asuntojen lattiapinta-ala, m^2	Kokonaiskustannukset mk
Pajamäentie 1, 3 ja 5	3	108	28 300	6 227	270 000 000
Isonnevantie 10-12-14	3	36	10 500	2 228	111 000 000
Kannelmäki	7	181	43 975	9 504	448 083 541
Yhteensä	13	325	82 775	17 959	829 083 541

Kaupungin varojen käyttö maanhankintalain mukaisten kerrostalojen lainoitukseen 31. 12. 1958 mennessä:

Vuosi	Ensisijaiset lainat, mk	Toissijaiset lainat, mk	Osakkaille osakkeiden merkitsemiseen myönnetyt lainat, mk	Yhteensä mk
1951	48 555 750	124 407 750	—	172 963 500
1952	56 823 125	147 740 125	—	204 563 250
1953	21 339 188	138 704 725	36 780 000	196 823 913
1954	23 577 735	153 259 890	39 056 500	215 894 125
1955	23 412 575	152 181 735	41 685 100	217 279 410
1956	57 320 575	309 417 050	54 056 600	420 794 225
1957—58	47 730 877	196 470 885	42 129 500	286 331 262
Yhteensä	278 759 825	1 222 182 160	213 707 700	1 714 649 685

Asutustoimiston toimesta valmisteltiin myös Maunulaan Asunto Oy. Maunulanmäki -nimisen asunto-osakeyhtiön rakennussuunnitelmaa, joka käsitti 3 nelikerroksista kerrostaloa yhteiskuutiotilavuudeltaan 31 100 m^3. Talojen asuntojen kokonaispinta-ala on 7 246 m^2 ja sisältävät ne 144 huoneistoa. Rakennustöiden aloittaminen siirtyi v:een 1959.

Asutustoimiston toimesta v. 1951—1958 hoidettu kerrostalorakennustoiminta kustannuksineen selviää taulukosta s. 216.

Rakennusurakoitsijat valitsi kukin asunto-osakeyhtiö tarjousten perusteella, pääurakoitsijat hyväksyi maatalousministeriö ja asutuslautakunta.

Asutuslautakunta nimesi maanhankintalain mukaisten asunto-osakeyhtiöiden hallituksiin kaupungin edustajan ja hänen varamiehensä.

Asutuslautakunta valitsi asukkaat ja maksatti asunto-osakeyhtiöiden rakennusten lainoitukseen kaupungin varoista myönnettävät lainoitusosuudet rakennusvaiheiden edistymisen mukaan. Valtion lainoja hoitavana rahalaitoksena oli Suomen Hypoteekkiyhdistys. Kertomusvuoden päättyessä oli Helsingissä tyydyttämättömiä maansaajia vielä n. 250.

Menot. Asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot olivat 5 083 948 mk ja muut menot 1 090 048 mk eli yhteensä 6 173 996 mk. Kokouspalkkiokulut nousivat 132 300 mk:aan.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan korvaa valtio asutustoimiston menot kaupungille vuosittain jälkikäteen. Tähän mennessä on valtio korvannut kaupungille asutustoimiston kulut kokonaisuudessaan.

Helsingin kaupungin lainoituksen tuella tapahtunut maanhankintalain mukainen kerrostalorakennustoiminta

Rakennusvuodet	Asunto Oy.	Rak. lukumäärä	Kokonaistilavuus m³	Kokonaispinta-ala[1] m²	Asuntojen lukumäärä	Asuntojen keskipinta-ala, m²	Asuntojen hinta as. m² kohti	Hinta m³ kohti	Maatalousministeriön vahvistamat kokonaiskustannukset, mk
1951/52	Mannerheimintie 71	1	15 174	2 937	56	52.0	49 142	9 514	144 370 217
»	Mäyrätie 7	1	5 986	1 117	20	56.0	51 470	9 604	57 492 357
»	Santavuorentie 3-5	2	18 500	3 846	76	50.6	48 666	10 117	187 171 045
1952/53	Santavuorentie 4-6-7	3	16 900	3 347	62	54.0	48 103	9 408	161 000 000
»	Poutuntie 6 ja 8	2	14 700	2 743	54	50.8	52 491	9 802	144 085 000
»	Majavakulma	3	15 850	3 150	60	52.5	47 460	9 432	149 500 000
1953/54	Jussinkulma	2	15 933	3 120	65	48.0	48 068	9 412	149 973 772
»	Portimola	4	20 070	3 872	80	48.4	48 228	9 504	190 740 026
»	Poutuntie 4 ja 10	2	9 220	1 758	36	48.8	48 958	9 335	86 070 000
1954/55	Pitkäjussi	3	23 700	4 980	96	51.8	42 324	8 893	210 775 000
»	Kivalterintie 18-20	1	21 000	4 515	90	50.1	36 921	7 938	166 700 000
»	Roihuvuorentie 5-7	2	10 600	2 244	48	46.8	41 975	8 876	94 093 889
1955/56	Roihuvuorentalo 9	1	5 000	1 087	18	60.0	41 573	9 040	45 200 000
»	Näyttelijäntie 5-7	1	11 630	2 352	45	52.0	41 144	8 751	96 772 000
»	Hiihtomäentie 16	1	12 657	2 704	50	54.0	39 201	8 453	106 000 000
»	Kivalterintie 17-19	2	27 000	6 039	120	50.0	36 751	8 220	221 941 500
»	Prinssintie 4	1	16 150	3 800	60	63.0	37 049	8 717	140 789 000
»	Lumikintie 7	1	17 053	3 700	64	57.8	44 162	9 575	163 400 000
1956/57	Ulvilantie 27	6	60 000	13 065	235	55.5	44 439	9 676	580 597 500
»	Pikalähetintie 14-18	2	27 400	6 200	120	51.6	42 197	9 548	261 625 000
1957/58	Pajamäentie 1, 3 ja 5	3	28 300	6 227	108	57.6	44 965	9 539	270 000 000
»	Isonnevantie 10-12-14	3	10 500	2 228	36	61.8	50 718	10 761	113 000 000
»	Kannelmäki	7	43 975	9 504	181	52.5	47 146	10 189	448 083 541 [2]
	Yhteensä	54	447 298	94 535	1 780	53.9	44 781	9 365	4 189 379 847
Yhteenveto:									
V. 1951/52	ohjelma	4	39 660	7 900	152	52.8	49 759	9 745	389 033 619
» 1952/53	»	8	47 450	9 240	176	52.4	49 350	9 547	454 585 000
» 1953/54	»	8	45 223	8 750	181	48.4	48 418	9 417	426 783 798
» 1954/55	»	6	55 300	11 739	234	49.6	40 406	8 569	471 568 889
» 1955/56	»	7	89 490	19 682	357	56.1	39 980	8 792	774 102 500
» 1956/57	»	8	87 400	19 265	355	53.5	43 312	9 612	842 222 500
» 1957/58	»	13	82 775	17 959	325	57.3	47 063	10 163	831 083 541
	Yhteensä	54	447 298	94 535	1 780	53.9	44 781	9 365	4 189 379 847

[1]) Ainoastaan asuntoneliömetrit.
[2]) Alustavat hankintakustannukset.

25. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakunnan kokoonpano v. 1958 oli seuraava: fil. maist. Margit Borg-Sundman, siht. Allan Kaspio sekä hänen tilallaan 10. 9. alkaen toimitsija Mauri Halmela, ins. Felix Kreander, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, tarkast. Urho Merilinna, hallimest. Antero Saarinen, tal.hoit. Voitto Saarinen, leht. Hilja Vilkemaa ja past. Martti Voipio. Kaupunginhallituksen edustajana oli rva Hellä Meltti.

Lautakunta valitsi puheenjohtajakseen past. Voipion, varapuheenjohtajakseen hallimest. Saarisen sekä sihteerikseen tarkast. Merilinnan (24. 1. 19 §).

Lautakunta piti 18 kokousta, joiden pöytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 230. Toimistoon saapui 335 kirjettä ja lähetettiin 7 257 lähetystä, joihin sisältyi 7 000 kiertokirjettä ym. joukkolähetystä.

Tärkeimmistä lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon: toimiston laatima kertomusvuoden työohjelma hyväksyttiin (24. 1. 23 §); seuraavia asioita koskevat lautakunnan toimiston ehdotukset hyväksyttiin: kertomusvuoden kurssiohjelma (24. 1. 24 §), vierailuiltakilpailujen järjestäminen erikseen nuorten ja aikuisten järjestöille (24. 1. 26 §), raittiusaiheisen kirjoituskilpailun toimeenpaneminen, 13:n kilpailuun lähetetyn tarinan lunastaminen ja kokoelman painattaminen palkituista ja lunastetuista tarinoista (24. 1. 27 §, 25. 4. 104 §, 10. 6. 142 §), neuvottelu- tai tiedotustilaisuuden järjestäminen (24. 1. 28 §, 25. 2. 63 §, 15. 9. 163 §) sekä Työväen Raittiuspäivän mainonta (21. 3. 73 §);

ohjelmapalvelun määrärahasta päätettiin varata 50 000 mk tilapäisten leikin-, tanhun-, näytelmän- ja askartelunohjaajien palkkaamiseen nuorten raittiusjärjestöjä varten (24. 1. 25 §);

päätettiin myöntää 23 500 mk:n suuruinen määräraha vapaa-ajan viettoa tutkivan komitean menoihin (24. 1. 30 §) ja 80 000 mk ruotsinkielisen toivonliittotyön tukemiseen (21. 2. 54 §);

päätettiin hankkia tai valmistuttaa raittiusaiheisia lyhytelokuvia, rainoja ja rainaheijastin (24. 1. 30 §, 21. 3. 75 §, 11. 4. 89, 90 §, 9. 5. 116 §, 23. 5. 129, 131 §, 10. 6. 140 §, 1. 10. 176 §, 15. 10. 186 §);

kaupungin työllisyystyömaille päätettiin lähettää työmaajuopottelun torjuntaa käsittelevää aineistoa (7. 2. 39 §);

lautakunnan v:n 1957 toimintakertomus hyväksyttiin (25. 4. 98 §);

tehdas-, liike- ym. laitoksille päätettiin lähettää kirjelmä, jossa kehotettiin välttämään väkijuomien tarjoilua pikkujoulutilaisuuksissa (15. 9. 164 §);

eräitä raittiusjulkaisuja päätettiin hankkia jaettavaksi eri järjestöille, sairaaloihin ym. (26. 11. 212 §, 11. 12. 225 §);

päätettiin suorituttaa tutkimus siitä, missä määrin helsinkiläisten nuorisojärjestöjen jäsenten keskuudessa käytetään väkijuomia (11. 12. 223 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm.: linja-autoasemalla vallitsevien eräiden epäkohtien korjaaminen (7. 2. 41 §); Rautatien Filatelistit -nimisen yhdistyksen avustaminen (11. 4. 88 §); lautakunnan v:n 1959 talousarvioehdotuksen hyväksyminen (23. 5. 126 §); edustajien lähettäminen Porissa järjes-

tettyyn raittiuslautakuntien neuvottelutilaisuuteen (29. 8. 152 §) sekä väkijuomatarjoilun lopettaminen kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa (1. 10. 173 §).

Matkatoimisto Arealle ja Aero Oy:lle esitettiin eräiden alkoholimainosten poistamista näiden toimistohuoneistoista (7. 2. 44 §, 11. 12. 224 §).

Alkoholiliikkeelle, väkijuomaliikkeen kunnalliselle tarkastajalle ja kaikille anniskeluravintoloille lähetettiin kirje, jossa kiinnitettiin huomiota eräisiin epäkohtiin ravintolapalvelussa sekä hyvien alkoholittomien juomien puuttumiseen anniskeluravintoloista (26. 11. 210 §).

Lausunnot. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: yhdistysten ja järjestöjen avustusanomukset (10. 1. 7 §, 7. 2. 40 §, 25. 2. 64 §, 21. 3. 72 §, 25. 4. 101 §, 10. 6. 141 §, 12. 11. 197 §, 26. 11. 211 §); uusien olutmyymälöiden avaaminen (7. 2. 43 §, 23. 5. 127 §); anniskeluoikeuksien myöntäminen (25. 2. 62 §, 11. 4. 86 §, 9. 5. 114 §, 11. 12. 222 §) sekä talousarvion tarkistamiskomitean mietintö (12. 11. 194 §).

Lautakunnan toimiston henkilökunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna.

Huoneisto. Lautakunnan toimisto sai 22. 1. käyttöönsä uuden tilavamman huoneiston talosta Aleksanterinkatu 46.

Teknillinen välineistö. Toimiston käytössä oli kolme äänielokuvakonetta, magnetofoni, sanelukone, rainakone, telineellä varustettu elokuvakangas, 66 kaitafilmiä ja 26 rainaa.

Järjestely- ja neuvontatyö. Toimiston virkailijat suorittivat kaupungin raittius- ja muiden järjestöjen tilaisuuksissa yhteensä 363 ohjauskäyntiä. Lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta pidettiin puheita, alustuksia ja esitelmiä kaikkiaan 118.

Vuoden aikana järjestettiin raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille, erikseen nuorille ja aikuisille, vierailuiltakilpailu, johon osallistuneita järjestöjä oli 23. Raittiusaiheiseen kirjoituskilpailuun saapui 70 tarinaa. Näistä palkittiin 5 ja lunastettiin 13, jotka myöhemmin ilmestyivät painettuna kokoelmana. Suomen Opettajain Raittiusliiton raittiuskilpakirjoitukseen osallistuneet parhaat kirjoittajat saivat erikoispalkintoina yhteensä 281 kirjaa.

Järjestetyistä kursseista mainittakoon: kaksi teknillisten välineiden käyttökurssia, nuorisotyön ohjauskurssi, leikinohjaajakurssi, järjestöteknillinen kurssi sekä viikonloppukursseja eräille nuorisojärjestöille. Kurssien osanottajia oli yhteensä 376.

Järjestöille lähetettiin em. tarinakokoelma ja ohjeita juhlien järjestämisessä. Pyynnöstä lähetettiin myös erilaista ohjelmistoa.

Vuoden aikana pidettiin neljä neuvottelutilaisuutta: 13. 1. kaupungin eri virastojen edustajille, 11. 2. ja 30. 10. kaupungin raittiusjärjestöjen edustajille sekä 27. 3. oppikoulujen raittiusyhdistysten toimihenkilöille.

Ohjelma- ja valistustoiminta. Lautakunta hankki eri oppikouluihin näiden tilauksesta raittiustutkintoja varten oppikirjoja, joiden rahallinen arvo oli 271 280 mk.

Lautakunnan kustannuksella jaettiin kansakoulujen VI luokan oppilaille näiden oman valinnan mukaan yhteensä 2 696 puolivuosikertaa eri raittiuslehtiä. Keskikoululaisille tilattiin Pohjantähti-nimistä lehteä 850 puolivuosikertaa ja yliopistossa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville ylioppilaille 1 000 vuosikertaa Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua. Ylioppilaskokelaille jaettiin keväällä 1 098 Valkolakki-nimistä julkaisua sekä 230 vuosikertaa Hembygden- nimistä lehteä.

Lisäksi levitettiin vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin ym. 540 vuosikertaa eri raittiuslehtiä ja 930 raittiusjärjestöjen julkaisujen joulunumeroita.

Lautakunnan hallussa olevia elokuvakoneita käytettiin vuoden aikana 410 kertaa; elokuvalainauksia oli yhteensä 2 129, joista raittiusfilmejä 964, muita opetusfilmejä 425 ja piirrettyjä filmejä 740. Rainakonetta lainattiin 20 kertaa. Kansantanhu- ja näyttämöpukuvarastosta tehtiin lainauksia 170 kertaa.

Raittiusviikon ja Työväen raittiuspäivän vietto. Raittiusviikkotoimikunta, jonka työntekijöinä toimivat lautakunnan toimiston virkailijat, järjesti viikon avajaisjuhlan 26. 10. Vanhan Ylioppilastalon juhlasalissa. Raittiusviikkotoimikunnan määrärahoista myönnettiin avustus viiden suomenkielisen ja yhden ruotsinkielisen nuorisojuhlan järjestämiseksi eri raittius- ym. järjestöjen toimesta. Lisäksi järjestettiin toimiston saamien tietojen mukaan raittiusviikon aikana koulujen ja seurojen toimesta 73 muuta tilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 19 540 henkeä.

Kaupungin sanomalehdille jaettiin pääkirjoitus- ja uutisaineistoa. Kansakoululaisten välityksellä jaettiin koteihin 15 000 kpl lautakunnan toimesta painatettua raittiusviikon ohjelmalehtistä. Lisäksi järjestettiin elokuvamainontaa.

Työväen raittiuspäivää vietettiin 13. 4., jolloin levitettiin 300 mainosta lähinnä työpaikoille, työväentaloille ja esikaupunkialueiden ilmoitustauluille sekä esitettiin em. mainoksen pohjalla laadittua elokuvamainosta elokuvateattereissa kahden viikon ajan.

Tutkimustyö. Kaupunginhallituksen v. 1956 asettaman nuorison vapaa-ajanviettokomitean suorittamasta tutkimuksesta valmistui eräitä osia kertomusvuoden alkupuolella. Mainitun tutkimuksen pohjalta sekä väkijuomien käytön johdosta vaaravyöhykkeeseen joutuneen nuorison ongelmia käsitelleen neuvottelukokouksen päätösten perusteella järjestettiin kesällä pari neuvottelukokousta, joihin osallistuivat nuorisotyö- ja raittiuslautakuntien, huoltoviraston, lastensuojeluviraston, huoltopoliisin ja Alkoholiliikkeen edustajat ja joissa suunniteltiin tehtäväksi tutkimus juopumuksesta pidätetyksi joutuvien nuorten sosiaalisista oloista, harrastustoiminnasta ym.

Lisäksi ryhdyttiin lautakunnan toimiston toimesta vuoden lopulla suunnittelemaan tutkimusta, jonka tarkoituksena oli selvittää eri nuorisojärjestöjen jäsenten järjestöaktiivisuuden ja väkijuomien käytön suhdetta.

Menot. Kertomusvuoden menoarvioon oli raittiuslautakunnan käytettäväksi merkitty määrärahoja yhteensä 6 770 605 mk, lisämäärärahoja saatiin vuoden aikana 685 990 mk. Kertomusvuoden menot olivat 7 304 663 mk.

Tuloja ei raittiuslautakunnalla kertomusvuonna ollut.

26. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana pastori Erkki Ervamaa, varapuheenjohtajana toiminnanjoht. Kalevi Vatanen sekä jäseninä fil.maist. Henry Backman, lainop. yliopp. Orvo Kontio ja hänen tilallaan 26. 2. lukien tekn. Vilho Korja, rov. Axel Palmgren, työntekijä Juho Pääkkönen, valtiot. maist. Juha Rihtniemi ja hänen tilallaan 5. 11. lukien fil. maist. Annikki Mäkinen, toimitsija Ossi Sjöman sekä tekn. Esko Soininen.

Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa apul.kaup.joht. Eino Uski, suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa kansak. tarkast. Aarne Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaa kansak. joht. Torsten Häggström sekä lastensuojelulautakuntaa fil. maist. Kaarlo Helasvuo.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 13 kertaa; pöytäkirjojen pykäläluku oli 122. Kirjeitä saapui kaikkiaan 1 982 ja lähetettiin 11 145. Kiertokirjeitä lähetettiin 12.

Lautakunnan tärkeimmät päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm.: lautakunnan hallinnassa olevien toimintatilojen luovuttaminen maksutta nuorisoteatterien ja nuorisotyötoimikuntien käyttöön (18. 2. 22 §, 12. 9. 79 §) sekä vuokraaminen yksityiseen käyttöön, sikäli kuin ao. toiminta soveltui nuorisotyön henkeen (3. 10. 91 §, 25. 11. 111 §); yhteisen neuvottelutilaisuuden järjestäminen nuorisojärjestöille keskustelua varten nuorisokahviloiden ja kahvibaarien käytöstä sekä nuorisojärjestöjen mahdollisuuksista sosiaaliseen toimintaan (11. 3. 32 §); jäsenen ja varajäsenen nimeäminen ehdokkaaksi työnvälitystoimiston nuoriso-osaston toimikuntaan (26. 8. 72 §); nuorisokahvilaperiaatteen mukaisen kerhon perustaminen Lauttasaaren kerhohuoneistoon eräillä edellytyksillä (12. 9. 81 §) sekä kirjoituskilpailun järjestäminen kansakoulujen yläluokkalaisille ja keskikoulujen viimeisten luokkien oppilaille (12. 9. 82 §).

Esitykset. Lautakunnan tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: huoneistojen saaminen lautakunnan käyttöön (28. 1. 9, 10 §, 3. 10. 92 §); kansakoulujen soittokoneiden luovuttaminen korvauksetta varsinaisten nuorisojärjestöjen käyttöön sekä kouluhuoneiden käytöstä näille järjestöille aiheutuvien kustannusten vähentämismahdollisuuksien tutkiminen (28. 1. 11 §); nuorisotyöhön varattujen määrärahojen jako ja edellisten avustusten käytön hyväksyminen (18. 2. 24 §, 1. 4. 38 §); Kulosaaren ja Pukinmäen kerhokeskuksissa olevien asuntojen vahvistaminen kerhokeskuksien vahtimestari-talonmies-siivoojien virka-asunnoiksi (7. 3. 30 §); nuorisovaltuuskunnan lähettäminen kutsuttuna Moskovaan ja lautakunnan sekä nuorisotoimiston edustajan valitseminen valtuuskuntaan (18. 4. 47 §); nuorisotoimiston eräiden virkojen vakinaistaminen ja täyttäminen niitä haettaviksi julistamatta (27. 5. 63 §); tutkimuksen suorittaminen kaupunkiin muuttavan nuorison osuudesta lainvastaisiin tekoihin sekä mahdollisten toimenpiteiden harkitseminen (3. 10. 88 §) sekä uuden jäsenen valitseminen vapaa-ajanviettokomiteaan (28. 10. 105 §).

Lausunnot. Lautakunnan antamista lausunnoista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: ylimääräisen avustuksen myöntäminen Kalliolan Kannatusyhdistykselle sekä Helsingfors svenska Ungdomsråd -nimiselle yhdistykselle (18. 2. 23 §, 7. 10. 96 §); nuorisotyötä varten kertomusvuodeksi varattujen määrärahojen jakaminen (18. 4. 47 §); ehdotus komitean asettamiseksi suunnittelemaan kansakoululaitoksessa tapahtuvan vapaa-aika-

harrastustoiminnan tehostamista ja järjestämistä sekä lautakunnan ja nuorisotoimiston edustajan nimeäminen komiteaan (13. 5. 54 §); määrärahan merkitseminen v:n 1959 talousarvioon Vallilan nuorisotalon rakentamista varten (26. 8. 70 §); kaupungin vuositilintarkastajien v:n 1957 kertomus (26. 8. 71 §); revisioviraston suorittama tutkimus nuorisotoimiston huonetilojen käytöstä (12. 9. 80 §) sekä eräiden tanssilavojen vuokrasopimusten irtisanominen (3. 10. 87 §).

Nuorisotoimiston lainavarasto. Seuraavat luvut osoittavat lainavaraston käyttöä:

Lainattuja välineitä	Varastossa	Lainauspäiviä
Telttoja	247	14 874
Kenttäkeittiöitä	22	1 217
Keittiövälineitä	141	2 662
Työkaluja	22	214
Teknillisiä välineitä	34	3 301
Äänilevyjä	606	9 106
Muita välineitä	201	7 842
Yhteensä	1 273	39 216

Uudishankintoja tehtiin seuraavasti: 2 kpl Grundig TK-5 -merkkisiä magnetofoneja, 1 Malik 302 -merkkinen rainakone, 1 englantilainen gramofoni, 2 kpl himmennysmuuntajia (1 000 W), 2 kpl vahvistinlaitteita, 5 kpl kaminoita, 8 kpl erilaisia telttoja ja 41 kpl teltan pohjavaatteita.

Kerhohuoneet. Kerhohuoneiden käyttö jatkui vakiintuneeseen tapaan. Kantakaupungissa ei huoneiden kysyntää pystytty läheskään tyydyttämään. Esikaupunkialueilla olivat huoneistot klo 18—20 välisenä aikana tiiviisti varattuja. Päivisin käytettiin huoneistoja yleensä suhteellisen vähän.

Vuoden aikana aloitti toimintansa Pohj.-Herttoniemen kerhokeskus. Sen sijaan jouduttiin luopumaan Unioninkadun kerhokeskuksesta helmi-maaliskuun vaihteessa sekä Kumpulan kerhokeskuksen yhdestä kerhohuoneesta vuoden alussa.

Haka-kerhon ensimmäisestä täydestä toimintavuodesta saatiin rohkaisevia kokemuksia, joiden perusteella myös Lauttasaareen perustettiin Lauttakerho samojen periaatteiden mukaisesti, mutta vaatimattomammissa puitteissa.

Etu-Töölön kerhokeskus tarjosi hyvät ulkonaiset puitteet liikunnan harrastajille sekä sopi tilavuudestaan johtuen myös juhlakäyttöön. Huoneisto oli käytössä arkisin klo 16—22, viikonloput ja sunnuntait varattiin erilaisia yleisötilaisuuksia varten. Maanantaiiltoina siellä harjoitteli Helsingin Torvisoittokunta ja muina käyttäjinä oli kymmenen eri järjestöä. Käyttötuntien määrä nousi 1 338:aan.

Intiankadun kerhokeskuksen käytössä oli kolme kellarihuonetta, joista yhtä käytettiin askartelutoimintaan. Huoneisto oli neljän järjestön käytössä yhteensä 451 tuntia.

Itä-Herttoniemen kerhokeskuksen ensimmäinen toimintavuosi osoitti huoneiston tarpeellisuuden myös Roihuvuoressa. Ulosottovirasto käytti huoneistoa päivisin kerran viikossa. Muina käyttäjinä oli kuusi järjestöä. Käyttötunteja oli 891.

Karhulinnan kerhokeskuksen Susitie 2—6:ssa käyttö oli vilkasta ja myöhäisemmätkin vuorot olivat varattuja. Syksyllä valmistunut Herttoniemen kirkon työkeskus vaikutti kuitenkin jonkin verran hiljentävästi kerhokeskuksen käyttöön. Päivisin toimi huoneiston yhdessä huoneessa kevätkautena yksityinen leikkikoulu sekä yhtenä päivänä viikossa ulosottovirasto. Muuten oli huoneisto kahdeksan järjestön käytössä yhteensä 2 393 tuntia.

Karjalankadun kerhokeskus oli luovutettu kokonaan Mäkelän kunnallisen kerhokeskuksen poikakerhojen käyttöön. Käyttötunteja oli 667.

Kirkkomäen kerhokeskusta käytettiin päivisin leikkikoulutoimintaan. Järjestöt, joita oli 11, käyttivät huoneistoa yhteensä 2 925 tuntia.

Kulosaaren kerhokeskuksen huoneiden käyttö, askarteluhuonetta lukuun ottamatta, oli tyydyttävä. Huoneita käytti seitsemän järjestöä yhteensä 934 tuntia.

Kumpulan kerhokeskuksen käytössä oli vain yksi kerhohuone ja askarteluhuone. Huoneet olivat pieniä ja lisäksi kylmiä talvella. Kerhokeskuksessa toimi kolme järjestöä 441 tuntia.

Käpyrinteen kerhokeskuksessa toimi kymmenen järjestöä. Käyttötunteja oli kaikkiaan 2 177.

Lauttasaaren kerhokeskusta käyttäneet järjestöt siirtyivät melkein kaikki Lauttasaaren kirkon työkeskuksen valmistuttua sen tarjoamiin toimintatiloihin. Tästä johtuen perustettiin nuorisotyölautakunnan toimesta Lauttakerho, joka käytti kerhokeskusta toimintapaikkanaan kuutena iltana viikossa lokakuun alusta vuoden loppuun. Kerhossa oli vuoden lopussa 413 jäsentä. Ohjelmaa järjestettiin Haka-kerhosta käsin keskimäärin yhtenä iltana viikossa. Huoneiston muita käyttötunteja oli 769.

Liisankadun kerhokeskuksen huoneistoa käytettiin pääasiassa näyttämötoimintaan. Näytäntöjä yleisölle antoivat siellä Helsingin Nuorisoteatteri, Teatersällskapet Rampen sekä lautakunnan ruotsinkielinen teatterikurssi. Lisäksi oli huoneisto yhdeksän eri järjestön käytössä yhteensä 2 550 tuntia.

Malmin kerhokeskuksen huoneiston käyttövuorot olivat kaikki varattuja. Kerhokeskuksessa toimi viisi järjestöä yhteensä 512 tuntia.

Maunulan kerhokeskuksen kahta kerhohuonetta ei samanaikaisesti voitu luovuttaa eri ryhmien käyttöön. Huoneisto oli ulosottoviraston käytössä päivällä kerran viikossa. Siellä kokoontui kahdeksan järjestöä ja käyttötunteja oli 882.

Merimiehenkadun kerhokeskuksen, joka oli ainoa eteläisissä kaupunginosissa, käyttö oli lähes sataprosenttista. Kuutena iltana viikossa olivat kaikki neljä kerhohuonetta ja valokuvauslaboratorio koko illan käytössä. Lauantai-iltaisin kokoontui siellä Helsingfors svenska Ungdomsrådin nuorisokahvilaperiaatteelle rakentuva kerho. Mannerheimliiton ryhtineuvolan vastaanottoon käytettiin päivisin kahta kerhohuonetta kahtena päivänä viikossa. Lisäksi kokoontui huoneistossa 12 eri järjestöä. Valokuvauslaboratoriota käytti kuusi järjestöä. Käyttötunteja oli yhteensä 3 191.

Mäyränlinnan kerhokeskuksessa Hiihtomäentie 20:ssa oli toiminta suhteellisen vilkasta. Siellä toimi viisi järjestöä yhteensä 361 tuntia.

Pitäjänmäen kerhokeskus käsitti ainoastaan isohkon kokoushuoneen ja keittiön. Huone soveltui myös pöytätenniksen harrastajille, jotka sitä eniten käyttivätkin. Siellä kokoontuvia järjestöjä oli kuusi ja käyttötunteja 546.

Pohj.-Haagan kerhokeskuksen huoneisto, joka alunperin on suunniteltu lastentarhaa varten ja jonka eteis- ja käytävätilat ovatkin ahtaat varttuneemman nuorison käyttöön, oli kuitenkin, sopivimpien tilojen puuttuessa, tehokkaasti käytössä. Lasten Kesä -nimiselle yhdistykselle luovutettiin kaksi huonetta päivisin leikkikoulua varten. Lisäksi käytti ulosottovirasto samoin päivisin kerran viikossa yhtä huonetta. Kerhokeskuksessa toimi 12 järjestöä yhteensä 4 928 tuntia.

Pohj.-Herttoniemen kerhokeskus valmistui lokakuun aikana. Toiminta pääsi jo kertomusvuoden aikana hyvään alkuun. Kerhokeskuksen käyttäjinä oli viisi järjestöä yhteensä 187 tuntia.

Pukinmäen kerhokeskus sijaitsi vanhassa tarkoitukseen kunnostetussa koulurakennuksessa. Kaksi kerhohuonetta ja askarteluhuone olivat käytössä tyydyttävästi. Käyttötunteja oli 623 ja järjestöjä kolme.

Päijänteentien kerhokeskuksen, joka käsitti neljä huonetta, käyttö vilkastui edelliseen vuoteen verraten. 11 järjestöä toimi huoneistossa yhteensä 1 387 tuntia.

Ruskeasuon kerhokeskuksen, jossa oli ainoastaan yksi huone, käyttäjinä oli neljä järjestöä. Käyttötunteja oli 554.

Siltasaaren kerhokeskuksen käyttäjiä olisi ollut, sen jälkeen kun Unioninkadun kerhokeskus menetettiin, enemmän kuin sijoitusmahdollisuuksia. 17 järjestöä toimi huoneistossa yhteensä 2 885 tuntia.

Stadionin kerhokeskuksen kerhohuoneiden käyttöä rajoitti paikan syrjäinen sijainti. Siellä kokoontui seitsemän eri järjestöä. Laboratorio ja pöytätennissali olivat kuitenkin ahkerassa käytössä. Laboratoriota käytti kymmenen järjestöä ja pöytätennissalia 14. Kerhokeskuksen käyttötunteja oli kaikkiaan 4 097. Luentosalia luovutettiin järjestöjen käyttöön, mikäli omalta kurssitoiminnalta jäi aikaa. Salia käytti myös valtion lääkintävoimistelukurssi päivisin.

Tapanilan kerhokeskus oli alkuaan suunniteltu melko suureksi lähinnä kaupunginosan nuorisojärjestöjen toimintatilojen tarpeesta saatujen tietojen perusteella. Rakennustyön siirryttyä vuodesta toiseen joutuivat kuitenkin useimmat seurat ratkaisemaan huoneistokysymyksensä muulla tavalla, joten kerhokeskuksen viimein valmistuttua ovat sen tilat jääneet riittämättömästi käytetyiksi. Huoneistossa toimi vain kaksi järjestöä, joiden toiminta-aika oli 201 tuntia.

Töölön kerhokeskuksen käyttövuorot olivat melkein poikkeuksetta varattuja. Paitsi kahta omaa kerhohuonetta oli käytössä myös kaksi huoltoviraston odotushuonetta. Huoneistossa järjesti kotitalouslautakunta kurssejaan päivisin kaksi kertaa viikossa. Toimineita järjestöjä oli 17 ja käyttötunteja yhteensä 1 851, johon ei sisälly nuorisotyölautakunnan järjestämiin kursseihin käytetty aika.

Eläintarhan askartelupajoista vain puutyöpuolta käytettiin tyydyttävästi, varsinkin sen jälkeen, kun myös järjestöihin kuulumattomille nuorille annettiin mahdollisuus käyttää pajaa. Toistaiseksi oli yksi ilta viikossa varattu näille askartelijoille. Muita käyttäjiä oli viisi järjestöä ja käyttötunteja oli 516.

Pasilan askartelupajaa käytettiin sekä askarteluun että kerhohuoneena. Seurakunta oli toimintavuoden aikana pajan ainoa käyttäjä, järjestäen toimintaa pojille viitenä iltana viikossa, yhteensä 462 tuntia.

Oulunkylän retkeilykeskuksen sekä rakennusten että alueen kunto oli hyvä. Rakennusta voitiin käyttää myös talvella. Sinne suoritettiin 34 retkeilyä, joihin osallistui 473 eri järjestöihin kuuluvaa henkilöä.

Vattuniemen kesäkotia käyttivät nuorisojärjestöt hyväkseen melko suuressa määrin. Edelliseen kesään verraten oli järjestöjen tilaisuuksia jokseenkin yhtä paljon, kävijöiden lukumäärä sen sijaan oli jonkin verran suurempi. Kylmästä ja sateisesta kesästä johtuen jouduttiin muutamia tilaisuuksia peruuttamaan. Kesäkoti alueineen luovutettiin samoin kuin aikaisemminkin ainoastaan yhdelle järjestölle samaksi illaksi. Paitsi erilaisia järjestökokouksia, sauna-, ulkoilu-, peli-, kilpailu- ja harjoitusiltoja tekivät eräät järjestöt myös merimatkoja kesäkodin valasveneellä. Kesäkoti oli virallisesti avoinna 1. 6. — 31. 8., mutta jo toukokuun alkupuolella oli siellä ensimmäinen järjestötilaisuus ja vuoden viimeinen oli 28. 11. Eri järjestöjen tilaisuuksia oli, merimatkoja lukuun ottamatta, kaikkiaan 73 ja kesäkodissa käyneiden lukumäärä oli 2 510.

Mielipiteet Haka-kerhon (nuorisokahvila) toiminnasta olivat etupäässä myönteisiä, varsinkin nuorison kannatus oli jakamaton. Kerhoon kävi tutustumassa lukuisia retkikuntia, joukossa ulkomaalaisiakin. Siihen kuului vuoden lopussa jäseninä 2 862 nuorta henkilöä, iältään 15—21-vuotiaita. Kerho oli, heinäkuuta lukuun ottamatta, avoinna kaikkina viikon päivinä ympäri vuoden. Ohjelmaa järjestettiin n. neljänä iltana viikossa. Vakavahenkisestä ohjelmasta huolehtivat etupäässä seurakuntanuoret, musiikki-, elokuva- ym. iltojen ohjelmistosta taas muut järjestöt. Lisäksi mainittakoon oman jäsenistön kokoonpanemat ohjelmaillat. Kerhossa vietettiin mm. itsenäisyyspäivän juhla. Kerhon toimintaa tehostivat vielä monet toimikunnat, kuten ohjelma- ja järjestysmiestoimikunnat ym. sekä ns. toimitsijat, jotka hoitivat esim. vaatteiden säilytyksen. Tällä tavoin saatiin nuoriso innostumaan kerhonsa edelleen kehittämiseen. Näillä toimenpiteillä oli ratkaiseva vaikutus myös kurinpitoon eikä järjestyshäiriöitä vuoden aikana sattunutkaan.

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi 94 poikaa ja 125 tyttöä eli yhteensä 219 kerholaista. Toimivia kerhoja oli 24 ja niillä vuoden aikana kaikkiaan 922 tilaisuutta. Hiihtoleiri 19 osanottajalle pidettiin Pirttimäessä 28. 2. —5. 3. Bengtsårissa 4.—14. 7. pidetyn kesäleirin osanottajia oli 30. Kerhokeskuksen johtaja oli mekaanikko Raimo Hartikainen, tyttötyönohjaajana nuorisonohj. Kyllikki Paturi 30. 9. saakka ja sen jälkeen opisk. Pirkko Poikolainen sekä muina kerhonohjaajina Aira Kauppala, Pentti Siimelä, Pauli Gröhn, Marjatta Kaukonen, Hilkka Liinamo, Terttu Heimonen, Arja Erhovaara, Heikki Kauppala, Salme Arbelius ja P. Järvinen.

Mäkelän kerhokeskuksessa toimi 89 poikaa ja 76 tyttöä, yhteensä 165 kerholaista. Kerhoilla, joita oli 14, oli kertomusvuonna kaikkiaan 668 tilaisuutta. Pirttimäessä 5.—9.3. olleeseen talvileiriin osallistui 23 kerholaista ja kesäleiriin, joka pidettiin 24. 6.—4. 7. Bengtsårissa, 32. Kerhokeskuksen johtajana toimi Sirkka-Liisa Luoto ja muina ohjaajina Aino Rytkönen, Bruno Hyttinen, Meri Tammi, Maija Tavia, Olavi Joki, Elvi Saarnio, Erkki Lintusaari, Eero Savunen, Irmeli Väinölä, Terhikki Haapalinna, Ritva Karimo, Helvi Aunio, Seppo Hyvärinen, Olli Joki, Terttu Päiväkumpu ja Kari Tirkkonen.

Vallilan kerhokeskuksessa toimi 426 poikaa ja 131 tyttöä eli yhteensä 558 kerholaista. Kerhojen luku oli 44 ja vuoden aikana pidettyjen tilaisuuksien 2 337, joista leirejä oli 10. Kerhokeskus oli edelleen yhteistoiminnassa Kalliolan työkeskuksen kanssa. Johtajana oli nuorisotyönohj. Toivo Harto ja tyttökerhot olivat Kalliolan tyttötyöntekijän valvonnassa. Muina ohjaajina toimi lisäksi 28 henkilöä.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät kesällä Mäkelän ja Käpylän kerhokeskukset sekä eräät yhdistykset ja järjestöt.

Kurssitoiminta. Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

25 suomenkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	21. 1.— 4. 2.	24	Heikka Niittynen
Hyvän käytöksen kurssi	29. 1.—10. 2.	27	Hertta Tirranen
Rottinkitöiden kurssi	12.—21. 2.	30	Toini Niemi
Teknillisten välineiden käyttökurssi	14.—28. 2.	25	Heikka Niittynen
Moottorilennokkikurssi	25. 2.— 6. 3.	16	Olavi Lumes
Valokuvauskurssi	19.—28. 3.	46	Eero Laaksovirta
Nuorisokasvatusopin luentosarja	20. 3.—15. 4.	140	Heikka Niittynen
Nukketeatterikurssi	27. 3.—17. 4.	27	Pirkko Kilpiö
Moottoripyörä- ja mopedikurssi	7.—30. 5.	25	Eino Smolander
» » »	6.—29. 5.	25	Jorma Litmanen
Leirinjohtajakurssi	22. 5.— 5. 6.	23	Heikka Niittynen
Retkeilykurssi	28. 5.— 1. 6.	10	» »
Moottoripyörä- ja mopedikurssi	3.—26. 6.	15	Dick Lundin
» » »	4.—27. 6.	15	Eino Smolander
» » »	5.—28. 8.	14	Dick Lundin
» » »	6.—29. 8.	15	Eino Smolander
» » »	2.—18. 9.	13	Dick Lundin
» » »	3.—18. 9.	15	Eino Smolander
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	16.—30. 9.	36	Heikka Niittynen
Luonnontuntemuskurssi	23. 9.—12. 10.	34	Erkki Kanervo
Nuorisonohjaajien peruskurssi	18.—19. 10.	42	Kerttu Varjo
Mosaiikkikurssi	14.—23. 10.	22	Lydia Miettinen
Ohjelmarapsodia	15.—29. 10.	20	Ilmo Launis
Teknillisten välineiden käyttökurssi	3.—19. 11.	13	Heikka Niittynen
Viikonloppukurssi	22.—23. 11.	16	» »
10 ruotsinkielistä kurssia:			
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	7.—19. 2.	22	Kurt Forsman
Teknillisten välineiden käyttökurssi	10.—24. 3.	17	» »
»Vi spisar skivor»	26. 3.—11. 4.	20	Stig-Göran Bergholm
»Vi gör en film»	25. 4.—13. 5.	29	Per Olof Jansson
Leikinohjaajakurssi	18.—28. 4.	32	Nils Lindholm
Moottoripyörä- ja mopedikurssi	7.—18. 7.	14	Dick Lundin
Teknillisten välineiden käyttökurssi	22. 9.— 6. 10.	18	Kurt Forsman
Näyttämönohjaajakurssi	1. 9.— jatkui	—	Henake Schubak
Viikonloppukurssi	22.—23. 11.	12	Kurt Forsman
Elokuvakoneenkäyttäjien kurssi	7.—20. 11.	14	» »

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Toimiston mainoksia pidettiin jatkuvasti rautatie- ja linja-autoasemilla. Samoin esitettiin elokuvissa toimistoa mainostavia diapositiivilevyjä. Kaupunkiin muuttaneille 15—24-vuotiaille nuorille lähetettiin 4 798 esittelykorttia.

Uusia asiakkaita kävi toimistossa kertomusvuoden aikana 515, joista miehiä oli 225 ja naisia 290. Entisistä asiakkaista kävi uudelleen 81 miestä ja 109 naista, yhteensä 190 henkilöä. Kaikkiaan oli asiakkaita 705. Puhelinohjauksia oli 700. Kirjeenvaihto lisääntyi huomattavasti, sillä nuoret olivat alkaneet entistä enemmän ottaa selvää asunto- ym. mahdollisuuksista ennen kaupunkiin muuttamistaan sekä tiedustella eri koulujen osoitteita ja opiskelumahdollisuuksia. Mainittakoon mm., että pari Ruotsissa asuvaa suomalaistyttöä hoiti asioitaan neuvontatoimiston kautta.

Käyntinsä syyn perusteella jakaantuivat toimiston asiakkaat seuraavasti:

Käynnin syy	Miehet %	Naiset %	Yhteensä %
Vapaa-ajan viettokysymykset	13	23	20
Työasiat	42	12	20
Opiskelu	23	33	31
Asuntoasiat	5	3	3
Sopeutumisvaikeudet	5	4	5
Muut asiat	12	25	21
	100	100	100

Vapaa-ajanviettotiedustelujen osuus lisääntyi 5 % edelliseen vuoteen verraten. Työasioiden kokonaisprosentti oli sama, mutta työtähakevia miehiä oli enemmän kuin naisia. Kaupunkiin muuttaneiden määrästä naisten osuus pysyi samana, kun taas miesten vähentyi. Opiskelumahdollisuuksien tiedusteleminen muodosti edelleen kolmannen osan asioista. Asuntoja tiedusteltiin vähemmän ja niitä oli myös enemmän tarjolla. Sopeutusmisvaikeuksien takia kääntyi toimiston puoleen tavallista enemmän asiakkaita. Syinä olivat mm. vaikeudet työpaikalla ja sopivien tovereiden puuttuminen. Muiden asioiden ryhmään kuuluivat yleisluontoiset tiedustelut, kuten verokirjoja, työaikalakia, opintolainoja ym. koskevat.

Koulusivistykseltään suurin osa asiakkaista oli kansakoulun käyneitä ja ammattitaidoltaan sekatyöntekijöitä, koti-, ravintola- ja sairaala-apulaisia.

Vierailut nuorisotoimistossa. Kertomusvuoden aikana vieraili nuorisotoimistossa useita koti- ja ulkomaisia retkikuntia ja yksityisiä henkilöitä, joista mainittakoon mm. Moskovan kaupungin edustajat sekä useat UNESCO:n lähettämät ulkomaalaiset stipendiaatit. Haka-kerhoon, joka erityisesti kiinnosti vieraita, tutustuivat myös Tampereen ja Oulun nuorisotyölautakuntien edustajat. Kesäkuussa vieraili toimistossa pohjoismainen lastensuojelukongressi.

Menot ja tulot. Nuorisotyölautakunnan menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	mk
Palkkiot	251 400
Vakinaiset viranhaltijat	3 875 515
Tilapäiset viranhaltijat	4 695 945
Muut palkkamenot	9 625 207
Vuokrat	17 253 492
Maalta Helsingin kaupunkiin pyrkivän ja muuttaneen nuorison neuvontatoimisto	395 801
Kurssi- ja kilpailutoiminnan järjestäminen ja tukeminen	1 283 801
Nuorisotyön tunnetuksi tekeminen	519 455
Tarverahat	555 212
Kerhokeskukset	4 495 731
Lainavarasto	1 699 118
Leirialueet	185 151
Kaluston hankinta	1 066 675
Kaluston kunnossapito	224 625
Yhteensä	46 127 128

Tuloja oli seuraavasti:

Askartelutarvikkeiden korvauksia	59 214
Vuokratuloja kerhohuoneista	2 300 054
Tuloja lainavaraston sakkomaksuista	1 500
Kesä- ja talvileirien osanottomaksuja	64 450
Kiinteistölautakunnan korvaus Kulosaaren ja Pukinmäen kerhokeskuksien talonmiehen tehtävistä	200 000
Moottoripyöräkoulutuksen osanottomaksuja	77 000
Yhteensä	2 702 218

27. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana dipl.ins. Eino Söderman sekä työnantajien edustajina varareht. Erkki Mielonen ja toim.joht. Klaus Vartiovaara, työntekijäin edustajina liittovarapuh.joht. Viljo Kuukkanen ja liittopuh.joht. Erkki Nissilä. Edellisten varajäseninä olivat toim.joht. Väinö Jokivaara ja reht. Antero Rautavaara sekä jälkimmäisten toimitsija Heikki Helkavuori ja asiamies Otto Turunen.

Toimintaansa tehostaakseen lautakunta valitsi kertomusvuonna asiamiehen, jolloin toimistoapulaisen virka sekä sihteerin palkkiovirka lopetettiin. Kertomusvuonna hyväksyttiin 26. 2. uusi johtosääntö. Asiamiehen virka julistettiin haettavaksi 1. 4.; virkaan valittiin 16. 9. ins. Jouko Toivonen.

Lautakunnan toimisto muutettiin Siltasaarenkadun 12 A:n 8. kerroksessa sijaitsevaan huoneistoon.

Heikko työllisyystilanne oli todettavissa myöskin lautakunnan toimialalla, sillä oppisopimuksia solmittiin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Alenevaan suuntaukseen vaikutti myöskin se, että useat ammatinharjoittajat odottivat oppisopimuslain uudistamista.

V. 1958 solmittiin eri ammattialoilla oppisopimuksia seuraavasti: 50 metallialan, 55 sähköalan, 131 graafisen alan, 16 elintarvikealan, 1 tekstiilialan, 9 puutyöalan, 6 hienomekaanisen alan, 5 maalausalan, 4 taideteollisen alan ja 96 terveyden- ja kauneudenhoitoalan oppisopimusta.

Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 700 oppisopimusta, vuoden kuluessa päättyi 140 sopimusta, purettiin 18, poistettiin vanhentuneina 604 sopimusta sekä rekisteröitiin 373 uutta oppisopimusta. Näin ollen oli vuoden lopussa yhteensä 1 311 voimassa olevaa oppisopimusta, joista 1 088 oli miehiä ja 223 naisia koskevia sopimuksia.

28. Kotitalouslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat kotitalouslautakuntaan v. 1958 puheenjohtajana rva Hulda Böhling, varapuheenjohtajana tarkast. Tyyne Alanko sekä jäseninä rouvat Aura Halme, Ida Jussila, talousop. Alli Häggman, rva Hilma Liuhta, talousop. Märta Schauman, reht. Kerttu Sihvonen ja fil.kand. Maisi Tamminen. Kaupunginhallituksen edustajana oli kansanedust. Lempi Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti kotitalousneuvonnan tarkastaja Irja Grotenfelt.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 15 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 188 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 597 ja saapuneiden 398. Laskuja hyväksyttiin 846.

Kotitalouslautakunta kuuluu jäsenenä Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus -nimiseen keskusjärjestöön.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle lähetettiin pyydetyt lausunnot eräiden laitosten ja järjestöjen avustusanomuksista (1. 4. 6 §), lausunnot kouluavustuskomitean mietinnöstä (26. 3. 6 §), vuosilomasijaisten vähentämiskomitean ja talousarvion tarkistamiskomitean mietinnöstä (22. 10. 152, 154 §). Lisäksi annettiin kaupunginreviisorille hänen pyytämänsä lausunto.

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli 17 vakinaista opettajaa, nimittäin kotitalousneuvonnan tarkastaja, kuusi talousopettajaa, kodinhoidonopettaja, kaksi kotitalousneuvojaa, neljä käsityönopettajaa ja kolme käsityönneuvojaa sekä seitsemän tuntiopettajaa: talousopettaja, kaksi käsityönopettajaa, modistiopettaja sekä kolme muuta henkilöä.

Opettajien kokouksia pidettiin 5 ja käsiteltiin niissä kurssi- ym. toimintaa koskevia asioita.

Toimistossa oli yksi toimistoapulainen.

Toimipaikat. Lautakunnan toimisto sijaitsi talossa Aleksanterinkatu 46. Kurssitoiminta tapahtui 27 eri paikassa, nimittäin omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä, Rajametsäntie 32:ssa ja Dagmarinkatu 3:ssa sekä seuraavissa kansakouluissa: Etelä-Kaarelan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Pohjois-Haagan, Puistolan, Pukinmäen ja Tapanilan kansakoulussa sekä Oulunkylän, Puistolan, Tapanilan ja Malmin äitiys- ja lastenneuvoloissa ja lisäksi nuorisotoimiston kerhohuoneissa Nordenskiöldinkatu 12:ssa, Stadionilla ja Pohjois-Haagassa.

Pesulatoiminta tapahtui kahdessa lautakunnan hallinnassa olevassa opetus- ja perhepesulassa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

Toiminta. Helsinginkatu 26:ssa olevan työväenopistotalon korjaus- ja muutostöiden takia voitiin siellä vuoden alkupuolella järjestää ompeluopetusta ja havainto-esityksiä vain pari kertaa viikossa, mutta oli ne myöhemmin kokonaan lopetettava. Ruotsinkielisen opetuksen siirtämisestä ruotsinkielisen työväenopiston uudisrakennukseen Dagmarinkatu 3 tehdyn päätöksen nojalla aloitettiin toiminta siellä syksyllä. Kevätkaudella pidettiin ruotsinkieliset ruoanvalmistuskurssit opetuskeittiössä Fredrikinkatu 16:ssa ja Koskelantie 37:ssä. Viime mainitussa annettiin myös ompelunopetusta.

Lautakunnan harjoittama toiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsi-

työn-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Sitä annettiin erilaisilla käytännöllisillä kursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat jatkuvasti eniten suosittuja ja osanotto näihin vilkasta. Luentoja ja havaintoesityksiä kodinhoidossa järjestettiin säännöllisesti ruoanlaitto- ja ompelukurssien yhteydessä. Kansakoulun jatkoluokkien ja ammattikoulun oppilaat saivat ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä tutustua eräisiin keittiöhin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan opetustoimintaa.

Kaupunginhallituksen määräyksestä järjestettiin työttömille naisille vanhustenhuoltoja kotiapukurssi sekä pesula-apulaiskurssi 5.2.—18.3. ja ruoanlaitto- ja ompelukurssi sekä pesula-apulaiskurssi 2.4.—21.5. välisinä aikoina yhteensä 60 oppilaalle. Niille, jotka joko lyhyemmän tai koko kurssiajan osallistuivat opetukseen, annettiin osanottotodistus. Kurssien kustannuksia varten sai kaupunki 50 %:n valtionavustuksen.

Kurssitoiminta

	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Ruoanlaitonopetus:		
Ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	47	507
Kursseja koulutytöille	6	68
» miehille	1	12
Leipomakursseja	37	267
Havaintokursseja	2	27
Säilöntäkursseja	2	16
Havaintoesityksiä	114	2 470
Voileiväntekokursseja	28	314
Säilönnänneuvontaa	36	152
		3 833
Kodinhoidonopetus:		
Kodinhoitoluentoja ja havaintoesityksiä	32	308
Pesuluentoja ja havaintoesityksiä	17	269
		577
Käsityönopetus:		
Käsityönneuvontakursseja (10—16 kertaa)	72	833
Pukuompelukursseja	67	739
Kursseja koulutytöille	4	45
Hatunvalmistuskursseja	24	242
Joululahja-, hansikas- ja revinnäiskursseja	12	118
Kankaankudonta	—	12
		1 989
Kurssit työttömille naisille	—	60

Muut toimintamuodot:

Kerhot. Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli n. 200. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, lisäksi oli ohjelmassa laulua, luentaa, keskustelua ja esitelmiä, joista mainittakoon: Kokemuksia Amerikan matkalta, Japanilainen kodissaan, Vahinko- ja henkivakuutuksista. Sitä paitsi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

Pesulatoiminta. Molemmat opetus- ja perhepesulat olivat vuoden aikana ahkerassa käytössä itsepalveluspesuloina. Pesuloiden yhteinen asiakasmäärä oli 7 300 ja vuoden aikana pesty vaatekilomäärä 144 678 kg.

Menot. Lautakunnan menot olivat 32 758 624 mk jakautuen seuraavasti:

Menoerä	mk
Palkkiot	233 750
Vakinaiset viranhaltijat	13 738 934
Tilapäiset viranhaltijat	1 224 064
Muut palkkamenot	1 999 797
Vuokra	4 497 958
Lämpö	124 430
Valaistus	257 627
Siivoustarvikkeet	1 117
Vaatteiden pesu	35 000
Kaluston hankinta	1 735 610
Kaluston kunnossapito	91 342
Painatus	62 921
Tarverahat	368 195
Tarveaineet	1 207 279
Pesunopetus ja perhepesulat	7 180 600
Yhteensä	32 758 624

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 1 604 043 mk ja pesulatoiminnasta 7 160 534 mk, yhteensä 8 764 577 mk.

29. Kaupunginkirjasto [1]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1958 huoltopääll. Kössi Kulo puheenjohtajana, prof. Elsa Bruun varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä opett. Inkeri Airola, fil. maist. Lauri Hyvämäki, opett. Johannes Koivu, fil. maist. Kaarlo Lausti, fil. lis. Klaus Sallavo, fil. maisterit Maija Savutie-Myrsky ja Jarl Tallqvist. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup. joht. Eino Uski.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 237 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 438 ja lähetettyjä kirjelmiä 311.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Porolahden sivukirjaston kalustamista, peruskirjavaraston ja puhelimen hankkimista (24. 2. 49, 51 §, 25. 8. 164 §) sekä sivukirjastonhoitajan viran, yhden kirjastoamanuenssin ja yhden järjestelyapulaisen viran perustamista ko. kirjastoa varten (24. 2. 50 §); eräiden siivoojan virkojen lakkauttamista (21. 4. 100 §, 20. 10. 196 §); kaupunginkirjaston vahtimestareiden ym. virkapukukysymystä (16. 6. 144 §); Kivelän sairaalakirjaston viranhaltijoiden matkakulujen korvaamista heidän käydessään kirjastokierroksella Nummelan sairaalassa (22. 9. 175 §); kirjastolautakunnan sihteerin palkkion korottamista 1. 10. lukien (22. 9. 177 §); v:n 1959 talousarvioehdotuksen tarkistamista (20. 10. 189 §); eräiden kaupunginkirjaston tilien ylittämisoikeutta (20. 10. 192 §); Vartiokylän sivukirjastonhoitajan viran perustamista ja kirjaston siirtämistä uuteen huoneistoon (20. 10. 193, 194 §); uusien puhelimien hankkimista pääkirjastoon (20. 10. 195 §); kaupunginkirjaston v:n 1957 valtionavun anomista (17. 11. 207 §); kalustonhankintamäärärahan käyttöä (17. 11. 214 §); Keski-Kaarelan sivukirjaston perustamista (17. 11. 215 §); palauttamattomien kirjojen perimispalkkion korottamista (15. 12. 229 §); kirjastoharjoittelijoiden palkkojen korottamista (15. 12. 230 §) ja erään kertomusvuoden määrärahan käyttämättömän osan siirtämistä v:een 1959 (15. 12. 231 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: yleissivistävän opinto- ja keskustelukerhon perustamista Toukolan sivukirjastoon (24. 2. 52 §); aloitetta kirjastoauton hankkimiseksi kaupunginkirjastolle (24. 2. 74 §); järjestelytoimiston tutkimusta kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon järjestämisestä (24. 3. 78 §); kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten tekemiä avustusanomuksia v:ksi 1958 (24. 3. 92 §); irtaimen omaisuuden tarkastajien v:n 1957 toimintakertomusta (16. 6. 139 §); Kirjoja sokeille -nimisen yhdistyksen avustusanomusta sekä anomusta sokeain äänikirjaston sijoittamisesta Töölön sivukirjaston uuteen rakennukseen Topeliuksenkatu 20:ssa (24. 3. 93§, 16. 6. 142 §); aloitetta kirjasakkoina kertyneiden varojen käyttämiseksi avustuksina ja stipendeinä (16. 6. 143 §); talousarvion tarkistuskomitean mietintöä (20. 10. 186 §); Keski-Kaarelan kansakoulun luonnospiirustuksiin sisältyvien kirjastotilojen tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta (17. 11. 214 §); vuosilomasijaisten vähentämiskomitean esitystä (15. 12. 228 §) ja Porolahden sivukirjaston tp. sivukirjastonhoitajan viran palkkaluokan pysyttämistä ennallaan (15. 12. 232 §).

---

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston kertomuksen eripainoksessa.

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuonna perustettiin Porolahden sivukirjastoon tp. sivukirjastonhoitajan virka.

Kertomusvuoden päättyessä oli kaupunginkirjaston palveluksessa 170 vakinaista viranhaltijaa ja 11 tp. viranhaltijaa. Tuntipalkkaisia kirjastoapulaisia oli työssä 24 727 t ja tuntipalkkaisia työntekijöitä yht. 16 712 t.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: tp. toimistoapulaiseksi Terttu Kajander 1. 3. lukien, kirjastoamanuensseiksi fil. kand. Kerttu Manninen, ylioppilaat Anja Stormbom ja Annikki Tallqvist 1. 3. lukien sekä järjestelyapulaiseksi yliopp. Siiri Pakarinen 1. 3. lukien; Lauttasaaren sivukirjaston apulaisvahtimestariksi rva Hilja Karhu 1. 3. lukien, kirjastoamanuensseiksi ylioppilaat Mirja Korhonen 1. 4., Kristina Fagerholm 1. 5. sekä Raili Reivala ja Rakel Tapiaro 1. 6. lukien ja kirjanpitäjäksi varanot. Elsa Aarnio 1. 6. lukien; Porolahden sivukirjaston tp. hoitajaksi fil. maist. Urpo Lehtonen 16. 8. lukien; Eteläisen sivukirjaston hoitajaksi fil. tri Sven Hirn 1. 12. lukien.

Seuraavat henkilöt siirtyivät eläkkeelle: kirj. amanuenssit Siiri Tukiainen 2. 3., Elsa Laurell 11. 4. ja Eevi Koponen 27. 5., siivooja Vieno Elomäki 1. 7., päällysvaatteiden vartija Anna Raunio 12. 12. ja kirj. amanuenssi Aili Nilsson 31. 12. lukien.

Virkaero myönnettiin kirjanpitäjä Anne Routasuolle 1. 3., tp. toim. apul. Ilkka Ryömälle 1. 3., Oulunkylän sivukirj. hoit. Sven Hirnille 1. 12. ja tp. toim. apul. Terttu Kajanderille 31. 12. lukien.

Pääkirjaston siivooja Oili Mäkinen (23. 3.) ja Eteläisen sivukirj. hoit. Fanny Ruusuvuori (11. 8.) kuolivat kertomusvuoden aikana.

Viranhaltijoille myönnettiin sairauden, tapaturman ja synnytyksen vuoksi virkavapautta yhteensä 2 743 päivää.

Opintoja ja tutkimustöitä varten myönnettiin lisäksi palkatonta virkavapautta fil. maist. Kyllikki Lindeqvistille 14.—31. 8., kirj. aman. Barbro Mörnelle 1. 4.—31. 5., fil. lis. Raili Kaupille 1. 4.—30. 6., fil. lis. Bo Carpelanille 1. 6.—14. 8., sivukirj. hoit. Anelma Talvelalle 16. 6.—10. 9. ja 22. 9.—5. 12. sekä yhteiskuntat. maist. Gun Forslundille 15. 10.—15. 12.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Englannissa Yorkissa 29. 7.—7. 8. pidettyyn angloskandinaaviseen kirjastokokoukseen osallistuivat sivukirj. joht. Eila Wirla, joka piti kokouksessa esitelmän aiheesta »Cultural activities in public libraries», sekä sivukirj.hoit. Aune Petra.

Helsingissä 22. —23. 3. pidetyille Suomen Kirjastoseuran opintopäiville osallistuivat sivukirj.hoit. Vieno Lumme, kirj.amanuenssit Elisabeth Airamo, Annikki Aro ja Irja Kahma sekä järjestelyapul. Aino Suomalainen.

Kirj.aman. Ulla Lehtonen, os.hoit. Eila Pajanne ja sivukirj.hoit. Vieno Lumme ottivat osaa V pohjoismaiseen kirjastokurssiin Vadstenassa 27. 5.—7. 6., sivukirj.hoit. Lumme teki lisäksi opintomatkan Göteborgiin 8. 6.—22. 6.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä koti- että ulkomaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston toimintaperiaatteita. Kallion sivukirjastossa vierailivat mm. kirjastotarkastaja Sven Plovgaard Kööpenhaminasta, apul.kirj.joht. Charles Deane Kent Kanadasta sekä kirj.hoit. Marie-Louise Mårtensson Malmöstä. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijoille esiteltiin pääkirjastoa sekä Kallion, Lauttasaaren ja Herttoniemen sivukirjastoja. Useita ryhmiä ammatinvalinnan ohjaukseen osallistuvia keskikoulun päättäviä nuoria kävi tutustumassa Kallion sivukirjastoon. Sekä pääkirjastoa että monia sivukirjastoja esiteltiin lukuisille opettajiensa johdolla opintokäynnillä olleille kansa- ja oppikoulujen luokille. Kallion kansakoulun kaikkien luokkien kirjastotunnit pidettiin Kallion sivukirjastossa. Kirjastotuntien pitäjinä olivat sivukirj.joht. Wirla ja osastonhoit. Kaija Salonen. Myös Pakilan sivukirjastossa pidettiin kirjaston käytön oppitunteja. Kaupungin ja valtion sairaanhoitokoulujen oppilaat kävivät tutustumassa Töölön sivukirjastoon ja sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Sairaalakirjastotoiminnan yleisiä periaatteita selostettiin kuukausittain tuberkuloosiparantolassa sillä hetkellä työskenteleville sairaanhoito-oppilaille. Myös Diakonissalaitoksen oppilaat tekivät tutustumiskäynnin tuberkuloosiparantolan kirjastoon. SASTOn 22.—27. 9. järjestämien käsityönopettajien ja askartelunohjaajien opinto- ja neuvontapäivien osanottajat

tutustuivat Nikkilän sairaalakirjastoon. Svenska Medborgarhögskolan'in kirjastonhoidon kurssin osanottajat olivat opintokäynnillä Marian sairaalakirjastossa, jolloin kirj. aman. Mirjam Nyberg piti heille luennon sairaalakirjastotoiminnasta.

Uudet sivukirjastot ja kirjastohuoneistot. Vallisaaren sivukirjasto aloitti toimintansa 14. 11. Kirjasto toimi kansakoulurakennuksessa, jossa sen käytössä oli 55 m²:n suuruinen huone. Kirjastohuoneen sisustuksen suunnitteli arkkit. Märtha Lilius. Kirjasto oli avoinna kahtena päivänä viikossa 3 t kerrallaan. Sitä hoiti tuntipalkkainenkirjasto apulainen.

Porolahden sivukirjasto aloitti toimintansa 7. 11. kansakoulun yhteyteen rakennetussa kirjastorakennuksessa, jossa kirjaston lisäksi toimi myös kouluhammasklinikka. Kirjaston pinta-ala oli 315 m² ja siihen kuului aikuisten osaston lisäksi erillinen lastenosasto, työhuone ja varastotiloja. Rakennuksen piirsi arkkit. Ossi Leppämäki ja sisustuksesta vastasivat arkkitehdit Ossi Leppämäki ja Anja Jämsä. Kirjasto oli avoinna arkipäivisin 5 t. Sen käyttö oli alusta alkaen niin vilkasta, että kirjavarasto osoittautui riittämättömäksi.

Pasilan sivukirjasto muutti toukokuun lopulla uuteen huoneistoon kaupungin omistamassa talossa Kyllikinkatu 10. Lukusalitoiminta lopetettiin huonetilan puutteessa.

Malmin sairaalakirjasto joutui sairaalassa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tähden muuttamaan joulukuussa pois entisestä kirjastohuoneesta. Kirjasto sijoitettiin toistaiseksi sairaalan uuteen lisärakennukseen, jonka seurustelutiloista väliseinin eristettiin kirjaston käyttöön 8.5 m²:n suuruinen huonetila.

Pääkirjaston lisärakennuksesta valmistui kaksi ylintä kerrosta, joissa sijaitsivat vahtimestarin ja talonmiehen asunnot. Muilta osin ei lisärakennuksen tiloja vielä saatu käyttöön.

Korjaustyöt ja kalustouudistukset. Kallion sivukirjaston lainausosastoissa suoritettiin perusteellinen maalauskorjaus. Herttoniemen sivukirjastossa suoritettiin loppuun edelliseltä vuodelta keskenjäänyt kaluston uudistus, samoin uusittiin Pasilan sivukirjaston kalustoa eräiltä osin. Töölön sivukirjastoon ja sairaalasivukirjastoon saatiin kalustotäydennystä. Kallion sivukirjastoon hankittiin levysoitin kerhotoimintaa varten sekä kirjanäyttelyihin tarvittavat näytekaapit. Lisäksi suoritettiin pääkirjastossa sekä useissa sivukirjastoissa kiinteistön korjaus- ja maalaustöitä, kaluston kunnostamista ja vähäisempiä kalustohankintoja.

Näyttelyt ja kirjallisuusesittelyt. Tieteen ja taiteen eri aloja koskevia näyttelyitä sekä kotimaisen ja maailmankirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyjä järjestettiin pääkirjaston lainausosastoilla ja yleisessä lukusalissa, Kallion, Töölön, Vallilan, Eteläisen ja Toukolan sivukirjastojen lainausosastoilla sekä Haagan, Herttoniemen, Maunulan, Malmin, Pakilan, Tapanilan, Pukinmäen ja Porolahden sivukirjastoissa. Pääkirjaston suomalaisella lainausosastolla esiteltiin erityisellä taululla »Viikon kirja» ja Malminsivukirjastossa »Radion kuukauden kirjailija». Näyttelyiden ja kirjallisuusesittelyjen aihevalinnassa kiinnitettiin erityistä huomiota ajankohtaisiin sivistystapahtumiin ja kulttuurihenkilöiden merkkipäiviin. Kallion sivukirjastossa laadittiin lapsia ja nuorisoa varten värikuvin varustettuja vihkoluetteloja eri tiedonalojen kirjallisuudesta. Sekä aikuisten että lasten lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin kirjaston yläalulaan eri kulttuurin alojen näyttelyitä. Pääkirjastossa sekä Kallion ja Toukolan sivukirjastoissa järjestettiin nuorimpia kirjastonkäyttäjiä varten eriaiheisia kuvanäyttelyitä. Useimmissa kirjastoissa yritettiin yleisön kirjavalintaa helpottaa asettamalla hyvää tieto- ja kaunokirjallisuutta erityisille tähän tarkoitukseen varatuille suositteluhyllyille.

T i e t o k i l p a i l u t j a s a t u t u n n i t. *Kallion sivukirjaston* lasten ja nuorison lukusalissa järjestettiin kouluikäisille kaksi tietokilpailusarjaa, joihin kumpaankin kuului viisi eri kilpailua. Kevätkauden aiheena oli tähtitiede ja tarkoituksena oli esitellä tähtitieteen historiaa, aurinkokuntaamme sekä nykyaikaista tähtitiedettä ja avaruudentutkimusta. Syyskauden aiheena oli Etelä-Amerikka, sen maantiede, historia, kulttuuri ja nykyiset olot. Lasten lainausosastolla pidettiin satuikäisille 31 satuiltaa; osanottajia oli joka illassa keskimäärin 36. Pienimmille kirjastonkäyttäjille pidettiin päivittäin kuvakirjatunteja. *Töölön sivukirjaston* lastenosastolla järjestettiin kaksi tietokilpailusarjaa kouluikäisille. Kevätkauden aiheina olivat: Helsinki, Tähtiä ja raketteja, Kulkuneuvojen kehitys, Arkeologia ja me. Syyskauden kilpailut olivat yleisaiheisia. *Eteläisen sivukirjaston* lastenosastolla pidettiin kolme tietokilpailua, jotka koskettelivat kotimaan historiaa, Helsingin tuntemusta sekä kirjaston luetteloiden käyttöä. *Toukolan sivukirjastossa* järjestettiin tietokilpailuja historian, luonnontieteen ja urheilun alalta. *Herttoniemen sivu-*

kirjastossa järjestetyt tietokilpailut käsittelivät tunnettuja henkilöitä tieteen ja taiteen alalta, keksintöjä sekä maantiedettä. *Lauttasaaren sivukirjastossa* pidettiin neljä jaksoa käsittävä hakuteosten käytön kilpailu luonnontieteiden alalta. *Malmin sivukirjastossa* järjestettiin lapsille seitsemän aiheltaan eläintieteellistä, matemaattista ja filosofista tietokilpailua.

Sairaalakirjastotoiminta. Sairaalasivukirjasto ryhtyi 1. 10. lukien huolehtimaan Helsingin keskusmielisairaalan Nummelan osaston (ent. Nummelan parantola, Röykkä) kirjastotoiminnasta siten, että Kivelän sairaalakirjaston amanuenssit vuorotellen kerran kahdessa viikossa kävivät kirjastokierroksella ko. sairaalassa. Nikkilän sairaalakirjasto jatkoi sairaalan kirjaston käyttöön hankkimien äänilevyjen lainausta. Levylainojen lukumäärä oli 535.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 21 506 loppuunkulunutta nidosta, joista 7 541 pääkirjastoon, 1 939 Kallion, 1 859 Töölön, 1 775 Vallilan, 215 Käpylän, 2 178 Eteläiseen, 437 Pasilan, 31 Toukolan, 529 Haagan, 599 Herttoniemen, 81 Maunulan, 121 Kulosaaren, 500 Lauttasaaren, 533 Munkkiniemen, 635 Malmin, 191 Oulunkylän, 569 Pakilan, 363 Puistolan, 715 sairaala-, 451 Tapanilan, 183 Pitäjänmäen, 27 Vartiokylän, 32 Pukinmäen ja 2 palokunnan sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 52 114 uutta nidettä. Näistä tuli 10 830 pääkirjastoon, 5 542 Kallion, 3 488 Töölön, 2 225 Vallilan, 2 110 Käpylän, 1 773 Eteläiseen, 422 Pasilan, 985 Toukolan, 1 611 Haagan, 3 242 Herttoniemen, 406 Kulosaaren, 2 998 Lauttasaaren, 2 004 Munkkiniemen, 1 091 Malmin, 333 Oulunkylän, 793 Pakilan, 618 Puistolan, 1 832 sairaala-, 753 Tapanilan, 618 Pitäjänmäen, 184 Vartiokylän, 440 Pukinmäen, 1 935 Maunulan, 329 Suomenlinnan, 4 519 Porolahden, 970 Vallisaaren, 27 Kaarelan ja 36 poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 656 126 nidosta ja vuoden lopussa 686 734 nidosta. Viimeksi mainituista oli 445 676 eli 64.9 % suomenkielistä, 191 432 eli 27.9 % skandinaavista ja 49 626 eli 7.2 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 219 261 131 mk:ksi ja vuoden päättyessä 248 910 288 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	13 405	1.9
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	21 281	3.1
200	Uskonnot, mytologia	13 288	1.9
300	Yhteiskuntatiede	21 781	3.2
400	Maantiede, matkat, kansatiede	32 495	4.7
500	Matematiikka, luonnontieteet	24 644	3.6
600	Lääketiede, tekniikka, talous	36 911	5.4
700	Taide, liikuntakasvatus	34 155	5.0
800	Kirjallisuushistoria, kielitiede	32 974	4.8
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	38 885	5.7
0—9	Kaunokirjallisuus	264 020	38.4
I	Uskonnot	7 747	1.1
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	20 591	3.0
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	8 331	1.2
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	31 956	4.7
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuushistoria ja taide	23 589	3.4
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	8 809	1.3
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	12 904	1.9
VIII	Kielitiede	1 950	0.3
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	11 534	1.7
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	25 484	3.7
		686 734	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1958		1957		Lainauspaikka	1958		1957	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%		Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	231 871	33.8	228 582	34.8	Pakilan	6 969	1.0	6 745	1.2
Sivukirjasto:					Puistolan	5 718	0.8	5 463	0.8
Kallion	111 716	16.2	108 113	16.5	Sairaala-	32 779	4.8	31 662	4.8
Töölön	43 832	6.4	42 203	6.4	Tapanilan	6 782	1.0	6 480	0.9
Vallilan	33 628	4.8	33 178	5.1	Pitäjänmäen	5 919	0.9	5 484	0.8
Käpylän	33 901	4.9	32 006	4.9	Vartiokylän	3 216	0.5	3 059	0.5
Eteläinen	21 650	3.2	22 055	3.4	Pukinmäen	4 094	0.6	3 686	0.6
Pasilan	11 105	1.6	11 120	1.7	Maunulan	7 405	1.1	5 551	0.8
Toukolan	7 590	1.1	6 636	1.1	Suomenlinnan	3 098	0.5	2 769	0.4
Haagan	13 780	2.0	12 698	1.9	Porolahden	4 519	0.7	—	—
Herttoniemen	12 832	1.9	10 189	1.5	Vallisaaren	970	0.1	—	—
Kulosaaren	10 900	1.6	10 615	1.6	Kaarelan	27	0.0	—	—
Lauttasaaren	26 757	3.9	24 259	3.7	Palokunnan	2 322	0.3	2 324	0.3
Munkkiniemen	22 060	3.2	20 589	3.2	Poliisilaitoksen	1 566	0.2	1 530	0.2
Malmin	13 042	1.9	12 586	1.9					
Oulunkylän	6 686	1.0	6 544	1.0	Yhteensä:	686 734	100.0	656 126	100.0

Kirjalahjat ym. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden suurlähetystö; Belgian suurlähetystö; Brasilian lähetystö; Britannian suurlähetystö; Bulgarian Kansantasavallan lähetystö; Indonesian lähetystö; Intian suurlähetystö; Kanadan lähetystö; Kuuban Tasavalta; Puolan Kansantasavallan suurlähetystö; Ranskan suurlähetystö; Romanian Kansantasavallan lähetystö; Saksan Liittotasavallan kauppaedustusto; Tanskan suurlähetystö; Venezuelan Tasavallan ulkoasiainministeriö; Yhdysvaltain Tiedoitustoimisto; Aikakauskirja Aussenpolitik; Bayerische Staatsbibliothek, München; The British Electrical & Allied Industry Section, Universal and International Exhibition; The British Electrical & Allied Manufacturers' Association; Halmstads Stadsbibliotek; Högnäs — Billesholms Aktiebolag; Inter Nationes, Bonn; Islams Ahmadiyya Mission; Kansainvälinen Kirja-Moskova, Kirjavälitys Oy.; Kungl. Vetenskapssamhället i Uppsala; Malmö stadsbibliotek; Nordisk Handelskalender; Pohjoismaisen neuvoston Suomen valtuuskunta; The Rosicrucian Order; Stockholms Stadsbibliotek; Universitetsbiblioteket Uppsala; University of California; World Council of Peace, Wien; Akateeminen kirjakauppa; Oy. Alkoholiliike Ab.; Finlands svenska Centralidrottsförbund; Helsingin kaupungin kaasulaitos; Helsingin kaupungin tilastotoimisto; Helsingin Yliopisto; Kaupan Teknillisen Rationalisoinnin Neuvottelukunta; Kulutusosuuskuntien Keskusliitto; Kruunuhaan Keskikoulu; Myöhäisempien aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko; Osuustukkukauppa; Porin kaupunginkirjasto; Societas pro Fauna et Flora Fennica; Suomen Historiallinen Seura; Suomen Liikemiesten Kauppaopisto; Suomen Maalaisten Keskinäinen vakuutusyhtiö; Suomen Naishammaslääkärit; Suomen Pankki; Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitto; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomen Unesco Toimikunta; Suomi-DDR seura; Suomi-Kiina-seura; Suomi-Neuvostoliitto seura; Suomi-Puola yhdistys; Svenska Litteratursällskapet i Finland; Svensk-Österbottniska Samfundet; Tampereen kaupunginhallitus; Tampereen kaupungin kirjasto; Tuberkuloosiliitto; Turun kaupungin kirjasto; Turun kaupungin tilastotoimisto; Ulkoasiainministeriö; Valtion iltaoppikoulu; Valtion kirjastotoimisto; John Cameron, Toronto; prof. Manuel Clavel, Aix en Provence; Haji Mian Abdul Qadir Patel Karāchi, Pakistan; Mme E. Perré-Wedekind, Ober Usher; dr. Wilhelm Wolfgang Schütz, Bonn; cand. jur. Ernst Verwohlt, Herlev; hra Jorma Aintila; kirj.aman. Elisabeth Airamo; sivukirj.hoit. Hilja Aukimaa; rva Aino Borg; fil. maist. Ingegerd Cronström; hra Erik Ekroth; Gordin, I. & S. Antikvariaatti; fil.maist. Jaakko Harlahti; nti Maria Helin; fil.lis. E. J. Immonen; prof. Eino Kailan perikunta; Konradin Kreuzer, ing. chem. E.T.H.; rva Anna Lange; fil.maist. Urpo Lehtonen; konsulinrva Fanny Lundgren; hortonomi Erkki Mainiemi; fil.kand. Kerttu Manninen; kaupp. Magnus Martelin; fil.maist. Kyllikki Nohrström; tri Oscar Parland; rva Sahlberg; toimittaja Karl v. Schoultz; kirj.apul. Raili Seiro; fil.maist. Vilho Setälä; lähetystöneuvos Teo Snellman; opett. Aliina Soininen; rva Lisbeth Stenius; kirj.aman. Anja Stormbom; fil.maist. J. O. Tallqvist; prof. A. Tammekann ja kirj.aman. Taimi Ylitalo.

Aukioloajat. Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön, Vallilan [1]), Käpylän [1]), Eteläisen [1]), Haagan [1]), Herttoniemen [1]), Lauttasaaren [1]), Munkkiniemen [1]), Malmin [1]), Pakilan [1]), Puistolan [1]) ja Tapanilan [1]) sivukirjastojen lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20; Pasilan, Kulosaaren [2]), Pitäjänmäen, Oulunkylän, Toukolan, Pukinmäen, Maunulan ja Porolahden [3]) sivukirjastojen lainausosastot maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20; Suomenlinnan maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 16—19, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 14—17; Vallisaaren [4]) tiistaisin ja perjantaisin klo 18—21.

Sairaalasivukirjasto oli henkilökuntaa varten avoinna Kivelän ja Marian sairaaloissa keskiviikkoisin klo 18—20.30, Malmin sairaalassa tiistaisin klo 14—15, Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30, Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16 sekä keskiviikkoisin klo 14—16 perhehuoltopotilaille.

Juhannus- ja jouluaattoina lainausosastot olivat suljettuina; uudenvuodenaattona avoinna klo 10—15.

Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön ja Käpylän sivukirjastojen aikuisten lukusalit olivat avoinna sekä arkisin että sunnuntaisin klo 10—22; lasten lukusalit olivat avoinna arkisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivinä lukusalit olivat avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina klo 15—20; loppiaisena, kiirastorstaina, vapunaattona, vappuna ja itsenäisyyspäivänä klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina; uudenvuodenaattona klo 10—15, muina pyhäpäivinä niinkuin sunnuntaisin. Lauttasaaren sivukirjaston lukusali oli avoinna vain arkipäivisin klo 10—22 (suljettuna juhannus- ja jouluaattona).

Sanomalehtilukusalit olivat avoinna seuraavasti: pääkirjastossa suljettuna rakennustöiden vuoksi koko vuoden, Kallion sivukirjastossa klo 8—22, Käpylän sivukirjastossa klo 10—22, Vallilan sivukirjastossa arkisin klo 10—20, sunnuntaisin klo 9—15; Eteläisessä sivukirjastossa arkisin klo 8—21, sunnuntaisin klo 8—14; Pasilan sivukirjastossa [5]) arkisin klo 10—21, sunnuntaisin klo 16—19, juhannusaattona, juhannuspäivänä ja joulupäivänä suljettuina, muina pyhä- ja juhlapäivinä kuten sunnuntaisin, paitsi niinä juhlapäivinä, jolloin lukusalit suljettiin klo 20 ja jolloin Kallion ja Käpylän sanomalehtilukusalit suljettiin myös klo 20, sekä uudenvuodenaattona, jolloin ne suljettiin klo 15.

---

[1]) aikana 1. 6.—31. 8. avoinna maanantaina tiistaina, torstaina ja perjantaina klo 15—20 ja keskiviikkona ja lauantaina klo 13—18. — [2]) aikana 1. 7.—31. 7. suljettuna. — [3]) 7. 11. lähtien. — [4]) 14. 11. lähtien. — [5]) 1. 1.—31. 5.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1958 ja 1957 oli seuraava:

Lainauspaikka	1958			1957		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	299	621 232	2 078	300	578 845	1 929
Sivukirjasto:						
Kallion	299	392 584	1 312	300	348 420	1161
Töölön	299	159 723	534	300	140 357	468
Vallilan	299	127 945	428	300	113 190	377
Käpylän	299	123 830	414	300	103 172	344
Eteläisen	299	87 134	291	300	77 491	258
Pakilan	294	18 511	63	299	16 426	55
Toukolan	294	28 325	95	299	24 537	82
Haagan	299	80 538	269	300	63 355	211
Herttoniemen	299	107 020	358	298	72 737	244
Maunulan	299	81 271	272	183	45 465	248
Kulosaaren	273	9 698	35	271	10 142	37
Lauttasaaren	299	106 622	356	300	86 978	290
Munkkiniemen	299	92 725	310	300	75 470	252
Malmin	299	47 218	158	300	42 028	140
Oulunkylän	299	22 843	76	299	18 298	61
Pakilan	299	41 089	137	299	36 447	122
Puistolan	299	36 271	121	300	33 925	113
Tapanilan	299	38 198	128	300	33 104	110
Pitäjänmäen	299	29 813	99	299	24 882	83
Vartiokylän	149	8 762	59	149	4 639	31
Sairaala-	299	112 566	376	300	116 249	387
Pukinmäen	298	16 390	55	299	14 111	47
Suomenlinnan	299	18 154	61	61	6 527	107
Porolahden	43	11 539	268	—	—	—
Vallisaaren	13	361	28	—	—	—
Palokunnan	—	—	—	98	990	10
Poliisilaitoksen	139	1 116	8	135	1 074	8
Yhteensä	—	2 421 478	—	—	2 088 859	6 963

Suurin määrä annettuja kirjalainoja oli 14 714 oltuaan v. 1957 12 479.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	73.6	26.4	Malmin	50.7	49.3
Sivukirjasto:			Oulunkylän	41.2	58.8
Kallion	67.5	32.5	Pakilan	44.1	55.9
Töölön	65.3	34.7	Puistolan	43.3	56.7
Vallilan	59.2	40.8	Sairaala-	84.1	15.9
Käpylän	54.8	45.2	Tapanilan	37.7	62.3
Eteläinen	48.7	51.3	Pitäjänmäen	46.1	53.9
Pasilan	54.7	45.3	Vartiokylän	28.3	71.7
Toukolan	53.9	46.1	Pukinmäen	37.7	62.3
Haagan	52.2	47.8	Suomenlinnan	41.0	59.0
Herttoniemen	50.2	49.8	Porolahden	32.4	67.6
Maunulan	34.3	65.7	Vallisaaren	51.5	48.5
Kulosaaren	40.8	59.2	Poliisilaitoksen	100.0	0.0
Lauttasaaren	59.5	40.5	Yhteensä	67.7	38.3
Munkkiniemen	59.3	40.7	(1957)	60.4	39.6

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yhteensä	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yhteensä	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yhteensä
	luku	%	luku	%	luku	luku	%	luku	%	luku	luku	%	luku	%	luku
Pääkirjasto	254 018	55.6	203 021	44.4	457 039	139 829	85.2	24 364	14.8	164 193	393 847	63.4	227 385	36.6	621 232
Sivukirjasto:															
Kallion	168 718	63.6	96 390	36.4	265 108	112 376	88.1	15 100	11.9	127 476	281 094	71.6	111 490	28.4	392 584
Töölön	65 372	62.7	38 896	37.3	104 268	49 200	88.7	6 255	11.3	55 455	114 572	71.7	45 151	28.3	159 723
Vallilan	48 451	64.0	27 242	36.0	75 693	46 145	88.3	6 107	11.7	52 252	94 596	73.9	33 349	26.1	127 945
Käpylän	42 174	62.2	25 631	37.8	67 805	51 248	91.5	4 777	8.5	56 025	93 422	75.4	30 408	24.6	123 830
Eteläinen	28 046	66.1	14 393	33.9	42 439	40 061	89.6	4 634	10.4	44 695	68 107	78.2	19 027	21.8	87 134
Pasilan	6 859	67.7	3 264	32.3	10 123	7 428	88.5	960	11.5	8 388	14 287	77.2	4 224	22.8	18 511
Toukolan	9 806	64.3	5 453	35.7	15 259	12 058	92.3	1 008	7.7	13 066	21 864	77.2	6 461	22.8	28 325
Haagan	28 843	68.5	13 232	31.5	42 075	35 478	92.2	2 985	7.8	38 463	64 321	79.9	16 217	20.1	80 538
Herttoniemen	37 337	69.4	16 439	30.6	53 776	48 215	90.5	5 029	9.5	53 244	85 552	79.9	21 468	20.1	107 020
Maunulan	20 357	73.0	7 531	27.0	27 888	49 245	92.2	4 138	7.8	53 383	69 602	85.6	11 669	14.4	81 271
Kulosaaren	2 704	68.2	1 258	31.8	3 962	5 148	89.7	588	10.3	5 736	7 852	81.0	1 846	19.0	9 698
Lauttasaaren	41 315	65.1	22 114	34.9	63 429	38 593	89.3	4 600	10.7	43 193	79 908	74.9	26 714	25.1	106 622
Munkkiniemen	36 343	66.0	18 693	34.0	55 036	32 518	86.3	5 171	13.7	37 689	68 861	74.3	23 864	25.7	92 725
Malmin	14 772	61.7	9 158	38.3	23 930	21 249	91.2	2 039	8.8	23 288	36 021	76.3	11 197	23.7	47 218
Oulunkylän	5 935	63.0	3 485	37.0	9 420	12 356	92.0	1 067	8.0	13 423	18 291	80.0	4 552	20.0	22 843
Pakilan	12 230	67.5	5 895	32.5	18 125	20 958	91.3	2 006	8.7	22 964	33 188	80.8	7 901	19.2	41 089
Puistolan	9 511	60.6	6 189	39.4	15 700	18 968	92.2	1 603	7.8	20 571	28 479	78.5	7 792	21.5	36 271
Sairaala-	54 961	58.0	39 758	42.0	94 719	15 504	86.9	2 343	13.1	17 847	70 465	62.6	42 101	37.4	112 566
Tapanilan	10 330	71.7	4 079	28.3	14 409	21 414	90.0	2 375	10.0	23 789	31 744	83.1	6 454	16.9	38 198
Pitäjänmäen	9 900	72.0	3 857	28.0	13 757	15 062	93.8	994	6.2	16 056	24 962	83.7	4 851	16.3	29 813
Vartiokylän	1 921	77.3	563	22.7	2 484	6 028	96.0	250	4.0	6 278	7 949	90.7	813	9.3	8 762
Pukinmäen	4 227	68.3	1 961	31.7	6 188	9 265	90.8	937	9.2	10 202	13 492	82.3	2 898	17.7	16 390
Suomenlinnan	5 385	72.4	2 053	27.6	7 438	9 571	89.3	1 145	10.7	10 716	14 956	82.4	3 198	17.6	18 154
Porolahden	2 609	69.8	1 129	30.2	3 738	7 262	93.1	539	6.9	7 801	9 871	85.5	1 668	14.5	11 539
Vallisaaren	114	61.3	72	38.7	186	148	84.6	27	15.4	175	262	72.6	99	27.4	361
Poliisilaitoksen	664	59.5	452	40.5	1 116	—	—	—	—	—	664	59.5	452	40.5	1 116
Yhteensä	922 902	61.7	572 208	38.3	1 495 110	825 327	89.1	101 041	10.9	926 368	1 748 229	72.2	673 249	27.8	2 421 478
(1957)	774 628	61.4	488 079	38.6	1 262 707	739 833	89.6	86 319	10.4	826 152	1 514 461	72.5	574 398	27.5	2 088 859

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Pääkirjasto	446 939	71.9	146 032	23.5	28 261	4.6	621 232	25.6
Sivukirjasto:								
Kallion	365 876	93.2	24 517	6.2	2 191	0.6	392 584	16.2
Töölön	125 270	78.4	29 902	18.7	4 551	2.9	159 723	6.6
Vallilan	117 085	91.5	10 424	8.1	436	0.4	127 945	5.3
Käpylän	108 918	88.0	11 267	9.1	3 645	2.9	123 830	5.1
Eteläinen	73 439	84.3	13 408	15.4	287	0.3	87 134	3.6
Pasilan	17 501	94.5	1 005	5.4	5	0.1	18 511	0.8
Toukolan	24 854	87.7	3 092	10.9	379	1.4	28 325	1.2
Haagan	71 219	88.4	8 925	11.1	394	0.5	80 538	3.3
Herttoniemen	96 752	90.4	9 224	8.6	1 044	1.0	107 020	4.4
Maunulan	76 596	94.2	4 466	5.5	209	0.3	81 271	3.4
Kulosaaren	4 779	49.3	4 866	50.2	53	0.5	9 698	0.4
Lauttasaaren	83 472	78.3	20 823	19.5	2 327	2.2	106 622	4.4
Munkkiniemen	74 266	80.1	16 189	17.4	2 270	2.5	92 725	3.8
Malmin	45 392	96.1	1 717	3.6	109	0.3	47 218	1.9
Oulunkylän	19 872	87.0	2 873	12.6	98	0.4	22 843	0.9
Pakilan	40 451	98.4	537	1.3	101	0.3	41 089	1.7
Puistolan	34 847	96.1	879	2.4	545	1.5	36 271	1.5
Sairaala-	97 079	86.2	13 451	11.9	2 036	1.9	112 566	4.6
Tapanilan	36 126	94.6	1 985	5.2	87	0.2	38 198	1.6
Pitäjänmäen	26 257	88.1	3 475	11.6	81	0.3	29 813	1.2
Vartiokylän	8 538	97.4	224	2.6	—	—	8 762	0.4
Pukinmäen	15 298	93.3	1 092	6.7	—	—	16 390	0.7
Suomenlinnan	17 871	98.4	283	1.6	—	—	18 154	0.8
Porolahden	10 798	93.6	707	6.1	34	0.3	11 539	0.5
Vallisaaren	355	98.3	6	1.7	—	—	361	0.0
Poliisilaitoksen	1 069	95.8	47	4.2	—	—	1 116	0.1
Yhteensä	2 040 919	84.3	331 416	13.7	49 143	2.0	2 421 478	100.0
(1957)	1 727 232	82.7	315 455	15.1	46 172	2.2	2 088 859	100.0

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1958 ja 1957 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	45 584	89 617	—	46 161	181 362	502
Sivukirjasto:						
Kallion	—	45 085	195 861	76 006	316 952	878
Töölön	—	—	18 953	31 051	50 004	144
Vallilan	—	—	62 211	33 272	95 483	264
Käpylän	—	5 325	71 715	50 203	127 243	352
Eteläinen	—	—	83 073	16 982	100 055	277
Pasilan	—	—	5 761	1 082	6 843	46
Toukolan	—	—	6 511	9 660	16 171	54
Haagan	—	—	8 983	15 131	24 114	81
Herttoniemen	—	—	9 606	25 874	35 480	119
Maunulan	—	—	4 913	17 075	21 988	74
Kulosaaren	—	—	1 770	3 984	5 754	24
Lauttasaaren	—	—	25 828	28 875	54 703	183
Munkkiniemen	—	—	34 365	34 041	68 406	229
Malmin	—	—	10 261	15 855	26 116	87
Pakilan	—	—	6 559	10 530	17 089	57
Puistolan	—	—	4 076	15 634	19 710	66
Tapanilan	—	—	4 285	13 711	17 996	60
Pitäjänmäen	—	—	4 663	8 958	13 621	46
Yhteensä	45 584	140 027	559 394	454 085	1 199 090	3 223
(1957)	43 948	114 395	556 078	445 221	1 159 642	3 212

Lukusalit olivat avoinna seuraavasti:

Kirjasto	Avoinna, päivää	Kirjasto	Avoinna, päivää
Pääkirjasto:		Eteläinen:	
opintosali	361	sanomalehtisali	361
yleinen lukusali	361	lasten lukusali	299
sanomalehtisali	—	Pasila	149
lasten lukusali	361	Toukola	298
Sivukirjastot:		Haaga	299
Kallio:		Herttoniemi	299
opintosali	361	Maunula	298
yleinen lukusali	361	Kulosaari	240
sanomalehtisali	361	Lauttasaari	299
lasten lukusali	361	Munkkiniemi	299
Töölö:		Malmi	299
aikuisten lukusali	347	Pakila	299
lasten lukusali	273	Puistola	299
Vallila:		Tapanila	299
sanomalehtisali	361	Pitäjänmäki	298
lasten lukusali	293		
Käpylä:			
aikuisten lukusali	347		
sanomalehtisali	361		
lasten lukusali	300		

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä		Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	298	318	66	95	Sairaalasivukirjasto:				
Sivukirjasto:					Kivelä	6	7	4	13
Kallio	190	216	60	76	Nikkilä	5	30	10	59
Töölö	97	97	—	—	Sielullisesti sairaiden hoitolaitokset	5	11	4	8
Vallila	77	79	27	32	Malmi	3	3	—	—
Käpylä	69	73	26	28	Tub. parantola	—	—	5	36
Eteläinen	80	86	24	31	Aurora	10	14	—	—
Pasila	17	18	17	17	Tapanila	19	19	2	2
Toukola	51	51	1	1	Pitäjänmäki	28	28	—	—
Haaga	53	53	—	—	Vartiokylä	12	12	—	—
Herttoniemi	42	45	—	—	Pukinmäki	13	13	1	1
Maunula	37	38	1	1	Suomenlinna	17	17	—	—
Kulosaari	36	36	—	—	Porolahti	11	14	—	—
Lauttasaari	114	116	1	1	Poliisilaitos	10	10	—	—
Munkkiniemi	68	68	—	—	Yhteensä	1 478	1 582	249	401
Malmi	40	40	—	—					
Oulunkylä	14	14	—	—					
Pakila	28	28	—	—					
Puistola	28	28	—	—					

Kerhotyö. Vuoden aikana toimivat seuraavat kirjastokerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, kirjallisuuskerho, svenska litteraturcirkeln, Deutsche Literatur-kerho, cercle de littérature française ja musiikkikerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologian kerho ja musiikkikerho; Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho sekä Nikkilän sairaalan kirjastossa kirjastokerho ja musiikkikerho.

P ä ä k i r j a s t o. *Filosofian kerhon* puheenjohtajana toimi prof. Uuno Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Jäsenmäärä oli 222, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 24. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: yliopp. Aarre Ahola: Ajatuksia uskonnosta, Mitä on metafysiikka, Tulevaisuudesta, Luonnonlakien välttämättömyys, Olemassaolon arvoitus; fil.maist. Rakelmaria Engman-Enari: Sartren filosofian ydin, Shaftesburyn moraalifilosofia; fil. maist. Hilkka Kauppi: Ihmissuhteiden häiriöitä; fil. lis. Raili Kauppi: Idean probleema, Definitio, Russellin tyyppiteoria, Sana ja merkitys skolastisessa logiikassa, Totuuskäsite skolastisessa logiikassa, Samuuden idea Leibnizin ajattelussa, Scientia generalis, Russellin paradoksi, Mitä on aksioma?, Äärettömistä järjestysluvuista, XII kansainvälinen filosofian kongressi, Mitä logiikka tutkii, Leibniz ja kirjasto, Äärettömän pieni ja differentiaali; fil.maist. Benita Kock: Moraalifilosofin maailmankatsomus; fil.maist. Kyllikki Lindeqvist: Kirjallisuus ja yhteiskunta; fil.lis. Sirkka-Liisa Meri: Psykologian tehtävistä, Kasvatuksen käsite, Kasvatus ihmisyyteen, Yksinäisyydestä; arkkit. Keijo Petäjä: Suunnittelun teoria; fil.lis. Lauri Rauhala: Psykoneuroosit ja arvoprobleemat; prof. Uuno Saarnio: Etiikan apriorisuus, Nikolai Hartmann, Immanuel Kant, Transcendentalinen analytiikka, Transcendentalinen dialektiikka, Matemaattinen logiikka, Eksistenssifilosofia, Sana ja käsite, Laskutavoista, Neljäs laskutapa, Heidegger ja hänen eksistenssifilosofiansa, Järjestyslukujen laskulait, Merkityksen käsite, Immanuel Kantin kategoriaoppi, Eetillisiä aporioita, Ajatus ja luku, Kantin etiikka, Äärettömän suuri ja järjestys; fil.tri Kalle Sorainen: Filosofi opiskelijana.

Logiikan kerhoa johti fil.lis. Raili Kauppi. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli kaikkiaan 30. Kerhossa käsiteltiin Whiteheadin ja Russellin teoksen »Principia mathematica» ensimmäinen osa.

Kirjallisuuskerhon puheenjohtajana toimi kirjailija Lasse Heikkilä. Kerho kokoontui 8 kertaa, ja läsnä oli keskimäärin 22 henkeä. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät ja niiden pohjalta keskusteltiin: prof. Jonathan Curvin: American drama as literature; fil.tri Annamari Sarajas: Paul Claudel; Pater A. Bonduelle: Le théâtre de Montherlant, Runoilija Charles Péguy; fil.tri Eino Krohn: Näyttelijän sielu; fil.maist. Pentti Ikonen: Psykoanalyysi ja runous; fil.maist. Hilkka Kauppi: Henrik Ibsen ja yksilön probleema; kirjailija Lasse Heikkilä: Eirene muusana; fil.maist. Huugo Jalkanen: Yösielu.

Svenska litteraturcirkeln kokoontui 7 kertaa. Puheenjohtajana toimi fil.maist. Rakelmaria Engman-Enari. Jäseniä oli kaikkiaan 66, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 15. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Anna Bondestam: Den historiska bakgrunden till »Vägen till staden»; fil.lis. Bo Carpelan: Erik Lindegrens »Vinteroffer»; fil.maist. Rakelmaria Engman-Enari: Kafka, Garcia Lorca - modernism på andalusisk folkgrund, Garcia Lorcas versdramer, Ibsen och »Peer Gynt»; fil.maist. Benita Kock: Strindbergs »Ett drömspel».

Deutsche Literatur -kerhon puheenjohtajana toimi kirjailija Clarisse Autti. Kerhossa oli 140 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 13. Kerho kokoontui 23 kertaa, ja kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Clarisse Autti: Theater von der Antike bis heute, Carl Zuckmayer, Junge Dichter kommen zu Wort (Jeanne Ebner, Ilse Aichinger usw.), Schweizer Dichtung in der Sprache, Österreichische Lyrik (Franz Karl Ginzkey, Josef Weinheber, Heinrich Waggerl), Jugend und Literatur, Heinrich Böll (Probleme von heute), Kornfeld als Dramatiker und Prosadichter, Zenta Maurina, Robert Walser; hra Erwin Leinfelder: München in Wort und Bild; fil.tri Hans Wenz: Stefan Zweig, Herman Sudermann, In Memoriam Reinhold Schneider, Rudolf G. Binding, Thomas Mann's Doktor Faustus, Hugo von Hofmannstahl, Stefan George, Rainer Maria Rilke, Hermann Hesse (Glasperlenspiel), Josef Weinheber, Franz Werfel.

Cercle de littérature française, jonka puheenjohtajana toimi M. Maurice Girod, kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 30 henkilöä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: Le Rev. Père André Bonduelle: Les deux Bazin, Marcel Aymé; M. J.-M. Chapeau: Albert Camus; Mme Darde Le Blond: Sacha Guitry; M. Eric

Dombre: Sartre — romancier, Cinq siècles de mise en scène française, Jeux littéraires au XVII:e siècle; M. Maurice Girod: A la recherche dans l'absolu avec Malraux, Montesquieu, L'Anjou et Jacques Du Bellay, La Fontaine, »Le Gil» 1636, Littérature pour enfants; M. Albert Hubert: Blaise Pascal; M. Jacques Le Louarn: Ernest Renan, André Maurois, Bernanos — la liberté pour quoi faire? Edmond Rostand, Maurice Vlaminck; M. Pierre Leroy: Action française culturelle en Afrique du Nord (Lisänä elokuvaesitys).

Musiikkikerhoa johti fil.lis. Bo Carpelan. Kerho järjesti 11 konserttia, joissa oli keskimäärin 60 osanottajaa. Kerhossa esitettiin aluksi esittely säveltäjästä, jonka sävellyksiä sitten kuultiin äänilevyiltä. Vuoden aikana kuultiin 30 teosta seuraavilta säveltäjiltä: Mozart, Scarlatti, Brahms, Prokofjev, Menotti, Bartók, Vivaldi, Beethoven, Mahler, Lesner sekä nykyaikaista kuoromusiikkia. Säveltäjiä esittelivät fil.lis. Bo Carpelan, pianotait. Erik Tawaststjerna, dir.mus. Harald Andersen, toimittaja Kari Rydman ja pianotait. Rolf Bergroth.

K a l l i o n s i v u k i r j a s t o. *Kirjallisuuskerho,* jota johti fil.maist. Eila Wirla, kokoontui 7 kertaa. Kokouksissa oli läsnä keskim. 30 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Matti Hälli: »Valkea kaupunki»; kirjailija Matti Kurjensaari: »Karavaanikellot»; kirjailija Lassi Nummi: »Chaconne»; kirjailija Veijo Meri: Miten tulin kirjoittaneeksi »Manillaköyden»; kirjailija Helvi Erjakka: Kirjailijan vapaudesta; kirjailija Lempi Jääskeläinen: Miten historiallinen romaani syntyy ja miten ympäristötekijät vaikuttavat teoksen syntyyn ja kirjailijan kehitykseen; kirjailija Oiva Paloheimo: »Ei puu yksin pala».

Psykologian kerhoa johti fil.maist. Helvi Holmström. Kerho kokoontui 6 kertaa, ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 31 jäsentä. Kertomusvuonna pidettiin seuraavat esitelmät: fil.lis. Sirkka-Liisa Meri: Yksinäisyys psykologisena ongelmana; fil.maist. Helena Hänninen: Työnvireys ja mielenterveys; prof. Uuno Saarnio: Looginen johdonmukaisuus, Altruismi ja egoismi; fil.maist. Pentti Ikonen: Psykoanalyysi ja runous; fil.lis. Lauri Rauhala: Aksiologinen aspekti psykoneurooseissa.

Musiikkikerhoa johti laulajatar Esteri Parviainen. Kerho kokoontui 5 kertaa, ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 30 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joihin liittyi musiikkisesitys pianolla tai äänilevyiltä: fil.maist. Matti Rautio: Orff; säveltäjä Seppo Nummi: Benjamin Britten; fil.maist. Tauno Pylkkänen: Verdin »Othello»; säveltäjä Kari Rydman: Webern-Berg; pianotaiteilija Kurt Walldén: ranskalaista pianomusiikkia.

M a l m i n s i v u k i r j a s t o. *Kirjallisuuskerhossa,* jota johti sivukirj.hoit. Anelma Talvela, luettiin kevätkaudella Arvo Lehtovaaran »Johdatus ihmistuntemukseen» loppuun (ss. 92—243). Syyskaudella luettiin Hilja Vilkemaan kirjasta »Minna Canth» ss. 1—86. Kirjailijan tuotannosta esitettiin näytteitä. Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirj. hoit. A. Aro: Amerikkalaisuutta läheltä katsottuna; fil.maist. U. Peltoniemi: Kodin ja koulun yhteistyö kasvatuksessa; yliopp. P. Pitkänen: Lintumaailmaa (rainakuvin havainnollistettuna). Kerhon jäsenmäärä oli 18, keskimääräinen osanottajaluku 5. Lintumaailmaa koskevaa esitelmää kuuntelemassa oli lisäksi 57 lasta.

N i k k i l ä n s a i r a a l a k i r j a s t o n *kirjastokerho* jatkoi toimintaansa kokoontuen noin kerran viikossa. Kerhon puheenjohtajana toimi fil.maist. Kyllikki Lindeqvist. Kerhossa oli 67 jäsentä, joista 36 kerhoiltaan osallistui keskimäärin 18 henkeä. Kerhossa pidettiin mm. seuraavat esitelmät: yliopp. Ismo Karvinen: Suomalaisen kulttuurin lähteistä; fil.maist. Kyllikki Lindeqvist: Oscar Wilde, John Steinbeck, Gerhard Hauptmann, Uusista kouluista, Ihmisten välisistä yhtäläisyyksistä ja eroista, Ivar Lo-Johansson, Sosiaalinen romaani; fil.maist. Eeva-Liisa Salmi: Katri Vala; ylihoit. Enni Unkila: Rabindranath Tagore, George Sand; yliopp. Leena Vasama: Ivan Turgenjev; yliopp. Laila Vuori: Maksim Gorki, Anton Tšehov, Juan Ramon Jimenez, Hj. Nortamo; sair.hoit. Marjatta Vuoripalo: P. I. Tšaikovski, 1800-luvun musiikin romantikoista. Lisäksi pitivät sairaalassa potilaina olevat kerholaiset esitelmiä. Pääsiäisen, vapun, kerhon 2-vuotispäivän ja pikkujoulun merkeissä vietettiin juhlia. Käsityönop. Pirkko Kilpiö piti nukketeatteriesityksen.

Kirjastokonsertteja pidettiin kaikkiaan 29, kuulijoita oli keskimäärin 15 henkeä. Konsertin esittelyjä pitivät yliopp. Ismo Karvinen, fil.maist. Kyllikki Lindeqvist, mielisairaanhoit. Jussi Pietilä sekä ylioppilaat Jussi Törnvall, Leena Vasama ja Laila Vuori. Esitettiin äänilevyiltä mm. seuraavien säveltäjien tuotantoa: Bach, Beethoven, Bizet,

Brahms, Mendelssohn, Mozart, Prokofjev, Puccini, Rahmaninov, Rimski-Korsakov, Rossini, Schubert, Schumann, Šostakovitš, Tšaikovski.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1958 3 865 054 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 700 000	3 188 680
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	150 000
Henkilökunnan luontoisedut	150 000	262 540
Henkilökunnan käteisvuokrat	90 612	263 834
Yhteensä	3 090 612	3 865 054

Menot. V. 1958 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja merkitty 215 773 925 mk v:lta 1957 siirtyi 1 002 939 mk ja vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina 8 559 827 mk, joten käytettävissä oli yhteensä 225 336 691 mk. Menot tilien mukaan nousivat 217 872 475 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat mk	Menot tilien [1]) mukaan, mk	Siirto v:een 1959	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	226 800	219 450	—	+ 7 350
Vakinaiset viranhaltijat	110 683 322	110 683 322	—	—
Tilapäiset viranhaltijat	4 630 541	4 630 541	—	—
Vuosilomakustannukset	4 389 905	4 389 905	—	—
Sunnuntaityökorvaukset	4 007 910	2 702 959	—	+1 304 951
Muut palkkamenot	11 327 265	11 129 318	—	+ 197 947
Vuokrat	19 955 799	19 760 799	—	+ 195 000
Lämpö	2 956 250	2 123 903	—	+ 832 347
Valaistus	3 400 000	3 718 363	—	— 318 363
Siivoustarvikkeet	250 000	275 727	—	— 25 727
Vedenkulutus	42 160	47 612	—	— 5 452
Puhtaanapito	499 200	387 365	—	+ 111 835
Kaluston hankinta	13 225 222	6 309 147	7 300 000	— 383 925
Kaluston kunnossapito	920 000	906 898	—	+ 13 102
Painatus	1 001 391	1 263 523	187 868	— 450 000
Kirjallisuus ja sidonta	45 963 926	47 463 897	29	—1 500 000
Tarverahat	1 857 000	1 859 746	—	— 2 746
Yhteensä	225 336 691	217 872 475	7 487 897	— 23 681

Kirjallisuusmäärärahojen käyttö. Kirjallisuuden ostoon kertomusvuonna käytetty summa, 22 991 512 mk, jakaantui erikielisen kirjallisuuden kesken seuraavasti:

	Mk
Suomalainen kirjallisuus	16 285 082
Skandinaavinen »	4 758 303
Saksalainen »	768 491
Englantilainen »	663 220
Ranskalainen »	271 810
Muunkieliset kirjat, taulukot ym.	244 606
Yhteensä	22 991 512

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.

Aikakauslehdet	2 556 791	
Mikrofilmit	498 600	
Sidonta	21 416 994	24 472 385
	Kaikkiaan	47 463 897

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset. Kirjastolautakunta valvoi seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Kirjoja sokeille, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

30. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana fil.tri Eino Suolahti sekä jäseninä tekstiilitait. Rauha Aarnio, toiminnanjoht. Martta Salmela-Järvinen, taiteilija Tapio Tapiovaara ja prof. Nils Wickberg. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rva Hellä Meltti. Varapuheenjohtajakseen valitsi lautakunta prof. Wickbergin (28. 1. 4 §). Lautakunnan sihteerinä toimi museonhoitaja Helmi Helminen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 9 kertaa. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 110. Kirjeitä saapui 217 ja lähetettiin 215.

Esitykset. Museolautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksiä asioista, jotka koskivat: kaupunginmuseon mainostamista (28. 1. 9 §); Mariankatu 9:n puisen empirerakennuksen säilyttämistoimenpiteitä (17. 2. 24 §); kirjallisuuden vaihtoa kaupunginmuseon ja Nordiska Museet'in kesken (27. 10. 79 §); Leppävaara—Tapiolan ja Tarvo—Gumbölen autotien risteyksessä olevan konekivääripesäkkeen säilyttämistä paikoillaan (15. 12. 102 §) sekä museon kuva-arkistosta tilattavien ja kaupallisiin tarkoituksiin käytettävien valokuvien julkaisuoikeudesta perittäviä maksuja (15. 12. 103 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot, jotka koskivat kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien esitystä rakennushistoriallista arvoa omaavien rakennusten inventoinnista ja suunnitelmallisesta säilyttämisestä sekä tällaisten rakennusten entisöimisestä ja jatkuvasta hoidosta (27. 10. 87 §) sekä vuosilomasijaisten vähentämismahdollisuuksia tutkivan komitean ehdotusta (27. 10. 75 §).

Palkkalautakunnalle annettiin selostus kaupunginmuseon työsopimussuhteessa kuukausipalkalla työskentelevän henkilökunnan työajasta, ylityökorvausperusteista ja vuosilomista (27. 8. 63 §).

Suomen Museoliitolle toimitettiin The International Council of Museums -järjestön pyytämää, Museum-lehden Suomea koskevaa numeroa varten tarvittavaa, kaupunginmuseota esittelevää aineistoa (28. 1. 14 §).

Henkilökunta. Museon talonmies-lämmittäjä-vahtimestarille Toivo Luhtasaarelle myönnettiin ero virastaan 13. 3. lukien. Virkaa hoiti 16.3.—30.6. välisenä aikana sotilasmestari Väinö Vilkki. Virkaan valittiin 1.7. lukien rva Helmi Veijonen (16. 6. 55 §).

Museonvartija-siivooja Tyyne Domanderille myönnettiin ero toimestaan 1.3. lukien ja hänen tilalleen valittiin rva Karin Paananen (17. 2. 19 §).

Kaupunginhallitus oli myöntänyt kaupunginmuseon käytettäväksi 94 605 mk museon toimesta suoritettavien työttömyystöiden aiheuttamia kustannuksia varten. Näihin töihin, museon suursiivoukseen ja varastojen siivoukseen, otettiin kaksi naista (19. 5. 42 §).

Museonhoitaja Helmi Helminen edusti kaupunginmuseota eräillä museopäivillä ym. kotimaassa. Lisäksi hänelle myönnettiin apuraha Etelä-Saksan museoihin tehtävää opintomatkaa varten.

Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämään toimistoteknilliseen kurssiin osallistui kaupunginmuseon kassanhoitaja Irma Kuurre.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin lahjoitettiin tai hankittiin ostamalla yhteensä 425 esinettä. Nämä jakaantuivat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjallisuutta 69, karttoja 4, rakennus- ja mittapiirustuksia 22, öljymaalauksia 6, kivi-, puu- ja

teräspiirroksia 17, kunnia-, virka- ym. merkkejä 4, mitaleja ja rahoja 6, sinettejä ja leimasimia 35, huonekaluja ja sisustusesineitä 7, kulta-, hopea- ja tinaesineitä 23, lasi-, posliinija kivimassaesineitä 43, talous- ja työkaluja 21, koneita ja kojeita 19, virka- ja asepukuja 36, puvustoa ja käsitöitä 65, leluja ja pelejä 13, rakennusten osia 8, maalöytöjä 4 sekä arkistoaineistoa 23. Valokuvanegatiivejä oli 6 447, valokuvia ilman negatiivia 1 197, väridiapositiiveja 1 ja kuvalaattoja 82, joten kuva-arkistoon saatiin yhteensä 7 727 numeroa.

Museon kokoelmiin tekivät lahjoituksia kertomusvuoden aikana seuraavat henkilöt, virastot, laitokset ja yhtymät: nti Tyyne Aurima, rva Sigrid Berner, tri Arne Grahn, valokuvaaja C. Grünberg, maist. Riitta Heinonen, Helsingin kaupunginhallitus ja kaupunginkanslia, kaupungin hankintatoimisto, huoltovirasto, kaupunginarkisto, kiinteistöviraston asemakaavaosasto ja talo-osasto sekä kaupunkimittausosasto, kaasulaitos, rahatoimisto ja satamalaitos, Helsingin Työväenyhdistys, Helsinki-Seuran historiajaosto, rva Helmi Holmbergin kuolinpesä, nti Gerda Holmqvist, Ilmavoimien kantahenkilöstön avustussäätiö, rva Dora Inberg, arkkit. Yngve Lagerblad, hra Kaarlo Leander, nti Bertha Lille, hra Birger Lundsten, rva Meriläinen, tri A. Mickwitz, kanslianeuvos Gunnar Modeen, työntekijä Tauno Nieminen, varat. Randall Nybom, hra V. Pettersson, Valokuvaamo Pietinen, sorvaaja Onni Piironen, Porvoon Museo, rva Raili Pyötsiä, prof. Aapeli Saarisalo, kultaajamestari Akseli Savolainen, rva Harriet Schmakoff, rva Margit Selander, nti Lisa Sjöberg, hra Viljo Ståhlberg, taiteilija Olof Sundström, Suomen Yleisradio, nti Siiri Timgren, taiteilija Huldra Törnudd, vahtimestari Helmi Veijonen, ins. Axel v. Weissenbergin omaiset, hra W. Wessman, rak.mest. Niilo Väkevä, hra Åberg, dos. S. Åström sekä Ylioppilastuki-niminen yhdistys. Eräät lahjoittajat eivät vaatimattomuudessaan halunneet ilmaista nimeään.

Museolle lähettivät jatkuvasti julkaisujaan Helsingin Lääkäriyhdistys, Helsingin Osuuskauppa, Koldinghus Museet, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, København Bymuseum, Nordiska Museet, Oslo Bymuseum, Osuusliike Elanto, Oy. Perkko, Oy. Stockmann Ab., Stockholms Stadsmuseum, Suomen Filmikamari, Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskunta sekä Warbergs Museum.

Lahjoituksista suurikokoisimpia oli Kaartinhallista talteen otettu myyntikoju kylttineineen, pylväineen ja pöytineen. Ylioppilastuki-nimisen yhdistyksen lahjoittamaa valurauta-aitaa, joka aikoinaan sulki Ylioppilastalon ja ylioppilaskunnan kirjaston piiriinsä, varastoitiin muutama autokuormallinen. Varat. Randall Nybom lahjoitti talvi- ja jatkosodan aikaisia asepukuja niihin kuuluvine varusteineen, rahatoimistosta saatiin museoon mm. kaupungin entiset kassakoneet sekä kassalippaat, joita aikoinaan, ennen v. 1915, oli käytetty kaupungin työmailla tapahtuvaa palkanmaksua varten. Kaasulaitokselta saatiin ensimmäisiä Högforsin valmisteita oleva kaasuliesi. Huoltoviraston rekisteritoimistossa käytetty helmitaulu, Tukholman päiväkodin vanha ompelukone sekä monet muut kaupungin eri virastojen ja laitosten historiasta kertovat esineet on rauhoitettu museoesineiksi. Mutta on käynyt myös päinvastoin, sillä toisinaan on jokin romuksi tuomittu pöytä tai kello huomattukin kauniiksi ja arvokkaaksi ja päässyt kunniasijalle ao. laitoksessa.

Yksityiskodeista saaduista lahjoista mainittakoon mm. taiteilija Venny Soldan-Brofeldtille kuulunut taffelipiano, jonka lahjoitti rva Meriläinen sekä kolme Paul Sinebrychoffille kuulunutta, kaarnalevyistä, jäkälistä yms. valmistettua Helsinki-aiheista taulua, jotka saatiin tri Arne Grahnilta. Rva Sigrid Berner lahjoitti Helsingius-suvulta periytyvää puvusto- ja talousesineistöä, rva Margit Selander ja nti Lisa Sjöberg perimiään puvusto- ja koriste-esineitä. Prof. Aapeli Saarisalon lahjana vastaanotettiin Aurora Karamsinin perhepiiristä peräisin olevaa arkisto- ym. ainesta. Nti Gerda Holmqvist lahjoitti eräitä valokuvia, mm. Wilhelmina Almista, joka toimi Aurora Karamsinin liinavaatevaraston-hoitajana Hakasalmen huvilassa. Muutamia niistä marionettinukeista, joita Harriet ja N. Schmakoff esittivät helsinkiläisille teatterissaan v. 1941, saatiin myös museoon. Paljon siitä Helsingistä, jonka aika on jo kaatanut, on kuvina tallella Valokuvaamo Pietisen lahjoittamassa kuvakokoelmassa, josta kertomusvuonna ehdittiin selvittää n. 3 000 Helsinki-aiheista negatiivia. Arvokasta aineistoa 1930- ja 1940-luvulta sisältyi myös valokuvaaja C. Grünbergiltä saatuun kuvastoon.

Ostot, joita kertomusvuonna tehtiin, kohdistuivat ensisijassa helsinkiläisperäiseen esineistöön. Hopea- ja tinaesineitä, joissa on Helsingin leima, saatiin ilahduttavan runsaasti. Näistä mainittakoon Petter Petterssonin valmistamat tinaiset kynttilänjalat v:lta

1789 ja 1790 ja tinalautanen v:lta 1782, Pontus Kilian Karpin tekemä hopeinen liemikauha, Roland Mellen'in hopeinen sokerimalja v:lta 1839 ja hopeinen sangallinen sokeriastia, joka on Gustaf Adolf Strömbäckin (1841—1870) käsialaa. Kultaseppä Eric Öhman'in v. 1840 tekemä hopeatuoppi on komea esine. Kaikkein paras kultaseppien ammattikunnan historiaa valaisevista esineistä on kuitenkin käärmeenmuotoinen kultainen rannerengas, jonka mestarityönään v. 1841 valmisti E. Winberg ja joka oli ensimmäinen tämänlaatuinen mestarityö maassamme.

Kupariseppien työtaidosta ja hyvästä muototajusta saatiin monia näytteitä. Sinebrychoffin sepän W. Silveniuksen perillisiltä ostettiin kaunis kahvipannu, jonka sankaan oli upotettu messinkikirjaimin tekijän nimi.

Museon hankkimista henkilökuvista toinen esitti seppämestari Carl Ramstedtia (1788—1849) ja toinen hänen vaimoaan. Muotokuvat olivat J. Lindhin maalaamia. Vanhaa Helsinkiä kuvaavaa taidetta edusti J. Knutsonin Katajanokka-aiheinen öljymaalaus. Muista taideostoista mainittakoon Erkki Tantun puupiirrokset: Ikkunastani, Näkymä Kirjatyöntekijänkadulta Hakaniemeen päin sekä Ilta-aurinkoa Kalliossa. R. Lagerstamin öljymaalaus kuvasi entistä Kaisaniemen lammikkoa, taustalla Kansallisteatteri.

Kodinsisustusesineistä, joita kertomusvuonna ostettiin vain muutamia, mainittakoon sinilasinen empireamppeli sekä käsityöläiskodin sisustusta varten hankitut kaapit ja tuolit.

Mitalikokoelmiin ostettiin Helsingin Ylioppilaskunnan kirjaston 100-vuotisjuhlamitali ja arkkit. Wivi Lönnin 85-vuotismitali.

Tuomarinkylän kartanon päärakennuksesta tehdyt mittapiirustukset ja kartanon puiston maastopiirustukset kuuluvat enemmän museon toimesta suoritettujen tutkimustöiden kuin ostojen piiriin. Rakennusten mittauksen ja piirustusten laadinnan suoritti arkkit.yliopp. Pertti Ingervo.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Museon kannalta oli kertomusvuoden talo- ja katurakennustoiminta niin vilkasta, että oli täysi työ saada purettavat rakennukset valokuvatuiksi ja talletetuiksi edes kuvina se vaihe, jolloin luontoperäinen maapohja oli tontilla näkyvissä. Kluuvikadulla seurattiin vanhaan Kluuvinlahden pohjaan lyötyjen tukipaalujen paljastumista, Kasarmikadun ja Pohj. Makasiinikadun kulmassa tuli näkyviin entisiä rantakallioita, jotka sitten rakennuksen perustusta tehtäessä rikottiin. Aleksanterikadulla löytyi valtioneuvoston talon seinustalta jätteitä maanalaisista kiertoportaista. Helsingin rannoista, äärialueiden metsistä ja lähivesien saarista, jotka olivat muuttamassa muotoaan rakennettavien pikateiden ym. takia, hankittiin museolle valokuvia 117 ja valokuvanegatiivejä 688. Lauttasaarta, Karhusaarta, Kulosaarta, Tammisaloa, Roihuvuorta, Munkkiniemeä, Sompasaarta ja Tuomarinkylää valokuvattiin moneen otteeseen, samoin Haagaa. Myöskin valokuvattiin Tukholman päiväkodin vanhaa kalustoa, askartelu- ja leikkivälineitä ja lasten oloa lastentarhassa sekä Kaartinhallia, missä loppuunmyynnit ennen purkamista olivat käynnissä. Uudesta Alppilan kirkosta hankittiin hyvä valokuvakokoelma.

Mariankatu 9:ssä sijainneen vanhan puurakennuksen, jonka purkaminen aloitettiin 1. 3., purkamisvaiheessa oli museo saanut luvan ottaa talteen vain muutamia vanhan rakennustekniikan kannalta kiintoisia hirrenpätkiä, vuorilautaa yms. Työpaikalla tapahtunutta hävitystyötä valokuvattiin museon toimesta.

Museon kokoelmiin kuuluvista esineistä, lähinnä kertomusvuoden hankinnoista, valmistui 210 uutta negatiivia. Esinetutkimuksia varten kuvattiin museon kaunis ja kiintoisa nenäliinakokoelma sekä joukko muita käsitöitä.

Museon kuva-arkiston luettelointi edistyi jatkuvasti. Kadunnimittäin järjestetty rivirekisteri lisääntyi 163 liuskalla ja oli luettelon numeroluku vuoden lopussa 5 727. Kertomusvuonna aloitettiin myös asiahakemistona käytettävän rivirekisterin puhtaaksikirjoittaminen ja saatiin valmiiksi selvitetyksi 1 459 hakusanaliuskaa. Arkistoa käyttäville tutkijoille ja muille tilaajille toimitettiin näiden tarvitsemia valokuvavedoksia. Paitsi museon ja kaupungin tilauksia valmistettiin kertomusvuonna vedoksia 138 eri negatiivista. Näistä tilauksista saatiin arkistoon 9 reproduktionegatiivia. Kuva-arkistoon liittyvään kuvalaattakokoelmaan saatiin 82 uutta laattaa.

Kokoelmien hoito ym. Taidekokoelmiin kuuluvista öljymaalauksista kunnostettiin ja puhdistettiin vuoden aikana 19. Lisäksi korjattiin ja kullattiin osittain uudelleen 8 suurikokoista kehystä.

Tekstiilikokoelmien korjauksiin käytettiin yhteensä 83 työtuntia. Varastointia varten hankittiin uusia säilytyslaatikoita.

Museon päävarastossa aloitettiin joulukuussa rautaesineiden käsittely. Töiden johdossa oli Kansallismuseon kemisti maist. Jorma Savola.

Vuoden aikana valmistettiin sijoituspiirustukset lasi-, posliini-, tina-, hopea- ja kultakaapistoista sekä mitali- ja kunniamerkkilaatikoista. Näytteillä olevista käsityökokoelmista laadittiin samoin sijoituspiirustukset paikkaluetteloja varten. Stereonegatiivien oikaisuvedoksia, jotka vastasivat mittapiirustuksia, valmistui 47. Kunniamerkki- ja mitalikokoelmasta valmistui 52 uutta luettelokorttia. Museon nenäliina-, neulatyyny- yms. kokoelmat selvitettiin ja luetteloitiin uudelleen.

Opastukset ja käynnit museossa. Eri yhdistysten ja kerhojen jäsenilleen järjestämiä ryhmäkäyntejä museoon oli kertomusvuonna 27. Opastuksia ja luentoja, jotka tapahtuivat muulloin kuin museon aukioloaikoina, piti museonhoitaja 8 eri ryhmälle. Vanhusten kerhoille myönnettiin vapautus sisäänpääsymaksusta myös päivisin.

Eräitä museoesineitä annettiin lainaksi Suomenlinnan museolle Suomen sodan (1808—1809) muistonäyttelyä varten sekä Kuusinen Oy:n pyynnöstä »Piippu kautta aikojen» -nimiseen näyttelyyn. Lisäksi lainattiin neljä vanhaa kaupunginosaa esittävää ilmavalokuvasuurennusta Kööpenhaminassa, Tukholmassa ja Helsingissä avoinna olleeseen »Eurooppa entistää» -nimiseen näyttelyyn.

Museon kokoelmiin tutustui kertomusvuonna kaikkiaan 8 456 henkilöä, joista maksavia kävijöitä oli 4 522. Kaupungin kansakoulujen luokkia kävi 32, oppilasmäärän ollessa 816. Oppikouluista kävi 17 luokkaa, joiden oppilasluku yhteensä oli 566. Maaseudulta tuli lisäksi 9 luokkaa ja yhteensä 180 oppilasta.

Kokoelmat olivat avoinna päivittäin samoin kuin edellisenäkin vuonna. Maksavia kävijöitä oli runsaimmin elokuussa. Kävijämäärä oli pienin joulukuussa.

Tehostaakseen museon yleisönpalvelua oli museolautakunta v. 1957 esittänyt kaupunginmuseoon ohjaavien viittakilpien asettamista Hesperian puistoon. Viittakilvet saatiin kertomusvuoden syyskuussa, toinen museorakennuksen eteläsivulle, toinen itäisen julkisivun puolelle puistotien varteen.

Kiinteistön korjaukset. Kertomusvuonna uusittiin Hakasalmen huvilan päärakennuksen palotikkaat, pohjoisen sivurakennuksen kaksi uunia sekä eteläisessä sivurakennuksessa, joka oli talonmies-vahtimestarin virka-asuntona, korjattiin kahden huoneen lattiat ja paperoitiin seinät yhdessä huoneessa. Kattojen syöksytorvia uusittiin osittain. Kiinteistön korjauksiin käytti talorakennusosasto kertomusvuonna 119 232 mk. Talo-osaston hoidossa olevan kaluston hankintaan ja hoitoon käytettiin 8 027 mk.

Tulot ja menot. Pääsymaksuista, jotka olivat 50 mk aikuisilta ja lapsilta sekä opintoryhmiin kuuluvilta henkilöiltä 20 mk, kertyi tuloja yhteensä 190 550 mk. Museon opaskirjoista saatiin 25 780 mk ja postikorteista 5 200 mk, joten tulot kaikkiaan olivat 221 530 mk.

Kertomusvuoden menojen kokonaissumma oli 10 405 816 mk, jakautuen seuraavasti: palkkiot 78 600 mk, vakinaiset viranhaltijat 2 658 070 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 163 748 mk, viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset 112 196 mk, muut palkkamenot 1 022 209 mk, vuokra 3 041 328 mk, lämpö 434 394 mk, valaistus 331 329 mk, vedenkulutus 8 020 mk, kokoelmien kartuttaminen (s.m.) 948 628 mk, kokoelmien hoito 407 431 mk, valokuvaukset 450 000 mk, kaluston hankinta 141 008 mk, kaluston kunnossapito 169 276 mk, painatus ja sidonta 105 247 mk, tarverahat 192 961 mk, siivoustarvikkeet 60 787 mk, kuljetus- ja muuttokulut 44 584 mk.

31. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. Musiikkilautakuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana fil.maist. Veikko Loppi, varapuheenjohtajana toimitt. Ontro Virtanen sekä jäseninä dos. Ester-Margaret v. Frenckell, sosiaalipääll. Kalle Koponen, fil.maist. Patrik Lilius, siht. Johan Pajusola, toimitt. Hilkka Saarikoski, hallitusneuvos Arvo Salminen ja prof. Martti Turunen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli fil.maist. Loppi. Lautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies Kurt Walldén.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 244. Lähetettyjä kirjeitä oli 181. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 238 ja saapuneiden kirjeiden määrä 242.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi fil.tri Nils-Eric Ringbom, taloudenhoitajana Doris Nordblom, kirjastonhoitajana fil.maist. Veikko Helasvuo ja toimistoapulaisena Raija Hornamo.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kaupunginorkesterin johtaja Tauno Hannikainen, intendentti Ringbom sekä lautakunnan jäsenet v. Frenckell, Lilius, Turunen ja Virtanen. Prof. Yrjö Selin osallistui ohjelmajaoston kokouksiin ilman äänioikeutta, varamiehenään konserttimest. Naum Levin.

Koesoittoarvostelulautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana prof. Hannikainen, sihteerinä intendentti Ringbom sekä lautakunnan edustajina jäsenet Lilius ja Turunen, Suomen Kansallisoopperan kapellimestari ja Suomen Muusikkojen Liiton edustaja; lisäksi kuului arvostelulautakuntaan viisi orkesterin jäsentä, jotka edustivat orkesterin valtuuskuntaa ja ao. ääniryhmää.

Lautakunta oikeutettiin maksamaan kertomusvuonna eri teattereille, musiikki- ym. taidelaitoksille ja -yhdistyksille avustuksina yhteensä 86 052 000 mk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet olivat lähettäneet toimintakertomuksensa lautakunnalle, jonka määräämät valvojat, perehdyttyään avustusmäärien käyttöön, puolsivat avustusten myöntämistä asianomaisille myös v:ksi 1959.

Kaupunginhallitus oli myöntänyt Helsingin Työväen Lapsilaulajille 150 000 mk:n, Arbetets Vänner i Tölö -nimiselle yhdistykselle 50 000 mk:n ja Suomen Musiikkinuorisolle 60 000 mk:n suuruiset avustukset ja velvoittanut lautakunnan 1. 4. 1959 mennessä antamaan selostuksen näiden varojen käytöstä. Lautakunta antoi selostuksensa myös v. 1957 myönnettyjen vastaavanlaisten varojen käytöstä.

Oy. Yleisradio Ab:n ja musiikkilautakunnan välisen, v. 1953 solmitun sopimuksen perusteella jatkui kaupunginorkesterin konserttien radiointi kertomusvuonna samoin kuin aikaisemminkin.

Suomen Kansallisoopperan ja lautakunnan kesken aikaisemmin voimassa ollut sopimus päättyi 31. 8. Uusi sopimus oli voimassa 1. 9. alkaen vuoden loppuun ja oli se suunnilleen samansisältöinen kuin aikaisemmin. Uudessa sopimuksessa oli otettu huomioon oopperasäätiön esittämät, orkesterin jousiston vahvuutta koskevat toivomukset.

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välinen kertomusvuodeksi tehty sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisempikin sopimus. Sen mukaan suoritettiin

kaupunginorkesterin esittämistä, tekijänoikeuslain alaisista sävellyksistä Teostolle 175 000 mk:n vuotuinen kokonaiskorvaus.

Helsingin Torvisoittokunnan ja musiikkilautakunnan välisen, v. 1957 voimaan tulleen sopimuksen mukaan huolehti soittokunta sen haltuun uskotuista, kaupungin omistamista soittokoneista ja nuotti- ym. materiaalista sekä sitoutui esiintymään korvauksetta 30 ulkoilmakonsertissa kesän aikana. Kaupunki puolestaan varasi soittokunnalle huoneiston vuokratta. Soittokunnalle myönnettiin myös avustus kaupungin varoista.

Esitykset. Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksiä seuraavista asioista: ajanmukaisen konserttisalin saamisesta Helsinkiin; neuvottelukunnan asettamisesta valmistelemaan pääkaupungin orkesteriolojen uudistamiskysymystä; kaupunginorkesterin jäsenten palkkojen ja tilapäisavustajien palkkioiden korottamisesta sekä jousisoitinten soittajien virkojen perustamisesta kaupunginorkesteriin.

Lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle useita lausuntoja eri teattereiden, taidelaitosten, kuorojen ym. avustusanomuksista, puoltaen näitä useimmissa tapauksissa. Hylkäävän lausunnon antoi lautakunta kolmessa tapauksessa.

Lautakunta antoi vielä kaupunginhallitukselle lausunnon seuraavista mietinnöistä: sivistystoimen pääluokkaan merkittyjen avustusten vastaisia myöntämisperusteita tutkimaan asetetun komitean sekä talousarvion tarkistuskomitean antamista mietinnöistä.

Palkkalautakunnalle annettiin sen pyynnöstä lausunto virkasäännössä mahdollisesti havaituista epäkohdista.

Kaupunginorkesteri. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen prof. Tauno Hannikainen. Konserttimestarina oli viulutait. Naum Levin.

Koevuoden jälkeen nimitettiin vakinaisiin virkoihin seuraavat orkesterin jäsenet: huilunsoittaja Tapani Nissinen, II lyömäsoitinten soittaja Emil Silvennoinen, I lyömäsoitinten soittaja Kauko Laukkonen, sellonsoittajat Eeva-Liisa Hirvonen, Erkki Rautio ja Veikko Höylä sekä klarinetinsoittaja Pekka Lahti. II harpunsoittajan ja III huilunsoittajan virkoja ei vielä onnistuttu täyttämään. Orkesterin jäsenmäärä oli vuoden lopussa 80.

Eläkkeelle siirtyi kontrabassonsoittaja Väinö Kamu 1. 9., huilunsoittaja Reino Veijalainen 1. 10. sekä 1. 11. alkaen lyömäsoitinten soittaja Gunnar Koskinen.

Orkesterin jäsen, I viulunsoittaja Toivo Salovuori kuoli kertomusvuonna.

Koesoiton perusteella nimitti lautakunta soittajanvirkoihin viisi henkilöä.

Orkesterin valtuuskuntaan valitsivat jäsenet keskuudestaan soittokaudeksi 1957/58 seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi Aarne Viljavan sekä jäseniksi Eino Rautasuon ja Vili Pullisen, varalle valittiin Yrjö Selin ja Reino Salo. Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen Armas Karsti.

Musiikkilautakunnan ja liikemies Einar Lindstedtin välinen sopimus konserttiohjelmien julkaisemisesta ja myynnistä jatkui edelleen ilman irtisanomista kertomusvuoden aikana. Liikemies Lindstedtin kaupungille suorittama 150 000 mk:n korvaus sekä sinfoniakonserttien ja matineoiden ohjelmien hinnat, 50 ja 25 mk kpl, olivat samat kuin edellisenäkin vuonna.

Konserttien sävellyksiä ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä koskevista selostuksista, jotka liittyivät ohjelmiin painettuina lisälehtinä, huolehti edelleenkin kaupunginorkesterin intendentti eri korvauksesta.

Kaupunginorkesterin kirjastoon hankittiin kertomusvuonna 24 täydellistä orkesterimateriaalia partituureineen sekä yksi orkesteripartituuri.

Kertomusvuoden aikana pidettiin yliopiston juhlasalissa 30 varsinaista sinfoniakonserttia, jotka jakaantuivat kahteen sarjaan. Kausitilaajilla oli mahdollisuus lunastaa entisiä kausikorttejaan vastaavat uudet kausikortit.

Päiväkonsertteja pidettiin kevätkaudella Konservatoriossa 4 koululaiskonsertin sarjana, syyskaudesta alkoi yliopiston juhlasalissa sinfoniakonserttien uusintoina sarja, johon syksyllä kuului kaksi konserttia. Sarjakonserttien lisäksi järjestettiin tavanomainen vappumatinea.

Varsinaisiin sinfoniakonsertteihin myytiin pääsylippuja kaikkiaan 17 615 eli keskimäärin 587 lippua konserttia kohden (633 lippua v. 1957), koululaiskonsertteihin 1 587 lippua eli keskimäärin 396 (481) lippua konserttia kohden, sinfoniakonserttien uusintoina pidettyihin matineoihin 461 eli keskimäärin 230 lippua konserttia kohden ja vappumatineaan 775 lippua. Myytyjen konserttilippujen kokonaismäärä oli siis 20 438 (28 943).

Kausikortteja myytiin seuraavasti: sinfoniakonserttien A-sarja 961 ja B-sarja 678,

yhteensä 1 639; koululaiskonsertteihin kevätkaudella 304 ja sinfoniakonserttien uusintoihin syyskaudella 104, yhteensä 2 047.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat samat kuin edellisenä vuonna, nimittäin 500, 400 ja 300 mk/kpl. Näiden konserttien kausikorttien ostajille myönnettiin 10 %:n alennus.

Kaupunginorkesteri avusti vuoden aikana 162:ssa ooppera-, baletti- ja operettinäytännössä ja neljässä konsertti- ja juhlatilaisuudessa. Orkesteri avusti makustta Sibeliusviikon konserteissa sekä Suomen Musiikkinuorison (Jeunesses musicales) sinfoniakonsertissa. Yhteistoiminta Suomen Laulu, Svenska Oratorieföreningen ja Akateeminen Laulu nimisten kuorojen kanssa jatkui entiseen tapaan, siten että orkesteri ja kuorot vuorotellen avustivat toisiaan eri tilaisuuksissaan.

Lautakunta sisällytti kertomusvuonna Suomen Säveltaiteilijain Liiton perinteellisen vuosikonsertin sinfoniakonserttiensa tilaussarjaan.

Musiikkilautakunta valtuutti kaupunginorkesterin ohjelmajaoston kehittämään ja valmistelemaan kaupunginorkesterin konserttimatkaa Sveitsiin ja mahdollisesti muihin maihin.

Kertomusvuodeksi oli kaupunginorkesteria varten anottu valtionavustusta 9 mmk. Sitä myönnettiin kuitenkin vain 2.2 mmk.

32. Konepajatoimikunta

(Konepajatoimikuntaa ei kertomusvuodeksi asetettu).

33. Yleiset työt

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1958 puheenjohtajana osastopääll. Valtter Laitinen, varapuheenjohtajana yli-ins. Harald Backman sekä jäseninä dipl.ins. Ilmari Helanto, varat. Gustaf Laurent, lehtori Aarre Loimaranta, johtaja Fritiof Sundqvist, kaup.joht. Arno Tuurna, viilaaja Veikko Vanhanen ja pääluottamusmies Erkki Westerlund.

Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty teollisuus- ja rakennustointa johtava apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi varat. Tauno Lehtinen.

Lautakunta kokoontui 47 kertaa ja käsitteli 1 778 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 532.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan kertomusvuoden aikana tekemistä lopullisista päätöksistä mainittakoon seuraavat tärkeimmät:

K a t u r a k e n n u s o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v i a : Rajasaaren puhdistamon laajentamista varten päätti lautakunta oikeuttaa katurakennusosaston tekemään sopimuksen Oy. Yleisen Insinööritoimiston kanssa ilmansyöttöputkiston ja ilmasolien puhtaaksipuhallusputkien hankinnasta ja asennuksesta hintaan 7.805 mmk ja 720 kpl:een ilmanhajoituslevyerän hankinnasta kiinnitystarpeineen hintaan 410 000 mk sekä tilaamaan em. yhtiöltä tarvittavat välppä- ja pumppulaitteet hintaan 9.834 mmk ja Oy. S. G. Tuderukselta National R 4 AP 8 -tyyppisen voimakoneen, joka oli varustettu Oy. Strömberg Ab:n generaattorilla, arviohintaan 15 862 647 mk (24. 2. 307 §, 2. 6. 790 §, 30. 6. 965 §). Puhdistamon laajennuksen toisen vaiheen rakennustyö päätettiin antaa Oy. Yleisen Insinööritoimiston suoritettavaksi urakkahintaan 38.75 mmk (1. 9. 1 192 §).

Hopeasalmentien sillan rakentaminen päätettiin antaa Sillanrakennus Oy:n tehtäväksi 8.35 mmk:n urakkahinnasta (5. 5. 648 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin antamaan katupäällystystyöt tarjouksen tehneille eri toiminimille huomioon ottaen tarjousten edullisuuden kaupungille (12. 5. 701 §, 21. 7. 1 051 §).

Herttoniemen pikatien Saarenniityn urheilukentän kohdalle tehtävän alikulkutunnelin rakennusurakan päätti lautakunta antaa Rakennus- ja Insinööritoimisto Oy. Erector Ab:n tehtäväksi hintaan 10.35 mmk (30. 6. 964 §) sekä Tupasaarentien yli tehtävän pikatien kaksoissillan rakennusurakan Rakennus- ja Insinööritoimisto Yrjö Karjalaiselle 17.25 mmk:n urakkahinnasta (27. 10. 1 455 §).

Strömsin pumppuaseman rakennus- ja koneistotyön päätti lautakunta antaa Oy. Veston suoritettavaksi 15.75 mmk:n urakkahintaan (8. 12. 1 668 §) sekä Kulosaaren puhdistamon koneisto- ja rakennustöiden suorituksen toiminimi G. V. Berg & Co:lle hintaan 36.672 mmk sekä oikeuttaa katurakennusosaston allekirjoittamaan urakkasopimuksen siten, että toiminimi vastasi myös maa- ja rakennustöiden sopimuksen mukaisesta täyttämisestä, vaikka se näiden töiden osalta käyttikin alaurakoitsijana Oy. Yleistä Insinööritoimistoa (22. 12. 1 771 §).

T a l o r a k e n n u s o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v i a : Lautakunta päätti antaa jäljempänä mainittujen rakennusten suunnittelun tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta seuraavien arkkitehtien suoritettavaksi: Malmin sairaalan hoitohenkilökunnan

uusi asuntolarakennus, arkkit. Toivo Löyskä (13. 1. 33 §) sekä Eteläsataman matkustajalaiturin varastorakennus, arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkonen (4. 8. 1 069 §). Sosiaalivirastotalon suunnittelu annettiin arkkit. Heikki Sirenin tehtäväksi arkkitehtiliiton vahvistaman palkkiotaksan mukaisesta arkkitehtipalkkiosta kuitenkin siten, että palkkio sovitaan prosenttimäärältään enintään ko. taksan mukaan kyseeseen tulevan prosenttilatituudin alarajan ja keskivälin keskiarvon suuruiseksi (28. 4. 623 §).

Oulunkylän kansakoulun putkitöiden suorittaminen päätettiin antaa Vesijohtoliike Huber Oy:lle hintaan 9.969 mmk (13. 1. 35 §). Suomenlinnan kansakoulun rakennus-, kone- ja sähköteknilliset työt annettiin toiminimi Viisas & Limon tehtäväksi 49.39 mmk:n urakkahinnasta (18. 8. 1 131 §). Lisäksi lautakunta päätti, että kertomusvuoden talousarvioon merkittyä, Eläintarhan kansakoulun lämpö- ja vesijohtojen täydellistä uusimista varten tarkoitettua määrärahaa ei kertomusvuonna käytetä lämminvesiboilerin uusintaa varten tarvittavaa rahamäärää lukuun ottamatta sekä että Kaisaniemen kansakoulun lämpö-, vesi- ja viemärijohtojen, ilmanvaihtolaitteiden, opetuskeittiön ja suihkuhuoneen uusimista varten samoin varatut määrärahat siirretään v. 1959 käytettäväksi (5. 5. 653 §).

Jätteiden polttolaitoksen maan- ja kallionpoistotyöt annettiin urakkana Elovuori & Kumpp. Oy:lle yhtiön tarjouksen mukaisilla hinnoilla (13. 1. 36 §).

Elintarvikekeskuksen juurikasvaraston kuljetus- ja tavarankäsittelylaitteet päätettiin tilata Oy. Ammukselta hintaan 7.695 mmk, edellyttäen että kaupunginhallitus hyväksyy ko. varaston pääpiirustukset (20. 1. 85 §). Helsinginkatu 24:ään tulevien matalapainehöyrykattiloiden uusimistyö päätettiin tilata Keskuslämpö Oy:ltä hintaan 8.33 mmk, mikäli oikeus määrärahan ylittämiseen myönnetään (2. 6. 807 §).

Hanasaaren voimalaitoksen teräskattotuolien hankinta annettiin Rontu Oy:lle hintaan 15.73 mmk (27. 1. 132 §), menovesikanavan ja viemärien perustuksen urakkatyö Silta ja Satama Oy:lle hintaan 11.55 mmk (21. 4. 586 §), voimalaitoksen maalaustyö Maalausliike J. Mellais Oy:n suoritettavaksi 6.77 mmk:n hinnasta (10. 11. 1 523 §) sekä voimalaitostyömaan paalutustyö Pohjavahvistus Oy:n suoritettavaksi laskutustyönä yhtiön tarjouksen mukaisesti, kuitenkin eräillä ehdoilla (30. 6. 942 §). Voimalaitoksen lämpöjohtotöiden suoritus annettiin Onninen Oy:lle hintaan 8.044 mmk (8. 9. 1 220 §).

Koskelan lämpökeskuksen ja keskuspesulan louhintatöiden suoritus annettiin yksikköhintaurakkana Maa ja Kallio Oy:lle (27. 1. 135 §), rakennusteknillisten töiden suoritus urakkana Rakennustoimisto Laatubetoni Oy:lle 249 mmk:n hinnasta (1. 9. 1 191 §), putkijohtotyöt päätettiin tilata Oy. Radiator Ab:lta hintaan 33.655 mmk ja ilmanvaihtolaitteet Oy. Aerator Ab:lta hintaan 17 604 700 mk (15. 9. 1 256 §), sähkötöiden suoritus annettiin Itäsuomalainen Sähkö Oy:lle 23 mmk:n yhteishintaan (29. 9. 1 327 §). Lämpökeskuksen putkityöt, vedenkäsittelylaitoksen asennus sekä keskuspesulan höyry- ja lauhdevesikeskuksen sekä lämpökeskuksen ja pesulan välisten höyry- ja lauhdevesijohtojen hankinta ja asennus päätettiin tilata vesijohtoliike Huber Oy:ltä hintaan 8.606 mmk (13. 10. 1 385 §). Keskuspesulan pesu- ym. koneet tarjousten mukaisesti asennettuina päätettiin tilata G. V. Berg & Co:lta hintaan 36.091 mmk, Oy. Structorilta hintaan 43.799 mmk, Oy. Ainekolta hintaan 8.571 mmk, Oy. Telkolta hintaan 13.310 mmk sekä Oy. Mercantilelta hintaan 160 000 mk, ollen koko hankinnan yhteissumma 101.631 mmk (14. 4. 547 §, 21. 7. 1 038 §). Lautakunta oikeutti talorakennusosaston tilaamaan Koskelan sairaskodin ja keskuspesulan kaukolämmityslaitteet ja -työt Radiator Oy:ltä hintaan 7.865 mmk (15. 12. 1 709 §). Lisäksi päätettiin antaa Koskelan sairaskodin keskusrakennuksen louhintatyöt yksikköhintaurakkana Vesto Oy:n suoritettavaksi (3. 11. 1 496 §).

Toukolan konekorjaamon muuntamon, I ja II lisärakennuksen sekä vanhan konekorjaamon rakennusmuutoksen sähkötyöt annettiin Oy. Strömberg Ab:n suoritettavaksi hintaan 22 949 315 mk (10. 2. 227 §).

Lautakunta päätti antaa sähkölaitoksen seitsemän muuntamorakennuksen rakennustyön Y. Torvisen tehtäväksi yhteishintaan 6.65 mmk ja toisen, myös seitsemän rakennusta käsittävän muuntamoryhmän rakennustöiden suorituksen Kehärakenne Oy:lle yhteishintaan 8.84 mmk (17. 3. 429 §).

Lautakunta päätti antaa jäljempänä mainittujen rakennusten konstruktiosuunnittelun suoritettavaksi tavanmukaisesta insinööripalkkiosta seuraavasti: keskuspesulan, ins. Lasse Karkan tehtäväksi, Koskelan sairaskodin keskusrakennuksen, prof. Viljo Kuuskosken tehtäväksi, rakennusviraston toimistotalon, Rakento Oy:n tehtäväksi sekä sosiaalivirastotalon, insinööritoimisto Magnus Malmbergin tehtäväksi (28. 4. 621 §, 17. 11. 1 548 §).

Sosiaalivirastotalon koneteknillisten suunnitelmien laatiminen päätettiin antaa Voima- ja Polttoainetaloudellisen yhdistyksen Ekonon tehtäväksi ja insinööritoimisto Risto Mäenpään tehtäväksi saman rakennuksen sähköteknillisten suunnitelmien laadinta tavanmukaisesta palkkiosta (24. 11. 1 594 §).

Herttoniemen kytkinlaitoksen rakennusteknillisten töiden suoritus annettiin Rakennusliike Viisas & Limon tehtäväksi 50 mmk:n urakkahinnasta (12. 5. 691 §).

Auroran sairaalan korkeapainehöyrykattilan päätti lautakunta tilata Rosenlew Oy:ltä hintaan 19.5 mmk lisättynä liikevaihtoverolla (19. 5. 738 §).

Lautakunta päätti antaa suomenkielisen työväenopiston kalustonhankinnan Rakennuspuusepäntyöt Oy:n tehtäväksi hintaan 5.465 mmk. Maalaustyöt annettiin K. Zetterberg & Kumppanit -nimiselle toiminimelle hintaan 8 604 746 mk (2. 6. 802 §, 16. 6. 887 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talorakennusosaston tilaamaan rakennusviraston konekorjaamon muutos- ja lisärakennuksen koneteknilliset työt vesi- ja viemärijohtotöiden osalta vesilaitokselta hintaan 5.55 mmk, lämpö- sekä paineilma-, hitsaus- ja jäteöljyjohtojen ja -laitteiden asennustyöt Vesijohtoliike Onninen Oy:ltä hintaan 24.054 mmk sekä ilmanvaihtolaitteita koskevat työt Valmet Oy:ltä hintaan 8.862 mmk (16. 6. 888 §).

Talorakennusosasto oikeutettiin tilaamaan Marian sairaalan talousrakennuksen muutostyöhön kuuluvat sähkötyöt sähkölaitokselta (16. 6. 885 §) sekä Malmin sairaalan vanhan päärakennuksen vesi- ja viemärijohtojen uusimistyöt vesilaitokselta (10. 11. 1 521 §). Maa ja Kallio Oy. -nimisen yhtiön tehtäväksi annettiin Hesperian sairaalan uudisrakennuksen ja tuberkuloositoimistorakennuksen louhintatyöt (1. 9. 1 190 §, 22. 12. 1 757 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talorakennusosaston tekemään Contracta Oy:n (urakoitsijan) kanssa mainitun yhtiön 8. 10. päivätyn, Meritullinkadun virastotalon rakennusurakkasopimukseen liittyvän korvausvaatimuksen johdosta sopimuksen, jonka mukaan kaupunki suorittaa Contracta Oy:lle em. rakennustyön urakoitsijasta riippumattomista viivästyksistä urakoitsijalle aiheutuneina lisäkustannuksina kertakaikkisena korvauksena 3.2 mmk eräillä tarkemmin määritellyillä ehdoilla (20. 10. 1 418 §).

P u i s t o - o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v i a : Lautakunta päätti myöntää Oy. Yleisradio Ab:lle luvan televisiolähetyksen järjestämiseen kaupungin talvipuutarhasta 30. 9. klo 18.30—19.00 vuokratta. Harjoitukset esitystä varten saatiin pitää samassa paikassa aikana 29. 9.—30. 9. kasvihuoneiden sulkemisajan jälkeen. Yhtiö velvoitettiin korvaamaan kaupungille em. toimenpiteiden mahdollisesti aiheuttamat kasvien vahingot ja ylimääräiset kulut (22. 9. 1 279 §).

H a n k i n t a o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v i a : Kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta päätti lautakunta oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan paalutukkeja, kokonaishankintahintana 6.175 mmk, veistettyä puutavaraa, kokonaishankintahintaan 19.4 mmk (3. 2. 185, 186 §) sekä lisäksi eräitä eriä sahattua ja höylättyä puutavaraa (3. 3. 357 §, 29. 9. 1 312 §, 27. 10. 1 443 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Exim Ab:lta Hanasaaren voimalaitosrakennukseen tarvittavat kattolevyt ja tuulettimet yhteishintaan 7 576 £ fob Liverpool (3. 3. 352 §); tilaamaan Osakeyhtiö Ekströmin Koneliikkeeltä 3 kpl Jones KL 33 -merkkisiä liikkuvia nostureita lisälaitteineen hintaan 4 089 400 mk/kpl vapaasti Helsingissä (3. 3. 355 §) sekä tilaamaan Oy. Rolac Ab:lta 12 traktoria hintaan 651 000 mk/kpl, 6 traktoria harjalaitteineen hintaan 817 000 mk/kpl sekä 5 traktoria kuormaajineen, sora- ja lumikauhoineen hintaan 835 000 mk/kpl liikevaihtoveroineen vapaasti Hangossa (14. 4. 533 §).

Lautakunta oikeutti hankintaosaston tekemään sopimuksia nestemäisen polttoaineen hankinnasta kaupungin laitoksia, kiinteistöjä ym. varten (14. 4. 535 §, 30. 6. 939, 940 §, 21. 7. 1 033 §, 10. 11. 1 526 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Kone Oy:ltä 5 kpl siltanostureita yhteishintaan 7.156 mmk lisättynä liikevaihtoverolla (5. 5. 652 §).

Oy. Rudus Ab:lta oikeutettiin osasto tilaamaan n. 48 000 m³ katusoraa hintaan 618 mk/m³ toimitettavaksi tarkemmin määrättyihin paikkoihin sekä sovittavina toimitusaikoina (12. 5. 698 §).

Lautakunta päätti vahvistaa rakennusviraston osastojen noudatettavaksi ohjeet siirrettävien työmaarakennusten luovutuksesta ja hoidosta (2. 6. 775 §).

Lautakunta päätti, muuttaen 18. 6. 1956 tekemäänsä päätöstä, luopua Demag-nosturin hankinnasta sekä oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Oy. Ekströmin koneliikkeeltä

Austin Western -nosturin tarvittavine laitteineen hintaan 8.819 mmk vapaasti tullattuna Helsingissä liikevaihtoveroineen (2. 6. 779 §) sekä muuttaen 27. 2. 1956 tekemäänsä päätöstä, oikeuttaa osaston tilaamaan Valmet Oy:ltä Valmet TD7 -merkkisen 5 m:n nostolaitteella varustetun haarukkatrukin hintaan 5 757 500 mk vapaasti tehtaalla Tampereella (16. 6. 867 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Vanajan Autotehdas Oy:ltä VAK 2—4000 merkkinen kuorma-auton alusta hintaan 2 287 800 mk ja puoliperävaunu TP-50 renkaineen hintaan 533 122 mk, Haka-auto Oy:ltä 2 kpl MAN 415 L1 merkkistä kuorma-autonalustaa hintaan 2 137 500 mk/kpl sekä Autola Oy:ltä Commer B-569 merkkinen kuorma-auton alusta hintaan 1 242 125 mk ja Commer C-715 merkkinen kuorma-auton alusta hintaan 1 596 475 mk (16. 6. 868 §).

Lisäksi lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Järvenpään Sementtituote Oy:ltä 1 000 kpl jalallisia uurreputkia, läpimitta 80 cm, yhteishintaan 4.08 mmk ja Kattopeite Oy:ltä 1 230 kpl 100 cm:n läpimittaisia jalallisia uurreputkia yhteishintaan 7 564 500 mk (13. 10. 1 384 §) sekä OTK:lta 464 500 kg betoniterästä ja 635 000 kg harjaterästä yhteishintaan 53 891 590 mk (24. 11. 1 583 §).

Muista tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon seuraavat: Lautakunta päätti, huomioon ottaen vallitsevan vaikean työllisyystilanteen, kehottaa rakennusviraston osastoja pidättäytymään mahdollisuuksien mukaan kaupungin palveluksessa vakinaisesti olevien työntekijäin irtisanomisesta (13. 1. 53 §).

Lautakunnan kokoukset kertomusvuonna päätettiin pitää maanantaisin klo 16.00 alkaen, paitsi kesäaikana klo 15.00 alkaen (20. 1. 72 §).

Kaup.ins. Walter Starckin estettynä ollessa määrättiin katurak.pääll. Yrjö Virtanen, puhtaanapitopääll. Bror Ax ja I apul.katurak.pääll. Kaarlo Laurila hyväksymään rakennusviraston puolesta laskuja ja niihin verrattavia asiakirjoja (20. 1. 73 §).

Rakennusviraston osastopäälliköiden omalla vastuulla suoritettavien hankintojen ja urakoiden ylimmät rajat vahvistettiin (20. 1. 74 §).

Lautakunta päätti kehottaa rakennusviraston ao. osastoja ottamaan tarkoin huomioon rakennussuunnitelmia ja niihin tulevia muutoksia koskevissa asioissa kaupunginhallituksen 12. 6. kirjelmässään antamat ohjeet. Samalla kehotettiin viraston osastoja esittämään lautakunnalle rakennussuunnitelmien muutokset heti tarpeen niiden toteuttamiseen ilmetessä (30. 6. 932 §) sekä päätettiin kehotuksena ilmoittaa viraston kaikille osastoille, että työmaavartioinneista oli aina tehtävä kirjalliset sopimukset, että vartioimistehtäviin liittyvissä vakuutussopimuksissa oli pyrittävä mahdollisuuksien mukaan huomioimaan kaupungin edut ja että oli vältettävä sellaisten työkalujen ja muiden varusteiden säilyttämistä työmaakojuissa, jotka eivät olleet taarpeellisia työn suorituksessa (15. 9. 1 250 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt tärkeimmät esitykset, jotka on ryhmitelty viraston eri toimialojen mukaan, koskivat seuraavia asioita:

katurakennusosaston toimialaan kuuluvia: katujen ja teiden päällystämiseen, kunnostamiseen tai rakentamiseen varattujen määrärahojen käyttöä (20. 1. 96 §, 12. 5. 702—704 §, 27. 10. 1 457 §) tai määrärahan myöntämistä eräisiin korjaustöihin (4. 8. 1 072, 1 076 §); eräiden vesi- ja viemärijohtotöihin varattujen määrärahojen käyttöä (27. 1. 137 §, 21. 4. 594 §, 20. 10. 1 424 §, 8. 12. 1 670 §, 22. 12. 1 761 §); Myllypuron, Vartiokylän, Malmi-Tapanilan alueen, Oulunkylän asuntoalueen ja Puistolan kokoojajohtojen sekä Pukinmäeltä Puistolaan johtavan viemärijohdon piirustusten hyväksymistä sekä Malmin-Vanhankaupunginlahden kokoojaviemärisuunnitelman muuttamista (3. 2. 192 §, 24. 2. 306 §, 22. 9. 1 301 §, 22. 12. 1 760, 1 762 §); Vartiokylän uuden kansakoulun viemärien käyttöönottoa sekä yksityisten maalle tulevia viemäreitä koskevien sopimusten tekemistä (3. 2. 192 §); Tarvon moottoritien kaupungin rajan ja Huopalahdentien välisen osan rakentamista (3. 2. 197 §); Konalan pumppuaseman sekä Kulosaaren puhdistamon suunnitelmien hyväksymistä (10. 3. 394 §, 2. 6. 789 §); Hopeasalmentien sillan sekä Herttoniemen pikatielle siirtolapuutarhan kohdalle rakennettavan yhdistetyn pikarata- ja ajoneuvosillan suunnitelmien hyväksymistä (10. 3. 395 §, 24. 11. 1 608 §); eräiden esikaupunkialueen teiden kunnossapidon järjestelyä sekä tästä aiheutuvaa paikallisten rakennusjärjestysten tai niiden yksityisten pykälien kumoamista (17. 3. 421 §); Talin roskienlahottamon pääpiirustusten hyväksymistä (17. 3. 423 §); Pitäjänkujan viemäröimissuunnitelman hyväksymistä ja viemärirakennuskustannusten jakoehdotuksen laatimista (21. 7. 1 054, 1 055 §); Konalan kokoojaviemärien, Et.-Kaarelasta Las-

saksen kautta Konalan pumppuasemalle johtavan kokoojaviemärin ja sen sivuhaaran sekä Pukinmäen kokoojajohdon suuntien vahvistamista (29. 9. 1 324 §, 6. 10. 1 353 §, 13. 10. 1 397 §); eräiden säästyneiden määrärahojen käyttämistä kaupungin ulosmenoteiden polkupyöräteiden rakentamisen jatkamiseen ja esikaupunkialueen linja-autopysäkkien rakentamiseen (10. 11. 1 520 §); uuden Lahden tien Helsingin alueelle tulevan osan rakentamista (24. 11. 1 606 §); Kulosaaren ja Toukolan yhteisväestönsuojien rakennussuunnitelmien sekä Keski-Kallion väestönsuojan piirustusten hyväksymistä (1. 12. 1 641 §, 22. 12. 1 775, 1 776 §);

puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvia: eräiden v:n 1957 ja kertomusvuoden puhtaanapitomäärärahojen ylittämisoikeutta (13. 1. 27 §, 20. 1. 99 §, 21. 7. 1 032 §, 15. 9. 1 247 §);

talorakennusosaston toimialaan kuuluvia: seuraavien pää- tai luonnospiirustusten hyväksymistä: Marian sairaalan talousrakennuksen sekä osastojen K 1 ja K 2 korjaus- ja muutostöiden (20. 1. 83 §, 21. 4. 591 §), Malmin sairaalan korjaus-, muutos- ja lisärakennustöiden sekä pienoispuhdistamon rakennuksen (21. 4. 582 §, 12. 5. 690 §, 22. 12. 1 754 §), Nummelan parantolan henkilökunnan asuntolan rakennustöiden (15. 9. 1 251 §), Kivelän sairaalan rakennus n:o 9:n makuuhallin muutostöiden (21. 4. 590 §), Koskelan sairaskodin uuden lämpökeskusrakennuksen sekä keittiö- ja keskusrakennuksen rakennustöiden (24. 3. 454 §, 24. 11. 1 598 §), rakennusviraston virastotalorakennuksen (4. 8. 1 064 §), Meritullinkadun virastotalon lopullisten muutostöiden (27. 10. 1 444 §), Suomenlinnan ja Et.-Kaarelan kansakoulurakennusten (16. 6. 894 §, 3. 11. 1 503 §), Et.-Kaarelan lastentarha- ja lastenseimirakennuksen (22. 12. 1 752 §), Herttoniemeen tulevan vanhusten asuntolan (24. 11. 1 593 §), Kyläsaaren jätteiden polttolaitoksen (2. 6. 806 §, 3. 11. 1 502 §), kaupungin keskuspesulan (30. 6. 951 §), Stansvikin kartanon lisärakennuksen (2. 6. 798 §, 24. 11. 1 599 §), elintarvikekeskuksen juurikasvaraston (20. 1. 84 §), Haagan paloasemarakennuksen (4. 8. 1 063 §), Lauttasaaren vesisäiliön rakennustyön (24. 2. 295 §), Herttoniemen kytkinlaitoksen (27. 1. 128 §, 30. 6. 948 §), Kulosaaren jätevedenpuhdistamon (8. 12. 1 671 §), Sturenkadulla sijaitsevan poikien ammattikoulun B-rakennuksen öljy- ja kaasupullovaraston rakennustöiden sekä vanhan osan eräiden tilojen korjaus- ja muutostöiden (2. 6. 799 §, 1. 12. 1 634 §), Hernesaaressa sijaitsevan rakennusviraston autokorjaamon peruskorjaustöiden (16. 6. 893 §), sähkölaitoksen keskusvaraston ja korjauspajan muutos- ja korjaustöiden (15. 12. 1 708 §), urheilu- ja retkeilytoimiston keskuskorjaamon varastosuojan rakennustöiden (5. 5. 644 §), Hanasaaren voimalaitoksen höyry- ja öljyjohtojen venttiilikeskuksen rakennustöiden (27. 10. 1 453 §) ja Toukolan konekorjaamon konesuojarakennuksen laajennustyön piirustusten (22. 12. 1 751 §); suomenkielisen työväenopiston rakennustyömaalla työskennelleiden Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy:n työntekijöiden palkkasaatavien suorittamista kaupungin varoista ja saatavien perimistä toiminimen konkurssipesältä (31. 3. 492 §); määrärahojen myöntämistä, ylittämis- tai käyttöoikeutta mm. seuraaviin tarkoituksiin: matalapainekattiloiden uusimiseen Helsinginkatu 24:ssä olevassa rakennuksessa (14. 4. 549 §), Porolahden kansakoulu- ja kirjastorakennuksen piha- ym. töiden saattamiseksi päätökseen (12. 5. 692 §), Stansvikin kartanon lisärakennuksen rakennustyötä varten (2. 6. 798 §), Malmin sairaalan lisärakennuksen saattamiseksi loppuun (27. 10. 1 445 §), elintarvikekeskuksen juurikasvaraston rakennustöiden loppuun saattamiseksi (27. 10. 1 446 §), Toukolan konekorjaamon lisärakennuksen rakennustyön jatkamiseen (3. 11. 1 498 §) sekä suomenkielisen työväenopiston lisärakennuksen rakentamiseksi loppuun (17. 11. 1 556 §); muutostöiden suorittamista Huopalahden poliisivartioasemalla (21. 4. 584 §) sekä suomenkielisen työväenopiston lisärakennuksen ja Toukolan konekorjaamon lisärakennuksen rakennustöitä (10. 11. 1 524 §); painetun selostuksen julkaisemista Auroran lastensairaalarakennuksesta (2. 6. 797 §) sekä lisäpainoksen ottamista em. julkaisusta (1. 12. 1 631 §); kaupungin kiinteistöjen ja laitosten lämmöntarkkailun järjestelyä (16. 6. 889 §); Katariinankatu 1—3:ssa ja Aleksanterinkatu 16:ssa olevien talojen saneeraussuunnitelmien hyväksymistä (30. 6. 950 §); luvan saamista suomenkielisen työväenopiston näyttämön savunpoistoluukkujen hankintaan ja asennukseen (3. 11. 1 499 §) sekä sopimuksen tekemistä Kiinteistö Oy. W. H. W. -nimisen yhtiön kanssa mainitun yhtiön ja kaupungin välisten saatavien kuittaamisesta keskenään (1. 12. 1 630 §);

puisto-osaston toimialaan kuuluvia: oikeutta eräiden v:n 1957 ja

kertomusvuoden puistoja ja istutuksia varten varattujen määrärahojen ylittämiseen (10. 11. 1 519 §, 24. 11. 1 609 §).

Muista tärkeimmistä esityksistä mainittakoon: määrärahan saaminen rakennusviraston toimesta v:n 1957 aikana suoritettujen työttömyystöiden kustannuksiin (27. 1. 152 §); ansiomerkkien myöntäminen rakennusviraston viranhaltijoille (17. 3. 416 §); ohjeiden antaminen rakennusmäärärahojen ylittämistapauksissa ja määrärahojen käytössä talousarvion perusteluista poiketen (31. 3. 486 §) sekä rakennussuunnitelmien muutoksista kaupunginhallituksen 24. 4. antamien selventävien ohjeiden muuttaminen (5. 5. 638 §); lautakunnan v:n 1959 talousarvioehdotuksen hyväksyminen (9. 6. 835 §, 26. 8. 1 175 §, 1. 9. 1 193 §); oikeuden myöntäminen eräiden kertomusvuoden määrärahojen ylittämiseen (18. 8. 1 127 §, 27. 10. 1 435 §).

Lisäksi lautakunta puolsi eräiden rakennusviraston palveluksessa olevien henkilöiden anomuksia opintomatka-apurahan saamiseksi (24. 3. 449 §) sekä antoi kaupunginhallitukselle selvityksen kompostilaitoksen tuotannon menekkimahdollisuuksista (27. 1. 146 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamat, sen omaa toimialaa silmälläpitäen tärkeimmiksi katsottavat lausunnot, jotka on ryhmitelty rakennusviraston eri toimialojen mukaisesti, koskivat seuraavia asioita:

katurakennusalaan kuuluvia: Hevossalmen uuden kääntösillan rakentamista, sen sijaintipaikkaa, korkeutta ym. (13. 1. 44 §); liikennesääntökomitean mietintöä (13. 1. 49 §) sekä Lauttasaaren siltatoimikunnan mietintöä (5. 5. 651 §); Puistolan alueen katu- ja viemäriojien sekä Pakilan alueen ojien perkaamiskysymyksiä (13. 1. 51 §, 21. 4. 593 §, 19. 5. 730 §) ja ehdotusta eräiden valtaojien perkaamisesta yksityisille maanomistajille aiheutuvien kustannusten rahoittamiseksi kaupungin myöntämillä lainoilla (3. 11. 1 495 §); alueen luovuttamista kylätien rakentamista varten Laajalahden asutusalueella (20. 1. 90 §); toimikunnan asettamista tutkimaan kaupungin vesikysymystä kokonaisuudessaan (27. 1. 147 §); eräiden katujen ja teiden kunnostamis- ja kunnossapitokysymyksiä (27. 1. 149 §, 3. 2. 196 §, 5. 5. 650 §, 30. 6. 953 §); kaupungin alueelle tulevien maanteiden päätekohtien määrittelemistä (27. 1. 150 §); Suomen Marsalkan ratsastajapatsaan pystyttämistä (3. 2. 193 §); Herttoniementien Kulosaaren- ja Naurissaarensillan välisen osan asema- ja leikkauspiirustusten vahvistamista (24. 2. 298 §); Professorintien sillan ja Hopeasalmen sillan poikkileikkausten vahvistamista (24. 2. 303, 305 §); Et.-Haagan eräiden viemärien rakennuskustannusten osittelun johdosta tehtyä muistutusta sekä valitusta (24. 2. 308 §, 21. 4. 595 §); kaupungin katujen ja liikenneväylien päällystämistä asfaltilla (24. 3. 462 §); Lapinmäen- ja Vihdintien risteyksen sekä sen lähiristeyksien järjestelyä (24. 3. 463 §); Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren kylätien hoitokunnan anomusta avustuksen saamiseksi tien kestopäällystystyöhön (31. 3. 501 §); katujen ja teiden rakentamiskysymyksiä (31. 3. 498 §, 19. 5. 731 §, 2. 6. 773 §, 4. 8. 1 070 §); katurakennusosaston kahden työnjohtajan palkkauskysymystä (14. 4. 529 §); teiden kunnossapitoa koskevien sopimusten aikaansaamista kaupungin ja eräiden teiden käyttäjien välillä (30. 6. 963 §); Agroksen alueen louhimistöiden suorittamista työttömyystöinä (8. 9. 1 213 §) sekä koneistonhoitohenkilökunnan lisäämistä Herttoniemen puhdistamolla (22. 12. 1 778 §);

puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvia: jalkakäytävien ja katujen auraus- ja hiekoituskysymyksiä (3. 3. 350 §, 16. 6. 858 §); valitusta Taivallahden käytöstä lumenkaatopaikkana (3. 3. 351 §); Mannerheimintie 46—50:ssä purettavaksi määrätyssä autotallissa säilytettyjen puhtaanapito-osaston autojen sijoittamista (16. 6. 857 §); eräiden Ritarihuoneen puistikkoa rajoittavien kadunosien puhtaanapitoa kaupungin kustannuksella (6. 10. 1 358 §);

talorakennusalaan kuuluvia: aloitetta, joka koski palkintojen jakamista vuosittain niille arkkitehdeille, joiden suunnittelemissa rakennuksissa sekä taloudellisuus että esteettiset näkökohdat oli parhaiten otettu huomioon (24. 2. 291 §); Toukolaan rakennettavaa yhteisväestönsuojaa (3. 3. 342 §); lisäyksiä ja muutoksia suomenkielisen työväenopiston talon vanhan osan sekä grafiikkasalin rakennussuunnitelmiin (12. 5. 696 §, 16. 6. 884 §); kaupungin omistamien rakennusten hallinnon ja hoidon järjestämiskysymystä (19. 5. 723 §); tuberkuloositoimiston rakennuksen kustannusarviota (19. 5. 734 §); seuraavien piirustusten hyväksymistä: tuberkuloositoimiston rakennuksen (19. 5. 734 §), Malmin sairaalan asuntolarakennuksen (19. 5. 739 §), Marian sairaalan uuden kirurgisten osastojen siipirakennuksen (6. 10. 1 362 §), Stansvikin kartanon lisärakennuksen (30. 6. 947 §), Roihuvuoren vanhainkodin (18. 8. 1 130 §), Haagan paloasemarakennuk-

sen (6. 10. 1 361 §) sekä poikien ammattikoulun uudisrakennuksen pääpiirustusten muutosten hyväksymistä (14. 4. 558 §); Marian ja Kivelän sairaaloiden yhdistämistä kaukolämmitysverkostoon (16. 6. 891 §); ehdotusta maalaustyöntekijöiden ottamisesta kaupungin omaan palvelukseen (11. 8. 1 115 §); tyttöjen ammattikoulun uuden talon suunnittelua (25. 8. 1 161 §); mielisairaalatoimikunnan ja oikeus- ja poliisitalokomitean mietintöjä (15. 9. 1 254 §, 24. 11. 1 588 §); Vallilan nuorisotaloa varten tarvittavaa määrärahaa (15. 9. 1 255 §); kansakoulujen vuosikorjauksiin varattujen määrärahojen siirtämistä kansakoulujen talousarvioon (6. 10. 1 350 §) ja Et.-Kaarelan kansakoulun rakennustöiden aloittamista, määrärahoja ym. (27. 10. 1 454 §);

puisto-osaston toimialaan kuuluvia: leikki- ja urheilukenttien sekä puistojen aikaansaamista ja suunnittelua (13. 1. 29 §, 10. 3. 382 §, 15. 9. 1 244 §); sorsien talviruokinnan järjestelyä sekä sorsalammikon rakentamista Pajalahden puistoon (10. 2. 222 §, 16. 6. 862 §); alueen varaamista koulupuutarhaa ja arboretumia varten (24. 3. 452 §); anomusta Paavo Nurmen patsaan lainaamiseksi Thessalonikan näyttelyä varten (28. 4. 626 §); Topelius ja lapset -nimisen patsaan valaistuksen järjestämistä ja patsaan ympäristön hoitoa (28. 4. 628 §); Munkkiniemen sankarihauta-alueen kunnostamista (16. 6. 863 §); luistinradan järjestämistä Itä-Pakilan leikkikentälle talvikaudeksi 1958/59 (17. 11. 1 550 §) sekä lautakunnan aikanaan tekemää esitystä kahden piiripuutarhurin viran perustamisesta puisto-osastoon (15. 12. 1 703 §);

hankintaosaston toimialaan kuuluva: lautakunnan tekemää esitystä oikeuden myöntämisestä kertomusvuoden talousarvioon työkalujen ja kaluston ostoon, kunnossapitoon ym. varattujen määrärahojen ylittämiseen (15. 9. 1 261 §).

Muut tärkeimmät lausunnot koskivat: kaupungin käytössä mahdollisesti vaurioituvien yksityisten omistamien autojen tarkastusta (13. 1. 23 §); järjestelytoimiston ehdotusta rakennusviraston tilinpidon ja muiden laskentatehtävien hoidon uudistamiseksi (20. 1. 77 §); autoalan ammattiopetuksen harjoittelun järjestämistä rakennusviraston autokorjaamossa (27. 1. 116 §); aloitetta työsääntöjen muuttamiseksi (24. 2. 281 §); aloitetta työttömyystyöntekijäin palkkojen korottamiseksi (3. 3. 337 §); aloitetta kaupungin alueen jakamiseksi työpiireihin (14. 4. 528 §); kiinteistökirjanpitotoimikunnan sekä hankintaohjekomitean mietintöjä (19. 5. 724 §, 2. 6. 765 §); aloitetta, joka koski määräysten antamista siitä, kuinka suuria töitä osastopäälliköt saivat ryhtyä suorittamaan käyttämällä kaupungin omaa työvoimaa, ilman että asia oli alistettava hallintoelimen ratkaistavaksi (2. 6. 766 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien, irtaimen omaisuuden tarkastajien, vuositilintarkastajien ja revisioviraston v:n 1957 kertomuksia (11. 8. 1 104, 1 107, 1 108 §); Kampin alueen järjestelykysymystä (25. 8. 1 157 §) sekä esitystä työttömyyskortistoon merkittyjen työhön sijoittamiseksi ja työttömyystyömaiden avaamiseksi (3. 11. 1 488 §).

Lisäksi annettiin palkkalautakunnalle lausunto, joka koski virkasäännössä todettuja epäkohtia, puutteellisuuksia tai yliliukumisia (16. 6. 855 §).

Rakennusvirasto

Viranhaltijat. Rakennusviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana seuraavia muutoksia: katurakennusosastoon valittiin 30. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.ins. Kaarlo Kettunen 1. 2., 28. palkkaluokan insinöörin virkaan ins. Kalevi Huttunen 16. 3., kahteen 27. palkkaluokan apulaisinsinöörin virkaan dipl.ins. Matti Sorvari 1. 2. ja dipl.ins. Pertti Kivelä 1. 8., kahteen 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Allan Flemming 1. 2. ja Gunnar Böstman 16. 9., kahteen 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Lauri Morri 1. 4. ja Heikki Kinnunen 1. 11., kahteen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Kaarlo Ranta 1. 2. ja Viljo Virtanen 1. 6., kahteen 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Matti Lavi 1. 4. ja Curt Lind 1. 8., neljään 21. palkkaluokan konemestarin virkaan ylikonemestarit Kauko Majuri 1. 4., Viljo Lindegren ja Eero Leiviskä sekä Freid Aalto 1. 11., kahteen 18. palkkaluokan koneenhoitajan virkaan ylikonemest. Eino Långström 1. 9. ja koneenhoit. Edvard Torkkeli 1. 11.; puhtaanapito-osastoon valittiin 20. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan työnjoht. Börje Calonius 1. 12.; talorakennusosastoon valittiin I apulaiskaupunginarkkitehdin virkaan arkkit. Erkki Koiso-Kanttila 1. 2., 33. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkit. Juri Sillander 16. 4., 28. palkkaluokan

arkkitehdin virkaan arkkit. Irma Paasikallio 1. 5., 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Holger Savulahti 16. 2., 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Georg Renqvist 16. 4., 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Jorma Karo 16. 2. sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Liisa Niemelä 16. 9.; puisto-osastoon valittiin 20. palkkaluokan piiripuutarhurin virkaan puutarhuri Pauli Saarelainen 1. 2.; hankintaosastoon valittiin 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Kaarina Mikkola 16. 4. ja 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Laura Luoma 16. 5.; konevarikon autokorjaamoon 25. palkkaluokan työnjohtajan virkaan valittiin tekn. Lauri Strand 1. 11.; tiliosastoon 22. palkkaluokan pääkirjanpitäjän virkaan valittiin sosionomi Erik Rosenberg 1. 2., 17. palkkaluokan kirjanpitäjän virkaan merkonomi Terttu Poikonen ja 16. palkkaluokan kassanhoitajan virkaan Sirkka-Liisa Puomila 1. 4. sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Rose Lindström 1. 6.

Rakennusviraston eri osastoista erosivat tai joutuivat eläkkeelle seuraavat henkilöt: katurakennusosastosta joutuivat eläkkeelle rak.mest. Aleksanteri Kaljunen 1. 2. ja työnjoht. Vihtori Haaparanta 31. 8. sekä erosivat rak.mest. Jarl Ahlgren 1. 9., konemest. Gustaf Romström 12. 4. sekä koneenhoitajat Kauko Kurki 1. 6. ja Eero Aaltonen 31. 8.; puhtaanapito-osastosta siirtyivät eläkkeelle piirityönjoht. Gunnar Grandell 18. 10. ja toim.apul. Kate Sundberg 16. 7.; talorakennusosastosta erosivat rak.ins. Erkki Ryynänen 1. 5. ja toim.apul. Helga Henttonen 1. 9.; hankintaosastosta erosi toim. apul. Karl Andersson 28. 2.

Kertomusvuoden aikana kuoli tiliosaston toim.apul. Helmi Vento.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta ilmenee rakennusviraston työntekijöiden lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Kone-varikko	Yhteensä
	Vakinaiset						
Tammikuu	1 066	1 415	943	175	69	253	3 921
Helmikuu	1 036	1 402	965	161	68	251	3 883
Maaliskuu	1 015	1 249	971	164	68	252	3 719
Huhtikuu	1 010	1 003	1 040	311	69	254	3 687
Toukokuu	1 024	741	1 222	664	69	250	3 970
Kesäkuu	1 126	747	1 333	700	68	255	4 229
Heinäkuu	1 171	745	1 362	668	68	255	4 269
Elokuu	2 149	728	1 254	524	66	244	4 965
Syyskuu	1 072	724	1 204	474	67	248	3 789
Lokakuu	1 048	723	1 186	409	67	248	3 681
Marraskuu	1 006	727	1 128	348	67	250	3 526
Joulukuu	1 049	1 300	1 069	164	66	250	3 898
	Työttömyystyöntekijät						
Tammikuu	1 610	—	73	112	—	4	1 799
Helmikuu	1 749	—	107	265	—	3	2 124
Maaliskuu	1 860	23	159	94	—	4	2 140
Huhtikuu	1 772	2	135	100	—	3	2 012
Toukokuu	1 476	—	98	112	—	6	1 692
Kesäkuu	1 209	—	66	122	—	—	1 397
Heinäkuu	1 059	—	58	109	—	—	1 226
Elokuu	1 104	—	9	105	—	—	1 218
Syyskuu	1 066	—	7	105	—	—	1 178
Lokakuu	1 188	—	—	101	—	—	1 289
Marraskuu	1 528	—	—	143	—	—	1 671
Joulukuu	1 638	—	9	143	—	—	1 790

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 5 238 työntekijälle yhteensä 90 492 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katu-rakennus-osasto	Puhtaanapito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Kone-, autokorj. ja kone-varasto	Yhteensä
1	13	—	266	104	3	4	390
2	17	—	212	95	—	6	330
3	13	6	169	117	—	5	310
4	14	12	133	103	—	4	266
5	8	24	82	88	—	6	208
6	21	12	95	59	—	3	190
7	15	7	78	33	1	2	136
8	10	3	32	9	—	1	55
9	22	4	25	8	—	2	61
10	18	6	27	18	—	3	72
11	37	7	11	17	—	—	72
12	26	26	41	36	2	12	143
13	3	—	9	6	—	—	18
14	6	5	8	3	—	—	22
15	21	—	13	6	—	3	43
16	7	—	7	5	—	2	21
17	11	2	12	4	—	—	29
18	54	27	29	18	1	11	140
19	5	2	5	3	—	1	16
20	14	—	6	6	—	1	27
21	20	51	46	25	1	15	158
22	9	4	5	6	—	1	25
23	8	—	1	2	—	—	11
24	12	18	2	2	—	1	35
25	8	49	26	8	4	5	100
26	50	43	68	14	4	20	199
27	280	228	328	103	23	83	1 045
28	7	—	3	—	—	4	14
29	4	—	—	—	—	7	11
30	423	208	174	71	27	64	967
31	6	—	1	1	—	—	8
32	21	5	2	9	—	3	40
33	27	2	—	7	1	—	37
34	—	1	—	—	—	—	1
35	2	—	—	1	—	—	3
36	30	1	1	3	—	—	35
Lomaa nauttineita yhteensä	1 242	753	1 917	990	67	269	5 238
Lomapäiviä yhteensä	29 725	18 070	23 952	10 803	1 741	6 201	90 492

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 1 555 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 34 748 910 mk. Invalideiksi joutuneen kahden työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon 3 550 635 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat näin ollen yhteensä 38 299 545 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa kuuluivat osastoon katurakennuspäällikkö, I apulaiskaturakennuspäällikkö, II apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, seitsemän piiri-insinööriä, kahdeksan insinööriä, seitsemän apulaisinsinööriä, tp. insinööri, kaksi kemistiä, kolme laboraattoria, 56 rakennusmestaria, seitsemän mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, kaksi puhdistamon hoitajaa, 13 konemestaria, neljä koneenhoitajaa, viisi piirtäjää, osastosihteeri, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja tp. apulaisvahtimestari.

Vuoden alussa oli avoinna insinöörin virka, neljä apulaisinsinöörin virkaa, rakennusmestarin, konemestarin ja piirtäjän virka sekä kaksi toimistoapulaisen virkaa.

Vuoden lopussa oli avoinna kolme apulaisinsinöörin virkaa, rakennusmestarin ja piirtäjän virat ja kaksi toimistoapulaisen virkaa.

Katurakennusosaston palveluksessa oli vuoden alussa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkaisia seuraavasti: 54 rakennusmestaria, neljä työnjohtajaa, neljä konemestaria, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko, kahdeksan mittausmiestä ja kaksi harjoittelijaa sekä vuoden lopussa kaksi insinööriä, 74 rakennusmestaria, kolme työnjohtajaa, kolme konemestaria, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko, kahdeksan mittausmiestä ja harjoittelija.

Osaston kirjoissa olevien ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 1 107 (ed. v. 1 061), lopussa 1 063 (1 122) ja keskimäärin 1 100 (1 100). Lukumäärä oli suurin, 1 155 (1 198), viikolla 15. 6. — 21. 6. ja pienin, 1 059 (1 051), viikolla 14. 12. — 20. 12. Työssä oli keskimäärin 934 (918), suurimman määrän ollessa 1 019 (1 074) viikolla 29. 12. 1957 — 4. 1. 1958 ja pienimmän määrän 506 (564) viikolla 20. 7. — 26. 7.

Työttömyystöissä oli 1. 1. — 31. 12. välisenä aikana keskimäärin 1 372 työntekijää, suurimman määrän ollessa 1 791 viikolla 23. 3. — 29. 3. ja pienimmän määrän 1 039 viikolla 21. 9. — 27. 9.

Vuosilomaa oli vakinaisilla työntekijöillä yhteensä 29 725 (30 347) työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1. 5. — 30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 198 (204) työntekijää, ollen suurin määrä 602 viikolla 13. 7. — 19. 7. (561 viikolla 7. 7. — 13. 7.).

Työttömyystyöntekijöille suoritettiin vuosilomakorvausta sekä annettiin vuosilomaa yhteensä 9 054 työpäivää. Suurin määrä oli lomalla elokuun alkuviikoilla.

Sairauslomalla, tapaturmat mukaan luettuna, oli vakinaisia työntekijöitä vuoden I kolmanneksella keskimäärin 86 (98), II kolmanneksella keskimäärin 64 (78) ja III kolmanneksella keskimäärin 83 (101). Koko vuoden keskiarvo oli 77 (93).

Työttömyystöissä olivat vastaavat luvut 46, 48 ja 28, koko vuoden keskiarvon ollessa 41.

Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 7.04 % (8.41 %) ja työssä olevasta määrästä 8.29 % (10.07 %). Työttömyystöissä vastaavat luvut olivat 2.96 % ja 3.07 %.

Vakinaisten työntekijäin keski-ikä oli 44 (44) ja työttömyystöissä olleiden 44 (44) vuotta.

Tapaturmien lukumäärä oli 240 eli 21.81 % työssä olleiden vakinaisten työntekijäin keskimäärästä 1 100:sta. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 2 602 työpäivää (3 887), joka vastaa 0.92 % keskimääräisen vakinaisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta 282 068 päivästä.

Työttömyystöissä oli tapaturmien lukumäärä 510. Työpäivien luku oli 302 (302). Kertomusvuonna tehtiin 766 (398) tapaturmailmoitusta. Eläkkeitä selvitettiin 76 (71).

Kirjelmät ym. Osastolle tuli kaikkiaan 2 366 (2 207) kirjelmää, joista 628 oli yleisten töiden lautakunnalta, 300 kaupunginhallitukselta, 7 palkkalautakunnalta, 36 maistraatilta, 1 terveydenhoitolautakunnalta, 10 hankintaosastolta, 133 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennusviraston osastoilta, 597 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 2 muilta kunnilta, 79 valtion virastoilta ja 573 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 2 790 (1 851) kirjelmää, joista 306 oli lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle, 613 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston omille osastoille, 241 kaupungin muille virastoille, 44 valtion virastoille, 5 muille kunnille ja 1 581 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 14 965 (9 200) kpl ja lähetettyjä 1 179 (1 119). Kirjoihin vietiin lisäksi 52 (52) jakolistaa, 54 (53) tarveainevaraston laskua ja 6 (6) kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi laskutettiin kuukausittain katurakennusosaston varastoistaan antamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 632 (1 976), lopputilejä 2 341 (1 373), vuosilomien maksumääräyksiä 705 (618), hautausavustusten 13 (5) sekä muita ylimääräisiä 343 (216).

Piirustukset ja viemäri-ilmoitukset. Suunnittelutoimistossa laadittiin 495 (421) piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 2 233 (1 998). Viemärin korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten yhteensä 333 (998). Viemäriliittämisiä suoritettiin viemäriliittämisilmoitusten mukaan 212 (203). Kadun aukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille 247 (218).

Kadut ja tiet. Tielaboratorion toiminta jatkui entiseen tapaan. Laboratorion tutkimukset kohdistuivat pääasiassa kestopäällystetöiden valvontaan sekä kiviaines-, maalaji- ja betoniputkitutkimuksiin.

Vuoden aikana tutkittiin yhteensä 426 näytettä, jotka jakaantuivat eri tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 110, sideaineet 14, kiviainekset betonia varten 57, betoniputket 69, betonisuhteitukset 10, maalajinäytteet 161, jätenäytteet Pasilan kaatopaikalta 104 sekä sekalaiset näytteet 5.

Näistä näytteistä suoritettiin yhteensä 1 076 eri analyysiä tai määritystä, jotka jakaantuivat tutkimusaloittain seuraavalla tavalla: kestopäällysteet 459, sideaineet 39, kiviainekset ja maalajit 351, betoniputket ja betonit 208 sekä muut näytteet 19.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna 11 227 391 mk. Näissä töissä oli kuusi mittausteknikkoa, kahdeksan kuukausipalkkaista ja kymmenen tuntipalkkaista mittausmiestä, viisi maankairaajaa pohjatutkimustöissä sekä varastonhoitaja ja autonkuljettaja. Kesäkuukausina oli lisäksi viisi harjoittelijaa sekä kymmenen tilapäistä mittausmiestä. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 586 eri mittaus- ja tutkimustyötä.

Liikenteen järjestelyä varten oli kertomusvuonna määrärahoja käytettävissä 46 533 530 mk, joista ko. tarkoitukseen käytettiin 13 495 277 mk. Ajokaistojen ja korokkeiden merkitsemiseen varatusta 13 987 575 mk:sta käytettiin 3 642 538 mk.

Katujen ja teiden päällystyksien korjaukseen, kunnossapitoon ja uusimiseen käytettiin tietervaa 116 870 kg ja bitumiemulsiota 504 897 kg, yhteensä 621 767 kg, jolla päällystettiin kanavia 1 066 m², suoritettiin paikkauksia 81 852 m² ja pintausta 55 218 m², yhteensä 138 136 m². Paikkausmassaa käytettiin kiireellisiin paikkauksiin 148 770 kg.

Uutta nupukiveystä tehtiin ja vanhaa korjattiin yhteensä 12 258 m² sekä uutta ja vanhaa noppa- eli konekiveystä 1 565 m². Vanhaa kenttäkiveystä laskettiin uudelleen 952 m². Uutta betonikäytävää tehtiin 1 818 m² ja vanhaa korjattiin 527 m². Vanhan laattakäytävän korjausta suoritettiin 911 m². Uutta reunakiveä laskettiin 9 387 jm ja vanhaa oikaistiin ja laskettiin uudelleen 6 259 jm.

Lisäksi suorittivat yksityiset liikkeet osaston tilauksesta ajoratojen kestopäällystystä 240 535 m², jalkakäytävien ja polkupyöräteiden päällystystä 17 374 m² sekä kanavien päällystystä 48 597 m².

Yksityiset liikkeet suorittivat myös vanhan nupukiveyksen korjausta 8 042 m², vanhan noppa- eli kenttäkiveyksen korjausta 730 m², vanhan kenttäkiveyksen korjausta 560 m², vanhan laattakäytävän korjausta 453 m² sekä uuden reunakiven laskua 7 824 jm ja vanhan oikaisemista ja uudelleen laskua 6 427 jm.

Kertomusvuoden talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon 123 854 550 mk, josta käytettiin 123 850 566 mk. Katujen ja teiden päällystyksen uusimiseen oli kertomusvuoden talousarvioon merkittyjä ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä määrärahoja yhteensä 54 546 390 mk, josta käytettiin 51 496 327 mk. Käyttövaroistaan on kaupunginhallitus myöntänyt lähinnä edellä selostettuihin töihin luettavia tai niihin verrattavia töitä varten 20 659 912 mk. Tästä summasta käytettiin 7 878 170 mk.

Talousarvioon merkityillä ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin laskettavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 1 094 860 283 mk, josta käytettiin 548 714 404 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja tietöistä mainittakoon: Huopalahdentien tasoitus ja päällystäminen Munkkiniemen puistotieltä Pohj.-Munkkiniemen asuntoalueelle 23 114 829 mk, Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 21 531 023 mk, Et.-Kaarelan kerrostaloalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 46 840 450 mk, Pitäjänmäentien tasoitus- ja päällystystöiden ja Mätäjoen sillan rakennustöiden saattaminen loppuun 47 964 200 mk, Sörnäisten rantatien ajoradan leventämis- ja liikennejärjestelytöiden jatkaminen 25 974 940 mk, Pajamäen asuntoalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden saattaminen loppuun 31 572 955 mk, Herttoniementien tasoitus- ja päällystystöiden aloittaminen Kulosaaren sillan ja Linnanrakentajantien välisellä osalla 40 495 013 mk, Helsinki—Lahden valtatien rakennustöiden saattaminen loppuun Viikin ja kaupungin rajan välillä 35 594 359 mk, Lapinmäentien tasoitus- ja päällystystöiden aloittaminen 15 mmk sekä asemakaavalain 31—32 §:ien mukaiset katutyöt 108 348 663 mk.

Katuvalaistukseen ja sinisen alueen satamavalaistukseen oli myönnetty varoja kertomusvuodeksi 176 708 000 mk, jotka käytettiin kokonaan.

Yleiset vesipostit ja suihkukaivot. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivo-

jen vedenkulutukseen, hoitoon, kunnossapitoon ym. oli määrärahoja 8 mmk. Kustannukset olivat: vedenkulutus 1 021 670 mk, suihkukaivojen käyttö ja hoito 340 336 mk, vesipostien hoito ja kunnossapito 3 599 167 mk ja laitteiden arvo, korko ja kuoletus 1 445 647 mk, yhteensä 6 406 820 mk.

Viemärit. Kertomusvuonna oli talousarviossa viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon Kantakaupungin aluetta varten myönnetty 25 655 450 mk, josta käytettiin 22 493 735 mk.

Viemäriveden puhdistamot, viemärit ym. Vuoden loppupuolella aloitti toimintansa Herttoniemen puhdistamo, jonka toimintaolosuhteet muodostuvat jonkin verran erikoislaatuisiksi Herttoniemessä toimivan Ravintoöljy Oy:n jäteveden vaikutuksesta.

Edellisenä vuonna käyttöön otetun Talin puhdistamon puhdistusteho oli hyvä, mutta ajoittain oli pakko laskea tulvakynnyksen yli myös vain mekaanisesti puhdistettua jätevettä. Biologisesti puhdistetun veden mittari saatiin käyttöön marraskuussa, mistä lähtien päivittäin biologisesti puhdistetun jäteveden määrä, keskim. n. 11 000 m³, saatiin selville.

Rajasaaren puhdistamolla sovellettiin toukokuusta alkaen uutta käyttömenetelmää, jonka ansiosta kaikki viemärivesi voitiin puhdistaa biologisesti, ja tämän vuoksi saatiin laitoksen kokonaispuhdistusteho jonkin verran nousemaan.

Kyläsaaren puhdistamon lietesäiliö räjähti tammikuussa työntekijän varomattoman tulenkäsittelyn johdosta sillä seurauksella, että yksi työntekijä sai surmansa ja toinen palohaavoja. Vaurioituneen lietesäiliön korjaustyöt olivat vuoden päättyessä vielä keskeneräiset. Muuten on puhdistamon toiminta jatkunut suurin piirtein samanlaisena kuin aikaisemminkin.

Kertomusvuonna aloittivat toimintansa Kaarelan kansakoulun ja Malmin sairaalan pienpuhdistamot sekä Porolahden pumppuasema, joka pumppaa merivettä Porolahteen sen vedenvaihdunnan edistämiseksi.

Puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 54 mmk ja käytettiin 42 160 813 mk. Kustannukset jakautuivat eri laitosten kesken seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset sekä tonttien vuokrat, mk	Vakinaisen henkilöstön palkkaus, mk	Yhteensä mk
Alppilan	1 090 008	—	1 090 008
Savilan	4 373 003	1 616 366	5 989 369
Nikkilän	1 219 943	—	1 219 943
Rajasaaren	11 079 333	4 214 164	15 293 497
Kyläsaaren	12 343 679	[1] 6 875 955	19 219 634
Talin	9 530 987	4 567 717	14 098 704
Herttoniemen	1 678 146	1 493 361	3 171 507
Toivolan	208 648	—	208 648
Heporaudan pumppuasema	325 322	—	325 322
Kaarelan kansakoulun pienpuhdistamo	15 000	—	15 000
Malmin sairaalan pienpuhdistamo	19 798	—	19 798
Porolahden pumppuasema	276 946	—	276 946
Yhteensä	42 160 813	18 767 563	60 928 376

Puhdistuslaitoksista oli tuloja seuraavasti: Rajasaaren puhdistamo lietteestä 49 300 mk, Kyläsaaren puhdistamo kaasusta 447 503 mk, lietteestä 77 000 mk, yhteensä 524 503 mk, Talin puhdistamo lietteestä 5 300 mk eli kaikkiaan 579 103 mk.

Rajasaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 7 874 442 m³ (ed. v. 7 738 334 m³), josta biologisesti puhdistettiin 6 791 942 m³ eli n. 86 %.

Kyläsaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 3 692 029 m³ (3 935 860 m³), biologisesti puhdistettiin 2 284 041 m³ eli n. 62 %. Osa likavedestä joutui virtaamaan kokonaan puhdistamatta laitosten edessä olevien tulvakynnysten ylitse.

Puhdistustuloksia tarkkailtiin pistokokein. Keskimääräiset tulokset olivat: Herttoniemen puhdistamossa viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan

[1] Summaan sisältyy puhdistuslaitosten kemistin palkka.

(5 vrk BHK) oli laitokseen tulevan likaveden arvo 170 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden 28 mg/l. Talin puhdistamoon tulevan likaveden arvo biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli 191 mg/l, mekaanisesti puhdistetun 116 mg/l sekä biologisesti puhdistetun veden 7.6 mg/l. Vastaavat luvut olivat Rajasaaressa 270 mg/l, 178 mg/l ja 78 mg/l; Kyläsaaressa 331 mg/l, 214 mg/l ja 66 mg/l; Alppilassa 142 mg/l, 98 mg/l ja 36 mg/l; Nikkilässä 162 mg/l, 142 mg/l ja 25 mg/l ja Toivolassa 225 mg/l, 65 mg/l ja 8 mg/l. Malmin puhdistamossa oli tulevan likaveden arvo 182 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden 62 mg/l. Herttoniemen puhdistamossa oli koko laitoksen puhdistusteho 83.5 %, Talin puhdistamossa mekaaninen puhdistusteho 39 %, biologinen 93 % ja koko laitoksen puhdistusteho 96.5 %. Vastaavat luvut olivat Rajasaaren puhdistamossa 34 %, 56 % ja 66 %; Kyläsaaren puhdistamossa 35 %, 69 % ja 64 %; Alppilan puhdistamossa 31 %, 64 % ja 75 %; Nikkilän puhdistamossa 12 %, 82 % ja 85 % sekä Toivolan puhdistamossa 71 %, 87 % ja 96 %. Malmin puhdistamon koko teho oli 66 %.

Laitosten ja niiden osastojen vesimääristä ja veden likaisuutta osoittavista BHK-arvoista saadaan kertomalla lukuja, jotka osoittavat vedessä olevien orgaanisten aineiden biologiseen hajoittamiseen tarvittavia happimääriä.

Rajasaaren puhdistamoon tulleen veden koko likamäärä (ilmaistuna veden biokemiallisena hapenkulutuksena) oli 2 126 tn, Kyläsaaren 1 224 tn; mekaanisesti poistettiin Rajasaaressa 714 tn ja biologisesti 689 tn ja Kyläsaaressa vastaavasti 432 tn ja 345 tn. Mereen johdettiin lika-aineita Rajasaaren puhdistamon mekaanisesta osastosta 193 tn ja biologisesta osastosta 530 tn sekä Kyläsaaressa vastaavasti 303 ja 144 tn.

Sivutuotteina saatiin metaanikaasua ja lietettä. Rajasaaren puhdistamo tuotti kaasua 536 785 m³, jonka laitos käytti itse. Kyläsaaren puhdistamon tuottama kaasu, 53 088 m³, myytiin kaasulaitokselle.

Kuivattua lietettä valmistui Rajasaaressa 9 600 m³, Kyläsaaressa 11 325 m³, Alppilassa 204 m³ sekä Nikkilässä 288 m³, yhteensä 24 417 m³, josta myytiin 1 316 m³ ja loput kuljetettiin muualle.

Herttoniemen puhdistamon eräät keskeneräiset työt päätettiin 21. 1. antaa katurakennusosaston suoritettavaksi hyvitystä vastaan, koska ao. urakoitsijalle Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy:lle tuotti vaikeuksia näiden töiden loppuun suorittaminen. Kertomusvuonna rakennettiin osaston toimesta dieselöljy- ja kaasuvarasto, huuhteluveden pumppukaivo ja kloorituslaitos. Lisäksi tehtiin valmiiksi ilma- ja lietteenpumppausaseman rakenteet sekä lietteenhautumon päällysrakenteet. Lisäksi suoritettiin ilmanpuristimien, lietepumppujen, lietteenlämmittimen, huuhteluvesipumpun ja lietteensekoittimen asennus. Samoin asennettiin liete-, kaasu- ja huuhteluvesiputkistot. Osa lietelavoista sekä alueen tasaustöistä saatiin suoritetuksi kertomusvuoden aikana. Laitos otettiin käyttöön 7. 11., jolloin likaveden puhdistus aloitettiin. Vuoden lopussa oli vielä suorittamatta joitakin koneistoasennusten ym. viimeistelytöitä ja alueen aitaus-, tasaus- sekä tietöitä. Puhdistamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 235 751 430 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin Talin puhdistamon alueella ja sen lähiympäristössä ojien perkausta sekä tasaus- ja tietöitä. Lietelavoihin rakennettiin lisää kouruja ja ajosiltoja lietteen poisajoa varten. Vesiaseman ympärillä olevat penkereet peitettiin turpeella ja päälle tulevat käytävät päällystettiin betonilaatoilla. Kaasunpuhdistamoon rakennettiin välikatto. Puhdistamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 428 710 132 mk.

Rajasaaren puhdistamon laajennustöiden I rakennusvaihe, joka aloitettiin v. 1957, saatiin valmiiksi kertomusvuonna. Laajennustöiden II rakennusvaiheen rakennusurakka annettiin Oy. Yleiselle Insinööritoimistolle. Urakkasopimus tehtiin 3. 9. ja työt aloitettiin välittömästi. Näistä valmistuivat uudet likaviemärit ja vesiaseman tulokourut. Lisäksi saatiin kertomusvuoden aikana suoritettua Humalluodon välppäämön paalutustyö ja betonilaudoitus, uuden hiekanerottimen perustustyöt ja betonivalut sekä pääosa kaasunpuhdistamon laajennukseen liittyvistä kanavista ja konekeskuksen laajennuksen seinämuurauksista. Puhdistamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 130 044 456 mk.

Talin jätteiden kompostoimislaitoksen koneistoista ja niiden asennustyöstä tehtiin hankintasopimus A. Ahlström Oy:n kanssa 10. 9. 1957. Varsinaiset rakennustyöt aloitettiin kertomusvuoden kesällä. Paalutusten ja perustustöiden valmistuttua päästiin koneistoja asentamaan kertomusvuoden marraskuussa. Pääosa asennustöistä sekä vastaanotto-

siilon ja kaikkien päällysrakenteiden tekeminen siirtyivät v:n 1959 puolelle. Kompostoimislaitoksen rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 38 380 918 mk.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä uusiin viemäreihin sekä puhdistuslaitosten uudisrakennuksiin yhteensä 1 212 676 129 mk, josta käytettiin 544 313 449 mk.

Kertomusvuonna valmistui kaupungin kustannuksella rakennettuja, käyttöön otettuja yleisiä viemäreitä seuraavat määrät: Ø 6″ 659 m, Ø 9″ 1 368 m, Ø 12″ 11 013 m, Ø 15″ 2 395 m, Ø 18″ 222 m, Ø 50 cm 1 177 m, Ø 60 cm 1 986 m, Ø 70 cm 178 m, Ø 80 cm 1 016 m, Ø 90 cm 24 m, Ø 110 cm 2 198 m, Ø 130 cm 508 m, yhteensä 25 940 m sekä 958 tarkastuskaivoa ja 177 sadevesikaivoa.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista viemäritöistä mainittakoon aikaisemmin selostettujen puhdistuslaitostöiden lisäksi seuraavat työt kustannuksineen: Marttilan kokoojajohdon jatkaminen 31 979 132 mk, Herttoniemen puhdistamon kokoojajohdon rakentamisen jatkaminen 103 089 952 mk, kokoojajohtojen rakentaminen uusia asutusalueita varten 15 377 790 mk, Et.-Kaarelan kerrostaloalueen viemärit 20 472 640 mk, Pajamäen asuntoalueen viemärit 12 975 147 mk sekä asemakaavalain 31—32 §:ien mukaiset viemärien rakennustyöt 37 554 141 mk.

Viemärien uusimiseen oli kertomusvuonna käytettävissä 75 110 702 mk, josta käytettiin 66 681 311 mk.

Uusittujen viemärien pituus oli yhteensä 2 092 m, josta määrästä oli Ø 12″ 1 367 m, Ø 37.5 cm 85 m, Ø 40 cm 227 m, Ø 50 cm 112 m, Ø 60 cm 116 m ja Ø 80 cm 185 m.

Suunnitelluista palokaivoista (55) jäi vielä rakentamatta 9. Kertomusvuonna ei voitu rakentaa ainoatakaan kaivoa sen vuoksi, ettei vesilaitos ollut vielä tutkinut vedenottopaikkoja.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotöitä varten oli talousarvioon varattu 70 mmk, josta käytettiin 68 265 667 mk.

Urheilulaitteiden uudistöitä varten oli talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja kertomusvuonna käytettävissä urheilulaitteiden uudistöihin yhteensä 58 600 618 mk, josta käytettiin 39 961 498 mk.

Suuri osa urheilulaitteiden uudistyökohteista oli sellaisia, joissa työt jatkuivat vielä v. 1958.

Kertomusvuonna valmistuneista huomattavimmista töistä ja niiden kustannuksista kertomusvuonna mainittakoon Käpylän urheilupuiston urheilukentän peruskorjaus 3 410 848 mk, Kulosaaren urheilukentän uudelleenjärjestely 5 974 585 mk, Lauttasaaren merikylpyläalueen täydennystyöt 2 472 996 mk, Töölön pallokentän tenniskenttien siirto 1 984 602 mk sekä Maunulan palloilukenttä ja luistinrata 1 977 383 mk.

Työttömyystöitä suoritettiin kertomusvuonna aikana 1. 1. — 31. 12. Näiden töiden kustannukset olivat yhteensä 2 004 395 688 mk. Huomattavimpiin työttömyystyökohteisiin käytettiin varoja seuraavasti: Lauttasaaren vesijohto- ja viemärityöt 81 757 433 mk, Munkkiniemen katu-, vesijohto- ja viemärityöt 108 324 393 mk, Haagan viemärityöt 52 654 557 mk, Muurimestarintien katutyöt 36 717 559 mk, Malmin vesijohdon rakentaminen 48 563 176 mk, Käskynhaltijantien rakentaminen 66 433 228 mk, Porvoontien leikkaustyöt 81 734 226 mk, Vartiokylän vesijohdon rakentaminen 55 165 544 mk, Konalantien kokoojajohdon rakentaminen 43 615 432 mk, Näyttelijäntien vesijohtotyöt 42 627 705 mk, Lauttasaaren päävesijohdon rakentaminen Lielahdentieltä Tallbergin puistotielle 45 003 601 mk, Herttoniementien tietyöt 144 744 990 mk, Pukinmäen vesijohdon rakentaminen 66 911 330 mk, Raidekujan rakentaminen Pitäjänmäen teollisuusalueella 48 693 772 mk, Vesijohdon rakentaminen Et.-Kaarelasta Pakilaan 96 294 119 mk, Lapinmäentien—Pitäjänmäen vesijohdon rakentaminen 115 470 607 mk, Rengastien rakentaminen Vanhalta Porvoontieltä Lahdentielle 41 824 550 mk, Marjaniemen vesijohdon rakentaminen 48 659 084 mk, Paloheinäntien vesijohtotyöt 39 047 369 mk sekä Viikin puhdistamon kokoojajohdon rakentaminen 38 665 299 mk.

Tilaustyöt. Katurakennusosasto suoritti tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Puhelinyhdistykselle ja yksityisille, joista asianomaisia laskutettiin yhteensä 226 207 599 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta

katujen päällystykseen tarvittavia kiviä seuraavista hinnoista: reunakiviä 30 725.6 jm 42 338 532 mk, kaarrekiviä 4 697.6 jm 7 142 876 mk, noppakiviä 600 kpl 6 000 mk sekä nupukiviä 246.5 m² 402 362 mk, yhteensä 49 889 770 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 91 385 m³ (ed. v. 70 367.5 m³).

Lisäksi valmistettiin sepeliä Herttoniemen kivimurskaamossa 11 688 m³. Pasilan murskaamon kustannukset olivat 55 311 369 mk ja Herttoniemen murskaamon 4 667 522 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia 4 690 (7 534) kpl, uurreputkia Ø — 50—150 cm 4 261 (4 149) kpl, kaivonrenkaita Ø 100 cm 822 kpl, kaivonkansia Ø 100 cm 417 kpl, kaivonkansia yhteensä 1 239 kpl, sadevesikaivon pohjaosia 309 kpl, samojen lukko-osia 134 kpl sekä yläosia 297 kpl ja väliosia 252 kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 679 560 (548 694) kg, betonisoraa 1 540 (1 641) m³, sepeliä n:o 1 424 (51) m³ ja n:o 2 224 (313) m³, hienoa hiekkaa 169 (26) m³, terästä raudoitukseen 70 094 (65 729) kg sekä sidelankaa 200 (169) kg.

Sähkön kulutus oli 29 467 kwh, valokaasun 2 105 m³, vesijohtoveden kulutus oli 1 781 m³ ja lämmityshöyryn 952.8 t.

Putkivalimon kustannukset olivat 28 289 168 mk.

Tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 138 979 693 mk.

Kaikkien em. töiden kustannukset, tilaustöiden kustannuksia ja talousarvioon sisältyviä palkkoja lukuun ottamatta, olivat yhteensä 3 868 165 321 mk.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osasto huolehtii kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueitten puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi ottaa osasto talvella hoitoonsa puhtaanapitovelvollisten suorittamaa korvausta vastaan ajorata-osuuksien auraamisen ja tasoittamisen sitä mukaa kuin osaston aurauskalusto sen sallii. Jalkakäytäviä hoidetaan talvella ainoastaan, milloin kiinteistön omistaja on kaupunki, valtio, seurakunta tai vieraiden valtioiden lähetystöt. Kesäaikana osasto hoitaa myös yksityisiä katuosuuksia ajoratoineen ja jalkakäytävineen. Lisäksi huolehtii osasto jätteiden kuljetuksesta kiinteistönomistajien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella.

Osasto jakaantui toimistoon, katupuhtaanapito-osastoon ja kiinteistöpuhtaanapito-osastoon, johon kuuluvat mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna osastopäällikkö, kaksi käyttöinsinööriä, toimistoinsinööri, osastokamreeri, toimentaja ja kuusi toimistoapulaista sekä lähetti. Henkilökunnasta oli 15 henkilöä sairauslomalla yhteensä 160 päivää.

Osastolle saapui kertomusvuonna 329 ja lähetettiin 417 kirjelmää. 2 656 laskua hyväksyttiin ja sairausavustusta, vuosilomaa ja tapaturmamaksuja koskevia maksumääräyksiä annettiin 1 886. Lausuntoja annettiin 10 vahingonkorvausanomuksesta, jotka koskivat sekä liukastumista kaduilla että osaston liikkuvan kaluston aiheuttamia vahinkoja. Suoritetuista puhtaanapitotöistä kirjoitettiin 19 231, myydyistä jätteistä 19 ja sekalaisista töistä 961 laskua.

Katupuhtaanapito. Kaupunki oli jaettu 19 puhtaanapitopiiriin. Töiden valvonnasta huolehti yhdeksän vakinaista ja 14 tilapäistä työnjohtajaa ja työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli kesällä 534 ja talvella 1 204. Työntekijäin lukumäärä oli suurin 9. 1. — 25. 1., jolloin se nousi 1 260:een ja pienin 8. 6. — 14. 6., jolloin se oli 520.

Työnjohtajista oli kahdeksan sairauslomalla yhteensä 673 päivää.

Kesäaikana oli osaston hoidossa kaikkiaan 287 kiinteistöä. 1. 11. lähtien hoidettiin täydellisesti 145 kaupungin omaa kiinteistöä, 142 valtion, seurakuntien ja vieraiden valtioiden lähetystöjen kiinteistöä. Lisäksi oli ajorata-auraussopimuksia tehty yksityisten kiinteistönomistajain kanssa 2 298.

Kertomusvuoden talvikausi oli osaston kannalta erittäin vaikea ja aiheutti huomattavia määrärahaylityksiä. Ylitysoikeutta katupuhtaanapitotileille anottiin yhteensä 178 902 868 mk. Roskia kaduilta kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 34 938 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 57 735 m³ vettä. Lunta kuljetettiin osaston toimesta kaatopaikoille 367 053 m³ autoilla ja 49 069 m³ hevosilla eli yhteensä

416 122 m³. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolille kaupunkia järjestetty yhteensä 26. Katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin hiekkaa 49 380 m³.

Kiinteistöpuhtaanapito. Kiinteistöpuhtaanapitotoiminta oli jaettu neljään piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat. Piirin asema oli Kyläsaaren kohdalla ja sen yhteydessä oli sulatusvaja talvisin jäätyneitä makkiastioita varten. Läntiseen piiriin kuuluivat Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella olevat kaupunginosat sekä Kruununhaka ja Katajanokka. Piiriasema oli Nordenskiöldinkadun varrella. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Pohjoinen piiri hoiti pohjoiset Esikaupungit ja sen asema oli Pasilan kaatopaikalla. Tämän kaatopaikan lisäksi oli pienempiä kaatopaikkoja Malmilla ja Vartiokylässä. Em. neljän piirin lisäksi oli vielä yksi, joka huolehti makkilannan kuljetuksesta ja kaivojen tyhjennyksestä koko kaupungin alueella.

Töitä valvoi kolme vakinaista ja viisi ylimääräistä työnjohtajaa. Heistä oli sairauslomalla neljä yhteensä 85 päivää.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli 212.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	104	Vuosisopimukselliset	1 555
Muut	208	Uudisrakennukset	126
Yleiset käymälät	32	Muut	2 041
Vedenheittopaikat	65		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 2 787 talossa, sitä paitsi tyhjennettiin 307 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Yhteensä
	m³			
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	384 997	3 886	—	388 883
Makkilantaa	—	3 168	8	3 176
Hajoituskaivojätteitä	—	4 671	—	4 671
Tuhkaa	42 357	—	—	42 357
Yhteensä	427 354	11 725	8	439 087

Vartiokylään kuljetettiin ja kuopattiin sinne kaikkiaan 2 200 eläinten raatoa, joista koiria oli 407, kissoja 791, kyyhkysiä 1 000 sekä muita 2.

Osaston moottoriajoneuvokanta vuoden lopussa oli seuraavanlainen: kuorma-autoja 104, kasteluautoja 3, lakaisukoneita 5, tiehöyliä 36, auraus- ym. traktoreita 96, kaivontyhjennysautoja 4 sekä lumilinkoja 2.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden lopussa: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, kahdeksan 33. palkkaluokan, kuusi 30. palkkaluokan ja neljä 28. palkkaluokan arkkitehtia, neljä 33. palkkaluokan, yksi 30. palkkaluokan sekä yksi 27. palkkaluokan rakennusinsinööriä, yksi 33. palkkaluokan, yksi 31. palkkaluokan ja yksi 29. palkkaluokan koneinsinööriä, viisi piirtäjää, lämmöntarkkailija, osastosihteeri, osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti sekä yhdeksän toimistoapulaista. Yksi 28. palkkaluokan arkkitehdin ja yksi 30. palkkaluokan rakennusinsinöörin virka oli avoinna.

Osaston palveluksessa oli lisäksi tilapäisesti arkkitehteja, sisustusarkkitehteja, insinöörejä, opiskelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksen hoitaja ja

vahtimestari palkattuna tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Henkilökuntaan kuului vielä 35 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli edelleen uskottava yksityisten arkkitehtitoimistojen tehtäväksi. Samoin oli käytettävä urakoitsijaliikkeitä eräiden töiden suoritukseen.

Kertomusvuonna saatiin suoritetuksi loppuun uudis-, muutos- ja lisärakennustöitä mm. seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym.: Auroran sairaalan rakennus n:o 6 ja portinvartijan rakennus; Nummelan parantola; Malmin sairaalan uusi poliklinikkarakennus; Koskelan sairaskodin portinvartijan rakennus; juurikasvarasto; Meritullinkadun virastotalo; Porolahden, Vartiokylän, Oulunkylän ja Vallisaaren kansakoulut; ruotsinkielisen työväenopiston rakennus; Huopalahden poliisivartioasema; poikien ammattikoulun C-osasto; Toivolan koulukodin uusi II osastorakennus; pääkirjasto.

Uudisrakennustöitä sekä suuria muutos- ja lisärakennustöitä, jotka jatkuivat v:een 1959, suoritettiin kertomusvuonna seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym.: Hesperian sairaala; Marian sairaalan talousrakennus; Nikkilän sairaalan voimalaitos; Malmin sairaalan päärakennus; Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennus sekä uusi lämpökeskusrakennus; keskuspesulan rakennus; Suomenlinnan kansakoulu; suomenkielinen työväenopisto; rakennusviraston toimistorakennus; Toukolan konekorjaamon lisärakennukset sekä jätteiden polttolaitos Kyläsaaressa.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista ja kertomusvuonna valmistuneista uudis- ja lisärakennustöistä mainittakoon: Suvilahden höyryvoimalaitos (autovaja); Herttoniemen kytkinlaitos sekä 14 muuntamorakennusta. Työt Hanasaaren voimalaitoksella ja Vallilan kytkinlaitoksella jatkuivat seuraavaan vuoteen.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Kertomusvuoden aikana valmistuneita rakennuksia varten varattujen määrärahojen ylitysoikeuksia myönnettiin yhteensä 41.1 mmk, josta 13.5 mmk oli myönnetty jo ennen ao. rakennustyön aloittamista. Vuoden aikana valmistuneiden rakennusten määrärahoista säästyi n. 76.7 mmk.

Työvoima vaihteli, ollen 1 024 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 1 100 joulukuun viimeisellä viikolla. Se oli suurin, 1 446, 6. 7. — 12. 7. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 1 111 (ed. v. 850) työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 322 715 000 mk:n suuruinen määräraha. Korjaus- ja kunnossapitotöiden kustannukset nousivat 298 785 491 mk:aan, joten säästö oli 23 929 509 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu yhteensä 2 888 163 400 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 726 266 077 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1957 määrärahoja yhteensä 1 478 241 854 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 928 670 707 mk:aan. Säästöstä, 549 571 147 mk, siirrettiin 540 320 909 mk v:een 1959 ja jäännös eli 9 250 238 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden aikana suoritettiin edellisten lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritetuista töistä laskutettiin yhteensä 760 448 419 mk, josta työttömyystöiden osuus oli 75 126 003 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 3 714 170 694 (ed. v. 2 482 079 486) mk:aan.

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 1 644 516 184 mk v:een 1959.

Osasto käsitteli 1 212 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja. Lisäksi vietiin diaariin 1 479 tarjousta tai sopimusta.

Kesälomaa myönnettiin 1 917 (1 449) työntekijälle, yhteensä 23 952 päivää. Lomien kustannukset olivat 49 891 304 (40 560 854) mk. Sairauslomien kustannukset nousivat 21 695 506 (22 346 113) mk:aan. Hautausapuina maksettiin 355 815 (611 490) mk ja vapaapäiväpalkkoina 3 695 065 (3 071 535) mk.

Vakinaisten viranhaltijain palkat ylityökorvauksineen nousivat 95 092 612 mk:aan. Työsuhteessa olevien palkat olivat 48 120 902 mk.

Rakennusviraston I koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten kattiloiden lukumäärä, laatu ja yhteinen tulipinta olivat kertomusvuoden lopussa seuraavat:

Höyrykattilat:	Luku	Tulipinta, m²
Korkeapainekattilat	19	1 447.0
Matalapainekattilat	81	1 681.0
Yhteensä	100	3 128.0
Lämminvesikattilat	241	3 911.0
Kaikkiaan	341	7 039.0

Osa laitoksista oli liitetty Salmisaaren voimalaitoksen kaukolämmitysverkkoon, josta johtui kattiloiden lukumäärän ja tulipinnan väheneminen.

Kertomusvuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä töistä mainittakoon seuraavat: Auroran sairaalan osastorakennus n:o 6, saneeraus, valvonta ja lopputarkastus, Tukholman paviljongin muutostyö, valvonta ja lopputarkastus sekä saman sairaalan porttirakennuksen töiden suunnittelu, valvonta ja lopputarkastus. Seuraavissa rakennuksissa ym. suoritettiin saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus: Nikkilän sairaalan vanha hallintorakennus, Koskelan sairaskodin L-rakennus, Vallisaaren kansakoulu, Toivolan koulukodin II osastorakennus, Porolahden kirjasto, Meritullinkadun virastotalo, Suvilahden huolto- ja kytkinrakennus sekä kalustosuojarakennus, juurikasvarasto, Tervalammen työlaitoksen työpajarakennus sekä Rastilan saunarakennus. Kivelän sairaalan X osastorakennuksen varustaminen keskuslämmityslaitteilla suunniteltiin ja työt valvottiin. Töiden suunnittelua ja valvontaa suoritettiin myös seuraavissa rakennuksissa ym.: Malmin sairaalan lisärakennus ja vanha päärakennus, Marian sairaalan talousrakennus, Nummelan parantola, Vartiokylän ja Oulunkylän kansakoulut, suomenkielinen työväenopisto, pääkirjaston lisärakennus, rakennusviraston virastotalo, Vallilan ja Herttoniemen kytkinlaitokset, Hanasaaren voimalaitos, jätteiden polttolaitos Kyläsaaressa, Toukolan konepajan lisärakennukset, rakennusviraston autokorjaamo Hernesaaressa, eräät kaasulaitoksen rakennukset sekä Stansvikin kartanon lisärakennus. Kaupungintalon korttelin saneeraus suunniteltiin. Töiden lopputarkastus toimitettiin Laakson sairaalan talousrakennuksessa, Vallilan poliisitalossa sekä Länsisataman huoltorakennuksessa.

Ulkopuolisille suunnittelijoille annettujen töiden suunnitteluun, valvontaan ja lopputarkastuksiin osallistuttiin seuraavissa kohteissa: Auroran, Nikkilän, Hesperian ja Laakson sairaalat, Koskelan sairaskoti, keskuspesula, poikien ammattikoulun C-rakennus, Suomenlinnan kansakoulu, ruotsinkielinen työväenopisto sekä Huopalahden poliisiasema.

Talorakennusosaston hoidossa olevissa laitoksissa suoritettiin lisäksi korjaustöitä sekä säännönmukaista lämmitysneuvontaa ja -tarkkailua.

Kaupungin eri laitoksille annettiin asiantuntija-apua alaan kuuluvissa kysymyksissä.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, yhdeksän piiripuutarhuria, piirtäjä, kaksi toimistoapulaista, ylimääräinen toimistoapulainen sekä 13 työmäärärahoista palkattua työnjohtajaa.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 173. Näistä oli työttömyystyöntekijöitä 36. Vuoden lopussa oli 307, joista työttömyystyöntekijöitä 143. Keskimäärin oli viikottain 504 työntekijää. Suurin lukumäärä oli 852 kesäkuussa.

Vuoden aikana kuoli kuusi työntekijää ja eläkkeelle siirtyi seitsemän.

Sairaustapauksia oli 269. Sairauslomapalkkoja maksettiin 6 846 301 mk. Vuoden kuluessa sattui 107 tapaturmaa.

Osastolle saapui kaikkiaan 584 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 258 kirjelmää, joista 51 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 1 616 ja lähetettyjä laskuja 512. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 1 642.

Toimistossa laadittiin 45 puutarhasuunnitelmaa ja neljä muuta piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 60 838 kasvia kukkaryhmiä varten. Lämmitykseen käytettiin 14 100 kg koksia ja 142 333 kg polttoöljyä n:o 2.

Taimistosta siirrettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Istutettu puistoihin kpl	Vuoden lopussa kpl	Vuoden lopussa lajikkeita
Lehtipuita	351	9 632	104
Havupuita	50	1 513	27
Koristepensaita	5 300	47 430	270
Köynnöskasveja	800	5 290	19
Perennoja	5 435	39 010	418
Kukkasipuleita	6 700	26 010	64

Osaston hoidossa oli vuoden lopussa 299 yleistä puistoa, 64 erinäisten kaupungin laitosten puistoa sekä 22 sopimuksen perusteella hoidettavaa puistoa.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 78 000 mk.

Leikkikenttätöitä jatkettiin Herttoniemen hiekkakuoppa-alueella, Roihuvuoressa, Maunulassa, Keskuspuistoalueella, Pyhtääntien varrella ja Pitäjänmäellä. Lopullisesti saatiin kuntoon Vainiontien ja Heinäpellontien leikkikenttä, Herttoniemen korttelien n:o 43110, 43111 ja 43114 leikkikenttä, Japaninkadun ja Kongontien välinen leikkipuisto, Pikkukoskentien korttelien n:o 28021 ja 28019 itäpuolella oleva leikkikenttä sekä Toivolan niityn leikkikenttä, Pohjos-Haagaan rakennettiin lasten kahluulammikko. Betonisia hiekkalaatikoita tehtiin 10, erilaisia keinuja 17 ja kiipeilytelineitä 10.

Edellisinä vuosina keskeneräisiksi jääneiden puistojen rakentamista jatkettiin. Lopullisesti saatiin kunnostetuksi Ohjaajan- ja Tolarintien välinen alue, Hämeentien kortteleiden n:o 665 ja 666 ja kadun välinen osa, Raisiontien ja Ruskeasuon leikkikenttä, Tiilipolun ja leikkikentän välinen osa, Tiilimäentien ja Nuottapolun kulma, Maunulan kansakoulun tonttia ympäröivä alue, Mäyrätien ja Hiihtomäentien välinen osa, Laakson sairaalan aidan ulkopuolella oleva alue, Käpylän ruotsinkielisen kansakoulun ja Arabiankadun välinen alue, Pohjolankadun ja Käpyläntien välinen alue, Koskelantien reunus, Puistokadun ja Ehrenströmintien kulma, Tolarintien, Pastori Jussilaisen- ja Näyttelijäntien väli sekä Kulosaaren ruotsalaisen yhteiskoulun ja Mannerheiminkadun välinen alue. Näiden lisäksi aloitettiin neljän uuden puiston rakentaminen.

Työllisyystöinä jatkettiin seuraavien puistojen rakennustöitä: leikkipuisto Ulvilantiellä ja leikkikenttä korttelien n:o 43203 ja 43213 välisessä maastossa. Näiden lisäksi aloitettiin seuraavien puistojen rakennustyöt: Runar Schildtin puisto, Nuijamiesten- ja Poutuntien välinen alue, Et.-Kaarelan kerrostaloalue, Haagan sankaripuisto, Dagmarin- ja Museokadun kulmassa oleva puisto, Pitäjänmäen leikkikentän vesi- ja viemärijohtojen asennus, Vesilinnan ja Vesilinnankadun välinen alue, Siilitien ja Viikintien välinen alue, Majavatien ja Hiihtomäentien välinen alue, Keijukaistenpuisto, Pirttipolun puisto ja Halkosuontien leikkikenttä.

Puisto-osasto suoritti lisäksi tilauksesta töitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille. Näistä töistä olivat huomattavimmat ruotsinkielisen työväenopiston ympäristö, uuden vesilinnan kattopuutarha ja ympäristö, Alppilan viemärin kaivauksesta aiheutuneet työt, Porolahden kansakoulun piha, Koskelan sairaskodin ja Porolahden puhdistuslaitoksen ympäristö, Pitäjänmäentien ja Pajamäen risteys, Töölöntorin liikennejakajat, Vallisaaren ja Vartiokylän kansakoulujen pihat, Laakson sairaalan lämpökeskuksen ympäristö, juurikasvaraston kattopuutarha sekä eräät siivoustyöt puhtaanapito-osastolle.

Tilaustöiden rahallinen arvo oli kaikkiaan 24 226 742 mk.

Talousarvioon oli kertomusvuonna merkitty yleisten töiden pääluokan luvun Istutukset korjaus- ja kunnossapitotileille yhteensä 119 128 650 mk. Ylitysoikeutta em. tileille myönnettiin 14.184 mmk. Menot tilien mukaan olivat 130 532 040 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen luvun Istutukset kohdalla oli kertomusvuonna varattu määrärahoja 90.444 mmk. Ylitysoikeutta em. tileille myönnettiin 15.5 mmk. Menot tilien mu-

kaan olivat 78 445 212 mk. Tuloa tuottamattomille pääomatileille merkityistä siirtomäärärahoista siirtyi seuraaville vuosille yhteensä 34 988 722 mk.

Puisto-osaston tulot kertomusvuonna olivat kaikkiaan 1 822 067 mk. Nämä jakaantuivat seuraavasti: ruukkukasvien ja leikkokukkien myynti 628 098 mk, taimistotuotteiden myynti 591 145 mk, lannan ja mullan myynti 193 839 mk, kasvien vuokraus 291 975 mk sekä muut sekalaiset tulot 117 010 mk.

Hankintaosasto

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, seitsemän vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, kaksi vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Hakaniemen, Ruoholahden ja Töölön alavarastoissa, Toukolan puutavaravarastossa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä neljä oli vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Varastoissa oli työntekijöitä 31. 12. yhteensä 67.

Varastossa olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 1. 1. 1958 161 926 483 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 1 051 524 027 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 1 068 276 553 mk:n arvosta. V:een 1959 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 145 173 957 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan seuraavasti: katurakennusosasto 353 366 900 mk, talorakennusosasto 439 667 330 mk, puhtaanapitoosasto 85 485 790 mk, puisto-osasto 12 899 180 mk, hankintaosasto 7 111 300 mk, rakennusvirasto ja tiliosasto 916 430 mk, konevarikko 24 940 750 mk, satamalaitos 77 202 250 mk, muut kaupungin laitokset 63 810 100 mk, yksityiset 2 102 523 mk sekä erinäiset hyvitykset ja palautukset 774 000 mk, yhteensä 1 068 276 553 mk.

Muille kaupungin laitoksille ja virastoille tehtäviä hankintoja hoidettiin joko hankintasopimuksilla ja tilauksilla, jolloin tavara toimitettiin liikkeestä suoraan ao. laitokselle tai virastolle, tai tavaratoimituksina hankintaosaston varastoista. Sopimuksilla ja tilauksilla laitoksille ja virastoille toimitettujen hankintojen arvo nousi vuoden aikana 209 164 257 mk:aan ja konevarikolle samalla tavalla toimitettujen tavaroiden arvo 57 762 254 mk:aan.

Osaston suorittamien rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 646 045 988 mk.

Vuokratuloja vieraille lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli 2 617 293 mk.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 2 493 kirjettä ja lähetettiin 1 222. Laskuja saapui 9 348 ja lähetettiin 3 049.

Konevarikko

Konevarikko, jonka päällikkönä toimi tp. apulaiskaupungininsinööri, jakautui toimistoon, konekorjaamoon, autokorjaamoon ja konevarastoon. Toimiston henkilökuntaan kuuluivat toimistoesimies, kirjanpitäjä, kolme vakinaista toimistoapulaista, yksi tilapäinen toimistoapulainen, kaksi työsopimussuhteessa olevaa toimistoapulaista sekä työsopimussuhteessa oleva tuntikirjuri ja lähetti. Konekorjaamossa oli konekorjaamon päällikkö, kaksi vakinaista ja neljä työsopimussuhteessa olevaa työnjohtajaa, yksi vakinainen piirtäjä sekä työsopimussuhteessa olevat suunnittelija ja talonmies-lämmittäjä. Autokorjaamossa oli autokorjaamon päällikkö, kaksi vakinaista ja yksi työsopimussuhteessa oleva työnjohtaja sekä työsopimussuhteessa olevat kirjuri ja tuntikirjuri. Konevarastossa, joka käsitti sekä kone- että tarveainevaraston, oli konevarastonhoitaja ja varastoesimies, molemmat vakinaisina.

Työntekijöitä oli 31. 12. konekorjaamossa 170, autokorjaamossa 74 ja konevarastossa 5 eli yhteensä 249.

Konekorjaamon tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana koneasentaja Otto Päivinen, varapuheenjohtajana seppä Urpo Järvinen, sihteerinä ins. Erkki Katajisto ja varasihteerinä toimistoesimies Nils Nyström sekä muina jäseninä apul.kaup.ins. Lemmitty

Salmensaari, apul.katurak.pääll. Kaarlo Laurila, suunnittelija Toivo Mattila, asent. Paavo Makkonen, viilaaja Pentti Ukkola ja peltiseppä Olavi Hämäläinen. Varajäseninä olivat katurak.pääll. Yrjö Virtanen, työpääll. Esko Toivola, autokorjaamon pääll. Veikko Kiviniemi, kirjanpit. Olavi Kinnunen, työnjoht. Sven Linkosalmi, sorvaaja Aimo Salonen, viilaaja Einar Dahlbom, asent. Eero Sainio ja kursoojat Onni Brunila ja Åke Siren.

Autokorjaamon tuotantokomitean varsinaiset jäsenet olivat: puheenjohtajana autokorjaamon pääll. Kiviniemi, varapuheenjohtajana työnjoht. Vihtori Haaparanta, sihteerinä kirvesmies Väinö Roine, varasihteerinä asent. Vilho Miettinen sekä muina jäseninä apul.kaup.ins. Salmensaari ja asent. Hugo Vesterlund. Varajäseniä olivat katurak.pääll. Virtanen, konekorjaamon pääll. Katajisto, työnjoht. Kalle Viljamaa, seppä Esko Laine, asent. Oiva Virtanen ja viilaaja Evald Rasila.

Konekorjaamon laajennustyö, joka aloitettiin v:n 1957 lokakuussa, jatkui koko kertomusvuoden. On selvää, että tämä vaikeutti korjaamon toimintaa, mutta siitä huolimatta kyettiin aiheutunut työruuhka selvittämään. Laajennusohjelmaan sisältynyt huoltokorjaamo saatiin käyttöön syksyllä.

Vuoden aikana suoritetut työt jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin laitosten kesken markkamääräisesti seuraavasti: katurakennusosasto 21 102 074 mk, talorakennusosasto 27 147 511 mk, puhtaanapito-osasto 71 125 876 mk, puisto-osasto 6 730 468 mk, hankintaosasto 113 325 865 mk, rakennusviraston muut osastot 4 500 mk, satamalaitos 20 770 763 mk ja muut kaupungin laitokset 42 050 228 mk eli yhteensä 302 257 285 mk.

Varastossa 1. 1. olleiden tarveaineiden arvo oli 76 630 217 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 68 937 318 mk:n arvosta ja luovutettiin käyttöön 80 021 712 mk:n arvosta. V:een 1959 siirtyneiden tarvikkeiden arvo oli 72 957 428 mk.

Vuoden aikana saapui 6 863 laskua ja lähetettiin 1 592. Maksumääräyksiä annettiin samana aikana 1 143. Työtilauksia oli 7 643.

Tiliosasto

Tiliosaston kassavirastona toimi rahatoimisto.

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 11 toimistoapulaista, joista kaksi työskenteli puhtaanapito-osastossa, ja lähetti. Toinen näistä toimistoapulaisista kuoli 2. 10., josta lähtien mainitussa osastossa oli vain yksi tiliosastoon kuuluva. Henkilökunnasta oli 4 viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 109 päivää.

Tilitositteita oli vuoden aikana yhteensä 62 412, joista maksumääräyksiä 44 007, kassatositteita 13 001 ja muistiotositteita 5 404. Laskuja lähetettiin yhteensä 17 713, joista yksityisille 12 899 ja kaupungin muille virastoille ja laitoksille 4 814. Lähetettyjä kirjeitä oli 95 ja lähetteitä 1 392.

Tiliosaston toiminnan laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen erittelystä: siirtyvät työmäärärahat 1 964 898 996 mk, talousarviotyöt 4 944 014 465 mk, työttömyystyöt 2 201 964 105 mk, ylimääräiset työt 123 596 258 mk, laskutettavat työt 361 867 098 mk, lähetetilin menot 9 790 062 094 mk, lähetetilin tulot 3 770 198 086 mk, kaupungin muiden laitosten tilit 1 876 704 742 mk, ennakkovarat 109 645 931 mk, tarveaineet 1 845 729 162 mk, tuloveroennakko 523 355 690 mk, huoltokassa 117 606 888 mk, leski- ja orpoeläkekassa 407 256 mk, menojäämät 289 388 848 mk, tulojäämät 122 907 414 mk, rakennusviraston tulot 846 964 569 mk, yhteensä 28 889 311 602 mk.

Rakennusviraston käteiskassan rahanvaihto kertomusvuoden aikana oli 936 426 676 mk sekä työntekijäin palkat 2 944 241 941 mk.

34. Liikennelaitos [1]

Vuoden 1958 toiminnalle oli ominaista laitoksen uudelleenorganisointityön aloittaminen, monet erilaiset toimenpiteet taloudellisemman toiminnan aikaansaamiseksi sekä Ruskeasuon hallialueen perussuunnittelu siihen liittyvine valmistelevine töineen.

Talousarvion mukaisiin tuloksiin ei päästy. Varsinaiset tulot jäivät 330 mmk arvioitua pienemmäksi johtuen tariffikorotuksien siirtymisestä toukokuun alkuun sekä kuivan syksyn aiheuttamasta odottamattoman suuresta matkustajamäärän vähentymisestä sisäkaupungin raitiolinjoilla. Varsinaisten menojen kohdalla saatiin sensijaan aikaan 146 mmk:n säästö huolimatta siitä, että kaksi korotusta palkoissa ja eläkkeissä sekä devalvaation aiheuttama lisäys tarvikkeiden hintoihin yhdessä aiheuttivat 271 mmk:n odottamattoman lisämenon.

Liikennelaitoksen lautakunta

v. Frenckell, Erik	kaupunginjohtaja	puheenjohtaja
Hara, Erkki	varatuomari	varapuheenjohtaja
Koskinen, Aarne	kirjaltaja	jäsen
Laine, Väinö	tarkastaja	»
Londen, Carl-Gustaf	dipl. insinööri	»
Niemi, Kauko	toimitusjohtaja	»
Nieminen, Martti	toimittaja	»
Vakkuri, Juho	dipl. insinööri	»
Vuortama, Jorma	toimitusjohtaja	»
Kivistö, Juho	kaupunginjohtaja	(kaupunginhallituksen edustaja)
Koskinen, Orvo	osastopäällikkö	sihteeri
		(24. 1. 52, 53 §).

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 28 ja pöytäkirjain pykäläluku 663. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 886, lähetettyjen kirjeiden 434 ja lautakunnan pöytäkirjan otteiden 828.

Liikennelaitoksen lautakunnan johtosäännön mukaiseen lautakunnan kurinpitojaostoon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja v. Frenckell ja sihteeri Orvo Koskinen, liikennejoht. Teuvo Riittinen ja kirjaltaja Aarne Koskinen. Jaoston sihteerinä toimi apul. asiamies Lauri Kotiniemi (24. 1. 56 §). Jaoston kokouksia oli 22. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 132 ja pöytäkirjan otteiden luku 802.

Lautakunnan kurinpitojaosto antoi kertomusvuonna 184 kurinpitorangaistusta, joista 128 oli varoitusta ja 56 virantoimituksesta pidätystä.

Päätökset. Lautakunnan lopullisiin päätöksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: linja-auton korien ja raitiotiekiskon tilaaminen (10. 1. 13, 14 §); talousjoht. Niilo Koskisen määrääminen hoitamaan laitoksen toimitusjohtajan tehtäviä tämän estyneenä ollessa (24. 1. 57 §); laitoksen toimitusjohtajan omalla vastuulla suoritettavien hankintojen arvon ylärajan määrääminen 10 mmk:ksi (24. 1. 58 §); uusien jäsenien valitseminen henkilökunnan omavastuukysymystä käsittelevään jaostoon (24. 1. 59 §); vastuuvakuutussopimuksen uusiminen 1. 2. 1958—31. 1. 1959 väliseksi ajaksi (24. 1. 63 §); johdinautolinjan n:o 14

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja liikennelaitoksen kertomuksen eripainoksessa.

reitin jatkaminen Tukholmankadulle (14. 2. 118 §); Ruskeasuon suunnan esikaupunkilinjojen johtaminen suoraan keskikaupungille ja raitiolinjan 10 A, Käpylä—Ruskeasuo, lopettaminen (14. 2. 121 §, 21. 3. 196 §); maksuttomien siirtojen lopettaminen eräillä linjoilla (21. 3. 197 §); suunnitelman laadituttaminen liikennelaitoksen hallintorakennuksen rakentamisesta Ruskeasuon hallirakennusten yhteyteen ja hallialueen alustavien rakennussuunnitelmien sekä vaunuhallien ja autokorjaamon luonnospiirustusten hyväksyminen (27. 6. 350 §, 29. 8. 410 §, 3. 10. 470 §, 5. 12. 572 §); kahden uuden autolinjan perustaminen, linja-autolinjojen liikennesuunnitelmien sekä reittien ja aikataulun muutosten hyväksyminen (29. 8. 408 §, 12. 9. 446 §, 5. 12. 568 §); liikennelaitoksen henkilökuntalehden julkaiseminen (19. 12. 609 §) sekä m/s Korkeasaaren vuokraaminen määräajaksi Suomenlinnan liikenteeseen (19. 12. 625 §).

Lautakunta päätti kehottaa liikennelaitosta tarjouksia pyydettäessä kiinnittämään huomiota myöskin Itä-Euroopan maista saataviin vastaavanlaisiin tavaroihin ja pyytämään näistä tarjouksia (10. 1. 14 §).

Lautakunta päätti periaatteessa hyväksyä sen, että laitoksen raitiovaunujen ja linja-autojen ulkopuolelle saadaan kiinnittää mainoksia (19. 12. 608 §).

Lisäksi päätettiin myöntää laitoksen henkilökunnan järjestöille avustuksia löytötavararahastosta (28. 2. 142, 143 §, 11. 4. 219, 220 §, 6. 6. 328 §, 27. 6. 356 §, 21. 11. 558 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: rakennustoimikunnan asettaminen Ruskeasuon vaunuhallien ja autokorjaamon rakennustöitä varten sekä henkilökunnan palkkaaminen ko. töiden suunnitteluun ja valvontaan (24. 1. 61 §); liikennelaitoksen johtoa ja insinöörikuntaa edustavien jäsenten määrääminen yhteiseen aloitetoimikuntaan (24. 1. 62 §); määrärahan saaminen Koskelan halleihin asennettavia lämmityslaitteita varten (31. 1. 95 §); Katajanokankadun ja Ensi linjan eräiden osien liikenteen määrääminen yksisuuntaiseksi (31. 1. 98 §); ansiomerkkien myöntäminen liikennelaitoksen viranhaltijoille (28. 2. 133 §); kääntöpaikan rakentaminen linja-autolinjalle n:o 14 A Fredrikintorille (28. 2. 139 §); Unioninkatu 41:ssä olevan talon liikenneväylälle ulottuvan osan purkaminen (11. 4. 208 §); 30 linja-auton alustan ja korin sekä 3 johdinauton hankkiminen (11. 4. 216 §, 16. 5. 281 §, 6. 6. 323 §); liikennelaitoksen vuosikorttien hintojen vahvistaminen (25. 4. 246 §); Ruskeasuon pääteaseman kohdalla olevan 2 225 m²:n suuruisen määräalan ottaminen kaupungin hallintaan (27. 6. 351 §); korttelin n:o 734 tonttien n:o 2 ja 17 varaaminen liikennelaitoksen tai sen henkilökunnan käyttöön (27. 6. 352 §) sekä Kaisaniemenpuistikon kohdalla olevan linja-autojen pysäkkipaikan pidentäminen ja siihen liittyvät toimenpiteet (21. 11. 552 §).

Maistraatille tehdyt esitykset koskivat: linja-autolinjojen n:o 14, 16, 22, 25, 26, 27, 29, 35 ja 55 reittien jatkamista, linjan n:o 71 ja tungosaikalinjan n:o 14 A perustamista, linjan n:o 100 reitin muuttamista sekä linjan n:o 62 lopettamista (28. 2. 137, 138, 140 §, 6. 6. 318 §); linja-autoliikennesuunnitelman vahvistamista 1. 9. lukien (6. 6. 319 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle antamissaan lausunnoissa puolsi lautakunta mm.: Suomen Turistiauto Oy:n anomuksia saada lisätä vuoroja autolinjoillaan, muuttaa linjansa Pohj.-Haaga—Kallio aikataulua ja järjestää kiertoajeluja kaupungissa (10. 1. 10 §, 28. 2. 128, 130 §); Espoon Auto Oy:n anomusta saada kuljettaa Oy. Strömberg Ab:n työntekijöitä (28. 2. 127 §); Moottorinkuljettajat-nimisen yhtiön anomusta saada liikennöidä Sörnäisten rannan ja Korkeasaaren välillä (21. 3. 194 §) sekä Metsälän Linja Oy:n anomusta, joka koski aikataulun muutosta autolinjalla Helsinki—Pukinmäki (25. 7. 370 §); Professorintien ja Hopeasalmentien siltojen poikkileikkausehdotuksia (28. 2. 131 §, 14. 3. 173 §); Lauttasaaren uuden sillan suunnittelutoimikunnan mietintöä (9. 5. 258 §); anomusta alennuslippujen myöntämisestä invalideille (28. 2. 136 §); väylän Ilkantie—Tunnelitie—Kauppalantie kunnostamista linja-autoliikenteelle soveltuvaksi (25. 4. 239 §); esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean esitystä esikaupunkiratojen alustavan suunnitteluohjeen vahvistamiseksi sekä ehdotusta ohjeiksi Helsingin ja esikaupunkien julkista henkilöliikennettä kehitettäessä (27. 6. 347 §, 5. 9. 434 §).

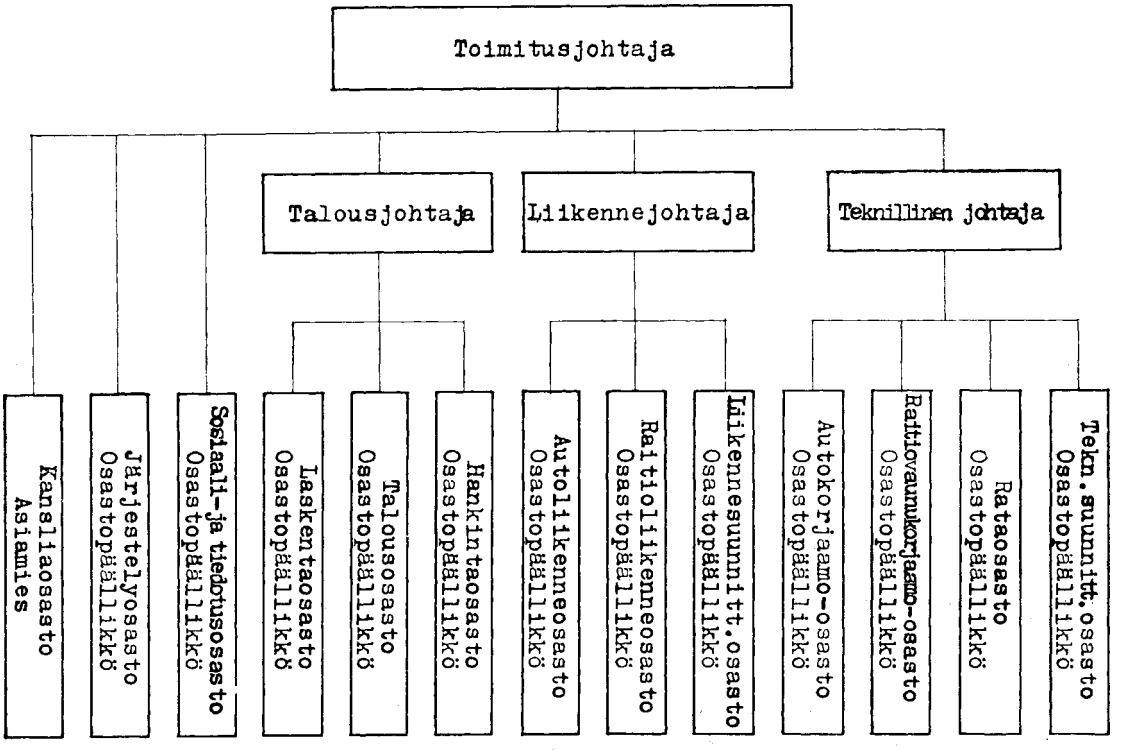
Muihin lautakunnan antamiin lausuntoihin sisältyivät lisäksi seuraavat asiat: liikennesääntökomitean mietintö ja ehdotus Helsingin kaupungin liikennesäännöksi ja raitiovaunusäännöksi (10. 1. 6 §); Herttoniementien leikkauspiirustusten vahvistaminen Kulosaaren sillan ja Naurissalmen sillan väliseltä osalta (31. 1. 94 §); liikenneolosuhteiden parantaminen Pitäjänmäen teollisuusalueen ja kaupungin välillä (30. 5. 291 §); neljän 13. palkkaluokkaan kuuluvan tp. kouluttajarahastajan viran perustaminen (6. 6. 311 §);

liikennejärjestelyjä Töölöntorilla sekä Hämeentien ja Helsinginkadun ja Kaisaniemen- ja Vuorikadun risteyksissä (6. 6. 314 §, 7. 11. 522 §, 21. 11. 550 §).

Liikennelaitos

Organisaatio

Kaupunginvaltuusto vahvisti 19. 6. 1957 liikennelaitoksen organisaation, jonka rakenne ilmenee oheisesta organisaatiokaavasta.

Henkilökunta. Liikennelaitoksen toimitusjohtajana on v:sta 1957 lähtien ollut Kalle Alakari. Organisaation edellyttämiä muita johtajien ja osastopäälliköiden virkoja täytettiin kertomusvuonna seuraavasti:

Talousjohtaja	Koskinen, Niilo	16. 1.
Teknillinen johtaja	Laakso, Eino	»
Liikennejohtaja	Riittinen, Teuvo	»
Kansliaosaston päällikkö	Koskinen, Orvo	13. 9.
Vs. järjestelyosaston päällikkö	Valtanen, Unto	1. 12.
Sosiaali- ja tiedotusosaston päällikkö	Lehmus, Yrjö	1. 10.
Hankintaosaston päällikkö	Raivio, Aatto	13. 9.
Autoliikenneosaston päällikkö	Laitinen, Valtter	»
Raitioliikenneosaston päällikkö	Lind, Bruno	»
Liikennesuunnitteluosaston päällikkö	Lavinko, Matti	1. 11.
Autokorjaamo-osaston päällikkö	Kotokanto, Allan	15. 10.
Raitiovaunukorjaamo-osaston päällikkö	Niironen, Kauko	13. 9.
Vs. rataosaston päällikkö	Durchman, Erik	18. 12.
Vs. teknillisen suunnitteluosaston päällikkö	Martola, Veikko	7. 11.

Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1957 päättyessä 4 029 ja kertomusvuoden lopussa 3 955 henkilöä seuraavasti ryhmitettynä:

Osastot	Virkasuhde		Työsopimussuhde	Yhteensä	Erotus v:een 1957 verraten
	Vak.	Tp.			
Johtajat	4	—	—	4	+ 2
Laskentaosasto	—	4	—	4	—
Talousosasto	—	67	3	70	— 2
Hankintaosasto	1	30	61	92	+ 14
Autoliikenneosasto	1	1 394	4	1 399	+ 67
Raitioliikenneosasto	1	1 214	1	1 216	—121
Liikennesuunnitteluosasto	1	3	1	5	—
Autokorjaamo-osasto	1	17	410	428	— 7
Raitiovaunukorj. osasto	1	30	453	484	— 16
Rataosasto	—	22	206	228	— 10
Tekn. suunnitteluosasto	—	11	3	14	— 3
Kansliaosasto	1	8	—	9	—
Järjestelyosasto	1	—	—	1	+ 1
Sosiaali- ja tied. osasto	1	—	—	1	+ 1
Koko henkilökunta	13	2 800	1 142	3 955	— 74

Laitoksen palvelukseen otettiin kertomusvuoden aikana 173 henkilöä. Palveluksesta erosi 247 henkilöä, näistä siirtyi eläkkeelle 70 henkilöä. Eläkettä nauttivia oli kaikkiaan vuoden lopussa 756 henkilöä vastaavan luvun oltua edellisen vuoden lopussa 716.

Kansliaosaston tehtävänä oli huolehtia varsinaisten kansliatehtävien lisäksi lainopillisten asioiden hoitamisesta ja niitä koskevien tietojen ja neuvojen antamisesta.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä muutettiin entinen asiamiesosasto kansliaosastoksi. Henkilömuutoksia ei kertomusvuoden aikana kuitenkaan tapahtunut ja osaston tehtävät suoritettiin entisen työnjaon mukaan. Niihin kuului mm. esiintyminen eri oikeusasteissa, oikeudelliseen menettelyyn johtamattomien asioiden käsittely, erilaisiin korvausjuttuihin liittyviä tehtäviä, laitoksen perimisasioiden hoito, laitoksen kunnallishallintoon liittyvien asioiden käsittely, juriidisten asiakirjojen, hankintasopimusten ja lautakunnan esityslistojen laatiminen, henkilökunnan eläkkeisiin, ikälisiin ja leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaisiin avustuksiin liittyvien tehtävien hoitaminen jne. Osastossa toimitettiin myös tutkimuksia asioissa, joissa ei ollut poliisikuulusteluja. Työsuhdeasioissa käsiteltiin erinäisiä tulkintakysymyksiä.

Järjestelyosasto, jonka toimintapiiriin kuuluvat laitoksen rationalisoimistutkimukset sekä yleistä järjestelyä ja kehittämistä koskevat selvittely-, suunnittelu- ja tutkimustehtävät, aloitti varsinaisen toimintansa 1. 12. lukien. Tällöin suoritettiin vuoden loppuun mennessä suunnittelu- ja tutkimustehtäviä laitoksen organisaatiota silmälläpitäen. Tässä mielessä suoritettiin mm. runsaasti neuvotteluja sekä työnjohdon että työntekijöiden keskuudessa.

Sosiaali- ja tiedotusosaston tehtävänä oli huolehtiminen virkamiesten ja työntekijäin sosiaalisista kysymyksistä ja liikennelaitoksen tiedotustoiminnasta.

Osaston toiminta pääsi alkuun 1. 10. osaston päällikön astuessa virkaansa. Kertomusvuoden kuluessa suoritettiin pääasiallisesti osaston organisaation ja toiminnan suunnittelua sekä lehdistölle ja henkilökunnalle tarkoitettua tiedotustoimintaa. Tiedotustoiminnan tehokkuutta lisäsi huomattavasti lautakunnan päätös osaston päällikön osallistumisesta lautakunnan kokouksiin, sekä lautakunnan esityslistojen luovuttaminen ennakolta lehdistön käyttöön sillä varauksella, että niissä olevia tietoja saadaan julkaista vasta kokousten jälkeen ja tiedoituspäällikön nimenomaisella suostumuksella.

Toimintansa alkupäivistä lähtien on osasto joutunut hoitamaan lukuisia sosiaalisia tehtäviä, mm. opastaen henkilökuntaan kuuluvia heidän pulmakysymyksissään.

Liikenneosastot

Liikenneosastoilla suoritettiin uudelleenjärjestelyjä, joista huomattavimpana eräitä läntisiä asumalähiöitä palvelevien autolinjojen jatkaminen suoraan keskikaupungille. Liikennejärjestelyissä pyrittiin ottamaan huomioon matkustajamäärien vaihtelut ja matko-

jen suuntaus, minkä johdosta esim. poikittaisliikenteelle avattiin yksi autolinja. Lukuunottamatta eräitä autonkuljettajien virkoja, ei henkilökuntaa lisätty. Käyttöön saatujen suurempien vaunujen ansiosta voitiin raitiovaunuhenkilöstön lukumäärää supistaa ja rahastajia siirtää auto-osastolle. Henkilökunnan perus- ja jatkokoulutusta jatkettiin entiseen tapaan.

Autoliikenneosaston tehtävänä oli linja- ja johdinauto- ja meriliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui vuoden alkaessa 2. 9. 1957 käytäntöön tulleen liikennesuunnitelman mukaisesti.

Ruskeasuon liityntäasema poistettiin käytöstä 14. 4. ja autolinjojen 22 Etelä-Haaga, 25 Malminkartano, 26 Konala ja 29 Laurinmäki Ruskeasuolla olleet päätepysäkit siirrettiin Yrjönkadulle Vanhankirkon puiston kohdalle sekä linjojen 27 Kaarela ja 55 Länsi-Pakila päätepysäkit Erottajalle.

Kesälinjaa 31 Sörnäinen — Kivinokka liikennöitiin 24. 5. — 14. 9. välisenä aikana. Kesän ajaksi 2. 6. — 31. 8. vähennettiin liikenteestä yhteensä 35 linja-autoa.

Linjalla 71 Sörnäinen — Pajamäki aloitettiin liikenne 1. 9. autojen kääntyessä aluksi Strömbergin tehtaan edustalla, mutta Pajamäentien valmistuttua 22. 9. linja ulotettiin Pajamäkeen asti.

Linjaa 14 Eira — Naistenklinikka jatkettiin 1. 9. Tukholmankadulle asti ja sen nimeksi tuli 14 Eira — Tukholmankatu.

Linja 100 Naistenklinikka — Ruskeasuo lopetettiin 31. 8. ja 1. 9. aloitettiin linja 100 Kuusitie — Tenholantie.

Vihannestukkutoria varten liikennöitiin linjalla 72 Kauppatori — Sörnäinen 13. 10. — 31. 10. välisenä aikana.

Linjalla 28 Erottaja — Etelä-Kaarela alotettiin liikenne 3. 11.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä liikenteessä 237 ja vuoden päättyessä 269 vaunua.

Yksityistilauksia suoritettiin turistiautolla 28, mistä oli tuloja 178 555 mk sekä muilla linja-autoilla 190 tulojen ollessa 1 179 008 mk.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät taulukoista 1 ja 2.

»*Korkeasaari — Högholmen*» moottorilautta suoritti purjehduskaudella 3 102 kaksoisvuoroa ja kuljetti kaikkiaa 313 659 Korkeasaaressa kävijää, joista 96 197l astenlipuilla sekä 43 560 koululais- ja retkeilylipuilla.

Raitioliikenneosaston tehtävänä oli raitioliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

Suoritettujen linja- ym. muutosten johdosta voitiin liikenteessä olevien vaunujen lukumäärää, joka v:n 1957 lopussa oli 140 moottori- ja 100 perävaunua, supistaa siten, että se kertomusvuoden päättyessä oli 127 moottori- ja 76 perävaunua, joista 8. 10. alkaen 4 ylimääräistä junaa kuitenkin vain milloin niihin riitti henkilökuntaa. Kesän ajaksi 2. 6. — 31. 8., kuten aikaisempinakin vuosina, poistettiin vaunuja liikenteestä, tällä kertaa 22 tungosaikajunaa ja 2 perävaunua.

Linjamuutoksia suoritettiin seuraavasti: 2. 1. avattiin uusi tungosaikalinja 4 V, joka liikennöi reittiä Vallila - Hämeentie - Helsinginkatu - Eläintarhantie - Messuhalli - Munkkiniemi; 14. 4. lopetettiin tungosaikalinja 10 A (Käpylä - Ruskeasuo) ns. »runkolinjan» lakkauttamisen yhteydessä; 2. 6. alkaen muutettiin tungosaikalinja 10 N yksinomaan yölinjaksi entisellä reitillään Erottaja - Ruskeasuo; 4. 11. lyhennettiin linja 5 siirtämällä sen päätepysäkki Kammionkadulta Töölöntorille muiden liikenne järjestelyjen yhteydessä rakennettuun uuteen silmukkaan.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheyksistä sekä niiden muutoksista vuoden kuluessa selviävät taulukosta 3.

Yksityiseen käyttöön vuokrattiin 4 raitiojunaa ja 1 erillinen vaunu.

Liikenteenohjauskeskuksen toimintaa järjesteltiin uudelleen mm. vähentämällä partioautojen miehitystä ja supistamalla niiden toiminta-aikaa. Ohjauskeskus suoritti kuormitustarkkailua ja liikenteen valvontaa. Liikennehäiriöitä poistettiin 459 tapauksessa raitiolinjoilla ja 157 tapauksessa autolinjoilla. Partioautot suorittivat lisäksi 2 083 pikkukorjausta linja-autoissa. Muiden tehtävien ohessa suorittivat partioautot mm. 88 sairaankuljetusta.

Liikennesuunnitteluosaston tehtäviin kuului liikennetarpeen selvittäminen, liikenteen suunnittelu sekä valvonta- ja tarkkailutehtävät ja liittyi sen perustaminen uudelleenorganisointiin. Osasto suoritti alustavaa liikennereittien suunnittelua sekä pysäkkien sijoituspaikkojen suunnittelua muuttuneita liikenneolosuhteita vastaaville paikoille. Aikataulusuunnittelussa on entiseen tapaan käytetty pohjana liikennetarkkailua, matkustajalaskentaa ja muita aputilastoja.

Teknilliset osastot

Kertomusvuoden aikana oli teknillisellä sektorilla pääpaino organisaatiokysymyksissä, ja siitä johtuen suoritettiin eräitä henkilö- ja työjärjestelyjä. Korjaamoiden kalustoa täydennettiin, rataosaston välineistöä koneellistettiin ja hankittiin uutta ajokalustoa.

Työpajojen rationalisoimistoimintaa on valmistavin toimenpitein pyritty kehittämään, ja työnjohdollista jatkokoulutusta suoritettiin teknillisen henkilökunnan keskuudessa.

Kiinteistöjen vuosikorjaukset suoritettiin entiseen tapaan.

Liikkuva kalusto. Linja-autoja oli vuoden päättyessä 383, joista 258 suurta ja 124 keskikokoista sekä yksi turistiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 343 rekisteröityinä.

Vuoden aikana toimitettiin liikennelaitokselle yhteensä 67 diesellinja-autoa. Kertomusvuonna ei linja-autoja romutettu.

Johdinautoja oli vuoden päättyessä 23, jotka kaikki olivat liikennekelpoisia ja rekisteröityinä. Uusia johdinautoja tilattiin 3 kpl.

Moottoriraitiovaunuja oli kertomusvuoden päättyessä 199, joista uusia 4-akselisia 75 ja vanhoja 6 kpl. Loput olivat 2-akselisia, joukossa jopa 38 vuotta vanhojakin. Edellisten lisäksi oli huolto-osaston käytössä 13 työmoottorivaunua. Vuoden aikana ei saatu uusia moottorivaunuja, tilattujen 30 vaunun toimitus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Vuoden aikana romutettiin 23 moottorivaunua, joista vanhimmat olivat olleet liikenteessä 39 vuotta. Yksi moottorivaunu muutettiin huoltovaunuksi.

Perävaunuja oli vuoden päättyessä 160, joista kertomusvuonna toimitettuja 4-akselisia 30. Vanhemmat perävaunut olivat kaikki 2-akselisia.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa 4 henkilöautoa, 12 kuormaautoa, 3 hinausautoa, 15 pakettiautoa, 6 korjausautoa, 2 perävaunua, 3 tiekonetta (Caterpillar), 2 tiekonetta (Lokomo), 8 kadunpuhdistajaa, 3 konenosturia, 2 hiomavaunua, 2 lumenkuljetusvaunua, 21 raitiotielumiauraa, 1 kiskonpuhdistaja, 1 kiskonrasvaaja, 1 kauhakuormaaja, 1 tiejyrä ja 1 täryjyrä.

Kertomusvuonna hankittiin 1 pakettiauto, 1 kuorma-auto ja 1 vaihteenpuhdistukseen tarkoitettu auto.

Kalustosta poistettiin 2 kuorma-autoa.

Autokorjaamo-osasto. Autokorjaamossa suoritettiin 2 486 alustakorjausta, 643 korikorjausta, 176 maalausta, 1 333 moottoreiden osakorjausta ja 103 täyskorjausta. Kolhiokorjauksia oli yhteensä 1 190. (Osa kolhiokorjauksista jouduttiin tilanpuutteessa antamaan yksityisille korjaamoille). Peruskorjauksia suoritettiin 17, joista ulkopuolisissa korjaamoissa 11. Sarjatyönä alotettiin 10 vaunun peruskorjaus.

Autohuolto suoritti varsinaisen huoltamisen lisäksi 34 995 ns. huoltokorjausta. Linjalla olevissa vaunuissa korjattiin 5 856 häiriötä, näistä 2 083 partioautojen toimesta.

Johdinautohuollossa on varsinaisen huoltotyön lisäksi suoritettu 817 korjausta sekä autoissa niiden ollessa linjalla 582 korjausta.

Raitiovaunukorjaamo-osasto. Osaston toimesta uudistettiin täydellisesti 8 vanhaa moottorivaunua ja 3 perävaunua. Perusteellisesti korjattiin 81 moottori- ja 23 perävaunua ja osittaisesti 216 moottori- ja 42 perävaunua. Ratamoottoreiden täyskorjauksia suoritettiin 170, tarkastuskorjauksia 273. Muita sähkömoottorikorjauksia suoritettiin 138. Pyöräkorjauksia tehtiin moottorivaunuissa 179 kertaa ja perävaunuissa 51 kertaa. Vaunujen kolhiokorjauksia suoritettiin 538. Sisä- ja ulkomaalaus suoritettiin 21 vaunussa, 23 vaunua maalattiin vain ulkopuolelta. Pesumaalaus suoritettiin 11 vaunussa.

Raitiovaunuhuolloissa suoritettiin säännöllisen vaunuhuollon lisäksi 16 600 huoltokorjausta sekä 700 sarjaluontoista parannus- ja muutostyötä. Linjalla olevissa vaunuissa korjattiin 8 059 häiriötä poistamatta vaunuja liikenteestä.

Kalustoa lisättiin raitiovaunu- ja autokorjausosastoilla vuoden kuluessa seuraavasti: 2 kpl kulkunostureita, pyörästösorvi, huippuimuri, levyleikkuri, mutterin-

avauskone, lasihiomakone, lattianpuhdistuskone, lattian lakaisukone, vaunuautomaattien koetuslaite, vaihdelaatikkonosturi ja paineilmapumppujen käyttöteline.

Teknillinen suunnitteluosasto. Osastolla laadittiin suunnitelmia korjaamoiden toiminnan järjestelyistä muuttuneita olosuhteita vastaavaksi. Osastolle kuului myös tehtyjen aloitteiden käsittely ja soveltaminen käytäntöön sekä uusien vaunujen suunnittelu, valmistuksen valvonta ja tarkastus vaunua vastaanotettaessa. Eräitä kokeita suoritettiin kaluston ja materiaalin käyttökelpoisuuden toteamiseksi.

Korkeasaaren moottorilautan tavanomaisen vuosikorjauksen valvonta ja tarkastus suoritettiin osaston toimesta. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt moottorilautalla.

Rataosasto. Osaston tehtävänä oli ratojen ja ilmajohtojen rakentaminen ja niiden sekä rakennusten kunnossapito.

R a d a t. Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 107 170 m yksinkertaista rataa, josta ratapiha- ja halliraiteita 15 240 m.

Uudisrakenteena tehtiin kääntösilmukka Töölöntorille pituudeltaan 165 m. Vanhaa rataa purettiin tarpeettomana 405 m.

Liikenteen järjestelyjen sekä muiden kaduilla suoritettavien töiden johdosta jouduttiin ratoja siirtämään 620.5 m:n matkalla. Kuluneita kiskoja vaihdettiin yhteensä 9 068 jm, josta uusiin 7 349 m ja käytettyihin, mutta hyväkuntoisiin 1 719 m. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 7 320 m yksinkertaista rataa. Raide-etäisyyden levitystä vanhasta 2.5 m:stä 3 m:iin suoritettiin kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä 1 505 m:n matkalla.

Vaihteita oli kaikkiaan 314, joista linjoilla 172. Uusia vaihteita asennettiin 2 ja 18 vaihdetta uusittiin. Tarpeettomina poistettiin 3 vaihdetta. 2 raideristeystä ja 10 risteyskappaletta uusittiin.

Rataosaston toimesta päällystettiin katua 30 968 m². Uusia pysäkkikorokkeita rakennettiin 13 ja suojakatoksia 3. Pysäkkikorokkeita poistettiin tarpeettomina 14 ja suojakatoksia 2.

Rataosaston konepajalla valmistettiin mm. erilaisia ratalaitteita, johdinpylväitä, korokkeita sekä suoritettiin osaston työkoneiden huoltokorjauksia. Myös muille kaupungin laitoksille valmistettiin erilaisia tarvikkeita tilaustöinä.

Raitioteiden ja johdinautolinjojen sähkölaitteet. Ajojohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 115 613 m, mistä raitioteiden osuus oli 103 828 m ja johdinautojen 11 780 m. Uudisrakennustöinä tehtiin Töölöntorilla raitiovaunujen kääntösilmukan ajojohdot 165 m, johdinautojen ajojohtojen jatkaminen Naistenklinikalta Tukholmankadulle 700 m sekä johdinautojen kääntösilmukan ajojohdot Fredrikintorille 75 m. Ajojohtoa poistettiin Naistenklinikan kääntösilmukasta 70 m.

Kulunutta ajojohtoa uusittiin yhteensä 5 390 m. Omaa valmistetta olevia joustavia langanpitimiä, jotka ovat tarpeellisia nopeasti ajettaessa, asennettiin Mannerheimintielle Postitalon ja Tukholmankadun välille sekä Paciuksenkadulle. Vaihteiden lämmityslaitteita, jotka talviaikana huomattavasti helpottavat vaihteiden kunnossapitoa ja vähentävät niiden korjauksia, asennettiin 16 kpl. Sähköllä toimivia vaihteenkääntökoneistoja asennettiin yksi uusi ja yksi siirrettiin toiseen paikkaan. Johdinautojen ilmajohtoihin asennettiin yksi uusi ristikko. Raitioteiden ja johdinautojen risteilykohtia korjattiin ja uusittiin.

Sähkölaitoksen vetämiä uusia syöttökaapeleita kytkettiin verkostoon 3 kpl. Kaapelit kulkevat Kruununhaan asemalta Unioninkadulle, Kallion asemalta Helsinginkadulle ja Kampin asemalta Mannerheimintielle. Pylväitä pystytettiin 104 kpl.

Uudisrakennukset. Koskelan hallialueelle rakennettiin uusi konekorjaamorakennus tilavuudeltaan 6 770 m³. Rakennuksessa on oma kattilahuone lämminilmakehittimineen.

Rakennusten korjaukset. Laitoksen asuntokiinteistöissä Mannerheimintie 76, Töölönkatu 49, Porvoonkatu 12, Hämeentie 54 ja Lauttasaaren huvilalla, suoritettiin lukuisia korjauksia. Samoin suoritettiin korjaus- ja muutostöitä pääkonttorissa, Ruskeasuon ratsastushalleilla ja liikennekioskeissa.

Töölön, Vallilan ja Koskelan halleissa suoritettiin työpaikkojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuneita muutoksia ja muita korjauksia, mm. kattoja ja lattioita uusittiin ja vahvistettiin.

Taloudelliset osastot

Laitoksen taloutta pyrittiin parantamaan menoja määrätietoisesti supistamalla. Täsmällinen tulojen ja menojen jakautuminen käy ilmi laitoksen tilinpäätöksestä sekä taulukoista 4, 5, 6 ja 7.

Laskentaosasto. Osaston tehtävänä oli huolehtiminen laitoksen kustannuslaskennasta ja tilinpidosta.

Osaston toiminta oli vielä organisaation tässä vaiheessa jakaantunut eri osastoille. Kustannuslaskenta suoritettiin pääosiltaan teknillisellä sektorilla.

Talousosasto. Osaston tehtävänä oli laitoksen kassatehtävien hoitaminen, huoltokonttorin, lipputoimiston ja löytötavaratoimiston tehtävien hoitaminen sekä isännöitsijätehtävien suorittaminen.

Henkilökunnan huoltokonttorin jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 3 055. Tilillepanoja oli yhteensä 319 172 449 mk, ottoja 234 425 885 mk, talletuksia 75 926 564 mk. Lainoja myönnettiin yhteensä 2 494 kpl yhteismäärältään 40 880 000 mk.

Poliklinikalla kävi vuoden aikana kaikkiaan 21 107 potilasta, sairaanhoitajien kotikäyntejä suoritettiin 251 ja pienoisröntgenissä kuvattiin 3 389 henkilöä, jolloin uusia tuberkuloositapauksia todettiin 3. Muulla tavoin todettiin vuoden aikana 11 uutta tuberkuloositapausta. Kenttäensiapua varten hankittiin 13 Ea-laukkua, jotka ovat kansainvälisesti hyväksyttyä mallia. Työstä poisjääneiden huippuluku todettiin joulukuun puolivälissä, jolloin 188 henkilöä oli samanaikaisesti sairaana äkillisen kuumesairauden takia.

Löytötavaratoimistoon talteenotettujen esineiden lukumäärä oli vuoden lopussa 10 492, joista voitiin toimittaa omistajilleen takaisin 3 016 esinettä.

Hankintaosasto. Osaston tehtävänä oli hankintojen suorittaminen sille annettujen ohjeiden mukaisesti sekä laitoksen varastotoimen hoitaminen.

Osastolla aloitettiin varastokirjanpitoon kuuluvan tavarakortiston uudelleen järjestely. Kortiston 9:stä pääryhmästä saatiin kaksi valmiiksi kertomusvuonna. Varastoissa suoritettiin laajennuksia ja järjestelyjä lisätilojen saamiseksi. Niiden yhteydessä hankittiin lisää hyllyköitä.

Vaatehtimon toiminnan supistamiseksi ja laitoksen virkapukumenojen vähentämiseksi aloitettiin uusien virkapukujen valmistusta siirtää pukutehtaille. Vuoden aikana tapahtui pukutoimituksia Valtion Pukutehtaalla Hämeenlinnassa.

Matkalippujen hinnat. Sosiaaliministeriön hyväksymän uuden tariffin mukaiset lippujen hinnat olivat 7. 5. lukien seuraavat:

I vyöhykkeen matkat:	kertalippu	35	mk
	sarjalippu, 9 matkaa	220	»
II vyöhykkeen matkat:	kertalippu	45	»
	sarjalippu, 11 matkaa	320	»
III vyöhykkeen matkat:	kertalippu	55	»
	sarjalippu, 11 matkaa	390	»

Yöliikenteessä perittiin maksut kaksinkertaisina.

Liput oikeuttivat lunastamaan 10 mk:n hintaisen siirtolipun, joka oikeutti yhteen siirtomatkaan kaikilla linjoilla, ei kuitenkaan sen vyöhykkeen ulkopuolelle, jolla perusmatka päättyi. Maksullisen siirron lisäksi myönnettiin ilmainen siirto Pasilan autolinjalta raitiolinjalle 3 ja päinvastoin, autolinjalta 100 raitiolinjoille 10 ja 12 ja päinvastoin sekä autolinjalta 100 esikaupunkiautolinjoille matkalla Haagaan päin ja päinvastoin.

Matkustajalta, joka ajoi kauemmaksi kuin hänen lippunsa oikeutti, perittiin 10 mk:n lisämaksu jokaisen seuraavan vyöhykerajan ylittämisestä.

Alle 13 vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla vyöhykkeillä 10 mk.

Koululaisten ja invalidien alennuslippujen hinta oli kaikilla vyöhykkeillä 60 mk oikeuttaen 8 matkaan. Invalidit saivat ostaa alennuslippuja kuukautta kohti 112 matkaan, koululaiset 72 tai joutuessaan koulumatkalla käyttämään kahta linjaa 144 matkaan.

Henkilökohtainen yhden linjan kuukausilippu maksoi vyöhykerajoituksitta 1 600 mk. Kuukausilippu kahdelle linjalle, joista toiselle vain määrättyä vyöhykettä varten, maksoi 1 900 mk. Yövaunussa oli kuukausilipun haltijan maksettava lisäksi yksinkertainen mak-

su. Kuukausilipulla sai 10 mk:n lisämaksusta ajaa muullakin kuin lippuun merkityllä linjalla, kuitenkin yhden vyöhykkeen rajoissa.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset sekä posti- ja lennätinkonttori lunastaa 24 000 mk:n hinnasta. Samalla hinnalla myytiin poliisilaitokselle vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia. Valtion virastot ja laitokset saivat ostaa vuosilippuja 36 000 mk:n hinnasta ja yksityiset henkilöt sekä muut virastot, laitokset tai yhteisöt maksoivat puolen vuoden lipusta 18 000 mk.

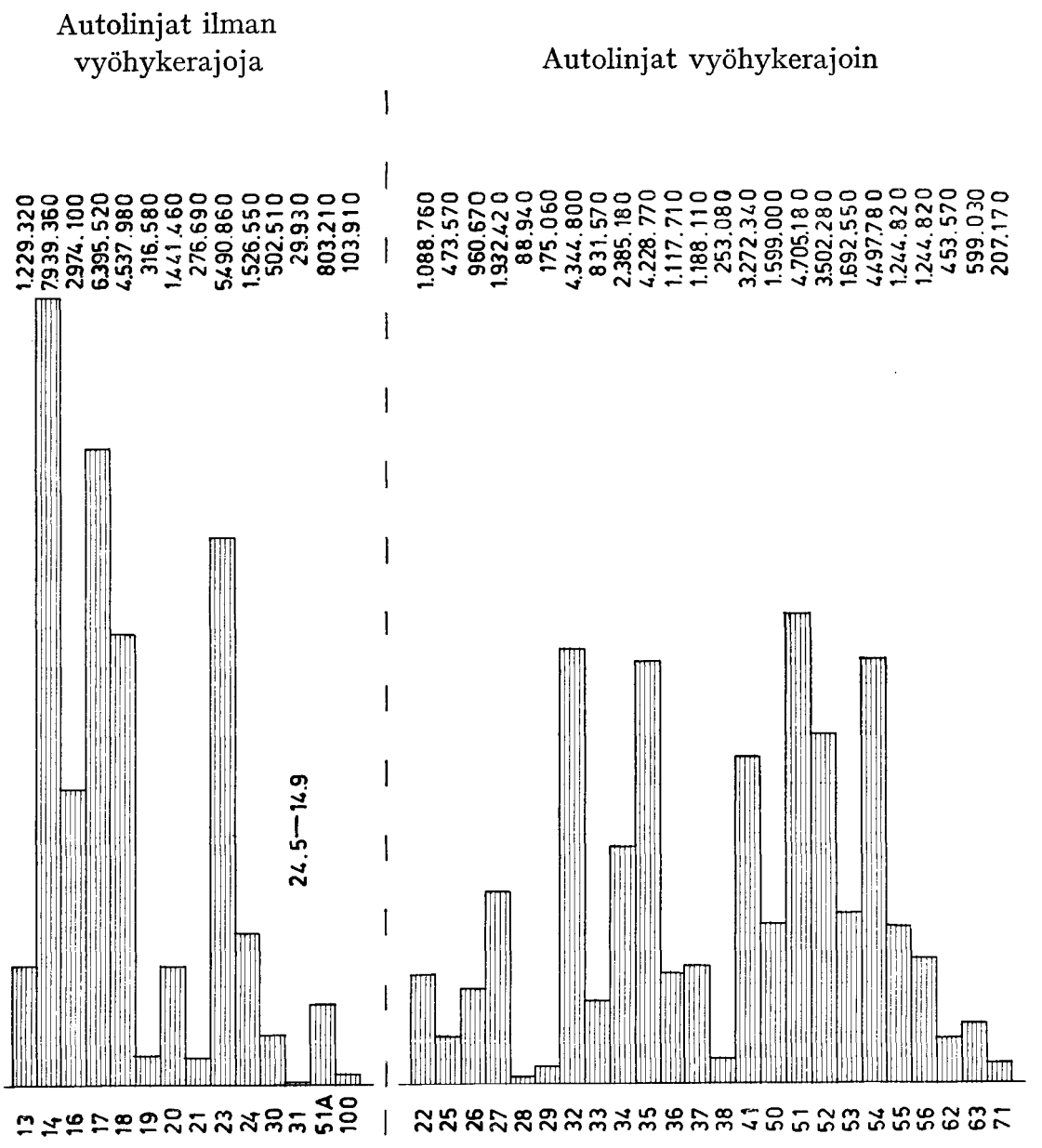
Korkeasaaren lauttaliikenteessä maksoi aikuisten edestakainen lippu 70 mk ja yksinkertainen lippu 35 mk, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 20 ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuneet lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 15 mk.

Ruskeasuon hallialue. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 18. 12. 1957, kaupunginhallituksen ehdotuksen Ruskeasuolta varatun 9.4 ha:n suuruisen alueen luovuttamisesta liikennelaitoksen raitio- ja autohalleja sekä autokorjaamoa varten.

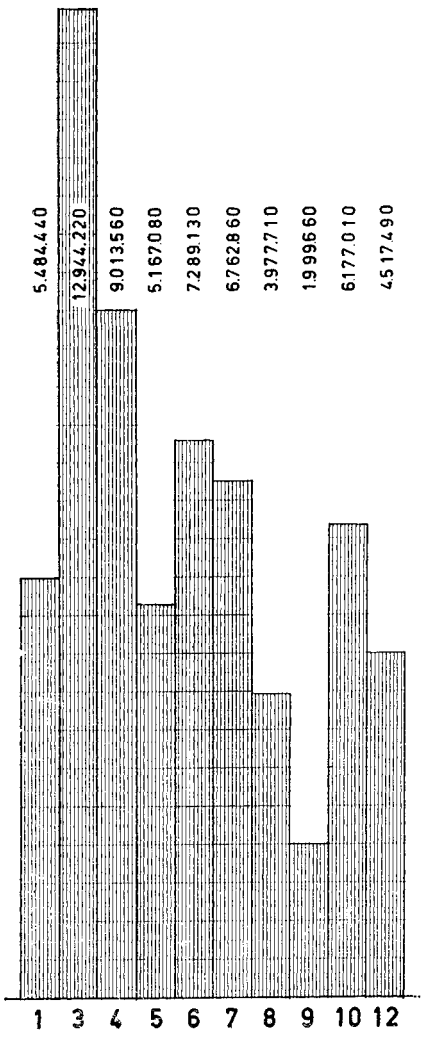
»Ruha'n» (Ruskeasuon hallit) suunnittelutyö pääsi alkuvuodesta voimakkaampaan vaiheeseen rakennustoimikunnan tultua asetetuksi. Rakennustoimikunnan puheenjohtajana on ollut kaup. joht. Erik v. Frenckell ja jäseninä toim. joht. Kalle Alakari, tekn. joht. Eino Laakso, lautakunnan jäsenet toim. joht. Jorma Vuortama, dipl.ins. Juho Vakkuri ja tarkastaja Väinö Laine sekä laitoksen ulkopuolelta rakennusviraston talorakennusosaston työpäällikkö, dipl.ins. Esko Toivola. Rakennustoimikunnan asettaman työvaliokunnan puheenjohtajana toimi tekn.joht. Laakso ja sen jäseninä olivat dilp.ins. Vakkuri sekä tarkastaja Laine. Samassa yhteydessä perustetun suunnittelutoimiston päällikkö dipl.ins. G. Nyström on osallistunut jokaiseen sekä rakennustoimikunnan että työvaliokunnankin kokoukseen. Kokousten sihteerinä toimi aluksi rakennustoimikunnan osalta laitoksen asiamies ja työvaliokunnan osalta kyseisen valiokunnan puheenjohtaja. Toukokuusta alkaen on arkkit. Solansuu hoitanut molemmat sihteerintehtävät. Kokouksissa on edellämainittujen henkilöiden lisäksi ollut mukana sekä laitoksen että ulkopuolisia asiantuntijoita kulloinkin käsiteltävinä olleiden kysymysten saneleman tarpeen mukaan.

Vuoden aikana suoritettiin hankkeen edistämiseksi: tutustumismatka eräisiin uusiin laitoksiin ulkomailla; rakennusten sijoittelun yleissuunnittelu; perustavia, yleissuunnittelun edellyttämiä maasto- ja tukimuuritöitä; saniteetti- ja lämpöteknillistä yleissuunnittelua (mm. lämpökeskus ja muuntamo); autokorjaamon, autohuollon ja autojen säilytyshallin yksityiskohtaisempi suunnittelu päätyen luonnospiirustuksiin, jotka liikennelaitoksen lautakunnassa hyväksyttiin edelleen kaupunginhallitukselle lähetettäviksi (ensimmäinen rakennusvaihe).

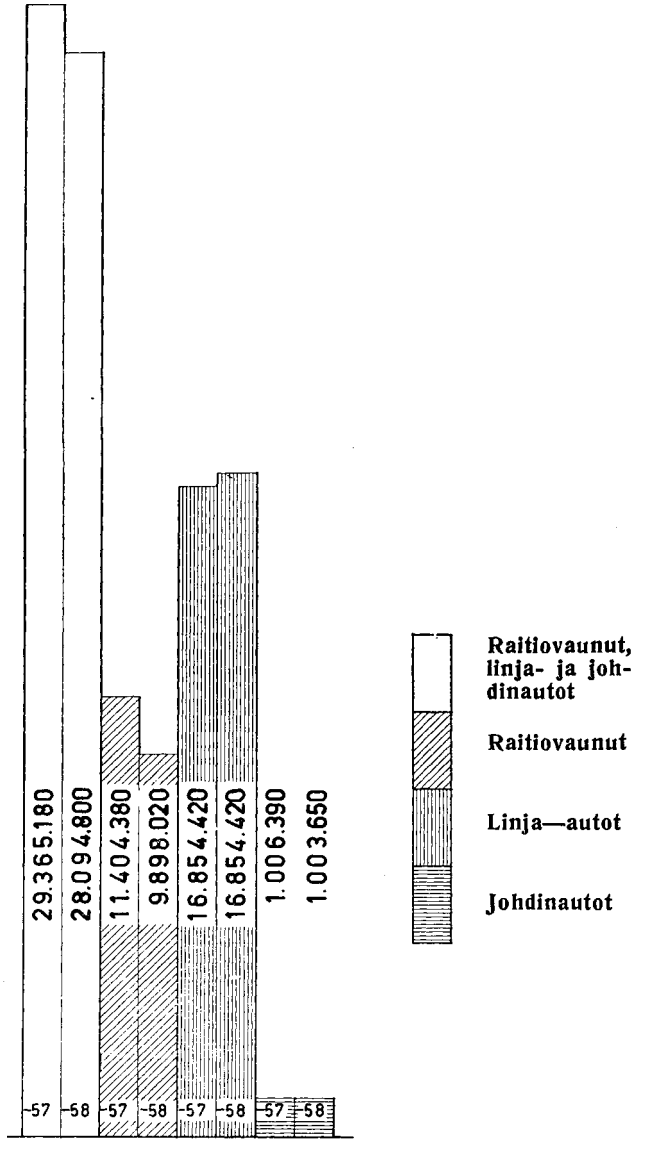
Matkustajien lukumäärä linjoittain 1 mm = 50 000 h

Raitiomatkustajien lukumäärä linjoittain 1 cm = 500 000 h

Laskettu vaunukilometrimäärä 1957—1958 1 cm = 1 000 000 km

1. Kaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset	Tungos	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			vaunut						
13	Kauppatori—Apollonkatu	1. 1.— 1. 6.	3	1	—	5.5	6.7	10	—
		2. 6.—31. 8.	2	1	—	6.7	10	10	—
		1. 9.—31.12.	3	1	—	5.5	6.7	—	—
14	Eira—Naistenklinikka	1. 1.— 1. 6.	10	8	—	2	3.6	5	—
		2. 6.—31. 8.	8	2	—	3.6	4.5	6	—
		1. 9.—18.11.	12	6	—	2 (E)	3	4	—
		19.11.—31.12.	12	7	—	2 (E)	3	4	—
16	Eira—Kruununhaka	1. 1.— 1. 6.	6	—	—	6	6	10	—
		2. 6.—31. 8.	4	—	—	7.5	7.5	10	—
		1. 9.—31.12.	6	—	—	6	6	10	—
17	Merikatu—Aleksis Kiven katu	1. 1.—25. 3.	8	3	—	4	6	7	—
		26. 3.— 1. 6.	8	6	—	3.2	6	7	—
		2. 6.—31. 8.	7	—	—	6	6	7	—
		1. 9.—28. 9.	8	3	—	4	5.5	7	—
		29. 9.—31.12.	8	5	—	3 (E)	5.5	7	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna	1. 1.—25. 3.	8	3	—	4	6.3	7	—
		26. 3.— 1. 6.	8	4	—	3.8	6.3	7	—
		2. 6.—31. 8.	7	—	—	6	6	7	—
		1. 9.—31.12.	8	3	—	3 (E)	6	7	—
19	Eläintarhantie—Pasilantori	1. 1.—31. 8.	1	—	—	13.3	13.3	13.3	—
		1. 9.—31.12.	1	—	—	10	10	15	—
20	Rautatientori—Lauttasaarentie	1. 1.—31. 8.	3	—	—	12	12	20	—
		1. 9.—31.12.	3	2	—	7.5 (E)	12	20	—
21	Erottaja—Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja—Viklakuja	1. 1.—31.12.	6	—	4	6	6	6	10
23A	Erottaja—Isokaari	1. 1.— 1. 6.	—	13	—	2.5	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	—	8	—	[1] 4	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	14	—	2.3	—	—	—
24	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari	1. 1.—31.12.	3	3	—	2 (E)	12	20	—
31	Sörnäinen—Kivinokka	24. 5.—14. 9.	1	—	—	30	—	—	—
51A	Rautatientori—Olympiakylä	1. 1.— 1. 6.	—	8	—	4.5	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	—	6	—	6	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	9	—	4	—	—	—
100	Naistenklinikka—Ruskeasuo	1. 1.—31. 8.	1	—	—	20	20	20	—
	Kuusitie—Tenholentie	1. 9.—31.12.	1	—	—	10	10	10	—

E = kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. [1]) Ip = tungosaikana vaunut liikennöivät linjaa 23.

2. Esikaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset	Tungos	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			vaunut						
22	Ruskeasuo—Etelä-Haaga	1. 1.—13. 4.	3	—	—	6.7	6.7	10	—
	Yrjönkatu—Etelä-Haaga	14. 4.— 2.11.	3	2	—	7.5 (E)	15	20	—
		3.11.—31.12.	2	2	—	10 (E)	20	20	—
25	Ruskeasuo—Malminkartano	1. 1.—13. 4.	2	—	—	20	20	60	—
	Yrjönkatu—Malminkartano	14. 4.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
26	Ruskeasuo—Konala	1. 1.—13. 4.	2	—	—	20	20	60	—
	Yrjönkatu—Konala	14. 4.—18. 5.	3	4	—	7.5	16	60	—
		19. 5.— 1. 6.	3	4	—	8 (E)	18	60	—
		2. 6.— 2.11.	3	3	—	9	18	60	—
		3.11.—31.12.	3	3	—	10	20	60	—
27	Ruskeasuo—Kaarela	1. 1.—13. 4.	2	4	1	6.7	20	20	30
	Erottaja—Kaarela	14. 4.— 2.11.	3	7	2	6.7 (E)	20	20	30
		3.11.—31.12.	3	3	2	10	20	20	30
28	Erottaja—Etelä-Kaarela	3.11.—31.12.	—	6	—	10	—	—	—
29	Ruskeasuo—Laurinmäki	1. 1.—13. 4.	1	—	—	20	20	60	—
		14. 4.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
30	Rautatientori—Kulosaari	1. 1.—31.12.	2	—	—	20	20	20	—
32	Rautatientori—Eränkävijäntori	1. 1.— 1. 6.	4	16	—	2 (E)	11	11	—
		2. 6.—31. 8.	4	13	—	3.3 (E)	11	11	—
		1. 9.—31.12.	4	16	—	2 (E)	11	11	—
32A	Rautatientori—Kulosaari—Eränkävijäntori	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.—31.12.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
34	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	1. 1.— 1. 6.	3	4	—	7	16	25	—
		2. 6.—31. 8.	3	5	—	8	16	25	—
		1. 9.— 7.12.	3	7	—	4 (E)	16	16	—
		8.12.—31.12.	3	8	—	4 (E)	16	16	—
35	Rautatientori—Roihuvuori	1. 1.—31. 8.	4	8	2	4 (E)	12	12	20
		1. 9.—31.12.	4	16	2	2 (E)	12	12	20
36	Rautatientori—Jollas	1. 1.—31.12.	2	2	—	15	30	30	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1. 1.—31.12.	2	2	1	15	30	30	60
38	Rautatientori—Hålvik	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—

3. Raitiolinjat

N:o	Linja: Päätepysäkit	Liikennöimisaika	Junien lukumäärä: Vakinaiset	Tungos	Yö-	Vuorotiheys minuuteissa n. klo: 6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
1	Kauppatori—Käpylä	1. 1.— 1. 6.	8	—	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		2. 6.—31. 8.	8	1	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		1. 9.—31.12.	8	—	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
1A	Perämiehenkatu—Käpylä	1. 1.— 1. 6.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	—	5	—	6.7 (E)	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—
3B	Eira—Porvoonkatu	1. 1.— 1. 6.	8	3	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		2. 6.—31. 8.	8	—	3	6.7	6.7	7.5	15.0
		1. 9.—31.12.	10	—	3	5.0	5.0	7.5	15.0
3T	Eira—Porvoonkatu	1. 1.—13. 4.	8	1	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		14. 4.— 1. 6.	8	—	3	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		2. 6.—31. 8.	8	—	3	6.7	6.7	7.5	15.0
		1. 9.—31.12.	10	—	3	5.0	5.0	7.5	15.0
4	Hietalahti—Munkkiniemi	1. 1.—13. 4.	8	1	—	6.7	6.7	6.7	—
		14. 4.—31. 8.	8	1	—	6.7	6.7	7.5	—
		1. 9.—14. 9.	8	1	—	6.7	6.7	7.5	—
		15. 9.—28. 9.	8	3	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—
		29. 9.—31.12.	8	2	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—
4A	Erottaja—Munkkiniemi	1. 1.— 1. 6.	—	3	3	E	—	—	15.0
		2. 6.—31. 8.	—	—	3	—	—	—	15.0
		1. 9.—14. 9.	—	3	3	E	—	—	15.0
		15. 9.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munkkiniemi	1. 1.—13. 4.	—	9	—	6.7	—	—	—
		14. 4.— 1. 6.	—	8	—	6.7	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	—	4	—	E	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	8	—	6.7	—	—	—
4V	Vallila—Munkkiniemi	2. 1.—13. 4.	—	3	—	E	—	—	—
		14. 4.— 1. 6.	—	5	—	E	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	—	3	—	E	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	5	—	E	—	—	—
5	Katajanokka—Messuhalli	1. 1.— 3.11.	8	—	—	5.0	5.0	7.5	—
	Katajanokka—Töölöntori	4.11.—31.12.	7	—	—	5.0	5.0	6.7	—
6	Maria—Arabia	1. 1.— 1. 6.	9	6	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		2. 6.—31. 8.	9	3	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		1. 9.—28. 9.	9	6	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		29. 9.—31.12.	9	5	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
7A	Arkadia—Harjutori	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
7B	Arkadia—Harjutori	1. 1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	1. 1.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—31.12.	—	2	—	E	—	—	—
9	Kauppatori—Vallila	1. 1.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	—	—
10	Kirurgi—Ruskeasuo	1. 1.—13. 4.	7	1	—	6.7	6.7	6.7	—
		14. 4.—31.12.	7	1	—	6.7	6.7	7.5	—
10A	Käpylä—Ruskeasuo	1. 1.—13. 4.	—	9	—	10.0	—	—	—
10N	Erottaja—Ruskeasuo	1. 1.—13. 4.	—	3	3	E	—	—	15.0
		14. 4.— 1. 6.	—	2	3	E	—	—	15.0
		2. 6.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15.0
10S	Kauppatori—Ruskeasuo	1. 1.—13. 4.	—	6	—	E	—	—	—
		14. 4.— 1. 6.	—	5	—	E	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	—	4	—	E	—	—	—
		1. 9.—31.12.	—	5	—	E	—	—	—
12	Diakonissalaitos—Kuusitie	1. 1.— 1. 6.	8	1	—	6.7	6.7	7.5	—
		2. 6.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—

(taulukko 2 jatkoa)

41	Rautatientori—Mellunkylä	1. 1.—31.12.	4	—	3	[1])16	16	16	20
41A	Rautatientori—Vartiokylä	1. 1.— 1. 6.	2	7	—	7 (E)	—	—	—
		2. 6.—31. 8.	1	6	—	8 (E)	—	—	—
		1. 9.—31.12.	2	6	—	[2]) 8 (E)	—	—	—
50	Rautatientori—Koskela ...	1. 1.—31. 8.	2	2	—	10	20	20	—
		1. 9.—31.12.	2	3	—	10 (E)	20	20	—
51	Rautatientori—Oulunkylä	1. 1.—31.12.	8	—	—	5.7	5.7	7.5	—
52	Rautatientori—Pirkkola ..	1. 1.— 2.11.	5	8	3	4 (E)	11	11	20
		3.11.—31.12.	4	8	3	6.7 (E)	13.3	13.3	20
53	Rautatientori—Itä-Pakila	1. 1.—31.12.	3	3	—	10	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.— 1. 6.	5	12	4	3 (E)	11	11	15
		2. 6.—31. 8.	5	7	4	4.3 (E)	11	11	15
		1. 9.—21. 9.	5	13	4	3 (E)	11	11	15
		22. 9.—31.12.	5	11	4	3 (E)	11	11	15
54A	Rautatientori—Itä-Maunula	1. 1.—21. 9.	—	4	—	[3]) 12	—	—	—
		22. 9.—31.12.	—	1	—	48	—	—	—
55	Ruskeasuo—Länsi-Pakila .	1. 1.—13. 4.	2	2	—	10 (E)	20	20	—
	Erottaja—Länsi-Pakila ...	14. 4.—31. 8.	3	4	—	10 (E)	20	20	—
		1. 9.—17. 9.	3	6	—	5 (E)	20	20	—
		18. 9.—31.12.	3	7	—	5 (E)	20	20	—
56	Rautatientori—Mestarintie	1. 1.—31. 8.	2	3	—	10	30	30	—
		1. 9.—21. 9.	2	5	—	10 (E)	30	30	—
		22. 9.—31.12.	2	3	—	10	30	30	—
62	Rautatientori—Viikinkylä	1. 1.—31. 8.	2	2	—	10—20	30(E)	60	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31. 8.	1	—	—	60	60	60	—
		1. 9.—31.12.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
71	Sörnäinen—Pajamäki	1. 9.—31.12.	—	5	—	10	—	—	—

E = kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.
[1]) Ip = tungosaikana liikennöidään 3 min väliajoin.
[2]) » vaunut ajavat linjalla 41.
[3]) Ap = tungosaikana ajetaan Itä-Maunulasta vain 1 kierros.
Ip = » liikennöidään vain linjaa 54.

Tulostase joulukuun 31 päivänä 1958

Menot:

Yhteiset kustannukset:

Hallinto		39 204 253	
Kassa- ja tilivirasto		42 441 605	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	5 304 340		
Vakuutusmaksut	18 759 284		
Konttorikaluston hankinta	1 174 460		
Hallintorakennusten kunnossapito	4 055 549		
Eläkkeet	234 280 458		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	105 724 933		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	7 818 717		
Muita liikennemenoja	3 698 635	380 816 376	
Lautakunnan käyttövarat		266 640	462 728 874

Raitioliikennekustannukset:

Palkkaus ym.		719 649 792	
Sähkövoima		139 791 808	
Raitiovaunuston kunnossapito		333 233 149	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		159 168 755	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus		47 845 148	
Käyttörakennusten kunnossapito		47 648 457	1 447 337 109

Linja-autoliikennekustannukset:		
Palkkaus	688 003 054	
Polttoaine, öljy	126 272 478	
Vaunusto, renkaat	54 537 410	
Vaunuston kunnossapito	411 090 389	
Autoverot ja -vakuutukset	130 950 817	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus	83 387 257	
Käyttörakennusten kunnossapito	35 921 340	1 530 162 745
Johdinautoliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	59 582 824	
Sähkövoima	14 641 396	
Vaunusto, renkaat	2 535 897	
Vaunuston kunnossapito	21 873 606	
Ilmajohtojen kunnossapito	3 093 962	
Autoverot ja vakuutukset	4 149 920	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus	5 468 017	
Käyttörakennusten kunnossapito	2 333 141	113 678 763
Laivaliikennekustannukset		6 172 818
Asuntokiinteistökustannukset		8 922 362
Korot ja kuoletukset:		
Laskennalliset korot	217 895 077	
Konttokurantti- ym. korot	97 991 196	
Kuoletukset	432 777 313	748 663 586
	mk	4 317 666 257

Tulot:		
Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 629 247 407	
Linja-autoliikenteestä	1 822 936 975	
Johdinautoliikenteestä	187 232 467	
Laivaliikenteestä	13 027 247	3 652 444 096
Asuntokiinteistötulot		14 776 399
Sekalaisia tuloja		35 152 559
Tilivuoden tappio		615 293 203
	mk	4 317 666 257

Omaisuustase joulukuun 31 päivänä 1958

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	17 981 918	
Tili- ym. saamiset	15 668 589	33 650 507
Tarveaineet ja valmisteet		623 160 617
Nostamattomat määrärahat		831 215 585
Keskeneräiset uudishankinnat		26 490 626
Laitoksen kanta-omaisuus:		
Liikennekiinteistöt	1 533 109 458	
Asuntokiinteistöt	146 784 155	
Radat	787 053 128	
Ilmajohdot	85 104 625	
Raitiovaunusto	2 412 329 794	
Omnibusvaunusto	1 308 100 409	

Johdinvaunusto	64 728 290	
Henkilö- ja pakettiautot	3 551 000	
Lautta	9 859 000	
Kalusto	130 660 416	
Puhelinosuudet	11 400 000	6 492 680 275
Tilivuoden tappio		615 293 203
		mk 8 622 490 813

Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		313 858 477
Konttokuranttivelka kaupungille		984 736 476
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	582 856 998	
Hankkijain tilille sidotut	248 358 587	831 215 585
Pääomavelka kaupungille		6 492 680 275
		mk 8 622 490 813

Raitioliikenteen matkustajapaikkakilometrien määrä oli 924 074 505, linja-autoliikenteen 961 950 782 ja johdinautoliikenteen 62 285 295, yhteensä 1 948 310 582. Jos yhteiset menot 599 312 124 mk, yhteisten käyttörakennusten ja laitteiden sekä yhteisen kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina, jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 284 250 909 mk, linja-autoliikenteen osalle 295 901 881 mk ja johdinautoliikenteen osalle 19 159 334 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 2 020 707 497 mk:aan, linja-autoliikenteen 2 113 831 960 mk:aan ja johdinautoliikenteen 156 776 617 mk:aan.

Raitioliikenteen vaunukilometrimäärä oli 11 715 339, linja-autoliikenteen 17 193 126 ja johdinautoliikenteen 1 003 655, yhteensä 29 912 120. Jos yllämainitut yhteiset menot, 599 312 124 mk, jaetaan näitten lukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 234 725 747 mk, linja-autoliikenteen 344 477 384 mk ja johdinautoliikenteen 20 108 993 mk, ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 971 182 335 mk, linja-autoliikenne 2 162 407 463 mk ja johdinautoliikenne 157 726 276 mk.

Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne
	mk/100 paikkakm			mk/vaunukm		
Käyttörakennusten kunnossapito	5: 156	3: 734	3: 746	4: 067	2: 089	2: 325
Käyttövoima, polttoaine, öljy	15: 128	13: 127	23: 507	11: 932	7: 344	14: 588
Palkat, virkapuvut, liput ym.	79: 603	77: 451	100: 898	62: 789	43: 334	62: 616
Sairausapu	5: 542	3: 635	4: 253	4: 371	2: 034	2: 639
Radat ja johdot	16: 451	—	4: 967	12: 976	—	3: 083
Renkaat	—	5: 669	4: 071	—	3: 172	2: 527
Vaunusto, korjaukset ja huolto	34: 746	41: 839	34: 407	27: 407	23: 409	21: 352
Autoverot ja -vakuutukset	—	13: 613	6: 663	—	7: 617	4: 135
Pääomavelan korko	13: 261	6: 878	6: 765	10: 460	3: 848	4: 198
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot	18: 026	23: 037	31: 669	14: 219	12: 889	19: 653
	187: 913	188: 983	220: 946	148: 221	105: 736	137: 116
Yhteiset menot	30: 761	30: 761	30: 761	20: 036	20: 036	20: 036
Yhteensä mk	218: 674	219: 744	251: 707	168: 257	125: 772	157: 152

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 2: 012, kassa- ja tilivirasto 2: 178, eläkkeet 12: 025, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 5: 427, sekalaisia menoja 2: 108 sekä yhteiset korot ja poistot 7: 011.

Liikennelaitoksen kantaomaisuuden muutokset v. 1958

	Arvo 1. 1. 1958	Tilisiirrot ja arvonkoroitukset	Myyty omaisuus	Arvonlisäys uudishankintojen kautta	Kuoletukset	Arvo 31. 12. 1958
1 Liikennekiinteistöt	1 467 595 926			110 259 458	44 745 926	1 533 109 458
2 Asuntokiinteistöt	149 682 157			644 155	3 542 157	146 784 155
3 Radat	751 661 839			81 320 128	45 928 839	787 053 128
4 Ilmajohdot	84 182 821			6 387 625	5 465 821	85 104 625
5 Raitiovaunusto	1 707 386 669	+ 320 980	98 600	795 341 814	90 621 069	2 412 329 794
6 Omnibusvaunusto	1 044 641 882			461 170 409	197 711 882	1 308 100 409
7 Johdinvaunusto	82 686 000			148 290	18 106 000	64 728 290
8 Henkilö- ja pakettiautot	4 626 548				1 075 548	3 551 000
9 Lautta	11 139 000				1 280 000	9 859 000
10 Kalusto	132 754 071	— 320 980		22 527 396	24 300 071	130 660 416
11 Puhelinosuudet	8 700 000	2 700 000				11 400 000
Summa	5 445 056 913	2 700 000	98 600	1 477 799 275	432 777 313	6 492 680 275

4. Raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenne

	Laskettu vaunukilometrimäärä[1])	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä[2])
V. 1957	29 365 183	139 800 740	3 381 607 000	3 340 743 204	4 057 826 303	2 960 050 767
V. 1958	28 094 800	139 322 164	3 689 345 807	3 639 416 849	4 311 493 439	3 091 178 617
Erotus	— 1 270 383	— 478 576	+307 738 807	+298 673 645	+253 667 136	+131 127 850
%	— 4.3	— 0.3	+ 9.1	+ 8.9	+ 6.3	+ 4.4

5. Raitioliikenne

	Laskettu vaunukilometrimäärä[1])	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk[2])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1957	11 404 385	68 980 071	6.05	1 586 753 976	139: 14	1 449 217 834	127: 08	21: 01
V. 1958	9 898 019	63 333 168	6.40	1 629 247 407	164: 60	1 447 337 109	146: 22	22: 85
Erotus	— 1 506 366	— 5 646 903	+ 0.35	+ 42 493 431	+ 25: 46	— 1 880 725	+ 19: 14	+ 1: 84
%	— 13.2	— 8.2	+ 5.8	+ 2.7	+ 18.3	— 0.1	+ 15.1	+ 8.8

6. Linja-autoliikenne

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk[2])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1957	16 854 408	63 149 999	3.75	1 583 521 453	93: 95	1 397 635 049	82: 92	22: 13
V. 1958	17 193 126	68 049 631	3.96	1 822 936 975	106: 03	1 530 162 745	89: 00	22: 49
Erotus	+ 338 718	+ 4 899 632	+ 0.21	+239 415 522	+ 12: 08	+132 527 696	+ 6: 08	+ 0: 36
%	+ 2.0	+ 7.8	+ 5.6	+ 15.1	+ 12.9	+ 9.5	+ 7.3	+ 1.6

[1]) Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta
[2]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

7. Johdinautoliikenne

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk[1])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1957	1 106 390	7 670 670	6.93	170 467 775	154: 08	113 197 884	102: 31	14: 76
V. 1958	1 003 655	7 939 365	7.91	187 232 467	186: 55	113 678 763	113: 26	14: 32
Erotus	— 102 735	+ 268 695	+ 0.98	+ 16 764 692	+ 32: 47	+ 480 879	+ 10: 95	— 0: 44
%	— 9.3	+ 3.5	+ 14.1	+ 9.8	+ 21.1	+ 0.4	+ 10.7	— 3.0

[1]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

35. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1958 kontra-amir. Svante Sundman puheenjohtajana, toimist.hoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä: joht. Rote Hellström, dipl.ins. Ossian Kivelä, pääjoht. Jalmari Laakso, toimits. Olavi Laine, luottamusmies Yrjö Roth, toim.joht. Kalervo Tamminen ja rak.mest. Jaakko Tiilikainen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 22 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 816, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 462 ja lähetettyjen kirjeiden luku 660; pöytäkirjanotteita annettiin 1 216.

Komiteoissa oli satamalaitos edustettuna seuraavasti: talviliikennetoimikunnassa satamakapt. Georg Häggström puheenjohtajana ja jäsenenä satamarak.pääll. Boris Backberg; tullineuvottelukunnassa satamajoht. Kristian Eiro; Ruoholahden siltakomiteassa satamarak.pääll. Backberg puheenjohtajana; raiteenpitojärjestelmän soveltamiskomiteassa satamarak.pääll. Backberg puheenjohtajana; työttömyystöiden suunnittelukomiteassa satamarak.pääll. Backberg jäsenenä sekä Lauttasaaren siltatoimikunnassa dipl.ins. Per Duncker.

Satamalautakunnan jaostot. Varastoalueiden vuokrausta yms. asioita käsittelevää jaostoa ei kertomusvuodeksi asetettu.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Länsisataman satamatyöntekijäin huoltohuoneiston hoito luovutettiin Oy. Åkerman Ab:lle 1. 3. alkaen 260 000 mk:n suuruista kuukausikorvausta vastaan (17. 2. 130 §). Oy. Stevedoring Ab:lle Katajanokan huoltorakennuksesta luovutetuista huoltotiloista kannettava kuukausikorvaus korotettiin 1. 1. lukien 202 000 mk:ksi (3. 2. 83 §).

Sörnäisten sataman uuden huoltorakennuksen rakennussuunnitelmat päätettiin antaa arkkitehtitoimisto A. Hytönen & R.-V. Luukkosen tehtäväksi (17. 2. 129 §) sekä luonnospiirustukset päätettiin tilata samalta arkkitehtitoimistolta (8. 12. 784 §).

Vuokra-asioita ym. August Eklöf Oy:lle vuokrattu vesialue Vanhankaupunginlahdessa päätettiin pienentää puoleen eli 100 000 m²:iin 1. 4. lukien vuokran muuttuessa samassa suhteessa ja muiden vuokraehtojen pysyessä muuttumattomina (14. 4. 267 §).

Hiilentuonti Oy., Oy. Algol Ab. ja Oy. Aimo Lindgren Ab. oikeutettiin sijoittamaan vuokra-alueilleen Länsisatamassa maanalainen bensiinisäiliö sekä jakelulaite 12 000 mk:n vuosivuokrasta (28. 4. 298 §, 11. 8. 505 §, 6. 10. 630 §).

Havulinna Oy:n vuokraoikeus Ruoholahden varastoalueeseen n:o 71 siirrettiin Oy. Mercantile Ab:lle (8. 9. 571 §).

Oy. Aimo Lindgren Ab:lle vuokrattu Länsisataman varastoalue V 1 suurennettiin 1. 9. lukien 12 950 m²:n suuruiseksi (8. 9. 577 §).

Oy. Atkinson Ab:lle vuokrattu Länsisataman varastoalue päätettiin suurentaa 1. 1. 1959 lukien 15 075 m²:n suuruiseksi (1. 12. 754 §).

Farming Oy:lle päätettiin myöntää lykkäystä Itämerenkadun varastokorttelissa n:o 792 olevan varastoalueen rakentamisvelvollisuuteen nähden siten, että rakentamisvelvollisuuden ensimmäisen osan mukaisen varastorakennuksen tuli olla vesikatossa ennen 1. 4. 1960 (15. 12. 797 §).

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki edellä mainittujen lisäksi seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra, vuodessa m²:ltä	Päätös
Kaasulaitos	Hanasaaren alue C	23 900	1. 1. 1958 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951=100	17. 2. 137 §
»	» » E	19 302	S:n	400 mk/1951=100	S:n
»	» » »	5 618	»	260 mk/1951=100	»
Oy. Konela Ab.	Ruoholahden alue	7 061	10. 3. 1958 alk. 3 kk irtis.	S:n	17. 3. 203 §
Osuuskunta Metsäliitto	Ruoholahden varasto-alue n:o 26	1 600	1. 4. 1958 alk. 1 kk irtis.	280 mk/1951=100	17. 3. 194 §
Korpivaara Oy.	Ruoholahden varasto-alue n:o 24 a	1 395	1. 5. 1958 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951=100	28. 4. 315 §
Oy. Atkinson Ab.	Länsisataman korttelit n:o 759 ja 762	8 000	1. 8. 1958 alk. 6 kk irtis.	S:n	16. 6. 411 §
Oy. Telko Ab.	Länsisataman kortteli n:o 245, alueet b ja c	5 045	1. 10. 1958 alk. 6 kk irtis.	»	S:n
Farming Oy.	Ruoholahden varasto-alue n:o 792	2 873	16. 6. 1958 alk. 3 kk irtis.	»	16. 6. 425 §
Osuusliike Elanto	Verkkosaaren varasto-alue n:o 16	2 064	1. 11. 1958 alk. 6 kk irtis.	200 mk/1951=100	6. 10. 628 §
Hiilentuonti Oy.	Länsisataman varasto-alue n:o 264 hg	844	1. 12. 1958 alk. 1 kk irtis.	260 mk/1951=100	8. 12. 785

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyy	Päätös
Metsänomistajain Metsäkeskus Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 26	31. 3. 1958	20. 1. 44 §
Oy. Shell Ab.	Verkkosaaren varastoalue n:o 5	30. 6. 1958	3. 2. 98 §
Oy. Koskilaiva Ab.	Katajanokan varastoalue H 14	31. 1. 1958	3. 2. 97 §
Kuvan- ja Kivenveistämö O. Janatuinen	Ruoholahden varastoalue n:o 6	31. 7. 1958	3. 2. 104 §
Puutavara- ja polttoainetoimisto	Sörnäisten varastoalue B	30. 6. 1958	14. 4. 250 §
Riihimäen Saha Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 4	24. 11. 1958	2. 6. 390 §
Puunvälitys Oy.	Sörnäisten satama-alue	31. 12. 1958	11. 8. 503 §
Oy. Shell Ab.	Verkkosaaren varastoalue n:o 10	S:n	8. 9. 545 §
Aug. Eklöf Ab.	Sörnäisten varastoalue n:o 13	31. 10. 1958	8. 9. 546 §
Oy. Vesijohtoliike Huber Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 40—41	31. 12. 1958	6. 10. 626 §
Telko Oy.	Länsisataman varastoalue n:o 264 h	30. 9. 1958	6. 10. 627 §
E. Poutiainen ja E. Pekkanen	Ruoholahden varastoalue n:o 5 a	30. 4. 1959	20. 10. 667 §

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 vuokratun 170 m²:n suuruisen kylmän varastotilan vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 28. 2. sekä vuokrattiin sama varastotila Oy. Machinery Ab:lle 1.3. lukien, irtisanomisaikana 6 kk, 100 mk/m² kuukausivuokrasta (17. 2. 127 §).

Oy. Machinery Ab:lle Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 vuokratun 170 m²:n suuruisen kylmän varastotilan vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 30. 9. sekä vuokrattiin sama varastotila Oy. Merikiito Ab:lle 1. 10. lukien, irtisanomisaikana 6 kk, 100 mk/m² kuukausivuokrasta (6. 10. 621 §). Oy. Merikiito Ab:n sopimus saman rakennuksen 75 m²:n suuruisen varastotilan vuokrauksesta merkittiin päättyväksi 30. 9. (6. 10. 621 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia 25 tapauksessa yhteensä 805 696 mk. Yleisessä talletusmakasiinissa olleista tavaroista suoritettiin korvauksia 2 tapauksessa yhteensä 39 957 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Riihimäen Saha Oy:n Lapinniemen varastorakennuksen muutostöiden ja ko. alueelle suunniteltujen rakennusten (3. 2. 86 §, 14. 4. 264 §), Rudus Oy:n Taivallahden kärkeen suunnitellun laiturin (3. 3. 177 §), Oy. Mercantile Ab:n Lapinniemen varastoalueelle ja Ruoholahteen suunniteltujen rakennusten (31. 3. 236 §, 3. 11. 704 §), Sörnäisten sataman uuden huoltorakennuksen luonnospiirustukset (2. 6. 386 §), Veljekset Udd Oy:n Ruoholahden varastoalueelle suunnitellun vajarakennuksen (6. 10. 623 §), Jalokala Oy:n Verkkosaaren varastoalueelle suunnitellun toimistovarastorakennuksen (6. 10. 624 §), Wärtsilä-yhtymä Oy:n Hietalahden telakan Hietalahden rantaan rakennettavan varastorakennuksen (6. 10. 625 §), kaasulaitoksen Hanasaaren alueelle suunnitteleman koksinseulontalaitoksen laajennustöiden (6. 10. 649 §), Oy. Algol Ab:n Länsisataman varastoalueelle 265 b suunnitteleman katoksen (6. 10. 650 §) ja sähkölaitoksen Hanasaaren alueelle rakennettavan putkisillan muutostöiden (6. 10. 653 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Laiturihuoltotaksa päätettiin korottaa 1. 2. lukien (20. 1. 49 §).

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden käyttötaksaa päätettiin korottaa hiilisataman nosturien taksan osalta 1. 2. lukien (20. 1. 51 §) ja 25-tonnin nosturin osalta (17. 3. 199 §) sekä koko taksa 1. 1. 1959 lukien (1.12. 758 §).

Varastotilojen vuokrat korotettiin 15. 9. lukien seuraavasti: Länsisataman puiset varastorakennukset B, C ja E 75 mk/m²/kk, Katajanokan kivirakennukset 1—3 ja 6 100 mk/m²/kk, Katajanokan yleisen talletusvaraston kylmä varastotila 120 mk/m²/kk sekä lämmin 150 mk/m²/kk (3. 3. 176 §).

Satamalaitoksen sähköverkostosta myytävän sähkövirran hinnaksi päätettiin vahvistaa 1. 4. lukien 18 mk/kW (31. 3. 232 §).

Alusten köysien laituriin kiinnittämisestä ja irroittamisesta sekä satamaluotsauksesta kannettavat maksut, jotka satamanpalveluskuntaan kuuluvilla on oikeus kantaa näistä suorittamistaan sivutehtävistä, päätettiin korottaa 1. 7. lukien (2. 6. 369 §).

Sisäasiainministeriön 8. 8. 1924 vahvistaman satamamaksutaksan maksut kannettiin kaupunginvaltuuston 4. 6. tekemän ja sisäasiainministeriön 30. 6. ja 14. 8. vahvistaman päätöksen mukaisesti 20 % korotettuina 1. 7. lukien.

Yleisen talletusmakasiinin työmaksut päätettiin korottaa 16. 10. lukien (6. 10. 643 §) sekä vuokramaksut 1. 4. 1959 lukien (1. 12. 757 §).

Vanhimpaan elinkustannusindeksiin sidotut maanvuokrat kannettiin 1 490 % korotettuina eli 15.9 kertaisina ja uusimpaan sidotut vuokrat 30 % korotettuina 1. 1. 1959 alkaen.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: satamalaitoksen työttömyyskustannuksia v. 1957 (3. 2. 106 §); teurastamon raiteiston järjestelysuunnitelmaa (17. 2. 132 §); eräiden satamalaitoksen vakinaisten virkojen lakkauttamista (3. 3. 167 §, 28. 4. 307 §, 3. 11. 700 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntämistä (3. 3. 181 §); yksityisraiteen rakentamista Hanasaaren satama-alueelle (17. 3. 193 §); Länsisataman huoltorakennuksen huoltotilojen järjestelyä (31. 3. 227 §); sähkölaitoksen Hanasaaren sähköaseman ja Herttoniemen 110/20 KV kytkinlaitoksen raiteita (31. 3. 234, 235 §); Sörnäisten sataman uuden huoltorakennuksen luonnospiirustusten hyväksymistä (28. 4. 314 §, 2. 6. 386 §, 17. 11. 723 §); satamamaksutaksan korottamista (12. 5. 351 §); Matkustajalaiturille rakennettavan varastorakennuksen suunnittelutöitä (2. 6. 365 §); Suomen Satamaliiton liittokokousta Kotkassa (16. 6. 413 §); Lauttasaarenkadun sillan suunnittelua (16. 6. 429 §); pistoraiteen rakentamista Herttoniemen aseman ratapihalta Elintarvikekeskuksen juurikasvarastolle (16. 6. 440 §); Oy. Mercantile Ab:n Länsisatamassa sijaitsevan nosturitallirakennuksen ostamista (11. 8. 488 §); Länsisataman aitauksen poistamista (11. 8. 490 §); yleistä talletusmakasiinia koskevien prokuravaltuuksien peruuttamista ja uusien myöntämistä (8. 9. 568 §); työturvallisuuden parantamista Katajanokan satamassa (22. 9. 593 §); Lauttasaaren liikenneyhteyksiä (22. 9. 609 §); satamarakennusosaston organisaatio- ja työvoimakysymystä (20. 10. 669 §); Katajanokan laiturin nosturiraiteen ja rautatieraiteen tasoristeyksen turvaamista (20. 10. 671 §); Herttoniemen läntisen väylän syventämistä sekä pistoraiteen rakentamista Öljynpuristamo Oy:n teollisuustontille (20. 10. 685 §); sataman maanpuoleisten rajojen tarkistamista (3. 11. 697 §); Oy. Veljekset Lampila Ab:n vuokratontilla

Itämerenkadun varrella olevien rakennusten myyntitarjousta (17. 11. 718 §) sekä Itämerenkadun raiteen lyhentämistä (17. 11. 738 §).

Kiinteistölautakunnalle tehtiin esitys putkikanavan rakentamisesta Kaivolahdenkadun poikki (20. 10. 672 §).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: työttömyystyömaiden edustajien kirjelmiä (20. 1. 63, 64 §);Lauttasaaren sillan liikennöimiskysymyksiä (3. 2. 79 §, 17. 3. 214 §, 11. 8. 477 §); Sompasaaren ja Verkkosaaren vuokra-aikojen jatkamista (3. 2. 80 §, 11. 8. 496 §); johtoloiston rakentamista Koirasaareen (3. 2. 81 §); tullihuoneistokomitean mietintöä (3. 2. 82 §); Rakennusliike Arvonen Oy:n valitusta (3. 2. 105 §); meriurheilunäyttelyn järjestämistä matkustajapaviljonkiin (3. 2. 107 §, 15. 2. 793 §); Vattuniemen katujen ja johtojen rakentamistyön antamista yksityiselle urakoitsijalle (3. 2. 108 §); työsäännön uudistamista (17. 2. 133 §); Vanhankaupunginlahden muodostamista luonnonsuojelualueeksi (3. 3. 166 §); laivaväylän ruoppaamista Paraisten Kalkkivuori Oy:n laiturille (17. 3. 213 §); sorsien talvehtimispaikkoja (31. 3. 222 §); työttömyystyöntekijöiden palkkoja (31. 3. 233 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1957 (31. 3. 239 §); lisäkorvauksen maksamista tavaranmerkitsijöille suojapeitteiden käsittelystä ja hoidosta (14. 4. 252 §); satamakomitean mietintöä (14. 4. 268 §); vuosilomien järjestelyä ym. satamalaitoksessa (28. 4. 294, 295 §); erinäisten väylien ja viittojen siirtämistä kaupungin ylläpidettäväksi (28. 4. 296 §); tulenaran nesteen varastojen paloturvallisuuskomitean mietintöä (28. 4. 297 §); henkilöliikenteen harjoittamista moottoriveneillä Sörnäisten rannan ja Korkeasaaren välillä (12. 5. 339 §); ylileveän ja -painoisen autonosturin liikkumislupaa (12. 5. 348 §); Lammassaaren venelaiturin korjaamista (2. 6. 366 §, 25. 8. 526 §); Laajasalon itäosassa olevan venelaiturin uusimista (2. 6. 367 §); Humallahden laiturin rakentamista (2. 6. 368 §); Herttoniemen teollisuustontin n:o 1 erään tiealueen kunnostamista (2. 6. 389 §); katujen ja viemärien rakennusohjelmaa v. 1959 (2. 6. 394 §); Lauttasaaren siltatoimikunnan mietintöä (2. 6. 396 §); pysäköimisen sallimista I tullikamarin läntisellä jalkakäytävällä (2. 6. 398 §); yksityisen pistoraiteen rakentamista Pitäjänmäelle (16. 6. 426 §); Sörnäisten tavara-aseman kuormauslaituria (16. 6. 428 §); Itämerenkadun ja Lauttasaarenkadun välisen alueen paloturvallisuuden tehostamista (11. 8. 475 §); teurastamon alueen käyttösuunnitelmaa (11. 8. 478 §); Oy. Elon anomusta liikennealueen vuokraamiseksi (11. 8. 495 §); osastopäälliköiden valtuuksien määrittelemistä suoritettaessa töitä kaupungin omin työvoimin (11. 8. 497 §); kalatukkukaupan järjestämistä (11. 8. 504 §); kaupungin maalaustöiden järjestelyä (25. 8. 527 §); aloitetta pintavirran kehittimien käytöstä sataman talviliikenteessä (8. 9. 541 §); kiinteistökirjanpitotoimikunnan mietintöjä (8. 9. 542, 543 §); Agroksen alueen louhimista työttömyystyönä (8. 9. 579 §); Herttoniemen läntisen väylän syventämistä (8. 9. 581 §); helsinkiläisten purjehdusseurojen anomusta niiden lainojen muuttamiseksi avustuksiksi (22. 9. 588 §); hankintakomitean mietintöä (6. 10. 647 §); teollisuusalueen vuokraamista Herttoniemestä Öljynpuristamo Oy:lle (6. 10. 654 §); satamalaitoksen laskutuksen uudistusta (20. 10. 670 §); venepaikkatarpeen tyydyttämistä (3. 11. 695 §); työttömyystöiden laajentamista (3. 11. 696 §); polttoöljyn varastoimista Hanasaaren ja Suvilahden voimalaitoksia varten (3. 11. 699 §); Oy. Telakka Ab:n Sirpalesaarella olevan omaisuuden myyntitarjousta sekä ko. saaren käyttöä (17. 11. 719 §); Suomalaisen Pursiseuran anomusta uudesta majapaikasta (17. 11. 720 §); venelaiturin rakentamista Roihuvuoreen ja Tammisaloon (17. 11. 721 §); vaurioituneen nosturin uudishankintaa (1. 12. 760 §); Suomenlinnan talvitien valaistusta (15. 12. 794 §) sekä sillan rakentamista Kruunuvuoren ja Korkeasaaren railon ylitse (15. 12. 802 §).

Maistraatille annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: maanalaisen polttoainesäiliön ja jakelulaitteen sijoittamista Länsisataman kortteliin n:o 254 (28. 4. 299 §); maanalaisen kaasuöljysäiliön ja jakelulaitteen sijoittamista Ruoholahteen (16. 2. 409 §); tulenaran nesteen maanalaisen säiliön asentamista Länsisatamaan Oy. Algol Ab:n tontille (11. 8. 505 §) sekä yksityisraiteen rakentamista Teollisuuskadulle (8. 9. 570 §).

Satamalaitos

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Holger Quick, kassa- ja tiliosastolla vs.satamakamr. Mainio Kauppala 1. 3. asti sekä sen jälkeen satamakamr.

Paavo Jäntti, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen joht. Tauno Teräs sekä satamarakennusosastolla satamarak.pääll. Boris Backberg.

Henkilökunta

Kassa- ja tiliosasto. Satamakamreerin virkaan nimitettiin 30. 1. osastopäällikkö, ekon. Paavo Jäntti.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Ins. Seppo Saarinen nimitettiin 28. palkkaluokan insinöörin virkaan 1. 1. 1959 lukien (1. 12. 752 §).

Satamarakennusosasto. Dipl.ins. Heljo Lepäsmaa nimitettiin 30. palkkaluokan insinöörin virkaan 1. 3. lukien (17. 2. 126 §) sekä 32. palkkaluokan insinöörin virkaan 1. 10. lukien (22. 9. 589 §). Osaston palveluksesta myönnettiin ero dipl. ins. Pentti Kivekkäälle 8. 7. lukien (12. 5. 331 §, 2. 6. 372 §).

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville myönnettiin virkasäännön mukaisia sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 285 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 4 230, joista 3 679 päivää täysin palkkaeduin, 545 päivää 2/3 palkkaeduin ja 6 päivää ilman palkkaa.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31. 12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 576, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 151 ja tuntipalkkaisia 558. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Virkasuhteessa	Työsuhteessa	
		Kuukausi-palkkaisia	Tunti-palkkaisia
Kansliaosasto [1]	7	—	—
Kassa- ja tiliosasto	43	—	—
Satamakonttori	37	19	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	431	72	9
Satamarakennusosasto	58	60	549
Yhteensä	576	151	558

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1180 ja naispuolisia 105 viranhaltijaa tai työntekijää.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattiapinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 79 610 m² ja Länsisataman varastorakennusten 42 760 m².

Katajanokanlaiturin II varastorakennuksen perustustyöt jatkuivat satamarakennusosaston suorittamina. Lautakunnan tekemän päätöksen mukaisesti tehtiin suunnitteluja valvontasopimukset arkkitehtien Jonas Cedercreutzin ja Helge Railon, insinöörien J. Viertokankaan ja A. Rankin sekä insinööritoimisto Risto Mäenpään ja Asuntosäätiön Lämpöteknillisen toimiston kanssa (3. 3. 185 §). Vesi-, lämpö- ja ilmastointitöiden urakka annettiin Oy. Vesijohtoliike-Huber Ab:lle sekä sähkötöiden urakka M. Koistisen Sähköliike Oy:lle (6. 10. 645 §). Pääurakoitsijaksi hyväksyttiin Arvonen Oy. (15. 12. 803 §).

Kaupunginhallituksen 27. 11. myönnettyä tarkoitukseen määrärahan ostettiin Oy. Veljekset Lampila Ab:n konkurssipesältä Ruoholahden varastoalueella n:o 25 sijaitsevat rakennukset 1 mmk:n kauppahinnasta.

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 5 785 m, johon määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m. Satamien rautatieraiteiden pituus oli kertomusvuoden lopussa 65 569 m.

Vesialueita täytettiin yhteensä 51 350 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 21 820 m².

Kone Oy:ltä v. 1956 tilatuista 20 kappaletavaranosturista, joista 10 oli asennettu

[1] Satamajohtaja mukaan luettuna.

Katajanokan laiturille v:n 1957 aikana, vastaanotettiin Katajanokalle lisäksi kaksi (1. 4. ja 17. 5.) sekä Länsisatamaan kuusi sijoitettavaksi Jätkäsaaren laiturille (3. 7., 20. 9., 18. 10., 22. 11. ja 20. 12.), kaikki nostokyvyltään 1.5/3 tonnia.

Kaupunginhallituksen 18. 12. tekemän päätöksen mukaisesti tilattiin Kone Oy:ltä rautatieonnettomuudessa vaurioituneen 1.5/3 tonnin nosturin uudelleen rakentaminen siten, että nosturin uudistaminen rahoitettaisiin mainitun yhtiön ja kaupungin välillä tehdyn rahoitus- ja lainasopimuksen puitteissa ja käyttämällä tarkoitukseen v:n 1956 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan satamien koneellisten laitteiden tilille merkityn siirtomäärärahan säästyvää osaa.

Wärtsilä-yhtymä Oy. Crichton Vulcanilta v. 1957 tilattu, Länsisatamaan sijoitettu 25 tonnin nosturi vastaanotettiin 28. 3.

Kone Oy:ltä v. 1956 tilatuista, Sörnäisten satamaan Hanasaaren laiturille sijoitetuista kahdesta 6.2 tonnin nosturista toinen vastaanotettiin 13. 1. ja toinen 13. 2.

Eteläsataman Matkustajalaiturilla sijainnut vanha 25 tonnin nosturi poistettiin käytöstä kesäkuussa ja myytiin romutettavaksi.

Opel Olympia -merkkinen pakettiauto ostettiin. Haarukkatrukkeja hankittiin seitsemän, joista kolme varastosuojissa ja neljä laiturikentillä käytettävää.

Kertomusvuoden päättyessä oli satamalaitoksella 73 laiturinosturia [1]), 13 autonosturia, 40 haarukkatrukkia ja 7 vaununsiirtotraktoria.

Satamaliikenne

Satama oli avoinna koko talven huolimatta tammikuun alussa vallinneista kovista pakkasista. Otso oli ensimmäisen kerran töissä jo 9. 1. Helmikuun alkupuolella alettiin käyttää saaristoväylää Porkkalan kautta merelle ja Kotkaan. Huhtikuun puolivälissä j/s Voima avasi Harmajan väylän, mutta kuukauden loppuun asti oli väylällä jäävaikeuksia.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 216 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 698 029 rekisteritonnia, ja sieltä lähti 6 227 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 707 418 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 6 645 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 794 343 rekisteritonnia ja lähti 6 633 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 778 876 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 429 aluksella ja vetomäärä 96 314 rekisteritonnia eli 3.4 %, lähteneiden alusten lukumäärä väheni 406 aluksella ja vetomäärä 71 458 rekisteritonnia eli 2.6 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

[1]) Rautatieonnettomuudessa vaurioitunut, uudistettavana oleva nosturi mukaan luettuna

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	168	158 618	22	9 351	190	167 969
Helmikuu	124	105 355	3	1 320	127	106 675
Maaliskuu	99	91 960	1	434	100	92 394
Huhtikuu	178	180 758	6	4 663	184	185 421
Toukokuu	237	183 662	256	27 880	493	211 542
Kesäkuu	305	233 200	416	41 363	721	274 563
Heinäkuu	288	295 211	620	57 447	908	352 658
Elokuu	294	261 285	509	47 665	803	308 950
Syyskuu	303	222 337	505	49 263	808	271 600
Lokakuu	269	202 436	556	47 878	825	250 314
Marraskuu	290	210 605	393	39 732	683	250 337
Joulukuu	263	205 639	111	19 967	374	225 606
Koko vuosi	2 818	2 351 066	3 398	346 963	6 216	2 698 029
Kotipaikka:						
Helsinki	881	918 828	663	142 341	1 544	1 061 169
Muualla kotimaassa	376	310 765	2 735	204 622	3 111	515 387
Ulkomailla	1 561	1 121 473	—	—	1 561	1 121 473
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	190	175 549	18	7 736	208	183 285
Helmikuu	119	103 341	7	2 935	126	106 276
Maaliskuu	99	86 486	—	—	99	86 486
Huhtikuu	163	175 661	6	4 663	169	180 324
Toukokuu	255	191 953	257	28 314	512	220 267
Kesäkuu	293	229 918	416	41 363	709	271 281
Heinäkuu	299	307 258	618	57 443	917	364 701
Elokuu	286	257 656	497	46 235	783	303 891
Syyskuu	304	226 116	507	50 025	811	276 141
Lokakuu	275	202 365	566	46 992	841	249 357
Marraskuu	285	207 108	390	40 985	675	248 093
Joulukuu	261	197 044	116	20 272	377	217 316
Koko vuosi	2 829	2 360 455	3 398	346 963	6 227	2 707 418
Kotipaikka:						
Helsinki	887	919 830	662	142 331	1 549	1 062 161
Muualla kotimaassa	382	323 710	2 736	204 632	3 118	528 342
Ulkomailla	1 560	1 116 915	—	—	1 560	1 116 915

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 56 eli 1.9 % ja vetomäärä 87 709 nettorekisteritonnia eli 3.6 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 33 eli 1.2 % ja vetomäärä 62 853 rekisteritonnia eli 2.6 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 257, yhteensä 1 229 593 nettorekisteritonnia eli 52.3 % ja ulkomaisia 1 561, yhteensä 1 121 473 rekisteritonnia eli 47.7 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 269, yhteensä 1 243 540 rekisteritonnia eli 52.6 % ja ulkomaisia 1 560, yhteensä 1 116 915 nettorekisteritonnia eli 47.4 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 373 eli 9.9 % pienempi ja vetomäärä 8 605 nettorekisteritonnia eli 2.4 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 1 848 782 painotonnia tavaraa ja lähti ulkomaille 446 102 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 294 884 painotonnia (ed. v. 2 454 750, 377 985 ja 2 832 735).

Tuonti väheni kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 605 968 painotonnia eli 24.7 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne väheni 537 851 painotonnia eli 19.0 %, viennin lisääntyessä 68 117 painotonnia eli 18.0 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotonnia	Vienti painotonnia	Yhteensä painotonnia
Tammikuu	126 721	30 079	156 800
Helmikuu	79 332	30 316	109 648
Maaliskuu	89 270	45 262	134 532
Huhtikuu	145 256	55 604	200 860
Toukokuu	122 989	42 912	165 901
Kesäkuu	138 808	29 248	168 056
Heinäkuu	186 253	37 190	223 443
Elokuu	170 729	40 044	210 773
Syyskuu	201 660	35 261	236 921
Lokakuu	180 533	29 453	209 986
Marraskuu	207 417	29 088	236 505
Joulukuu	199 814	41 645	241 459
Koko vuosi	1 848 782	446 102	2 294 884

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 162 946 painotonnia eli 62.9 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 685 836 eli 37.1 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 184 040 painotonnia eli 41.3 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 262 062 painotonnia eli 58.7 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 346 986 painotonnia eli 58.7 % ja ulkomaisten alusten osalle 947 898 painotonnia eli 41.3 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 51.8 % ja ulkomaisilla 48.2 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 37.7 % ja ulkomaisilla aluksilla 62.3 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 49.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 50.1 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1958 ja 1957 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1958 Painotonnia	1957 Painotonnia
Kappaletavara	212 931	227 364
Metallit ja metallitavara	202 315	257 589
Vilja ja viljatuotteet	84 615	111 075
Kivihiili ja koksi	708 720	963 479
Öljyt	314 274	522 451
Lannoitusaineet	12 482	10 068
Muu tavara	313 445	362 724
Yhteensä	1 848 782	2 454 750

Vientitavarat jakaantuivat v. 1958 ja 1957 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1958 Painotonnia	1957 Painotonnia
Kappaletavara	25 634	24 299
Paperi	78 422	58 638
Pahvi ja kartonki	22 870	22 818
Puuhioke ja selluloosa	42 817	19 602
Vaneri	26 477	24 926
Sahattu puutavara	138 670	115 178
Sahaamaton puutavara	54 803	56 426
Muu tavara	56 409	56 098
Yhteensä	446 102	377 985

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 49 525 standarttia, edellisenä vuonna 40 907 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 115 908 m³, edellisenä vuonna 122 891 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuna yllä-olevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 790 432 painotonnia ja lähti 2 886 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 793 318 painotonnia (ed. v. 863 132, 8 577 ja 871 709 painotonnia). Tavaraliikenne väheni edelliseen vuoteen verrattuna 78 391 painotonnia eli 9.0 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1958 m³	1958 Painotonnia	1957 m³	1957 Painotonnia
Sahattu puutavara	192	115	738	443
Halot	16 726	7 527	19 775	8 899
Muu sahaamaton puutavara	—	—	—	—
Hiekka	391 298	586 947	480 907	721 360
Tiilet	.	—	.	662
Kalkki ja sementti	.	111 557	.	116 978
Öljyt	.	82 682	.	13 394
Kasvikset	.	47	.	479
Kalat	.	278	.	193
Muu tavara	.	1 279	.	724
Yhteensä	.	790 432	.	863 132

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1958 m³	1958 Painotonnia	1957 m³	1957 Painotonnia
Kappaletavara	.	130	.	—
Öljyt	.	1 878	.	7 153
Puutavara	252	151	.	—
Muu tavara	.	727	.	1 424
Yhteensä	.	2 886	.	8 577

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 49 063 matkustajaa ja lähti 50 086 (ed. v. 49 343 ja 50 103).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan 241 tuntia ja kulki tänä aikana 1 252 meripenikulmaa. Polttoöljyä kului 272 tn, koneöljyä 352 kg ja halkoja 22 m³. Alus toimitti 82 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 3 545 750 mk. Aikana 13.—15. 3. oli Otso vuokrattuna Kotkan kaupungille. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 21. 4.—14. 6. välisen ajan.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 880 tuntia kulkien tänä aikana 3 271 meripeninkulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 167 tn ja erilaisia koneöljyjä 1 521 kg. Turso toimitti 360 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 10 553 600 mk. Turso antoi aluksille 239 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 301 000 mk. Alus oli telakalla 1. 5.—2. 6. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 113 248 m³, josta 69 287 m³ myytiin aluksille, 4 604 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 417 m³ ja Turso 331 m³. Loppuosa oli hukkavettä. Vesiproomuja HKS 1 (250 tn) ja HKR 21 (100 tn) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseensa, vaan satamarakennusosaston töihin.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 93 alusta, joista 46 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 46 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 91 000 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 41 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 82 810 (v. 1957 83 680) ja tuntimäärä oli 870 eli 1.04 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman (Katajanokka + Mat-

kustajalaituri) nosturien käyttötunteja oli 2 314 eli 6.4 % enemmän kuin v. 1957, kun taas Länsisataman (Jätkäsaari + Hiilisatama) nosturien käyttötunteja oli 4 833 eli 10.2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama		Sörnäisten satama		Käyttötunteja yhteensä
	25 tonnin nosturi	Katajanokan (23) ja Matkustajalaiturin (6) nosturit, 29 kpl	25 tonnin nosturi	Jätkäsaaren laiturin nosturit, 26 kpl	Saukon laiturin (hiilisataman) nosturit, 11 kpl	kappaletavara- ja hiilinosturit, 2 kpl	
Tammikuu	17	3 139	—	2 341	1 160	—	6 657
Helmikuu	4	2 432	—	1 743	449	14	4 642
Maaliskuu	4	4 109	—	2 464	732	11	7 320
Huhtikuu	9	3 421	64	2 732	911	178	7 315
Toukokuu	14	3 380	116	2 240	874	200	6 824
Kesäkuu	1	2 968	86	2 095	594	69	5 813
Heinäkuu	—	2 484	87	2 292	1 164	267	6 294
Elokuu	—	2 751	94	2 074	1 573	165	6 657
Syyskuu	—	2 837	82	2 203	1 302	159	6 583
Lokakuu	—	3 604	73	2 226	1 486	158	7 547
Marraskuu	—	3 210	62	2 107	1 734	186	7 299
Joulukuu	—	4 107	91	3 269	2 150	242	9 859
Koko vuosi	49	38 442	755	27 786	14 129	1 649	82 810
Näistä ylityötunteja	21	4 611	207	3 467	1 955	168	10 429
1957	369	35 808	—	31 191	16 312	—	83 680
Näistä ylityötunteja	152	4 680	—	4 414	2 963	—	12 209

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 508. Aluksista purettiin 566 115 tn hiiltä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiltä ja koksia 36 214 tn.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 938 alusta, joista 831 Katajanokalla, 779 Länsisatamassa, 282 Matkustajalaiturilla ja 46 Hanasaaressa.

Autonostureiden (13 kpl) työtuntien lukumäärä oli 11 228.

Haarukkatrukkien (40 kpl) työtuntien lukumäärä oli 49 975 ja *vaununsiirtotraktoreiden* (7 kpl) työtuntien lukumäärä 4 282.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1956—1958 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1958		1957		1956	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	6 807	7 507	12 369	10 263	7 447	7 261
Huhti—kesäkuu	5 476	7 867	6 366	8 326	8 845	8 599
Heinä—syyskuu	7 407	8 059	8 161	9 680	11 780	9 633
Loka—joulukuu	11 141	8 661	12 979	9 007	10 500	12 155
Koko vuosi	30 831	32 094	39 875	37 276	38 572	37 648

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 13 371 tn, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 44 202 tn. Varastosta annettiin 32 094 tn ja v:een 1958 jäi varastoon 12 108 tn. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 62 925 tonniin, vastaten 77 151 tn v. 1957 ja 76 220 tn v. 1956.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 9 722, edellisenä vuonna 11 057 ja 8 174 v. 1956. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 34 425, 31 694 ja 20 223.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 9 722, edellisenä vuonna 11 057 ja 8 174 v. 1956. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 85, 32 ja 25.

Kertomusvuonna oli käytössä 6 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 112 843, edellisenä vuonna 120 999 ja 137 820 v. 1956.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1958 tn	1957 tn	1956 tn
Tammi—maaliskuu	1 043	2 338	776
Huhti—kesäkuu	809	227	2 287
Heinä—syyskuu	297	203	342
Loka—joulukuu	338	159	297
Koko vuosi	2 487	2 927	3 702

Laiturihuoltotoimintaa v. 1956—1958 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1958					
Tammi-maaliskuu	285	31 865	31 174	145 462	112 265
Huhti-kesäkuu	438	37 747	36 961	191 011	132 288
Heinä-syyskuu	487	38 465	37 655	167 227	101 236
Loka-joulukuu	423	47 926	46 656	203 229	125 262
Koko vuosi	1 633	156 003	152 446	706 929	471 051
1957	1 537	133 937	130 597	847 774	554 855
1956	1 363	132 741	129 778	944 947	620 204

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 5 860 t ja tavaraa punnittiin 37 107 tn. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 1 869 770 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 590 000 mk, heidän apulaistensa palkkoihin 1 028 784 mk ja muihin kustannuksiin 250 986 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu satama-alueiden, laiturien ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito, satamiin kuuluvien, kaupungin huolehdittavien rautateiden sekä satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettuja alueita koskevia vastaavanlaisia tehtäviä sekä muuallakin kuin satama-alueilla niiden rautatieraiteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa siltoja vesialueiden ja rautateiden poikki sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun sekä työttömyystöinä.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 150 asiasta, joista 76 koski rakentamista tai suunnittelua, 28 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 46 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Osasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yhdeksän insinööriä, joista yksi erosi kesäkuussa, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja kuusi piirtäjää. Vuoden lopussa oli apulaissatamarakennuspäällikön virka sekä kaksi insinöörin ja kaksi apu-

laisinsinöörin virkaa avoinna. Toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri, kuusi vakinaista ja kaksi tilapäistä toimistoapulaista. Suoranaista työnjohtoa hoiti 32 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja keskimäärin 31 ylimääräistä rakennusmestaria. Vakinaisten työntekijäin määrä oli n. 560, paitsi syys—lokakuussa n. 600. Työntekijöistä 4 kuoli ja 16 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 552 työntekijää yhteensä 15 171 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 705 ja sairauslomapäiviä 11 993, joista 7 900 täydellä, 4 061 kahdella kolmanneksella ja 32 puolella palkalla.

Työttömyystöitä oli käynnissä koko vuoden. Työntekijäin määrä oli vuoden alussa 64, helmi—maaliskuussa n. 200, kesäkuussa 290, elo—lokakuussa keskimäärin 340, marraskuussa 280 ja vuoden lopussa 364.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 91.25 mmk, ylitysoikeus oli 1.5 mmk. Kustannukset olivat 92.75 mmk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 18 mmk ja ylitysoikeutta saatiin 1.5 mmk, tilillä Kiinteät laitteet oli määrärahoja 60 mmk, tilillä Irtonaiset laitteet 10 mmk, tilillä Yleiset laitteet 3 mmk sekä tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen satama-alueelta 250 000 mk. Nämä määrärahat, yhteensä 92.75 mmk, käytettiin kokonaan.

Rakennusten kunnon säilyttämiseksi suoritettiin eräitä välttämättömiä toimenpiteitä sekä muutoksia. Länsisataman I-varastorakennuksen tullaustoimisto ja tullinhoitajan toimisto uusittiin, merenpuoleinen koroke asfalttipäällysteineen korjattiin, H-, I- ja K-varastorakennusten hissikuilut korjattiin ammattientarkastajan vaatimusten mukaisiksi. Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen katon ja rintamuurien peltipäällystä uusittiin, talletusvarastorakennuksen ulkorappausta ja peltikatteita korjattiin, varastorakennuksessa n:o 12 sijaitsevaa tullin puhelinkeskusta laajennettiin, huoltorakennuksen työhönottosalin sisäkaton levyjen kiinnitystä parannettiin, ruokasalin lattia päällystettiin muovilaatoilla ja huoltorakennuksen jalkakäytävät korjattiin. Useita vesi-, viemäri- ja lämpöjohtoja, lattioita, ikkunoita, ovia ja maalauksia korjailtiin. I-varastorakennuksen seinään kiinnitetyn laiturin valaistuksen kustannusten suorittaminen rakennusten korjausmäärärahoista aiheutti näiden ylittämisen.

Humallahden rakennusainelaiturin kallistunut muuri oikaistiin ja vahvistettiin takamuurilla koko 52 m:n pituudelta, Jätkäsaaren laiturin nosturien kiskoa betonialustoineen uusittiin 130 m I-varastorakennuksesta etelään, Eteläsataman pohjoisen laiturihaaran korjaus aloitettiin, Keisarinluodon laiturin muuria oikaistiin 44 m ja suojalaitteita uusittiin 55 m, Sörnäisten keskipistolaiturin kansi nostettiin kiskojen tasalle. Sörnäisten rantatien purkauslaituri 2 muutettiin pesulautan laituriksi. Tarkastusharauksia tehtiin Munkkisaaren, Katajanokan ja Hietalahden laiturien ja Kyläsaaren venelaiturin edustoilla sekä Sompasaaren ja Mustikkamaan välisessä salmessa. Katajanokan laiturin itäosan vieri ruopattiin ja perattiin, Hakaniemen rannan vieri ruopattiin 4 m:n syvyyteen. Sirpalesaarenkatua kivettiin uudelleen 750 m². Vantaan rautatiesillan 304 ratapölkkyä vaihdettiin ja sillan lankkukansi uusittiin, Herttoniemen rataa nostettiin kolmisen kilometrin matkalla, 883 ratapölkkyä vaihdettiin. Lönnrotinkadun sillan 530 m²:n laajuisen viettävän osan puukansi uusittiin ja vahvistettiin tihentämällä palkistoa, kansi päällystettiin kokeilumielessä erilaisilla asfalttipäällysteillä. Venepaikkoja oli edelleen 2 198, joista 1 440 paalullisia. Käytössä oli 2 009 paikkaa, joista paalullisia 1 406.

Vanhat tavaralavat ja teräsputkitopelot korjattiin, uusia ei valmistettu. Työlaivaston ruoppuri ja kaksi teräsproomua olivat talven telakoituina Kone ja Sillan telakalla sekä hinuri H3 ja yksi teräsproomu Valmet Oy:n telakalla, neljä teräsproomua oli käytössä talvella ja korjattiin kesällä Kone ja Sillan telakalla. Ruoppuri ja toinen kaivuri olivat käytössä kahdessa vuorossa, toinen yhdessä.

Pelastusvälineiden kunnossapito ja railojen viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Korkeasaaren railon silta sekä Suomenlinnan laudakkopolku eivät olleet käytössä.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 59.3 mmk:n hankintamäärärahaa ja 5 mmk:n käyttövaroja lukuun ottamatta 323 mmk, v:lta 1957 siirtyi 575 790 421 mk, ylitysoikeudet olivat 45 934 413 mk, urakoitsijan takuuta saatiin käytettäväksi 8 mmk. Käytettävinä olleista varoista, jotka olivat 952 724 834 mk, käytettiin 642 322 513 mk ja siirtyi 310 402 321 mk v:een 1959.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja

kadut: määrärahat 328 mmk, siirto v:lta 1957 123 416 831 mk, menot 256 039 496 mk, v:een 1959 siirtyi 195 377 335 mk; Rakennukset: määrärahat 23 mmk, siirto v:lta 1957 452 373 590 mk, menot 360 348 604 mk, v:een 1959 siirtyi 115 024 986 mk; Työlaivasto: määrärahat 25 934 413 mk, joka käytettiin kokonaan.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Länsisataman rakennustyöt 36 018 382 mk; Eteläsataman 141 692 036 mk, josta Matkustajalaituri 41 894 045 mk ja Katajanokan laituri, rautatiet ja kadut 99 797 991 mk; Sörnäisten sataman 78 329 078 mk, josta Hanasaaren laituri, väylä, rautatiet ja kadut 42 611 688 mk, Hanasaaren nosturi 8 318 734 mk, Parrulaituri 13 840 734 mk, Sompasaaren laituri ja kadut 9 486 366 mk sekä yhteiskustannukset 4 071 556 mk.

Jätkäsaaren laiturilla suoritettiin 25 tonnin nosturin aiheuttamat tarpeelliset raiteiston muutokset. Hietasaarenkadun länsisivun raiteiston järjestely, johon sisältyi 420 m raidetta ja 2 vaihdetta, suoritettiin. Hietasaarenkatua levennettiin 6.5 m puretun raiteen alueelle sekä kivettiin 3 630 m². Rahtikadun viemäriä jatkettiin 65 m etelään päin täytetyn alueen poikki. Jätkäsaaren laiturin nosturien ilmarata sekä pilarien perustukset I-varastorakennuksesta etelään uudistettiin. Munkkisaaren laiturin pohjoisjatkeen takainen kenttä raivattiin ja sitä kivettiin 1 300 m². Laiturin pohjoinen yhdystie louhittiin ja päällystettiin vesisepellyksellä 1 020 m². Länsisatamassa otettiin edelleen täytettä Mittaajankadun länsipään varrelle ja Hernesaaren eteläpuolelle.

Matkustajalaiturin vanhan eli pohjoisosan eteen tulee rakennettavaksi uusi 300 m:n pituinen laituri 28—42 m vanhaa ulommaksi. Matkustajalaiturin eteläosaa jatketaan 39 m pohjoiseen päin. Näiden laiturien välinen poikittaisosa tulee 31 m:n pituiseksi ja laiturien syvyys samaksi kuin Matkustajalaiturin eteläosan syvyys eli 8 m. Laiturit perustetaan paaluille. Uuden 300 m:n laiturin alueelle v:n 1957 lopussa tuotua hiekkatäytettä aloitettiin tasata 29. 10., hiekkaa tuotiin 2 100 m³. Laiturin etuarinan muottien veisto aloitettiin eteläisellä laiturihaaralla marraskuussa ja niitä valmistui 6. Taka-arinan muotteja valmistettiin Sompasaaressa 2. Paaluttamiseen ryhdyttiin 25. 11. käyttämällä aluksi 1 500 kg:n järkälejunttaa sekä myöhemmin 2 000 kg:n vasarajunttaa, vuoden loppuun mennessä juntattiin 171 paalua. Katajanokan laiturin 51 m:n pituinen koillisjatke on rakenteeltaan kaksiosainen. Maan puolella on paaluille perustettu tukimuurin luontoinen rakenne, joka samalla on nosturien raiteen tukena. Varsinainen laituriosa on rakenteeltaan siltamainen. Tukimuurin luontoinen rakenne jatkuu 30 m laituria pitemmälle. Tämän takarakenteen paalut, joiden junttaamiseen oli ryhdytty v:n 1957 joulukuussa, saatiin juntatuksi 3. 3. mennessä. Takarakenteen muottiarkut oli veistetty Sörnäisissä. Laiturin kohdalla olevat kolme arkkua upotettiin 27. 4. mennessä, muut kaksi 12. 11. mennessä. Arkkujen alustäytteeksi tuotiin 7 000 m³ hiekkaa, osaksi jaaloilla. Kolmen ensimmäisen arkun pohjan tiivistysbetoni, 260 m³, valettiin 23. — 30. 9. ja kuivassa valettava betoni, 130 m³, aikana 22. — 30. 10. Siltamaisen laituriosan ulkoreunan puolella on tukina teräsbetonipylväät, joiden läpimitta on 60 cm ja väli 2.5 m. Takaosan puolella tukina on samanlaiset pylväät sekä kunkin kahden puolen vinot 30 × 30 cm:n jännityksiset teräsbetonipaalut. Betonipaalut ja maanpuoleisten pylväiden kärkiosat juntattiin 16. 4. mennessä, merenpuoleisten 30. 6. mennessä. Pylväiden kärkiosiin, jotka oli valettu edellisenä vuonna, liitettiin junttaamisen jälkeen yläosan teräsvaippa, joka tiivistettiin kärkiosaan vedenpitävästi, joten yläosa valettiin kuivassa, mikä tapahtui 30. 6. mennessä. Vanhan laiturin liittymäkohdassa ollut kivitäyte aiheutti vaikeuksia. Niinpä oli kaksi maanpuoleista betonipylvästä korvattava järeillä teräspaaluilla ja ulkoreunan puolella jäi kolme pylvästä saamatta määräsyvyyteen, joten laiturin tukien rakentaminen jäi kesken. Niiden alueelle jätettävää aukkoa lukuun ottamatta laiturin muurin betonirakenne valmistui 14. 10. ja kansilaatta 10. 12. Laiturin palkkimainen etuosa ulottuu veteen. Sen muotiksi ja vaipaksi käytettiin jännitetystä betonista valmistettuja kaukaloita, jotka asennettiin teräsvaippaisten betonipylväiden varaan ja tiivistettiin niihin, joten valaminen tapahtui kuivassa. Katajanokan laiturin länsiosan vieri ruopattiin 60 m leveälti 9.5 m:n syvyys tavoitteena. Melkoinen osa siitä saatiin peratuksi tämän syvyyden yläpuolelle ulottuvista kovista kerroksista ja kalliosta. Kallioita louhittiin 550 m³ ja maata nostettiin 1 150 m³. Katajanokan laiturin länsipään varastokenttää päällystettiin 6 cm:n tiiviillä asfalttibetonilla 2 900 m³.

Sörnäisten satamassa jatkoi Silta ja Satama Oy. Hanasaaren laiturin 150 tonnin nosturin perustuksen rakentamista. Tukimuurin paalutus valmistui 10. 1., ensimmäinen arkku

upotettiin 7. 2. ja toinen 14. 2. Arkkujen betoni, 2 040 m³, valettiin 28. 2. mennessä. Arkkujen takatäyte, 15 000 m³, ajettiin 17. 3. mennessä ja n. 12-metriset 875 tiivistyspaalua juntattiin 21. 4. mennessä. Nosturin teräsbetoninen aluslaatta, 1 235 m³, valmistui 30. 6. Satamarakennusosasto rakensi nosturin perustuksen eteen 30 m laituria. Hanasaaren laiturin pituudeksi tuli näin 397 m. Sörnäisten vanhan hiililaiturin viimeiset jäännökset purettiin. Hanasaaren laiturin pohjoispään viereistä kenttää kunnostettiin ja sepelöitiin 4 500 m², Parrukatua sepelöitiin 2 030 m². Hanasaaren laiturin voidaan katsoa valmistuneen. Parrulaiturin neljä pohja-arkkua upotettiin ja niihin valettiin betoni. Niiden taakse otettiin 3 000 m³ hiekkaa. Sörnäisten niemen ja Sompasaaren yhdyspenger valmistui 23. 4.

Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti: Länsisataman satamatyöntekijöiden huoltorakennus 9 198 238 mk, Matkustajalaiturin varastorakennus 13 220 mk, Katajanokan varastorakennukset 351 113 320 mk sekä Sörnäisten satamatyöntekijöiden huoltorakennus 23 826 mk. Länsisataman satamatyöntekijöiden huoltorakennus, jonka rakentamisesta rakennusviraston talorakennusosasto huolehti, valmistui. Urakoitsijan takuuta saatiin käytettäväksi 8 mmk.

Matkustajalaiturin varastorakennuksen suunnittelun talorakennusosasto antoi A. Hytönen ja R.-V. Luukkonen -nimisen arkkitehtitoimiston tehtäväksi.

Katajanokan I varastorakennuksen osuus kustannuksista oli 1 852 669 mk, josta 1 502 669 mk devalvaatiokorvausta urakoitsijalle ja 350 000 mk välimiehistön palkkiota. Katajanokan II varastorakennuksen vaateliaiden rakenteiden piirustusten laatimisesta huolehtivat dipl. insinöörit J. Viertokangas ja A. Ranki, lämmitys-, vesi- ja viemärijohtosekä ilmanvaihtolaitteiden suunnittelusta ja piirustusten laatimisesta Asuntosäätiön Lämpöteknillinen toimisto sekä sähkölaitteiden suunnitelman laatimisesta Insinööritoimisto Risto Mäenpää. Perustuspaalutus alkoi 23. 1. ja valmistui 4. 6. Paaluja oli n. 5 000, joista 114 betoni- ja muut puupaaluja. Rakennuskuopan suojaseinien laajuus oli 2 600 m², josta 600 m² Larssen-teräsponttiseinää. Tämä osa ja 500 m² puuponttiseinää oli tehty aikaisempina vuosina. Loput 1 500 m², johon sisältyi pitkittäinen väliseinä, tehtiin aikana 22. 4. — 31. 8. Seinät tuettiin järeällä palkistolla toisiinsa. Perustuskuoppa pumputtiin tyhjäksi 28. 8., jolloin seinät osoittautuivat erittäin tiiviiksi. Rakennuksen kellarin maanpuoleisen ajokäytävän alueen kaivaminen 3 m:n syvyyteen onnistui hyvin. Kellarin pohjan ja seinien eristyksien alustat valettiin. Vedenpaine-eristys annettiin Asfaltti Osakeyhtiö Lemminkäisen tehtäväksi. Se aloitettiin 11. 12. ja vuoden päättyessä oli siitä valmiina noin puolet. Rakennuskuoppa oli katettu peitteillä.

Sörnäisten satamatyöntekijöiden huoltorakennuksen suunnittelun satamalautakunta antoi arkkitehtien A. Hytönen ja R.-V. Luukkonen tehtäväksi. Luonnos hyväksyttiin.

Priestman Brothers Ltd:ltä tilattu raskas kaivuri saapui vuoden lopussa ja toimitettiin Valmet Oy:n Katajanokan telakalle siellä rakennetulle alukselle asennettavaksi.

Yleiset työt: K o r j a u s j a k u n n o s s a p i t o. Määrärahoja oli talousarviossa 31 204 000 mk. Kustannukset olivat 30 242 074 mk, säästöä jäi 961 926 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 10 mmk, Muut sillat 2 038 074 mk, säästöä jäi 961 926 mk, Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet sekä rantaverhoukset 9 mmk, Viemärien suistojen ruoppaaminen 2.5 mmk, Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 200 000 mk, Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 mmk, Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 1.2 mmk sekä Korvaus satamanrakennusosaston yleiskustannuksista 4 304 000 mk.

Lauttasaaren sillan ajotien ylämäkikaistat ja laki, yhteensä 902 m², uudistettiin. Entinen kuuden tuuman syrjälankutus korvattiin kyllästetyllä neljän tuuman syrjälankutuksella ja valuasfalttipäällysteellä, johon kuuluu 0.5 cm:n jauheasfalttikerros, 2 cm:n pehmeähkö valuasfalttikerros, puualustaan sinkilöillä kiinnitetty betoniteräsverkko ja 2.5 cm:n kovavaluasfalttikerros, johon painetut ruudukkourat on saumattu kumibitumilla. Päällystämisen suoritti Rakennus-Oy. Cultor, jonka keksimä tällainen päällystys on. Läppäsiltaosan kyllästetyn neljän tuuman syrjälankutuksen ylämäkiosa uudistettiin. Se oli tehty vuotta myöhemmin kuin muu sillan puukansi.

Vantaan rautatiesillan maalausta korjattiin ratapölkkyjen vaihtamisen yhteydessä. Kulosaaren sillan ja sen liitosteiden siltojen ja pengerten liittymäkohtia korjattiin.

Sörnäisten rantatieltä purettiin raiteita 170 m. Sörnäisten aseman kuormauslaituria päällystettiin 5 cm:n asfalttibetonilla 466 m². Varasto- ja teollisuusalueen katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin muuten tavanomaisesti.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin 7 000 m³ liejua. Kyläsaaren puhdistuslaitoksen poistoveden suistoa ruoppasi Vesiteknillinen Insinööritoimisto Oy. Vesto 6 000 m²:n laajalti 2.5 m:n syvyiseksi.

U u d i s r a k e n n u k s e t. Määrärahoja oli talousarviossa 100.92 mmk, v:lta 1957 siirtyi 189 901 158 mk, Lapinlahden siltatoimikunnan käyttöön siirrettiin Siltavuoren sillan (=Sörnäisten sillan) suunnittelumäärärahan käyttämätön osa 6 119 724 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 284 701 434 mk, käytettiin 95 839 347 mk, palautui 7 918 849 mk ja siirtyi 180 943 238 mk v:een 1959.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä rantojen järjestelyjä varten oli määrärahoja 40 mmk, v:lta 1957 siirtyi 23 011 250 mk, menot olivat 50 375 404 mk ja v:een 1959 siirtyi 12 635 846 mk; siltoja varten oli määrärahoja 30 mmk, v:lta 1957 siirtyi 166 889 908 mk, menot olivat 20 365 954, 6 119 724 mk siirrettiin Lapinlahden siltatoimikunnan käyttöön ja 7 918 849 mk palautettiin, joten v:een 1959 siirtyi 162 485 381 mk; viemäreitä varten teollisuus- ja varastoalueille oli määrärahoja 17 mmk, siitä käytettiin 11 177 989 mk ja v:een 1959 siirtyi 5 822 011 mk; tilillä Korvaus satamarakennuksen yleiskustannuksista oli 13.92 mmk, joka määräraha käytettiin kokonaan.

Teollisuusalueiden ja varastoalueiden katujen ja rautateiden osuus oli 39 955 655 mk, rantojen järjestelyn 10 419 749 mk.

Siltojen kustannuksista oli Kulosaaren sillan osuus 19 769 542 mk, Naurissalmen sillan 595 354 mk ja Siltavuoren sillan suunnittelun osuus 1 058 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin kivitäytteen ottoa penkereisiin. Keveiden jätteiden ottamista Kyläsaaren eteläpuolelle jatkettiin. Haukilahdenkatua pengerrettiin edelleen, tukimuuria rakennettiin 250 m, kaiteen betonista aluspalkkia valettiin 76 m, kadun kantokerrosta tehtiin 2 800 m², sepellystä jyrättiin 3 300 m². Herttoniemessä päällystettiin 4 cm:n tiiviillä asfalttibetonilla Sahaajankadun itäpuolisko Asentajankadulta Pikkupurontielle, 7 245 m², ja Niittaajankadun itäosan länsipuolisko, 2 815 m². Raidekuja 65:n pääraiteesta tuettiin loppuosa, 670 m, soraa käytettiin 950 m³. Pohjoisrannan Kirkkokadun ja Liisankadun välisen 400 m:n pituisen osan leventämiseksi otettiin vastaan kiveä. Venelaiturin kohdalla oleva levennyksen alue ruopattiin ensin, Maneesikadun viemäriä jatkettiin 110 m. Levityksen tieltä purettu venelaiturin osa korvattiin rakentamalla Tervasaaren penkereen varrelle 130 m:n pituinen laituri. Vanhalle laiturille tehtiin yhdyssilta Tervasaaren penkereen puolelta.

Kulosaaren sillan Sörnäisten liitosteiden Sörnäisten sillan keilat valmistuivat, sillan alaiset kävelykaistat, 310 m², päällystettiin asfaltilla. Näiden liitosteiden luiskat viimeisteltiin, samoin Kulosaaren penkereen pohjoisluiska kaiteineen. Liitosteiden päällystäminen suoritettiin loppuun. Ajotietä päällystettiin 4 cm:n asfalttibetonilla 2 972 m², Englantilaissillan ja Lautatarhankadun välistä kävelykaistaa 637 m², pyöräilykaistaa 655 m², Kulosaaren penkereen pohjoissivun pyöräilykaistaa 345 m², kävelykaistaa 621 m², eteläsivun kävelykaistaa 554 m². Sillan eteläinen ajotie, 2 597 m², päällystettiin 2 cm:n topekakerroksella. Lautatarhankadun kävelykaistaa päällystettiin 579 m². Naurissalmen sillan kustannuksista osa oli suunnitelman tarkastuspalkkiota, osa indeksihyvitystä ja salmen perkauskustannuksia. Sillan loppukatselmus pidettiin 30. 5.

Kyläsaaren alueella jatkettiin Kokkosaarenkadun viemäriä kivipenkereen päähän saakka. Sahaajankadun sadevesiviemärin putkien Ø 140 cm, lasku aloitettiin 7. 12., vuoden lopussa niitä oli paikoillaan 71 m:n pituudelta. Pikkupurontien viemäri valmistui.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin työttömyystöitä seuraavissa kohteissa ja niiden kustannukset olivat: Lauttasaaren teollisuusalue 97 060 818 mk ja telakka-alue 32 680 081 mk, Herttoniemi (vesijohdot) 44 264 283 mk, H-katu 38 131 593 mk, Lauttasaarenkatu (vesijohto Salmisaaren kohdalla) 20 606 991 mk, Mekaanikonkatu ja Muuntajankatu (pengerrys, viemäri ja vesijohto) 53 083 994 mk, Niittaajankatu 21 452 214 mk, Hitsaajankatu (kaasujohto) 11 898 339 mk, Sompasaaren satama-alue (alkutäyttö ja tasaus) 29 489 626 mk, Teurastamon tie 21 332 505 mk, Kyläsaari (vesijohdot) 22 401 932 mk, Vanhankaupunginlahden länsiranta (rajapenkereen tasoittaminen viemärijärjestelyineen) 7 841 246 mk, Parrukatu (vesijohto) 15 157 667 mk, Stansvik (laituri) 27 387 mk, Sompasaari, itäpuoli 11 597 878 mk ja länsipuoli 15 296 668 mk, Hanasaari (kaasulaitoksen viemäri ja vesijohto) 660 501 mk, Kulosaari (vanhan sillan madaltaminen laituriksi)

1 371 062 mk, Länsisatama (kenttien puhdistaminen) 1 317 847 mk, Hanasaari (sähkölaitoksen laituri) 4 357 857 mk, Kaivolahdenkatu 166 313 mk, yhteensä 450 196 802 mk.

Urakoitsijana toimineen Vesiteknillisen Insinööritoimiston Oy. Veston osuus Lauttasaaren teollisuusalueen kustannuksista oli 56 mmk ja Lauttasaaren telakka-alueen kustannuksista 11 mmk.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 2 121 459 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä 24 199 717 mk sekä yksityisille suoritetuista töistä 4 316 647 mk, yhteensä 30 637 823 mk.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston laskuun rakennettiin Saukonkadun vanhan autovaa'an korvaava 20 tonnin vaaka valmiiksi sekä tehtiin sähköjohtokaivanto Jätkäsaaren laiturin I-varastorakennukselta uudelle 25 tonnin nosturille.

Rakennusviraston katurakennusasaston laskuun tehtiin Naurissalmen sillan liitospengerten pohjoisosat sekä rakennettiin Oulunkylän varastoalueen pistoraidetta ja Herttoniemen rataa risteilevää viemäriä, talorakennusosaston laskuun tehtiin Hanasaaren sähköaseman välppärakennuksen imuputken edustan täyttö ja tasaus sekä rakennettiin Herttoniemen juurikasvaraston 240 m:n pituinen raide, puhtaanapito-osaston laskuun avustettiin lumenluonnissa satama-alueilta. Vesilaitoksen laskuun avustettiin vedenalaisia johtoja laskettaessa ja näiden vikoja etsittäessä ja korjattaessa. Kaasulaitoksen laskuun tehtiin johdon kaivanto Naurissalmen sillan penkereeseen. Sähkölaitoksen laskuun rakennettiin Suvilahden sähköaseman rautateitä 213 m ja kaksi vaihdetta, Hanasaaren sähköaseman raidetta 210 m ja kolme vaihdetta sekä Herttoniemen muuntoaseman 266 m:n pituinen raide miltei valmiiksi. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun rakennettiin Korkeasaaren pohjoisrannalle purkauslaituri, huollettiin Soutustadionin ja Hietarannan kellukkeet, kunnostettiin Korkeasaaren lauttalaituri, telakoitiin Pihlajasaaren moottorivene ja suoritettiin vesikuljetuksia. Teurastamon laskuun korjattiin teurastamon alueen rautatieraiteet sekä täytettiin tarpeettomaksi käynyt vaunujen pesuallas ja päällystettiin sen alue asfaltilla. Palolaitoksen laskuun telakoitiin moottorivene.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneita vaurioita korjattiin 786 893 mk:n arvosta. Satama-alueilla liitettiin kolme tontin viemäriä katuviemäriin, Valmet Oy:n laskuun ruopattiin kaivurilla kellutelakan paikkaa ja suoritettiin hinauksia, Suomen Sokeri Oy:n lauhdevesiputken suu puhdistettiin sukeltajaa käyttäen, poliisilaitoksen veneitä telakoitiin, Åkerman Oy:n laskuun aukaistiin Jätkäsaaressa tukkeutunut tontin viemäri, Mercantile Oy:n laskuun tehtiin vesijohtokaivanto tontilta Morsiamenkadulle ja viemäri Itämerenkadun poikki, Helsingin Kyllästyslaitos Oy:n raiteet kunnostettiin, Gustav Paulig Oy:n laskuun nostettiin yhtiön Herttoniemen uudisrakennuksen johdosta painunut raide, Valtion Viljavarastolle rakennettiin viljanimulaitoksen radan perustuksia ja kiinnitettiin laituriin 54 m viljanimulaitteen kulkukiskoa, Hietalahden telakan laskuun suoritettiin ruoppauksia kaivurilla.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 133 385 230 mk, ylitysoikeus oli 300 000 mk. Kustannukset olivat 128 903 244 mk, säästö 4 781 986 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat, määrärahat 59 356 910 mk, menot 55 944 598 mk ja säästö 3 412 312 mk; Tilapäiset viranhaltijat, määrärahat 800 040 mk, menot 720 425 mk ja säästö 79 615 mk; Viranhaltijain vuosilomakorvaukset, määrärahat 110 000 mk, ylitysoikeus 300 000 mk, jotka määrärahat käytettiin kokonaan; Viranhaltijain ylityökorvaukset, määrärahat 1.2 mmk, menot 409 724 mk ja säästö 790 276 mk; Muut palkkamenot, määrärahat 70 mmk, menot 69 533 230 mk ja säästö 466 770 mk; Huoneistomenot, määrärahat 75 640 mk, menot 65 640 mk ja säästö 10 000 mk; Kaluston hankinta, määrärahat 250 000 mk, menot 247 500 mk ja säästö 2 500 mk; Kaluston kunnossapito, määrärahat 70 000 mk, menot 69 644 mk ja säästö 356 mk; Tarverahat, määrärahat 1 478 400 mk, menot 1 458 243 mk ja säästö 20 157 mk sekä Varastoalueiden tilitysvuokrat, määräraha 44 240 mk, joka käytettiin kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 22 408 891 mk ja vaatetusavusta 63 275 mk. Kurssimaksuihin käytettiin 37 000 mk satamalautakunnan käyttövaroista.

Hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 151 412 410 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt, mk	Työttömyystyöt, mk	Kokonaismenot, mk	Tilitysmaksujen osuus, mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	300 228 307	156 339 592	456 567 899	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut	80 236 552	10 768 093	91 004 645	—
Rakennusaineet	161 865 680	56 819 398	218 685 078	145 395 492
Kuljetusvälineiden käyttö	35 603 944	48 313 500	83 917 444	8 829 167
Urakoitsijat ja palvelukset	392 467 768	142 465 529	534 933 297	86 181 567
Koneet, välineet ja erikoismenot	54 577 916	35 490 690	90 068 606	77 991 385
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	18 224 000	—	18 224 000	18 224 000
Yhteensä	1 043 204 167	450 196 802	1 493 400 969	336 621 611

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien vastaavat kokonaismenot ovat olleet:

Vuonna	1 949	1 950	1 951	1 952	1 953	1 954	1 955	1 956	1 957	1 958
Mmk	468	596	789	1 596	1 562	1 296	859	1 180	1 041	1 276

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 18.224 mmk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 5 181 797 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 23 405 797 mk. Romun myynnistä saatiin 885 335 mk, veneiden talteenotosta 2 428 mk ja viemärien liittämistodistuksista 8 400 mk, joten sekalaiset tulot olivat 896 163 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Toiminnan tulos.* Satamalaitoksen bruttoveloitus kertomusvuonna oli 2 100 422 472 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 172 970 784 mk, mistä suurimman osan, 154 881 738 mk, muodostivat ahtaajille menevät kustannukset. Nettoveloitus 1 927 451 688 mk oli siten 7 555 536 mk eli 0.39 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 113 272 312 mk eli 0.56 % talousarviomäärää pienempi. Satamat-pääluokan menojen ollessa 1 529 877 579 mk muodostui kertomusvuoden ylijäämäksi 397 574 109 mk.

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan, postisiirto- ja shekkitilille 1 940 313 852 mk ja tilitysteitse 36 642 576 mk. Edellisten vuosien veloituksia kertyi kassaan ja postisiirtotilille 50 869 776 mk ja tilitysteitse 130 672 mk.

Saatavat ja poistot. Saatavia v:een 1959 jäi yhteensä 55 632 031 mk. Määrästä oli 53 958 235 mk kertomusvuoden ja 1 673 796 mk aikaisempien vuosien veloituksia.

Veloitusilmoituksia oli 599 900 kpl, mistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 305 637, lisäys 20.6 % ja muita 294 263. Lisäys edellisen vuoden määrään nähden on 71 010 kpl eli 13.4 %.

Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	Talousarvio mk	Tulot, mk		Ylitulo tai vajaus, mk
Satamamaksut	75 000 000	80 404 515	+	5 404 515
Tuulaakimaksut	520 000 000	538 348 969	+	18 348 969
Liikennemaksut	570 000 000	544 417 171	—	25 582 829
Nosturimaksut	160 000 000	166 559 615	+	6 559 615
Varastosuojamaksut	110 000 000	77 969 983	—	32 030 017
Yleinen talletusvarasto	50 000 000	52 749 014	+	2 749 014
Laituri- ja aluevuokrat	215 000 000	201 934 481	—	13 065 519
Vesimaksut	8 000 000	8 300 785	+	300 785
Satamalaitoksen alusten tulot	12 000 000	14 361 850	+	2 361 850

Tulolaji	Talousarvio mk	Tulot, mk		Ylitulo tai vajaus, mk
Laiturihuoltotulot	210 000 000	125 717 495	—	84 282 505
Tulot suoritetuista töistä	25 000 000	24 709 544	—	290 456
Venelaituritulot	2 500 000	2 754 500	+	254 500
Vaakamaksut	9 000 000	6 160 280	—	2 839 720
Huoneistovuokrat	40 000 000	43 891 118	+	3 891 118
Korvaus satamarakennusosaston yleiskuluista	19 224 000	23 405 797	+	4 181 797
Sekalaiset tulot	15 000 000	15 766 571	+	766 571
Yhteensä	2 040 724 000	1 927 451 688	—	113 272 312

Nettoveloitus jakautui v. 1956—1958 kuukausittain seuraavasti:

	1958 mk	1957 mk	1956 mk
Tammikuu	215 549 898	227 049 433	190 499 691
Helmikuu	124 305 039	130 578 886	102 627 517
Maaliskuu	134 385 105	160 308 949	59 138 148
Huhtikuu	181 330 287	172 980 012	144 757 610
Toukokuu	153 777 216	152 184 560	157 257 640
Kesäkuu	144 310 055	137 514 435	166 287 054
Heinäkuu	186 199 747	167 795 933	201 747 655
Elokuu	131 773 251	140 439 493	184 571 271
Syyskuu	155 176 783	151 923 518	158 471 458
Lokakuu	202 402 122	187 681 794	228 291 932
Marraskuu	152 846 364	154 273 808	169 178 475
Joulukuu	145 395 821	152 276 403	152 054 095
Koko vuosi	1 927 451 688	1 935 007 224	1 914 882 546

Satamamaksuja veloitettiin 80 404 515 mk ja jakaantuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	mk
1) Ulkomaan liikennettä harjoittavat alukset	70 823 409
2) Kotimaisessa liikenteessä kulkevat alukset	4 245 527
3) Jäämaksuja	5 335 579
Yhteensä	80 404 515

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	24 211 623	9 176 969	32 740 732	66 129 324
2)	3 208 649	452 849	1 032 587	4 694 085
Yhteensä	27 420 272	9 629 818	33 773 319	70 823 409

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 36.0 %, muiden suomalaisten alusten osalle 12.6 % ja ulkomaisten alusten osalle 44.3 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut olivat 4 200 887 mk. Satamamaksualennuksia ja palautuksia myönnettiin 7 570 589 mk.

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna yhteensä 538 348 969 mk. Siitä oli tuontituulaakia 538 302 919 mk ja vientituulaakia 46 050 mk. Helsinkiin tuoduista tavaroista saatiin tuontituulaakia 524 460 682 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa 13 842 237 mk. Tuulaakia palautettiin 634 256 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hämeenlinna	1 443 230	Lahti	4 626 579
Jyväskylä	777 328	Tampere	6 995 100
		Yhteensä	13 842 237

Liikennemaksutuloja oli kaikkiaan 544 417 171 mk, mistä tuontiliikennemaksua 489 992 695 mk, vientiliikennemaksua 54 424 476 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 15 279 211 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 8 412 157 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 % liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 % liikennemaksuja 1 051 500 mk. Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 38 320 mk.

Muiden kaupunkien Helsingille suorittamat liikennemaksumäärät jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hanko	468 621	Pietarsaari	360 627
Hämeenlinna	815 065	Pori	271 247
Joensuu	10 239	Porvoo	85 346
Jyväskylä	342 401	Raahe	17 437
Kokkola	116 490	Rauma	218 878
Kotka	367 752	Savonlinna	6 716
Lahti	1 272 232	Tampere	2 206 880
Loviisa	31 514	Turku	1 154 737
Mikkeli	24 941	Vaasa	641 034
		Yhteensä	8 412 157

Nosturimaksuja veloitettiin 166 559 615 mk veloituksen jakaantuessa eri koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavaranosturit 67 756 257 mk, hiilinosturit 64 569 988 mk, autonosturit 12 828 040 mk, trukit 19 756 240 mk ja traktorit 1 649 090 mk.

Yleisen talletusvaraston veloitus oli 52 749 014 mk, mistä 17 029 550 mk veloitettiin Länsisataman talletusvarastossa ja 35 719 464 mk Katajanokan talletusvarastossa.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 201 934 481 mk, mistä määrästä 38 331 730 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 163 602 751 mk varastoalueiden vuokria.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 288 792 324 mk. Kun ahtaajille menevät kustannukset 154 881 738 mk, tullivalvontakustannukset 8 048 240 mk ja transitokorvaukset 144 851 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 125 717 495 mk.

Tulot suoritetuista töistä olivat 24 709 544 mk, josta 11 441 497 mk veloitettiin Länissatamassa ja 13 268 047 mk Katajanokalla.

Huoneistovuokria veloitettiin 43 891 118 mk, mistä määrästä 28 684 968 mk oli tullin „ assa käytössä olevien huonetilojen tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli 15 206 150 mk.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 23 405 797 mk. Siitä oli tilitystuloja 18 224 000 mk ja korvauksia tilaustöistä 5 181 797 mk.

Muut kuin jo yllä mainitut *satamalaitoksen tulot* olivat varastosuojamaksut 77 969 983 mk, vesimaksut 8 300 785 mk, satamalaitoksen alusten tulot 14 361 850 mk, venelaituritulot 2 754 500 mk, vaakamaksut 6 160 280 mk ja sekalaiset tulot 15 766 571 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, lumenkaatopaikkojen ja pesulauttojen korjaus ja kunnossapito ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat: 1) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä -hankintain aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset,

koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja -kalusto, ja 2) eräät yleisten uudisrakennusten ja ja -töiden menot, jotka kuuluvat tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan, käsittäen eräitä varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä ja viemäreitä sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääluokassa määrärahoja yhteensä 1 583 141 908 mk ja lisämäärärahoja myönnettiin 6 850 852 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 589 992 760 mk. Tilien mukaan käytettiin 1 529 877 579 mk, joten säästö oli 60 115 181 mk. Tämä säästö muodostui siten, että tilejä ylitettiin 17 989 926 mk, mutta menosäästöjä oli 78 105 107 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvia määrärahoja oli yhteensä 31.204 mmk, josta käytettiin 30 242 074 mk. Säästöä syntyi 961 926 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1957 912 082 750 mk ja kertomusvuoden määrärahat olivat 387.3 mmk. Kun ylitysoikeuksia myönnettiin 45 934 413 mk, oli määrärahoja käytettävissä kaiken kaikkiaan 1 345 317 163 mk. Menot kertomusvuoden määrärahoista olivat 245 167 776 mk ja edellisten vuosien määrärahoista 385 556 329 mk, joten v:een 1959 siirtyi määrärahoja yhteensä 710 993 058 mk, josta sidottuna 371 152 263 mk ja vapaana 339 840 795 mk.

Yleisiä uudisrakeninuksa ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1957 208 051 906 mk. Kertomusvuoden määrärahat olivat 100.92 mmk, joten määrärahoja oli käytettävissä yhteensä 308 971 906 mk. Menot kertomusvuoden määrärahoista olivat 82 566 248 mk ja edellisten vuosien määrärahoista 28 793 927 mk. V:een 1959 siirtyi siten 189 692 882 mk. Määrärahoja palautettiin 7 918 849 mk.

Pääoma-arvo. Sataman pääoma-arvo oli vuoden alussa 6 070 553 789 mk ja vuoden lopussa 6 453 937 254 mk. Pääoman lisäys oli siten 383 383 465 mk. Poistot olivat 174 560 870 mk ja pääoman korko 359 962 477 mk.

Satamalaitoksen pääoma-arvot:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	636 252 903
Laiturit, tihtaalit ja venepaikat	1 862 175 557
Kiinteät laitteet	1 162 882 769
Alukset ja veneet	83 501 677
Rakennukset	2 474 626 306
Irtaimisto	140 541 041
Autot, trukit ja autonosturit	87 877 001
Puhelinosuudet	6 080 000
	6 453 937 254

Palkat. Palkkoja maksettiin kaikkiaan 881 223 586 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 201 345 875 mk, tilapäiset viranhaltijat 167 747 750 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 4 268 508 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat 73 730 906 mk, työntekijäin tuntipalkat työttömyystyöpalkkoineen 355 529 167 mk, työntekijäin vuosiloma- ja sairausajan palkat 52 505 759 mk sekä ylityökorvaukset 26 095 621 mk.

36. Teurastamo [1]

Teurastamolautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuuston valitsemana puheenjohtajana v. 1958 oli isännöitsijä Juho Mehto sekä jäseninä eläinlääk. neuvos Anders Backman, maatal. ja metsät. kand. Göran Engström, varat. Erkki Hara, kauppias Anto Koski, tarkastaja Severi Koskinen, agron. Jorma Koskivaara, teurastaja Yrjö Pajula sekä asent. Väinö Saarela. Kauppias Kosken tilalle valitsi kaupunginvaltuusto 26. 3. johtaja Kaarlo Sorkion. Varapuheenjohtajana toimi agron. Koskivaara sekä sihteerinä varat. Holger Qvick. Kaupunginhallituksen edustajana oli varat. K. Östenson.

Teurastamolautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa; sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 263. Lähetettyjä kirjeitä oli 94.

Lautakunnan tärkeimmistä lopullisista päätöksistä mainittakoon mm.: päätettiin tukkuhallin vaakojen epätarkkuuden poistamistoimenpiteistä (14. 3. 54 §); vahvistettiin vihannestukkutorin vuokrat (11. 4. 73 §); päätettiin tilata tavarahissi syväjäädyttämöön Kone Oy:ltä sekä puhdistus- ja kasteluajoneuvo Rolac Oy:ltä (16. 5. 96 §, 30. 5. 111 §); suoritettiin eräiden tukkuhallin konttorihuoneistojen vuokrausten järjestely (16. 5. 98 §); teurastamon jäähdytyskoneiston ja laitteiden asentamisesta päätettiin tehdä sopimus Oy. W. Blumberg & Co Ab:n kanssa (16. 5. 100 §); hylätyn lihan punnistumaksuna päätettiin tukkuhallissa periä 1 mk/kg (16. 5. 101 §); teurastamon talousarvioehdotus v:ksi 1959 hyväksyttiin (31. 5. 112 §, 4. 7. 135 §); oikeutettiin toimitusjohtaja sopimaan teurastamon katuosuuden päällystämisestä katurakennusosaston kanssa (31. 5. 113 §); hyväksyttiin v:n 1957 toimintakertomus (31. 5. 116 §); hyväksyttiin tarjoukset syväjäädyttämön käsittelyhallien jäähdytyksen muutos- ja korjaustöistä sekä suoliosaston ja siihen liittyvistä raavasteurastamon muutostöistä (4. 7. 133, 134 §); vahvistettiin vihannestukkutorin kioskista perittävä kuukausivuokra (1. 8. 152 §); hyväksyttiin lautakunnan asettaman jaoston ehdotus eräiden teurastamon maksujen tarkistamiseksi (29. 8. 175 §); päätettiin vahvistaa Oy. Etelän Liha Ab:n vuokraaman huoneistotilan kuukausivuokraksi 510 mk/m² (30. 10. 206 §) sekä päätettiin pyytää rakennusviraston hankintaosastoa ryhtymään toimenpiteisiin farmariauton hankkimiseksi teurastamolle (12. 12. 258 §). Tuottajain Lihakeskuskunnan anomusta Vanhan Talvitien varrella sijaitsevan tontin n:o 2 vuokraehtojen muuttamisesta ei lautakunta katsonut voivansa puoltaa (12. 12. 253 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: teurastamon vapauttamista eräille teurastajille liikaa maksettujen palkkojen takaisin perimisestä (31. 1. 21 §); eräiden määrärahojen käyttöoikeutta sekä lisämäärärahan myöntämistä (31. 1. 26 §, 19. 9. 185 §); kokouspalkkioiden maksamista ulkopuolisille asiantuntijoille (14. 3. 52 §); lautakunnan jäsenten osallistumista Turussa pidettävään Suomen Kunnallisten Teurastamoiden Yhdistyksen kokoukseen (11. 4. 69 §); teurastajien vapauttamista kurssimaksuista (11. 4. 71 §); omatarveurakoitsijaoikeuksien hankkimista sekä työsuhteessa olevan sähköasentajan viran perustamista teurastamoon (16. 5. 97 §); Agroksen alueen louhimisen suorittamista työttömyystöinä (1. 8. 153 §); teurastamon eräiden maksujen ja taksojen korottamista ja niiden voimaantuloa (29. 8. 176 §); anomusta teollisuusomenan pikajäädytysmaksun alentamisesta 7:stä 5 mk:aan kilolta (29. 8. 179 §) sekä eräiden tilaisuuksien järjestämistä teurastamon 25-vuotisen toiminnan johdosta (12. 12. 260 §).

---

[1]) Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamon kertomuksen eripainoksessa.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: liittymistä Suomen Kylmäteknillis-Taloudellisen Yhdistyksen jäseneksi (14. 2. 34 §); toimistovirkojen pätevyysvaatimusluokitusta (14. 3. 55 §); eräiden viranhaltijain työaikaa, kurinpitotoimenpiteitä ym. koskevia valituksia (14. 3. 56 §, 4. 7. 132 §, 30. 10. 207 §); kalatukkukaupan järjestämistä (30. 5. 108 §); eräiden Verkkosaaren maanvuokrasopimusten pidentämistä (4. 7. 129 §); vuositilintarkastajien v:n 1957 kertomusta (1.8. 150 §); teurastamoalueen käyttösuunnitelmaa (15. 8. 164 §); teurastamon käyttö-, tarkastus- ym. maksujen tarkistamista (30. 10. 209 §, 28. 11. 231, 232 §) sekä Kauppatorilla harjoitettavaa kasvistuotteiden tukkukauppaa (12. 12. 256 §).

Vihannestukkutori

Teurastamon alueelle rakennettu vihannestukkutori avattiin 9. 6. kaupungissa suoritettavaa vihannesten, marjojen, hedelmien, kukkien ja juureksien tukkukauppaa varten. Toria koskevat järjestysmääräykset vahvisti kaupunginhallitus 13. 3.

Vihannestukkutorin neuvottelukuntaan kuuluivat teurastamolautakunnan valitsemina teurastamon toim. joht. Reijo Turunen puheenjohtajana sekä jäseninä toim. joht. Ragnar Nyberg Helsingin Lihakauppiasyhdistyksen edustajana, agrologi Robert Juslen Tuotevälitys Oy:n tukkuostajien edustajana, kauppapuutarhuri Väinö Liemola myyntiasiakkaiden edustajana sekä vakinaisena jäsenenä kauppapuutarhuri Arvo Heino myyntikauden alusta 15. 7. saakka sekä siitä edelleen myyntikauden loppuun puutarhaviljelijä Vilho Lappi.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toim. joht. Turunen sekä jäseninä agron. Uno Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalastusneuvos Gunnar Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund -nimistä liittoa, prof. Toivo Järvi Suomen Kalastusyhdistyksestä, kaupp. Nils Karlsson Helsingin kalakauppiaiden yhdistyksen valitsemana, tarkastaja Severi Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia sekä joht. Arvo Vainio Helsingin kalatukkukauppiaat -nimistä yhdistystä.

Teurastamon toiminta

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden lopussa 101. Näistä oli vakinaisia viranhaltijoita 66, tilapäisiä 12 sekä tuntipalkalla olevaa henkilökuntaa 23.

Eläkkeelle siirtyi 1. 1. lukien aputyöntekijä Anna Maria Parkkonen (31. 1. 10 §).

Helsinki-mitali myönnettiin eläinlääk. neuvos Anders Backmanille (16. 5. 94 §), Kaupunkiliiton kultainen ansiomerkki halliapulainen Ernst Johanssonille ja hopeinen ansiomerkki käyttöpäällikkö Kaarlo Wirtaselle (16. 5. 105 §).

Teurastamon alueita, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat. Kanojen puhdistusosasto päätettiin siirtää vuotavarastolta vapautuneeseen huoneeseen (31. 1. 22 §). Toim. joht. Turunen päätettiin valtuuttaa neuvottelemaan talorakennusosaston kanssa syväjäädyttämön laajentamisesta (31. 1. 29 §). Esijäähdyttämöhuoneet päätettiin sijoittaa tuuletushallin yläosaan (14. 2. 35 §). Syväjäädyttämöön päätettiin tilata muuntaja sähkölaitokselta (14. 3. 59 §). Päätettiin vihannestukkukaupan harjoittamisesta kaupungin alueella (11. 4. 72 §) sekä vihannestukkutorille järjestettävän kahvi- ja virvokepaikan vuokraoikeudesta perittävän korvauksen suuruudesta (30. 5. 117 §). Tehtiin eräitä päätöksiä, jotka koskivat suunnitelmien laatimista kalasatamaa ja vihannestukkukeskusta varten; samalla päätettiin tehdä asiasta esitys kaupunginhallitukselle (30. 5. 114 §, 29. 8. 178 §). Väliaikainen maalaisten yömaja päätettiin laajentaa siten, että siihen liitettiin lisätilaa 2.7 m² (15. 8. 169 §). Toimitusjohtajaa kehotettiin teettämään lankkuaidan tilalle panssariverkkoaita (15. 8. 170 §). Talorakennusosaston laatimat teurastamon esijäähdyttämön piirustukset hyväksyttiin (29. 8. 177 §). Syväjäädyttämöön asennettavan hissin muutostyöt päätettiin antaa Rakennustoimisto Oy. Contracta Ab:lle (19. 9. 184 §). Lisäksi päätettiin suoliosaston kaluston hankinnasta (30. 10. 213 §), kylmäilmasulkujen rakentamisesta syväjäädyttämöön (12. 12. 254 §) sekä teurastamon jäähdytysvarastojen ja -koneiston sähköistämistöistä (12. 12. 262 §).

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa seuraavat määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1954—1957 luvut.

	1954	1955	1956	1957	1958
Sonneja ja härkiä	4 877	5 457	5 996	5 927	7 605
Lehmiä	13 712	15 943	17 068	17 732	12 760
Hiehoja ja isoja vasikoita	17 550	17 584	17 428	18 913	15 523
Pikkuvasikoita	5 248	6 044	5 767	5 471	4 094
Lampaita ja vuohia	7 142	5 822	4 353	4 749	3 507
Sikoja yli 50 kg	42 685	33 437	32 372	36 825	33 577
Sikoja alle 50 kg	1 563	1 711	1 896	1 919	2 402
Hevosia	1 031	1 083	1 022	1 325	705
Yhteensä	93 808	87 081	85 902	92 861	80 173

Edelläluetellut v:n 1958 ruhot vastasivat 7 016 945 kg lihaa, josta 51.8 % nautakarjan, 0.7 % lampaan, 44.6 % sian ja porsaan sekä 2.9 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi lehmiä ja sonneja 5 ja vasikoita 1, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja		Hylättyjä ruhonosia		Kaikkiaan
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Lehmiä ja sonneja	60	8 573	100	1 029	9 602
Nuorta karjaa	1	90	12	72	162
Vasikoita	25	942	17	71	1 013
Pikkuvasikoita	17	254	6	14	268
Lampaita	5	68	3	3	71
Sikoja	110	5 949	386	1 544	7 493
Hevosia	8	2 506	7	62	2 568
Yhteensä	226	18 382	531	2 795	21 177

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 31 986 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 53 163 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Yhteensä
Raavaat	18 769	21 213	39 982
Lampaat ja vuohet	1 660	1 847	3 507
Siat	34 215	1 764	35 979
Hevoset	464	241	705
Yhteensä	55 108	25 065	80 173

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 19 287 eläintä eli 24.1 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 8 562 kpl eli 21.4 %, lampaita 752 kpl 21.4 %, hevosia 151 kpl 21.4 % ja sikoja 9 822 kpl 27.3 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 26 360 kg heiniä sekä 4 850 kg kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja: raavasten 35 803 kpl, sikojen ja hevosten 36 220 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 7 594 kpl eli yhteensä 79 617 eläimen suolet ja mahat; 85 raavaan, 464 sian ja hevosen sekä 7 lampaan ja pikkuvasikan suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja		Luonnonvikoja		
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl	%
Tammikuu	2 906	2 267	639	—	36	1.24	27	576	19.82
Helmikuu	2 614	2 139	471	4	20	0.77	29	426	16.30
Maaliskuu	2 818	2 430	385	3	40	1.42	45	303	10.75
Huhtikuu	2 525	2 294	230	1	25	1.00	24	182	7.21
Toukokuu	2 899	2 643	243	13	27	0.93	19	210	7.24
Kesäkuu	2 894	2 612	272	10	41	1.42	19	222	7.67
Heinäkuu	3 061	2 881	174	6	66	2.16	4	110	3.59

	Tarkastettu	Leimattu kpl			Nylkyvikoja		Luonnonvikoja		
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl	%
Elokuu	3 467	3 212	249	6	45	1.30	29	181	5.22
Syyskuu	4 139	3 658	481	—	75	1.81	34	372	9.00
Lokakuu	4 021	3 534	487	—	43	1.07	30	414	10.30
Marraskuu	2 985	2 469	516	—	28	0.94	28	460	15.41
Joulukuu	2 439	1 930	509	—	22	0.90	38	449	18.41
Yhteensä	36 768	32 069	4 656	43	468	1.27	326[1])	3 905	10.62

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu	Leimattu		
	kpl	I lk	II lk	III lk
Tammikuu	183	153	28	2
Helmikuu	133	106	24	3
Maaliskuu	125	108	10	7
Huhtikuu	133	108	19	6
Toukokuu	112	101	11	—
Kesäkuu	144	113	21	10
Heinäkuu	78	65	7	6
Elokuu	99	75	22	2
Syyskuu	99	75	18	6
Lokakuu	134	107	21	6
Marraskuu	105	89	16	—
Joulukuu	114	93	19	2
Yhteensä	1 459	1 193	216	50

Lihantarkastamossa tarkastettiin vuoden aikana 3 044 550 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 82 671 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1957 vastaavat luvut:

	1957	1958
	Ruhoja, kpl	Ruhoja, kpl
Sonneja	295	297
Lehmiä	9 555	9 665
Hiehoja ja isoja vasikoita	14 095	13 401
Pikkuvasikoita	15 463	14 115
Lampaita ja vuohia	7 513	6 142
Sikoja ja porsaita	6 933	5 962
Hevosia	396	288
Yhteensä	54 250	49 870

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin nuorta karjaa 2 kpl, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja		Hylättyjä ruhon osia		Kaikkiaan
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Lehmiä ja sonneja	159	25 112	122	2 043	27 155
Nuorta karjaa	6	619	21	121	740
Vasikoita	86	3 351	62	434	3 785
Pikkuvasikoita	278	4 467	86	339	4 806
Lampaita	10	141	15	19	160
Sikoja yli 50 kg	31	2 596	110	614	3 210
Sikoja alle 50 kg	1	25	—	—	25
Hevosia	35	9 649	7	133	9 782
Yhteensä	606	45 960	423	3 703	49 663

[1]) Teurastustavasta johtuen 326 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 236 kg ja elimiä 62 532 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 112 431 kg. Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VIII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämöjen ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöjä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ..... kpl	4 561	4 298	4 458	3 714	3 623	3 594	3 299	3 071	4 300	4 924	4 351	3 904	48 097
Isoja vasikoita »	3 608	3 079	3 486	4 042	4 412	3 647	4 029	5 181	5 397	5 530	4 174	4 032	50 617
Pikkuvasikoita »	1 278	1 098	1 240	3 037	2 228	1 302	991	907	1 070	1 197	1 117	1 126	16 591
Lampaita ... »	849	1 067	981	1 073	619	525	1 868	2 838	2 707	3 168	2 226	1 395	19 316
Sikoja ..... »	5 436	5 102	6 269	7 083	5 279	4 006	3 902	4 058	4 138	4 648	5 001	5 891	60 813
Hevosia ..... »	115	92	120	93	78	144	96	104	82	145	151	95	1 315
Hirviä ..... »	—	—	1	3	—	—	1	—	—	17	3	—	25
Yhteensä, kpl	15 847	14 736	16 555	19 045	16 239	13 218	14 186	16 159	17 694	19 629	17 023	16 443	196 774
Muuta tavaraa, kg	57 272	63 244	59 360	73 093	66 555	40 770	44 394	46 817	72 924	87 253	73 410	83 244	768 336

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

Tammikuu ...	1 388 676	Toukokuu ...	1 248 047	Syyskuu	1 306 547
Helmikuu ...	1 249 210	Kesäkuu	1 105 868	Lokakuu	1 505 480
Maaliskuu ...	1 360 234	Heinäkuu ...	1 070 902	Marraskuu ...	1 335 481
Huhtikuu ...	1 412 697	Elokuu	1 086 668	Joulukuu ...	1 265 164
				Koko vuosi	15 334 974

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: [1]												
Raavaita, kpl	8 929	6 702	8 929	7 935	6 882	8 324	5 773	6 515	7 878	9 303	11 436	12 609	101 215
Isoja vasikoita ... »	4 137	2 225	3 463	4 486	5 626	5 403	4 533	7 831	7 127	5 300	5 558	7 654	63 343
Pikkuvasikoita ... »	1 181	845	1 119	2 353	2 051	1 501	955	805	949	989	803	875	14 426
Lampaita »	417	683	582	722	484	398	1 134	1 505	1 479	1 979	854	964	11 201
Sikoja ..... »	14 376	10 755	15 869	16 781	10 733	10 436	6 653	8 111	6 371	11 399	18 011	10 773	140 268
Hevosia .. »	161	108	188	181	88	165	98	206	65	225	197	138	1 820
Yhteensä, kpl	29 201	21 318	30 150	32 458	25 864	26 227	19 146	24 973	23 869	29 195	36 859	33 013	332 273
Muuta tavaraa, kg	39 430	15 000	19 070	48 688	30 570	21 525	21 720	21 975	20 198	30 780	31 995	46 805	347 756
	Syväjäädyttämöön tuotiin säilytettäväksi:												
Kalaa	26 763	32 798	33 051	19 504	259 041	295 848	95 003	23 980	49 405	105 882	119 200	57 465	1 117 940
Lihaa	111 010	63 823	126 305	230 195	87 976	97 009	81 742	91 134	112 023	191 044	223 875	161 767	1 577 903
Vihanneksia ja marjoja	25 019	6 064	1 244	2 307	11 694	10 061	9 854	75 554	99 964	88 081	20 930	15 375	366 147
Voita	—	—	—	—	—	1 435	440 480	82 401	—	—	—	—	524 316
Juustoa	673 610	90 100	137 110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900 820
Muuta tavaraa: jäätelöä, munia ym.	14 989	10 796	24 872	18 714	20 971	15 893	13 431	21 548	166 487	14 467	15 285	12 662	350 115
Yhteensä, kg	851 391	203 581	322 582	270 720	379 682	420 246	640 510	294 617	427 879	399 474	379 290	247 269	4 837 241

[1] Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruho- ja kilomäärää

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureita ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ..... kpl	1 495	1 481	1 608	1 296	1 166	1 701	1 186	1 175	1 496	1 771	1 744	1 486	17 605
Isoja vasikoita »	1 476	1 259	1 472	1 945	1 953	1 723	1 658	2 547	2 368	2 119	1 587	1 714	21 821
Pikkuvasikoita »	150	171	141	921	602	514	137	176	170	120	150	99	3 351
Lampaita ... »	339	385	462	522	330	354	700	1 323	1 042	1 759	1 396	935	9 547
Sikoja ..... »	2 139	2 017	2 672	2 152	1 695	1 439	1 122	1 266	1 390	1 266	1 786	1 515	20 459
Hevosia ..... »	37	25	10	24	14	43	31	50	33	46	40	36	389
Hirviä ..... »	—	—	1	3	—	—	—	—	—	17	3	—	24
Yhteensä, kpl	5 636	5 338	6 366	6 863	5 760	5 774	4 834	6 537	6 499	7 098	6 706	5 785	73 196
Muuta tavaraa, kg	3 238	18 284	5 729	20 912	12 181	3 948	3 606	7 896	19 137	20 319	14 657	24 734	154 641

Edellä mainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	453 325	Toukokuu ...	396 000	Syyskuu	439 291
Helmikuu ...	428 720	Kesäkuu	414 268	Lokakuu	489 585
Maaliskuu ...	480 098	Heinäkuu ...	339 884	Marraskuu ...	471 681
Huhtikuu ...	455 826	Elokuu	389 404	Joulukuu ...	411 764
				Koko vuosi	5 169 846

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 354 raavaan, 3 941 pikkuvasikan, 62 lampaan, 536 sian ja 4 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 70 418 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Teurastamon kautta yleiseen kulutukseen toimitetut lihamäärät ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o VII.

Laboratorio. Vuoden kuluessa suoritettiin 213 bakteriologista tutkimusta, 1 209 keittokoetta ja 853 pH-mittausta. Bakterioskopisia ja histologisia tutkimuksia tehtiin yhteensä 326 ja sekalaisia tutkimuksia 2. Lisäksi suoritettiin 86 erikoistutkimusta salmonellojen toteamiseksi.

Trikiinitutkimuksia suoritettiin 41 941 sianruhosta ja 1 796 palasta säilyväksi tehtyä sianlihaa.

Bakteriologisten tutkimusten tulokset:

Tutkimusten syyt	Lehmiä ja sonneja	Nuorta karjaa	Vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita ja vuohia	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Bakteeripitoisuus: Runsaasti	Bakteeripitoisuus: Vähän	Bakteeripitoisuus: Bakteerittomia
Degen. hepatis — Maksarappeutuma	7	—	1	—	—	3	—	7	—	8	10
Enteritis — Suolitulehdus	1	2	4	1	—	12	2	—	1	15	6
Erysipelas — Sikaruusu	—	—	—	—	—	5	—	—	—	5	—
Gastr. et peric. traum. — Traumaattinen maha- ja sydänpussin tulehdus	6	2	—	—	—	—	—	—	1	5	2
Mastitis — Utaretulehdus	18	—	—	—	—	1	—	—	5	10	4
Metritis — Kohtutulehdus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nephritis — Munuaistulehdus	6	—	2	1	—	3	—	5	1	10	6
Paresis puerperalis — Poikimahalvaus	3	—	—	—	—	1	—	—	1	2	1
Peritonitis — Vatsakalvontulehdus	6	1	—	—	—	—	—	—	—	3	4
Pleuritis — Keuhkopussintulehdus	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1
Pneumonia — Keuhkokuume	4	—	4	—	—	2	—	2	1	7	4
Prolapsus uteri — Kohdun esiinluiskahtaminen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Yleisen verenmyrkytyksen merkkejä	8	4	4	16	—	8	—	7	6	30	11
Aliae causae — Muut syyt	20	1	6	5	—	11	—	6	3	32	14
Yhteensä	81	10	21	23	—	49	2	27	19	130	64

Bakteriologisesti tutkittiin 0.2 % tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 116 ruhoa teurastusosastoilta ja 97 ruhoa lihantarkastamolta. Bakteriologisesti tutkituista ruhoista hylättiin 47.4 %.

Keittokoe suoritettiin 643:sta teurastusosastoissa ja 566:sta lihantarkastamossa tarkastetuista eli yhteensä 1 209 ruhosta. Tämä oli 0.9 % kaikista tarkastetuista ruhoista. pH-mittaus suoritettiin 853:sta ruhosta vastaten tämä 0.7 % tarkastetuista ruhoista. Keittokokeen ja pH-mittauksen perusteella hylättiin 10.3 % sekä patologis-anatomisista syistä 6.8 % vieraan hajun ja happamuuden suhteen tutkituista ruhoista.

Lihasrappeutumaa todettiin 199 naudassa ja yhdessä lampaassa.

Pernaruttotutkimuksia suoritettiin 22, kaikki kielteisin tuloksin.

Tuberkuloositutkimuksia suoritettiin 291. Kahdessa naudassa ja 250:ssa siassa todettiin tuberkuloosi. Positiivisia näytteitä oli siis yhteensä 252 eli 86.6 % tutkituista näytteistä.

Muita bakterioskopisia tutkimuksia suoritettiin kaikkiaan 7.

Histologisia tutkimuksia suoritettiin 6.

Erikoistutkimuksia salmonellojen toteamiseksi suoritettiin 75 sian sekä suolilieveimusolmuke- että lantanäytteistä. Lisäksi tutkittiin 10 verinäytettä ja yksi pestystä verikannusta otettu näyte. Tutkimustulokset olivat kaikissa tapauksissa kielteisiä.

Trikiinitutkimukseen otettiin näytepalanen 35 195:sta kotimaiseen käyttöön jäävästä sianruhosta. Jokaisesta palasta tehtiin 7 trikinoskopista tutkimusta. 6 746:sta vientiin aiotusta sianruhosta otettiin kaksi näytepalasta kustakin ja tehtiin niistä 14 trikinoskopista tutkimusta. Säilyväksi tehdystä sianlihasta oli 1 796 näytepalasta, joista tehtiin kolme trikinoskopista tutkimusta kustakin. Tutkimuksissa ei todettu trikiinejä.

Vuoden aikana suoritti laboratoriossa, lihantarkastamossa ja teurastusosastoissa 4 eläinlääkäriä hygienikkokurssiin, 13 eläinlääkäriä laillistamiskurssiin kuuluvan harjoittelun. Lisäksi laboratoriossa harjoitteli 8 laboratorioapulais- ja 23 trikiinitutkijakurssilaista. Kaikille harjoittelijoille luennoitiin. 20 teurastajaoppilasta osallistui teurastajien perus- ja 15 teurastajien jatkokursseille, jotka käsittivät luentoja tutkintoineen. Kuudelle lääketieteenkandidaatti- ja kahdelle maatalousylioppilasryhmälle annettiin täydennysopetusta elintarvikehygieniassa. Tutustumiskäynnin suoritti 2 diakonissakoulun oppilasryhmää ja ryhmä armeijan huoltoupseereita ja -aliupseereita.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o I.

Sairasteurastamolla obdusoitiin 31 eläintä, näistä 2 sonnia, 3 lehmää, 2 hiehoa, 4 vasikkaa, 2 pikkuvasikkaa, 2 lammasta, 14 sikaa ja 2 hevosta. Näiden kuolema ei ollut tarttuvien tautien aiheuttama.

Käyttöosasto. Konekeskuksen konehallissa oli neljä turbojäähdytyskonetta tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos. Jäähdytyskoneiden käyttöaika oli kertomusvuonna: I jäähdytyskoneen 18 t 5 min, II:n 3 081 t 15 min, III:n 1 200 t 15 min sekä IV:n 2 069 t 5 min, eli yhteensä 6 368 t 40 min.

Kalsiumkloridia käytettiin I jäähdytysosastossa 15 642 kg ja II jäähdytysosastossa 33 209 kg, yhteensä 48 851 kg.

Jäätä valmistettiin vuoden aikana 905 800 kg.

Lämpökeskus. Kattilalaitos ei kertomusvuonna ollut käytössä, sillä teurastamo sai tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja sen kulutuksen jakautuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä yhteensä 12 229 tn 14 659 700 mk:n hintaan. Eri osastot kuluttivat höyryä seuraavasti: teurastamo 10 203.71 tn, syväjäädyttämö 1 441.7 tn sekä maidontarkastamo 583.59 tn.

Vedenkulutus oli kaikkiaan 242 200 m³ ja jakautui seuraavasti: lämmin vesi 25 346, jäähdytyskoneet 7 637, hallintorakennus 2 747, jäätehdas 3 572, tukkuhalli ja kellari 3 273, jäähdytyshuoneet 837, sikateurastamo ja laboratorio 7 529, suolipesimö 27 915, mahojen tyhjennys 69 064, suuren karjan teurastamo 8 332, lihantarkastamo 235, saniteettiteurastamo 2 856, suuren karjan talli 367, sikala 424, viemäriveden puhdistamo 3 984, karjavaunujen puhdistamo 797, lihavaunujen puhdistamo 23, kanateurastamo 6 190, pienen karjan talli 2 660, vuotavarasto 2 836, syväjäädyttämö 52 000, autopesimö 6 982 sekä maidontarkastamo 6 594 m³.

Rautatievaunupesimöt. Vuoden aikana puhdistettiin ja desinfioitiin 2 113 karjavaunua ja 166 lihavaunua. Tähän käytettiin lämmintä vettä 340 m³ ja kylmää vettä 457 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saatiin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa se alennettiin 500, 380/220 ja 220/127 jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytettiin jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännitteistä pienissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistukseen. Syväjäädyttämön käyttöjännite oli 380/220 volttia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana 2 274 920 kWh, jonka kulutus jakaantui seuraavasti: teurastamoon 500 voltin jännitteistä voimavirtaa 550 900 kWh, 220 voltin voimavirtaa 401 701 kWh sekä 127 voltin valaistusvirtaa 136 463 kWh, yhteensä 1 089 063 kWh; syväjäädyttämöön 380 voltin voimavirtaa 1 020 280 kWh, johon lukuun sisältyy myös syväjäädyttämöstä tapahtunut jakelu, sekä 220 voltin valaistusvirtaa 64 880 kWh, eli yhteensä 1 085 160 kWh. Muunto- ja jakeluhäviöt olivat teurastamossa 50 439 kWh ja syväjäädyttämössä 50 257 kWh.

Syväjäädyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat ja sähkönkulutus ilmenevät seuraavasta:

Kuukausi	Kone n:o											Yhteensä	Sähkön kulutus kWh
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
	Käyntiaika-tuntia												
Tammikuu	242	272	272	164	119	64	—	17	34	56	67	1 307	37 200
Helmikuu	163	250	260	85	57	113	—	8	29	17	28	1 010	31 600
Maaliskuu	205	223	195	272	229	2	—	25	22	65	269	1 507	42 800
Huhtikuu	325	315	316	301	195	44	23	32	99	128	226	2 004	62 000
Toukokuu	335	483	488	215	361	177	287	205	132	234	157	3 074	110 200
Kesäkuu	237	441	464	134	442	186	329	379	160	280	291	3 343	118 600
Heinäkuu	489	503	503	316	484	28	242	122	174	98	494	3 453	118 600
Elokuu	412	486	479	448	450	11	97	257	109	119	482	3 350	104 600
Syyskuu	66	446	447	415	446	14	32	155	79	64	437	2 601	83 800
Lokakuu	481	500	500	285	499	—	42	257	139	100	438	3 241	101 200
Marraskuu	394	424	426	107	415	7	107	15	81	158	267	2 401	68 800
Joulukuu	350	366	366	37	303	—	—	—	—	112	130	1 664	43 600
Yhteensä	3 699	4 709	4 716	2 779	4 000	646	1 159	1 472	1 058	1 431	3 286	28 955	923 000

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 8 027 626 kg, josta suolattua silliä oli 1 159 128 kg ja tuoretta silakkaa 3 801 701 kg. Yksityiskohtaiset tiedot koko kalan tuonnista kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenevät eripainoksen taulukoista n:o V ja VI.

Kalasataman jäähdyttämössä säilytettiin kertomusvuoden aikana kalaa 4 172 320 kg ja muuta tavaraa 78 604 kg, yhteensä 4 250 924 kg. Nämä luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä kg [1]	Jäähdytyskone käynyt t/m	Sähkövoimaa kulutettu			Polttoaineita		Vettä, m³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia, kg
			Valoa kWh	Voimaa kWh	Yhteensä kWh	Halkoja m³	Koksia tn			
Tammikuu	412 410	27.29	55	273	328	—	—	170	—	—
Helmikuu	304 292	17.53	32	196	228	—	—	183	—	—
Maaliskuu	270 250	32.31	179	265	444	—	—	197	1.0	—
Huhtikuu	167 660	96.55	39	747	786	—	—	314	1.5	n. 100
Toukokuu	325 102	184.40	33	1 523	1 556	—	—	921	—	—
Kesäkuu	351 889	253.41	23	1 876	1 899	—	—	1 084	1.5	—
Heinäkuu	372 022	255.07	24	1 942	1 966	—	—	2 332	—	—
Elokuu	455 455	286.11	24	2 391	2 415	—	—	3 299	—	—
Syyskuu	427 965	259.40	20	1 796	1 816	—	—	1 797	—	—
Lokakuu	455 614	178.25	32	1 329	1 361	2	—	721	—	—
Marraskuu	380 919	112.11	63	811	874	—	—	411	1.5	—
Joulukuu	327 346	60.40	75	460	535	—	8.73	380	—	—
Yhteensä	4 250 924	1 765.23	599	13 609	14 208	2	8.73	11 809	5.5	n. 100

[1] Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Tulot ja menot. Tilien mukaan olivat *tulot* 188 241 710 mk [1]), josta teurastamon tuloja 185 709 162 mk [1]) ja kalasataman tuloja 2 532 548 mk. Tulot olivat teurastamon osalta 2 270 628 mk ja kalasataman osalta 183 817 mk eli kokonaisuudessaan 2 454 445 mk arvioituja pienemmät.

Prosenttilaskelma, josta ilmenee v:n 1954—1958 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1954	1955	1956	1957	1958
Teurastusosasto	24.4	20.2	17.2	18.5	15.9
Lihantarkastamo	6.3	6.0	5.2	4.7	4.3
Tukkumyyntihalli	10.3	9.2	8.1	9.5	8.5
Kuljetusradat	7.4	6.5	5.6	5.3	5.0
Jäähdyttämöt	38.6	43.9	50.1	48.3	50.4
Muut tulot	12.8	14.0	13.6	13.5	15.6
Luontoisedut	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3

Menot. Kaupungin v:n 1958 talousarvioon oli teurastamoa varten merkitty määrärahoja yhteensä 185 007 100 mk, johon myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 4 340 000 mk, mistä käytettiin 172 596 116 mk.

Lisäksi myönnettiin teurastamolautakunnan käytettäväksi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan luvun Talorakennukset määrärahoista eräitä teurastamossa suoritettavia uusimis- ja rakennustöitä varten 42.35 mmk, josta kertomusvuonna käytettiin 22 043 814 mk. V:lta 1956 ja 1957 siirtyneitä määrärahoja oli yhteensä 86 803 993 mk, niitä käytettiin 76 783 087 mk ja säästöä jäi 10 020 906 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan ao. tilillä olevista kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin naisten työttömyystöihin 456 444 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi on kokonaismenot seuraavassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1957	1958	1956	1957	1958
	Kokonaismäärä				
	mk	mk	%	%	%
Palkkausmenot	61 819 128	62 049 172	38.9	40.3	35.9
Palkkiot		312 150			
Vakinaiset viranhaltijat		38 976 740			
Tilapäiset viranhaltijat		6 056 398			
Vuosilomasijaiset		297 780			
Muut palkkamenot		8 205 787			
Puhtaanapito		8 200 317			
Vuokra	28 407 690	38 850 350	20.1	18.6	22.5
Käyttökustannukset	38 136 688	37 308 501	24.3	24.8	21.6
Lämpö		14 814 440			
Valaistus		2 024 334			
Vedenkulutus		5 069 642			
Käyttövoima		13 969 652			
Tarveaineet		1 430 433			
Kunnossapitokustannukset	18 788 779	27 510 234	12.1	12.2	16.0
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta		1 548 313			
Yleisten laitteiden kunnossapito		8 676 933			
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito		17 284 988			
Muut kustannukset	6 332 268	6 877 859	4.6	4.1	4.0
Hylkylihan korvaus		483 743			
Painatus ja sidonta		1 982 159			
Tarverahat		1 602 309			
Vaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito		1 179 564			
Tapaturmavakuutusmaksut		369 375			
Rehut ja kuivikkeet		169 020			
Puhtaanapito		1 091 689			
Menot yhteensä	153 484 553	172 596 116			
Tulot yhteensä	187 022 880	188 241 710			
Vajaus (—) Ylitys (+)	+ 33 538 327	+ 15 645 594			

[1]) Summiin sisältyy kesäkuussa toimintansa alkaneen vihannestukkutorin tuloja 5 015 530 mk.

37. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan kokoonpano v. 1958 oli seuraava: puheenjohtaja toim.joht. Anni Voipio, varapuheenjohtaja lääket.lis. Uno Tötterman sekä jäsenet: järjestösiht. Hertta Arvisto, varastonesimies Oskari Helenius, tal.op. Alli Häggman, toiminnanjoht. Alarik Katra, keittiöapul. Aili Piironen, toimits. Martti Rauhamo, prof. Paavo Roine. Kaupunginhallituksen edustaja lautakunnassa oli varat. Kaj Erik Östenson.

Lautakunta kokoontui 10 kertaa ja sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 145. Saapuneita kirjeitä oli 28 ja lähetettyjä 37.

Lautakunnan päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm. seuraavat: valittiin kassantarkastajat kertomusvuodeksi (27. 1. 7 §); määrättiin ne viranhaltijat, joilla oli elintarvikekeskuksen puolesta oikeus kertomusvuonna hyväksyä laskut ja allekirjoittaa maksumääräykset ja lähetteet (27. 1. 8 §); laitoksen v:n 1957 tilinpäätös ja v:n 1959 talousarvioehdotus hyväksyttiin (20. 3. 40 §, 20. 5. 63 §); laitos oikeutettiin tilaamaan v:ksi 1959 määrätyt sanoma- ja aikakauslehdet (18. 9. 100 §); tehtiin päätöksiä eräiden elintarvikehankintojen suorittamisesta (18. 9. 93, 95 §, 16. 10. 107 §, 9. 12. 136 §); päätettiin lautakunnan kokousajoista (27. 1. 6 §); laitoksen irtaimistoluettelon hoitaja määrättiin v:ksi 1959 (9. 12. 137 §); ikälisiä vastaavia palkankorotuksia myönnettiin eräille laitoksen työntekijöille (27. 1. 14 §, 9. 12. 139 §); kertomus elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1957 hyväksyttiin (20. 3. 44 §); päätettiin hyväksyä lautakunnan puheenjohtajan toimenpide, joka koski lausunnon pyytämistä kaupunginlakimieheltä siitä, olisiko elintarvikekeskuksen tuotantokomitean käsiteltävä laitoksen virkanimityskysymyksiä (20. 3. 47 §, 17. 4. 55 §) sekä päätettiin jakaa poikkeuksellisesti jäätelöannos kansakoululaisille (17. 3. 58 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: tilien, varaston ym. vahvistettujen markkamääräisten arvojen ylärajojen korottamista (20. 3. 41 §) sekä ruokatehtaan pääemännän ja yhden emännän osallistumista koulukeittoloiden emäntäkursseille (20. 2. 34 §). Yleisten töiden lautakunnalle esitettiin kasvisvaraston rakennustöiden kiirehtimistä (24. 7. 82 §) ja ruokatehtaan vuosikorjausten suorittamista (20. 2. 22 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: kaupungin irtaimen omaisuuden ja vuositilintarkastajien v:n 1957 kertomuksia (20. 5. 66 §, 24. 7. 76 §); hankintakomitean mietintöä (24. 7. 77 §) sekä laitoksen kassa- ja tiliosaston laskentatehtävien koneellistamistutkimusten lykkäämistä toistaiseksi (9. 12. 135 §). Palkkalautakunnalle annettiin lausunto eräistä virkasäännössä ilmenevistä epäkohdista (9. 12. 132 §).

Laitoksen henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli 172, josta määrästä ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa 156, Herttoniemen kasvisvarastossa 5 sekä kassa- ja tiliosastossa 11. Vakinaisia viranhaltijoita oli 84, joista eläkkeelle siirtyi 4. Tilapäisiä viranhaltijoita oli 2. Työsopimussuhteessa oli 86 henkilöä, joista eläkkeelle siirtyi 2 ja erosi 7.

Vuoden aikana täytettiin 17. palkkaluokan emännän virka (17. 4. 52 §) ja 8. palkkaluokan keittiöapulaisen virka (27. 1. 13 §).

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. R u o k a t e h d a s. Koulukeittiössä suoritettiin kesällä perusteellisia maalauksia, ikkunoita kunnostettiin ja pilareita suojattiin

teräspeltilevyllä. Höyrykattiloiden lauhdeveden erottajia uusittiin ja putkisto päällystettiin alumiinilevyllä.

Pikkukeittiössä uusittiin paistosuunien vastuksia sekä kytkimiä ja kunnostettiin astianpesukone.

Jäähdyttämöitä korjattiin ja niiden jäähdytysneste uusittiin. Kuorimon perunankuorintakoneiden kuorintalevyt uusittiin. Ompelimossa suoritettiin yleismaalaus. Lämpökeskukseen asennettiin uudet kattilat ja veden käsittelylaite. Kiinteistön pihamaan päällystys uusittiin.

Herttoniemen kasvisvarasto. Vanhan varaston perunalaariväleikköjä kunnostettiin, lattioita uusittiin ja välikattoa tuettiin piiruilla. Rakennuksen seiniä uusittiin osittain. Katto kunnostettiin ja vasoitusta vahvistettiin. Varastoon johtavat rumpusillat uusittiin. Varastorakennus luovutettiin kiinteistöviraston talo-osastolle 29. 12.

Uuden varaston harjannostajaistilaisuus oli 23. 8. Varasto valmistui pääosiltaan 1.10., jolloin pienien perunaerien vastaanotto voitiin aloittaa. Hankintasuunnitelman mukaiset kasvismäärät saatiin varastoiduiksi loka—joulukuun aikana.

Laitoksen toiminta. Pääosa laitoksen työstä kohdistui ruoan valmistamiseen ja toimittamiseen kouluille. Edelliseen vuoteen verraten liikevaihto lisääntyi 334 484 400 mk:sta 365 399 799 mk:aan.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, 13 suomenkieliselle oppikoululle, 6 ruotsinkieliselle oppikoululle, kunnallisille ruokaloille, 17 leikkikentälle, koulupuutarhoille, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Oy. Helsingin Meijeriliikkeelle, Hoover Oy:lle ja Helsingin Työväen Säästöpankille.

Elintarvikkeita välitettiin Auroran, Kivelän, Laakson, Malmin, Marian, Nikkilän ja Nummelan sairaaloille, Kauniaisten ja Pukinmäen hoitokoteihin, Koskelan sairaskodille, Kustaankartanon vanhainkodille, 11 opetuskeittiölle, 9 lastenkodille, 66 lastentarhalle, 4 lastenseimelle, 3 päiväkodille, 4 kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten hankintaelimenä yhteistoimin sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tärkeimmät ruokatarvikemäärät olivat:

ruokaleipää (kuiva paino)	61 425	kg	sipulia	5 941	kg
ruokaleipää	827 960	kpl	verta	3 112	»
kahvileipää	179 578	»	makkaraa	32 838	»
jauhoja	95 995	kg	raavasta	160 381	»
suurimoita ja hiutaleita	55 260	»	vasikkaa	65 659	»
makarooneja	4 830	»	sikaa	57 238	»
herneitä	80 134	»	lammasta	1 286	»
kidesokeria	51 030	»	maksaa	6 365	»
palasokeria	4 420	»	kieltä	451	»
siirappia	600	»	kanoja ja kalkkunoita	5 524	»
omenamarmelaadia	1 640	»	kalaa (tuoretta ja savust.)	8 639	»
kahvia	2 510	»	silakoita (suolattuja)	615	»
teetä	39	»	silliä	1 024	»
kaakaota	42	»	puolukoita	17 500	»
kuivattuja hedelmiä	5 009	»	virvoitusjuomia	47 302	pulloa
maitoa	1 548 015	l	pilsneriä	34 584	»
piimää	51 101	»	talouskaljaa	419	»
voita	5 533	kg	savukkeita	109 960	rasiaa
margariinia	8 300	»	sikaareja	3 810	»
suolaa	18 919	»			

Herttoniemen kasvisvarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	698 935	16 605	29 080	7 555	28 313	780 488
kaupungin laitoksille	421 498	27 870	25 208	15 420	12 998	502 994
muille	2 750	—	—	—	—	2 750
varastossa 31. 12.	740 972	24 877	30 066	10 194	16 749	822 858
Yhteensä	1 864 155	69 352	84 354	33 169	58 060	2 109 090

Kertomusvuoden alussa oli kasvisvarastossa laitoksen toimesta hankittuja kasviksia seuraavasti: perunaa 458 208 kg, porkkanaa 22 358 kg, lanttua 29 282 kg, punajuurta 13 045 kg ja kaalia 10 346 kg. Kasvikset ostettiin lajiteltuina ja säilyivät suhteellisen hyvin. Huhti—toukokuussa hankittiin kasvikset kesäajan tarvetta varten.

Elintarvikekeskuksen, lastentarhain lautakunnan, lastenkotien johtokunnan ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut vilja- ja siirtomaatuotteet varastoitiin laitoksen Helsinginkadun 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Sairaaloille ja kunnallisille laitoksille hankittu liha varastoitiin kaupungin teurastamon kylmään tilaan.

Vapaata Herttoniemen kasvisvaraston varastotilaa kiinteän materiaalin ja hedelmien varastoimiseen vuokrattiin seuraaville toiminimille ym. jäljempänä mainituista vuokrista: sähkölaitokselle 125 m², 150 000 mk, Valiolle 813 m², 796 480 mk, Kesko Oy:lle 750 m², 886 000 mk, Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle 40 m², 40 000 mk, Hankintaliike Leikas Oy:lle 10 m², 1 000 mk ja Helsingin Kauppiaat Oy:lle 10 m², 1 000 mk, yhteensä 1 748 m² ja 1 874 480 mk:n vuokrasta.

Lisäksi vuokrattiin seuraaville yhtiöille ym. varastotilaa mm. juurikasvien varastointiin (tilat tarkoittavat 1 000 kg:n eriä): Oy. Gustav Paulig Ab:lle 100, vuokra 90 000 mk O. Backman'ille 105, vuokra 52 500 mk, H. Tuomikoskelle 110, vuokra 112 500 mk ja Kahvi Oy:lle 40, vuokra 6 000 mk, eli yhteensä 355 kg:n määrälle 261 000 mk:n vuokrasta.

Vuokratulot varastotiloista olivat kaikkiaan 2 135 480 mk.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 184 716, kunnallisille ruokaloille 601 334, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 83 558, huoltolautakunnan työtuville 39 262, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 16 210 ja yksityisille laitoksille ja liikkeille 41 817, yhteensä 4 966 897.

Vähennys v:een 1957 verrattuna oli 2 954 annosta.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin 12 kunnalliselle ruokalalle, 75 Helsingin kansakoululle, 2 ammattikoululle, 19 oppikoululle, 17 kaupungin leikkikentälle ja 2 koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Sedmigradskyn pikkulastenkoululle, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle, Venäläiselle koululle ja lastentarhalle, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Oy. Helsingin Meijeriliikkeelle, Hoover Oy:lle, Suomen Teatterikoululle, Helsingin kauppakoululle ja Kultaseppäkoululle.

Liikevaihdon ryhmitys:

	1958 mk	1957 mk
Kansakoulut	174 341 996	156 056 603
Ruokalat	79 757 278	76 162 033
Sairaalat	44 053 224	43 433 468
Huoltotoimi	15 277 035	12 627 075
Erinäiset kaupungin laitokset	33 009 067	27 989 238
Muu liikevaihto	14 766 912	15 281 367
Luontoisedut	4 194 287	2 934 616
Yhteensä	365 399 799	334 484 400

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta:

	Kaupungin laitokset mk	%	Muut ostajat mk	%
Raaka-aineita	67 785 120	18.6	1 267 414	0.3
Ruokaa	196 460 928	53.8	97 102 903	26.6
Sekalaista	589 076	0.2	2 194 358	0.6
Yhteensä	264 835 124	72.5	100 564 675	27.5

Tilinpäätös 31. 12. 1958

Tulot:	mk
Elintarvikekeskuksen tulot	361 205 512
Luontoisedut	4 194 287
	365 399 799

Menot:

Elintarvikekeskus	
Palkkiot	258 000
Vakinaiset viranhaltijat	36 893 633
Tilapäiset viranhaltijat	778 320
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	131 222
Viranhaltijain ylityökorvaukset	263 587
Muut palkkamenot	32 066 618
Vuokra	4 876 070
Vedenkulutus	762 758
Lämpö	4 822 347
Valaistus	1 040 347
Kaluston hankinta	1 500 056
Kaluston kunnossapito	1 327 231
Tavaran ostot	255 516 411
Tarverahat	6 627 025
Korjaukset	525 009
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	3 456 205
Konttokuranttitilin korko	2 245 851
	353 090 690

Kassa- ja tiliosasto	
Vakinaiset viranhaltijat	5 605 190
Tilapäiset viranhaltijat	411 989
Viranhaltijain ylityökorvaukset	111 959
Muut palkkamenot	316 260
	6 445 398
Yhteensä	359 536 088

Tulos:

Tulot tilien mukaan	365 399 799
Menot » »	359 536 088
Ylijäämä	5 863 711

38. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Puutavara- ja polttoainejaostoon kuuluivat kertomusvuonna kiinteistötointa johtava apul.kaup.joht. Juho Kivistö puheenjohtajana, sekä jäseninä kaup.joht. Lauri Aho, fil. maist. Veikko Loppi, toimitsija Eino Saastamoinen ja varat. Kaj-Erik Östenson. Asiantuntijoina osallistuivat jaoston kokouksiin kaup.ins. Walter Starck ja hänen varamiehenään hankintapääll. Mikko Pulkkinen sekä kaup.metsänhoit. Paavo Harve. Jaoston sihteerinä toimi hallintoneuvos Torsten Törnblom 1. 10. saakka ja sen jälkeen apul.kaup.siht. Pentti Lehto.

Jaosto kokoontui kertomusvuonna 7 kertaa ja sen pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 41. Jaoston jäseniä osallistui 11. 10. Heinolan sahalle tehtyyn matkaan.

Jaoston kertomusvuonna käsittelemät asiat on selostettu I osan s. 121.

Henkilökunta. Päätoimiston henkilökunnasta erosi 1. 10. hiilihankinnan ja -jakelun päätyttyä näitä asioita hoitanut hra Pentti Helminen. Muita henkilömuutoksia ei tapahtunut.

Yleistilanne

Devalvaatiosta aiheutunut markkamääräinen nousu puutavaran hinnoissa ei vuoden aikana jäänyt pitkäaikaiseksi. Ulkomaan rahamääräisenä hinnat jatkuvasti laskivat. Tämä nieli olemattomiin valuuttakurssien muutoksesta saadun markkamääräisen lisähinnan. Näin tapahtui siitä huolimatta, että vientimaksua asteittain vähennettiin kunnes se syyskuussa kokonaan poistettiin. Tällöin näytti siltä, että puutavaran viennin alalla devalvaatiosta olivat hyötyneet yksinomaan ulkomaiset ostajat.

Polttopuun käyttö yleensä jatkuvasti vähentyy ja hintasuunta on laskeva. Kertomusvuoden alussa voimassa ollutta halkojen rautatierahtia korotettiin 17 %.

Hankinta

Pinotavara. Kertomusvuoden alkaessa olivat pinotavaravarastot Helsingissä 16 050 m³ ja maaseudulla 82 385 m³. Tämän lisäksi oli keskeneräisiä hankintakauppoja 1 000 m³ ja metsänhakkuusopimuksia 20 431 m³. Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin pinotavaraa käteis- ja hankintakaupoilla 30 437 m³, hakkuusopimuksilla 20 498 m³ ja valmistettiin tukki- ja erikoispuiden latvoista 5 292 m³, yhteensä 56 227 m³.

Ainespinotavaraa sisältyi mainittuun määrään kaikkiaan 9 202 m³, mikä miltei kokonaan myytiin kotimaisille paperitehtaille. Käteis- ja hankintasopimuksilla vastaanotetusta erästä muodostivat metsäosastolta vastaanotetut, kaupungin omista metsistä hakatut halot, yhteensä 18 993 m³, huomattavan osan.

Halkojen kulutus oli kertomusvuonna miltei yhtä suuri kuin v. 1957. Varsinaisten uunilämmityspaikkojen lisäksi käytettiin halkoja kivennäispolttoaineiden ohella mm. Marian ja Nikkilän sairaaloissa, Koskelan sairaskodissa ja eräissä kansakouluissa. Näin saatiin kulutetuksi mm. metsäosastolta vastaanotetut ja tukkien latvoista tehdyt havu- ja sekahalot, jotka laatunsa vuoksi eivät sovellu sirkkelipuina käytettäväksi.

Vuoden lopussa olivat pinotavaravarastot Helsingissä 22 204 m³ ja maaseudulla 38 960 m³. Keskeneräisiä hankintasopimuksia oli 100 m³ ja metsänhakkuusopimuksia 1 029 m³, eli vähemmän kuin koskaan toimiston toiminta-aikana.

Sahatukki- ja erikoispuuhankinta. Edellisen vuoden lopulla oli sahatukkien ostot lopetettu marraskuun puolivälissä, jolloin tavoite oli saavutettu. Erikoispuiden ostoja sen sijaan jatkettiin niiden poikkeuksellisen suuren kulutuksen vuoksi vielä kertomusvuoden alkukuukausina.

Kaikkiaan toimitettiin kertomusvuoden aikana sahalle tukkeja 1 540 066 j³. Näiden keskihinta ilman korkoja, yleiskuluja ja poistoja oli 135: 05/j³ sahalla puolipuhtaaksi kuorittuina.

Uuden hankintakauden alkaessa oltiin sahatukkien ostoissa pidättyväisiä, sillä sahatavaran vientihinnat olivat jatkuvasti laskussa. Tästä ja kireästä rahatilanteesta johtuen varsin monet pienet ja keskisuuret sahat pidättyivät ostoista kokonaan vuoden loppuun asti. Leimikoiden tarjontaa oli verrattain runsaasti, mutta kauppojen solmiminen oli vaikeata, koska myyjän ja ostajan hinnat eivät tahtoneet soveltua yhteen.

Metsähallituksen huutokauppatilaisuudessa Aulangolla 23.—26. 9. tämä ostajien varovaisuus ilmeni myöskin vähentyneenä kysyntänä ja alentuneessa hintatasossa. Puutavaratoimiston ostotavoite, n. 1 300 000 j³ sahatukkeja saavutettiin vuoden loppuun mennessä. Yhä lisääntyneen erikoispuun tarpeen vuoksi tukkien ostoja jatkettiin vuoden vaihteen jälkeenkin.

Työvoimatilanne

Työvoimatilanne oli kertomusvuoden ajan metsätöissä hyvä. Edelleen supistunut hevoskantakin riitti suurin piirtein. Tähän vaikutti osaltaan vähentyneet pinotavarahankinnat sekä yhä lisääntynyt metsäautoteiden verkosto, joka luonnollisesti lyhentää hevosajomatkoja.

Palkkatasossa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut mitään suuria muutoksia. Suomen Puunjalostusteollisuuden Työnantajaliiton ja Suomen Maaseututyöväen liiton keskeisellä sopimuksella korotettiin 19. 3. metsätyöpalkkoja jonkin verran, esim. miehen urakkapalkkanormi nostettiin 1 140 mk:sta 1 190 mk:aan. Lakkoja tai muita työriitoja ei ilmennyt.

Kuljetukset

Rautatiekuljetukset käsittivät pinotavaraa 67 389 m³ eli 1 885 vaunukuormaa, erikoispuutavaraa 59 600 j³ eli 57 vk sekä sahalta lähetettyä sahatavaraa 4 143 std eli 879 vk ja haketta ja purua 37 511 m³ eli 826 vk, yhteensä siis 3 647 vaunukuormaa.

Rautatievaunuja saatiin kertomusvuonna kaikkialla riittävästi, mutta niiden tarve väheni lisääntyneen autokuljetuksen vuoksi.

Maantiekuljetusten suhteellinen osuus lisääntyi edelleen huomattavasti. Mm. erikoispuut Pertunmaan—Mäntyharjun alueelta ja Mikkelin tienoiltakin ajettiin pääasiassa autoilla Helsinkiin, huomattava osa suoraan työmaille. Samoin ajettiin autoilla halkoja Padasjoen alueen tienvarsilta Nikkilän ja Nummelan sairaaloihin.

Kaikkiaan kuljetettiin autoilla pinotavaraa 58 235 m³ ja sahatukkeja suoraan sahalle 436 950 j³ sekä vesireiteille 685 261 j³, yhteensä 1 122 211 j³ ja lisäksi erikoispuita 582 375 j³. Sahalta ajettiin autoilla sahatavaraa rautatievaunuihin 4 143 std ja suoraan Helsinkiin 1 678 std, mistä määrästä vietiin suoraan työmaille yhteensä 359 std, sekä haketta ja sahanpurua rautatievaunuihin 37 511 m³.

Vesikuljetuksissa muodosti pääosan sahatukkien kuljetus. Pinotavarasta kuljetettiin proomuissa Päijänteeltä vain sellaiset erät, joita autoilla ei voinut kuljettaa, ts. saarien rannoilla tai muuten tiettömissä paikoissa sijainneet rantaerät.

Kaikkiaan kuljetettiin vesitse omalla kalustolla pinotavaraa Vesijärvelle ja Jämsänkoskelle 12 180 m³ ja tukkeja Heinolan sahalle 1 062 533 j³. Vieraat alukset kuljettivat Saimaalta pinotavaraa Vuoksenniskalle 5 376 m³ ja meren rannoilta pinotavaraa Helsinkiin 730 m³.

Saha

Kertomusvuoden aikana valmistui sahalla kaksi uutta varastokatosta. Näitä ns. trukkikatoksia oli siten neljä ja niiden yhteinen pinta-ala 2 880 m². Maapohjan pohjustus- ja tasoitustöitä jatkettiin trukkien liikkumista silmälläpitäen.

Koska sähkön käytössä edelleen jouduttiin maksamaan loistehosta n. 200 000 mk, lisättiin kondensaattorikeskukseen ja muualle 8 kpl uusia kondensaattoreita.

Sähkövoimaa käytettiin 1 118 004 kWh, yksikköhinta oli 9: 58 mk/kWh.

Työntekijäin lukumäärä sahalla oli keskimäärin 65 ja työtuntien määrä 143 312. Sahan käyntiaika oli 1 993 t ja sahaustulos keskimäärin 3 std/t.

Palkkoihin tuli 1. 4. 4 %:n lisäys, muuten ne pysyivät muuttumatta.

Käytettävissä ollut tukkien määrä oli yhteensä 1 688 362 j³, josta uppotukkeina ja mittaeroina poistettiin 161 299 j³ ja seuraavaan vuoteen siirtyi 270 000 j³.

Kertomusvuoden aikana sahattiin puutavaraa 5 852 std, josta höylättiin 994 std. Kustannukset sahalla olivat tuotantoyksikköä kohti 8 240 mk/std.

Sahalta toimitettiin puutavaraa kaupungin laitoksille 3 742 std, vientilaivauksiin 2 096 std ja Verkkosaaren varastoon 64 std; kotimaassa myytiin 90 std eli kaikkiaan 5 992 std.

Teollisuushaketta toimitettiin 31 131 m³ ja sahanpurun ylijäämää 5 483 m³.

Kertomusvuosi kului häiriöittä. Tukkien puutteesta aiheutuneesta ylimääräisestä seisonta-ajasta huolimatta ylitti vuosituotanto entiset saavutukset. Myöskin toimitukset kaupungin laitoksille ylittivät edellisten vuosien korkeimman määrän.

Myynti ja hinnat

Polttopuujakelun määrä kaupungin omille laitoksille oli 65 444 m³ ja yleisölle 20 432 m³ eli yhteensä 85 876 m³. Tästä määrästä toimitettiin pilkottuna 30 535 m³.

Koivuhalkojen hinta pienkuluttajille oli 1. 1.—31. 3. välisenä aikana 1 850 mk/m³, 1. 4.—31. 8. 1 700 mk/m³ sekä 1. 9.—31. 12. 1 600 mk/m³. Myytäessä kaupungin laitoksille noudatettiin laskutuksessa samoja hintoja. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 9 820 tn.

Ainespinotavarana myytiin kotimaisille teollisuuslaitoksille kuusi- ja mäntypaperipuita 12 832 m³.

Erikoispuutavaraa toimitettiin kaupungin laitoksille seuraavasti: veistettyä hirttä 113 832 jm, veistettyä parrua 147 198 jm, ratapölkkyjä 6 367 kpl, junttapaaluja 16 862 kpl, pylväitä 5 786 kpl, koivutukkeja 1 525 kpl, lipputankoja 15 kpl, tukipuita 2 436 kpl, reimaririukuja 40 kpl, rullapuita 25 kpl, sirkkelisahattua parrua 7 445 jm ja pölkkyjä 156 kpl. Yksityisille myytiin veistettyä hirttä 1 972 jm, junttapaaluja 180 kpl ja lipputankoja 3 kpl.

Tulot ja menot

Toimiston tulot tilinpäätöksen mukaan olivat 734 418 660 mk ja menot 726 371 115 mk, joten ylijäämää kertyi 8 047 545 mk.

Yleistä

Kertomusvuoden puolivälissä hiilivarastojen tultua loppuunjaetuksi siirtyi hiilien hankinta ja jakelu kokonaan kaasulaitokselle.

Kuten edellä kuljetusten kohdalla huomataan oli autokuljetusten osuus lisääntynyt ja kuljetusmatkat pidentyneet. Pinotavaran kuljetus Päijänteen alueelta vesitietä ja rautatietä käyttäen oli käynyt kannattamattomaksi. Välimatkoja lyhentäviä uusia valtateitä oli rakenteilla jatkuvasti. Kertomusvuoden jälkipuoliskolla saattoivat toimiston raskaat Diesel-kuorma-autot käyttää Heinolan—Helsingin välillä uutta valtatietä koko mitaltaan, kun se pääosaltaan kestopäällysteisenä päätekohdassaan Helsingissä avattiin liikenteelle. Autokuljetukset ovat huomattavasti vähentäneet puutavarakuljetuksia Heinolan asemalta. Tätä tilannetta perusteluina käyttäen saatiin rautatieviranomaisten kanssa aikaan erikoissopimus rahtialennuksesta Heinolasta Helsinkiin tuleville haloille ja sahatulle puutavaralle. Tämä alennus teki kertomusvuoden aikana 1 297 607 mk.

Kertomusvuoden päättyessä voitiin katsoa sahalla jatkuvasti käynnissä olleet rakentamistyöt päättyneeksi.

Häiriötön toiminta, korkea tuotantotulos, sahalla aikaansaatu huomattava kustannusten vähentyminen tuotantoyksikköä kohti osaltaan vaikuttivat siellä saadun suhteellisesti hyvän vuosituloksen saavuttamiseen, tehden ylijäämä 7 555 695 mk.

HAKEMISTO

Sivu

Agroksen alueen käyttösuunnitelma ... 76
Alkoholistihuolto ... 140, 152, 154
Aloitetoiminta, järjestelytoimiston ... 98
Alppikadun ammattikoulutalon huonetilojen käyttö ... 70
Alppilan puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset ym. ... 263, 264
» tanssilava-alueen vuokraoikeuden irtisanominen ... 49
Alueet, kiinteistölautakunnan ostamat, myymät, vuokraamat ym. ... 31—51, 56—58, 72
Alueiden pakkolunastaminen valtiolle ... 29
» vuokra-, vuosikatselmusten suorittaminen ... 51
» vuokraaminen urheilu- yms. tarkoituksiin ... 41
Aluepoliklinikkahuoneiston ostaminen ... 29, 69
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat ... 32
Alukset, kaupungin, henkilökunnan palkkausta ym. koskevat asiat ... 4, 8, 12, 16
» satamaan saapuneet ja sieltä lähteneet ... 297
Ammatinvalinnan ohjaus, työnvälitystoimiston suorittama ... 188
Ammattikoulun, tyttöjen ,harjoittelijatoimintaa koskeva tutkimus ... 96
Ammattikoulutalon, Alppikatu 1, huonetilojen käyttö ... 70
Ammattiopintoja varten annetut lainat ja avustukset ... 156
Ammattioppilaslautakunta ... 226
Annalan kartanon alueiden ja rakennusten käyttö ... 72
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt ... 171
Aravatalot, poikkeuksen myöntäminen asumisvelvollisuudesta ... 51
Arpojen myyntilupien myöntäminen ... 80
Asemakaavaehdotukset ja asemakaavan muutokset ... 60
Asemakaavalain mukaisten vakuutuksien määrääminen ... 27
Asemakaavan toteuttamista varten ostetut ja myydyt alueet ... 31—33
Asemakaavaosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Asuntoasiain hoidon uudelleenjärjestely ... 27, 28
Asunto- ja väestönlaskenta, tilastotoimiston suorittama ... 105
Asuntorakennustoiminnan tukemiseen myönnetyt määrärahat ... 89
Asuntorakennustoiminta, asuntotuotantokomitean ... 88
» asutuslautakunnan ... 213
Asuntotonttien myynti ja vuokraus ... 33—39
Asuntotuotantokomitean kokoonpano ja kokoukset ... 88
Asuntotuotantotoimiston uudelleenjärjestelyesitys, henkilökunta ... 28, 88
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset ja menot ... 213—215
Asutustoimiston henkilökunta ja toiminta ... 213
Aula, apulastentarha, viranhaltijat ym. ... 164, 165
» Työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen ... 181
Autoliikenne, liikennelaitoksen ... 277, 278, 282, 284, 285, 290
Autonhuoltoasemat, niitä koskevat vuokrasopimukset ... 46
Autot, kuorma- ja paketti-, uuden liikennetaksan noudattaminen kaupungin töissä ... 13
Autotallitilojen vuokraaminen kaupungin autoja varten ... 72
Aviottomien lasten valvonta ... 169, 173
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt ... 140
» ammattiopintoihin ja sotaorpojen työhuoltoon myönnetyt ... 156
» koti-, huoltolautakunnan jakamat ... 150
» lahjoitusrahastoista myönnetyt ... 157
» tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetyt ... 156
» urheiluseuroille jaetut ... 201
» yksityisille vanhainkodeille ja lastensuojelujärjestöille ... 140, 181
» äiti- ja lapsikodeille myönnetyt ... 140

Campingalueet, yleisöltä perittävät maksut, kävijämäärät 202, 207

Elanto, Osuusliike, aluevaihto sen kanssa, myymäläalueen vuokraoikeuden jatkaminen 32, 38
Elatusaputoimisto, lastensuojeluviraston 173
Elintarvikekeskus, henkilökunta, työskentelytilat ym. 321
» lautakunnan kokoonpäno, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 321
» ruoan valmistus ja myynti, tulot ja menot 322, 324
Eläintarhanajot 51
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan myöntämät 115
» palkkalautakunnan myöntämät 22
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät 321
» huoltolautakunnan tekemät 141
» kaupunginarkiston tekemät 109
» kiinteistölautakunnan tekemät 30, 52, 58, 60, 62, 64, 83
» kirjastolautakunnan tekemät 230
» lastensuojelulautakunnan tekemät 162
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät 274
» museolautakunnan tekemät 244
» musiikkilautakunnan tekemät 249
» nuorisotyölautakunnan tekemät 220
» palkkalautakunnan tekemät 24
» palolautakunnan tekemät 127
» raittiuslautakunnan tekemät 217
» satamalautakunnan tekemät 294
» teurastamolautakunnan tekemät 312
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät 203
» väestönsuojelulautakunnan tekemät 210
» yleisten töiden lautakunnan tekemät 255
Esplanaadikappeli, nurmikentän ja istutusten järjestäminen sen alueelle 74
Esso, Oy., sen huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat vuokrasopimukset ..... 46—48
Eteläinen sivukirjasto ..... 232—239
Eteläsataman korjaus- ja rakennustyöt 303, 304
Evankelisluterilaisten seurakuntien ja kaupungin välinen aluevaihto 32, 38

Fallkullan tilan navettarakennuksen muuttaminen sikalaksi 55, 85

Gulf Oil, Oy., sen huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat sopimukset 46, 48

Haagan, Etelä-, viemärien rakennuskustannusten jakoehdotus 64, 87
» katumaaksi merkittyjen määräalojen vastaanottaminen 31
Hakaniemen kauppatori ja -halli, myyntipaikkojen vuokraus ym. 77
Hakasalmen huvila, kiinteistön korjaustyöt 247
Halkojen hinnat 58, 327
Hanasaaren voimalaitoksen rakennustyöt 253
Hankintaosasto, ks. Rakennusvirasto.
Hankintatoimiston henkilökunta, huonetilat, hankintojen valmistelu ym. 91
» laskutuksen uudistamista koskeva tutkimus 96
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät 22
Heinolan sahan toiminta 326
Helsingin Puhelinyhdistys, ks. Puhelinyhdistys, Helsingin, sekä vastaavasti muut sanalla Helsinki alkavat.
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat 73
Hermanni, eräiden sen alueiden vuokrasopimusten jatkaminen 37
Herttoniemen kasvisvarasto 322
» pienteollisuus- ja varastoalueiden vuokralleanto, rakennus- ja kunnostustyöt ..... 41—43, 45, 306
» puhdistamo 263, 264
» sivukirjasto ..... 232—239
» vastaanottokoti, viranhaltijat ym. 162, 164
Hietaranta, kävijämäärä, ulkoilmajuhlat ym. 207, 208
Hirvihaaran tontin n:o 24 myyminen 34
Hoitopaikkasopimukset, yksityisten huoltolaitosten tai -järjestöjen kanssa tehdyt 162, 181
Holhouslautakunta 124
Huoltoapu, annetusta avusta perityt korvaukset 159
Huoltokassa 102
Huoltolaitokset, johtokunnat, hoitomaksun suorittamista koskeva päätös 140
Huoltolautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ..... 138—141
» työtuvat 11, 157
Huoltorakennukset, satamatyöntekijöiden 292, 305
Huoltotoimen yleiskatsaus, tulot ja menot 138, 158
Huoltotoimenpiteet, alkoholisteihin sovelletut 152

Huoltotoimenpiteet, avunsaajat, laitoshoito ym. ... 143—155
» irtolaisiin kohdistuneet ... 150
» yksityishoitoon sijoitetut henkilöt ... 144, 150
Huoltovirasto, huoneistot, henkilökunta, toimistotyö ... 66, 68, 70, 141
Huoneenvuokralaskenta, tilastotoimiston suorittama ... 105
Huoneenvuokralautakunnat ... 125
Huoneenvuokrasopimuskaavakkeiden, talo-osaston käyttämien, uusiminen ... 74
Huoneenvuokratoimisto, huoneisto, menot ja tulot ym. ... 126
Huoneistot, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ja ottamat ... 58, 65—76
» niiden irtisanomiset, vuokrien vahvistamiset ym. huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 125
Huostaanotetut turvattomat lapset ... 166
Huutokaupalla myydyt tontit ... 33
Hyvösen lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
Hälytykset, tulipaloista johtuneet ... 131
Häädetyt, ns. hätäasuntojen vuokrien vahvistaminen ... 75
» varastotilan vuokraaminen perheiden omaisuuden säilytykseen ... 71

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille ... 22
Indeksikorotukset, palkkojen ... 2, 10
Indeksisidonnaisuus, viranhaltijain palkkojen ja eläkkeiden ... 3
Invalidien, koululaisten ym. alennusliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 280
Invalidihuolto ... 156
Irtolaishuolto ... 150
Istutus- ja kunnostustyöt, puisto-osaston ... 270

Joulukoristelu, katujen ... 81
Joulukuusien ja -koristeiden myyntipaikat ja -luvat ... 81
Julkaisut, kaupunginkirjaston lainaamat ym. ... 233
» raittiuslautakunnan toimesta jaetut ... 218
» tilastotoimiston toimittamat ... 104
» urheilu- ja retkeilytoimiston toimittamat ... 207
Julkisivujen katselmusmiehet ... 123
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt ... 155, 172
Järjestelytoimiston henkilökunta, huoneisto, tutkimusten suorittaminen ... 94—97
» työturvallisuus- ja aloitetoiminta, menot ... 97—99
Jääkenttäsäätiö, tekojääradan avaaminen ... 205
Jään myynti ... 57
Jäänsärkijä Otsoa ja Tursoa koskevat asiat ... 300
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 80

Kaartinhallin purkaminen ... 36, 77
Kaasulaitos, kaasupainesäätäjän sijoituslupa ... 49
Kadun- ja paikannimiehdotukset ... 61
Kahvila-alueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 38
Kaisaniemen täytemaa-alueen vuokraaminen sirkuksen paikaksi ... 50
Kaisantalo Oy:n vuokraoikeuden jatkaminen ... 37
Kaivohuoneen ravintolarakennuksen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 71
Kalasataman neuvottelukunta, sataman toiminta ... 313, 319
Kalastus kaupungin vesillä, kalastusluvat ym. ... 202, 208
Kallion nuorisokoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
» sivukirjasto ... 232—241
Kalliosuojat, ks. Väestönsuojat.
Kansakoulujen kanslian sekä kalustonhoitajien ym. henkilökunnan tehtäviä koskeva tutkimus 95
» viranhaltijoiden palkkakysymykset ... 3—7
Kansakoulut, korjaus-, muutos- ja rakennustyöt ... 253, 268
» niiden käyttöön vuokratut tai luovutetut huoneistot ... 67—70
Kansanpuistot ... 206
Karttojen, kaupungin toimesta painettujen, valmistus ja myynti ... 64, 85, 87, 93
Kasarmitorin osan vuokraaminen kauppa- ja näyttelyhallia varten, asemakaavan muutosehdotus ... 36, 60
Kasavuoren hiihtokeskuksen suunnittelu ... 204
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset ... 169
Kasvihuoneet ja -lavat, kaupunginpuutarhan ... 270
Katajanokan varastoalueiden ja -tilojen vuokralleanto ... 293
» varastorakennusten ja laiturin suunnittelu- ja rakennustyöt ... 296, 303—305
Katselmukset, kaupungin vuokralle antamien alueiden ... 51
» rakennustarkastustoimiston suorittamat ... 122
Katu- ja tiealueet, korvauksetta vastaanotetut tai ostetut ... 31
Katujen ja teiden päällystystyöt ... 262
» joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 81
» puhtaanapito ... 266

Katukahvilat ... 50
Katumelututkimus, sen tulosten hyväksikäyttö ... 29
Katurakennusosasto, ks. Rakennusvirasto.
Katuvalaistuksen kustannukset ... 262
Kauppahallien myymälöiden vuokralleanto ym. ... 77
Kauppatori, kasvituotteiden tukkumyyntiä koskevat määräykset ... 77
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta ... 84
Kaupunginarkisto, henkilökunta, arkistotilat, asiakirjasiirrot ym. ... 108—110
Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta ... 85—88
Kaupunginkirjasto, henkilökunta, korjaustyöt, kirjallisuusesittelyt ... 230—233
» kirjalainaus, lukusalit, menot ja tulot ... 236—239, 242
» kirjavarasto, kirjalahjoitukset, aukioloajat ... 233—235
» rationalisoimistutkimuksen järjestäminen ... 96
Kaupunginmuseo, henkilökunta, kokoelmat, valokuvaukset, tulot ja menot ... 244—247
Kaupunginorkesteri ... 249
Kaupunginpuutarha ... 269
Kaupunginvoudit, ks. Ulosottolaitos.
Kengänkiilloituspaikat, Pikatoimisto Marsin käyttöön luovutetut ... 80
Kerhotoiminta ja -huoneistot, nuorisotyölautakunnan ... 221—224
» kirjastolautakunnan järjestämä ... 240
» kotitalouslautakunnan järjestämä ... 228
Kerrostalorakennustoiminta, asuntotuotantokomitean ... 88
» asutuslautakunnan ... 214, 216
Kerrostalot, maansaantiin oikeutettujen, niitä koskeva tutkimus ... 51
Keskuspesulan rakennustyöt ... 253
Kesähuviloiden vuokralleanto ... 72, 203
Kesäteatterit ... 73
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan järjestämä ... 169
» urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 208
Kiinteistöjen puhtaanapito ... 267
Kiinteistölautakunnan [1]) hallintoon määrätyt tontit ... 50, 58, 60, 75
» kokoonpano, kokoukset ... 25
» talousarvioehdotus, käyttövarat ... 30, 52, 58, 62, 64, 83
Kiinteistöluettelon täydentäminen ... 88
Kiinteistöosakeyhtiöt, kaupungin toimesta perustetut ... 89
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt ... 58
» metsäosaston hoitoon määrätyt ... 60
» niitä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano ... 31, 32, 36
» talo-osaston hoitoon määrätyt ... 75
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 50
Kiinteistövirasto, asuntotuotantotoimiston liittäminen virastoon ... 28
Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 60
» ja talo-osaston organisaatiota koskeva tutkimus ... 95
» johtosäännön muutosesitykset ... 28
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 64, 85
» maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 55, 84
» metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 58
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 26
» sisäisten henkilökuljetusten järjestäminen v. 1959 ... 29
» talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat ... 65
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 31
» viranhaltijat ... 11, 26, 28, 84, 85
Kioskit, niiden vuokralleanto ... 77—80, 203
Kirjalahjat, kaupunginkirjaston saamat ... 234
Kirjallisuusesittelyt, -näyttelyt ym. ... 232
Kirjastolautakunta, kokoonpano, esitykset ja lausunnot ... 230
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 233
Kivikon siirtolapuutarhasuunnitelma ... 49
Kodinhoidonopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 228
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen ... 156
Kodinperustamislainat ... 155
Koirasaari, johtoloiston rakentaminen sinne ... 202
Koiravaljakkoajojen järjestämisluvat ... 52
Kokkosaaressa olevan alueen vuokraoikeuden siirto ... 40
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset ... 300
Konekirjoitus- ja konekirjanpitolisät ... 14
Konekirjoituskokeiden järjestäminen ... 98, 101
Konepajatoimikunta ... 251
Konevarikko ja korjaamot, rakennusviraston ... 271
Konsertit, kaupunginorkesterin ... 249

[1]) Tekstissä olevat viittaukset saman kertomuksen eräisiin sivuihin muuttuvat taittovirheen johdosta siten, että ko. sivunumerot ovat neljä numeroa pienemmät.

Korjaus- ja kunnostamistyöt, virastoissa, laitoksissa ym. suoritetut ... 74, 268
Korkeasaaren eläintarha, liikenne ym. ... 208, 277, 281
Kortteleiden korkeussuhteiden vahvistaminen, kiinteistölautakunnan lausunnot ... 62
Koskelan sairaskotia koskevat asiat ... 145, 146, 253
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olevat ... 169
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat ... 150
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa ... 300
Kotiseututyö ... 207
Kotitalouslautakunnan kokoonpano, kokoukset, toimihenkilöt, menot ja tulot ... 227—229
Kouluhammaslääkäreiden palkkauskysymys ... 3
Koulukodit ... 164, 165, 167
Koulumatkailutoimisto Oy:n parakkialuetta ja huonetiloja koskevat vuokrasopimukset ... 202
Koulutustoimikunnan toiminta ... 100
Koulutustoiminta, väestönsuojelutoimiston järjestämä ... 211
Kovaosaisten Ystävät, yhdistykselle myönnetty varojen keräyslupa ... 81
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 80
Kullatorpan lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
Kumpulan uimala ... 207
Kunnalliskoti, ks. Vanhainkoti.
Kunnallisvaalitilasto, tilastotoimiston laatima ... 106
Kurssitoiminta ... 100, 211, 218, 224, 227—228
Kustaankartanon vanhainkoti ... 145, 148
Kyläsaari, alueen rakennus- ja kunnostustyöt ... 306
» puhdistuslaitoksen toiminta ... 263, 264
» varastoalueiden vuokraukset ... 42 44
Käpylän kerhokeskuksen toiminta ... 223
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 228
Köyhäinhoito, ks. Huoltotoimi.

Lahjoitusrahastojen, huolto- ja lastensuojelulautakuntien käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö ... 157, 181
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä ... 145
» lastensuojelulautakunnan järjestämä ... 163
Laiturihuoltotaksan korottaminen ... 294
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 293, 301, 310
Laivaliikenne, liikennelaitoksen ... 277, 281
» satamassa käyneet alukset ym. ... 297
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat ... 155
Lasipalatsin huoneistojen vuokraukset ... 71
Laskentatehtävien, kaupungin, koneellistamismahdollisuuksia koskeva tutkimus ... 96
Lastenhuoltolaitokset, huoltokorvausten perimisestä ym. annetut ohjeet ... 162
» viranhaltijat ym. ... 163, 167, 171
Lastenhuoltotoimisto, lapsia koskevat ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt ... 165
Lastenkodit, huoneistojen vuokraaminen niitä varten, entisten hoidokkien jälkihoito ... 66, 169, 172
» kaupungin ... 163
» yksityiset ... 168
Lastensuojelulautakunta, kokoukset, päätökset, esitykset, lausunnot ym. ... 162
» lasten sijoitus laitos-, yksityis- ym. hoitoon ... 163—171
» sen sekä jaostojen ja johtokuntien kokoonpano ... 161
Lastensuojelun yleiskatsaus, eräitä yhdistelmätietoja ... 161, 178
Lastensuojelurahastot ... 181
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 181
Lastensuojelutyön rahoitus ... 178
Lastensuojeluvirasto ja sen alaiset laitokset, niitä koskeva työntutkimus ... 94
» toimistot, henkilökunta ym. ... 163
Lastentarhat ja -seimet, huoneistojen vuokraaminen niitä varten ... 65, 67—69
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 321
» huoltolautakunnan antamat ... 141
» järjestelytoimiston antamat ... 97
» kaupunginarkiston antamat ... 109
» kiinteistölautakunnan antamat ... 30, 53, 58, 60, 62, 64, 83
» kirjastolautakunnan antamat ... 230
» kotitalouslautakunnan antamat ... 227
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 162
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 274
» museolautakunnan antamat ... 244
» musiikkilautakunnan antamat ... 249
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 220
» palkkalautakunnan antamat ... 24
» palolautakunnan antamat ... 128
» raittiuslautakunnan antamat ... 218
» satamalautakunnan antamat ... 295

Lausunnot, teurastamolautakunnan antamat ... 313
» tilastotoimiston antamat ... 106
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 203
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 210
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 257
Lauttasaaren sillan korjaustyöt ... 305
» sivukirjasto ... 233—239
Lauttasaari, kaupungin vastaanottamat katu- ja puistoalueet, katualueen ostaminen ... 29, 31
» kesänvietto-, retkeily- ym. alueita koskevat asiat ... 41, 202, 207, 208
Leikkikenttien rakennus- ja kunnostustyöt ... 270
Lemmilä, Vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 164
Leppäsuon alueen ja sitä koskevien vuokrasopimusten järjestely ... 61, 72
Leski- ja orpoeläkekassa, hallituksen kokoonpano, menot ja tulot ym. ... 115, 116
Lihantarkastamoiden, teurastamon, toiminta ... 315
Liikennelaitoksen henkilökunnan huoltokonttori, poliklinikka ... 280
» kalusto, radat, johdot, korjaamot ym. ... 278, 279
» lautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 273—275
» matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla ... 280
» organisaatio, henkilökunta, liikenneosastot, tulot ja menot ... 275, 276, 287
» teknilliset ja taloudelliset osastot, uudisrakennukset, rakennusten korjaustyöt ... 278—280
Liikennelaitos, kysymys eräiden viranhaltijoiden irtisanomisesta ja siirtämisestä eläkkeelle ... 5
» mainosten kiinnittäminen kulkuneuvojen ulkopuolelle ... 274
» Ruskeasuon vaunuhallialuetta koskevat järjestelyt ... 40
» Töölön konepajassa suoritettu työntutkimus ... 96
Liikennemainos, Oy., mainontaa koskevat sopimukset ... 81
Linja- ja johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 277, 278, 282, 284, 285, 290
Loma- ja vapaa-ajan vietto, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä ... 207
Lomakesuunnittelutoiminta ... 97
Louhimiseen myönnetyt luvat ... 59
Luistinradat ... 205
Luistinseurojen avustaminen ... 201
Luontoisetusäännön, uuden, voimaanastuminen ... 15
Länsiulapanniemen kesänviettoalueiden vuokrasopimukset ... 202, 208
Länsisatama, satamatyöntekijäin huoltorakennus, sataman korjaus- ja rakennustyöt .. 292, 303—306
» varastoalueiden vuokraus ... 292, 293
Lääkäreiden, virka-, palkkauskysymykset ... 3
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen ... 280

Maanhankintalain mukaiset asuntotontit ja rakennustoiminta ... 214—216
Maanmittaus- ja maanjakotoimitukset, kertomusvuonna suoritetut ... 85—87
Maansaantiin oikeutettujen kerrostalot, tonttiosaston suorittama tutkimus ... 51
Maanvuokrien vahvistaminen ... 55, 294
Maaperätutkimusjaos, määrärahojen käyttö ja toiminta ... 85, 87, 88
Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle vuokratut viljelysmaat ... 56
Maatalousosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Maatilat, kaupungin, satotulokset ym. ... 55, 84
Mainontaa koskevat asiat ... 81, 274
Makeis- ja savukeautomaattien pitoluvan uusiminen ... 80
Makkaranmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 78
Maksuajan, tontin kauppahinnan yms., pidentämistä koskevat asiat ... 34
Malmin lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
» sivukirjasto ... 231—239, 241
» Sähkölaitos, muuntoaseman rakentamista, johtoja ym. varten sille vuokratut alueet ... 49
» varastoalueiden vuokraukset ... 42, 44
Mannerheimin Lastensuojeluliitto, makeis- ja savukeautomaattien pitolupa ... 80
Matkailutoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston hoitama ... 207
Matkustajalaiturin rakennus- ym. työt, varastorakennuksen suunnittelu ... 304, 305
Matkustajaliikenne liikennelaitoksen linjoilla, satamissa ... 282, 283, 300
Matkustajatilasto, tilastotoimiston laatima ... 106
Messukentän vuokraaminen näyttelytarkoituksiin ... 50
Metsäkummun hoitokoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
Metsänistutus- ja hoitotyöt, kiinteistöviraston metsäosaston suorittamat ... 59
Metsäosasto, ks. Kiinteistövirasto.
Metsästyslupien myöntäminen ... 59
Mielisairaalat, niissä hoidetut huoltoapua saavat henkilöt ... 145
Moottoriajoneuvojen huoltoasemat ... 46
Munkkiniemi, katumaaksi merkityn määräalan vastaanottaminen ... 31
Museo, ks. Kaupunginmuseo.
Museolautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot ... 244
Musiikkilautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 248
Mustikkamaan kansanpuisto ... 207

Muuntoasemia ym. varten luovutetut määräalat 49
Mäkelän kerhokeskuksen toiminta 223

Niittylän varastoalueiden vuokraukset ..... 42—44
Nikkilän sairaalakirjasto 233, 241
Nosturit, satamalaitoksen 294, 297, 300, 310
Nukarin lastenkoti, viranhaltijat ym. 164, 165, 167
Nummelan parantola, metsäalueen vuokraaminen sen käyttöön 40
Nuohous 135
Nuorisokahvilan toiminta 223
Nuorison, kaupunkiin muuttavan, opastustoimisto 224
Nuorisorikollisuus Helsingissä 172
Nuorisotoimiston huoneistot, lainavarasto, menot ja tulot 67, 221, 225
Nuorisotyölautakunnan kerhokeskukset, kurssitoiminta ..... 221—224
» kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 220
Näyttelyalueiden, ulko-, vuokralleanto 50

Oikeusapulautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 198
Oikeusaputoimiston työn järjestelyä koskeva tutkimus 96
» viranhaltijat, käsittelemät asiat ym. ..... 198—200
Omakotirakennustoiminta, maansaantiin oikeutettujen 213
Omakotitalojen tyyppipiirustukset, tonttiosaston laatimat 51
» vuokralle antamiseen myönnetyt luvat 51
Opintokerhot, kaupunginkirjaston 240
Oppisopimukset, eri ammattialojen 226
Otso, jäänsärkijä, sitä koskevat asiat 300
Ottolapset, lastenvalvojan luettelossa olleet 175
Oulunkylä, katualueen ostaminen 31
» seurakunnan kellotapulialueen vuokrasopimuksen jatkaminen 40

Painatus-, sidonta- ja ilmoituskustannukset 93
Pakila, määräalan ostaminen Muurimestarintien rakentamiseen 32
Palkat ja palkkiot, korotus-, järjestely- ym. kysymykset ..... 2—14
Palkkalautakunnan kokoonpano, toimisto, viranhaltijat ym. 1
Paloilmoituslaitteet, palopostit ym. 131
Palokunnat, vapaaehtoiset 136
Palolaitos, henkilökunta, kiinteistöt ja kalusto, menot ja tulot ym. ..... 128—136
» tulipalojen sammutuksissa sattuneet tapaturmat 129
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. 127
Palovartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. 134
Pasilan sivukirjasto ..... 70, 232—239
Pelastakaa Lapset -nimisen yhdistyksen avustaminen 181
Pelastusarmeijan joulukeräyksen järjestämislupa 81
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat 175
Perintöverolautakunta 113
Pesulatoiminta, kotitalouslautakunnan 228
Pienoisgolfkenttien vuokralleanto 50
Pienteollisuusalueiden vuoiralleanto ..... 41—46
Pihlajasaaren kansanpuisto 207
Pikakirjoituslisät 14
Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailu 204
Pirttimäen retkeilymajan ja -alueen käyttö 207
Pitäjänmäen pienteollisuusalueiden vuokraukset 42, 45
Pitäjänmäki, Pitäjänkujan alueen viemärien rakennuskustannusten jakoehdotus 64, 87
Poliisilaitos, huoneistotilat, huolto-osaston pidättämät henkilöt 70, 172
Polttoaineosuuskunta, alueen vuokraaminen sille Herttoniemestä 42
Polttopuiden jakelu ja hinnat 58, 327
Porolahden sivukirjasto ..... 232—239
Puhdistamot, viemäriveden 263
Puhelimet, virka-, niistä aiheutuvien maksujen suorittaminen ym. 17
Puhelinosuuksien ja -vaihteiden hankinta 93
Puhelinyhdistys, Helsingin, puhelinpylväslinjan ja -kioskien sijoitusluvat 52, 73
Puhtaanapito-osasto, ks. Rakennusvirasto.
Puistoalueiden kunnostustyöt 270
Puisto-osasto, ks. Rakennusvirasto.
Pumppuasemat, viemäriveden 263
Puolustusministeriö, Taivaskalliolta sille vuokratun määräalan vuokraoikeuden päätttyminen ... 40
Puutavara- ja polttoainejaoston kokoonpano, kokoukset ym. 325
» » polttoainetoimisto, henkilökunta, puutavaran hankinta, kuljetukset, myynti ym. ..... 325—327
» » » järjestelytoimiston suorittamat työntutkimukset 95
Puutavaran luovutus ja myynti, metsäosaston suorittama 59

Puutavaran vienti ... 300, 327
Päivölän lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
Pääkirjasto, kaupunginkirjaston ... 232—240

Rahatoimisto, veronkanto-osaston ja reikäkorttitoimiston töiden järjestelyä koskeva tutkimus 96
Raitiotieliikenne ... 277—279, 283, 286
Raittiushuolto ... 154
Raittiuslautakunnan huoneisto, järjestely- ja neuvontatyö ym. ... 218
» kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 217
Raittiusviikon vietto ... 218
Rajasaaren puhdistamon laajentaminen, toiminta ja kustannukset ... 252, 263, 264
Rakennus- ja muutospiirustusten hyväksyminen ... 51, 62, 83, 294
Rakennuskatselmusmiehet ... 122
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät ... 34
Rakennuspiirustukset, omakotitalojen, tonttiosaston laatimat ... 51
Rakennustarkastustoimisto ... 113
Rakennusten ja alueiden, eräiden, siirtäminen talo-osaston hallintaan ... 75
» kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt luvat ... 45
» » omistamien, muutos- ja korjaustyöt, purkaminen ... 74, 76
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama ... 88
» asutustoimiston valvoma ... 213—216
Rakennusviraston hankintaosasto ... 254, 258, 271
» katurakennusosasto ... 252, 255, 257, 260—266
» koneinsinöörin valvontaan kuuluvat laitokset ... 269
» käyttöön luovutetut alueet ... 42, 43
» puhtaanapito-osasto ... 256, 257, 266
» puisto-osasto ... 254, 256, 258, 269—271
» talorakennusosasto ... 252, 256, 257, 267—269
» tarveaineiden valmistus, konevarikko ja korjaamot ... 265, 271
» tili-osasto ... 272
» uusien työsääntöjen vahvistaminen, tilitoimen ja laskentatehtävien uudelleenjärjestelyä koskeva tutkimus ... 9, 95
» viranhaltijat ja työntekijät ... 258—261, 266—272
Rakentamisvelvollisuuden täyttämistä koskevat asiat ... 34
Rannikkoliikenne ... 298
Rastila, viikonloppumajojen ja määräalan vuokraus, ulkoilualue ym. ... 202, 207
Ratsastushalli, tilojen vuokraus, tuntimaksut ym. ... 201, 202, 205
Rauhoituskohteita, eräitä, koskevat kiinteistölautakunnan esitykset ... 59
Reijolan nuorisokoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
Reimarla, siirtolapuutarhan perustamispäätöksen peruuttamisesitys ... 49
Retkeilytoiminta ... 207
Roihuvuoren ja Marjaniemen välisen yhdystien suunnan vahvistaminen ... 61
Rudus, Oy., betonitehtaan paikan vuokraaminen yhtiölle ... 45
Ruoanlaitonopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 228
Ruoholahden varastoalueiden vuokraus ... 292, 293
Ruskeasuon hallit, liikennelaitoksen, alueen järjestely, hallien suunnittelutyöt ... 40, 281
» Ratsastushalli, tilojen vuokraus, tuntimaksut ym. ... 201, 202, 205
Rusutjärven kotikoulu, väliaikaisten hoitopaikkojen varaaminen ... 162
Ryttylän koulukoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165

Sahatavarantoimitus, puutavara- ja polttoainetoimiston ... 327
Sairaalakirjastotoiminta ... 232—239, 241
Sairaalat, alueen vuokraaminen Nummelan parantolan käyttöön ... 40
» henkilökunnan palkkauskysymykset ... 3, 7, 8, 16, 19—21
» henkilökuntaa varten vuokratut huoneistot ... 66, 69, 70
» korjaus- ja rakennustyöt ... 253, 254, 268, 269
» niissä hoidetut huoltoapua saavat sekä lastensuojelulautakunnan huostassa olevat potilaat ... 145, 165, 166, 171
» niitä koskevat järjestelytoimiston tutkimukset ... 95—97
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan ... 134
Sairauslomasijaisten, eri virastojen, palkkaamiseen käytetyt määrärahat ... 21
Salaojitustyöt kaupungin maatiloilla ... 55, 85
Saniteettitöiden valvonta ja tarkastus, talorakennusosaston suorittama ... 269
Sanomalehtien myyntipaikkojen luovuttaminen ... 80
Satamalaitoksen edustus komiteoissa, henkilökunta, osastojen päälliköt ... 292, 295, 302
» laskutuksen uudistamista koskeva tutkimus ... 307—311
» menot ja tulot ... 95
» taksojen ja maksujen muutokset ... 294
Satamalautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. ... 292
Satamaliikenne ... 297—301
Satamamaksut ... 294, 309
Satamarakennustoiminta ... 302—308

Satamat, alueiden ja rakennusten vuokralleanto ... 292
» korjaus- ja kunnossapito, uudisrakennukset ... 303, 305
» laiturihuollon vastuulla olleiden tavaroiden korvaaminen ... 293
» varastorakennukset, laiturit ... 296, 301, 303—305
Satamatyöntekijöiden huoltorakennukset ... 292, 305
Satamavesipostit ... 300
Saunan, Hämeentie 63:ssa olevan, vuokrasopimuksen muutos ... 73
Seurakuntien, evankelisluterilaisten, ja kaupungin välinen aluevaihto ... 32, 38
Shell, Oy., huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat vuokrasopimukset ... 46—48
Siirtolapuutarhat ... 49
Siltojen, katujen ym. piirustusten vahvistamisesitykset ... 61
» nimiehdotukset, korjaus- ja rakennustyöt ... 61, 305, 306
Sivutoimen hoitamiseen viranhaltijoille myönnetyt oikeudet ... 14
Sofianlehdon vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 163, 165, 167
Sorsien rengastamiseen ym. myönnetyt luvat ... 60
Sosiaalilääkärin, lastensuojeluviraston, toimisto ... 176
Sosiaalivirastotalo, sen suunnitteluun liittyvät järjestelytoimiston tutkimukset ... 96
Sotaorpojen työhuolto ... 156
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat ... 156
Stadionin kunnallisten harjoitussalien käyttö ... 206
Strömsin alueen läpi johtavaa tietä koskeva suunnitelma ja sopimus ... 61
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset, lasten sijoittaminen ym. ... 169
Svenska Finlands vårdanstalt för sinneslöa, yhdistyksen avustaminen ... 181
Syväjäädyttämö, teurastamon ... 316
Sähkölaitos, Malmin Sähkölaitokselta vuokratun kiinteistön vuokrasopimuksen jatkaminen ... 68
» muuntamoita varten luovutetut määräalat ... 49
Sörnäisten satama, korjaus- ja rakennustyöt ... 303—306
» » uuden huoltorakennuksen rakennussuunnitelmat ja piirustukset ... 292, 305
» » varastoalueiden vuokraus ... 293

Taivalsaari, eräiden alueiden vuokrasopimukset ... 45
Taivaskallio, puolustusministeriölle vuokratun määräalan vuokrasopimuksen päättyminen ... 40
Taksat ja maksut, satamalaitoksen taksojen muutokset ... 294
» » » uuden kuorma- ja pakettiautojen liikennetaksan noudattaminen kaupungin töissä ... 13
Taksoituslautakunta ... 111
Talin jätteiden kompostoimislaitoksen rakennustyöt ... 264
» kartanon hoidon järjestely ... 55
» puhdistamo ... 263, 264
Tallbergin perikunta, Lauttasaaren katu- ja puistoalueiden luovutus kaupungille ... 29
Talletusmakasiinit ja -varastot, yleiset, työmaksujen korotus ym. ... 294, 301
Talo-osasto, organisaation uudelleenjärjestely ... 27, 95
» » osakehuoneistojen myyntitarjousten käsittely ... 83
Talorakennusosasto, ks. Rakennusvirasto.
Tanssilava-alue, Alppilan, vuokraoikeuden irtisanominen ... 49
Tapanila, määräalojen ostaminen Vanhan Tapanilantien leventämiseksi ... 31
Tapaturmat, kaupungin työpaikoissa sattuneet ... 57, 97, 260
» tulipalojen sammutuksissa sattuneet ... 129
Tariffit, ks. Taksat.
Tasoristeyksen, yksityisen, pito-oikeus ... 52
Tavaraliikenne Helsingin satamassa ... 298—300
Tekojääradan valmisturninen Pallokentän alueelle ... 205
Tennistalo, huoneisto- ja hallitilojen vuokraus, tuntimaksujen vahvistaminen ... 71, 202
Teollisuuslaitokset ja rakennusvirasto, uusien työsääntöjen vahvistaminen ... 9
» niitä koskevat järjestelytoimiston tutkimukset ... 96
Teollisuustonttien vuokraukset ... 41—46
Termo, Oy., teollisuustontin myyntipäätöksen peruuttaminen ... 45
Tervalammen työlaitos ... 145, 149
Terveydenhoitolautakunta, huoneistojen vuokraus sen käyttöön ... 65, 67—70
Teurastamolautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 312
Teurastamon henkilökunta, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat, tulot ja menot ... 313—320
» laboratorion toiminta, tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit ... 317, 318
» teurastajien palkkakysymykset ... 4
» toimiston organisaatiota koskeva työntutkimus ... 95
Tie- ja vesirakennushallitus, Tarvon tietyömaata varten sille vuokratut määräalat ... 41, 58, 59
Tiet, valtiolle pakkolunastetut alueet ... 29
» yksityisen ajo- tai jalankulkutien rakentamisluvat ... 62
Tilastoneuvottelukunnan kokoonpano ja kokoukset ... 103
Tilastotoimisto, asunto- ja väestönlaskennat, huoneenvuokralaskenta ym. ... 105, 106
» johtosäännön muuttaminen, henkilökunta, julkaisutoiminta ... 103, 104
» tietojen ja selvitysten antaminen, menot ja tulot ym. ... 106, 107
Tinanvalantapaikkojen vuokralleanto ... 81

Toimistokoneiden hankinta ja huolto ... 92
Toipilasraha, tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettava ... 157
Toivola, Oppilaskoti, viranhaltijat ym. ... 164, 165, 167
Toivoniemen koulukoti, viranhaltijat, toiminnan lopettaminen ... 164
Tontit ja alueet, kiinteistölautakunnan hallintoon määrätyt ... 50, 58, 60, 75
» » » » myymät ja vuokralleantamat ... 33, 35—51, 56—58, 78
» maanhankintalain mukaiset ... 214
» niiden maksuajan pidentäminen, varaaminen eri tarkoituksiin ... 34
Tonttijakokarttojen hyväksyminen, kiinteistölautakunnan lausunnot ... 64
Tonttijaon muutosehdotukset, asemakaavaosaston laatimat ... 60
Tonttiosaston hoitoon määrätyt tontit ... 50
Torikauppa, tukkumyyntiä koskevat määräykset, myyntipaikkojen vuokraus ym. ... 76
Toukolan sivukirjasto ... 232—239
Trustivapaa Bensiini, Oy., jakeluasemien vuokrasopimukset ... 47, 48
Tuberkuloottisten jälkihuolto ... 156
Tulipalot ... 131
Tullisaari, campingalueen maksut, kävijämäärä ym. ... 202, 207
Turso, satamajäänsärkijä, sitä koskevat asiat ... 300
Turvavartiointi teattereissa ym. ... 134
Tutkijalautakunnan, verotusvalmisteluviraston, toimintakertomus ... 112
Tuulaakimaksut ... 309
Työehtosopimukset ... 9, 10, 12
Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat.
» eläkesäännön muutosehdotus ... 22
» palkkausta, erikois- ja ylityökorvauksia koskevat asiat ... 4, 7—13
» työehtosopimukset ... 9, 10, 12
» työ- ja virkasuhteeseen sidottujen asuntojen vuokrat ... 82
Työnvälityslautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 182
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto ... 185
» huoneistot, henkilökunta ... 67, 70, 183
» maatalousosasto ... 194
» merimiesosasto ... 192
» nuoriso-osasto ... 187
» ravintolaosasto ... 195
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset ... 184—197
» ylioppilasvälitys ... 185
Työsääntöjen, teollisuuslaitosten ja rakennusviraston, vahvistaminen ... 9
Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 94
Työttömille naisille järjestetyt kurssit ... 228
Työttömyystyöt ... 265, 306
» palkkausperusteita koskevat kysymykset ... 12
Työturvallisuustoiminta ... 97
Työtuvat, huoltolautakunnan ... 157
Töölön sivukirjasto ... 232—239

Uimakoulutoiminta ... 206
Uimarannat ja uimalat ... 206
Uimaseurojen avustaminen ... 201
Ulkoilmajuhlat, -kokoukset ja -konsertit, niiden pitäminen kaupungin alueella ... 51, 208
Ulkoilmateatterit ... 73
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne ... 298, 300
Ulkomainos, Oy., mainonnan harjoittamiseen myönnetty lupa ... 81
Ulosottolaitos, toimistotöiden järjestelyä koskeva tutkimus ... 95
» uudelleenjärjestely, huoneistot, eri osastojen toiminta ... 117—121
Ulosottovirasto, ks. Ulosottolaitos.
Union-Öljy, Oy., huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat sopimukset ... 46, 47
Urheilu- ja retkeilylautakunta, kokoonpano, jaostot, kokoukset, menot ja tulot ... 201, 209
» » » sen hallintoon siirretyt alueet ... 208
Urheilu- ja retkeilytoiminnan organisaatiota koskeva tutkimus ... 94
Urheilu- ja retkeilytoimisto, viranhaltijat, huoneisto ... 205
Urheilukilpailut, niiden pitämiseen kaupungin alueella myönnetyt luvat ... 51
Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotyöt ... 265
Urheiluseurojen avustaminen ... 201
Urheilutoiminta ... 205
Uudisrakennukset, uudisrakennustyöt ... 88, 122, 213—216, 268, 303, 306

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat ... 302
Vaalimainonnan järjestely ... 82
Vajaamielisten huolto ... 167
Vakuuksien, asemakaavalain mukaisten, määrääminen ... 27
Vakuusasiakirjojen tarkistus, kiinteistölautakunnan suorittama ... 27
Vallilan kerhokeskuksen toiminta ... 223

Vallisaaren sivukirjasto ... 232—238
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 81, 203
Valtaojien, ns. isännättömien, kunnossapitokysymykset ... 55, 85
Vanhainkodit, yksityiset sekä kaupungin ... 140, 145
Vanhojen Automiesten Asunto-osakeyhtiö, aluepoliklinikkahuoneiston ostaminen kaupungille 29, 69
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 181
Varapalokunnat ... 136
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 301, 310
Varasto- ja teollisuusalueiden vuokralleanto ... 41—46, 292
Varastorakennukset, satamien ... 293, 296, 301, 303, 305
Vastaanottokoti, Lemmilän, viranhaltijat ym. ... 164
Verkkosaari, varastoalueiden vuokraus ... 293
Verojen ym. maksujen pakkoperintä ... 117—121
Verolautakunta ... 112
Verosäännösten rikkomisesta aiheutuneet syytteet ym. ... 114
Verovirasto, henkilökunta, toimipaikat, menot ja tulot ... 113, 114
» viranhaltijain vuosilomaoikeus ... 19
Vesijohdon tai viemärin, yksityisen, pitämiseen myönnetyt luvat ... 52
Vesipostit, yleiset, ja suihkukaivot, niiden kustannukset ... 262
Viemärien rakennuskustannusten jakoehdotukset ... 64, 87
Viemärityöt ... 263, 265
Viemäriveden puhdistamot ... 263
Vihannestukkutorin avaaminen, sen neuvottelukunta ... 313
Viikin opetus- ja koetilan vuokra-alueet ... 56
» varastoalueen vuokraoikeuksien jatkaminen ... 43
Viikinmäen pienteollisuusalueen vuokraoikeudet ... 44
Viikonloppumajat, niiden paikoista perityt vuokrat ... 41
Viljelysmaiden vuokralleanto ja vuokrien vahvistaminen ... 39, 55, 56
Viljelyssuunnitelma, kaupungin maatilojen ... 55
Viranhaltijat, eläkkeelle siirtäminen eräissä tapauksissa, myönnetyt eläkkeet, eläkesäännön muutosehdotus ... 5, 22
» eroamisiän saavuttaneille myönnetty oikeus virkansa hoitamiseen ... 13
» henkilökuljetustilaston laatiminen ... 105
» ikälisien ja hautausavustusten myöntäminen ... 22
» kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden sijoittaminen ... 98
» » toimeenpanemat kurssit ja koulutustilaisuudet 100, 211, 218, 224, 227—228
» » ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 14, 27
» konekirjoitus-, pikakirjoitus- ja konekirjanpitolisät ... 14
» matkakulujen korvaaminen, luontoisedut ... 8, 15—18
» palkkausta koskevat asiat ... 2—8, 10, 11, 14
» sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 14
» työ- ja virkasuhteeseen sidottujen asuntojen vuokrat ... 82
» virkavapaudet ja sairauslomat ... 6, 20, 21
» virkojen perustaminen, täyttäminen, järjestely ym. ... 14
» vuosilomaoikeutta koskevat kysymykset ... 18
Viransijaisuuspalkkioiden myöntäminen viranhaltijoille ... 22
Virastojen ja laitosten huoneistojen vuokraukset ... 65—76
Virastotalon, Meritullinkatu 12, valmistuminen ... 75
Virat, niiden täyttäminen haettaviksi julistamatta ... 14
Virka-aika, esitys sen lyhentämiseksi kesällä ... 6
» asunnot, niistä perittävän korvauksen määrääminen ... 15, 16
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt ... 6, 20
Virvoitusjuoma- ym. kioskien vuokralleanto ... 77—80
Vuokra-alueiden vuosikatselmukset ... 51
Vuokralle annetut asuntotontit ja alueet ... 35—39
» » katukahvila-alueet ja pienoisgolfkentät ... 50
» » kioskit, arpojen, ilmapallojen ym. myyntipaikat ... 77—81, 203
» » makkaran-, jäätelön- ja kukanmyyntipaikat ... 78—80
» » moottoriajoneuvojen huoltoasema-alueet ... 46
» » myyntipaikat toreilla ja kauppahalleissa ... 76
» » pienteollisuus- ja varastoalueet, varastotilat ... 41—46, 292, 323
» » ulkonäyttelyalueet, sirkusalueet ... 50
» » viljelysmaat ... 39, 56
Vuokraoikeuden pidennykset ja siirrot ... 37—40, 43, 45, 47, 57, 67, 71
Vuokrasopimukset, kiinteistölautakunnan tekemät, niiden muuttaminen, siirtäminen, irtisanominen ym. ... 34, 37—49, 56, 58, 67—70, 72, 77—81
» satamalautakunnan tekemät ... 292
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 201—203
Vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 125
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, luvat ... 300
Vuokrien, kaupungin vuokraamien ja vuokralle antamien huoneistojen, korotukset ... 74
» periminen viikonloppumajojen pitämisestä kaupungin maalla ... 41

Vuokrien, satamalaitoksen varastotilojen ja -alueiden, korottaminen 294
» työ- ja virkasuhteeseen sidottujen asuntojen, määrääminen 82
Vuosilomaoikeutta ja sen korvaamista koskevat kysymykset 18
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 210
Väestönsuojelutoimiston henkilökunta, jaostot, menot ja tulot ..... 210—212
Väestönsuojat 211, 212
Wärtsilä-yhtymä, Arabian tehtaan ranta-alueen vuokra 45

Yhdistyneet Villatehtaat Oy:ltä ostettujen rakennusten ym. vastaanottaminen 75, 76
Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen 181
Yksityishoitoon sijoitetut huolto- ja lastensuojelulautakunnan hoidokit 144, 150, 168, 171
Yleisradio, Oy., kaupunginorkesterin konserttien radiointi, televisiolähetyksen järjestäminen kaupungin talvipuutarhasta 248, 254
Yleisten töiden lautakunta, kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ..... 252—258
Yliopistollinen keskussairaala, Helsingin, potilastilaston laatiminen 105
» keskussairaalaliitto, Helsingin, voimakeskusaluetta koskevat luovutusehdot ja järjestelyt 29, 60

Äiti- ja lapsikotien avustaminen 140
Äitiys- ja lastenneuvoloita varten vuokratut ja luovutetut huoneistot 65, 67, 69, 70
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto 175

Öljynpuristamo Oy., teollisuusalueen vuokraaminen Herttoniemestä 41
Öljysatamat, alueiden vuokralleanto Herttoniemestä 42

Viimeksi ilmestyneet julkaisut

(Muut paitsi A IV ja V julkaisee Helsingin kaupungin tilastotoimisto)

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi ja englanniksi.
Edellinen osa (vuosikertomukset).
44. 1959.
Jälkimmäinen osa (tilastokatsaus).
39—41. 1954—56.

II—III. **Ulkomaankauppa ja merenkulku.** Suomenkielinen teksti, taulukot ja tavaraluettelo myös ruotsiksi ja englanniksi.
21. 1959.

IV. **Helsingin kaupungin teollisuuslaitokset.** Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema vuosikertomus. Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi.
45. 1960.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema. Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen katsaus.
45. 1960.

VI. **Opetuslaitokset.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos, taulukot myös englanniksi.
27. 1959.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.**
Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen sisällysluettelo.
49. 1960.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Suomenkielinen.
71. 1958. (vuosikerta 1952 I osa ei vielä ole ilmestynyt).

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
33. 1961.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
38. 1960.

F. **Helsingin kaupungin säädöskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
Ajankohtainen irtolehtijärjestelmää käyttäen.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.**
Suomen- ja ruotsinkielinen teksti.
10. 1961.